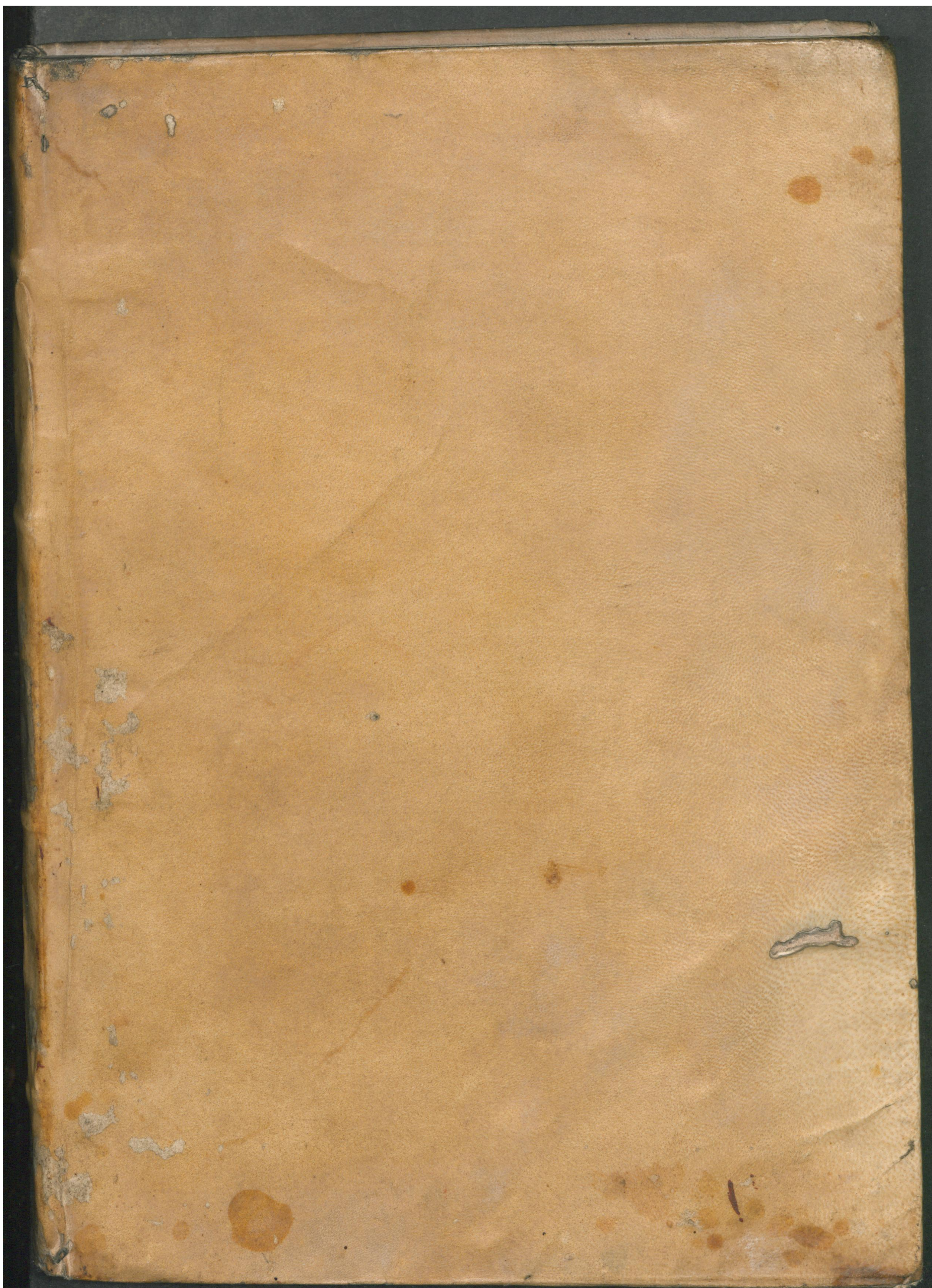
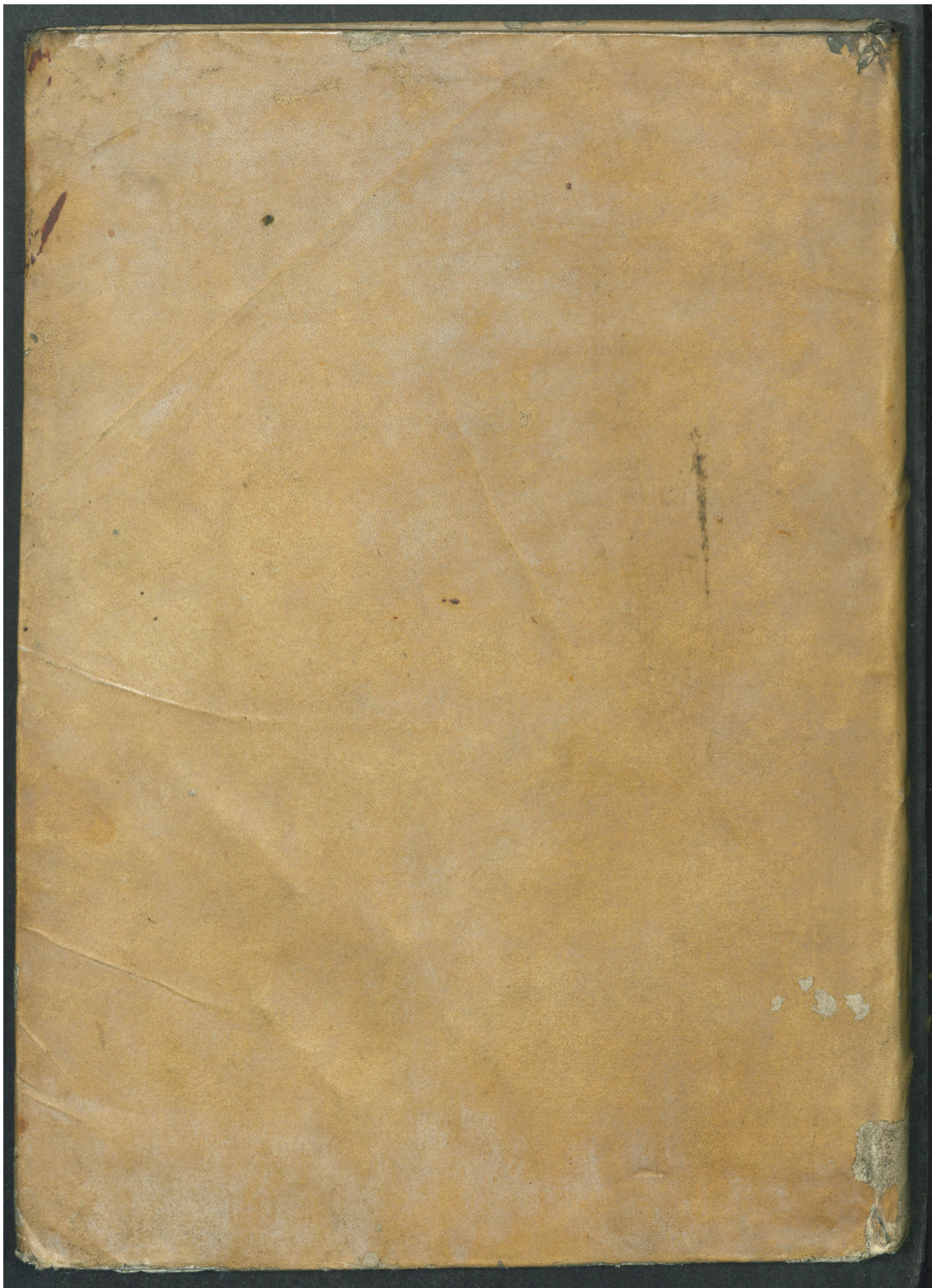
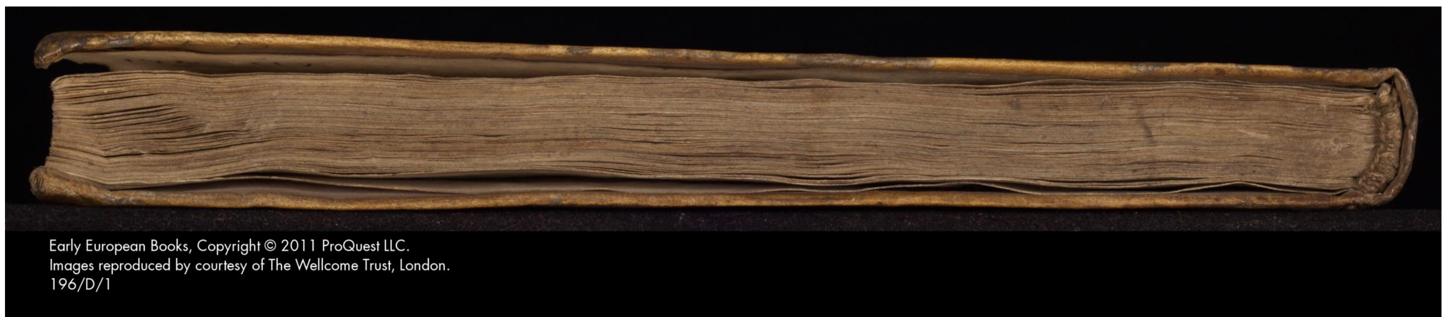

196 (1)

Medicine

riey
bfe

A xix 5

Problemata Alexandri Aphrodisei.
Georgio Valla interprete.

Problemata Aristotelis.
Theodorus Gaza e græco transtulit.

Problemata Plutarchi per Ioannem petrum Lucensem in latinum conuersa.

~~Ex codicibus Jois Caroli Mauré Phil. Med.~~
Nunc verò Augustini de Cella A. C. Phil. Med. 1723.

Georgius-

Georgius Valla Placentinus Ioāni marliano mathematico:& in tota philosophia medicinaq; præstantissimo salutem plurimam dicit.

Lexandri aphrodisei philosophi ac medici præstātissimi problemata:hortatu & auspicio tuo in latinū uir longe doctissime Ioānes marliane conuerti quod te interpretari ea uelle mihi dixisti ipsa multis de causis tibi dicāda esse existimaui:& quod a me discipulo tuo:Cum medicinam mathematicasq; scientias publice profitebare : tanq̄ ab ea quā tu inserueris stirpe fructum aliquando reposcere iure tu quidem uidearis. ego autem uel non poscenti si non doctissimos:ut tua ingens expostularet eruditio præstare possim:at certe non ingratos merito debere tibi uidear exhibere : quod me plane effecturum confido. deinde quod hæc qualia sint perpendere:ac iudicare te melius possit nemo:nempe cuius præstātis in omnibus bonis artibus doctrinæ nomen:ut res etiam ipsa est tota non capiat italia.deinde quod hūc laborem ad te meum fructum non mediocrē filiis tuis Hieronymo Petro Antonio:Paulo eximiæ indolis in ipsis futuræ eruditionis adolescentibus allaturum confido.quippe qui suam quādam talem præse ferant prudentiam:itaq; suam modestiam:ut cunctarum bonarum artium studiis facile teneri uideantur:ingenium certe peracutum elucet:& ne ad rerum quidem causas perscrutandas:explicādasq; dialecticum acumen desideratur:neq; ad geometriæ excutiendas demonstrationes deest facundia quod certe præsentibus nobis licuit intueri:& perinde has quæstiones præcipuas non re or modo:sed pro comperto habeo obseruaturos præsertim quod quā utiles sint uel ex eo cōiectari potest.quod cum eruditorum multorum consensu quadripartita sit medicina: quod uel in ipso statim aphorismorum exordio ostēdisse arguitur Hippocrates:arte quæ præceptis de rerū natura manantibus:atq; principiis perficitur:siquidem ei quod generationis fortuitæ est p quā raro seruit. Verūtamen ne a fortuna quidem aliena putatur medicina:Cum temporis oportunitatem utpote in corpore fluido propter instabilem materiā captare conueniat.deinde experientia:nam & hæc rationem exercet:atq; confirmat:eāq; morborum qualitatibus accōmodat : postea iudicio quod cum a diuina ui quæ nobis in anima insita est omniū quæ sub intellectum cadunt sit capax:tria illa:artē:experiētiam:occasionē:dirigit atq; diiudicat.horū inquā nihil est qd' hic aphrodiseus alexander non attigerit in cunctis sane excellens in primis autor.at ne sola quidem hic medicinæ eminet utilitas:uerum omnis prorsus humanæ uitæ ratio percipitur : quod præcepta ad bonos habitus comparandos adhibeat non corporis modo sed etiam animorū: q̄q̄ purgationes corporis ad animū quoq; transferuntur:at cum animæ cibus īcorporeus sit eruditio:hinc nobis licet intueri:q̄ ad corpus continendum:q̄ ad mentem instituendam salubria nobis præcapta tradiderit : nec sparsim modo : sed etiam quæ sint quærendi genera : quotq; sint conductissima breuitate:& perquā perspicua claritate contexuit:quæ proponātur cuncta diluere docens.at quoniam de quæstionum generibus fecimus mentionē neutiquā remur alienum quorūdam doctissimorum hac de re hic proferre sententiam.ita enim illi quæstionum genera diuiserunt:ut eorum duo prima esse uoluerint. Vnum quidem quod rem sepctet infinitam:sine aliquo definito complexu.alterum autem quod rem definitam spectet : & eorum porro utrūq; in duo alia genera partiti sunt.alterum quod ad cognoscendum:alterum quod ad agendum referatur.nam aut ipsa cognitio:scientiaq; perquiritur ut medicina sit ne scientia an ars:aut agendi consilium : ut sit ne medico capessenda cibos suggerendi cura cognitionis autem tris species faciunt:coniecturam : diffinitionem : consecutionem. coniectura est ut cum quæritur sit ne in magica uis ulla medicinæ.diffinitio:ut quid sit medicina:consecutio:cum quæritur quid quāq; rem sequatur:ut quāobrem inter biles qui atrā bilem euomunt magno laborāt periculo: actionis uero duas uolūt esse species:unā ad psequēdū aut declinandū: ut qbus rebus ad bonū habitū corpus pduci possit:aut malū habitū deuitare.alterā quæ ad aliquod cōmodū usūq; referat': ut quēadmodū apud ægrotū se habere medicū cōueniat.rursus cōiecturæ rationē in quattuor partes distribuerunt.nam aut quid sit quærit' ut quis sit corporis optimus habitus:aut quæ sit origo cuiusq; rei:ut quæ sint naturalia principia:cuiusmodi sunt oās obscuræ.aut in rebus naturalibus : aut cæteris disciplinis causarū rationūq; quæstiones:aut causæ tractatio : ut si quærat' cur eminentissimi autores de naturæ principis aut in ægritudine una tollenda inter se dissentiant aut de īmutatione:ut si quæratur num in hominis anima morte aduentante intereat scientia:an cōmutetur.diffinitioni proprietas: & diuisio & partitio deputantur : ut quid in omnium mente quasi impressum sit.cum quid cuiusq; rei proprium sit exquiritur:ut in hominem ne so-

lum an etiam in beluas cadat mœsticia. Cum res distribuitur in partes: ut si quæratur: quot sint motuũ species; siue illi animæ siue corporis sint. aut cum quæ sit forma & quasi naturalis nota cuiusq; rei describitur: ut quænam forma urinæ sit quæ sanitatem pretendat aut contra. Consecutionis duas faciunt species. nam aut simplex est quæstio: ut si quærat̃ cur oui uitellus facile concoquatur: aut ex comparatione: ut uitellus ne an albumen facilius cõcoquatur de expetendis: fugiendisq; rebus ut expetendum ne sit ægroto quicquam & pariter fugiẽdnm; de æquo & iniquo ut æquum ne sit humana omnia diuino administrari consilio pertinaciter defendere. cõparationis duæ sunt species. Vna cum idem ne sit an aliquid ĩtersit quæritur ut pus & sanies: eunuchus & spado: ut ab aristotele quæsitum est. altera cum quid præstet aliud alii querit̃ ut plus ne ad comparandam medicinam prosit experientia: an ars: occasioue; aut iudicium. præterea nõ modo quid utilius: sed quid utilissimũ: Quæ uero referuntur ad agendum eorum duo faciunt genera. unum ad officium quo in genere quid rectum: faciendũq; sit quæritur: ut quæ inspicere quæq; percũctari medicũ apud ægrotum conueniat. alterum ad motum animi gignẽdum ut quãdo ac ut a medico animãdus est ægrotus spe: aut econtrario terrendus: & quasi suscitãdus sit Hæc fere sunt tradita a ueteribus quæstionum genera; unde problemata uaria quæ latine quidam proposita uocãt quintilianus ambiguitates. alii quæstiones. at quoniam græcum uocabulum apertius usu imperitate nobis occurrit græca potius utẽdum nobis appellatione cẽsuimus deniq; quoniam nos ut in præfatione iam satis multa locuti uidemur: alexandro ipsi aphrodiseo cedamus me interprete locuturo.

VICTOR pisanus Ludouico mucenigo: præcellenti in eloquentia uiro. S. P. D.

Ingularis doctrina: facundia minime uulgaris: insignisq; tua Prudentia Ludouice mucenige: me iãpridẽ ad te amãdũ: & obseruãdũ cõpulerũt. Tua porro lenitas fecit: ut mutuus ĩter nos amor ĩtercederet: ut alter alteri cũ sors ipsa tulit cõgratuletur: Pariterq; cõdoleat sicut in p̃ntia mihi faciendũ duco. nã cũ ꝓximis diebus apud præceptorem nostꝝ Georgiũ uallã sicut de more ad eũ uentitare cõsueui: essem. audiui ĩpressorẽ quendam qui eius opera ĩprimere & euulgare consueuit Alexandri aphrodisei problemata. quæ olĩ latina fecisset ipse Georgius ualla sibi ĩprimenda uæhementer exigere: q; Nicoletus nostri t̃pis philosophoꝝ oĩum acutissimus edẽda esse duceret: at q; magnop̃e hortaretur. a præceptore quoq; nostro Valla accepi idem ut faceret hortari cum multos: tũ Lazarum quendam dactylum placentinum medicum longe p̃stantissimũ quẽ alteꝝ nostri t̃pis Galenum frequenter solet appellare ita admiranda q̃dã doctrina p̃cellit. Hoc cũ audiuissem auidissime mihi ipsum ostendi librum poposci: quem cum legissem Ludouice mi rerum tot tantarumq; cognitione. & orationis splendore incensus rogaui apprime ut imprimeretur nec me continere potui quin tecum in tanto congratularet commodo: adeo enim argute de hominis natuta brutorumq; rerumq; cæteraꝝ. uideas hunc philosophum medicumq; p̃cipuum differentẽ. ut non hominem sed naturam ipsam rerum loqui nobiscum credas. ea porro ĩterprete oratione nobis exposita ut ipsum iustum philosophum non alium nobis quæ dicat referre existimes. proinde nostræ huic congratulemur ciuitati: q; talem nacti fuerimus unum qui doctrina tam multiplici & præcellenti sit. Vt nostrum illustret sæculum. ita quottidie nouum in oĩbus passim setentiis aliqd emergit ac ut. adhuc magis nostræ ciuitati congratulemur: hunc sublimen doctrina uirũ præceptorẽ nostrũ in diuerso dicẽdi genere multiuigos discipullis suis fructus ĩgerere alii ipso dirigẽte rhetoricos: alii poeticos; alii mathematicos cõponunt cõmentarios ac ut alii in latinum græca conuertnnt. ita inter cæteros unus in dicendo minime infans historiam a prima hominum memoria ad proxima usq; tempora decem & nouem eneadibus conclusam in latinum transfert. ubi præter ea quæ in toto orbe terrarum gesta sunt uideas disciplinarum non inuentores modo. sed etiam quid illis subdiderint correxerintue quæ priores ĩgenio suo aut alieno memoriæ prodiderunt. & quemadmodum ab exiguis principiis quasi pro gradus: ac pro manus ad summum culmẽ omnes conscenderint disciplinæ: dii immortales: quantũ nobis illuxit bonum q̃ multiplex ex uno uiro emanat fructus: & in posterũ annuẽte deo. Vnde bona omnia: futurus est. at iam hæc missa facio si enim prosequi uelim ut ipsa deposcit materia nullus eius laudum finis inueniretur. iam igitur te ad eius uisendam in scribendo peritiam & alexandri aphrodisei longæ præstantissimam dimitto doctrinam

Alexãdri

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATA: PER GEORGIVM VALLAM PLACENTINVM IN LATINVM TRANSLATA;

Roblematum quædam per se sunt fidem facientia; & cognita oĩs ambiguitatis: ac questionis expertia. Nemo enim ut arbitror sane mentis dubitauerit cur uolucribus plumas natura largita sit. Quilibet enim sagax fouendi causa pro uestimentis primum circunfudisse asseret: deinde decoris gratia; terrestribus autem animalibus & quæ eunt pedibus pilos: serpẽtibus squãmas: aquaticis cortices: aut crustas: cuiusmodi sunt quæ ostrocoderma: idest crustaceam seu testaceam pellem habentia nuncupantur: & rursus quãobrẽ aliis quidem cornua: aliis autem aculeos: aliis uero ungues. & eos aut acutos: aut aduncos: seu id genus aliud quo se ab infestantibus reddãt tutiora: utpote naturalibus quibusdam telis adiuta: fruges autẽ oẽs ad ortum ac generis propagationem natura producens corticibus: aut corporibus quibusdam humidis: aut lignosis: aut huiusmodi tunicis custodiuit: eas tanq̃ in arcula aliqua contegens: ad algoris aut æstus: aut noxiarum quarũdam animantium effugium nimirum multis ipsum omnino inutile non reliquit indumentum: sed ad nutrimentum ac cibum cõparauit oportunum. Ipsas autem stirpes foliis & corticibus: ac similibus pennarum aut uillorum loco circundedit. Præuidit enim ne immoderatus algor aut æstus has possit conficere: nõnullas porro pro iaculis spinis armauit ne a bestiis absumerentur: atq; affligerentur: eas quoq; uariis floribus ornatus & & decoris causa coronauit; quos tanquã nuncios ac præcones ad erupturum mox fructuum ortum præmisit. Quicunq; igitur huiusmodi cognita & aperta student exoluere amentes prope modum sunt: qui ambigunt nunquid igni sit insita caliditas a tangendi sensu sunt ĩmunes: qui porro in ortu & interitu serien motum: positum: confirmationem: colores: proprietates: ut natura ac ratio prouidenter obseruat non admittunt punitioni obnoxii snnt. Hæc nimirum per sese sunt cognita. At quædam prorsus sunt insolubilia: & soli deo cognita: qui eorum constituit essentiam. Opifex enim si quãdo aliquo excogitando opus confecit: omnes eius actionum causas plane percalluit. uerum rudis causarum omnino est expers. dubiæ itaq; quæstiones sunt huiusmodi: quambrem leniter lancinati: atq; attrectati sub alis: aut plantis: aut lateribus rident: siue qua de causa audiẽtes aliquos marmora atterentes: aut secantes: aut stridentes: aut ferrum limantes: dentibus euestigio inhorrescũt: seu qua de causa ex frigidis frugibus dentibus stupore effectis frigida portulaca cõmode medeatur: nec sunt contraria contrariis medicamina: uerum similia. Vel cui lapis magnetis solum attrahit ferrum: electrum quoq; paleas: & stramenta solũ dicitur insigniter trahere: & leo gallum dũtaxat metuit. Gallina quoq; quæ oua nobis domi parit se stramentis toto corpore perpurgat: Cothurnices eleborum comedunt hominibus lætalem.

¶ Sturni autem citutam scamonea flauam attrahit bilem. Colocynta & agaricum & albus eleborus: euphorbiũq; ac coccus ganidius pituitam. Niger autem eleborus & epithimum atram bilem. Sunt qui purgamentis aluum cohibent. a cohibentibus uero eam potius ciunt & purgãt. Sunt etiam qui internauigandum comedendi exacuant appetitum cibum facile transmutantes omnis a mari excitate grauedinis ignari: Infinita possim tibi recenscere: quæ sola experiẽtia cognita sunt: quippe quæ a medicis occultæ proprietates appellantur. Quod autem suum uniuscuiusq; occultum est: id parum habet cuius reddi causa possit. male enim quidam horũ solutiones subitanias efficiunt ualde inutiles: nec fidem facientes. Aiunt enim purgamina caliditate humores attrahere quod plane falsum est: nam omne calidum purgatoriũ esse oportuit: atqui ecce tibi piper quod cum sit talidum non tamen uim attrahendi habet: sed concoquendi roborandi. itidem & mastiche & aloe: nec e diuerso rationẽ cõuerti dicimus. omne enĩ purgatorium temperamento calidum esse: ui autem educere egerereq; fatemur: nec omne calidum statim etiam ui ulla purgatorium est. Aiunt præterea struthocamelum ferrum: non proprietate ulla: sed potius calore concoquere: quod profecto insulsum est. leo nãq; cum hoc ipso animali sit feruidior: non tamen ferrum concoquit: ne apud medicos quidem proprietates sũt solos. Verum etiam & apud philosophos & grãmaticos quæ passiones siue pathe appellantur ex usu annotatæ. oportet igitur ea ad quæstionem proponere quæ medium teneant locum: & ad cognitionem habendam eorum minime ambigua sint: sed qualiacũq; sint: ut solutioni subiiciantur. Sane omnium quæ dicuntur quædam falsa esse omnibus sunt cognita: quædam præ

¶ Sturni ãt cicutam. Ambrosi⁹ Deniq; sturni uescunt conio nec fraudi ẽ eis quoniã q̃litate sui corporis uenenum succi lethalis euadunt. Frigida enim uis eius est succi quã subtilibus poris ĩ cordis sui sedẽ ducẽtib⁹ ꝓcoqua digesti one ꝓueniunt priusq̃ uitalia ipsa prætẽptet.

Idẽ alibi. Eleborũ ãt piti loquũtur escã eẽ & alimoniam coturnicũ: eo ꝙ naturali quodam tẽperamẽto sui corporis uĩ pabuli nocentis euitent.

se ferunt ueritatem: & eorum alia quidem certa omnibus ac cognita: nonnulla omnibus sunt occulta solutionem a nobis non admittentia. alia uero mediam quãdam naturam gerunt: de quibus nunc loqui nobis in animo est: deniq; soluendum omne problema aut a temperamento: aut a formatione: aut ab actione: aut a simili una in passione: aut a colore: aut a sensus persuasione: aut per æquiuocationem: aut ab actionibus quæ ex potentiis magis uel minus proficiscuntur: aut per id quod durius aut rarius: aut maius: aut minus: aut a tẽpore & ætate: & consuetudine: aut per essentiatum hoc nouatum uerbum paulo durius: eo q̄ græci dicunt lisiodes quod est per essentiæ habitum usus molliet aut per accidens: aut a similibus ueluti in problematis quæ dicta sunt comperies: has igitur regulas secutus omne dubitatum ad demonstrationem poteris aduocare: at quoniam non satis esse putandum est uniuersalem adhibere doctrinam sed conuenit ei qui doceat particulatim: & membratim hæc sub manum aducere. Iã quæstiones: ac solutiones ordiamur.

Quare uitreis uasis per hiemẽ calore aliquo uæhementi adducto franguntur? quoniam ex circunfuso aere plurimam per totum corpus suum excipit frigiditatem. Cum igitur non prius calefactis feruentem aquam confestim infundimus: non dubium quin aduersantem sibi frigiditatem caliditas persequatur ut ipsam confertim cum spiritu diffungere necesse sit: & perinde uitreorum uasorum sequi discussionem. dabimus enim uitreis corporibus spiramenta utcumq; sub uisum & sensum non cadant. Cæterum q̄ ad huius rei naturam: uerumq; spectat tenuissimum fere aerem amittit: sunt qui dicant uitrea corpora immenso frigore adurescere: & siccescere: & quicquid in ipsis tenuium partium sit: idest humorem aut aerem exprimi & eiici atq; exuri: itaq; idonea præstari ut discutiantur & effringantur ueluti aridissima ligna. ita enim & hippocrates aiebat uenarum algorem frangibilem. atqui feruor immoderatus corpus offendens uitreum ipsum adhuc impensius exiccans ad confringendum & discutiendum reddit accommodatius: quod si prius remolescat mediocriter calefactum: neutiquam cedit quãobrem pugiles quoque luctaturi a lanistis prius oleo perfunduntur: & phonasci canturi prius guttur & fauces fouent & spiritus molliores meatus reddunt. frigiditas itaq; diducta spiramenta comperiens facile cum spiritu diffugiet & uitri quicquid molle fuerit calori cedet: nec statim disiussioni erit obnoxium. q̄ autem spiramentum uitrea habeant corpora: uel ex uasis nobis id licet testaceis intueri. infusa enim in hieme aqua exudat cum picata fuerint. est quoque uidere e corpore uitreo erumpentem & exalantem fumum per hiemem cum feruentem aquam infuderis: necnon citreum sectum & oppressum extrinsecus appositum brassicæ inclusæ suam præbere qualitatem.

Quare pueri & p̄sertim

Quintilianus Et patientior est laboris natura pueris q̄ iuuenibus: uidelicet ut corpora infantiũ: nec casus quo ĩ terrã toties deferuntur tã grauiter affligit: nec illa p̄ man⁹ & genua reptatio: nec post breue tẽpus cõtinui lusus: & toti⁹ diei discursus: quia põdus illis abest: nec seipsi grauant. sic animi quoq; credo qa minore conatu mouẽtur: nec suo nixu studiis insistũt: sed formandos tantũmodo præstant nõ similiter fatigantur.

Quare pueri & præsertim infantes in humum lapsi non facile sauciantur: quemadmodum uiri? propter molliciem inquam corporis terræ solo cedentem: quandoquidem dissipant firmitudinem & duriciem quo minus offendat: uiri autem cum duro sint corpore duricie terræ aut lapide aliquo offensi plage tenorem intendentes a lapide: utpote duriore eis aliquid infligi necesse est. Eadem est ratio cur etiam spongia excidens non frangitur: cum uitrum aut testa: aut huiusmodi corpus durum procidens frangatur: atq; ita per similitudinem hæc dixeris conuenire: & ob hoc etiam uehemens uenti motus quercum quidem deiicit: arundinem uero non: quoniam quercus quidem utpote dura & ualida & amplæ magnitudinis uento obuians uim eius intendit. arundo autem quippe quæ inanis & mollis: & exigua uenti hinc & illinc flatui cedens: eius uim dissipat atq; dissoluit: Eadem ratione & pugil aduersario suo obuius eius uim auget atq; exusitat: quem quo magis cedens circũducet huc illucq; se transferret: citius illius exinaniet firmitudinem.

Quare infantes apud nutrices cantus audientes si fleant: & uagiant conquiescunt: motati autem dormiunt: quoniam musica uelut & omnis scientia: atq; ars cum anima assueuit: sicut & caliditas igni insita est ut etiam plato censet scientias recordationes animæ esse nũ doctas: audiens igitur anima huiusmodi sonum ex canentibus recordatione mentem ea subeunte infantes placari compelluntur. proinde ita ellecti soporem perducuntur. Cum autem in corpore ĩpolluto ac purgato est: scientias integras habet. polluta uero in corpore tanquã in obliuionem ipsarum peruenit mediocrem.

Quare nutrices infantes in soporem deuolutos motant? q̄ humores ex motu fusi cerebrum moueant: licet in ætate perfecta hoc minime pati tolerent.

Quare aliqui ualde ebrii.

Quare aliqui ualde ebrii dupla uident? quoniam ex multa humiditate oculorum repleti musculi: plus aut minus: & molles effecti atq; contracti diuertunt atq; distrahunt oculos: alterum quidem sursum: alterum uero deorsum: Proinde superest ut oculorum radii non in eundem

Albertus alemanus in lib. Aristo. de sensu & sensato.

¶ Quare unum uidetur duo? Ex diuersa dispositione rei uisæ dicimus ꝙ quattuor sunt causæ quare unum uidetur duo ex parte ipsius uidentis: quarũ prima est: ꝙ cum nerui optici ab oculis ad anteriorem cellam cerebri directi intersecant se ad modos linearum trianguli: cuius talis est distantia mensuræ quæ est inter duos oculos contingit aliquãdo elauari unum neruorum uel alterum releuiorum a loco contactus: & tunc illud quod recipit ab oculis & transiens a spiritu uisiuo ad sensum communem contingit se in aliquo puncto uno: & tunc ꝓpter duos oculos lumen bis nunciantes unum uidetur duo: & hoc cõtingit quotienscunq; exprimitur unus oculorum quasi semiuulsus suppositione digiti. Secunda causa est ꝙ aliquando spiritus uisiuus qui a capite discurrit in oculos propter aliquam uentositatem inclusam in ipso uel in oculo, uel propter aliquem calorem non naturalem agitantem eum mouetur extra mœtas mẽsuræ naturalis detrorsus: uel etiam sinistrorsus in oculo, & ideo accipit formam: quasi formam motam a dextro in sinistrum oculum, & ideo apprehendit omne quod apprehendit quasi distensum in duo lateraliter sibi cõiuncta. Tertia aũt causa est in opposita reaundantia qñ mouetur spiritus introrsum: & extrorsum & introrsum quidẽ respectu sensus communis, extrorsum uero ad oculi cristallinum ut percipias formas: tunc enim continue reddit & accipit: & antequam compleatur redditio inchoat: ita acceptio qnando sensibile manet præsens: & tunc unum uidetur duo. Fiet autem hoc accidens in spiritu aliquando ex multo humore calido: sicut in ebriis: quia calor uini mouet in opposita: & humor multiplicat fluxum: & sunt iuxta hoc accidens ualde multa accidentia. Cum enĩ quis nauigat eo ꝙ unam partem accipit: & antequam eam reddat sensui communi immutatur ab alia: & accidentia coniungit eadem ex uelocitate motus spiritus quod uidetur ei moueri omnia similiter: aut si extremitas uirgæ circunducatur: quæ flexibilis est: & accipitur situs eius in ubi uno antequam reddatur accipitur in alio & in tertio: & sic continue uariatio illius situs accipitur & redditus: & uidetur describere basim pyradmidis: hæc est causa quare gutta aquæ cadens uidetur esse linea recta continua: & uidetur quasi punctus continue fluens. Inde etiam contingit ꝙ uentositate uel alia causa in anteriore parte capitis uertiginem faciente omnia uidentur moueri: & cadit in partem ad quam tenet se tanquam altera pars cadat. Quarta autem causa est expressio tinicæ perforatæ in ea: Cum enim illa præmitur intus: & cedit introrsum: & tunc coangustutatur foramen & uidetur res minor quam sit aliquando antecedit interius: & tunc foramen dilatatur & uidetur res maior quam sit. Ex parte autem uisibilis unum uidendur duo subiecta in quibus est secundum diuersum esse ipsius sicut est in speculo.

pariter locum proferantur sed indistãtes locos & corpora: atq; ita uterque oculus sua spectans duplam efficit uisionem. Quod autem hoc uerissimũ sit ex eo profecto uideri certum est: qđ alterum digito oculum prementes & sursum uersus propellentes dupla cuncta spectare uidemur.

Quare natura strabi dupla non nident? quoniã peruersionẽ oculorum sursum uersus aut deorsum non habent: sed dextrorsum & læuorsum & rursus oculi nacti eundem situm duos inquã in recta linea suos per eundem situm habent radios in corpus unum concidẽtes: atq; ita unum colorem & qualitatem unam referunt in sibi obiecta resumendo.

Cur pubescentes pueri hircissant circa quartum decimum annum, quod tum naura humana corpora dissociãs multam repentinam ætatis mutationem effitiat: eorum autem quæ diximus ipse effectus fidem facit, intueri siquidẽ nobis licet fœminatum hubera augeri propter lactis coitionem, item & circa coxendices loca propter fœtus expectationem: marium uero thoraca & humeros propter impositorum grauium corporum portationem, testiculos autem propter seminis susceptionem & moram pudenda porro propter facilem sæminis accessum: explicatur quoque ipsis uniuersum corp⁹ ueluti morborum mutationes indicant & solutiones circa decimũm & quartum annũ progenitæ: necnõ uocis asperitas quæ raucitas appellatur hircire facit: ex hircis ita uocem efferẽtibus sumpta trãslatione, inter explicandum enĩ asperã a principio arteriam accidit alia quidem eis magis, alia uero minus diduci, quippe quod inæquale ipsis corpus iuxta ĩteriorem superficiem existit faucium tanus, spiritus igitur per has exiẽs partes tanq̃ præcisus propter uiæ inæqualitatem uocem etiam efficit inæqualẽ & asperam & raucam: hoc etiam patiũtur pituita occupati in asperam pitui-

¶ Cur circũuoluti ꝑter cõſuetudinẽ. Macrobius.

Cur q̃ ita ſe uertũt ut ſæpe in orbẽ rotent̃ & uertiginem capitis & obſcuritatẽ patiũt̃ oculorũ poſtremo ſi pſeuereuerũt ruũt: cũ nullus alius mot⁹ corporis hanc ingerit neceſſitatem. Ex ſeptẽ motibus unus tm̃ in diuinis corporibus inuenit̃ ſphæralẽ dico quo mouet̃ cœlũ:quo ſydera:quo cætera mouẽtur elemẽta.terrenis aĩalibus illa ſex ꝑcipue familiares ſunt:ſed nõnunq̃ adhibet̃ & ſeptimus: ſed ſex illi ut directi:ita & ĩnoxii. Septimus idẽ q̃ gyros efficit crebro cõuerſum turbat:& humoribus capitis inuoluit ſpiramẽtũ quod aĩam cerebro q̃ſi oẽs corporis ſenſus gubernãti miniſtrãt.hoc eſt autẽ ſpiramentũ ꝙ ambiẽs cerebrũ ſingulis uim ſuam ſenſib⁹ ꝑſtat. hoc eſt ꝙ neruis ac muſculis corporis fortitudinem præbet.ergo uertigine turbatũ: & ſimul agitatis humoribus oppreſſum lãgueſcit & miniſterium ſuũ deſerit:idẽ fit his qui rapiunt̃ in gyros hebetior auditus : uiſus obſcurior. poſtremo neruis & muſculis nullam ab eo uirtutem quaſi deficiente ſumentibus totũ corpus quod iis ſuſtinetur & in robur erigit̃ deſertũ iã fulcimentis ſuis labitur ĩ ruinam. Sed contra hæc oĩa conſuetudo quã ſecũdum naturã pronũciauit uſus illos iuuat qui in tali motu ſæpe uerſant̃ ſpiramentũ enim cerebri q̃d paulo ante diximus aſſuetum rei iam non ſibi nouæ nõ paueſcit hũc motũ : nec miniſteria ſua deſerit:ideo conſuetis etiam iſte agitatus innoxius eſt.

ta inquã defluente arteriã:quãdoquidem a defluente humiditate quod intus leue omentũ in æqualitate repletũ in æqualẽ etiã ſpiritus exitũ efficit talem ſcito & hircorũ aſperã arteriam & guttur ꝑpter plurimã humiditatem:& oleũ plurimũ bibentes tales eſſe alios porro ob cõtinuos unas uelidos clamores ob ſiccitatẽ aſperæ arteriæ inæqualem etiam uocem habere arbitrator:gruũ nãq; & aſperæ uociferãtium uolucrũ arteriæ effectæ ſunt natura omnino aſperæ demũ poſt pubertates annos puerorum ceſſat hirciſſatio: quod aſpera arteria omnifariã abſolute explicat ſua pte natura etiam æqualitatem amittat.

Cur potum oleum uomitum cit:& præſertim flauam bilem: quoniam cum ſit leue & ſuperna petens cibos elicit ipſos ad ſtomachum eleuans:ſtomachus autem grauatus uim egeſtiuam ad uomitum exuſcitat:præcipue flauam bilem utpote leuem ac tenuiſſimã:& facile ſurſum uerſus euadentem.quod autem oleum ſurſum petat experientia ipſa manifeſtum humido ſiquidem alicui ãmixtũ in ſuperiores ſe e ueſtigio recipis partes.

Cur inter cætera liquida ſolum oleum non remiſcetur? quoniã cũ ſit glutinoſum & in ſe reductum nequit diſſecari : & in minutas diuidi partes reliquiſq; ammiſceri liquoribus:inde in terram fuſum ipſam illico non ſubit.

Cur oleum & aqua frigore denſæſcit:ſed neutiquam uinũ aut acetum aut garus.quod oleum quidem qualitatis fere ſit expers : & potius temperatum ſtatim frigeſcit atq; adeo ut inter euaporandum frigeſiat:aqua uero utpote frigida ſe frigidior effecta facile coit.at garus utpote ſuis partibus:tenuis & calidius non continuo frigeſit:eodem modo etiam uinum acetum autem ut tenuiſſimarum partium omnem reſpuit concretionem.

Cur qualitate diuerſa idem efficiunt nam tam frigus quã calor humidum cogit:ita ſiquidem nix & ius frigore pariter coeũt ac cõcreſcunt.emplaſtra autem in ueſica calculos caliditate ſicceſcunt & obdureſcunt alia inquã atq; alia id fit actione.nam calor frigiditatẽ multã depaſcit̃ abq; abſumit.frigus aũt denſitate lutoſum reddens:ſuadẽtẽ ſordeſcentẽq; humiditatẽ exprimit ſicut ſpõgia manibus cõpreſſa:humidũ quod in meatibus cõtinetur effundit.

Cur ſæpenumero rhigor ſedatur horrore alio aut fragore aduentãte preter rhigore affecti cogitationem:aut aqua confeſtim infuſa:quoniam ſæpe humoribus pridem concoctis & attenuatis naturalis caliditas uehemens ſubitaria a cute introrſum humorem conſumit:differt ac diſtrahit.idem etiam efficit theriaca: & plurimæ calidæ ac ſicce qualitates facilem concoctionem adepta.

¶ Cur circũuoluti præter conſuetudinem cõcidum? quoniam cogunt animalem in cerebro ſpiritum turbari & in humoribus cõmoueri:deinde non etiam idoneum fieri ad potentiam animalẽ ſuſcipiendam:nec ſinunt uim ſenſibilem ac mobilem ad muſculos & neruos perferre actionẽ:& perinde ſequi neceſſe eſt ut corporis onus non uectum atq; comportatum ab anima ad terram feratur:ad quam prius mutat : ob hoc autem tenebras uident ꝙ uidendi ſpiritus in eis rurbatus ſit:& ne quidem ſenſibus cæteris ſatis ex ſententia utuntur:quod ſi pedetẽtim plurimum uolui aſſueſcant id per raro fieri ſolet ꝙ conſuetudo animam a natura non auertat:ſed diuturno tempore efficiat familiarem. quod enĩ repente ac iugiter fit id neſcit aduerſari:neq; uſpiam mutationis ſibi comparat defenſionem.

Cur uitrea ſpecula ualde elucent? quoniam introrſus ipſa ſtanno illiniunt.Ineſt autem eius natura perſpicua:& perinde uitro copu-

latum quod per ſe lucet plus adhuc renitet radios ſuos per uitri ſpiramenta tranſmittens: duplicat quod in ſuperficie & extra uitreū corpus eſt:atq; ita ad modū elucentia euadūt ſpecula.

Cur in ſpeculis & perſpicuis aquis noſmetipſos intuemur?ꝙ qualitas uiſus ad perſpicua abiens corpora per refractionem radiorum qui ab oculis exeunt accedat ad ſui aſpectum:ꝙ autē qualitates oris excedat ne quidem mirum:ideoq; oſtendunt qui apud arbores cōmorātur: pallidū gerentes aſpectum:quoniā pallida qualitas uiridiū foliorū in os emanat:quæ itidem in ꝓfluentem aquā aut ſtagnū abiens ipſam aquā uiridem uideri facit.

Cur pura antra & editiſſima loca:ac purgata faciūt ac remittuut uocis ſonitum ; atq; reſpōſant? uox enim aerem percutit:aer autem locum:& quo magis percuſſus percutit ; eo etiam ſonitū uehementiorem gigni contingit.Humida uero loca utpote quæ molliora ſunt plagæ cedētia: & ipſam laxantia ſonitum nequaquā efficiūt: qualitati autem & quātitati plagæ & uocis qualitas quoq; & quātitas ploſus accōmodatur.male autem echo ideſt reuerberatam uocem ſiue uocis imaginem dæmona eſſe fabulantur.non deſunt qui dicant hanc pana adamaſſe: ſed falſo.Vir enim fuit Pan ſapiens:qui primus deſiderauit:exquiſiuitq; echus cauſam quo quidnam eſſet dinoſceret:& quēadmodum quicq̄ concupiſcentes ægre ferunt cum id non aſſequuntur: ita ipſe quoq; ante ſolutionē moleſte ferebat:ueluti etiā endymion ; qui primus lunæ curſum inueſtigauit:noctu quidem uigilans eius curſui inhærens motuſq; exquirens ; interdiu autem dormiens:hin lunam eum adamaſſe fabulantur:atq; ad eum dormientem acceſſiſſe:quādo ſolutionem ſibi cauſæ reddit philoſopho.Aiunt autem ipſum etiam paſtorem:quoniā per ſolitudines & inuia loca ac editiſſima eius motum ſpeculabatur:tabulam habuiſſe ; quoniam circa ſublimes locos uentorum ſufflationes ſunt maiores:aut ꝙ figurarum exquiſiuit harmoniam. Itidem & ꝓmetheus cū ſapiēs quidā & cœleſtis aquilæ cauſam & narurā:& ſitū exquireret ; & diſcēdi auiditate abſumptus cōquieuit.herculæ ab illo dubitata ſua ſapientia exoluente.

Cur ſtante aqua in ſuperficie non in ꝓfunda terra ſaxo proiecto in eam multos ex ipſa circulos erumpere contingit?Dicendum ꝙ iactus tenore lapis undiq; corporis ſui aquam eminus ꝓſequitur:atq; ita gignitur circulus æqualis ; & æqualem iactus renori uim habens ob īmenſum uero tenorem maior etiam eſt circulus ; peruenit ſiquidem is ad terram uſq; & continuo amplians & inſecutus aquam eo ictu:merito deinceps multos efficit circulos corporis. primū in aquæ ſuperficie circuli mouens interuallum exinde continue ad fundum deſcendens: ac rurſus aquā diſpeſcens alterum facit:idq; ita quoad conſtiterit & quieuerit ; interlaxandum autē lapidis tenorē pedepreſſim deſcendētis circulum tenuiorem facere contingit eo qui anteceſſerit.ob id quoq; a lapide itidem aqua iuxta ictum diſtinguitur.

Cur multi ex liene riſum oriri arbitrantur affirmantes in attractis ſcabriſq; lienibus non eiuſmodi affectus eſſe:cuiuſmodi ſunt in robuſtis qui tales potius triſtes uideri homines aiunt dicendū per accidēs id eſſe nō proprie quod lien riſus ſit cauſa.nam cum ualidus fuerit trahit ex iecore omnē fæculentū:& malancolichum ſuccū:atq; ita purū dimittens in totū corpus ſanguinem:cerebrū mulcet ac oblectat naturam:animāq;:ſicut etiam uinū afficit & ad alacritatem agit:unde riſus excitatur.

Cur mulæ nō fœtificant?quoniā ex differentibus ſpecie animalibus conſtiterunt:& ex differentibus per temperamentū & naturam ſæminibus.proinde mixtio aliud aliquid procreatura p̄ter id quod prius fuit:procreantiū naturam.delet: ueluti alboris & nigroris mixtio extremos colores delens:alterum colorem ideſt fuſcum parit:qui extremorum nihil exiſtit.progenitiuū igitur temperamentū deletū eſt:& formarum proprietas.

¶Cur mulæ non fœtificant.

Plinius. Obſeruatū ex duab⁹ diuerſis generibus nata tertii generis fieri ; & neutri parentum eē ſimilia:eaq; ipſa quæ ita nata ſūt nō gignere in omni aīalium genere. idcirco mulas nō parere:eſt in annalibus noſtris peperiſſe ſæpe uerun prodigii loco habitū: theophraſt⁹ magno parere in cappadocia tradit ; ſed eſſe id animal ibi ſui generis.

Cur qui ſurdi nati ſunt iidem ſunt etiā muti?quia quæ non audierū afferre:ac eloqui nō queūt. quidā autem medici neruorum unam eſſe coniugationem aiunt quæ ad linguam aureſq; pertineat:ut ea membra pariter affici neceſſe ſit.atqui ab euentu aliquo ſurdi:non continuo iidē ſunt etiam muti:neruus ſi quidem ſolus audiendi affectus eſt.ſimiliter qui ab euentu muti nō cōtinuo ſunt ſurdi:ſuo enim in loco in linguæ neruis gignitur morbus.

Cur multi ieiunantes poſt aſſūptum cibum rhigeſcunt?quoniam ob nutrimenti ſeram aſſumptionem bilioſi acutum humorem accumulant:poſt cibum igitur cum mēbra robur conceperūt:& bilem a ſe ad cutem propellant rhigorem gigni contingit bile membra lancināte ac ad ipſa perſequenda inſurgente.

Cur ſues ſi ſubuerſæ:ac ſupinatæ portētur ſilent?quoniā p̄ter alia rationis expertia aīalia: ſemp hæ pronæ in terrā ſpectāt:putore delectatæ:quē exquirūt in ſubitania igitur aſpectus mutatione exceptæ & perculſæ ſub lumine multo ſilent.quidam autē aiunt aſperā arteriam anguſta habentem ſpiramenta concidere in catarrhacte modum.

Cur sues cœno delectantur eo nempe iuxta medicos suapte natura delectantur iecur habentes maximum in quo cupiditas est:ut autem putat aristoteles quoniam cũ ritus & oris crassi sint late effusum olfactum habent:& qui tætrum odorem excipiat.

Cur hulceribus cõualescentibus:& cessante inflãmatione pruritus gignuntur? quoniã postea q̃ conualuit & sanus effectus est qui languebat locus:reliquum longe arcet aduersentem naturæ humorem alentem:hulcus:qui humor per cutem exiens & distractus pruritum efficit.

Cur alterius e duobus oculi grauiores morbi sint & diururniores? ob causam inquã duplicem: aut quod pituita ad alterum solum acumulãtur oculum.quod enim diuisum se ĩbecillius sem per efficitur:& minux efficax:& quo magis dispartitur:eo longe inertius est : aut quod motus sanus oculus inter agitandum continue cogit etiam alterum totiens cõmoueri:illud sane præ sentissimũ esse medicamen didicimus:totam languentem partem ĩmobilem continere.

Cur homo & perpetuo & impensius supra cætera animalia sternuit? quoniam pluri & multipliciore & plusquã satis sit cibo uescitur & potu:& ob hoc ne ipsum quidem:ut conuenit potest concoquere & perinde ob multam humiditatem multum cogit spiritum:qui utpote tenuissimus ad carebrum ascendens ipsum continue impellit ac suscitat ad egectionem:& sternutamẽ tum.Crepitus igitur fit per angustos naris locos confertim erumpendo : tanq̃ qui ex sua sede ciectus:& ructus per stomachum:& uox per guttur:& sonitus per aures itidem : & per intestina murmur excitatur.

Cur mortuis pili crescunt:atq; ungues ad tempus certum? quoniã carne tabefacta parres circũ ipsarum radices obtectæ tum emicant falluntq; spectantes : q; incrementi imaginen gerant. Quidam aiunt eos uere excrescere:quando quidem ex redundante humore gignuntur.morticinia siquidem corpora a primordio in superfluitatem plurimam propter corruptionem factam resoluuntur:quæ per spiramenta & corporis extrema e corpore erumpens eorum quæ dicta sunt ortum auget.

Cur in digitis manuum potius q̃ pedum gignuntur quæ pustulæ nominãtur:& pueris potius q̃ ætate perfectis.Quod ex pituitosa redundantia habeãt ortum:atqui pituita pueris utpote magis edacibus:ac magis ociosis redundat pedum autem ungues magis in motu:& deambulatione plus exercitati superfluitates discutiunt.

Cur pili in pedibus non repente canescunt? Nempe eadem de causa. pedes enim in perpetua & iugi deambulatione in se dilabentem pituitosam redundantiam differunt : distrahuntq; quod a canicie fuit alienum.at pubes etiam ipsa sero canescit:quoniam calidior ea exoritur & in coitu pituitam distrahit.

Cur hominibus uox & ratio sero perficitur? rationis autem ex partibus e uestigie:aut saltem ĩtra breue tempus quoniã uariatior & artificiosior:ac doctrinæ magis indigna.aut irrationaliũ longe simplicior:& naturalior:q̃ animalior.

Cur plurima animalia caudas iactant ab ipsis uideri consuetis. leo autem latera percutit furiatus:similiter autem & taurus? quoniam tergi musculum habent ad ipsam usq; caudam protensum:& uim animalem:ac mobilem continentem. anima igitur assuetum uideri cognoscens: tanq̃ manũ aliq̃ : sicut in ipsis est uideri homiuibus caudam iactare compellit: quæ nim ipsius intus occultam aperit:debereq; se cognoscit.at in leonum & taurorum animis:cum anima natura pariter agitata caudam uehementer quatere compellit:queadmodum homines intuemur multa ira concitatos manus complodere:aut corporis aliam partem. anima siquidem q; ledat cum amouere non possit propere alio sibi modo cõsolationem excogitat fremitu & cõplosione affectum mulcens.

Cur aridis ordeis tostis equorũ ulceribus insparsis nõ amplius albi pili e cicatricibus feruntur: sed eiusdẽ coloris cuius & reliqui sunt pili:idest quales natura produxerat:quoniam cũ rugantis:& coire facientis sint potentiæ detergent ac dissipant subiectã pituitosam redundantiã : & malã operationẽ cogentem ad hulcus cruditatem:ac eius partis imbecillitatem.

Cur in cutis cicatricibus equis pili nascuutur:hoibus autẽ nõ:quia cutis hoibus quidẽ densior est sicut indicant molles pili tenuesq; & cicatrix pellis adhuc densior effacta spiramenta obcecat:equis autẽ si cõparetur rarior queadmodũ crassi ostendunt pili & ob hoc nequit cicatrix spiramenta oĩa pellis occludere.proinde subiecte:ac coactæ superfluitates per tenuia relicta ĩferne spiramenta erũpentes agglutinatæ atq; cõcrete pilos efficiunt.

Cur a dipsade morsorũ & sitim intollerabilẽ habentiũ theriaca quæ calida & sicca est potata sitim sedat:ac nõ potius intendit? dicendum q; non temperamẽti ratione sitim sedat. sed potius opposita passione:& naturali quadam ratione.res siquidem ipsa ita habet.hæc certe antidotus

ex pluribus hærbis cõficitur: quæ unicuiq; membro aliquo pacto accõmodantur: uelut dicta num opitulaꝰ cordi: ipsumq; roborat ac conseruet: similiter eupatorum iecori: scolopendrion lieni: petroselinũ uentris ori: hyssopus porro uitalibus uiribus ac pulmoni: helenium renibus ruta colo: gentiana cerebro: seseli uesicæ. itaq; unũ quodq; horum mellis dulcedine uenatur & pellicit trahitq; ad suã tutelam accommodatum in quibus omnibus sunt serpentum carnes ammixtæ: & naturalẽ dexteritatem habentes ad unum quodq; uenenum ferum uimq; corruptionis effectricem. ĩ omnia igitur mẽbra cum hæc partita fuerint passionem ullam: quæ corruptionem minitetur officere non sinunt propugnãtia ꝓinde ac milites ingenui in armis: expediti pro sua ciuitate.

ALEXANDRI APHRODISEI ECLOGAE MEDICINALIVM ET NATVRALIVM AMBIGVITATVM PROBLEMATON SECTIO SECVNDA. PROHOMIVM.

Esculapii munus cuncta ad usus humanæ uitæ comparat a dignitate longe antecellit animato siquidẽ ac rationis participi corpori ad quã si dirigeret mœtam exhibuit. Cuius obseruatio: moderataq; custodia reliquis artibus cunctis principium instituit. sensus quidem exacuendo: diæta membra: ac inuentionum instrumenta roborãdo alia ꝓuidenter aĩaduersa: utiliter custodiẽdo: alia mendose ꝓducta emendãdo ac dirigẽdo. hæc corporis ita curã gerit: ut animã neutiquã negligat philosophiæ enim suggerit cognitiones. Cuius fine illa sibi peculiare consixit principium: nec a naturali abhorret speculatione. eorum enim quæ facta sunt compositionem accipiens: reliquorum mensuram percalluit. hoc quãuerissime diuinum beatũq; inuentum in rationum indagine collocatum: hac laude nõ iniuria fruatur: ut ad scientiæ normam nomẽq; perueniat: ꝙ si quispiam artem ipsam audeat appellare: non hac de causa: sed propter subiectam materiam: an non igitur hæc per sese speciei cõmodam gerit rationem: ad scientiam ĩmodilem acta autem ad corpus siluãq; induens eam artem fieri necesse est: ita sane anima quæ multorum consensu philosophorum est immortalis: ꝙ sit ĩcorporea: ꝙ seipsam moueat. ab aliis contra mortalis existimatur. Corruptibilem siquidẽ ideo ipsam ferunt: ꝙ sub silua demersa patiatur afficiendo. atqui non cohibetur: non afficitur anima sicut proposuimus sed talis in corpore anima est: qualis in defecatissima aqua solaris radius an non cum perspicua fuerit aqua: aquæ gerit effigiem: at si aliqua de causa perturbetur. ipsa essentia quidem non transmutatur sed quod emicabat occultatur: illæsa in præcipua actione permanens ita porro sæpenumero sol nubis obiice elucentem radium occuluit ne ulla quidẽ in parte sincera ipsius radii natura læsa: quẽadmodum igitur de anima nunc diximus itidẽ de medicina dicere possumus. ipsa enim per sese primo quod in concussum est tenet primo fundamentum habet ĩmobile quippe quæ scientia est. Cæterum siluæ participes a dignitate declinat obnoxiaq; fit ars euadens: firmitudinem suã amittens. at quod secundarium est respicere nihil attinet cum sit accidens: uerum quod primas gerit utpote substantia: quæcũq; demũ in nostrum adiumentum transtulimus: ac non ex quæstionũ usu: ea pauca sunt capitula: quæ ex ipsa decerpentes hic insersimus proficientia quidem eis qui hanc prosequuntur & præsertim rationem consectantibus: utilitatem non parum ad rerum inuentionem allatura.

Cur phrenetici raro & uehementer respirant? quoniam animæ actionem per medios neruos & musculos esse manifestum est. ab iis igitur quatitur thorax. iure ergo rara fit respiratio ui animali læsa sui siquidem operis obliuiscitur nec prædicta membra regit. ingens autem excitatur propter cordis laborantem spiritum. nam uis uitalis insurgens animã pungit & mouet ei abolitionem minitans: nunquid ꝙ deficiens propter morbum amisit anima id suo cor usu magnitudine suggerit.

Cur homines ungues mollissimi: utrum quod etiam cutis? nam ungues inde manant: aut ꝙ alii aliis sunt ungues utiles. quibuscunq; igitur sunt duriores illis etiam sunt magis utiles.

Cur qui nati sunt cæci: calui non euadũt. utrum ꝙ caliditas mutilis oculis se in proximũ transferat locum? nunquid non frigesit locus: sed semper nutrimentum habet. Caluitium autem a frigiditate oritur: aut ꝙ cum locus caliditatem admittit ut nutrimentũ absumat non fit in sincipite ulla superfluitas. Luminibus autẽ orbaꝰ frigefactus est. proinde & ibi multa redundãtia est: atqui crines ab superfluitatibus exoriuntur.

Cur barba rubeſcit abſq; capite:Caput autem abſq; barba non rubeſcit?nempe quoniam rubri capilli ex imbecillitate oriũtur:& in barba pili:natura ſunt imbecilliores: hoc ex eo licet intueri ꝙ imberbes fiunt.nõ autem calueſcunt:uel id fero. Certum igitur ꝙ locus fere non poteſt: quamobrem cum qui ualidior eſt flauos ferat:imbeciliorem quoq; eos ferre neceſſe eſt:ſed ſi hic:non tamen neceſſe eſt qui ualidior eſt ferat.

Cur longi capilli fluunt?nempe quod capillus quidem ſerra eſt:ſub ſerra uero cutis. atqui quæ longe ſub ſerra abſunt facile ſubmotum cadunt:& omnino quæ a quieſcẽte abſũt:hæc in mechanicis facile uideri poſſunt.

Cur in palpebris capilli cani nõ gignuntur.utrum ob propietatẽ nutrimenti quod circa oculos ex eo autem licet cõiectare ꝙ ibi pinguis gignitur caro ab huiuſmodi autem nutrimẽto iure non augetur admodum pilus.ſiquidem quod ex talibus gignitur redundãtiis non caneſcit.Corruptione enim quadam & nutrimenti uitio caneſcere contigit.

Cur qui in manibus ſnnt ungues citius creſcunt quã qui in pedibus.aut ꝙ ſurſũ uerſus auctio magis ſcandit:quo circa & pili in mento potius creſcunt quã in pube:aut quod in calore quidẽ manus:pedes uero ĩ frigore capiunt ĩcrementũ:aut potius calida ſunt oĩa:aut ꝙ man⁹calidiores & humidiores ſũt.pedes autẽ totius corporis mẽbrorũ oĩum frigidiſſimi:& huiuſmodi partes aliarũ ut pili ĩquã & ungues propter hoc igiť ipſum & frigidi & ĩ frigido loco cõſtituti difficile capiũt ĩcremẽtum qui uero in manibus econtrario.

Cur capilli intorti gignuntur?nempe ꝙ duabus feruntur productionibus retenta introrſum productione a circum ambiente caliditate:qua ɑe re tales ſunt æthiopes

Cur igni exuſti loci pilos nõ edũt?utꝝ ꝙ dẽſa euadit cutis:atq raꝝ eẽ oportet ubi pilus adoleſcit.

Cur craſſi pili longi non euadunt ? aut ꝙ in longitudinem non producta auctio in craſſitudine conſumatur:aut ꝙ craſſi duri ſunt durum autem difficulter mobile quo augeſcat duricies ſi quidem a terreſtri euenit. terreſtre uero nutrimentum ſurſum uerſus emitti non uult motus igitur tarditas calorem augentem præoccupat ut ſe inuicem impediant. proinde in craſſitudinem & latitudinem excreſcit:non in longum.

Cur denſiores tenuibus craſſi pili ?utrum ita propter craſſitudinem uidentur minus enim appa ret quicquid ĩter æqualia interiacet:aut ꝙ ſtati in longitudinem excreſcunt.Multis igitur modis uutrimenrũ exoritur intus retentũ nõ eueſtigio habitu ſurſũ uerſus ſubtus educente.

Cur in oſſatis locis tenuiores ſunt pili?Nempe ꝙ pellis craſſa non eſt.ex craſſo autem craſſiores naſcuntur pili.

Cur rubicantes capilli:exuſti nigriores euadunt ? Nempe quoniã exquoquitur magis in exiguo quod fuerit humidum ab ea quæ ipſi ſubeſt principio caliditate. Eſt ſiquidẽ ex uitioſo flauus Niger uero ex ſalubri nutrimento.

Cur æthiopes intortis ſunt crinibus : ſcythiæ autem & qui ad ſeptẽtrionem incolunt promiſſis Nempe ꝙ arefactus capillus a ſole reflectitur atq; incuruatur ſicut & alia.æthiopes autẽ a ſole & in exceſſu caloris agunt.at ſcythiæ in frigido loco ubi humidũ quod in capillis eſt ſol exurẽdo neutiquã euaporare compellit.inde eſt ꝙ non intorquentur.ꝙ ſi eos aut reflexos aut promiſſos eſſe oportuit:cum intorti non fuerint:ꝑmiſſi erunt:ac protenſi.

Cur inbecillis:& ſenibus cum reliquum corpus attenuetur.ungues tamnen & pili excreſcunt? Quippe ꝙ nutrimenti aliud quidem in carnem aliud inbilem:aliud autem uero in cũctarum tenuiũ ꝑtium it diſtributionẽ.Quæcũq; igitur calida & robuſta ſunt corpora in bilẽ poſſunt & in ſanguinem cibũ cõuertere.Imbecillia uero in hæc minime:ſed in ea quæ minimi ĩdigna ſunt nutrimenti:uelut ungues:& pilos: ueluti illyrios aiunt cæſos in pugnis ac mortuos intra paucos dies fruticantia capillis habere capita : & perinde abſumptis corporibus nutrimenta in has redundantias dilabi:ac diſtribui.

Cur in pedibus pili aut minime aut ſero:aut ætate cõfectis caneſcũt?utrũ ꝙ in facie prius caneſcunt aut in capite:aut in mero.atq ſupior locus inferioi maxime oppoſitus eſt:& in cõtrariis cõtraria iure fieri cõtingit.aut quod canicies ſenii ſignũ eẽ uideať.ſeniũ aũt corruptio quædã defectuſq; caliditatis eſt.Quidnam uero ſit cur cani fiant:alterius eſt rationis . Cæterũ cauſæ huius uitii genus contingit ſenio affectis : quod calor abeat quamobrem etiam rugæ os ſubeunt & e naribus cruor deſinit effluere.ſuræ aũt exiccantur & naſcunť hæmorrhoides ꝙ ſi canicies caliditatis humidæ defectus eſt ; & hæc uis ad pedes deſcendit: ueluti etiam ad pubem hæc loca merito ſerius quam ſuperna caneſcunt idq; in pedibus magis. cũ uero ubiq; humida exaruit caliditas annorum multitudine:tum demũ:etiam in pedibus albi gignunť pili:

Cur lanæ oleo irroratæ candidiores euadunt:pili autem uncti nigriores:nam & lanæ pili ſunt

Nempe

Nempe ꝙ squalore & situ obsita magis flauescunt.uilli auté exiccati & abeũte qui in ipsis est humido albescunt oleum igitur impedit: minime siquidé arefiunt:nec in hoc similiter habere cõtingit:ut uillos qui ablati sũt cõparemus cũ iis q adhuc ĩ corpore uirét. planæ.n.attõsæ sũt.

Cur pecorum molliores uilli renascũt subsecti: hominum uero asperiores? nempe ꝙ pecorum magis densescunt quo longiores euaserint frigefacit nãq; ob calidi imbecillitatem eum qui in ipsis est: aer qui circũfuit idq; magis quo longius a suo calore absfuerint unde exoriuntur aucti uero propter crassitudiné plus habens calidi:sed propterea ꝙ admodum inarescunt fluente te nuiores nisi quicquã impediat adhuc ex incremento fiunt.

Cur in temporibus homines celerrime canescunt: calui autem non fiunt quãuis neutrum aut utrũq; oportuerit? nempe ꝙ canicies quidé oritur a qualitate quã inuehit nutrimentũ in pilos distributa.caluicies autem a quãtitate. cũ enĩ frigefactum fuerit nutrimentum nõ auget: sicut arbores per hiemé deponunt folia frigido facto nutrimento: & ueluti cõcreto.exiguo autem exhibito id nutrire ĩpotens est atqui canicies ex tabido est nutrmento.putrescit sane cũ minus decocta attraxerit.an nõ eadem é ambobus causa quapropter neq; simul neq; eiusdé adueniat locis.Cõsideratio prorsus naturalior:aut problematis cõuenientior: tépora in uenis sunt multis ac densis:unde & caliditatem assequuntur:nedũ eis non deficit nutrimentum:cæterum ob hoc qđ una multũ ꝑsto est nutriméti & ꝑcipue ꝓuecta iã ætate cõcoqui nõ põt: & ꝑinde putrescit. hinc canicies exorit᷑: quéadmodũ ex humore putrefacto in naribus muci.nã nõ oĩa nĩgrescũt putrefacta quo circa etiã scopsas comicus recte ĩqt: tabi pilos senectus addictos habet.

Cur non in langoribus sed extra langores capilli defluunt.nempe ꝙ tum quidem nutrimentum habent:ex superfluo nãq;.post morbos autem id exiguum est propterea ꝙ ali corpus oportet. nutrimentum uero ingrediens ad id quod naturam subleuat ipsos non educit: sed propter inanitionem prius absumitur.

Cur capitis sinciput caluescit:nõ autem occiput: aut minus. quippe quod nõ est in occipite superfluitas:inanis enim & siccus est locus.sinciput autem propter cerebrũ plenum est. quibuscũq; igitur ibi frigida superfluitas colligitur propterea ꝙ ibidem a calore detinetur: & non concoquit᷑ pilos non nutrit & perinde defluunt. occiput autem huiusmodi digestionem non habet: aut minus ob dictam causam.

Cur in alis & in pube pili minus & augentur & canescunt illis qui ex capite erumpunt: quippe quod maximi.: & præcipui qui aliis ꝓpius ad caput accedunt ꝓpter enim nutriméti uicinitaté maxime sese resoluunt.iure igitur reliquis q in mento plus excrescunt.

Cur in capite potissimum gignuntur pediculi. nempe ꝙ animalia quidé natura suapte produci solent ubi superfluitas fuerit humiditatis:& caliditatis.præterea spiramenta quoq; habet. caput autem humidum. & calidum iuuenũ est:& in ipso latissima sunt spiramenta. id uel ex eo coniici potest ꝙ pili ibi crassissimi sunt.proinde habet & unde cõstet: & ubi uiuat animal.

Cur ex potibus & uomitibus & ĩ frigoribus loquũtur hoĩes grauius: uel cũ pituita guttur obstipatur. conuellit siquidé distillationé aliis quidé uomitus aut potus: aliis uero temporis status proinde grauior spiritus gignitur eductio.quæ auté ualde grauis eadé & tarda est.

Cur nam graué uocé cominus magis exaudimus: eminus autem minus? nempe ꝙ uox grauior plus aeris mouet; sed proxime id facit:unde fit ut eminus minus audiamus: & ꝑinde non longius penetrat.proxime autem magis.quoniam pluris aeris motus est.

Cur septimestris non profert uocem.nouimestris uero profert. ĩfans cum primũ editus est:aut quod serissima uox perficitur hominibus: quod nobis licet cõiicere ex eo quod cũ iam excreuerint mutiũt & balbutiũt. aut quod nouimestres perfectã habent geniturã. Proinde alii qđé suã adepti iam sunt naturã alii auté nõ. Imperfectis igitur perfectũ quicquã inesse ut plurimũ non potest.uerũ perfectis inerit.atqui septimestres obeandé causam sunt deteriores. quod aũt ualde imperfecti & imbecilles sint:uel ex eo liquet quod laneis fasciis inuoluuntur.

Cur uox postremo ĩter oés qui loquunt᷑ hoĩbus cõsumat᷑.népe ꝙ multiplices differétias & species habet? Cætera auté aĩalia aut nihil quod excribi possit; aut pauca efferunt: diuersissimũ uero & pulrimas habens differentias:nisi plurimo ac diuturno tépore consumari non potest.

Cur certantes grauem proferunt uocem.metuentes autem acutam? nempe ꝙ metuentibus quidem frigescit locus qui est in præcordiis calore deorsum petente. & perinde parum aeris mouent robur enim in calore.illis uero attollitur calor: utpote pudore suffusis:ob pudorem enĩ certant: atqui pudibundis sursum feretur ad faciem.hoc autem uel ex eo liquet ꝙ magis rubeat distillat igitur & crassum reddit aerem perstrepens & inclamitans.talis uero tarde extrudit atqui tardum in uoce graue est.

Cur uox quæ effluxus quidā est naturæ einsmodi ut sursum ferat᷑:magis a sup̄nis partibus ad i-fernas exaudit᷑:q̃ ex infernis in sup̄nas:aut ꝙ uox aer quidā est cū humare qui cū sit grauis ab humido deorsum cedit:& nō sursum:siqdē humidū suapte natura deorsum fert᷑: quaobrē ab īfernis partibus magis exauditur:aut hoc quidē in aīalis tm̄ uoce fit : & ipsi ꝙ ei humidū esse accidit:nō in aliis sonitibus idē euenit.sicut igit᷑ altus lōginquusq; uisus cū sup̄ne deorsum se demiserit refractionē sursum uersus facit:infernæ autē sursum uersus scandēs deorsum refringitur:eodē modo uox naturā habēs ut sursum uersus ferat᷑:ab opposito aere p̄fecta extrudere quidē ipsum nō pōt:utpote maiorē:atq; grauiorē.refractus uero qui motus est aer in cōtrariū deorsum propellitur.tale & de echo accidit.est enim uocis refractio in opposito.

Cur ebrius uox magis infringitur:quā sobriis? nempe quoniā satur atq; expletus cito uocē infringit.Coniectura huius est quod neq; chori a prādio exurgētes se exercent : neq; histriones: sed cū ieiuni sunt.at cū saturi ebriiq; sunt nō iniuria uoces magis infringnnt.

Cur fistula & acuta uox simpliciter tanq̄ solitudinē uideri facit:nunquid quod acuta uox longe procedit ac nō admodū diffunditur:sicut & aliæ uoces.

Cur nam uox acutior uidetur longe distantibus:Cum sit acutum in eo quod celeriter fertur lōgius autē distās tardius moueat᷑:nunquid quod acumē nō tantū in eo est quod celeriter mouetur:sed etiam in eo quod minus sonitum procreet. ad longius autem distantes semper minor peruenit:propter aeris moti paucitatem.

Cur uox formatus qdā aer & delatus dissoluit᷑ & sæpe ea forma echo gignit᷑ cōplosa:ac illisa ad solidū & nō dissoluit᷑:sed manifesto exaudit᷑?nēpe ob id quod reuerberatio non illisio est.hoc autē totū totius similitudinē affert. nā ab aere reuerberat᷑ & eo qui in cauerna:nō a cauerna.

Cur per hiemem uoces sunt grauiores.nūquid quod crassior aer. eo autem crassiore tardior est motus:ut uox grauior:aut quod per angustias tardius aer permeat.Contegūtur autē quæ circa fauces loca frigoris qualitate:ac fluore pituitæ.

Cur situ & fœtorē. Plautus ī mustellaria Quia eccastor mulier recte olet : ubi nihil olet. nā istæ ueteres q̃ se unguentis unctitāt interpoles:uetulæ edētulæ quæ uitia corporis fuco occultant:ubi sese sudor cū unguētis cō sociauit illico , itidem olent quasi cū una multa iura confundit coquus : quid oleas nescias nisi id unum ut male olere intelligas.

Cur uoce sonori sunt:qui natura suapte sunt calidi.nunquid quod necesse sit in his aerem multum frigidū esse.trahit enī spiritū calor:& maiorē efficit:uocis autē sonoritas fit in eo quod aerē multū mouet:acuta uox in eo quod celeriter mouetur:grauis autem in eo quod tarde.

Cur magis exaudiunt spiritum comprimentes:quā spirantes & respirantes ob hoc etiam in uenationibus sibi præscribunt:ac præmonent ne spirent. Vtrum quod sensus sedes sursum uersus meet uenis cōtractis:& attenuatis:deorsum uero dormitantibus:ideo etiam magis expirāt: aut quod sanguis abiit deorsum difflatus.itaq; & superiora exinaniunt᷑:quæ exinanita exaudiunt procliuius:aut quod suapte natura anhelitus:sonitus quidam est qui inter spirandum excitatus impedit:quo minus audiatur.

¶Cur situm & fœtorem olentes cum uncti fuerint unguine odorifero tætrum odorem spirāt: nunquid quod in multis hoc efficitur acutū:aut quod multi sudantes grauiter olent: unguentum enim calefactorium quiddam est:sudores ergo allicit.

Cur axilla inter alia loca multo grauissime olet:utrum quod spiramentis fere caret:grauis autē odor in his præcipuus est ꝓpter putredinem:quæ ibi gignitur ob humiditatis morā quæ nec dimouetur:nec exercetur.

Cur quæ tætri odoris sunt minime grauiter olere uidentur cibo plenis?nempe ob id quod a stomacho per palatum ad uim olfactus penetrans sensum impleat:atq; occupet: & perinde eodē modo tæter odor non amplius sentiatur.primū siquidem sentiunt omnes:cum uero attigerit: non amplius tanquā agnatus & adhærens:& qui extrinsecus similis adueniens perimitur ab eo qui intus est.

Cur per hiemē & in cōcretis glacie minus odoramus?nempe quod aer in frigore īmobilior est: nunquid nō aduētat motus ullus:aut redolētia non excipitur ꝓpter motur difficultatem.

Cur odores propinqui minus bene olentes:tum aromatum:tum florum? nempe quod propinquis simul terrestre eleuatur & perinde ita mixtū uim reddit imbecilliorem:sinautem longinquus odor adueniat sese ostendit:ob hoc & attriti flores odorem dissoluunt.aut quod odor caliditas quædā est:& bene olētia calida:calidū autē leue & p̄inde longinque odor gignitur.

Cur cuncta cū mouentur magis olent?quippe quod replent aerē unde ad sensum illico emittit᷑.

Cur aliquando nauseantes magis fament?æquum autem fuit econtrario habere.expletio siquidem nausea est:nunquid queādmodum stercore facto accidit ut sint inanes loci quibus famēt ante nauseam uero hos impleuerant.

Cur in nauigiis quidē nausea biliosa:quæ uero secus pituitosa?nempe quoniā in aliis fatigatio: hic autem cū metu & tumultu:metus autē cognatoꝝ cōmotor intestinorum pituita uero re-

dundans quiddam est & extrarium.bilis porro cognatum ex cognatoq; ꝓcreatum quiddā est.
Cur graciliores fiūt inferne quā superne purgati?aut quod facilem profluxnm habens sit uia:superior autem contra naturā:ideo & a minoris medicaminis ui minus & plus moueri certū est secūdū naturam quā contra naturam:aut redundantiæ inferne purgatæ utiliter & accōmodate corpori egerantur expellanturq;.quæ uero superne extrariæ sunt illic quidem plures nutrimenti reliquiæ nōdum exiccatæ quæ adhuc nutrimentum habent:hic uero bilis & pituita nutricationem nullam admittunt.quæ igitur inferna purgatio cum nutricationē auferat iure exoluit:quæ uero superna aut nihil:aut minus idq; ostendit ueratrum:nam superna purgat:& cōfestim corpora confirmat tanquā ex superna purgatione nihil sit ablatum.
Cur nigri glabri magis q̄ albi:aut pilosi graciles fiūt?quippe quod qui glabri sunt pilosis sint redundantiores:id nāq; muliebris natura ostēdit:quæ humida & glabra est.& nigri albis sunt frigidiores:atqui frigidum humido propinquū est.nam calidum siccescit:graciles autem euadūt colliquescente corpora:nedum superfluitate ablata.
Cur attam quidem bilem:& multam purgantes pituitam graciles non sunt:at si flauebilis multo minus purgent:graciles & macilenti euadunt?nempe ꝙ atram bilem consueuerunt mnlti perfacile purgare quod fæculentum quiddam sit atq; etiam a corpore seclusum ob hoc etiam nigrescit.nullum ergo robur a purgato corpore aufaretur:pituita porro redundantia est: ꝓinde quo ex ea quis magis abstulerit eo magis corpus alleuat tanquā abiniecto onere.at flaua bilis ex concretione est male compactæ carnis quinimo præsto est:neq; prius admodum separata seiunctaq; fuit.proinde nihil interest multā ne auferas bilem an carnem multam sanguinēue : quod cum accidit graciles euadere necesse est.eatenus siquidem labi contingit: quatenus sanguis & carnes ut ita dicam suggerātur:alterutra uero terminus erit alterius:ob id quod separata seiunctaq; fuerat.
Cur singultiunt subuersi & īmoderate repleti?nunquid quod utroq; modo frigefiunt. nā subuersio subsistentem calorem eripiens frigefacit:& si plus cibi ingestum fuerit quā is pati possit peculiarē tabefacit caliditatem : singultus autem est cum spiritus introrsum reciprocatur propterea quod humidnm in spiritali loco frigefactum fuerit.
Cur pueri & senes alui profluuio in primis capiuntur:Cum diuersos cibos assumant? nunquid quod pueri quidem non ꝓpter cibum hoc subeunt : sed quod humida ipsorum sint corpora: & densa ut introrsum superfluitates confluant ꝓpter carnium densitatem humectant aluos: senes uero frigida habent corpora atq; aluos:proinde pueri quidē propter corporum humiditatem:ac densitatem:senes autem propter frigiditatem hoc patiuntur. & pueri quidem quod eorum superfluitates extra respirent:senes autem propterea quod firma habent corpora & calidū ex ipsis expirans exhalat.idem igitur non propter idem patiuntur.Cæterum pueris etiam est in causa cibus tantus aliquis ac talis quispiam:multa siquidem eis profernntur & dulcia:& qualiacūq;.enimuero paruuli omnino lacte nutriuntur quod ad concoquēdum difficile est: cum uero parum excreuerunt uariis & dulcibus uescuntur eduliis nutricibus & matribus ipsis indulgentibus ac blandientibus:taliaq; difficulter certe ab ipsis amouentur.
Cur potus multus aliquādo & paucus alui profluuium inhibet?nunquid quod illud quidem utpote paucū merito exiccat:hoc uero ꝓpter affluentiā in mictura secedit: ipsumq; ex aluo humidnm cōsequitur:pariter enim utrūq; deiici non consueuit:sed cum aluus deiicitur mictura magis exarescit:exinanitionemq; nāq; fecit ex aluo in multam micturā multus potus:
Cur bibentes cibo expleri humidas aluos habēt potiusq̄ duras?quāobrē alui ꝓfluuio moriuntur magis q̄ qui parum cibi sumpserint:atqui oportuit multū expletos potius cibatum educere & perinde aluos exiccari?nempe quod multa cibi repletio non est in multū assumendo: durescit siquidē superfluitas cū detrusa in aluum uix descenderit.hoc autem fit quod non statim corpus excipiat:nec ex ipsis digerat cibis ac secernat utile : & ob hoc inferiori aluo diu manent utpote qui nō confertim descendāt.magis enim simul exuruntur:alui quæ certe nutritæ non sunt reddūt non magnopere dura quæ exceperunt sed raptim ex detrusis & retentis utile excipiūt hoc licet coniectare ex eo quod siccæ alui ualidiores:quam sint quæ corpulentiores.
Cur dulces & salsi succi maxime uim seperandi habēt aut quod minime ad concoquēdum sunt idoni eadem uero sunt quæ cōcoqui non possunt:& grauia ꝓpter id enim quod a qualiditate quæ nobis agnata est detineri nō queūt:inferna petūt eruptura:id enim eruptio est: aut quod alii quidē succi præter oleū facile labiles:& facile tabidi sint:oleū qdē difficile cōcoctu est.nā faciieputrescit sed propter leuitatem supernæ innatat ob hoc segregatiuum non est : salsor autem grauis & densus.huiusmodi aūt precipue dehorsum ferunt & minime putrescunt.

Cur ſalſugo quidem & ſerum aluum ciunt : uinum uero multum potum nequaquam? nempe
quod horum quidem ſubſtantia in uentrem meat:necenim facile cõcoquũtur queadmodum
uinum quippe quod calidum eſt:quodq; celeriter concoctum emingitur. huius itaq; exceſſus
& euaſio id in ueſicam facit:quod illa in aluum:nec ſubſtantiam In ueſicam agunt nec enĩ ha-
bent.Cum ſuperfluitatibus igitur abeunt quæ eorum ſubſtantiam comitantur quæ celeris ſa
ne eſt & profluuium facit.
Cur inferna purgatione magis quã ſuperna graciles fiunt? nempe quod ex inferna ad aluum ex
toto corpore quæ ſubſidunt contrahi poſſint:hoc auté manifeſtũ ex fœtuũ nutriméto in illo
enĩ loco qui ſunt fœtus nutriuntur. poſtremas ſiquidé eũ tenét locũ.ſurſum auté uerſus a ui-
cinis exeunt locis proinde a minori ui multo mobiliora ſunt cunctaq; deorſum quod precel-
lant ad ſeſe deferendũ.ſupna igitur purgatio emergens extrarium ſolum rapit.ideo etiã elabo-
rum præbentes eueſtigio cõfirmant.quæ auté inferna purgatio ea ex multiplici cogit loco &
aliquãdo multa ſecũ præcipua cõuellit:nec ſupfluitatibus moderatur quapropter cõfert plæ-
rũq; non oĩa exinanire:fiunt ſiquidé reliquiæ nutrimentũ & robur ſuppetũt.cũ auté nihil re-
lictum fuerit:eſt ubi exinanitioné uehementem faciat:eſt ubi admodum exauſti interfician-
tur:eſt cum tardiuſcula oblata compoſitio opportuniſſimo adueniat loco.
Cur ſanis & ſenibus inferne purgationes non conferunt:celerrime:ſiquidem deiiciuntur: & gra
ciles euadunt.quippe quod ægrotis quidem ſuperfluitates abeũt.ſanis auté eorum quæ ipſos
ſuſtinent:& extruunt fit ablatio:& perinde colliquefactio non eſt in morbo amota ſuperflui-
tas.Cum ergo inuaſerit:funditus concutit.
Cur in æſtate alui profluuia magis gignuntur:quam in hieme eſt enim hic morbus humectatio
nis exceſſus & hiems humidior eſt:& perinde ĩ huiuſmodi tempore hũc morbum exoriri po-
tius oportuit quam in arido? nempe quod in æſtate humidum includitur in hieme autem ca
lidum:ut enim oppoſitum fuerit:quod extrinſecus aduenit. quod introrſus eſt econtrario ha-
bet.ideo etiam putei æſtate quidem frigidi hieme uero calidi.idem ergo aluus patitur proinde
in hieme quidem cum ſit calidior appoſite cõcoquit. profluuium auté indecoctio eſt cõmitti
tur ſane & cibus huiuſmodi in æſtate quaſi tumultuarius & noctes ſunt breuiores.
Cur noctu ex minori purgant medicamina : quam interdiu . nam ſcamonia ob octaua parte
purgat. elaterium autem a parte quarta cum exhibita fuerint catapotia? nempe ob hæc tria
ob humiditatem.ob caliditatem:ob longum tempus.quatenus enim humidiores eatenus ma-
gis purgantur . humida ſiquidem eſt purgatio : atqui ſuperfluitas in longiore tempore magis
purgat id autem noctu magis accidit propterea quod ſomnus concoquit. itaq; uelocius . &
impenſius ſentire corpus medicamen conſtat.
Cur purgatoria medicamina pituitam quidem agunt & bilem ex uenis in aluum : ſanguinem
uero non utcunq; tenuis ſit.aut quod agit extrarium : quod inoleſcere nõ poteſt.at qui ſu-
perfluitas aliena eſt . aut quod craſſior eſt ſanguis.craſſior certe quando frigefactus fuerit &
ſe coagulauerit.
Cur inexercitiis & medicatis potionibus non ſtatim cibũ proferimus? nempe quod adhuc cor-
pus purgatur .& non una circa ipſa laborat natura. ſed egerit adhuc ſupreflua.& per mutatio
magna cum fuerit eſt inutile fit autem poſt multam exinanitionem cõferta expletio.
Cur per æſtum potius gignitur bilis cum minores ſint ſuperfluitates? nempe quod calidum ido
neum ad putreſcendum eſt.bilis autem ex putredine.
Cur omnium ſucci ita.potius diſtinguuntur: aut cũ foliis & radicicibus & fructibus:aut cũ fo-
liis ſunt.educitur autem ipſorum calidum in humidum:alia quidem toſta igni alia uero cruda
ipſi humores habent : quocirca ualidi quidem purgantur aluo : imbecilles autem ſoluuntur
enimuero medicaminũ ſucci magis purgant ex radicibus & furctibus ex quibus ſunt & iactis
ſerum ſimiliter magis q̃ lac nam lactis corpulétum eſt quippe quod craſſum eſt cum terre ſit
pars.Coniectare uel ex eo nobis id licet quod nõ alerentur & excreſcerent lacte animalia niſi
corpulentũ ſit . atqui ſerum potius mingunt & ex tenuitate ſecernũt Carnes uero manentes
augent & coagulato lecte caſei fiunt.Condito auté igni & cocto :ac coagulato butyrus.
Cur econtrario albus & niger eleborus purgat? nempe quod calida purgatoria ſunt.Calido ſiq-
dem cuncta ſoluuntur.frigido autem potius coagulantur.ſi igitur quædam inferne : quædam
uero ſuperne purgantur. aſſimulatur ipſorum utrũq; medicaminum purgationi. grauis quidé
& denſus eſt qui niger.albus uero rarus & leuis.quæ igitur ſub utroq; centro humida cum ip-
ſis tulerint ſimilitudinem.quæ ſub nigro grauia:& denſa ferendi dehorſum naturam habent.
quæ autem ab albo rara effecta & leuia facile ab excellente caliditate eleuãtur in ſublime.

ALEXANDRI APHRODISEI DE QVADRVPEDIBVS AMBIGVITATES ET SOLVTIONES DIFFERENTES SECTIO TERTIA PER GEORGIVM VALLAM IN LATINVM CONVERSA.

Vr saginanda assuetudinem mixtorum aerũ celerrime saginantur, quoniam mixtio nõ nihil rationis habet cũ enim quãplurimũ mixtus fuerit occidet: aut q̃ graue pulmentum eleuat & capitis grauedinem parit sopore igitur & grauedine. sonnum allicit perpetuum sicut q̃ mãdragoræ at q̃ somn⁹ plurimũ saginat corpa cõprehẽdẽs. Cur inter quadrupedes bipedesq; animãtes bouum simus minime grauiter olet utrũ quod apprime concoquitur. ex eo enim id licet intueri. quod est lubricus & quod simplex est cibus nam paleæ sũt. atqui multiplex grauiter olet id est quod hominũ sit putidissimus: aut coniectare id possumus quoniam maxime ruminat: ruminare autem est cum permutatur ex prima manducatione in secundam, ideo etiã lubrica efficitur superfluitas: & diutissime in aluo manet unde & minime olet quæ uero recentissima multo maxime ac grauissime.

Cur libycæ feræ iu æstate non bibunt ubi præcipue gignitur sitis. hieme autem bibunt: Cum minus sitire oportuerit? nempe quoniam aquæ in libya per æstatem nullæ existunt & perinde eis non bibere in cõsuetudine est: in hieme autem quoniã scatent aquæ bibunt. q̃ igitur illic eis consuetum est cũ in alia loca trãsferuntur id ex cõsuetudine obseruant.

Cur siluestres bestiæ unicolores sunt? nempe quod simplex earant sit cibatus: indifferentes enĩ: & uariæ affectiones corpora magis colorant. hoc cõiectare licet quod galli gallinacii multi colores sunt inter cæteras aues omnium edacissimi.

Cur triticum a quadrupedibus difficilius secernitur quam ordeum? nempe propter aceres. celeriter enim palea detersa ipsius tenuissimum in glumis detinetur propter acerum asperitatem. quod cum ordeo concoquitur propter diuturnum tp̃s concoctioni datum.

Cur huiusmodi quæ fissum uuguem non habent: ut equi & aues quomodocunq; edita fuerint manent: & nihil augetur ab ungula sursum uersus usq; ad genu ab ungula tam imposteriore quam anteriore crure. homines autem e contrario. nam quæ ĩferiora sunt longe magis excrescũt? nempe quod rectos quidem incedere oportet hinc & inferna excrescere necesse fuit quo facilius impositum superne onus ferant corpis. Contra autem quadrupedes efficere constat, quare & superne excrescere necesse fuit: inferna uero consistere. quapropter propter rectitudinem hæc fieri necesse fuit: & perinde iuuenilia adhuc multa facile autem posteriore pede scalpunt. ætate uero grandiora minime. at contrario homines. non enim ad usq; certam ætatem possunt pueri auris circulum tangere.

Cur unguẽ diffissum non habentia ꝓfluentẽ. aquã bibunt: bisulcis autem unguibus ut boues potius efluxu collectam? nempe quod boues salsioribus potius aquis gaudẽt: ideo & ꝓ cibo ipsis abiicinnt: aut huiusmodi sapor amiscetur. stagna igit̃ hoc pacto potius habẽt habẽt: siquidẽ quod subsider. at qui salsor propter pondus subsidet unguem autem diffissum habentia animalia libentius dulcia bibũt & alioqui illis prolatis gaudent.

Cur saginatæ sues frigore plus obrigescunt? nempe sicut etiam pingues homines qno enim pinguiores euadent eo longius a suo calore absunt quo autem huic rei magis obnoxia sunt procliuius extrema rigore torpescere necesse est. quæ uero rigori obnoxia sunt ea facile frigus ꝑsentiscere constat.

Cur homo non grandinatur: & ne quidem ullum aliud animal præter sues: attingendus est hic morbus grandinatio hoc est chalazesis: est autem ut sunt hominibus pustulæ id suibus grandinatio ita e contrario. pustulæ autem sunt parui tuberculi. qui multi & subuersi magnum & multo molestissimũ: ac pluris sup̃fluitatis exhibẽt negociũ. ꝓinde priusquã ita dissecetur alter langor exuscitatur. oriuntur autẽ pustulæ non ut ualetudo: neq; tanquã aliquid per naturam, uerum expletis & pinguibus mali nutrimenti excessui. quamobrem fiunt nõ grandi ætati nõ enim pueris neq; senibus pustulæ oriuntur neq; gratilibus: hominibus igitur: ut dictũ est pustulæ gignũtnr ex trorsus propter cutis tenuitatem. suibus autem propter expletionẽ & obesitatem. raptim uero id genus intra cutẽ cõuertitur. quod si propter obesitatẽ est: superfluitatis excessus erit quemadmodum autẽ naturalibus gignũtur ætatibus. ita huiusmodi animalibus introrsus grãdinationes oriũtur. cum annus fuerit ei rei cõsentientes: tum enim sus cibum nõ potest concoquere: alio autem tempore facilime concoquit. quamobrem etiam pinguissi-

mus est:& plurimā ꝓfert transmutationē.id uel ex eo coniectare licet: quod tuberculosi sunt quicūq; humidæ sunt carnis circū lacertos: & ceruicem:& humeros quibus in locis plurimæ quoq; exoriuntur grandinationes quod si paucas habeat dulcior euadet caro : quod expletionis sit ut dictū est coniectura : Cum porro multæ per quā humida fuerit etiam insipida erit: incoctū siquidem nutrimentum quod plurimū:esse necesse est:nec a natura cogit̄ digeriturq; educunt igitur grandinationes præcipue ob cibos interest etiam hoc nutrimenti uerum quē admodum non pueris nascunt̄ pustulæ : neq; senibus ita neq; porcis lecte alitis grandinationes:neq; nefrendibus:& deliciis grandiusculisq; nisi admodum paucis : & tum cum matri mul tæ affuerunt:& ne admodum uectulis quidem:sed tamen longæuis.

Cur sues inter cætera in primis animalia spumā agunt & coeuntes:& pugnātes:& ꝓperātes:idq; uerres magis q̄ maiales & castrati?nempe quod angustū habent:guttur: & quod natura pīgue est.proinde cū sit densus ac multus spiritus sensim meat:quodq; humidū est pecus inæstuantem effundit pinguedinem:propter angustias uero anhelosum:atqui spuma est ex spiritu denso in humido annatante:quāobrem etiam comitiali morbo correpti spumā eiiciunt recentus siquidē in pulmone spiritus suffocatū per uim humidū remittit:pugnātibus igitur furor currentibus motus:coeuntibus conatus:spiritū incendit:at densum efficit.crassitudo autem propter angustiam suffocationē ignit suffocatio uero spumam.

Cur suibus in libidinē prouentibus siquis in pudenda acetum suffuderit a coito aliquā diu cessat. Vtrum quod propter laborem abscindit quod libidinem irritabat uellicat siquidem profusum.an quod caliditas affectus est causa:a calore siquidem libido excitatur:acetum porro calorem extinguit hoc est affectus causam.

Cur cetera quadrupedes ut equi asini:muli:dētiunt necnon canis circa septē menses:& capræ & pecora:& pariter homo.sus autem fere edentulus est:aut quod rostrū latinū : & ualidū habet aut quod dentibus primoribus quos solos edit sibi supplet:rostro siquidē rimantur.

Cur sus coiens ex ore spumā eiectat:quod angustū guttur ac fistulas habeat:quapropter in ipsis uox etiam perinde ac suggillata sonat cum igitur in cōcubitu per angustos trāseat meatus etiam cum humiditate spuma exoritur in huiusmodi siquidē expumat.

Cur fere sues pauciores pariunt:quā cicures cū enim plurimos sæpē pariunt cicures uero tresdecim?nempe quod sæpenumero pariunt cicures propter cibi affluentiā:& locorum caliditatem ob id etiam plures edunt fœtus.

Cur sues saginatæ setas amittunt?nempe ꝙ saginatæ corpulentiores euadunt cū sunt huiusmodi concoquunt:magis autem cōcoquentes minorem superfluitatem:relinquunt atqui setæ ex superfluitatibus gignuntur.

Cur sues siluestres ut plurimū omnes sunt nigri:Cicures autē nō nunquid quod quæ ꝑpetuo in stagnis sunt sub cœno & in uolutabris nigri efficiunt̄.id licet coniectare quod cœnū inficiat: nā & baculi uel albissimi in ipsum imersi nigri euadūt.Cicurū aūt pauci admodū ita uiuunt.

Cur sues lactantes nisi grunierint lac non emittunt quocirca ipsas uolētes mulgere quatiunt?nē pe quod spiritu cuncta emittātur:& comprimentia spiritū cuncta resonent:suis autē lac haud facile secernitur.nam cum exiguum sit in plures māmas partitur proinde ad effluendum nixu opus est.

Cur suis primores māmæ sunt quæ ad pectus ꝑtinent:& aptissimæ ad lactādū & in ordinē quæ deinceps.ideo qui se ad lactandū porculus:uer porcerra erigit ad primā irruit & in ordinē ita habētes & ꝑinde ita lactent nisi alterū: ualidior alter expulerit. Vtrū ꝙ calidior locus est qui circū pectus:& aliis caloris est causa.id enī principiū est:quoniā autē plurimū trahit cibū calidissimus:& in primis cōcoquit:& hic ꝑcipue talis sit necesse est:ibiq; lac plurimū esse : ac dulcissimū.aut non hæc causa est sed quod lac sanguis est concoctus.locus uero qui circū pectus sanguinem concoctū habet.& defæcatissimū hinc enim ipsius initiū est.ꝓinde in quo sanguis defæcatissimus atq; putilatissimus est:ubi etiam lac erit electissimum.

Cur sus grauiter olentibus gaudet?nempe quoniam latum habentia rictū:sonsus non sunt odoris capacia:quæ uero eius sensus capacia non sunt acutioribus gaudent : hæc nāq; tantum uel præcipue sentiunt:idem etiam patiuntur qui olfactum corruptum habēt:in odore aliquo graui ut coriorum infectores:& qui cloacas lauant.

Cur grandinatione occupatæ sues non pinguescunt?nempe quod ipsarum corpus cibos minus reponit.id coniectare licet ex eo quod plus superfluitatis ipsis inascitur grandinationes siquidem ex superfluitatibus sunt:sed longe magis cibo uescens pinguescit.

Cur sues supine deportatæ magis silent?nempe quod ita portatæ minore ui clamant: quæ cum

uocales admodum non sint suapte natura pluri etiam egent nixu quod autem natura dictāte uocales non sint uel hinc certum est quod sues aliquæ casse prorsus uoce cōperiūtur.

Cur sues siluestres semel pariunt. Cicures uero bis.quippe quod illis cibus quidem simpex est:& uninca berba his uero multiplex.ac uarius.proinde sæpius pariunt. ide est quod pecora ob opi parum uictum bis singulis annis pariunt.

Cur maiales uerribus maiores habent ac effusiores qui ex exerti prominent dentes quos chau liodontas uocant? nempe quod fœminæ maribus maiores habeant. atqui maiales se in fœmi nilem naturam transmutarunt:& tanquam fæminæ ex maribus effecti sunt.

Cur suibus prominētiores exertiq; in cornuum modum qui uoce græca chaulidiontes. appellā tur nunquid ut quidam aiunt.quod non excidant ac non attriti augentur.sicut & hominibus qui ita habuerint ut eos non permutent:maiores euadunt.ut lacte alti robore magni:euadunt quod non atteruntur.an quemadmodum cornua natura tradidit fortitudini & auxilii gratia. ita suibus chauliodontas a natura siquidem cuncta auxilium aliquod acceperunt. Vt quædam cornibusquædam unguibus:quædam dentibus armauit. & horum quædam ita quemadmo dum quæ dentibus ualidissime munita charcarodōta appellantur:itaq; nōnulla ob id chaulio dontas habent & utrinq; erumpentes: suntq; hæc media inter cornigera. & charchaodonta quemadmodum a gradibus ad gradus. id coniectare uel ex eo licet:quod chauliodontes sunt pro cornibus.non autem quod non renatos esse cōtigerit. eaq; de causa ingentes. sed alicuius rei gratia.nā qui elephantoꝝ dentes dicuntur nō dentes potius quā cornua nominari debēt

Cur sues cum a canibus irritantur exhorrescunt? nempe quod incitatorum corpus corripitur; quando quidem animis adiguntur & ferendi sibi auxlii causa. & tum pili potissimum erigun tur nisi id accidat quod dissoluantur.

Cur inter pecora quæ gracillima sunt pilos tenuiores emittunt. at sues quo graciliores fuerint eo crassiores edunt pilos? nempe quod sues quidem cum natura sint suapte crassæ spiramenta impellent. uel tum cum saginatæ fuerint: quade causa & setæ decidunt quandoquidē minus queant penetrare.pecora uero ꝙ plurimum cum pinguia sunt assumat nutrimentun: aut cū gracilia non fuerint plures pilos habent & crassiores: cum gracilia tenuem ab exiguo nutri mento siquidem pilus superfluitas est.

Cur sues & canes uerberati magis bobus uociferant. Vtrum quod & aliter hæc maxime affici antur aut:qđ aliis sint animosiora animalia indicat enī hoc agrestiū suū ĩpet & canū latratus.

Cur equi difficulter migunt? nempe ꝙ quæcunq; aridam fæcem procliuiter egesserint humi dam difficulter; ueluti oues & sues.at qui nihil horum equi quicunq; autem humidam facile aridam operose atq; difficulter at qui canis ntrūq; difficulter.

Cur in stabulis attondent equabus iubam ad asinorum coitū atq; admissuram? nempe ut sum missiores asinorum sustineant admissuram. nam uenustate elate nolunt. at tum utpote si miles non uidentur in honestari.

Cur equi cum fugiūt nō mouēt caudas:cū autē exercent & agitant multū? nempe quod caudæ motus a corporis labore uel animæ prouenit uicio.ideo etiam moliter habentes:aut animis molles coacti eas mouent nam uim ad equitationē impelluntur generosi autem minime: sed immobiles & porrectas habent. at in fugiēdo oēs sponte currunt & animis longius excedunt nec uerentes:perinde eorum immobilis cauda & porrecta est.

Cur longā habētes caudā & imbecillā: nisi spissam a natura habuerint aīs utplurmū mali sunt nēpe quod signa ficatrix est cauda talis aut talis effecta:ueluti in quā recta:nihilq; significans: aut mota.aut cōsistēs hæc enim uirtutis sunt signa: illa uero uitii. Cum igitur natura tale sit ut uitiosas habeat animas statim sæmē ipsorum imbecilum & breue & in ipso. exordio natu ra defecit. utpote quæ ne eo quidem uti uelit:aut non faciem ac positionem aut non similitu dinem habuit quæ in usum ueniat.ut tps ut dentes idq; infœminis.

Cur ꝙ uniuersale id exprimit aliquod? nempe quod cōmunius id est ꝙsub multis.nā in canibus; & suibus & leonibus:ominibusq; pugnacibus & animosis & perinde in maribus potius quam in fœminis quædam rectam caudam quædam obuolutam habent ueluti sues mares leo autē ea etiam se tundit.Cæterum omnium causa quod continuatio quædam a suis est uidendi lo cis in quibus animi quoq; consentiunt.Concitatis igitur & ex candesentibus illis ad ultimum usq; penetratur per ꝙ affectio quoq; demonstratur audacium fere porrecta: humilium autē aut metuentium reuoluta:tanquam se animis ac commodans omnino autem aut ad concini tatem:aut ad in sultationē:& uocem aliquam habet uim:& aptitudinē ex eadē causa.

Cur equa cū sit breuioris uitæ quā hō diuti⁹ fert in uētre unā id ꝓfecto ob causā accidit.qđ eq̃

inter cætera animalia quæ longioris sunt uitæ multum deficit & quod minus efficax unius enim tãtum est foetus productrix.

Cur inter equos mares magis q̃ fœminæ hinniũt.inter oues auté & capras fœminæ magis bal- lant.in uno quoq; eni sua est uox?nempe ꝗ uocũ aliæ quidé sunt cõcitatæ:atq; animose: aliæ uero sũmissæ.cõcitatas igitur mares potius edunt: nam uitiores sunt. summissiores uero fœ- minæ ut coccyssant quidé galli galinacii cacassunt aũt uel glauciũt gallinæ hinnitus igiť uox aĩoꝝ ẽ:ballatus porro ĩbelliæ & ꝑinde hã qdẽ mares eq edũt:illã uero fœmĩæ oues & capræ.

Cur ab equis si quispiã unũ alterũue aut tertiũ euulserit pilũ laborãt sinauté multos nõ? nempe quod illo quidé pacto ꝑ alterũ & tertiũ pilũ tractus uulsioné pellis nõ cõsequať doloréq; exci tet:cũ uero cõfertim quispiã attraxerit nõ fit spasmus ac rigor qm̃ pellis consequitur.

Cur equæ afflictatæ qa tũ castratæ non ad oriẽté currũt:aut ad occidenté:sed ad septẽtrionem: aut ad meridiẽ?nempe quod in tali affestu sese uẽtilãt.Currũt eni ad uẽtũ:siquidé caliditas hu ius est causa doloris & ꝑin refrigeratione indigẽt ꝑinde merito ad septẽtrioné ꝑcurrunt : atq; meridiẽ.maxime eni & sæpissime hic & illinc sufflant uenti.auster eni & aquilo semper flant. alii uero rariuscule.

Cur equis & asinis ex cicatricibus erũpũt pili hoĩbus aũt minime:aut qđ cicatrix ĩpedit ꝑ dẽsi- taté:aut qđ nutrimẽtũ ꝑueniat hoĩbus:igiť oĩno ĩpedit ꝑpter pili ĩbecillitaté.eqs aũt nõ ĩpe- dit sed corrũpit:ob hoc ẽt albi eis erũpũt nõ licet aũt ob multitudiné cõiectare & si bob⁹ sec⁹.

Cur cũ equarũ & asinarũ ad missuræ tẽpus aduenerit ambæ aũt ad annũ ferũt & unicũ pariũt equã quidé sub tꝑs in coitũ mittũt:asinã uero pastũ?nẽpe quod equi quidé natura calidi sunt. asini uero frigidi & obrigescũt:id uel ex eo licet nobis cõiectare quod in scythia asini non na- scuntur.Cum ergo annus hinc motus sit:eodé tꝑe gignere opus est equis uer modus est : neq; eni ĩpẽse frigidũ sed potius calidũ.& perinde ꝑpter frigus nihil patiť:cõsideratur auté etiam ab oĩbus coitus tẽpus quod ad alendos fœtus sit accõmodissimum.

Cur cum equus euomit moritur.Vtrũ quod cõtra naturã aut nõ:hæc est causa:sed alius maio- ris rei signũ est. nã quod exitiabiliter habeat euomit:nõ quod cũ euomit moriať.aut simile il lis qui euomuerint stercus.nã equi cũ eisdem languoribus teneňť ab aliis ex aluo contra natu ram cõuelletur:quod talibus teneantur morbis:ab aliis uero sursum.

Cur ex alui ꝑfluuio laborãtes cũ triturẽt utplurimũ inter moriũtur?nẽpe quod glutinosa: & ra ra caro est.id iutueri licet quod in sudoré prõptissima est & oĩno facile mobilis pluriũ igiť col liquæfactio est a pedibus exorta cõmotione.

Cur equi senes labiũ inferius ꝑtendunt?nẽpe quod senescentibus se natura remittat:ĩferius qp- pe labiũ maius & corpulẽtius est ab minus ossi adhæret.

Cur eq citius in mollib⁹ locis migũt q̃ in duris: Vtꝝ qđ aspgant minus.nã id ualde deuitãt : id licet cõiectura cõsequi qđ crura multũ diducũt & cũ ad dormiẽdũ ĩuitatis stramẽte sub strata fuerint mingũt quod tũ nulla aspgo sequiť:aut est ne hoc quidé uerũ:tñ quies corpis in causa potius eẽ uideť cõpositũ eni nõ dimittũt corpus:sicut ne quidé laborat:at uelut urinæ gigniť difficultas:idest quod in molli eã faciunt solidũ uero. cũ reuerberet quasdã uices correspõdet inde crurũ deductio & lateris acclinatio in ꝑductioné:& ad hæc prope cũcta faciũt quatenus tamẽ facile mingat ut iure aliis difficiliora sint ad urinã faciendã animalia.

Cur equi & asini & oĩno.iumẽta famẽ tolerare minime possunt quãobré cũ ĩclusa stabulis fue- rint fores & limina & oĩno oẽ lignũ abrodũt.nũquid quod uenatiunculas in supiore aluo ha beant multas:indagantibus assimulatas:idest quod cibũ attrahit quẽ cum amplius nõ habue- rint cõmotione & intestinoꝝ ĩcitatione laborãt ꝑpemodũ ita accidit ut q letos lũbricos hñt.

Cur nõ facilius prægnãtes equæ equos quã mullas ferunt q̃q̃ ualidior mulla.nunqd forte uere ob hoc ipsum sicut etiã de mulieribus:quæ mares grauius ferũt q̃ fœminas. nã cũ ualidiores sint mares:supfluitates magis exhauriũt:inde eas grauari atq; laborare contingit.

Cur igiť facilius eo honere liberatæ mullos ꝑpetuo ferre nõ possunt.iõ certe ẽt deficiũt utpote iteratũ ægre ferẽtes?nẽpe quod cõsenescũt:& atterũtur citius corpora a ualidioribus.i.quod metuũt & sine interuallo qđ ualidus est ferre nõ possunt:quẽadmodũ terra huberẽ fructum sed cũ edidit:ex leuiore fœtu liberata molestia: facilius mullos feret ut alcimachus inqt cel- tas falso dicere iõ equas asinos nõ admittere cũ senuerint quod indignabunde odoré auersen- tur ꝑpter insuetudiné:quãobrem cũ sæpe cõpresse uideanť cõcepisse inanes inueniuntur.

Cur facillime & celerrime equa abortũ facit?nempe quod uehemẽtissimũ:& ualidissimum fert fœtum:ꝑinde cũ per oĩa laboret ui ĩminente necessario abortat.

Cur corpus celerrime cedit ac reuertitur:aut quod sola caro cito & concidit & tumet atq; eleua

tur si modo hoc est in causa uelut in cane & capra:& si quid est quod utrinq; facile moueatur: aut nisi hoc sit:aliis ob alias est causas.

Cur equi uarii fere oés nõ generosi.balioꝝ aũt multi generosi:tametsi baleotes uarietas est né pe quod minor est uarietas in paucis enim est baliũ locis.ꝑinde uarietas ꝑpter inæqualitate quã præ se fert in generosos reddit.quod aũt parũ est id nõ magni momẽti:minusq; aduersať.

Cur puli equini ꝑcũbunt magis q̃ ueculi equi?népe quod & exurgũt & ꝑcũbunt facilius iuue nes senioribus:id auté quod his quidé multũ corporis onus.his uero paucũ in causa est: equis quidé membra nõ excrescunt pulis aũt augenť & perinde corpus iunioribus agillimũ est.

Cur equoꝝ redũdãtia cũ exercẽtur graui⁹olet.utrũ qđ ualde egestibilis sub exercitatiõe sicut su dor extrorsus emanãs:ita i aluũ ꝑniciosi humores:utpote detrusi ad iﬁernas partes aliquo me dicamine grauiter olent.an quod plura tum proferãtur quã concoquant. atqui quæ incocta ea grauissime olent:citiusq; tabescunt.

Cur equus & asinus post coitũ mingit?népe pp laboré.laborãtiũ siquidé humor in uesicã deflu it.laborat aũt asinus & equus ob magnitudiné:bos uero pp nixũ.nã nixus laboré gignit.

Cur asinus quidé & equus sæmen emingit:bos uero nequaq̃?nempe quod a tauris quidé emin⁹ ꝑpter potãtiã eiaculatur.illi uero cominus emittũt.una eni & emittũt & educunt.

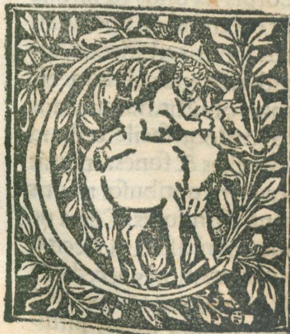
Cur eqs & asinis ex cicatricibus oriunť pili:hoíb⁹ aũt nõ?népe quod aliis qdé aĩalibus pellis ps carnis est:hoíbus aũt sicut carnis crassitudo.uideť.n.ipsis ex supficie frigefacta solidior euade re:sicut cõtractarũ farinarũ quæ uocãtur græce hoc est crusta.cũ igitur etiã illa farina contra cta sit: ita hoís quoq; ea quæ cutis appellať caro est sauciato igiť aut attrito hoís mébro acci dit carné quoq; corrũpi & densari:Carnis porro supficie ĩmutata:eo pacto percussiões inole scunt:quo & exotus fuit qua alterata quod ex ipsa pili etiã nõ gignanť non erit alienũ:sicut ne quidé ex iis quæ uocanť alopecie.nã carnis supficiei corruptiones & alteriones sunt sed iumé tis sauciis ac sanatis corporis partes:quæ egrotauerãt rursus implétur: quæ a principio ibecil liores:sed quoniã pellis ipsorum pars est pilos quoq; edit:qui albi exoriunť:quod pellis a prin cipio fuerit imbecilior:atqui albũ pilũ imbeciliorem esse constat.

Cur si in equoꝝ hulcera exusta ordea & fricta inspargãť nõ albicãtes renascunť cicatrices sed prioribus simillime:quæ si nigræ fuerũt si flauæ:si qualescũq;:tales oriũtur?népe albicauit cor ruptio nutrimento ac principio unde germé gignit.ipsa auté cicatrix corrupta phumectat: & attenuat pellé.at ordeũ exustũ cũ siccũ sit hãc instaurat inde etiã pellé priori similé facit pelli qua simili effecta fruticatio quoq; erit similis:nã pellis ipsius germinis est causa coloris.

Cur eq per anũ in fluuiis suffocantur?nempe quod latum ad initio intestinum habent.hoc cer ni liquido potest quod euntes uel lauiter:patenté anum gerunt latum & in aluum penetranté quo diducto arteria afflicta eos suffocat.

Cur equas & asinas cum fuerint compresse ipsas stimulis persequunť?nempe quod repente emi gunt ꝑinde ut semen quoq; emingant contingit.

ALEXANERI APHRODISEI PROALEMATVM SECTIO QVARTA PER GEORGIVM VALLA TRADVCTA.

Vr Homerus poliocrataphus idest in téporibus canos appellauit. quod ut plurimum hinc canities exorianť:quãdoquidem primores capitis partes posterioribus sunt humectiores:& longe magis pitui tosæ solutio ex temperamento.

Cur sincipita tm̃ caluescunt. quia mollia & patentia habent spira menta.Cum capillo igitur ex naturali siccitate nutrimentum defi ciat:facile ex iis decidit locis:nequaq̃ solide detentus quéadmodũ i posterioribus ptib⁹.q̃ & sicciores & dẽsiores sunt: atq caluicies ex siccitate gignitur: quapropter & qui tortis sũt capillis:utpote q sic cis sunt capitibus citius quidé caluescunt:at serius canescunt. pitui tosas superfluitates absumẽte siccitate.sunt auté etiã uigilaces plus aliis.siquidé sõnus ex humiditate:uelut infantes indicãt qui humi di sunt & sõniculosi:& superfluitatibus redundãtes humidisq; passionibus:necnõ uinolenti & frequẽter loti.sunt etiam superfluitatibus fluidiores:per nasum inquã & os & oculos:qui uero promissis sunt capillis:eis capitibus humiditas cognata est:& perinde contrariis obnoxii sunt itaq; aut sero aut prorsus nunq̃ caluescunt. Caluescũt præterea etiã per generis propagationé:

Macrobius.

C Cur Homerus poliocrataph⁹ uocat utrũ ex parte poetico more totũ caput significare uelit:an ex aliqua rõe canos huic ꝑcipue parti capitis assignet & dissari⁹:& hoc diuinus ille uates prudéter ut cætera. nã ps anterior capitis humidior occipitio est & ĩde crebro solet canicies incipe: & si ps anterior ait ille humidior est cur caluitiũ patitur quod non nisi siccitate cõtigit. opportuna obiectio sed ratio nõ obscura é partes ení priores capitis fecit natura rariores ut quicquid super flui aut fumei flatus circa cerebrũ fuerit euanescat p plures meatus unde ui demus ĩ siccis defũcto

rũ capitibus uelut quaſdã futuras q̃bus hemi-
ſperia ut ita dixerĩ capitis illigant̃:qb⁹ igit̃ illi
meat⁹ fuerit ampliores homorẽ ſiccitate mu-
tãt:& iõ tardius caneſcũt ſed nõ caluitio carẽt.
ſi ergo ſiccitas caluos efficit ut poſteriora capi
tis ſicciora eẽ dixiſti cur caluũ occipitiũ nunq̃
uidemus.ille reſpõdit:ſiccitas occipitii non ex
uicio ſed ex natura eſt:ideo oĩbus ſicca ſũt oc-
cipitia.ex illa ãt ſiccitate caluitiũ naſcit̃ quæ ꝑ
malã tẽperiẽ quã græci acraſiam uocare ſolent
contingit.unde capillo criſpi qui ita temperati
ſunt ut capite ſicciore ſint tarde caneſcũt cito
in caluitiũ trãſeunt.Cõtra qui capillo ſunt ra-
riore nõ eo facile nudant̃ nutriẽte humore qđ
phlegma uocitat̃:ſed fit illis cita canities:nã iõ
albi ſunt cani quia colorẽ humoris quo nutri-
unt̃ imitant̃.ſi ergo ſenibus abundãtia humo-
ris capillos in caniciẽ tingit cur ſenecta opini-
onẽ exacte ſiccitatis accepit:quia ſenecta ille ĩ-
quit extincto per uetuſtatẽ naturali calore fit
frigida & ex illo frigore gelidi & ſupꝟflui naſcũ
tur humores.Cæterarũ liquor uitalis lõge ui-
tæ ſiccatus eſt inde ſenecta ſicca & inopinata
naturalis humoris.humecta eſt abundãtia ui-
tioſi ex frigore ꝓcreati. hinc ẽ quod ex uigiliis
ætas grauior efficit̃:quia ſõnus qui maxime ex
humore cõtingit de nõ naturali humore naſci
tur:ſicut eſt multus in infantia quæ humida ẽ
abũdantia nõ ſuperflui ſed naturalis humoris.
eadẽ ratio eſt quæ pueritiã caneſcere nõ patit̃
cũ ſit humectiſſima quia nõ ex phlegmate na-
to frigore humida eſt:ſed illo uitali & naturali
humore nutrit̃.ille.n.humor : q aut de ætatis
frigore naſcit̃:aut cuiuſlibet uicioſitatis occa-
ſione cõtrahit̃ ut ſnꝑfluus ita & noxius ẽ hũc
uidemus in fœminis ubi in cerebro egerat̃ ex
trema minitantẽ.hũc in eunichis debilitatẽ ti-
biis ĩgerentẽ quaꝝ oſſa quaſi ſemꝑ in ſupꝟfluo
humore natãtia naturali uirtute caruerunt: &
ideo facile intorquent̃ dũ põdus ſuppoſiti cor
poris fere nõ poſſunt ſicut cãna põdere ſibi ĩ-
poſito curuatur.

¶Cur iidem uoce. Macrobius.

Cur ita uocis acutæ ſint eunuchi ut ſæpe mu-
lier ne an eunuchus loquat̃ niſi uideas ignores
id quoq; facere ſupꝟflui humoris abundãtiã il-
le reſpondit.ipſe enĩ arteriã per quã ſonus uo-
cis aſcẽdit efficiẽs craſſiorẽ anguſtat uocis me
atũ:& iõ uel fœminis ũel eunuchis uox acuta
eſt:uiris grauis quibus uocis trãſitus habet li-
berũ & ex integro patẽtem meatũ:naſci aũt in
eunuchis & in fœminis ex pari frigore parem
pene importuni humoris abundantiam etiam
hinc liquet quod utrunq; corpus ſæpe pingue
ſcit.certe ubera prope ſimiliter utriq; grande-
ſcunt.

queadmodũ podagra aliiſq; morbis uexant̃
gñatim deductis:tepẽte etiã caneſcũt ſõnicu
loſi:& redũdãtes.Cãdicãtes demũ ſunt cani-
cies:qñquidẽ pituitã imitant̃:quæ huiuſmo
di colorẽ parit.nõnunq̃ ẽt fuluæ ſunt cum
flauabilis pituite fuerit ammixa.

Cur ſenes redũdantes ſunt & uigilaces.redũdã
tes qdẽ quod ob ætatẽ frigidiores ſint & ĩ-
beciliores minuſq; cõcoquẽtes multas ad ſpĩ
ramẽta cogãt ſupꝟfluitates.ſicci aũt qđ ſolida
ſint nacti corꝑa.& ob hoc uigilaces.ĩfãtes ue
ro humidis ſũt ſpiramẽtis:ſolidiſq; corꝑib⁹.

Cur pueri cũ humidi ſint:ac redũdãtes cani
cie nõ educũt:qm̃ humidi & celidi ſunt. atq
pituita hũida & frigida eſt alioq caluariã ẽt
habẽt capitis pelliculoſã:& patuloꝝ ſpiramẽ
toꝝ q̊ ſupꝟfluitates quoq; educit: & adoleſcẽ
te ætate obdnreſcit & oſſea euadit ac denſi-
or:quapropter futuris ei natura præbuit ad
ſuperfluitates illic exalabiles emittẽdas ſolu
tio ex tẽperamẽto & corporũ opificio.

Cur mulieres & eunuchi celeriter caneſcunt?
mulieres quidẽ utpote natura frigidæ etiam
ab ocio cõplures cogũt ſupꝟfluitates:mẽſtru-
is ꝑ̃ſertim deficiẽtibus.eunuchi porro quod
ſemen non amplius reddant.Verũtamẽ ſuꝑ
fluitatẽ habeãt ſemĩs genitricẽ : ad ſanguinẽ
per totũ corpus refuſam:q̃ ſane pituitoſa ẽ.

Cur iidẽ etiã glabri ſunt.mulieres qdẽ utpote
frigide dẽſa corꝑis habẽt ſpiramẽta:frig⁹enĩ
cõpeſcit:& aſtringit:itaq; nõ habẽt pili acceſ
ſum ad exeũdũ:eunuchi porro utpote humi
di & ualde redũdãtes. nam hac de cauſa loca
etiã in plurimo humore demerſa herbas ne-
quaq̃ germinãt:neq; pariter ad modũ arida
ſaxoſaq; caluoſis ſimillima.

Cur eunuchoꝝ pedes utplurimũ euertuntur?
qđ ob multã quã diximns humiditatẽ mem
bra humore irrigata & mollia habeãt:ac ob
id etiã ĩbecilliora.Corꝑis ita onus cũ ſuſtine
re crura haud quæãt euertunt̃:ita ꝓpemodũ
ut calamus cũ ei onus ĩpoſitũ eſt ĩflectit̃.at-
qui quod durũ & aridũ:idẽ etiã ualidum eſt
actioniq; de ipſo magis obſiſtit.humidũ aũt
& molle ĩbeillũ in agitãdoq; facile cedit id
ſane ĩdicãt ẽt ligna & pelles & funes.ĩndicãt
etiã hoĩes : ex lauacris enĩ potibuſq; multis
ad agẽdũ qcq̃ reddunt̃ ĩfirmiores. Cõtra ue
ro ex moderatiõe mediocrẽ aſſecuti ſiccita-
tẽ ad agẽdũ multo cõfirmatiores accedunt.
hinc eunuchi qdẽ & effeminati ſũt ĩbecilles
nec iniuria etiã uiolẽti utpote magis pitui-
toſi:ꝓpea qđ frigidiores effecti ſunt ecõtra-
rio in diuerſum agi deſiderant uinũ certe na
tura calidum eſt.cæterum æthiopes utpote
ſicciores tortis ſunt capillis tenues muſcu-

los ad munia obeunda uigeri.
¶ Cur iidē uoce acuta sunt: quod ex uberiore humiditate classe-scens aspera arteria fiat angustior. & spiritus angusta permeans loca uocē acutā reddat. per magis uero spaciosa: ut uiroꝝ uocē ingētē edit. sume nāq; tibi ex tibiarū uoci ductis simulacrū cū plurimæ fuerint humiditatis īnatabūt. id uel ex eo manifestū: quod obesi fiunt & muliebres mámas educūt quoꝝ densę palpebræ & ꝓmissi sūt capilli ac multa albicātes canitie.
Cur aliqui eunuchi aliq̄tenus uenerē appetūt: & aliqñ adamant: quod multis cū pubescerēt testes subsecti sunt aut illici: ac uelut imꝑfecti sunt eunuchi. at qui iecore natura sunt calidiore: & genitalia uasa habent ingentia: qui usum uisionē quidē concipiunt: sed nō ꝑagunt quod cōcupiere: quoniā pudenda ipsa flaccescunt. siquidē qui cōtinue intumuit spiritus ipsa deseruit: ut a semine cōparabatur: & ꝑ sæminalia spiramenta ferebatur ex eis partibus quæ sunt circa coxendices: ueluti in pueris decidentia sæminalia spiramenta obcecantur.
Cur in omni loco piloso caniciē emittimus in axillis autē nō? qm̄ locus est calidus. nam & arteriis & uenis refertus est alioqui cū patulis etiā sit spiramētis pituitosas sup̄fluitates cōtinue ꝓfert: quod indicat perpetuus ex eo sudor emanans.
¶ Cur aliqui pudore offusi aut lætabundi ex axillis sudorē emittūt. cuicūq; magis patulis sunt spiramētis: cōuersa siquidē de natura honore aut reuerētia dignū mediocriter cū sanguine refugit in maximas uenas atq; arterias: quæ repletæ exudant lætabundis autem in corpore relaxando: atq; rarū efficiando hoc in axillis impensius facere contingit.
Cur timentes pallescūt quod natura nostra uisq; corporis improuisa uereť ne quid extrinsecus patiatur: quēadmodū nos quoq; in domū ꝓfugimus ita ipsa quoq; ualde fugit tuendi sui gratia introrsum corpus. Cōtrahit aūt secū sanguinē quo utiť nutrimento atq; uehiculo: utpote solo sibi utili. idq; erat quod roseā rubicūdāq; cutem reddebat.
Cur etiā tremūt quoduis aīalis ad secū exagitatā naturā: ꝓfugiens neruos destituas quos custodiebat particulas quæ sub tremotē nō cadūt ferēs: sed ob hoc etiā cacāt & mingūt inuiti. nā claudētes sup̄fluitatū spiramēta musculi tū īpotētes sup̄flua relaxant.
Cur gaudētes rubescūt: quod natura uoluptati suapte natura dedita decurrat ꝓut foris affuerit: sicut nos quoq; amico: aut liberis nostris hāc aūt sanguis cōsequiť: quē scimus suo colore cutē reddere rubicūdā. pallescūt aūt ex cōtraria causa.
Cur pudibūdi quoq; rubēt quod natura ꝑ sese instructa alicuius rei cōscia quo honoris dignitatē nō amittat uerita sit: sicut ingenua pupilla mediocriter subtrahiť introrsum & in corpotis se recipit intestina. remixto igiť atq; ꝑfuso sanguine sanguinis colore cutis inficiť: sunt q̄ dicāt ipsam tanquā tegēdi causam perfundi. nā ita manū quoq; natura dictāte opponūt faciei.
Cur præ formidine mortui aliqui cōciderūt? qm̄ uis naturalis cū sanguine ītrorsum ualde refugiēs cognatā & uitalē calidítatē a corde ꝓgenitā cōfertim opꝑssam demergit: & exitiabilē ingerit corruptionem hac ratione oleū multū & cōfertim lucernali flāmæ infusum: ipsam extinguit sane proportionē habet qui ī corde calor est cū lucernali flāma: Vt nō moderato mœrore afflictati eadē ratione mortui cōciderint: quod exteriore motu insitus calor aboleatur quēadmodū obtectus ignis: quod non exalet interstinguitur.

¶ Cur aliqui pudore.
Macrobius.
Quæ facit cā ut rubor corpori ex animi pudore nascať? & ille natura inquit cū q̄d ei occurrit honesto pudore dignū imum petendo penetrat sanguinem quo cōmoto atq; diffuso cutis tingiť: & inde nascitur rubor. dicunt etiā phisici ꝙ natura pudore tacta ita sanguinem ante pro uelamento tendat ut uidemus quēq; erubescētem manū sibi ante faciem frequēter apponere nec dubitare de iis poteris: cum nihil aliud sit rubor nisi color sanguinis. addit Seruius & qui gaudēt cur rubescūt & dissarius inquit extrinsecus cōtingit ad hoc animoso cursu natura festiat quā sanguis comitando q̄si alacritate integritatis suæ cōpotem tingit cutē & inde similis color nascitur. Idē refert contra qui metuūt qua ratione pallescunt nec hoc dissarius ait in occulto est natura enim cū quid extrinsecus contingentibus metuit in altū tota demergiť: sicut nos quoq; cōtimemus latebras & loca nos occulētia quærimus. ergo tota descēdens ut lateat trahit secū sanguinem quo uelut curru semper uehitur hoc demerso humor dilutior cuti remanet & īde palescit: ideo timētes etiā tremūt qa uirtus animæ introrsum fugiens neruos relinquit quib⁹ tenabatur fortitudo membrorum & inde saltu timoris agitantur: hinc & laxamentum uentris comitať timorem quia musculi quibus claudebantur retrimentorum meatus fugientis introrsum animæ uirtutæ deserti laxant uincula quibus retrimenta usq; ad digestionis opportunitatem continebatur.

¶ Cur moerentes & amatores.
Macrobius in lib. saturnalium. Dicas quæso quæ causa difficile digestũ facit isicium: quod ab isectiõe insictiũ dictũ amissiõe .n. littere: postea quod nũc habet nomẽ obtinuit cum multum in eo digestionem futuram inuenerit trituratam diligẽs & quicqd graue erat carnis assũ pserit: cõsumationẽq3 eius multa ex pte confecerit. Leuitas quam tritura præstitit facit ut innatetudo cibo quẽ in medio uentris inuenerit: nec adhereat cuti nẽtris de cui⁹ calore digestio puouetur: sic & mox tritũ atq3 firmatum cum i aquã cõiicitur natat: ex quo itelligitur qd idem faci-

Cur temulẽti multi occubuere? quod rursus uini plutio uim naturalẽ: ac uitalẽ necnõ caliditatẽ
demergat. Id uero præcipue patiũtur quicunq3 cognatum calidũ exiguũ & imbecillum habẽt.
nam multum ac ualidum magis potest obsistere & diuturnitate plutionẽ illam conquere: ue-
luti plurima quoq3 flãma plurimã olei profusionem ferre potest.
Cur senes tremũt? qđ sane mẽbrorũ nerui ac musculi motabilẽ aĩaliũ uiriũ uim idoneã nequaq̃
sumẽtes se pariter nõ opponũt ad ĩpositũ corpis põdus sustinẽdũ. fit aũt tremor corpis mẽbro
põdere suo dehorsum attrahẽte & ui aĩali sursum uersus se attollẽte. idq3 iterũ: atq3 iterũ & ppe
tuo faciẽdo. & ita inquã tremor cõsequit̃ ac fit ut festinãtes pni terrã spectẽt ubi natura quo-
q3 cõpellit. Hinc etiã bacillis se uetulos perinde ac uetustas maceries colũnis suffulciũt: atq3 ob
firmãt. hac etiã de causa ob uiriũ in qua ĩbecillitatẽ stercus inuiti palã faciunt & mingunt.
Cur moerentes pallescunt quod natura moestitie cõminiscẽs sensim introrsum contendat: cum
sanguine qui cutem reddebat rubicundã: minus tamẽ pallent timentibus.
Cur subitaria: & insigni lætitia puenti aliqñ etiã exanimati collabũtur? qđ uis uitalis: ac agnata
caliditas ĩmoderate in oblectationẽ effusa differat̃: atq3 exanimet̃: hinc ẽ qđ & sudãt & rubent
sanguinis accessu. nã calidũ agnatũ & ipse intestinus feruor materiæ copulatus extrariæ. Cali-
ditate & se a suo loco trãsferẽdi appetitu in supna: & extrorsos mouet̃: & idẽ nutrimenti porro
appetitu dehorsum fertur. utrouis igit̃ horũ motuũ absumpto uitæ sequitur exitium.
¶ Cur moerẽtes & amatores & itati multũ ac sæpe suspirãt? qđ moerentes qd in moerore animã
habeãt cõsternatã. amatores aũt in cupidie: exscãdescẽtes uero in irã qua ferunt̃. aĩa igit̃ cõster
nata ad se mouẽdũ: & exusitãdũ negligit: ac q̃si obliuiscit̃ uim motabilẽ pectoris musculis sug
gerere. Proinde neq3 diductiõe pectoris aerẽ suscipiẽs: & sufflatũ & frigefactũ: neq3 correptiõe
efflans sordidas supfluitates: quas ex sanguine genuit exustio: anhelitũ nullũ faciat necesse est
inde sub cõminiscẽdo cogit̃ plurimũ musculis motũ ministrare: & maiorẽ sufflationẽ ac effla
tionẽ efficere ad multitudinẽ frigidi aeris capiẽdã: & supfluitatũ copiã extrudẽdã: ut qđ exigu-
as: ac iuges respiratiões facere oportuit ampla una efficiat: idq3 apud ueteres dr̃ suspirare iuxta
cordis angustiã etiã aliq̃diu ualde suspirãt: idq3 aũt sæpenumero faciũt: qđ aĩa aduersus ipam
mouẽtẽ semp sit auersa. Itaq3 necesse est naturã aliqñ ppter cor maiorẽ uim motoriã pectoris
musculis ĩmittere. quod autẽ in pectore respiratio: id in corpore per arterias est sufflatio: ac ui-
detur inspiratiõe qui de diductio: in expiratione aũt correptio: at qui in correptione & diducti
one pulsus esse cõprobat̃. isiciũ medici quidã iuniores aiũc ut raphanus & pirus est apud alexã
drum tamẽ est isicus: donatus: fartores qui isicia & farcimina farciunt.
Cur isicus ad cõcoquẽdũ difficilis quod cũ leuis sit in uentre innatet humido nutrimẽto ad me
dium residente: nec ipsi adheret corpori: cũ ex adherentia gignat̃ concoctio: & circũ guttur ac
gurgulionẽ redũdat appetitus. res sane operosa est nõ cõcoctio intus q3 aqua innatat: nõ intror
sum ĩmersa: quod in corporis frictione lenis spiritus excipiat̃ qui corpus attollit ĩter humida
annatãdo. ob hoc autẽ spiritus etiã participatione laxus & amplus est.
Cur quibus multũ prurit: feruidum ualde gratum ast? quod pruritum efficiens pituita crassa &
frigida admodum sensilem efficiat cutem.
Cur in balneis mulcẽtur scadẽtes? quod caliditas pituitam exurat: quam distrahunt ungues.
Cur terga maxie pruriũt. qđ hæ ptes cũ anteriorib⁹ sint frigidiores plus habeant pituite: inde se-
nibus. utpote frigidis magis hic morbus redundat.
Cur breues corpe ut plurimũ lõgis prudẽtiores sũt? qm̃ cõpacta atq3 coarcta ẽ ĩ toto corpe aĩa:
at ĩ magnis extẽsa exoluit̃ ĩ spaciũ. q̃obtẽ Hõer⁹ quoq3 ulysẽ qdã collectũ & breuẽ: ac prudẽtẽ
dicit. aiacẽ uero lõgũ: atq3 stultiorẽ. hoc aũt pacto miores maiorib⁹ uastioribusq3 sĩt ualidiores.
Cur qui minus prudentes sunt sublimes incedunt? quod sicut gubernator nõ ad modũ ualidus
nauigium infectum non agit: ita corruptam & intemperatam animam corpus.
Cur multi stulti ualde prudẽtes pcreãt: multi ãt ualde prudẽtes stultiores? qđ stolidiores in coitu
a uoluptate uehemẽter supati aĩam corpi ualde ĩmersam habeãt: & pinde sæmẽ quoq3 pluriæ
pticeps potẽriæ rõnalis: ac natdralis: ĩde quæ gignunt̃ euadũt prudẽtiora. prudẽtes porro & in
primis eruditi semp aliqd puidẽt & in ipso coitu aliqua discutiũt: ac rõne metiunt̃ ex iis quæ
forinsecus sũt necessaria: ac sese attollũt. Itaq3 eorũ sæmẽ exiẽs plurimæ aĩalis potẽtiæ exps ẽ.
hinc solutio est q̃obrẽ stolidi & ĩeruditi corpe ualidiores pcreent: eruditi autẽ inualidiores.
Cur siluestriũ aĩaliũ stercus minus putet? qm̃ aridũ est: & ea minime supfluo uescuntur cibo ac
plus exercent̃. Caprarũ aũt & aliorũ quorũdã aĩaliũ stercus aromata quodãmodo olet huma-
nũ aũt pter cũctorũ aĩaliũ putet ac grauiter olet. qm̃ & multiplici & humido uescunt̃ cibo: &
satis supq3 præq̃ oporteat minusq3 exercent̃: & lũge minus irrõnalibus calidi: exacte itaq3 non

concocti

concoctũ & præ multitudine exalãs:aliquatenus putrefactũ tætri odoris est.

Cur sinapi & piper & cuncta acria cuti imposita ipsam exulcerant : pota uero aluum neutiquã
sauciant? quoniam prius transmutantur:& digeruntur:quã quicquã efficiant:ac quod exoluat
acritas alui plurima humiditate alioqui etiã in apposirione supercute & densatione occasio ad
effectum acribus rebus præbetur:& cutis imbecilia.quod porro introrsum id patulorum spi-
ramentorum:& magis ualidum est.

Cur mœrẽtibus & gaudẽtes ridẽtesq; lachrymãtur:mœrẽtes quidẽ spiramẽtorum dẽsitate quæ in
oculis est humidũ quod in ipsis est exprimũt.na mœstitia frigiditatẽ & densitatẽ agitat spira-
mentorum.at gaudẽtes e diuerso spiramentorum raritate humida effundunt:in al iquibus autẽ an-
gustorum spiramentorũ oculis lachryma:& in ambobus eis non gignitur.

Cur mœrẽtes in sũma cute gignitur pallor:quod natura cum sanguine introrsum penetret:ut p̄
diximus:qui calefaciebat atq; attenuabat superficiem.

Cur mingẽtes neutris crepitũ sæpeuumero edere par est.qm̃ uesica plena urina tumefacit & an-
gustat rectũ intestinũ:mox igit̃ inter exinaniẽdũ occasionẽ p̄bet ad exitũ spiritui qui intra ĩte
stina cõtinet̃.sũt qui dicãt mẽbra affecta eẽ ad cuiusdã paris affectus egestionem.

Cur oscitantẽ intuentes oscitant? quod ex similibus quæ sint in animalibus natura pariter affi-
ciãtur.Idq; impẽsius in rationis expertibus.ita enim uno mingente asino reliqui quoq; urinis
pleni cum illo æque cõmingunt.

Cur oculorum morbo laborãs morbũ ad sanũ in oculos ĩmittat? nec tñ sanus in ægrotũ sanitatẽ
ĩmittat.ppterea quod humidi sunt oculi & molles & facile morbis obnoxii. Itẽ quod sanitas
ex moderato fit tẽperamẽto:morbus autẽ ex ĩmoderato distẽperamẽto.atqui moderatũ faci-
ab ĩmoderato trãsmutatur:ac uertit̃:utpote cõtrariũ.nunqd etiã oculorum morbus quidam im-
moderatus sanitatẽ subuertit celeriusq; ex moderato cõstat tẽperamẽto? nouimus autẽ cõuer
sionem fieri propter naturalẽ corporum uerbi parilitatam:atq; similitudinam.

Cur nũmus & pomũ in aq̃ maiora q̃ sint uident̃:qđ adiũcta ipsis aq̃ eorum recipit coloeẽ aspectũ
q; decepit:utpote quæ maiora uideant̃:hac rõne & sol & luna cæteriq; planetæ cũ ad oriẽtalẽ:
aur occiduũ horizõtẽ puenere maiores cẽsent̃ ,ppter aerẽ qui ipsorum corpora circũdat.

Cur quadrãgula eminus rotũda censent̃? quod cũ uisus angulos utpote acutos eminus intueri
nõ quæat ipsos se spectare nõ arbitrat̃:quibus uisus deceptione sublatis reliquũ corpus rotun
dum uidet̃.id sane uisus deceptione fieri liquet:sicut etiã remus in aqua fractus uidetur.

Cur lignũ incidi eminus spectãtibus:ictus quidẽ e uestigio cernit̃:fragor uero seriuscule exaudi
tur q̃q̃ simul & ictus & fragor fiũt? quod intutũ nacti simus auditu suis partibus tenu iorẽ: &
ueliciorẽ.poccupat igit̃ tpe ictũ uisus utpote uelocior auditus aũt quippe qui suis partibus ẽ
crassior:ictũ serius excipit.Hac rõne illud quoq; soluẽdũ:quod in nubiũ illisiõe p tẽpestatẽ cũ-
torto ictu:qui tonitrus appellat̃:& cũ spũs illi ignescũt fulgetra noĩati:utpote in ignis iactib⁹:
atq; fulminibus.Primo quidẽ fulgur cernimus:exinde posterius ac seriuscula tonitru exaudi-
mus:tametsi fulgetre ictus primo:aut pariter cũ tonitru efficiat̃.hinc igit̃ uisus auditũ præue
niẽs:utpote magis tenuiũ partiũ primo fulgetrã uidet.Ita deinde posterius tonitru sentit audi-
tus.quippe qui suis est partibus pinguior & perinde ad excipiendum tardus.

Cur uisu quidẽ nudo toto autẽ corpore uelato in frigore ingenti.Corpore quidẽ rigemus facie
uero nõ admodũ? ppter assuetudinẽ.assueuit enĩ os obiectari aeri perpetuoq; copulari:itaq; cũ
nudũ cõsuetudine sit ingens propugnaculũ aduersus truces incursus adeptum est:

Cur flaua bilis perpeteo pmanens in tunica quæ uesica choledochus hoc est bilem excipiẽs ap-
pellat̃ corpori appositissime accõmodatur:neq; ipsam absumit.dẽti autẽ eduenien s durissimũ
scilicet corpus abrodit̃? ob hoc inq̃ quod a natura ita uisa sit illud unicũ corpus habitare & ob
idipsum nõ abolere.qñ quidẽ ingẽs medicamẽ ẽ morbũ ĩpediẽs naturæ nomẽ.& illa nõ minus
possim ĩfinita ,pferre exẽpla.In uulua decimestris ĩfans parũ ĩmorat ubi grauidæ sensus põde-
ris ullos p̄beat . atqui leuis in ipsam adueniẽs spiritus dolorẽ excitat subitã intẽsionẽ:& graui-
tatẽ intolerabilẽ iniiciẽs.aspera artetia solius est spũs exceptrix. atsi frigus aut potus in ipsam
incurrerit suffocatio consequitur & tussis uæhemens.natura siquidẽ hoc fore nõ præuidit:q̃q̃
tam cõducto ac breui tempore qui potuit prouidere?

Cur eorum qui balneas ĩgressi sunt loti exeũtes:alii quidẽ sitibundi sunt:alii aũt minime . quicũq;
aridiores sitientes a balneo humectãtur hi sine siti sunt.nã sitis a siccitate:& p̄sertim cũ absica
ædicula nõ resoluunt̃:utcũq; qui humidiores & sine siti sunt in aere præcipue uehemẽter cali
do ĩmorati:& in arida cella per sudores humiditatẽ resoluunt & sitibundi euadũt.

Cur raphanũ comedentiũ alii quidẽ putidum alii autẽ nõ putidũ eructant? dicendũ quod quo

ens in neu-
tris humo-
rem subdu
cit se dige-
stionis ne-
cessitati: &
tam sero il-
lic coquit̃
q̃ tardi⁹ cõ
ficiunt̃ : q̃
uapore aq̃:
q̃ quæ igne
soluunt̃.de
inde dum ĩ
stantius te-
ritur mult⁹
ei flatus in
uoluitut q
prius in uẽ
tre cõsumẽ
dus est ut
tum demũ
conficiatur
quod remã
sit de carne
iam liberũ.

rúcúqꝫ aluus & stomachus malis non redúdat humoribus:& præsertim pituitosis:eorum purus est ructus:quibus auté ipsis refertus est ab eis tætri odoris ructus emittitᷣ, quod raphanus calida sit humoresqꝫ siccet:atqꝫ ipsos attenuet.mouet auté ex humoribus spiritus:& eos exhaurit exinanitqꝫ per os eructás.itaqꝫ si lutū cōquiescat tætrum odoré nō reddit: ab aliquo autem motum & subuersum eum remittit quicūqꝫ igitur aiunt ipsam raphanū male naturæ eé & tætri odoris habere qualitaté:& ob id etiá ipsam extrorsus diu graué odoré effundere falluntur. oportuit siquidem omnes ipsam admittentes atqꝫ mandétes tætros odores eructare.

Cur in acribus frigoribus digiti & extrema corporis nigrescūt & deciduntᷣ qm̄ atrox frigus cognatū caloré introrsum ꝑseqtᷣ & occludit in corpore:reliquaqꝫ extrema etiá caliditaté ui uitali nō agitáte.Itaqꝫ primo quidé liuescūt inde nigrescūt:& deniqꝫ emoriuntᷣ.Ideo auté excidunt quod natura reliquo sano ꝓuidens corpori:id circūplectitᷣ:& ad se astringit mortuū destituendo & decidere ꝑmittédo.sane extrema ĩprimis afflictátur:quod ad modū corpuléta nō sint : & ꝑinde minus calida & ĩfirma sūt ac rarescūt.qcūqꝫ aūt aiūt a primordio qdé insitū caloré frigus:utpote sibi infestū refugere ĩtrorsum.deinde collectū & uelut destitutas partes recupaturū subire & cū agmine & cōfertim suppetias occurrere:ac ĩterferédū auxiliū conferto caloris agmine mébroꝝ extrema exurere:qđ ĩter illic residédū ad id lōge magis ĩpellat falluntur.

Cur extrema frigentes:eaqꝫ igni proferétes:quo calefiant sūmo dolore cruciunturᷣ repentina in quá qualitatis permutatione.siquidem a plurima frigiditare qui se mox in plurimá trásmutat caliditatem id patitur.nam omne ímoderate & confertim effectum per distemperantiá naturam uexat.per bonū auté téperamentū atqꝫ moderationé:uel in id quod secundū naturá transmutatum est:ipsam naturá sūmopere delectat:habet enim humanum corpus substátiam ímoderatione temperamenti plus cæteris animalibus.

Cur piper deuorátes singultiūtᷣ quod ꝓportioné inquá habet cū illis quæ extrinsecus agitant:& mœroré afferūt.Piper qdé & flaua bilis sentibus.pituita auté & panis lapidi grauissimo.qcūqꝫ os uentris habét sſufluitatibus uacuū & admodū sensibile:ac calidū.ii statim a piperis acrimonia demorsi stomachū in execrationé cōuertunt:& irritátis ꝑseuerarione ac iam dictū cōmonentᷣ singultū.quicūqꝫ uero stomachi magis pituitosi sunt & frigidiores : nec satis sub sensum cadétes serius singultiūt.Patiūtur auté hoc etiá repente maximū pané deuorátes: crebritate & magnitudine panis aggrauati:quod tolerare & suis mébris acquiescere natura nō possit cum quid affuerit afferés pernicié.Piper igitᷣ acris queliratis facit ad ꝓportioné bilis intus stimulátis.Panis auté quátitatis aggrauás:ueluti etiá pituite multitudo intus ꝑmens singultū facit.

Cur in digitorū uuguibus passiones summū doloré excitantᷣ quod nerui descendétes in digitorum terga suis sſufluitatibus ungues creent:quéadmodū gingiue dentes:quapropter uis ꝑ nernos sensibilis ad extremos usqꝫ penetrás neruos.illic residens:& coacta maior efficitᷣ:ueluti ét aqua quæ in uallem defluit.non dubiū autem quim ubi a passiona sensus magis fuerit excitatus.maior etiam illic dolor exulceretur.

Cur in repente panem maiusculū denorátibus:& ꝑinde singultiétibus:spiritus retétio singultū soluitᷣ dicédū ꝙ stomachus asꝑere adheret arteriæ:& reliquū ipsa stomachū ꝑuenit:& loco angustat:qui cohartatus panis frustū in uentré expꝛimit:atqꝫ ita is onere leuatus singultū sedat.

Cur qui ob pané deuoratū singultiūt:molesti aliquid audiétes nō singultiūtᷣ quod menté cōsternatam habeát & intentá iu causam quæ mœstitiam mouet:& negligenté ad pectus mouendū nō exiens porro spūs:& multitudine coactus:singultū ut diximus soluit.

Cur simulacris propius assistéres planos colores uidemus:emimus uero spectátes:alios reductos ac recedétes:alios aūt editosᷣ dicendū ꝙ uis ꝓspectus multo interuallo distás:atqꝫ explicata colorum passiones callide cernere nō potest.sed alios quidé colores albiores uidet editos:nigriores auté recedétes.albus eni ad splédidū accedés extrorsus albicat ac splédescit.niger uero tanquá aer ac tenebrosus introrsum.sane artiū quædá materiá informant:ut cum statuarius aere equum conflat aut bouem:aut huiusmodi animal absoluens:aut íminuens hominé fingit:aut aliquod uas a specie in speciem aeris permutás materiá.aliæ adiectione:ut qui cæra uultum facit uel quoduis simulacrū:aut figulis qui luto fingit.aliæ ablatione quéadmodū cælans animal aliquod:aliæ compositione adiunctione ac cōmissura uelut ædificatrix. aliæ alteratione & temperaméti:& adiunctionis corporis:sicut natura quæ membra auget alens: aliæ colorum mixtura & corporū copula uelut pictura.

Cur si frigida aqua neruis infesta est:calida amica non est : sed & ipsa quoqꝫ infesta:nam si altera infesta est eius cōtraria salubrem esse oportuit.Contraria enim circa idé similiter agere non possunt. prima ratione & per idemᷣ hic ego inquam quod calor ab solute non est infestus sed

calidum

calidũ & humidũ.qui autẽ neruos ſaucios habẽt eorum nerui ob
multũ ſenſum:firmitudinẽ & obſtipationẽ deſidarãt.nã cũ natura
ſicci ſint humiditas utpote eis inimica:molles ipſos reddit & laxat
atq; putrefacit.quod autẽ calor proprie non ſit infeſtus : uel ex eo
manifeſtũ:quod oleũ quidẽ cũ calidũ ſit cõfotũ utile ad cõtinẽdũ
& obſtipãdum.

Cur poma ſemp inſalubria?quod ſint frigida & humida :neq; eiuſdẽ
temperamẽti aqua eſt quoniã cũ aqua ſit ſuis partibus magis tenu
is pomis : & celeriter diſtribuať:non æque offendit: alioqui corpo
ris quoq; mẽba mediocriter confirmat.

¶Cur difficulter cõcoqbilia & craſſi humoris multo facilius cõco-
quunt aliq:ſicut carnes bubulas.q̃ aũt facilẽ cõcoctionẽ amittãt &
boni ſũt ſucci nõ cõcoquũt uelut ſaxatiles pixes?ſũt q dicãt obcõ-
ſuetudinẽ.alii uero ob quẽdã naturalẽ habitũ ſecretũ:cuius cauſa
uere reddi nõ poſſit.alii aũt aiũt ob ĩmoderatũ alui calorẽ facilẽ q
dẽ cõcoctionẽ admittẽtia ſũt quæ p̃ cæteris cõcoquunť utpote q̃
facile trãſmutanť nec ualde trãſmutabilia tm̃ cõcoquunť . nã hoc
pacto etiã paleæ ut pote facilis paſſianis a multo igni exurunť in
cinerem:ligna aũt querna hoc cremata nõ patiuntur.

Cur ordeacea farina cũ frigida ſit diſpeſcit ĩflãmatiões:ſiqdẽ frigidũ
uim dẽſandi habet:& difficile eſt ad didicẽdũ dicẽdũ qđ non iõ di-
ſtrahit qa frigida ſit:ſed qđ abſtergeat.eſt enĩ abſtergẽdi potentiæ
achumo℞ ſectricis.Cõpluresq; aliæ ſunt ſpẽs quæ ſibi contrarios
habẽt effectus nõ p primã rõnẽ:& p ſeſe ac ꝓprie:ſed p ſecũdã ac p
accidẽs:uelut apiũ cũ ſit calidũ ĩminuit febrẽ nõ ob id qa calidum
qñquidẽ ſimile a ſimili poti⁹ adaugeť:ſed quod humores lãguorẽ
gignẽtes e uenis eiiciat:quodq; urinã ciat itidẽ iris & hyſſopus late
rũ dolori accõmodanť cũ ſint calida ad ſecãdos humores efficien-
tes inflationẽ paniculi coſtas amplectẽtis:gelida quoq; aqua circũ-
fuſa reſoluit tetanũ a tenacibus & frigidis humoribus non ꝓprie:
ſed p accidẽs.p mediũ inquã aliquod hoc eſt in caloris excluſione.
cũ igiť p ſeſe ac ſine medio efligit ꝓprie diciť:& prima de cauſa fa
cere.Cũ autem medio aliquo efficit:ac nõ ui ſuapte:id p accidẽs di
citur efficere ac ſecunda de cauſa.

Cur ante balnei ĩgreſſũ calidũ mingimus. at in balneo diuſciuſcule
cõmorati frigidũ dicẽdũ ꝙ tanq̃ ad alteri⁹ cõperationẽ hoc fit. nã
urina tepidi ꝓfecto tẽpamẽiũ eſt quæ tũ primũ a nobis facta me-
diocriter etiã calida eſt foris igiť qñqnidẽ frigidũ eſt corpus nr̃m
ipſnm lociũ utpote corpori cõparatũ calidũ eſt in lauacro aũt qñ-
quidẽ corpus plus lotio incaluit frigidũ uideť lotiũ ut cũq; calidũ
ſit.quod autẽ id uerũ ſit ĩgrediẽti lauacrũ anteq̃ incaluerit cũ in ca
lidã peluim deſdẽderit calida a q̃ uidebiť & admodũ feruere ſinau
tẽ anteq̃ in eã deſcẽdat concaluerit non æque feruida uidebitur.

Cur in qbuſdã locis maritimis fodiẽtes dulcẽ aquã ĩuenimus?dicẽdũ
in mari tenuiũ partiũ aquã dulcẽ eẽ:ſuis aũt ptib⁹ craſſiorẽ ſalſam
ſuis ergo partibus tenuior & dulcis p terræ ſpiramẽta penetrãs in
ipſa deliteſcit:quã fodiẽtes inuenimus hæc etiã p hiemẽ in ſubli-
me eleuata lapideſcit in ſalſiorẽ.in raro℞ aũt ſpiramẽto℞ litorib⁹
inuẽta aqua ſalſa eſt:ſiquidẽ craſſa quoq; maris aqua illo penetrat.

¶Cur putealis aq̃ in hyeme calide ẽ:ĩ æſtate ãt frigida? rñdendũ qđ
cõtrariũ ſemp fugit utpote ſibi ĩfeſtũ cõtrariũ.cũ ergo calidum &
frigidũ ĩuicẽ ĩter ſe cõtraria:atq; corruptoria ſint nõ dubiũ qn per
æſtatẽ calor aerẽ ambiar calidũ inq; terræ ſin⁹ atq; penetralia fu-
get frigus & ob hoc aquã frigefaciat p hiemẽ uero frigore dñante
in aeræ calor porro in terræ penitiſſima diffugiens aquã caldat.nã
ita natura ſaxit:ut cõtraria ĩ eodẽ loco ac p idẽ tp̃s ſimul ñ mãeret.

¶Cur difficulter cõcoq
bilia.

Macrobius.

Hoc quoq; ſcire habeo fu
rius inquit quæ faciat
cauſa nõnulios ualidio-
res carnes facilius dige-
rere q̃ tenues.nã cũ cito
coquãt offas bubulas in
aſperis piſcibus coquen
dis laborãt.huius rei au
ctor eſt nimia in hoïe
uis coloris quæ ſi idone
neã materiẽ ſuſcipit libe
re cõgrediť & cito in cõ
certatione cõſumit.leuẽ
modo p̃terit ut latẽtem:
modo in cinerẽ potiuſq̃
in ſuccũ uertit ut ingen
tia robore in carbonum
fruſtra lucẽtia igue uer
tuntur.paleæ ſi in ignẽ
deciderint mox ſolũ de
eis cinerem reſtat uideri
habes & hoc exemplum
nõ diſſonum quod potẽ
tior mola ampliora gra-
na confringit integra il-
la quæ ſunt minutiora
rranſmittit uẽto nimio
abies aut quercus auelli
tur cauſa nam nulla faci
le frangit procella.

¶Cur putealis aqua.

Lucretius.

Lucretius frigidior cur in
puteis æſtate ſit homor
areſcit quia terra calore
& deniq; ſi quid forte
uoporis habet propter
edimittit ĩauras quo ma
gis eſt igitur tellus effœ
ta uapore.fit quoq; fri-
gidior qui in terra ẽ ab-
ditus humor frigore cõ
primitur : porto omnis
terra coitq; & quæ ſi
concreſcit fit ſcilicet in
coeundo exprimat ĩ pu-
teos ſi quem gerit ipſa
calorem.

Cur in ægypto quæ æstuosissima est uinū frigidū nascitur? eadē sane de causa:ad uitiū siquidem radices refugit frigus:ipsaq3 frigefacit utpote quæ p̄ cæteris stirpibus passiōi sūt obnoxiæ.

Cur aqua calefacta & in puteū demissa gelidissima aqua euadit? quod quæ in puteo frigida est calidā oppugnet aquā:& frigiditatis multitudine superās ipsum calidū multo cū algore ipsum adoriatur perq3 calefactā aquā penetret:& perinde ita frigefaciat.

Cur si in oculū bestiola aliqua sese indiderit tū demū exit cū alterū oculū clauserimus: dicendū q uidendi spiritus neutiquā exit eo clauso sicut nouimus : sed quod multitudini copulatus in potestatē tendat oculū ipsum implēs & tumore attollens : & foras ꝓpellere faciat atq3 ita extruditur:ac eiicit quod in ipsum decidit utpote imbecillum.iure autē ipse quoq3 erumpēs cōfert in spiritus per oculi spiramenta illam ipsam extrudit bestiolam.

Cur alapis cæsi ignē intuent quod uidendi spiritus sub ictu attenuatus ualde incendat & in aerem euadens talis emicet:sicut etiā ꝓcudit.siquidē ita ab silicibus aut attritis ferramentis circūplexo aere uarde percusso ignis emicat.idem de nebulis licet intelligere.

Cur nō omnes lapides incussi ignē emittunt? quod sint hiantes & leues:& rarorū spiramētorum nō enī æque plosus aer tenuatur neq3 uehemēter incussus ꝓpter inanitatē fugat & similitudo quæ in spiramentis nonæq3 omnis plodit:ac incēditur.idem in lignis quæ atterunt euenit: quiq3 a sole & aqua ignis in retusis:ac refractis solis radiis ad nitrū elicit:sicut etiam in speculis adhuc magis incenditur:& rursus resupinādo dimittitur.

Cur ꝓcliuius schalas descēdimus:q̄ ascēdim⁹ qđ iter descendēdū coporis onus habeamus faciens ad deorsum deferendum.inter ascendendum uero laborat uis sursum uersus corporis onus attollens.ita lapis quoq3 facilius deorsum fertur q̄ sursum.grauitas enī deorsum sponte cadit.

Cur infantes cū primū editi ex aluo sunt uagiunt quod sensum ac naturam hospitio īmutarint ex leni in duriusculum.a calidis enim & moliusculis uuluæ corporibus in aerem frigidū exeunt:& merito sub lumine percutiuntur: nec id uelut quidā aiūt quod anima a cælesti demissa regione terrenū corpus inhabitet:& hoc infantes flere compellat.

Cur apes & formicæ & omnino cuncta insecta animalia oleo inrerficiuntnr:quoniam respirandi meatus angustos habent:& oleum cum glutinosum sit eorum spirandi meatus ītercludit:& obturat & perinde extinguuntur afficiuntur eodem modo etiam serpentes ex odore putidorum ac grauiter olentium.angustus enim meatus respirantium patium a suffimentorum crassitudine obstruitur.

Cur sufflantes calida quidem frigefacimus:& frigida calefacimus? propterea quod calidus ē halitus & exiens spiritus qualitatem quæ in ipsis est distrahit.Calida frigefacimus mouēdo:ac distrahendo calidam quæ in ipsis est qualitatem.

Cur per noctantes in plenilunio carnes putrescunt? quod tum aer calidus & humidus a luna efficiatur didicimus autem huiusmodi temperamentum ad putrefactionem faciendam esse accōmodatum.illud autem nequibem nos lateat:quod si fuerit moderata caliditas & humiditas fiet concoctio sinautē humiditas paulo plus excedat caliditatē fit putrefactio:sinautē immoderate dominabitur exitium quod si caliditas ualde dominabitur humiditati conflagratio cōsequitur inspice lunā quoq3 quatuor temperamenta suscipere.nam in figura quā primam suscipit aliquatenus humida & calida est in plenilunio autē calida:& sicca aliquatenus & īterdiminuendum autē sicca & frihida.Cum autē lumine cassa est frigida & humida:radiorum siqdem solarium qui calidi sunt prorsus est expers.

Cur piper & sinapi non trita quidem deuorata aluum non calefaciunt : trita uero calefaciunt? quod quæcunq3 potentia:non etiam actu suas habeant qualitates aliquod forinsecus ad uim suam actu explicandam desiderent auxilium:trita igitur cum tenuium sint facta partium per corporis spiramenta introrsum penetrantia ab agnata caliditate id efficiunt eadem est ratio & in reliquis eorum qualitatibus:quæ a qualitate aliquid perficiunt. ac ex sua actione aliquā habent præsentaneam qualitatem:ueluti aqua potabilis:ptisana:lac humida enim snnt & frigida nullum extrinsecus desiderantia adminiculum ad frigefaciendum & humectandum : sed p sese & sua sponte efficacia itidē & salsor & terra cæteraq3 id genus:arida enim sunt & ui & apparentia:atq3 actione.mare quoq3 & salsugo & quæ suapte natura aquæ hemide quidem imagine & apparentia:sicca autem ui:& actione lini porro sæmētis & pauis arida quidem sunt facie & apparentia huuida uero ui ac uero ipso.

Cur nōnulli interdiu quidem uident:noctu autem non uident? quod uidendi spititum habeant crassiorem: & qui non queat aerem ad uisibile penetrare : noctu autem crassus efficitur quod frigefiat solis absentia.sunt qui dicant interdiu ab aere ut pote tenui:& calido attenuari: no-

An aute

¶Cur pip & sinapi Macrobius.
Qua fit cā ut sinapi & pip si apposita cuti fuerint excitent uuln⁹ & loca pforent demorata uero nullā uentris copori inferāt lesionem & disarius speci es inqt : & acres & calidæ supficiē cui apponūtur exhulcerant quia integra uir iute sua sine alterius rei admixtione utuntur ad noxam: sed si in uentrem recepta sit soluit uis earū uētralis humoris alluione q̄ fiunt dilutiores. dein de pri⁹ uerrunt in succum uētris calore q̄ ut integra possint nocere

ctu autem crassescere. felibus tamen & hyanis: ac uespertilionibus contrariũ accidit. nam iuterdiu propemodum non uident. at noctu acute peruident: habent siquidem tenuissimũ uidẽdi spiritum & fulgẽtissimum. & qui noctu qdẽ mediocriter crassescit uisibiliũqȝ cõpræhẽsioni ĩ primis accõmodat. ĩterdiu aũt: ac ĩ splẽdido lumĩe admodũ attenuat distrahit ac dispgit unũ & leões cũ tales quodãmodo sit p solẽ transire nõ possũt: ac igni ĩterdiu uiso se subducunt ac fugiũt ipoȝ ãt pupillã licet ĩtueri multo splẽdidissimã: humida uero oculorũ habẽt flugẽtissima.

Cur noctu dormiẽtes & propere oculos diducentes lucẽ intuemur? quod uisiblis spiritus coactus: ac cõtractus plurimusqȝ effectus inter dormiendũ repente & multiplex exiens per tenebras utpote radiens ipse ad uidendũ fulgentior euadit.

Cur pudore suffusi oculos in terram demittunt. quia aĩæ speculũ oculi nobis cognati sunt. nã ita animæ quoqȝ affectus per oculos cernimus: mœrentis: irascentis: uereniis. posteaq̃ igitur non sustinet anima honore dignũ aduersus obtueri: conscientia aliquãdiu adigitur oculorũ musculos dehorsum demittere instar tegmeuti hoc faciens.

Cur auditus omne humidum tolerat præter aquã? quod utpote frigida audiẽdi neruũ euestigio occupet: atqȝ frigidum neruis infestum est.

Cur ingenti imminente uento ipsum tanq̃ stellæ discurrẽtes prænunciãt: ac uelut fulgetræ præcipue si purus aer fuerit? dicendum quod cœpit quidem moueri: at nos utpote qui corporibus crassuarum partium sumus difficulter sẽtimus. adeo id manifestum ut superiorẽ profecto aerem quippe quod tenuium sit partium & æstuosus mouendo incendat: & perinde eius partes scintillantes intuemur. atqȝ ita ĩ reliquũ aliquãdiu ualidior ĩ citatus uentus mouet etiam qui circum terram & crassior est aerem inde sentimus.

Cur per angustias ac fauces locorum penetrans uentus multo ualidior est quam late effusus quod uno in loco coactus: & coartatus obfirmetur: inde se maior effectus uæhemens ĩ surgat & uasto irrumpat impetu. perptiora uero loca uagus ac pallabundus infirmus ac debilis euadit. ita ppemodum etiam calor: qualitatesqȝ & aquæ.

Cur multi cum longinqua & magna non uideat proxima & exigua uident: quos sciolos uocant ab eo quod oculos claudant? quod his inquam uidendi spiritus tenuis sit: & purus & longius quidem abeundo distrahatur: nec satis confirmetur ad uisibilia uisu obeunda. sed sibi proxma uident & id quod tenuium sit partium ac purum: sunt qui uel minima longinque spectãt sicut etiam aliqui senes quod econtrario hi uidendi spiritum multum ac ualde crassum habeant: qbus opus sit ut uiæ longitudine moueatur itaqȝ attenuatur: & ad uisibile depræhẽdẽdum idoneus efficitur. ex hoc reliquæ duæ oppositiones soluendæ sunt.

Cur præ cunctis animalibus soli canes post coitum colligantur. quia angustorum spiramentorum est collum uuluæ & fæminale membrum inter agitandum turgescit: neqȝ statim exit & quod fæmen glutinosum est. utrunqȝ ipsis accidit ob multam siccitatem. siccum enim densare & angustare partiunculas essueuit: humidaqȝ pangere ac glutinare.

Cur soli per æstatem canes rabiunt. id propterea ĩquam quod siccnm nacti sint tempeamentũ: natuta siquidem sicci sunt ac magis etiam per æstum. atqui calefacta cum arefacta fuerit quæ in ipsis humida sunt conflagrant necnõ & ipsum temperamentum ac ita furiunt perinde atqȝ phrenesim conuersi quocirca ipsorum quoqȝ uirosa saliua est atqȝ siccissima quod autem conflagrent uel ex eo liquet quod crebro anhelant & atdentes oculos habent & diductum ac patentem rictum aeris frigus excipiendum: quorum cauda ob nimiam ariditatem intorquetur & intera crura inseritur. rabiunt uero qui inter ipsos siccissimi sunt: & non utiqȝ omnes. sunt etiam qui dicant & caniculam astrum ĩ eos aliquo influxu rabiem immittere.

Cur qui repente ac in uiti secti sunt minus dolent iis qui assentientes desecantur. quod qui inuiti animã quidem ad rem aliquam conuersam habeãt: & inæqualiter a sensibus præoccupatam atqui assentiunt scientes quid dolituri sint animam semper ad secãdũ corpus conuertunt. & curiose a sensu præuenti in sectione magis languent. hæc solutio questionis est ab passionis parilitate eius quod est magis.

Cur honera portantes cum cantu incedunt. itidem & trahentes? qđ cãtu rationalis anima gaudens ad ipsum cõuersa: & pinde a sensu minus occupata nõ ita onus sentit hac rõne solutio ẽ.

Cur languentibus tibiæ & tympana: & cur mœrentibus & lãguentibus & ægroterantibus multitudo hominũ adhiberi cõsueuit & cõuenire uariisqȝ de rebus sermocinari. Verbis siquidem anima intẽta minus eruumnam sentit: qua decausa priscis oblectamenta cognita sunt ludorum: ac spectaculorum uaria: circunstantiarum grartia.

Cur æthiopes febre correpti ut plurimũ dãtur exitio & oculoꝝ doloribus uexãtur. qđ multo æstuosissimi:& siccissimi sunt:& perinde ac redelementatio ut nunc ita loquar in ipsis efficit per exiguũ in ipsis humidum est quod absumptũ & subactũ:dissolutũ reliq̃ it elemẽta.calidũ alimenti fugit iopia:caliditatis profligatione frigiditas suscitat̃ adorit̃ & crassat̃ siccitas humi ditatis eiectione:& ob id extincta corpora sicca & frigida euadunt unde & diuinus ille home rus cũ uiderit duo quidẽ elementa ut pote tenuiũ partiũ:ac teuissima diffugere:duo iutẽ in ex tinctis corporibus permanere nõ absurde inquit. Verũ quilibet e uobis aqua: terraq; fiet siccitatẽ & frigiditatẽ dicẽs:ad oculorũ quoq; lãgores lumĩa delabunt̃ quod ob ardorẽ sanguis biliosus euadẽs in multo acrore ac grauedine oculos conficiat atq; affligat.

Cur in cõuiuiis botu homiues præpostere utũtur incipientes siquidẽ in exiguis bibunt saturi autẽ in magnis poculis.dicẽdũ hoc plane ridiculũ existimari debere: quãq̃ & alicuius rationis causã potest admittere in quo huberius epulari possit crebo ac cõtinue bibere:a minoribus quidẽ incipiũt phialis.in maioribus aũt desinũt paruæ enĩ satis explere ut in profuso potu nõ possũt quod si a capacioriobus ordiantur repente expleti crebro id proseq̃ ut inter delitias nõ possũt: ꝑterea copia & multitudine referta utiq; natura statim lauguida multitudinẽ ipsa auer sat̃ in paruis aũt sẽsim assueta multitudinẽ aliq̃diu ferre poterit.

Cur in cute aqua imbuti semper tamẽ sitiũt: quod salsus in ipsis humor gignat̃ nõ quidẽ digestus sed tabidus & uentris os arefaciẽs:alioqui febriles æstus tenues subit.præterea uẽter ita turget ut reliquũ corpus nõ ea ratione nutritũ exarescat ĩmo equidẽ macescat quãdo quidẽ plurimus cibus in intercutẽ morbũ cõuersus ad lãgorẽ gignendũ fouẽdũq; suppetit.

Cur in cõuiuiorũ primordio ĩter assumẽdũ cibũ antequã expleamur premimur discũbẽtes post saturitatẽ uero & sub prãdii finẽ rarescim⁹ nõ amplius nos inter nos inuicẽ urgẽtes dicẽdũ quod a primordio qdẽ prãdii cibũ appetẽtes plurimũ ad ea quæ deprompta ac cõperata gratia cõuiuii sunt omnes cõpositi discũbũt & cõfertim simul & perinde ita se inuicẽ urgẽt:deinde uero cibo saturi:eorũ est q̃ dehorsũ se magis proclinet:& qui in obliquũ & qui aliquaten⁹ resi deat alio extorsus plnsq̃ deceat se inflectente:atq; hoc pacto postq̃ saturi cibo fuerint rarescũt alioq quaten⁹ a principio discubuisse oẽs ad comedẽdũ cõtigit eatẽns & pectore & corporis iactatioẽ eos urgeri oportuit.

Cur cũ sint humores tres simplices & unius speciei nõ item tres morbos unius speciei & simpli ces esse cõtigit sed plures duplices siq̃dẽ in cuiusq; cõtinuatioẽ ac distincti sũt: dicẽdũ qđ ægri tudinũ differẽtiæ nõ ab humorib⁹ mõ gignũt̃ sed etiã a locis nã calidus & tẽuis humor acutã & breuiusculã ac exurẽtẽ febrim facit frigidus aũt & crassus debilẽ:& diuturnã ita enĩ & ligna quædã calida sũt & siccissima sicut lauri:tædæ:oliua q̃ ĩgẽtẽ excitãt flãmã.& repẽte exurũt̃ V i ridia aũt & humida humilẽ:& fumidũ ignẽ edũt:ac serius cõflagrant porro si locus fuerit mul tus:& latus celerius & impẽsissime humorẽ ĩcẽdit:& ꝓpterea qđ sit una accumulat⁹ totusq; co lectus putrefactus ĩcẽdit̃. sinaũt exiguus sit:& ãgustus neq; totũ capit humorẽ sed partẽ ob id quod tabidũ nõ sit totũ uno in loco cõiũctũ febrim faciet hebetẽ:& diutissime flagrãtẽ:mi scẽs itaq; humoris naturã ac locũ iuxta omne diuisionẽ putrefactoꝝ humorũ febrim cõperies q̃nquidẽ si ĩ magnis uasis uenis ĩquã & arteriis flaua putrescit pilis quippe quæ calida est flagrã tissimã & acutã sed breuiusculã ĩcendit febrĩ ueluti causonẽ quã ardẽtẽ febrẽ dicimus:sinautẽ ĩpusillis uenis:ac arteriis quæ circa cutẽ ut putris fiat cutis frigidã:hebetẽ & diuturnissimã fe brẽ ad uehit:sicut quottidianã.Cæterũ extrema tenẽs ea sub uertit :sinautẽ flaua bilis ĩpusillis tabescat uasis minorẽ faciet febrẽ breuiusculã & aliquatenus causone lõgiorẽ:sicut tertianã aut simpliciter acutam quod si ĩ magnis uasis pituita tabescat faciet quottidianã aliquatenus breuiorẽ:itidẽ & atrabilis in magnis putrefacta uenis:quod uno tẽpore omnis sub æstuet ali quatenus breuiusculam faciet febrẽ quartanã. sinautem in paruis multo diuturniorẽ quarta- nam discurret humor frigidus & crassus:& difficulter mutabilis quod locus ipse angustus nõ permittit ut una bilis omnis exuratur.& absumatur.

Cur tametsi pituita frigida est & crassa:& glutinosa itidem & atrabilis frigida & crassa:& pitui- ta multo minor:quartana tamẽ quotidiana multo diuturnior est dicendũ quod pituita & fri- gida & crassa quidem est sed humida.hnmidum autem facile ad alterandum:ac transmutandũ atra uero bilis frigida & sicca:atqui siccũ difficulter alterat̃ & difficulter transmutatur aber- rant itaq; similtudine frigiditatis & redundantia bilis occultantes contrarium:reliquãq; qua- litatẽ alioqui pituita naturæ ancillatur magis quã atrabilis unde in his qui sani sunt per in- gentẽ famem:hac ipsa natura pro cibo utitur.in quottidiana igitur quantum utile inuenit pi- tuita id absumit ad cibum:quod autem in utile & tabidum id incendit in febrem.

Cur cum

Cur cum quattuor ſint humores:& aliqñ putrefacti tres febres ſint ac nõ quattuor? quod ſan-
guis ſecundum naturam ſit & corporis nutrimentum:& redundãs quidem morbum facit ſolũ
quem plethoram uocãt a redundantia adeptum.nomen putrefactus auté ſãguis non amplius
mauet trãſmutatur ení calefactus in flaua bilé.at reliqui humores redundãtes morbos faciunt
pſerti circa cutem:ſicut ſerpentes cãcros uitiligines albas putrefacti uero febres.
Cur in oppoſitis ſibi inuicem binis parietibus:ſi binæ fores fuerit accidit clauſis unis per alte
ras uentum neq̃quã perflare multũ ac uæhementẽ:& ſi hoc exiſtit eiſdem recluſis. hoc inquã
ob motũ aerem hoc eſt uentũ quod é corpus.Cum igitur unæ clauſe fuerint per alteras igreſ
ſns aer locnm occupat ædiũ & cum ſit corpus alii cedit aeri utpote corpori:quo ingrediatur
Cũ igit fores patentes fuerint qui præoccupauit locum qppe qui per eas exceſſurus euaſu
ruſq; eſt alii ſubeunti cedit:ac rurſus per e regione ſibi oppoſitas fores hic quoq; exiens ali
um ingredi per alteras permittit idq; ppetuo fit cum uero fores duæ e regione poſitæ clau-
ſæ fuerint id neutiq̃ fit.
¶Cur amatorũ extremæ partes aliqũ quidé frigidæ aliqñ aũt calide fiunt?dicédũ q cum apud
adamatã nacti mœſticiã fuerint:& ipſa cõſequi poſſe deſperãt.tum qui inſedit ipſis calor in
trorſũ cum natura petit:& ob hoc extremæ frigeſiunt partes:& ob hoc pallent:& moroſi fi
unt.qñ aũt fuerit cõtrarium tum ſpem apud ipſa optimã concipiũt:ſeu magnopere inſaniunt
& bacchãtur:tum qui inſitus calor cum natura ad cutem tendit fiuntq; extremæ partes ca
lidiores:& rubentiores:& ob hanc cauſã pictores cupidini deputauere corpus aliqñ ipm an
xium atq; ſollicitum:& ocioſum:qñq; aũt uolentem & ridibundũ.puerũ etiã adultum qm
imenſa quidé cupido eſt:ſed nõ diuturnã:aut oĩno ſtabilis.nã affectio ppetua ut legitimorũ
amicorũ:aut patris erga filiũ:aut uxoris erga maritũ:cupido aũt nõ ppetua:nã ut plurimum
euagat.at uel mediocris quidé affectio etiã cõſtãtiſſima eſt.Cupido certe uæhemens & iſa-
na.facé etiã tenenté notãt:& aligerũ qđ amãtiũ aiæ attollant:ac facile mutabiles ſint ideo
aligere exuritur porro qui ipſorũ inſedit cordi calor ex iugi & i méſa ad id qđ cupitum eſt ſol
licitudine & dextra quidem ſagittã tenere : in ſiniſtra uero etiam pharetram ideo autem plu-
res ſagittas:quod iuxta quidé principia ex uno uiuendi radio conſumet; Vna ſi quidé uidit &
cupiuit:mox auté cũ cupierit iuges emittit radios amator in amaſiã. ipſã porro iaculo ſimilis
eſt q in i amantis corpus iaculetur. in pharetra porro ſagittæ:quod amãtes radicos clãculum
emittãt.aſſuetudo auté ut uentus igné exuſcirat : ita & hoc pacto exacuit amãtem. non enim
pprie ab ipſo cupido eſt nã ſi hoc ſit nõ eſt dubiũ qn ppetuo ipſũ aſſueſcere ac adamare opor-
teat:at philtrũ ſubitariũ eſt.Nudũ fingũt:qm cupido gignit abſq; ulla tpis itercapedine & p-
palã:nõ ení ob aliud qcquã adamat quiſpiã.& per inde neq; clãculũ : neq; quã adamet ignorat.
lõ etiã ſtatuarii honoris gratia nõnuuquã nudos fingũt deos:& reges ob id quod uelit idicare
quicquid uirium ac ſenſus fuerit in his manifeſtum ac oſtendi retecto omni uicio . Sane nõ
unus eſt cupido : ſed plures:aut quia diſticti ſint rerum cupidines qñquidem aliter atq; aliter
quiuis concupiſcit nimirum ſicut diuinus ait plato.amorem feram multorum capitum eſſe
certum eſt:aut quod multis amoribus unus & idé ſæpe ſuccũbit . matré uero uenerẽ habent
hoc eſt concupiſcentiam. Venerem ſiquidé ad concupiſcentiam effingunt. ferunt porro cu-
pidiné amare iurgia quod cõplures nequiter & illegitime adament & in piis cupiditatibus al-
ligent;uelut a me oſtenſum eſt ſecnudo allegoriarũ libro corum. quæ de deorũ hiſtoriis pro-
babiter conficta ſunt.

¶Cur amatorũ exſtremæ partes

Propertius.

¶Quicunq; ille fuit puerum qui pinxit amorem
Nonne putas miras hunc habuiſſe manus?
Hic primum uidit ſine ſenſu uiuere amantes.
Et leuibus curis magna perire bona;
Idem non fruſtra uentoſas addidit alas
Fecit & humano corde uolare deum.
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda
Noſtraq; non ullis permanet aura locis.
Et merito amatis manus eſt armata ſagittis
Et pharetra ex humero gnoſia utroq; iacet.
Ante ferit quoniam tuti quam cernimus hoſtem
Nec quiſquã ex illo uulnere ſanus abit.

Cur pestifero tempore alii quidem pereunt:alii uero non?hoc inquam iuxta temperamenti ac commodationem.si cui enī corpus fuerit malis refertum humoribus nō dubium quin tabidus sufflatus aer ipsum corrumpat præsertim quod per exiguū est quo cōmode uita uti possit & perīde omnis ipsorum humor corruptus irremediabiles ac plures parit morbos itaq̧ etiam moriuntur.quod si a superfluitatibus uacet corpus:boniſq̧ excellat humoribus nihil aut parum admodum pestilens aer hos offendit.quod autē accōmodatio causā agēs ad efficiendū trahat.id externæ indicant siluæ.quercus enim difficulter patiuntur:ac ad cōflagrandum non satis accōmodate.at longe magis calami ignis cōflagrrtioni obnoxii sūt.sed stupa multo maxime.Cæterum siquis stupam aqua irrorarit præparabit ipsam quo minus incendatur:item si arūdines uirides assumpserit:quercum autem aridissimā:uel etiam sulphure illeuerit.idoneam & maxime obnoxiam efficiet igni obiiciens ut incendatur.stupa uero ignem prorsus non admittit.hoc sane exemplo usus quod quæsetum erat exolues.

Cur fatigatio prius quottidianā quā accessionem faciet:ecticam febrem.propter accōmodationis inquam præceptionē.habuit enī naturalem spiritum : hnmoresq̧ nequaq̄ supuacaneos solida aūt aridissima:ac ad eā pficiendam accōmodatiora.

Cur solis æstus aliis quidē somnum adducit:aliis aūt non?quod alii quidē pituita in capite fuit plurima:& ea diffusa cerebrum humectauit somnumq̧ attulit.alii uero qđ aridum caput fuerit impensius exiccans ad experectionem commouit.

Cur sole homo quidem nigrescit:lintea aūt albescunt & cæra lētescit:& lutum durescit. rursus propter patientis materte apptitudinem humores enim absq̧ pituita permanentes circa pellē apparēt nigri:linteū aūt sub nitro siue sapone aut salsore abstersum & sub sole absumpta sorde albescit porro extrahente sole ex cæra quā continet humiditatem ipsa lente scit multam uero & snperficialem humiditatem luti sol depascens ipsum durat exiccans.hoc itaq̧ fuerit prout agens patiensq̧ facere potuerit.nobis quoq̧ animā pietate munire:ac instituere possibile erit frugalitate ciborum corbus ornando:parco uictu:& ad uiuendum solum ipsum suppetendo:nos confirmando circūstantiā quæcunq̧ eueniat:quæ præter uitæ rationē accidat effugiendo cōmoditatem molienti nobis malo non suggerendo ad subeundum aliquid quod efficiat.siue etiam quis est dæmon:aut stella uel id genus causa aliqua exterior.

Cur arquati & difficiles ad egerendum sunt & admodum album habent stercus. quod flaua bilis per totum ipsornm corpus immissa sit ueluti iudicant oculi:& cutis color:nec amplius in intestina cōfluit priore lege naturæ:& colorat stercus:neq̧ a core egerendi uim intestinorum irritat ad stercus?eiiciendum.& ob hoc medicina sicut etiam aliæ artes naturam imitata corpore circūsistente morboso fert quidem auxilium socia naturæ ad pugnandum infirmæ sic potentiæ Cum enī stercus egeratur bile irritante & abstergēte ītestiniſq̧ & musculis excitatis ad ipsius extrusionē cum stercus molle & facile lubricum est & adhærentibus intestinis glutino sis humoribus iure & clyster quidem habet pro bili mel nitrunq̧ abstergens & lacinatione excitans ī testina & musculos ad eiectionē humectatorium oleum ad humectandū & mollificādū stercus exustum a febri.disce igitur qđ tū natura sola sine medico pficit:uelut in morborum crisipus & concoctionibus.tum enī coniectator & tanq̄ certaminum dispensator & iudex duorum inter se aduersariorum morbi & naturæ.aliqn̄ aūt medicus solus:ut in luxationibus & articulorum contortionibus.aliqn̄ aūt medicus parirer & natura ueluti in suppurationibꝰ & profundis hulceribus.medicus siquidem pus purgat abstersionibus & exhibet spiramenti exhalationem abradēs:quam maxime fieri possit obtegēs ipsa quo purum ꝑparet sanguinē natura siquidem per spiramentorum hulcera sauguinem purum reddit ad carnis gn̄ationem a cibis transmutās qui sub arefacientibus medicamibus densatus accōmodata caro efficitur.

¶Cur plures synocho.

¶Cur plures synocho capti post crisim nigerrimā diutius retinent cutem?qđ synochus a flaua genitus sit bile ipsa uero per morbi tempus exusta in nigrirorem transmutata est atq̧ ita ī crisi a natura exagitata cutem ipsam circum infecit ueluti in uitiliginibus albis alba est cutis, ꝑpter crassitudinem aūt humoris ac quod difficulter soluatur.est huiusmodi color.

¶Cornelius celsus. Est autem alia etiā de diebus ipsis dubitatio quoniā antiqui potissimū in pares sequebātur eosq̧ tā quā tūc de ægris iudicaret crisimos nominabant. hi erāt dies tertius quītus septimꝰ nonus undecimus : quartusdecimus unus & uigesimus ita ut sūma potētia septio deīde q̄rto decio:deinde uni & uigesimo daretur.

¶Cur atra bilis.

¶Cur atra bilis māmæ ad ueniens:aut cruri id abradit.in cerebrum uero melancholicorum cōfluens hoc neutiq̄ facit:dicēdum quod in māma quidē uenæ multæ sunt:& magnæ ob lactis ortū:& ob hoc multiudo confluit bilis sed camen ī crure propter ferendi dehorsum momētū plurima bilis contrahitur.at incerebrum propter sursū uersus ascensū idq̧ quia tenues habet uenas pauca penetrat bilis ad ipsum lācinādum:ac non abrodendum:qđ cum frigidum:humidumq̧ sit atræ bilis tēperamento aliquatenus obsistit:ipsaq̧ mitiget. proprie igitur atrabilis corrosorium in māma cācrum efficit:in crure autem chironium hulcus:& abrosorium:in

Cornelius celsus Chironeū aūt hulcus appellatur

cerebro

cerebro autem feralem atram bilem.hæc certe improprie:sed qui melancholicus & fæculétus humor appellaẗ defluxus pmanés ac tumor cancrosus absq; abrosione & meláchoolia pcipuus.
Cur in torminibus papyrum inglobum contrahentes in annum immittunt:& prodest : quod musculis concidentibus podicis humecta papyrus discriminatione musculos exuscitet . idem uero facit & in subductionibus in hulcera concidentibus musculis:igitur diductis stercus : & ægrimoniam afferentia egeruntur
Cur cantaridú aqua implentur crepitum quédam efficiunt : unde etiam natura:& sonitus qualitas ad nomen ipsorum translata est uelut murmur sibilus : & id genus alia . dicendum quod uas cum aquam non habet aere plenum est utcunq; sit aer subtilior:dum ergo aqua ipsum ingreditur grauitate sua aerem persequitur ipsum foras eiiciendo utpote tenuium aerem partiú nam quod una utroq; cantarus impleatur est impossibile : quod a philosophis sit demonstratum non posse duo corpora eundum locum per idem tépus obtinere : aere extrorsus sursum uersus extruso:Confertim per angustú locú sonitú emittere neccesse est:& ne unum qdé uerú plures: quod tanquá pugna inter utrúq; cómittatur aqua dehorsum aeré impellendo aere aút extrosus per superna erúpendo:quod cú alternis fiat sonitum etiá fiernint crebro cótingit.
Cur in uasis quæ dicútur harpagia si digitus ori opponatur per fundú aquá suffluere non sinit quo amoto effluere permittit.dicendum quod digitum ab ore uasis auferendo aer ingrediens aquam dehorsum extrudat talem naturam habentem ut exeat : & perinde exit perfundi foramina : & ab hoc ut plurimum cunctæ mechanicæ structuræ per aquam & aerem generantur horologia inquam & clepsydræ & sonitus ex statuis & id genus alia.
Cur uinum:& aqua febricitantibus non suo tépore tradita delirium concitant hoc est quæ sibi inuicem sunt cótraria.siquidé frigida aqua est uinú uero calidum? quod uinum inquam cum relaxet incendit cum febri cerebrum. & primum animæ instrumentum quod ætheroides id est ætheriæ figuræ uocant ualde perturbatum spiritus ita adigat agitando despiscere hoc.autem ucl ex eo manifestum: quod multi iam ex ualetudiue confirmati meraco plurimo usi in exanimationem delapsi sunt quam extasim uocant:a qua uero quippe quæ corporis spiramenta densat quæ spiritus relaxabát ab humoribus demanátes tabida & crassiora reddatur unde plurimam quoq; ob hoc putrefactionem:& febrem fieri contingit . sæpenumero etiam aqua ob immoderata febri conuicta cibus eius efficitur : quemadmodum intueri licet ex iis qui in fornacibus ignem uolunt intendere igni pauxillum.aquæ snper effundunt.
Cur mulieres & eunuchi:& pueri uocis acutæ sút?dicendú qđ propter humiditaté multá in latitudiné ipsis arteria nó extendiẗ:caliditate eni opus est ad diduceda in latitudinem spiramenta quéadmodum igitur angustorum spiramentorum tibia in uocem acutá exit ita & aspera arteria aiunt aút qdam mulieres ideo uocis acutæ esse:quod puerperæ enixæ emittát clamorem quo procliuius foetum cedát quod plane falsum est.
Cur infantes per æstatem ardent?quod ut a multis uulgo dicitur multum ipsi ex æstuét febricitát enim tenui febre intus & interiore oculorum uexatione:& uigilant & totis corporis uiribus succumbunt & nonnulli eriam uentris profluuio uexantur dicendum quod infantes ad patiendum sunt facillimi:& capite pituitosiores ut nouimus.per æstus igitur pituita exæstuans & putrefiés exuscitat atq; incendit febrem & cerebri chartilagines exurit & ob hoc uigilant æstusq; per arterias ad cor penetrans & uitalem spiritum inflamans frebré exacuit sine tabe.at a febri biliosi affecti uétris profluuio uexátur bilis corrupt.onis ratione aluú & intestina lácinátis quod autem causa ac radix morbi in cerebro sit uel ex eo nobis licet intueri quod caput refrigerátia adhibentes iuuamus æstu sublato:hoc etiam ætate perfecti afficiuntur quibus pariter in cerebro pituita:aut flaua bilis exigua coiuit & accumulata est quæ etiam contabuit ac per respirationé æstuosumq; aerem spiritalia febricitare compulit.
Cur rotunda hulcera sanatu difficilia?quod acris atq; arrodentis accessu bilis consistant qđ ergo cósistétia cófluant & abrodantur fit rotundum hulcus: & ob hoc aduréntia:ac ualde exiccantia proferunt medicamina:atq; hæc quidem ita medici:at physici & philosophi aiút non esse principiú unde cicatrix incipiat : siquidem incirculo:neq; principiú neq; finem queas capere:quá obrem ét huiusmodi figuram medici ferro secantes alterationé in ipsa faciunt.
Cur locum aliquem adeuntes ipsum imprudéter præterimus ubi eú uidisse necesse fuerit? quod plærúq; animam negotiis intétam habeamus:& illic occupatatú atq; deteutá & non sensibus. accurate inhæreté ad rerum domesticarú cognitioné ita locú uidentes non cernunt cum non adest quod seusibilia discernat.
Cur mel cunctoꝝ dulcissimú ipsum auté gustátibus arquatis amarú uideatur:qm bilé amaram

habẽt ut in toto corpore redundãtẽ ita in lingua.mel igitur mãſũ amarũ commouet humorẽ
proinde guſtns bilis amaritudini occurrẽs uiſione mel amarum uideri facit
Cur ualde ex cãdeſcẽtiũ ardent oculi?quoniam ira ſanguinis & ſpiritus feruor eſt circa coris igi
tur utpote tenuis in partibus ſurſum uerſus fertur & in oculis:qui maxime perſpicui ſũt appa
ret.habet ſcilicet exhalationes quoq; ſanguinis aſcẽdẽtes inde os rubrum uideri facit.huc igi
tur effectum Homerus quoq; nouit cum inquit.
Ardentes oculi:uelut offuſi igne rubebãt.
Cur ſparſa in ſerpentes aquaeos infugã mittit.quoniam naturæ ſunt frigidæ & ſiccæ:& neruo-
ſe exiguiq; ſanguinis & perinde: ĩmoderatũ frigus fugiũt quod uero talis ſint tẽperamẽti:uel
ex eo manifeſtñ eſt:quod per hiemis tẽpus luſtrorum ſuorũ exquirũt cubilia:& terræ hiatus
criptaſq; ſubeũt: utpote calidiores ſoleq; occidẽte ut plurimum fugiunt utpote aere frigido
rurſus per æſtũ cũ terræ penitiora rigeant illinc fugientes ad loca ſe recipiũt calidiora.
Cur ouũ toſtũ frangitur:non utiq; lixatũ?quoniã igni copulatur:quod ĩ ipſo humidũ eſt immo
derateq; calefactũ ac exuſtũ plures parit ſpiritus:qui loca nacti:per anguſta exire moliẽtes teſtã
per fringentes eueporãt.idẽ etiã faciunt ſeriis:& fideliis muſto immiſſo & boliẽte præterea
multiplex etiã flãma oui cruſtã toſtum diffringit.quod fictilia quoq; patiũtur per toſta:quão
brẽ natura dictãte uulgo aqua perfundũt ouũ ipſũ toſturi at qui calida quidẽ aqua mollicie
ſtatim humorẽ exurit & raritatem relaxat.
Cur in uoluptate qnæ a contactu oritur oculos homines claudunt nec non etiã in aliis quibuſ
dam ſenſibus? dicendũ quod ab affectu uicta plæraq; hoc oculorum motu affectui correſpon
dẽt:exteriobus minime eleuatis & cũ ſẽſu animã in aera trahẽtibus:& minore ſẽſu corporaliũ
affectuũ ipſã excipere ſe cõperantiũ.
Cur nonnulla una in ſpecie adiumẽta uim contrariã habent:ueluti docet experiẽtia. maſtiche
ſiquidẽ & terget & relaxat & confirmat:acetũ uero & calefacit & frigefacit dicendũ id eſſe qđ
ſunt in eis inſecta.& minutiſſima corpora per appoſitionẽ & non ꝑ tẽperameutũ uelut arena
humiditati alligata unum ꝓfectum corpus uiſũ eſt cũ re ipſa multorũ ſit corporũ quæ minutiſ
ſima ſũt arena quod ſi hoc uerũ depræhẽditur : nõ eſt alienũ aliis atq; aliis maſtiches partibus
regi contrarias uires atq; qualitates:nec ad eadem naturam ꝓmiſceri.q ipſis corporibus legem
unam ita ſummittat:
Cur in anteriori pedis parte uolã uerſus ſautio digito uarix ſuperne attollit? quod natura ſemꝑ
huius corporis prouidẽs cõſueuit dolentibus particulis accurrere ĩ ipſaꝝ auxiliũ:ſed qm̃ pro
uehiculo uſa eſt ĩter humores utiliore:& nutriẽte:& q nobis cognatꝰ eſt ſãgnine nõ dubiũ qn
deſcẽdẽte natura ipſa ad pedis digitũ cũ ſãguine neceſſe ſit in tumorẽ maximas collectas ĩple
ri uenas:atq; ita ĩter uaſa adenas qua globoſa corꝑa ſũt excitari. ĩmoderata igit̃ dẽſitas inflatio
nem:ac tuberculũ.facit.idq; uocatur uarix morbo uocabulũ loco inueniẽte.
Cur uolucribꝰ ueſicã & renes natura nõ tribuit?qđ multo humore opus fuerit ad pẽnarũ gene
rationem:& augumẽtũ ac quod ſe exercẽdo inter uolãdum hũc cõſumũt: & oĩno nõ mingũt
bibentes aũt ſtercus humiditate nõ mediocri egerunt.
Cur pueri quidem ĩ ueſica calculos gignũt:ſenes uero in renibus?qm̃ anguſtis ſpiramentis renes
habent pueri:& terreſtris humor craſſuſq; per renes penetrans ui per loci anguſtias ab urinis
extruditur ex renibus & ſelenoidibus uaſis in ueſicam quæ cũ latoꝝ ſpiramentorũ ſit urine
ad exeũdũ cedit: & calculũ gignenti humori ad reſidendũ & ad ſuã glutinationem in ſenibus
aũt cũ rara ſint foramĩa ad exeundũ urinæ facile cedũt terreſtri aũt humori ad reſidendum
quo calculus denſeſcat.calculi uero color humorẽ unde gignitur ĩ dicat ſolutio ab ĩ formatio
ne & particularũ præparatione.
Cur calculus ex caliditate denſeſcit calidi ſiquidem ſunt pueri:ſimile in ſenibus.nõ enim dederi
mus eis talem frigiditatem cuiuſmodi in cryſtalo eſt & niue.extinctio ſiquidem eſt renium ex
trema frigiditas.nõ eni utimur cõtrariis ad diſſolutionẽ denſitatis ſed ſimilibus calidis ĩ quã
uelut petroſelino fœniculo:& ſimilibus dicendum quod in magno æſtu:& torrore calculum
arenulas atteri contingit:ſicut & in torrides teſtis & tegulis arena conficitur ut conſequatur
ita facile exiguos emingi calculos una cum arenulis .accidit aliquando & frigida potione cal
culos emĩgi renibus cõfirmatis & obfirmatis uiribus ipos egerendi ui emingẽtibus præterea
& immenſã exeſtuationem reniũ a frigido extinctam calculos denſandi cauſam eſſe
Cur in renibus & ueſica hulcera curatu difficilia ſũt? quoniã urina cum acris ſit opportunam
adhibitam ablutionem retundit:& ab adiumentis eiicit:magiſq; quæ in ueſica hulcera incura
bilia ſũt quod ibidem urina permaneat in renibus autem tranſmeet.

Cur in

¶Cur in balnei ingressu calida aq̃ ꝓmotanobis uidet̃ calidior:& corpus nostrũ ꝓpemodũ exu-
ere. quod subeũtibꝰ nobis admissa quidẽ aqua interagẽdũ patit̃ hoc est corpus nostrũ calefaci
ens a nobis aliquatenꝰ frigefiat:nec utiq; nos fugit ut in oĩ ortu & ĩteritu agentia oĩno etiã
patiant̃ cũ igitur aliq̃tenus frigefacta nihil fere calefaciat:non dubiũ qn ea assuefacti calidũ
nõ ãplius sentiamꝰ quẽddmodũ primo:qđ a nobis prior eius ĩmoderata caliditas exempta sit.
cum igitur calidã aquam mouẽtes & illã quidẽ cuti admouentes moueamus:nec nou altera
porro aq̃ aduenerit cõtermina ob cutẽ neutiquã agens & patiens sed suã caliditatis ĩmoderan
tiã seruãs:iure nobis calida & exurẽs uidetur tãtisp quoad ipsũ qđ perfectuꝝ est patiat̃:& suã
excusserit caliditatẽ sicut & pus:id uero per successionem facere possibile est.q̃diu enĩ calidã
aquã mouemus tãdiu semp succedẽs nobis re ipsa uidet̃ calida.& ob hoc ĩ erudita multitudo
natura docente cũ uult corpus per ĩmissionem magis calefieri:quãdiu uoluerit calidã cõtinue
aquam mouet.

Quĩ obcausã si oẽ motũ se calidius fit:& ꝑsertĩ in calido aere:& loco aer tñ ĩ uentilãdo motus
tactu frigidior nobis uidetur idq; ꝑcipue in æstate cũ ex solis caliditate magis ignescit:ut id
quodãmodo cõtrariũ ei qđ ꝑdictum est esse uideatur:aq̃ siqdem calida agitata adhuc uidetur
calidior calidus aũt aer frigidior nobis uideat̃ motus:ac uentilatus?dicendum igitur qđ semp
id quod plus aliq̃ ĩ qualitate:aut ui est uincit & excellit idipm qđ minus est.repatitur enĩ me-
diocriter ab ipso quod ualidius est. proĩde calida aq̃ cũ ualde ĩcaluit:cũ ad nr̃m admota est cor
pus & si calefiat corpus refrigescit tñ aqua: nec quã habuit cõseruat sibi q̃litatẽ:proĩde qui
nos ãbit & circũdat in æstate aer cũ mediocriter calidus sit ut ad calidæ aquæ cõperationẽ cor
poribus adueniens iã ex calida cicũfusiõe aliquatenus inflãmantis calefit.atq; ita nos calefa
cit.quod ex lino uestes efficiunt siquidem cum primo frigide fuerit a nobis calefactæ ita nos
recalefaciũt.non dubium igitur qn ut in uentilatione transmotus a corporibus nostris q ab
ipis calefactus fuerat aer cum alter accedit nondum calefactus frigidus nobis uideatur:idq;
uicissim fieri certum est.

Cut in oculi pupilla facta hulcera & abolita:alba uidentur quæ uero extra pupillam in ipa nigri
tia neq̃quã?dicendum ꝙ per pupillam solam uidendi exit spiritus maxime perspicuus:atq; lumi
nosus.excicatricis itaq; albuginibus cornuosæ tuicæ spiramenta densantis non amplius uiden
di erumpit spiritus.sed reliquus coactus sua pluralitate resplendens ipsam cicatricẽ albam de
mõstrat.uidendi quidẽ spũs propter densitatẽ non exit:& nequidẽ uidet.

Cur paleæ & calidam cõseruant aquam : & niuem cum frigida sit hoc est qualitates habent cõ
trarias.dicendum palearum naturam absq; manifesta esse qualitate quamobrẽ & qualitatũ ex
pertes aliqui ipsas uocant.Cum ergo singularis potius sint temperamenti citius pariter trans-
mutantur quibus fuerint copulare:illorum temperamẽtum sibi asciscẽtes:a calidi igitur acces
su calefiunt ; recalefaciuntq; ac fouent : atq; conseruant itidem & a niue frigefactæ ipsam re-
frigerant ac eius frigiditatem custodiunt.sicut etiam cæra & oleum cum insignis sint tempera
menti & qualitatis expertia in qualitate commutãtur:cum iis quibuscum ãmiscentur quod
illorum sibi asciscant temperamentum.

Cur in hyeme cessante pluuia astra splẽdidiora nobis uideantur?quod a uẽtis & pluuiis qui nos
ambit aer.& qui in sublimi omnis amotu tenuatus & perinde ut purgatus dici possit:ui sua
pargatiorem astorum exhibet corporum acceptionem penetrationẽq; facilẽ ac plurimam id
uero uel ex eo liquet quod in defecatas ac perspicuas aquas descẽdentes longe spxendidius:ac
magis perspicue iacentia uident corpora quæ in cœnosis & materiosis nequaq̃ uederi.aut ad
modum hebeti uisu ac uix cerni possũt.

Cur sæpenumero inter mingendum exhorrescimus?quoniam bilis acuta confluens & lancinãs
uesicam irritat : & totum corpus concutit ad unum affecte particulæ impulsum inui quoq;
egestiua mediocritet eiiciẽda etinm prædictum horrorem bilis facit hoc autem pueri in pri-
mis afficiuntur quandoquidẽ propter edacitatẽ sunt redundantiores.

Cur noctu magis dolores intẽduntur?quoniam anima per sese ociosa:neque uisu:neque auditu
neque gustu:neque reliquis exercita sensibus: extorsusque distracta actionibus longe a corpo
ralibus langoribus preuenitur:qui tactui obnoxii sunt exiguæ enim noctu animales fiunt ex
ercitationes.anhelatio inquam:& ratiocinatio. quod autem extrinsecus a suis distracta ex erci
tiis anima minus a corporis langoribus præueniatur:uel exeo liquet:quod affectus & morbi
& reliquæ circunstantiæ amicorum consuetudine:& colloquio sedantur:& ab ægrotantibus
familiarium consolationibus auferuntur inspice sane naturam ut se erga sua exercitia ĩterdiu
tam minus exerceat:erga ciborum inquam concoctiones humorum transmutationes

¶Cur ĩ bal
nei ĩgressu.
Macrobi
us.
Cur qui in
aquã descẽ-
dit calidam
si se nõ mo
uerit minꝰ
uritur sed si
agitatu suo
aquã moue
rit maiorẽ
sentit calo-
rem:& toti
ens aq̃ urit
ãplius quo
tiens nouꝰ
ei morus ac
cesserit : &
dissarius ca
lida inquit
nostro cor
pori mox ꝑ
bet tactum
sni mansue
tiorem uel
quia cuti as
sueuit : uel
quia frigus
accepit ano
bis. motus
uero aquã
nouam cor
pori appli-
cat & cessã-
te assuetu-
dine de q̃
paulo ante
diximus sp
nouitas au
get sensum
caloris nec
eadem rõ ĩ
aquæ & ae
ris calore il
la eniui cor
poris solidi
oris est &
crassa mate
ries cũ mo
uetur inte-
gra ui suã
supficiẽ cui
admouet̃ ĩ
uadit ; aer

sanguinis emissiones: reiectiones: nutricationes: productiones. similitudines & id genus alia anima uero erga sua se magis exercet officiat quinque sensus & mēbrorum motus & circuisionem:& sermocinationem & memoriam noctu autem econtrario magis quidem natura proficit. anima uero minus.

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATON SFCTIO Q. VINTA PER GEORGIVM VALLAM TRADVCTA.

Vr pulmone uitiato languēres idest pipneumonici sōniculosi sunt qm̄ id mēbrū largā nactū humiditatē acquisiticiā accipit caliditatē unde semper in motu est. generantur ergo uapores qui sua leuitate caluariā compræhendūt inde ad cerebrū penetrātes prima in compactam excipiunt essentiam. qđ etiā significatur in lauacris & ca quobis obtectis Caliditatem resoluut & frigefiunt pariter membrī naturam trāsmutantes:& perinde duplicatū frigus principale aggrauat & langorē generat.

Cur q radicitus uuā subsecuerūt tabidi euadūt? qm̄ qui p os sufflatus est aer incedit & transmutat exhausta eius ī moderata frigiditare: quod repaguli: ac uestibuli una gerat effigiē: qua sublata aer ímutatus dehorsum fertur:& pulmoni adhæret frigefacit igit sanguinē in uasis coagulans:& cito immobilē pulmonē efficit: quo ad mouēdum se coacto uasa cōfringuntur & ortum suggerit affectioni. proprie igitur gargareon appellatur a sonitu conficto uocabulo: sicut sibilus:& tintinabulum cionis autem tum morbus appellarur cum a fluxu ultra iustū modū deductus est:& una cum inflāmata uuæ acini formam assumit choanen autem quidam nominarunt. quod superne lata sit: inferne autem angusta in scalpri modum.

Cur pulmone uitiato male rubescunt languentinum? quoniam sanguineus humor tostus ī pulmone uaporem generat sanguini consimilem semper enim factum similitudinem facientis gerit adigit itaq; malis ob leuitatē insidere: sed cutis tenuitate sicut per uitrū formosū uideri facit

Cur p hiemem cū simus intus calidiores: ut in aphorismis ostēdit hipocrates pituita generatur quod plurimis assumptis cibis ob stomachi robur eos uenter nequeat concoquere multitudine igitur tanquā extincta insita caliditate frigescit ac pituitā gignit: deficiētēq; ac mancā actione cōstituendo a pituita sanguis occupatur.

Cur in ægypto quæ calidissima est frigidū nascitur uinū in schytia ueto quæ frigidissima calidum omne profecto uinum calidū est. sed iuta temperamenti subiectionem: idq; magis & minus in contraria nomen assequitur. iure igitur frigidus est ut aliis comparatum. immoderata enim æstatis caliditate terræ essentiā relaxāte īgens ipsius calidum absumitur:& perinde debile redditur uinum at ī scythia quippe quæ gelida est cōcluso intra terram calido ualidum & calidum uinum efficitur: quod etiam æthiopibus euenit nā cum æstuosissima incolāt loca: timidi sūt effœminati & nigri. scythæ uero que ī gelidissima sūt regione: albi sunt & animosi quod autem in supficie calidum præ se ferant æthiopes: cutis ostēdit nigritia. Gallis autem in principiis ipsis calidū erigitur in corde & iecore: atq; ītus nidiculatur ut ex albo colore licet ītueri

Cur in æstate frigida sunt holera:& poma cuiusmodi sunt pepones:& cucurbitæ:& cucumeres in hieme uero calidæ brassicæ: raphani: rapæ: staphylini quoniam solis reuolutio poli circulū uoluens situs alterat. siquidem in æstate superiorem tenuit zonam: ut dici indicat longitudo fouentur ergo quæ supra terram sunt & frigefiunt stirpes. at in hieme sub hmisperio discurrens terræ profunda fouens: stirpes reddit calidiores.

Cur ex causo pulmonis langor: quæ peripneumonia appellatur: experipneumonia uero causus non nascitur? quod causus ex flaua bile fere oriatur hæc enim ex cūctis uasis in latum defert uentrem: adducitq; quicquid illi incurrerit. natura igitur experitur multiplciter humorem expurgare secundū enim loca ortum definit si essentia huiusmodi tenuis fuerit & uiis ualida: & tēporis calidi oblata fuerit occasio per sudores morbi effectrix causa educitur. sin autem cōtrarium per uentrem educitur: aut ut plurimum euomitur. enimuero positum uiciuum est & casus cōsuetus. porro humor in pulmonis gurguliones adactus eleuatusq; & eius paritis complendo essentiam: morbū gignit. ex peripneumonia autem causus neutiq̄ nascitur. quoniā præuenitur ut humor extinguatur & exuratur in cinerm ante quā huiusmodi gignatur affectio.

Cur hipppcrates in febribus cibum fugiēs inediamq; comprobans in accessione tamen pleuresi ac peripneumonia laborantium in accessione inquam ipsa cibum suadet exhiberi. ait enim

Cur in ægypto. Macrobius.

Cur ī ægypto quæ regionū aliarum calidissima est uinum nō calida sed pene dixerim frigida uirtute nascatur. ad hoc dissarius uisu tibi albine cōpertū est aquas q̄ uel de altis puteis uel de fontib⁹ hauriuntur fumare hyeme æstate frigescere: qđ fit non alia de causa nisi qđ aere q nobis circūfusus est propter tpis rationē calente frigus in terras ima demergit: & aq̄s ificit q̄rū in imo est scaturigo & cōtra cū hiemem aer prefert calor in interiora d̄mergens aqs in imo nascētib⁹ dat uaporē. qđ ergo ubiq; alternat uarietate tēporis hoc in ægypto sp est cui⁹ aer sp ē in calo

ubi deptisana:quod nisi tabes impellat:ea non debeat exhibeti:quod autẽ non debeat morbi
ostendit initium:quoniã in aliis quidem morbis humores natura concoquit:in aliis aũt etiam
causas per urinas & per egestiones persequitur.proinde cibum in his assumere non conuenit
ne morbi causas reliquẽdo intercoquẽdum cibum ĩ moretur.oportet igitur naturã cum mor
bo dumtaxat obluctari.at in pleuerticis natura sucum quidem cõcoquit:anima uero extremã
quæ in usum uenit essentiam exinanit.hic uero ui sua pectus corripiens:quod mœstitiã affert
educit alioqui irationalis quidem natura ex inutilibus cibũ sibi idoneum quo fruatur compa
rat.aĩ alia autẽ ĩstrumenta quæ sub sensum cadũt pernitiosũ expellũt : & utilẽ aucupãtur.iure
igitur nutrire oportet:quo musculis cõfirmatis ad succumbẽti ferẽdas ĩsurgamus suppetias.
Cur tertiana quidem ex calido humore progenita pertundentẽq; ac persequẽtem habens bilẽ
uno prætermisso die exurgit.quottidiana uero quæ grauitati ac frigiditati cõiunctam habet
pituita quotidie quartana aũt uno atq; altero die medio:quod tertiana quidẽ exiguum habẽs
quod humorem efficiat repente dimoueatur aut per sudores:aut pet uomitus:& causa exinani
ta atq; exhausta consistat.quæ paroxysmi sunt manent in secũdum motum efficientia qualita
tem da uero uberem materiam tum neutiquã deficientem uidebis paroxysmũ.at quotidiane
suffecta materia:& crassitudo & humiditas paroxysmũ prolixum facit.quod autẽ ex cause mul
titudine morbus longius producatur motus ualidittate synochus ostendit. qui a sanguine fa-
ctus huberẽ habens materiam nullum usquã fert interuallum quotidiana uero anceps quan
tum humoris quantitate fuerit imminuta :quod sub sensum cadit:ostendit inreruallum. mul
to aũt longius tertiana exhumore eam procreãte facta & calorem ipsũ habens:& partiũ tenui
um distulit interuallũ multo sed enĩ longissime quartana excendit intercapedinem.atq; rediti
onem.quatenus enĩ subtracta fuerit materia:eatenus paroxysmi motus subtrahetur:& perĩde
hæc ipsa diminuit ad quintanã:& septimanã & nonanã.inspice sane quã sanguis quidẽ nutri
ens corpus quantitate abundet.deinde pituita.quin & aliquando hæc infame nutrit.ex inde
ut flaua bilis cõminuitur:ut pote neutiquã nutriens & acuta:longe autem magis bilis atra di
minuitur:utpote naruræ infesta.membrorũ siquidem est absumptrix.itaq; si triũ aliorũ humo
rũ fiat augmentũ id cacochymian idest humorũ uiciationem uocant. sinautem insua qualita
te quatuor iuxta proportionẽ perstiterint plethora nominãt qđ a plenitudine nomẽ adepta est
Cur luxata maxilla ei non exhibemus adiumenta sed alteri quoniam cum duo sint musculi in
diuersum inter se inuicẽ protenũ ad singulas maxillas uno motum faciente si eorũ alterum
luxati contingat.uerbi causa dexter sit luxatus tum sinister suam & ualidã uim habet ad se ig i
tur attrahit imbecillum ac spectatur qui sauus est ut languens:& languens ut sanus.& pars q
dem incolumis contrahitur imbecilla aũt superstes est quod sane & instrabis accidit oculis
luminibus contractis quod si ad magnam genam pupille fuerit nutatio exigue rei paralysis
intelligatur.fueritq; hæc tibi regula ut luxatis musculis nõ quod uisuiuediatur accipiendum
sed diiudicandum quod non appareat.
Cur ex cespitatione uarix gignitur.quoduis animalis fine tenus per neruos extendatur fertur ita
que uis prouisoria: & incessus causa derfectoria:eadem porro per transmutationẽ:& alteratio
nem neruorũ agitur per totũ quidẽ crus.sed nihil perficit quandoquidẽ non inuenit affectũ
ad uaricem uero secedens cum locũ capacẽ:atq; idoneũ cõpererit ibi insedit:ac propius ad ade
nen accedens eius uitiat essentiam:& ad tumorem qui contta naturam est trahit.sunt aũt ad
enes per exigua corpora:globosa laxa:magnas ĩter uenas acq; artertias ĩstar cuneorũ ne adhe-
rendo uasa utpote humida contabescant sanguinis abundantia: ex hac igitur humiditate nutri
untur:qui inflammati uarices procreant obdurati uero tonsillas.
Cur in caluis caluaria quidem tenuatur tempora uero densescunt. quod ut plurimũ in sublime
eleuata quippe quæ humiditatis expertia sunt capillo fometum nõ suggerũt Inferiores aũt par
tes eum qui ex cibis sursũ euaporat excipientes.Capillos gignũt cui rei astipulantur:quæ in
terra gigni contingit que enim editiora sunt loca:utpote saxosa infœcũda sunt:neq; fœtus
ferunt:quæ uero deiecta humiliaq; sunt ac humectiora cõtrariũ ferunt.
Cur ex quatuor facti elementis.hoc est igni:aere:aqua:terra tria habemus quæ ea complectũtur
humida solida: spũs.quod ut qnidam putant ignis essentia tenuibus.Constans partibus consi
stendo aeris uaturã induit.ignis enim resolutus in aerem decedit : & aer ui coact9 atq; coadu
natus ignem gignit : ut in lapidũ attricione collisioneq; aer trãsmutatur sũt etiam qui dicant
ipsum actu simul adesse
Cur in apostematum doloribus præcedit rigor & subinde febris quod in doloribus afflictata
natura intus excruciatur ab extrario concussa.frigefacta igitur superficies sanguinis uasa cõ

re frigus.n.
ima petens
uieiũ radici
bus inuol-
uitur & ta-
lem dat q̃li
tatẽ succo ĩ
de nascenti
ideo regio-
nis calide
uiua calore
caruerũt.
Staphilinus
pastinata ẽ
erratica &
agrestis:co-
lumella de
hortis læte
tur: mollẽ-
q; sinũ sta-
philinus ĩ-
umbret Pli
nius ex iis
pastinacæ
unũ genus
agreste spõ
te pronenit
staphilinos
græce dici-
tur alte&se
ritur radice
uel semine
primo uere
uel autũno
diascorides
ait carotã
uocari.
¶ Cur ex
causo pul-
Corneli9
celsus.
Febrẽ autẽ
ardẽtẽ quã
græci cau-
sodem uo-
cant subit9
horror exo
luit.

denſat.diuturnius autē immanēte dolore:ac tanq̃ reliqui ignara natura effundente retrorſum ſolidum ſanguinē:uapore exundātia uaſa febrē gignūt.mēbra autē ſimul affecta cum eo quod languore incitatū eſt ob ſanguinis tenorē:qui eſt a repletione quēadmodum primo obſeruata uim expulſoriā excitant rigorēq; efficiūt:ſanguinis autē putrefactio febrē.

Cur fruges quædā inutile intus cōtegunt ut dactili perſica:alique autē cōtra ut iuglādes & mala punica:quod natura generis ſobolis genera intus:quæ utilia ſunt occultauerit ſiquidem id ſpeciem conſeruaturū ex ipſis percaluit.in aliis autē granatis ac reliquis ex ſtirpibus:ac traducib9 ortum ſumit.

Cur bubulas carnes concoquētes:piſces ſaxatiles nō concoquūt? ꝓpter immenſam uentris caliditatē bubulæ carnes cōcoquuntur.oportet enī ad efficientē cauſam materiā quoq; adeſſe patiētem:ſicut ferro ad elaborādum ſolida exhibita eſt in uſum materia:ut ligna querna:aut carbones.argēto aūt aut auro paleæ.ſubmutat aūt materia ob patiētis eſſentiā.idē ꝓpemodū euenit in piſcibus hos nāq; aurū eſſe arbitrator : carnes uero bubulas ut ferrū:cū igit̃ uēter cōpertus fuerit calidus ſupra quā cōueniat toſtus piſcis renidet:& ꝑimit̃ ac īcoctionē imitatur.

Cur tabeſcentiū ungues incuruant̃? quoniā ſolidorum eſſentia:quippe quæ difficulter ſuccumbit a langore declinat.figuræ autē talis imaginem gerunt ob carnium eliquationē.hulcus autem habēt inſanebile quod nunq̃ ceſſet pulmo:quādoquidē id a natura nactus eſt ut perpetuo moueatur ꝓpter cordis ſine ullo prorſus interuallo motū:& propter tuſſim & ꝓpter puris exprugationē:hulcus magis adhuc diſcerpitur.

Cur in febribus ſi ipſæ īminuatur augent̃ capilli & ungues.in reſumptionibus autē defluūt quidem capilli:ſed corpus augetur? quod capillis nutrimentum ſit ex ſuperfluitatibus.in febribus igitur cōflagrātibus humoribus ſuperfluitates gignuntur:corpus tū non alitur ꝓpter eius malum habitū:quē cachexian uocāt.iure igitur capillus iuxta id quod ſibi aptū eſſe ſentit delectatur.eodēq; gaudet. Verum in aſſumptionibus in cinerem cōuerſis humoribus conſiſtunt quæ euaporabant:& perinde non alitur ſed excidit:corpus autem ex inanitione omne genitum ad ſe trahit ꝓpter præuentum conſumptionem.

Cur quod in urinis album ſubſidet bonum eſt:propter ſolidorum & principiorum ſimilitudinē declarat enim potentiæ amicitiam:atq; robur & colore ad cognoſcendum ſe profert: inſolidis nāq;.utpote fuudatis obfirmatiſq; præter humida:& ſpiritus ſe habitare natura credidit. hæc autem colore alba:ut nerui & oſſa:& uenæ:& arteriæ.digeſtus igitur qui morbū facit humor in uaſis:& per urinas exhauriens emiſſum inutile abſterget:& ideo digeſtus color albus eſt: & ob hanc cauſam:qn̄quidē ſenſim uis ꝑ febres debilitata morboſum humorē cōcoquit primo parū exhauſtū in urinas:& propter leuitatē ita factū ut ſurſum uerſus feratur facit quod dictū eſt.perſpicuū eſt enī uideri in urinarū poculo ſuperne natans ananeoſum quiddā poſtea uero diſſecans:ac magis concoquēs magis exhaurit & nubeculā facit quæ in mediis urinis conſiſtit quo enī quātitate grauior facta fuerit tanto magis ſubſedit.Cū aūt cōſumate expellit cōquoquens omne redūdans morboſum id reliquū ſua multitudine graue effectum:tū demū in poculi fundo ſubſidet.& perinde ꝑdictā faciēs ſubſidētiā ſanitatē cōfirmatam ſignificat.nam remixtū in eo qui per naturā eſt ſanguine morboſum humorē perfectū per concoctionē ſecernens natura expulit.albū ſiquidē quod ſubſidet demonſtrat ſolidarum particularū colorē potentiarū digeſtionibus cōſeruatum.leuitas autem ac nulla aſperitas eius ſignificat cōcocti humoris æqualitatem.nam aliquatenus quidem craſſius & aliquatenus tenuius inæqualitatem quādam decocti indicat.planities autē eius quod ſubſidet hoc eſt non diuulſum eſſe id enunciat potentiæ perfectā actionem.proportionem autem habet quod in inflāmationibus eſt pus cū eo pure quod in urinis ſubſidet.& pus quidem putidum & quādoquidē in anguſto loco eſt quod etiam putrefactum non expiret nec ſanguini cōmiſcetur:ſed foris eſt circa cutem.quod uero ſubſidet econtrario habet nec eſt putidum.

Cur a bile gignitur febris & a bile ſoluitur? fit quidem a bile cum mota in acutius conuertitur: & putreſcit.ſoluitur autem cū cōfertim ſuſcitatur animal in eius quod fert mœrore auxilium & humor extrorſus concurrit:qui diſtractus exinanitione cauſam exoluat.

Cur mœrentium oculi caui ſunt? quod ægrimonia ad contractionem corporum faciat ꝓpter pter aīæ ītrorſum receptū.iratoꝝ aūt impudentes ſunt & īmodeſti ꝓpter extrorſus receptum. ubi enim nutus eſt potentiæ illic etiam inſtrumentorum & humorum eſt momentum.

Cur oſſa cum ſint aridiora & ualidiora inter prolabendum confringuuntur:caro autem cū imbecilla & mollis ſit a terra nequaquam afficitur? quod que ualidiora ſunt obuiantia:atque reſiſtentia oppugnanti ex conflictu:& colliſione ſua inter ipſa inuicem ſubeunt afflictationem

obtempe=

obtemperantia uero ſubmittentiaq; atq; cedẽtia propter eſſentiæ molliciem oppugnanti ac
ob nitenti ſe ſubmittentia: ac obtemperantia cõploſionem:accolliſionẽ tegunt & auerſantur
idẽ etiã hominibus euenit & ſtirpibus ac ĩanimatis corporibus.

24 Cur eunuchi lõgi & incurui? quod humiditatis multitudinẽ habentes in corpore affluunt:potẽ
tiæ autem imbecillitate id non ferens carniũ multitudo uehiculares ſubuertit particulas:quod
etiam ædificiis accidit : cum quiſpiam non cum proportione fundamentorũ magnitudinem
cõplẽxus eſt:domus celeriter collabitur.eodem modo eſt uidere & in eunuchis.natura ſiquidẽ
non eam tribuit magnitudinem:ſed ars ablatione abſumentis calidi craſſitudinem induxit.

Cur extrema nobis in primis rhigent? quoniam tenuia:& neruoſa:& exigui admodũ ſanguinis
ſunt:& ob hoc frigida.

Cur in metu:aut horore capilli eriguntut? quod affectus iuxta frigiditatẽ habẽt.atqui frigiditas
cutis ſpiramenta dẽſat.ꝓinde capillus circũ aſtricta ſuperficie erigitur.

Cur melancholici quæ nature ſunt opera conſeruant cõcoquentes.& ſanguinem per uenas dimit
tentes:animæ uero nequaquã? quod aduerſus ſapiendi inſtrumentum affectũ habeant:atq; di
ſtẽperamentum:aduerſus cerebrum inquam.

Cur iuges morbi facilius remedium admittunt raris propterea quod crebrius fieri cõſuetũ non
tantopere naturam conſternatur:alioqui exigua quoq; euerſio tẽperamẽti iuges morbos facit
maxima autem que rara.

29 Cur febricitãtes quidẽ magis ſitiunt: Verũ non fament cũ autẽ meliuſcule habent uireſq; reſu
munt magis quidẽ fament:ſed minus ſitiunt.quoniã ſitis ab exceſſu febrilis caliditatis gignitur
ſicut quoſdam ſanos uinũ multũ:& meracũ bibentes ſitis conſequitur:ſitis enĩ naſcitur ex mul
ta caliditate ut dictũ eſt aut ex multa ariditate humida depaſcente uelut in ieiunantibus ne
ſane fament quando multa in ſtomacho iacet humiditas ex morboſis humoribus excitata
Conualeſcentes autẽ fament propter multã humorũ exinantionem a febri abſumptorũ nec
ſitiunt quod ipſorũ frigefiat corpus caliditatis febrilis abſentia.

Cur inter moriẽdũ pediculi abeũt ex eis in quibus affuerant locis? quod fomẽto & nutrimẽto
egeant quod e ſãguine manat.id autẽ tum:& frigeſcit:& abſumitur alium itaq; modum quæ
rentes priori ſimilem excedunt.

Cur iugulata animalia pedibus iugiter calcitrant ideo inquã magis plagæ golore conſternan
tur quam quod rapiantur.

32 Cur in quibuſdam animalibus caudæ magis motantur poſt ſectionem : quã reliquũ corpus ſe
ctum? quod cum carnibus ſint anguſtorũ ſpiramentorũ plus naturalẽ caliditatẽ cuſtodiant
atqui cauda mouendi:ac ſentiendi uim habet. quamobrẽ poſtquam quieuerit adhuc moue
tur:ſi modo a quo q̃ poſt quã querit attingatur.

Cur in purgationibus cũ trabes appoſite poſſunt enumerari ſatis purgati uederi debent quod
a principio purgatorium quidem humores mouens in aluo:ac attrahens:cerebrũ euaporatibꝰ
compleuerit inde ſpiritus ad uĩdendum ac ſapiendum accommodatus cum purus non ſit tra
bes inæquales uidet qui poſt exinanitionem purgatus oculo ſeſe exhibet ut ueta intueatur
& iam prudenti ut recte diſcernat.

Cur ex purulẽtis & tabidis multitudo erũpit pediculoꝝ qm̃ pus corrũpit humida: & putrefa
cit.quæ uero naturæ calidæ ſũt hæc procreant animalia ſicut ĩ luto aut in ſtercore:uer mes &
in inteſtinorum ſuperfluitatibus lumbrici procreantur.

Cur magis dolemus in teſtibus percuſſi? quod colei plurimũ ſub ſenſũ cadan t præterea natura
quoq; pudendis ſuam præbuit uoluptatem coitus cauſa neruoſa enim pars eſt atqui plurima
uoluptas a multo gignitur ſenſu teſticuli igitur cognatione.& affinitate uoluptaria affecti mul
ti ſenſus ipſi quoq; particeps ſunt.ubi ſẽſus inquam multus ibi ingens oritur uoluptas:ubi
porro ingens uoluptas:illic etiã ingens dolor maximo ſiquidem bono.maximum ut plurimũ
opponitur malum:& minori minus eorũ porro quæ afficiuntur trinus eſt modus.aut enim co
gnatione:ut cerebrum & os uentris neruorũ complurimorũ concurſu:aut loci affinitate atq;
uicinate:ut cor ſtomacho cum ab acutis lancinantur huworibus.& ipſũ cor pariter leniẽdo
cardiogmon ſiue cordis lancinarionẽ ad expulſionẽ ægra afferẽtiũ aut ꝓpter imbecillitatẽ:&
ꝑ ĩceſſũ ueluti ĩ ceſpitatione digiti pedis uarix a currente enim natura ad id quod dolorem
exuſcitat cum ſanguine implentur huius uarieis adenes. Tertio eſt parilis uitæ affectio ſuper
funere ac morticinio nãq; pariter afficiuntur:& bariter dolent cognati.& uicini.aut rrãſeundo
audientes:aut interrohantes affectũ animæ aliqui admittut imbecilitatis cauſa euaditq; ita
primo quẽadmodũ ĩ ſuo cuiuſq; fuerit affectu:ſecũdo autẽ paritatis affectũ : tertio ſane minꝰ

Cur abrasio in ophthalmia idest oculorum morbo utilis: quoniam respirans caput per spiramẽta supetfluitates distrahit & grauedinem.

Cur ex tenebris in lucem confestim transeuntes uidere non possumus: & ne quidem ex lumine in tenebras? aut quod tenebræ cum crasse sint: ac frigide densent & uidendi spiritũ perturbent lumen porro cum lucidum sit: & candidum: & calidum ipsum distrahit: ac dispergit diu quidẽ post factam consuetudinẽ & perinde extrarium nequit intueri: aut quod a contrario ad cõtrarium repente trenslati e uestigio similiter intueri assuescamus.

Cur in rationis expertibus febres & oculti morbi difficilius curantur: & magis periculosi sunt ꝗ̃ in hominibus? nempe quod naturã habent & sensibilem uim intus in corpore demersam: & non ex rationali anima comprehẽsam extrinsecus sicut in hominibus habet iure igitur sensus dolorem multum amplectitur: naturáq; demergit cunctasq; ipsorũ uires: alioqui uelut difficillime affecta maioribus de causis magis afficiuntur quã ab euentis.

Cur inter pluendum bulæ ex aqua excitatæ ingentem plauiam fore indicant: quoniam multa aqua & multa euaporatio: multi spiritus: & crassi est procreatrix qui aquam subiens undiq; se attollens: & intumens sufflationem efficit: sicut in tibia nobis licet intueri ubi spiritu impleta est. omne quoq; humidum inter feruendum spiritatur. globosum fit si quidem globosum est elementum aqua: sicut & cætera elementa. hoc autem demonstrat aqua demissa in folia: aut ex sublimi delapsa quod rotundæ figuræ sit: atqui ut pars habet totaq; habebit aqua q̃obrem & similium partium est.

Cur non dolet caput nobis sectum perinde ac reliquum corpus? quod caro non sit admodũ musculosa: ut in reliquo corpore.

Cur ex morbo furfuraceas squãmas ex pedibus magis emittũt quã ex manibus unde raro? quoniam materia deorsum fertur. & pedes multo longius a corde absunt & ob hoc cum sint frigidiores minus concoquunt superfluitatesq; distrahunt.

Cur a tabe & scabie & lippitudine proxime ad eas accedentes capiuntur ab intercute autem & febri & morbo qui attonitos teddit. uocant autem eum apoplexian. minime? quod oculus quidem utpote facile passibili oculo morbũ transmittat: tabes autem remittens per respirationẽ aerem putrefactum per sani anhelitum morbum quoq; transmittit & putredinem pulmoni. Itidem scabies cum in superficie cutis sit & glutinosum habeat florem facile transmittit. cutẽq; sani subuertit aliorum sane morborum aliqui cutem non attingunt: quippe qui introrsum uersantur aut florem aliquem non remittunt sicut intercus & apoplexia. aliqui cum in superficie sint: propter glutinationem: & crassitudinem: & ariditatem florem nullum remittunt sicut ea uitiligo quæ leuce nominatur: & elephantia aliqui autem cum intus uersentur non fluentes: pestillentem: ac purulentum florem non emittunt cuiusmodi febrium assuetudines sunt.

Cur nonnullis inter febres lienes augentur? aut quia multum potant & sufflantur: est siquidem id membrum patulorum spiramentorum: aut cum natura imbecilles sint fusas excipiunt materias.

Cur senes & pueri impensius iuuenibus calculos gignunt? pueri quidem utpote edaces senes uero frigidi & impotes: minusq; concoquentes redundantias multas cogunt calculorum procreatrices.

Cur titillatio & pruritus pedis uolarum somnum cit? quoniam hinc neruorum fines exorinntur: per quos mediocris motus ad cerebrum ascendans animam demulcet: & ad requiem: ac somnum allicit. sunt qui dicant ꝙ plures huc superfluitates descendant: quoniam dehorsum feruntur: & propter pedum iugem motum id accedere: porro quod mediocris pruritus motu superfluitates per neruos ad cerebrum aliquatenus remittat quibus refertum fuerit somnum ciat.

Cur longe crebriores lunares defectus fiunt solaribus? quoniam luna quidem in eclipticarum coniunctionum terminos incidit: & in conum ex umbra terræ factum propter solis diametrum & per lineares angustias magis luna propter calerem cursus motum frequentiusq; dictos casus incurrit. sol enim dumtaxat sub eclipticis coniunctionibus obũbratur lunæ obiice & ipsum inquam luna occultante. at cum sole sit magnitudine minor totum solis globum obtegere non potest. id sane ipsa frequentius patitur: quatiunt demum æs & ferrum homines dæmonas fugantes: quoniam per id tempus cæli luminaria influentias in terram non demittunt bonum afferentes: & perniciosos dæmonas a nobis arcentes.

Cur septimestres infantes uiuunt: octimestres uero nequaquã. quod septem numerus perfectus

sit:ut testatur pythagoras:& arithmetici: & musici:octo autem imperfectus.quemadmodum nequidem monstrosi partus diu uiuunt:quandoquidem eorum ortus naturæ prouidentia nõ sit.sed imperfecti sint propter redundantiam.ac materiæ fluctuationem in aliam formam cõficti nihil siquidem imperfectum:aut tempore:aut in formatione:aut ortu a natura procreatur ideo ne quidem diuturnum est.eduntur autem sptrimestres ob ualidissimam uim in uulua in formatricẽ:utilem:atq; moderatum sanguinem competrenrem: fœtum celerius explicantẽ qui uero decimestres e contrario:quod perfectus septem : & decem a natura sit numerus : uel ex eo liquet:quod septem sideribus inferiorem mundum deus ad ministret.septimestres infantes dentire comperti sunt septennes immutant:bis septennes pubescunt ter septennes uiri euadunt.necnon morbi septenarii numeri proportione adiudicantur : itidem luna septenario numero figuratur.septimanis mensis quoq; conformatur. Septem etiã sunt uocales.similiter decem numerus iuxta aristotelem:atq; philosophos : quæ sunt in ortu & interitu compræhẽdit etiam omnis numerus a decem per circuitum gignitur . nam undecim : & duodecim : ac deinceps in decem numeri principium reflectuntur: omnisq; infinito tenus ut numerus a nobis compræhendi potest ita habet.tum quoq; iustissimi uiri dexstaras præbebant in tutela rei decem numerum præmittentes.nam res suis nunc hominum litteris confirmanturr.

Septẽ ẽt sunt uocales. Apud græcos non apud nos.

Cur porrectũ i utranq; manum ouum ualde compressum non frangitur: sinautem in obliquũ uertatur colliditur : quoniam solis conuersis mucronibus manuum uolis adhærescit & sua in parte breuissima comprimitur.conuersum uero in obliquum : & prorsus eius toto cõpræsso cortice collisioni obnoxium facile redditur

Cur auribus sonantibus natura dictante omnes immisso digito succurrimus : plurimum spiramentum mouentes ? quod audiendi diducto spiramento distrahatur qui in ipso fuit spiritus: qui sonitum faciebat:sed aliquatenus a ualido etiam motu attenuatus egeritur.

51 Cur siluestres stirpes ad modum frondosæ:& ualide sunt ? quod ex ipsa ui naturali signantur atq; consumentur : non autem arte aut agricolatione & ne quidem aquæ multitudine : aut humoris hubertate pubescunt:prout domesticæ quas aliquis editus effœminat & coalescunt aut ueluti quidam atuunt : quod siluestrium quidem terra perinde ac mater est : domesticarum uero nouerca:

50 Cur fœmiuis in uesica calculi sero gignuntur?quod uesicæ collum magis amplum maribus habebant ; ut mingendo eiiciant quod superfluum sit.

Cur musculorrm oblique sectiones medicatu difficiliores & rectis sunt informiores?quod inesquas:uillos uocãt:nernosæ multæ secentur:siquidẽ natura ueruũ omnifariã in multos extẽdẽs uillos in rectos : attexuit ita carnem:sicut subtegmen stamini.& musculũ animali figura fecit consimilẽ:ipsũq; porro in unum cogendo fecit reciprocũ ei corresp̃odẽtem neruum nominatũ tenontã:quem ad terminũ procreauit iuxta articulos mouentium particularũ.sed quoniã nõ 52 poterat.molle duro statim:ac sine medio copulari:quãdoqdem cõtraria sunt:per ossa ac medullas progenuit neruosã quandã particulã:quæ coniũctio nũcupatur:in qua tenõtis finem cõiũxit unde a cõiũgẽdo syndesmos idest cõiũctio est appellata.ubi aũt opus erat ingentem & ualidã trahere particulã:uelut crus illic teretẽ ac globosũ affixir musculũ:quo uim ad mouendũ multã ipse admitteret ubi uero exiguã & imbecillã:ut palpebrã:aut epiglotida illic musculum quasi cartilaginosũ cõpareuit quod ui mouẽdi multa nõ egeat: & pinde iuxta ꝓportionẽ mobili particulæ musculus quoq; gignitur.

Cur aliqui fascinant & præsertim pueros quod multo facillime excipiant affectum:& natu- 53 ræ conuersionem:id uero est huiusmodi factum. quidã ex multa animæ uitiositate naturam habentes bonos in sectari immensa uitiositatis inuidia:ita incitantur ut uirulentus aliquis:ac tabefaciens radius ab ipsorum pupila erumpat:qui si ex oculis cuiquam aliquid inuidentis in quemquam exierir eius animam:ac naturam in malum temperamentum subuertit:& humores in putredinem:& in morbum adducit eorum corpora.inde etiam multi purgati custodiuntur:& deuitant morticinia inspicere. uidendi siquidem radii ad morticinia abeuntes per refractionem referunt inquinationem quandam ob oculos ad animam:ac naturam pueri igitur:quod facilis sint nature ad afficiendum statim capiuntur

54 Cur aliquibus ualde tussientibus:aut uomentibus lumina in stellarrum faciem præ oculis eorum elucent.quoniam ualida itus collisio pectoris:& stomachi humida sursũ uersus protrudit cum spiritibus:quæ per oculos transeuntia uidendi:perturbant spiritum:qui extrorsus reipsa reddit imaginem. quod si late euaporatio diffundatur longa uident.sin rubidum in auri modum fulgentia.quod si a pituita fumosum prorsus albicantium:figura & colore ap

parentia. uident. Cæterum in phreneticis :ex ipso cerebro in uidendi spiritum uapores pene trant:qui suffusione inflamati eadem intuentur.

Cur aquæ potores uisu sunt acutiores? quoniam multum uinum spiritalibus fumis uidédi spiritum perturbet idem in cæteris euenit sensibus.

Cur qui cæsis oculis sunt in lippitudinibus magis dolent:nec ferre obstipationem possunt? quo niam crystalinosum humidum:& oculorum humectationes foras erúpunt : & ob facilem affe ctum etiá longe magis sub sensum cadunt.at qui nigris sunt oculis ob contrariú min⁹ sentiút.

Cur qui utcunq; uomunt ut plurimum pituitam exhauriunt:qui in pensius bilem: deinde etiá sanguinem? quod ualida utentes conuulsione quæ intus penitus insederunt exhariunt pituita certe cum crassa sir informis est.& exigua irritatio ipsam ad uomitú mouet si autem bile re dundauerit uentris amplitudine celerius pituita exhauritur nam qui in uenis sunt succi huius modi in purgationibus hanc faciunt exinanitionem natura siquidem ipsa præuidens quod in perniciosis humoribus purgatione corpus indigeret : uenarum terminos in alui latitudinem demittit absoluiq; uoluit ueluti in uuluam euaporantem purgationem:& in podicem : & na sum per eum qui ex morbis nascitur haustum ora naturaliter deseruientia claudit í omne té pus trantisper quoad opportunitas ad uocarit in acutarum igitur febrium ocupatione a ui ex pulsoria sponte diducta mouent in magnas uenas : & arterias humorem immitentia : aut per uentrem:ant per os. exhibitis autem purgatoriis ui redamplificata purgatorio ad trahendum cedunt nam cum ipso piper quidem calidum sit & scamonia : & si quid fere tale:quod natura calidum sit meatus aperiút ac siquid aliud specie calidum est in ipso speciatim & naturaliter unum quoq; demum trahit succum suum ut iam dictum.sanguis autem utpote ipsius naturæ suus ab ipsa natura retentus per uim attractus postremo exhaurit in extremis purgationib⁹.

Cur sarcinas minus onerose in sinistris ferimus cum sint dextris imbecilliores ? qnod magis dextra ut pote ualidiora : a sinistris succurrunt : & aliquatenus onus leuant pariter aggrauata: at læua utpote imbecilla id facere non possunt:

¶ Cur siphoné sugentes. Horú uasorú meminit etiá heronde spiritalibus.

¶ Cur siphonem suggentes uinum aut aliud quiduis humidum euocamus quod inquam non labiorum succus humidum euocet : sed inanis uis siphonis enim spiramentum aere tenuium partium corpore imbutum fuit.& quoniam impossibile corpora duo esse simul eodem tépo re & eodem modo humorem inquam & spiritum. & nequidem locus & regio ulla & corpore inanis omnis siquidem regio:aut solidum ambit : aut humidum: aut flatum : necesse fuit per suctum aeris a siphone euocati consequi humorem inanis minitatione hoc idem scito igitur factum:& in fistula : iniecta siquidem in ipsam lana cum spiritu pariter educit atq; ita porro inanis minitatione una humor euocatur : idem patiuntur ob torta uasa quæ medicinalia di cuntur necnon cucurbitula hoc attrahit modo.nam iniectus ignis diffundit qui in ipso est ae rem:eum arttenuans:& inde exhaurit: atq; ita postea iniecta corpori:& igne extincto : & ina ni loco permanente sanguinem hanc attrahere necesse est inanis minitatione : & omnino cun cta attrahentia hoc eodem pacto se suggerút.neq; é q̈ calor ipse attractor sit neq; oris succus ueluti fistula demonstrat ob neutrum horum eliciens ut thapsiæ ab usus: & a ualido imbecil lum:ac proprietate ut a magnete ferrum:& sanguis ab articulis.

Cur naturales quidem potentiæ nobis cognate sunt animales autem ac quisiticiæ quod na turales quidem appetitiua inquam:retentiua : distributiua:& expulsiua: & ad ipsam uitam ui uendum respiciunt quod necessarinm est habentes.quæ autem animales : & seusum cadentes: & motrices ad bene uiuendum sunt accommodatæ nec earum ulla non nutricando membrú adducit corruptionem: sed non mouendo : ant non uidendo : aut non audiendo neutiqnam mortem tamen parit.in pectore namq; propter suffocationis imminentiam perpetuo motus influxu suscitatur ut ei inoleuisse uideatur at naturales potentiæ hunc tenorem habent & nu merum.hac de causa cum enim nutricatio & sanguis frigidus sit non fuit possibile ipsum nu triræ adherere particulæ.oportuit igitur uim esse rursus appetétem quoniam omne alteratú & tansmutatum corpus hoc diu patitur ab alterante & faciente idq; non absq; tempore neces se fieri secundam uim retentiuam ad suppetendum alterationi sanguinem : & quamdiu satis sit reliqua est tertria alteratiua quandoquidem concoquens alteratiua est utilem sanguinem particulæ accōmodat: si ita fors tulerit neruo: ínutilem autem reliquit qui remanens non mo do iter retegit:& spiramenta futuræ secunde attractionis sanguinis ad nutrimentum: sed per manendo intabescit : non dubinum igitur quin necessario quarta quædam facta sit uis ex pulsiua quæ per incertam spirationem : & sensibilitatem quæque per sudores superfluum expellat. Hic igitur est tenor & numerus taturalium potentiarum. nosse autem expedit

ut in

ut in nonnullis quidem partibus sunt quæ uim æqualẽ habent ut in neruo & uena: & osse in quibus particulis actio peculiaris tantum erit. & in quibusdam ita una est educta ut non una dumtaxat propria sit actio sed etiam communis iniecta toti corpori ut in aluo & iecore magis distributiua extenditur uis & actio in liene: & stomacho: & fellis uesica & renibus præcipua ẽ appetitiua in cæteris autem ut in uesica expulsiua eminet in uulua autem retentiua dominat̃ itidem & in quinque sensibus animalia quædam aliis: qnædam aliis excellunt: ut in cane quidẽ uis odora. in aquila oculorum acies acuta : in eo autem qui protogeustes appellatur indico inquam animali gustus sangacitas: in serpentibus porro & quiubsdam auibus tactus solertia: in apris uero auditus præstat sensus.

Cur quinque dumtaxat sunt sensus: & non plures aut pautiores? quod ad naturam & numerum eorum quæ sub sensum cadunt sunt sentiendi instrumenta. tactus siquidem experitur aspera & leuia : & dura & mollia quæ in solidis sunt qualitates. gustus dulce & amarum ac salsum & hic genus alia quæ in humidis sunt: & siccis. olfactus quod male quodq̧ bene olet quæ in euaporationibus inueniuntur. auditus sonituum: & frrgorum est explorator: quæ circa aeris uersantur collisionem uisus colores diiudicat qui in tenuissimo & ætheris lucido spiritu sunt collocati. solidum siquidem effusum. humidum efficitur. humidum porro uapor: uapor autẽ aer: aer uero æther & tenuis spiritus perinde ac cathena quædam est & series quæ a terra cælotenus adoleuit. differunt plane aer & spiritus motu & tenuitate. siquidẽ spiritus aer est motus sicut iu uentis est uideri: motus porro necessarium etiam tenuatur.

Cur in ossis corruptione adiacens caro inuenit̃ squalida scaturiosa: liuida? qm̃ caorruptio oritur a mẽbris distẽperantia : distẽperantia porro corrumpit: & uim distributiuam ostẽdit. ipsa igit̃ nequit legitimã & solidam gignit ac rubicundã carnẽ siquidẽ sanguis a natura nõ trãsmutat̃.

Cur columna uel aliud pondus in aquam proiectum summergitur in asseres autem quid uis cõiectum nequaquam ut in nauigium : dicendum quod maximam uim habens aer ob leuitatẽ: subiensq̧ asserum spiramenta innatare has facit utcunq̧ onus habens imdossitum columua nanq̧ aut ferrum cum obstipata habeat spiramenta: & ob hoc quiddam graue sit. non innatat: quoniam spiritum non admirtit. ita enim & ĩ mari demersi ob hoc certe summerguntur. deinde post aliquot dies innatant inter putrescendum enim corpus ex eo spiritus generatur qui spiramenta repelens : & pulmonis brachia leue ad innatandum corpus efficit : inde etiam ferũt quendam apud mare sicarium idipsum cognoscẽtem itaq̧ cæde facta cæsorum pulmonẽ desecuisse atq̧ excepisse deinde in aquam proiecisse: ne morticinia possent innatare: & ob hoc diu latuisse: illesa quoq̧ oua in aquam proiecta summerguntur: quæ autem illisa: & excussa innatant: quæq̧ in ipsis sunt humida in aquam dispersa: quod putrefacta: quod aqosa: quod spumosa spiritibusq̧ refertissima euaserint pariter innatant.

Cur inhecticis antequam assumatur cibus aliquãtulũ aquæ medici prebent? quo solida membra exiccata humectentur: & ad cibi solidi excipiendam naturam fiant idonea: ita enim: & ædificãtes aqua murum conspergunt atque ita calcem madefaciunt.

Cur ĩ ardentibus febribus qui periodieos idest cõpræhẽsim & in circulũ ægrotãt exhorrẽt quod patẽtibus spiramentis calor extrorsus expitet densatis autem introrsus intro eludatur excendẽte igitur extrorsum qui in nobis est calore frigus exoritur atqui correptis per frigus corporibus horrores exoriuntur atq̧ consistunt.

Cur frigus infestum est ossibus: dentibus: neruis? quod terrestris cõcretionis siut hæc omnia atq̧ frigidũ trrestre est frigefacta distẽperamentũ subeunt atq̧ leduntur.

Cur in cunctis transmutatis genitum deterget gignentis & distribuentis colorem? quod transmutantes sunt potentiæ naturales quas natura percalluit inhabirare solidis ut ĩ solidis sint particulis: in neruis inquam: & ossibus: & uenis: & omentis: & arteriis neq̧ in humoribus: neq̧ in spiritibus: ut potefluidis : & infirmis. & procliuiter uires depromentibus nam cum omne corpus ex his tribus constet. solida certe coloris albi sunt non in iuria igitur iniurina cõcoctio alba est: & pus: & lac: & sæmẽ. & mucus: lippitudinesq̧ & lacteũ in aluo nutrimẽtũ & id genus alia. sãguis autem ruber cum q̄d ipsum giguit iecur sit rubrum & san e ; genitorũ quædã oĩno cõtra naturã sunt ut calculus: & lumbrici: & uermes & podagrarũ spiramẽta: & ex pituita salsa ĩpetigines. & uitiligines quæ leucæ dicuntnr. & similia. ex corrupto autem succo ortum. habentia ea omnino secundum naturam sunt. ut sæmen: & lac. & sanguis: & fœtus: & caro: & huiusmodi quæ a natura procreantur germina legitima. quædam porro media ĩter ea sunt quæ a natura: & quæ contra naturam sunt: quæ naturæ concoquentis superfluitates dici possunt sputum inquam & stercus & urinam: & lachrymæ & collecta iu auribus sordes : & lippitudines &

similia. egregia uero temperamenta naturales potentias gignuut & animalss ut quidam putant:aut ipsarum:ut uerius est sunt instrumenta.ad instrmenti siquidem adeptionem uis etiam se exercet.ita enim & neruis in cithara aut uocibus in tibiis exmusim digestis optime se artifex exercebit.male autem digestis non ex sententia se exercebit ubi ipse quidem nihil patiatur potentia uero artem habens conseruatam : & non utiq; actu. ita igitur etiam cerebro si ita contigerit eo per distemperamentum subuerso anima raionalis nihil se exercebit per sese autem immota manet potentia : utcunq; sit in actione propter id quod immortale in ipsa est.Concinno ergo temperamento insignita:quam habet uim ad actum recte depromit. actiones autem opus ipsum atq; affectum:ueluti calidum & humidum temperamentũ iecoris uim sanguinariam procreat aut ut putant aliqui custodit sanguinaria uero uis sanguinis copiam gignit.sanguinis autem copia effectum ipsum sanguinem ostendit possibile autem per resolutioné & impedimentũ dicere si fuerit sanguis conseruatur sanguinis copia : sinautem quoq; hæc si uis sanguinaria.quod si ipsa conseruatur:non dubium quin etiam iecoris temperamentum. quod si bonum temperamentũ conseruatur:temperamentũ quoq; elementariũ suppetet.

Cur acetum in uuluam immissum infestum est? quod sit maxime sub sensum cadens uulua ob immensam in fæminæ excipiẽdo uoluptatem & quia est admodum neruosa:& quia immoderate ad fœturam inhiat acetũ igitur acrore ipsam lancinans & carpẽs offendit: quẽadmodum & thoracem cum omentosus : & musculosus sit quidã autem aiunt per quandam contrariam passionem infestum esse ea narrantes utpote medicantem aliquando pariendi locum tegere muliere mercedis gratia acetum cum alia aliqua specie instillanté. ob hoc habuit puerperiũ cõuulsum & ualde dolẽs dissimulans id auté quod est curare instillauit quædã rursus illi loco: & ipsam habuit conualesentem:& id furatrix faciens causam præbuit impietatis in postremis suffocationibus.quidam aliqua bene olentia depromunt uuluæ alia uero putentia naso ipsam animatã esse rati ut grauiter quidẽ olentia fugiat:ad bene olentia uero ꝓcurrat: & pinde se ad suum locum recipere: at mihi potius uidentur bene olentia cum tenuiũ sint partiũ potentiæ: & calide secare: & distrahere glutinosum eius humoris qui est in uulua morbosi. grauiter aũt olentia quippe quæ crassarum sunt partium potientiæ spiramenta obtegere:nec ipsam sinere ut excurrat.cæterum comitiali morbo laborantibus prolapsum giguunt grauiter olentia uelut pennæ combustæ lapis gagates:bitumen:cornu & omnino lane suffimenta: picata exusta: lapis thracia aqua quidẽ exust⁹: oleo autem extinctus.delata enim per nares partium crassitudo euaporans crassum reddit & compescit animalem spiritum iam crassitudinem & frigiditatem percipienté ineptumq; ad agendũ animæ spiritũ animalẽ efficit. corpus igitur ab anima non euectum suoq; honere pressum atq; conuictum procidit atq; procumbit.

Cur qualitate contraria eadem faciunt passionem? pariter namq; frigiditas & caliditas rigorem exuscitant:id plane ob aliam atq; aliam:causam:ac affectionem.fit siquidem a flaua bile rigor: quippe quæ acris est a qualancinata & compuncta membra ad egestioné suscitantur quod cũ perpetuo factum est ut hæc quidem fluiter & pungat hæc uero suscitentur per successium gignitur rigor : qui fit ab immoderato quoq; algore extrariæ naturæ mẽbrorum transmutatione:& continue insurgentium ad egereddum.quod enim moderatum id membrorum naturæ amicum est.immoderatum porro alienum atq; perniciosum.itidem & in frigido licet iutueri. oritur autem primo frigus:deinde horror consequitur exinde qnod adhuc maius est rigor.

Cut uinum cum pane in febre & in debilitate exhibemus uec tamen uini caliditate febrem exacuimus? quoniã primo quidem paucum præbemus & exile:ut æger mediocri caliditate succẽsus confestim per omnia membra reficiatur accedente panis potentia: ac ita membra nutricans ipsorum uires exacuit ad morbosi succi concoctionem. Item uinum quoq; nutriens roborat.Licet sane tibi inspicere hæc duo præ omnibus nutrimentis proprietatem quandam ad nutricationẽ & membrorum robur moderate tradita habere sicut & longe diuinitate quadã excellentissimus Homerus astipulatur inquiens.

Et cibus & uinum uires:roburq; ministrant.

omparauit autem cibum uino quod solus aasq; uino possit nutricare. Vinum autem solum Cabsq; pane nutricare non potest. quod si culpa aliqua obuenerit potest hoc mendosa membra corrigere : & hæc duo. odoris sui qualitate sucta possunt roborare transmissi per nasum : & stomachum:& pulmonem:& omnino per membra. similiter etiam pomum qualitate sua incorporea roborat.mansum uero ut panis:& essentia & qualitate.acetum porro & pulcium deficienté instaurant animũ id propterea quod succi qui in stomacho est qualitaté secent.olfacta id facit ac roborat acetum:& uitium pãpini : & myrtus: & rosæ:& huiusmodi alia in febribus

olfactu ſucta mentem quoqȝ poſſunt animare atqȝ inſtaurare.

Cur oleum nulli humori ammiſcetur? quod cum ſit glutinoſum: & craſſarum partium: & concretum: in tenueſqȝ partes minime ſectile ſicut cætera humida: alteri humido non cedit in perfundendo ac cum aliis remiſcendo. ſane quæ ſibi adhereſcunt per temparamentum coeunt uelut elementoꝝ qualitates: primas uibiqȝ habentia teremptas qualitates: & alias procreatas quæ rurſus poſſint a natura ſeparari & conſeruari. mulſum auté & oxycraton naturam quidé imitantur: quæ ſenſu quidem per temparamentum eſſe exiſtimata ſunt ſed re ipſa non ſunt & quantum ad naturam attinet in temperie ſubſtantialiter ſunt quéadmodum elementa. alia per appoſitioné ut hydrelæon: alia per mixtioné ut ordea frumentis: alia miſcentur per ferruminationem ut lapis lapidi. alia per aſtrictioné & ſimilitudinem ut ſanguis carni: aut medulla oſſi. alia per anfractum: ac cõmiſſura: ut lignum ligno per anfractus quoſdam medios reuinciunt. alia per deuinctionem inter ſe atqȝ cõplexum ut circus circo alligatur. rebus aût animatis uelut in luctantibus. cit modo hoꝝ nullo corpori aïa cõmiſcetur propter multa quæ adducerétur abſurda. Verum eninuero potius per accõmodationé aeheret corpori anima: medio quodã quod amborum naturæ aliquatenus capax eſt: & amicabiliter creatum: & ſapienter editum id utrũqȝ ammiſcet corpori incorporatum immortale corruptibili: purum impuro: diuinum terreno: ſicut ratio nobis dictat. atqȝ demõſtrat. in iecore enim concocto ſanguine: ac tranſmutato ab ea quæ ibidem eſt moderata caliditate & humiditate uaporoſus ſpiritus procreatur: qui per cauam uenam penetrans cum ſanguine ad cor: & impenſius caleſcens & attenuatus aeroſus euadit: & rurſus per carotidas arterias remiſſus ad cerebri acceſſum naturæ prouidentia: ibidemqȝ proprietate quadam naturali ſub cerebri frigiditate inſtitutus immoderatum feruorem eiiciens: ætheri ſimillimus ſpiritus euadit: qui animæ actionem eſt inſtrumentum: quemadmodum ferus equus ſub fræno rectus atqȝ moderatus. ita & is fræno correctus ab ineffabili ui quadam naturæ. Interea loci aer quoqȝ per reſpirationem ſubiens in corde tenuatus & ꝑ arterias ad cerebrum penetrans nutrimentum conſtituitur ætheri: & animalis ſpiritus: quod ſi corpus eſt corpus etiã accoluit. ſinauté tenuiſſimus: & putilatiſſimus: & maxime perſpicuus amat certe ipſum anima rationalis corpus quidem utcunqȝ quicquid ideſt incorporeũ & uinculum medio interiectum inter exterema eſſentiam habentia contrariam. hic ſpiritus recte quidem reſidens cuncta animæ ſuggerit per rationem adminiſtranda: qui ſi immoderate in algeſcat: & concreſcat craſſeſcatqȝ & ad firmam animæ actionem minime fiat idoneus: inertiores & lãguidiores mittit effectus. Cũ aût ĩmoderatiſſime ĩalguit: craſſuſqȝ factus eſt & iã oĩno corpus. hãc ꝓpter eẽntiæ ineptitudiné in ĩteritũ ducit: ſicut in lethargis: & attonicis: & frigidorum uenenoꝝ potione. ſed rurſus cũ ĩmoderate ĩcaluit: & ꝑter detoꝝ cõmouet̃ aïa ad ĩmoderatius aliquid pagẽdũ adigit iuxta aïæ in deliriis actiones: quod ſi adhuc in eo excedat: ac multiplicet̃ aïam quoqȝ abolebit ꝓpter id quod nõ adſit utrũqȝ deuinciens. Verũ & aliũ dei ſpeculemur effectũ. nam cũ hãc a corpore cæleſti & diuino miſſam: terreno corpori oportuerit includere opificiũ & corporis coloré: ac figurã quæ ad ipſam faceret ſapiẽtiſſime cõmentus eſt. quãdoquidé caput ipſum globoſum cõtinxit perinde atqȝ puſillũ quoddã cælũ cerebrũ aut ꝑ lucidũ & ſplẽdidũ cõſtruxit. ſpiraméta ei ſepté tribuit: in aſtroꝝ errãtiũ numerũ confingens: necnõ uniuerſum corpus uoluit excellere & in toto corpore eminere. ac ipſum cõtinere ſicut cælũ circũquaqȝ cuncta cõpræhendit quæ oriuntur: quæqȝ intereunt.

Cur aïaliũ alia q̃dé plura: alia uero pauciora pariũt? quæcũqȝ inquã natura breui tp̃e cõpræhendit ea multiplicis fœturæ ꝓduxit fœtũ multitudine exigui tp̃is fœturã reſarciens. Cuiuſmodi ſunt porci & canes: gallinæ: piſces: quæcũqȝ lõgæua ſunt eadé porro exiguæ fœturæ. ſatis enĩ habuit natura tẽpus fœtuũ cũ raritate cõmutare: cuiuſmodi eſt elephas: ſerpens: cornixqȝ: uero diuturnitate media ſunt eadé fœturæ etiã ſunt mediocris. Iuxta quoqȝ ſimilitudiné aïalium a terra ſunt ꝓgenita. Cererius ſiquidé fructus cũ exigui cõductiqȝ tp̃is ſit ſæmenté plurimã facit. ſtirpes aũt quæ lõgeuæ ſunt paucos edũt fructus. necnõ iuxta fœtus multitudiné mãmaꝝ quoqȝ numerũ natura cõméta eſt. ꝓinde in quadrupedibus aïalia quatenus corꝑe fuerint uaſtiora: & per terrã iter faciẽtia: nec admodũ laborãtia eatenus introrſus fæturã natura recõdidit. uolucribus enĩ ob corporis breuitaté & in aere nutricationé uolatu captantibus quod laborent fecit extra ea quæ fœturæ ſunt & propagationis.

Cur impræſſionum definitus eſt motus paroxyſmorum quod tantum ſucci morboſi natura putrefaciat quantum queat concoqnere. cum igitur definitũ ſit quod concoquitur definita etiam ſit uis & tempus neceſſe eſt ſane quilibet ſuccus ſuam habet exhalationé ſiquidé a ſanguine uapor generat̃: qui humidus & calidus eſt: qui etiã ĩ coquobis in quibus eſt calida aqua

Cur impreſſiõum definitus.

Macrobius.

Cur ſi uaſa uini atque olei diutie ſemipléa cuſtodias uinũ ferme ĩ acoré corrũpit̃ oleo cõtra ſapor ſuauior cõciliat̃ utrũqȝ diſſarius ait ueꝝ é ĩ illud. n. uacuũ q̃d ſuꝑne liq̃do caret aer aduena ĩcidit q tenuiſſimũ quoqȝ hũoré elicit exorbet eo ſiccato uinũ quaſi ſpoliatũ uiribꝰ ꝓut ĩgenio ĩbecillũ aut ualidum fuit uel acore exapat̃ uel auſteritate reſtringit̃. oleũ aũt ſuꝑuacuo humor ſiccato uelut mucore qui in eo latuit: abſterſo acquirit nouam ſuauitatem saporis.

in eorum præcipue operculo uapor in uenitur & in balneorũ fastigiis ita nubes in aere crassa quæ densata aqua porro efficitnr. eodem autem modo & sanguinis exhalatio densata in sangi nem rursus redit. a flaua autem bile cũ sit fumida caliditas: & arida sicut & in lucernis ardenti bus fumus. ab atra autem bile fauilla: sicut ex ardentibus lignis cinis niger qui magis aridus ẽ a pituita porro fumus perinde ac ex uiridibus lignis ardentibus humiditatis: & crassitudinis & lancinátis essentiæ particeps retinet aũt in uniuersũ in oĩ humido genitũ gignẽtis essentiam.

¶ Cur mel inueteratũ: aut supra q̃ satis sit excoctum amarescit? quod suam amiserit humidita- tem: quæ mellis magnã excernebat caliditatem. idem sane patitur omne quoq; humidum dul cis qualitaris particeps ut uinum: & ius unde & crassescunt & imminunutur: quemadmodum uinum est quadripartitum: habet siquidem innatantem florem: qui leuissimus est: & fæcem re- sidentem & crassam: & humiditatem diuturnitate consumptam: & ipsum uuidum ac uinosum nutricacem eodem modo & mel hoc autem quod in ipso humidum; superfluũ potentiæ cuius dam sordidæ est particeps. unde crudum quidem sordescit. coctũ uero duntaxat nutricat: quo- niam ab igni excipitur quod in ipso redundat. enumero oleosa inueterata pinguedinem susti- nent: ut butyrum Hysopus: oleum: axungia quælibet autem qualitas ex temperamento & sua est qualitate. nã dulcedo ex caliditate plurima: & humiditate. actor autẽ ex caliditate & pluria siccitate. salsor uero ex siccitate plurima: & exigua frigiditate. acor porro ex multa frigiditate & humiditate. acerbitas autem ex siccitate pauca & plurima frigiditate; austeritas uero ex ex tensa plurima siccitate: ac frigiditate. rursus amaritudo ex siccitate plurima atq; caliditate. pin guedo autem ex humiditate plurima & exigua admodum caliditate.

Cur ebrii cuncta admodum uertiginosa uident? quoniã ex multo uino plurima his fit exhalatio euaporãtis ad cerebrũ spũs: qui cũ distrahi nequeat ante cõcoctionẽ: & perinde aliquãdiu rete ctus nequit erũpere uniuersum cõcutit: & circũuertit cerebrũ: & ita cõuersus p uidendi neruũ quẽ opticũ uocant & pupillã euadit ad ea quæ uidentur. & talia ipsis cuncta uideri facit: quod enim intus est id extrorsus imagine concipiunt: unde & uertiginibus caligant. oculi exterius a quo℞ uertigine circũuolutione nomẽ inuentũ cũ a uino fiat. id etiã euenit ab succis multũ ex halantibꝰ: ac cerebrũ ĩplentibꝰ & efficiẽtibꝰ morbũ quẽ scotomaticon idest tenebricũ uocãt.

Cur iidem nerui a cerebro: & tergi medula ad mẽbra dimittũtur: nec tamẽ ipsórũ eadẽ est actio: sed diuersa? quoniã non solũ iuxta essentiã mẽbri actio ꝑmutatur sed iuxta eius talem fabri- cam. alia siquidem est fabrica atq; formatio nerui uidendi: alia audiendi. alia gustãdi: aliaq; oris & alui alia & in cæteris similiter: nam uidendi neruus pertusus est: audiendi autẽ magis explica tur: non nihil autem plus gustãdi. oris porro alui neruus impensius circũuoluitur: qui autem alui est globose diffunditur. ita nãq; & in cithara: q crassior est neruus sonũ maiorẽ emittit q uero tenuior alium in aliis instrumentis idem tibi licebit intueri iecore & splene ubi circun- acta caro quæ parenchyma dicta ab offusione nomen adepta. at in renibus & corde quædam carnis est proprietas. in stomacho autem recti ines quos quidam latine uilos uocant trahunt obliqui uero eiiciunt. Verũ in aliis mẽbris obliqui. cohibent: ut in uulua: & uenæ: quidem: & arteriæ: & omenta in uno quoq; mẽbro opportunitatis rationẽ tenent. quæ coĩa sunt in om- nibus quoq; comperta habentur. quod uero proprium id etiam cum aliis particeps non est quandoquidem peculiarem suam efficit actionem

Cur grauidæ circa secundum: ac tertium mensem citissant hoc est uæhementi quodam come dendi aliquid agũtur desiderio? quod natura ob fœtus cõformationẽ mẽstruũ omne in uuluã cogat. id cũ illud se receperit malum humorem iuxta uasorum reditionem aliquatenus in os uentris protrudit: quod sane cõmotum a praua qualitate suscitatur in appetitum nutrimento- rum extrariorum concupsicunt autem iuxta succum obiectum. nam si melancolicus fuerit: ut sors ita ferat fuligines appetunt aut crustas. si pituita acorem. si flaua bilis irritantia: & cõ- pungentia. si mixtio quædam uaria fuerit extrarios appetitus habent: quod autem id uerũ sit ex eo manifestum: quod nõ omnes hoc faciunt. nam quibus sanguis cogitur: utilis est succus & a superfluitatibus immunis. at qui post teritum mensem essat desiderium. quod exin redun dantem sanguinem conformatus fœtus excipiat: neq; amplius remittat ad stomachum: idem patiuntur aliqui heluones: & uoraces quod extrariis succis uentris os impleant: quos purgari uæhementer expediuerit. dicitur autem citisso a citta idest pica aue semper bolos & magna q- q; deuorãte: aut quod uaria sit colore: & extraria quẽadmodũ ho℞ comedendi libido est.

Cur autumnus tẽperamento inæqualis eodem die: & æstum & algorem habens? quidam aiunt ipsum talem habere naturam: infandam: prauã: nõnulli autem physici id ꝑpterea esse aiunt: quod sol per huiusmodi zonã signiferi motus: terrã ita conuertat. alii uero qđ p id tẽpus uenti

¶ Cur mel inueteratũ. Cur oleum quod iu sũmo est: uinum quod in medio: mel quod ĩ fundo optima esse creduutur: nec cunctatus. Dissarius ĩqnit mel q optimũ est reliquo põderosius ẽ. in uasis igitur mellis pars quæ ĩ imo est uti q ꝑstat põderẽ & ideo supna tãte ꝑciosior ẽ. Cõtra ĩ uase uini pars infetior ad mixtiõe fecis nõ modo turbulẽta sed etiã sapore deterior est. ꝑs uero sũma aeris uicina corrũpit eu ius admixtione fit dilutior. unde agricole dolia nõ cõtẽti sub tectũ reposuisse defodiunt: & operimẽtis extrĩsecꝰ illitis muniunt remouentes q̃tũ fieri potest a uino aeris contagionẽ a quo tam manifeste ledit.

huiusmodi

huiusmodi sufflent diuersi:& uarii. alii autem quod terra superne exusta ab immoderata æstatis caliditate in algorem se commutarint : & talem auram remittat cum aer adhuc sit calidor: non desunt etiam qui dicant:quod inter æstatem & hyemem medius sit:& contrariorum particeps.sed temperamento falluntur nam nihilo sæcius id facere oportuit etiam uer.inspice autem ut diurnum nocturnumq; tempus quattuor temporum temperamentum imitatur antelacanum siquidem tempus ueri simile est:meridies æstati. post meridiem uero uesperatenus autumno:nox porro hyemi:cum solis discessu frigida sit & humecta.

75 Cur labor somnum allicit: cum labor corpus exinccet : siccitas autem expergefaciat:dicendum quod non proprie labor somnum elicit:sed per medium quoddam firgiditatis inquam excitate:& humiditatis exiccatæ.labor.si quidem ꝓprie siccitatem gignit.humiditatis autem exiccatio frigioris est angumentum. Proinde natura humidi nuterrimenti absumptione animalisq; spiritus conquiescit:quo amissam rursus reparet instauretq; humiditatem:

Finis est libri prolematon Alexandri aphrodisei e græco in latinum a Georgio ualla iampridem rogatu præceptoris sui Ioannis marliani mathematici longe p̄stantissimi translati: & nunc demum cū imprimendum datur ab eodem porpter uarias occupationes cursim & uno ut aiunt oculo recogniti. Vale.

Nicola . Gupalatini Veneti physici præfacio in problemata Aristo.ad sixtum.iiii : pontificem maximum.

ROBLEMATA ARISTOTELIS EMENDATISSIMA.VT Nūc sunt latina lngua ante hac non habuit:nam Theodorus gazes. de Ro.lingua opotime meritus quam interprætationem Nico. Viam diu dicauerat emendauit nuper sub Sixto præsente. iiii.ponti.maxi. Testis ego sum qui eo dictante scribebam quantum laboris insumpserit senex doctissimus annum continuum in emendandis plurimis librariorum erroribus. Deprauati erant certe græci codices omnes.Ipse tamen exactissimo iudicio ut optimū interprætem decet tū ob linguæ græcæ sibi uernaculæ.atq; latinæ elegātiæ peritiam summā.tum quia paripateticæ sectæ studiosissimus semper extitit.id in problematis fecit quod in aliis quoq; rebus fieri solet ut ex multis corruptis ac puersis quoddam integrum atq; optimum factum sit. Quo fit ut quibusdam expositoribus nostratibus plerumq; ignoscendum sit si multa aristotelicæ sententiæ nequaquam conuenientia . uel ob græcarum litterarum imperitiam uel codicum errores tradant : dicantq; : plerumq; optima quidem , se non rei necessaria . aut officio boni expositoris accōmodata. quem Galienus instituit , ut non quæ uera sibi esse uidentur dicat: sed quæ ex mente auctoris sunt etiam si falsa sunt.exponat & explicet.id libentius dixerint qđ facile mihi persuadeo multos errores defectusq; plurimos in artibus ac scientiis aliisue rebus euenisse ob auctoriatatem & existimationem ꝓfitentium ex uulgari fama : comperatam. Non statim omnibus credendum est:quinimmo omnia summo iudicio pensitanda & discernēda.atq; uniuscuiusq; rei sua causa quoad fieri potest inuestiganda & cognoscenda.nō tam erudite ac sapienter philosophia post Pithagoram & alios multos a plerisq; præsertim Aristotelis tradita fuisset:si statim audito ut Cicero ait de Pithagora ille dixit.nō ulterius in philosophiæ rimationē progressum esset. fortuna certe ut in nobis ipsis ita quoq; in nostris tanq̄ in omni re dominetur. ut Salustius ait plurimum ualet: ut hunc aliquando perpera extollat . ita illum diu latentem in lucem merito aliquando emittat. Non igitur alliciamur trahamurq; fortune auctoritate.sed exactissimo naturæ iudicio ducamur:quod & si pauci sane attingunt . ut non abre uulgo dicatur:paucis datum esse habere nasum.tamen nihil prohibet.ut contra fortunæ opinionem iudicari melius de omnibus non possit.itaq; facile credam sicut hoc problematum opus ob pleniorem de omnibus rebus scientiam reliqua alia Aristotelis scripta antecellat.itaquoq; cuidam magno fato ira subiectum fuisse ut hoc potius tempore quā multis tetro seculis.Theodoro interprete quam facillime intelligendum prodeat in lucem.Sic ars oratoria. militaris.medicina : poesis.pictura.multaq; id genus ꝓ temporum uarietate fatum suum fortita sint.ut nunc latuerunt.nunc emerserint nunc incognita & uili. nunc preciosa & commendatissima sint.ita ut non immerito uulgo dicatur.Circulum esse res humanas.Agendæ igitur immortali deo gratiæ infinitæ sunt ꝙ uicissitudinem suam nostra ætate problemata habeant ut nunc intelligi possint.& ita intelligi ut Aristoteles ipse nunc latine planeq; loqui uideant. Quam utile aurem sit hoc opus quiuis facile diiudicare potest.Nam si Aristoteles in omnibꝰ

ut uix se tueatur in uase pleno & iō aeri minus peruio cæterarū si nō auseris & locū aeris admixtioni patefeceris reliquū quod remāsit oē corrūpitur. media igiť pars quātū a confinio sūmi utriusq; tantū a noxa remota est & q̄si nec turbulēta nec diluta.

¶ Hysopus quod hysopum dicitur : herba ē purgatrix stomachi a pituita propter caliditatem quæ in ipsa est: sunt qui dicūt nō herbā sed mixtionē saponinā ut est nitrum:aut œsipus forte scribitur qui quo pacto fiat amplissime expositū iuenies apđ diascoridē libro secundo.

ſuis ſcriptis philoſophari. tum uel maxime in hoc uidetur cum quærat fere de ſingulis propria causas. ac ſic determinado. atq; cuiuſq; rei cauſam ſuam aſſignando id in problematis re ipſa. & quaſi digito oſtendit quod in aliis ſuis libris preſertim Analyticis poſtremis. uerbis atq; uniuerſaliter præcepit. Demonſtrationem igitur quantum humana mens poteſt de rebus naturalibus atq; artificialibus hoc potiſſimum opere colligit. ut id auditor conſequatur. quod Maro poeta canit. Fœlix qui potuit rerũ cognoſcere cauſas. Hanc autẽ nouiſſimam ꝓblematum recognitionem & emendationem cum per impreſſiuã artem in cuius laudẽ multa in ꝓhemio Io. Damaſceni Venetiis impraſſi diximus diuulgandã curaremns. Tibi Sixte. iiii. ponti. maxime quo regnante facta eſt merito dicauimus tanq̃ optime auſpiciis feratur in lucẽ ſi tibi ex omnibus chriſtianis principibus: ut maximo ita quoq; religioſiſſimo: ac philoſopho grauiſſimo. opus ariſtotelis philoſophorum principis dicatum ſit.

ARISTOTELIS PHILOSOPHI PROBLEMATVM PARTICVLA PRIMA INTERPRETE THEODORO PER VLTIMAM EMENDATIONEM.

CVR EXVPERANTIAE nimiæ cõmittendi morbi uim habeãt. An quia uel exceſſum uel defectum efficiant:qua qnidẽ re morbum conſiſtere certum eſt.

Cur morbi ſæpe curari poſſunt ubi quis abunde exceſſit,equidem nõnulli medici eam artem exercent:ut nõ niſi per exceſſum agant uel uini uel aquæ : uel ſaluginis:uel cibi: uel mediæ. An quoniã cauſæ quæ morbos cõmittunt aduerſæ inter ſe ſunt:atqꝫ ita efficitur: ut genus alterutrũ duci per exceſſum alterius in medium poſſit.

Cur tempoꝝ flatuũqꝫ mutationes morbos intẽdãt:tollantue: iudicent uel cõmittãt. An ꝙ aut frigidæ:aut calidæ:aut humidæ:aut ſiccæ ſunt. morboſqꝫ qualitatũ huiuſmodi exceſſus cõmittit. Secũda etenĩ ualetudo mediocritas quædã eſt. Quod ſi per humidã frigidãue materiã morbus cõſtiterit:tps accedẽs cõtrariũ tollere illũ poterit. Sed ſi minus cõtrariũ ſubſecutũ ſit qui ſimilis ſtatus tpis ſupuenerit intẽdet ſane atqꝫ ĩterimet:quo etiã fit ut qui bene ualent ægrotare tẽpore mutato incipiãt. Corpis enĩ ꝓinde tẽperamẽtũ ſoluat̃ neceſſe eſt quippe quod nõ niſi tẽporum ætatũ locorũqꝫ ſtatu idoneo aptũ ſit augeri ſeruariqꝫ. Quãobrẽ cũ tpa euariãt ratio tunc ualetudinis habẽda diligẽtius eſt. Idẽ autẽ illud pro cauſa particulatim etiã adeſt;ꝙ in uniuerſum ꝓpoſui de tpibus mutationes etenĩ flatuũ ætatũ atqꝫ locoꝝ pro tpis cuiuſdam mutatione accipi debẽt. Quapropter hæc etiã intendẽdi:uel tollẽdi uel iudicãdi: uel cõtrahẽdi morbum uim habent quẽadmodũ tẽpora. Et ſiderũ ortus:orionis:arcturi:uergiliarũ caniculæ : qui flatus imbreſqꝫ excitãt. qui ſerenitates frigora teporeſue ſolent adferre.

Cur uomitus cũ tpa ĩmutant̃ citari maxime debeat. Ne cõturbatio redũdet cũ uaria excremẽta materiæ inutilis ex mutãdi rõne ꝓueniãt. Vñ fit ut cibũ alii parũ cõcoquãt:alii parũ cupiãt.

Quãobrem qui uel cibo uicioſo ueſcunt̃:uel fame diutina laborãt pedibus intumeſcere ſoleãt. An utriſqꝫ per tabẽ cõſnmptionẽqꝫ illud accidit. Tabeſcũt enĩ & qui eſuriũt:quia nullũ penitus capiunt alimentũ & qui uicioſe ueſcũtur:quia quod aſſumſerint perfrui nequeunt.

Quãobrẽ cũ uicia bilis ꝑ æſtatẽ cõtrahi debeãt:morbi acuti q certe ex bili cõſiſtũt ꝑ hyemẽ potiꝰ urgeant:An qa febribꝰ illi comitati acuti ꝓpterea ſũt qa uiolẽti. Violẽtia uero cõtra naturã ẽ. Locis enĩ qbuſdã in corpore humeſcentibꝰ feruens oritur ĩflãmatio q̃ cũ nõniſi caloris exuperantia ſit feberes utiqꝫ accendere põt. Aeſtiuo igit̃ tpe arida calidaqꝫ uicia male hoĩes habent. Hiberno autem humida calidaqꝫ ꝓinde acuta celeriter namqꝫ interimunt cum propter humoris supercreſcentis abundantiam concoqui nequæant.

Cur morbus peſtilens ſolus ex oĩbus uiciis precipue afficiat eos:qui ad laborantes eo morbo prope acceſſerint. An quod is ſolus oĩum morborũ cõis oĩbus hoĩbus eſt. Itaqꝫ peſtẽ facile omnibus infert : qui ſcilicet deprauato iam habitu ſunt. Fit enim ut morbo cubantis ueluti quodã fomite ſuccedente uicium illud protinus exultet concipiaturqꝫ in aliis

Cur ſi uẽti ſeptẽtrionales hiemẽ occuparũt. Ver aũt auſtros:pluuiaſqꝫ exhibuit:æſtas ꝓxima grauis tã febribꝰ q̃ lippitudinibꝰ ĩſequi ſoleat. An ꝙ æſtas corpa nr̃a multũ humoris cõtinẽtia excipit & terra madet & habitãti locus ꝑhumidus eſt: taliſqꝫ reddit̃ q̃lis q grauis ꝑpetue cõſtat. Primũ itaqꝫ lippitudines ſubeũt:cũ excremẽta humoris in capite deliquere ĩcipiũt. Ita enĩ ĩtelligẽdũ eſt:ut res eadẽ & calidiſſima & frigidiſſima reddi poſſit:ceu aq̃ uel lapis feruet:etenĩ illa urit hic uehemẽtiꝰ. Fit igit̃ ut aer ſuæ craſſitudinis cã calorẽ pleniorẽ ſuſcipiẽs exardeſcat:& corpora pari rõne anxietate æſtuqꝫ uexent̃,æſtus uero in corpe:febris in oculis lippitudo eſt. Deniqꝫ mutatio quæqꝫ calida corpus ꝑuertit:cũ ſcilicet cælo adhuc madẽte ætas ꝓtinus ſicca & calida occupauit : uitiũ etiã augetur ſi pluuia æſtas acceſſit. Ita enĩ uis ſolis materiã late obtinet:quã ferueſcere tũ in corporibus tum in terra:tum etiam in aere fatiat. qua de cauſa febbres oriuntur & lippitudines.

Cur ſi hiẽs auſtrina & phuuioſa fuit:uer aũt ſiccũ & aquiloniũ eſt:corpora tam uere q̃ æſtate morbi exercẽt. An qđ hiemis tepor & humor faciunt:ut corpora tpi eiuſmodi ꝓxima in qualitate reddant̃. Humida enĩ laxaqꝫ fiant & ſoluta neceſſe eſt. Quæ cũ ita ſe hẽant uere frigido atqꝫ ſicco facile cõcreſcere poſſũt & indurari. Itaqꝫ grauidæ qbus tunc adeſt partus ob ortu piclitant̃, uidelicet in caleſcendi crudeſcendiqꝫ rõne. Quæ res ſideratio appellata eſt quã ſicca illa cõmittit frigiditas in patiens omnino excernendi humoris. Infantes uero quos gerũt ĩbcilles leſoſqꝫ immodicam ob frigitatemedunt. Accidit enĩ ut qui tunc cælo ſereno naſcuntur iidem pluuio benigne & conſtiterint & nutriti fuerint intra parentem . Cæteris uero quam pituita uicio ſuæ nimietatis purgata non eſt . Quod fit ubi uer tepidum ſe exhibuit . Sed coacta a frigore cõſtitit cum tẽpora occupa

uit æstatis ui colliquæscit si biliosi siccicq; suntq; eo℞ corpora minime humidā sed squalibundā sortiuntur naturā. Excitantur quidē humores sed tenues. Quāobrem eos lippitudo arida male habet. Si uero pituita redundant raucitates distillationesq; in pulmonē oriūtur: mulieres extorquēt difficuliates intestinorū quia natura sunt humida frididaq;. Seniores stupor attonitos reddit ubi uniuersus resolutus humor incubuit: exq; ībecillitate caloris natiui concreuit.

Cur si æstas sicca & aquilonia fuit: autūnus ex aduerso humidus atq; austrinus hiems quæ ꝓxima ē dolor capitis: raucitas tussisq; oriant̄ atq; ī tabē demū euadāt. An qa hiēs multū materiæ excipit. itaq; humorē cogere atq; pituitā inde cōficere magnū ei negociū est. Ergo difficile est homorem densari: conficiq; inde pituitā. Quod si in capite humor cōstiterit grauitatē cōmittet: & si nimius frigidusq; ē crudorē utiq; mouet: cui sideratio nomē est. necnō si ob nimiā sui copiā cōcrescere minus potuit in locū defluit ꝓximū: atq; ita tussim raucitatē & tabem contrahit.

Cur si sicca æstas siccusq; autūnus aqlones habuerint mulierib⁹ & oibus pituita abūdātib⁹ secūda ualetudo cōtingat. An qa naturā utrorūq; in alterā exupat partē: itaq; tps in partē trahēdo cōtrariā ad mediū habitū bonūq; ꝓducit. Eo igit̄ ipso tpe optime ualēt nisi quid ultro ipsi ꝑperā agant Aut humidi ad hiemē ita deueniāt: ut fomitē quēdam & incitabulum frigori subministrent.

Cur si sicca æstas & aquilonia: & autūnus siccus iisdem aquilonibus ꝑflatus morbo biliosus īfestet. An qm̄ ad idē corpus eo℞ ac tpis habitus uergūt. itaq; ueluti ignis igni addiicitur. cū enī corpora exiccent̄ quātūq; in his dulcedinis erat euaporatū sit: uehemēterque īcalescāt necesse est ut dum humor cōsumitur aridæ lippitudines oriantur: residuosque quod biliosum remanserit eosdemq; recalescente febres acutæ utpote ex bili sincera inuadat. Nōnullos insania rapit. quorum. s. natura atra bile abundat. Hæc etenī large supest: cum eius humores contrarii resiccescant.

Cur mutationem aquarum: grauem aeris uero non grauem esse affirmant. An q; aqua corporibus alimento est: quo iam habito complexoque peregrinamur. Aer autem nullo se exhibet alimento. Aquarū item genera multa & uaria per se sunt: sed aeris minime. Itaque hoc etiā causæ eē potest. quippe cum peregere etiam profectis in cælo quidem prope eodem: iu aquis autem uariis uersari eueniant quapropter aquæ mutationē grauem esse recte putatum est.

Cur ciborum mutatio minus q̄ aquæ grauis occurrat. an quia plurimum aquæ consumimus. Nam & in pane & obsoniis: & in potu aquæ usus plurimus est.

Sed cur cibi & aquæ mutatio grauis sit. an q; omnis mutatio etiā tēporis & ætatis motu facilis est. Extrema nāq; generis cuiuscūque moueri facile possunt. Quomodo & principia & fines. Ergo & cibi qui inter se distant corrūpere se inuicem queunt. Quippe cum aut nuper aut nōdum adheserit q ꝓcesserat. ad hæc ut uarius cibus grauis est turbulēta enī nec eq̄lis cōcoctio eius agitur sic in his accidit q aquā mutarint. s. ut uariæ potiōis utent̄ alimēto: estq; id alimenti genus quē siccū ualētius: qm̄ plurimū est. Exque cibis ipsis nō nisi quātū dilutū est: uim habet enutriendi.

Cur mutationes aquarū faciunt ut pediculi in q̄bus haberi possint multi habeant̄. An q; humoris cruditas quā ꝑturbatio illa cōmittit quæ ex aquæ uario usu increbra cōmutatione redundat: humoris creare copiā pōt ꝑsertim loco humori opportuniore. cerebrū aūt natura humidū ē q̄re caput maxime ꝑpetue humet: cuius rei īdiciū est q; pili in hoc potissimū exeūt hu⁹ aūt loci uis ad ꝓgrauādos pediculos apta ē. patet hoc in puerili ætate. Caput etenī puero℞ madet abūde & sæpe aut grauedīe cōflictat̄. Aut sanguis ꝓfusiōe. Quinetiā pediculos plures illa ætas habere solet.

Cur a uergiliarū occasu ad fauonii usq; flatus hi potissimū pereāt qui morbo longo laborant & senes q̄ iuuenes potius. Vtrum q; sūmæ ille intereundi causæ duæ assint: frigus atq; excessus. Vita enim calore fouetur seruaturque. tempus autem istud ambo illa fortitur. Frigidum enim & hiēs tum acerrime urget subsequens enim tempus uer est. An q; q uitiis laborāt diuturnis nō secus ac senes effecti sunt. Longus etenī morbus quasi senecta iam adesse uidetur. Ea nāque corpora sicca & frigida sunt. Altera. s. ob ætatem: altera ob languorem hiemem uero & gelu frigoris atque humoris esse excessionem certum est. Quare fit ut cum uel paruo momento corpora pateāt hiemis rigor quasi ignis igni iniungatur: atque ita interimat.

Cur in plenis impurisque corporibus hulcera capitis non magno negocio sanentur: tibiarum autē ægre an humor eorum: quia terrenus grauis est: graue autē omne deorsum tendit: ergo superiora cuari facile possunt. Quoniā seorsum humor decesserit: inferiora ꝓpterea nequeunt q; admodū excrescant & putredini pateant.

Cur si post hiemem aquiloniam: & uer austrinum: ac pluuium æstas sicca admodum fuit perniciosus oībus. Autūnus accedat: & pueris ꝑsertim. Nam & cæteris difficultates intestinorum febresq; quartanæ longæ: eo tempore solent euenire. An quod si aqua mediocris per æstatem incessit: quātum humoris collectū est per uer humidum: in nostris corporibus refrigeratū quiescit. Sed si non ita cōtigit: pueri qui suapte natura humidi & calidi sunt uehemāter eo seruescunt affectu: quoniā refrigerati minime fuerint. Et si per æstatē restiterint. Autūno cere quorū humor ultra modū

ferbuerit corripietur. Excrementa uero uisi consesti peremerint orta uidelicet circa pulmonem atqꝫ arteriam. Supra enim primũ cõsistunt: eo. s. quod aeris tẽpori nr̃a corpora pateãt hinc enĩ lippitudines quoque ꝓgressis febribus in graui æstate sequi consueuerũt. ergo si non locis superioribus excrementa humorũ exorsa ut dictum est ꝓtinus interemerint: descendent cruda ad uentrẽ atqꝫ ita difficultatem creabunt ĩ testinorũ. At si præ nimia sui copia: humor excerni nequiuerit quartanæ his orient̃ qui euadere mortem potuerũt: etiã si illud intestinorũ uiciũ oĩno quieuerit Quod enim crudi humoris subtersedit': stabile firmũqꝫ uæhementur modo arræbilis adhæret

Cur si æstas & autunnus ĩbres austrosqꝫ habuerunt. hiems grauis consequi soleat. An ꝙ hiens corpora ꝑhumida excipit muttaio etiam in gens occurrit. Non enim paulatĩ: sed repente ex calore im modico ad frigoris acerbitatem uenit̃: quãdo autũnus quoqꝫ tepidus extitit. Itaqꝫ qui denso corpore sunt: hos morbi extorqueãt acuti necesse est. his enim humida excrementa supra potius colliguntur: cum partes superiores humoribus huiuscemodi opportunas ĩferiores inhabiles illi hãbeant. Ideoqꝫ qui tali textura corporis sunt non multa excrementa sibi admittunt. cum igitur qui locis superioribus corporis humor excreuerit infrigescere incipit. fit ut predicta uicia oriant̃ quemadmodum uinolentis ꝑpe accidit: cũ algent. At qbus laxius corpus est: his febribus orsis euenit. ut quæ summa de cruditate febres constiterint transeãt in ardores. quoniã his magis totum corpus ab humoribus occupatur quam densa illis mole constantibus. exqꝫ ui frigoris coacto eorum corpore humores incalescentes febres accendunt. Superans enim calor totius corporis febris est: & si idem nimio intendatur humore ardor effici potest.

Cur annus pestilens tunc inuadit: cum sol multum uaporis de terra excitat: An tunc annus humidus pluuiusqꝫ significetur necesse est terramqꝫ madescere necessarium. Fit igitur ut quasi locis palustribus grauibusqꝫ proinde innitetur & corpora quoqꝫ multis tunc excrementis redumdare necessarium est: ita ut ægrotandi materiam habeant in æstatem.

Cur grauis tunc adeat annus cum copia est pusiliarum ranarum quæ rubetarũ faciem reꝑsentãt. An res unaquæqꝫ loco suæ naturæ idoneo abundare solita est Itaqꝫ eiusmodi enimantium genus cum natura humidum sit: humidum pluuiũ ꝙ annuũ ob ea ipsã causã ĩdicat. Anni eiusmodi uero graues proculdubio sunt. Quibus enim corpora facta ꝑhumida fuerint multis iccirco extremen tis præmunt̃: quæ causæ sunt ut morbi proueniant.

Cur austri sicci nihil humentes febres creare soleant. An quia calorem humoremqꝫ excitãt alienũ Sunt euim suapte natura humidi calidique. qua quidem re febris committit̃: quippe q̃ nõ nisi per excessum ambarũ qualitatum illaruuı oriri soleat. Cũ igitur ĩbre austri uacãt corpora nr̃a ita afficiantur necesse est At cum flatibus imber adest nos aq̃ refrigerat: austros tamen quos mare miserit prodesse stirpibus certũ est. Refrigerati namque beneficio maris deueniunt contra eruginẽ quæ humore caloreque alieno consistit.

Cur corpora humana se tardiora debiliora que sentiũt cum austri afflãt. An quia multũ ex paulo tunc redundat humoris: quem deliq̃scere tepor coegit. Exque leui afflatu grauis humor citatur Adde quod uires nostre conditæ in articulis sunt. qui austris laxari flatibus cõsueuerũt. Cõstat id ex eorũ crepitu quæ quidem conglutinata tũc remittuntur ac resoluuntur. Tenax etenim humor qui articulis inditus est ut concretus nos moueri non patitur sic nimis humefactus intendi minime sint.

Cur per æstatem magis aduersa ualitudine laborenur per hiemen uero magis qui laborant emoriantur An quia calor qui per hiemem intus Propter corporum densitatẽ cohercetur parum ad iuuat: nec labor operum qui amplius per id tp̃s suscipitur. excrementa humorum potest cõcoquere: ideo ualidam esse mali originem necesse est Quod cum ita sit perniciosũ morbum urgere ratio est Contra: in æstate quoniam corpus uniuersũ raꝝ refrigeratum resolutũ atqꝫ laborum impatiens est. Iccirco morbos plures quidem oriri necessarium uidetur uidelicet ob lassitudinẽ cruditatemqꝫ ciborum. Noui & enim fructus tunc adsũt: nõ tamen ita ualidos esse naturæ ratio patit̃ quamobrẽ facultas hisce succurrendi datur facilius.

Cur post utrũlibet solsticium per centum dierũ spaciũ mori maxime accidat. An ꝙ eatenus utraqꝫ uæhementia caloris & frigoris se dilatat: quæ morbos perniciẽqꝫ afferre ĩ firmis põt.

Cur uer atqꝫ autunnus morbis infestent. An qa mutationes graues oẽs occurrũt Sed autũnus ue re grauior est: quia corpore calido refrigescente q̃ frigido incalescente potius ægrotamus Vt igit̃ uere frigidũ recalescit: sic autũno calidum refrigescit.

Cur per hiemen minus quidẽ q̃ per æstatẽ sed ꝑnitiosius ægrotet̃. An quoniã in æstate morbi uel parua de causa existũt: quod in hieme minime accidit ita. Sumus euĩ tũc & ad cõcoquændũ & ad bene ualendũ aptiores. Itaqꝫ ratione maiora ꝑniciosioraqꝫ mala sũt quæ maiori de causa ꝓuenerit Quod idẽ in athletis. & oĩno in his qui secũda ualetudine esse solent licet ꝑspicere. Aut enĩ nullo morbo ꝑmunt̃: aut ꝑſſi celeriter e uita decedunt: Quippe q nisi magna cum cã ægrescere neqãt.

Cur per autũnũ ac hiemẽ febres ardẽtes potius orianť quæ tpa frigus præ se ferũt per æstatẽ uero cũ æstus adsunt rigores magis infestẽt. An qa in corpore hoĩs bilis calida pituita frigida est. itaqꝫ per æstatẽ quod frigidũ est dissoluiť. diffusũqꝫ horrores tremoresqꝫ excitat. Per hiemẽ aut qđ calidum est: ui tpis p̃ssum refrigescit. Febres tñ ardẽtes p hiemẽ autũuũqꝫ potius cũflictãt: qm̃ calor pulsus a frigore ĩtrorsus se cõtrahit. Ardor enĩ nõ residet ĩ sũmis: sed ĩtrinsecus se expãdit: atqꝫ ita efficiť ut rõne febres ardẽtes hiberno tpe orianť melius id in his ĩtelligi põt: qui aqua frigida qqꝫ calida se hiberno tpe lauerint. Qui enĩ frigida se infuderũt: ibi aliq̃diu dũ diluerenť frigueɾũt: reliquo toto die tuti a frigore sunt. At qui calida usi fuerint frigus diutius experiunť. Caro enĩ spissescit cra locqꝫ ĩtrorsus se colligit eoꝝ qui se aqua diluerint frigida. Cõtra aũt iis euenit qui calidã admiscere. Caro quippe rarescit: calorqꝫ ad exterũ usqꝫ locum euocatur.

Quæ nã uirtus sit cataplasmatis. An ut resoluat ut moueat sudorẽ: ut euocet uaporem.

Quo nam argumento cõstet abscessum iam purulentũ esse: an si aqua perfusus calida ĩmutať puru lentus est si minus nondum est.

Quæ nam urenda: quæue sint incidenda. An quæ ore sunt amplo nec breui coaugmententur. hæc urenda sunt ut crusta illic incũbat. Sic enĩ nullũ pus cicatrice inducta occultabitur.

Quæ nã uirtus medicamẽti supprimentis sanguinẽ sit quod enemum appellamus. An ut exiccet: & ateriæ inutilis cõfluuiũ cõpescat sine crusta: aut carnis putredine. Ita enĩ efficiť ut uulnus simul & inflãmatiõe careat & unitati sit opportunũ. qđ enĩ materia nõ supfluit iflãmatiõe carebit. Quod siccũ est unitati oportunius erit: q̃diu nãqꝫ p̃madet cõcorporescere nequit. Quãobrẽ quæ cruẽtis iniicienda censemus acria magna ex parte sunt: quo acerbitate sua possint astringere.

Quæ nã incidẽda: quæue urẽda sunt quæ cõtra nõ ita curãda sint: sed medicamentis. An quæ in ala aut in inguine abscesserũt medicamẽtis curãdũ potius diducta enim partim laboriosa: patim periculosa redduntť urendi sunt illi abscessus qui lati: pcessũqꝫ multiplici eruperũt: quiqꝫ uenosis non carnosis residẽt locis. Incidẽdi qui in acutũ se colligũt quiqꝫ nõ parte solida extant.

Cur siquis aere incisus sit facilius q̃ si ferro sanescat: Vtrum quia aer leuius est. itaqꝫ minus laceret. actũqꝫ faciat. An e diuerso ꝙ ferũ aciẽ ad actiorẽ recipiat sectiõnẽ iccirco faciliorẽ tollerabiliorẽ qꝫ efficere debeat. At uero aer medicamẽti uim obtiẽt: & principiũ quodcũqꝫ pars potissima rei ẽ quod igiť aer simul ac fuerit ĩcisum medicamẽto p̃sentissimo adest facit ut uulnus celeriꝰ coeat.

Cur ambusta in aere sanentur celeriter: an qm̃ a laxioribus minusqꝫ corpulentis effecta sunt. Plus euim caloris corpori inheret solidiori.

Vtrũ ptisana ordeacea leuior & ad morbos accõmodatior q̃ triticea sit. hãc enĩ nõnulli anteponunt argumẽtũqꝫ ex pistoribus capiũt ꝙ multo coloratiores sunt qui tritici quã qui ordeacei pisturam exercẽt. Addũt etiã ꝙ ordeũ humidius est. Quod aũt humidius est cõcoctiõnẽ desiderat pleniorẽ. Sed nihil p̃hibet quominus: ut cõcoctu qđ difficilius ordeũ habeat: sic ad leuitatẽ quid utilius p̃stet. hoc enĩ nõ humidius tãtũ tritico est. sed frigidius etiã qualis certe sorbitio cibusqꝫ cõpetit febrienti ut parũ alat: & satis refrigeret: quod ptisana ardeacea facere potest. Quod enim humidior uel corpulentior est hinc alimentũ idqꝫ frigidiusculũ præstat.

Cur dentiũ stuporẽ porculaca herba aut sal tollere põt. An porculaca quia lentũ quẽdam habet humorẽ qui uel mãducãti aut manu aliquãtisper cõfringenti patescit. heret enĩ ac trahiť. lentor igiť subiens ille a corpore educit acorẽ. quippe qui affinitate quadã cõiungi ualeat argumẽto saporis: quẽ accidulũ reddit. Sal uera macerat liquæfacitqꝫ. atqꝫ ita acorẽ quoqꝫ extrudit.

Sed cur lixiuium nitrũue hoc idem facere nequeat. an ꝙ hæc suam ob acerbitatem astringunt non liquefaciunt.

Cur æstiuis lassitudinibus balneo: hibernis unctione mederi cõueniat. an hibernis unctio datur p̃pter horrores mutationesqꝫ urgentes. per calorẽ enĩ laxandũ est qui membra tepescere faciat oleum uero calidũ est. at in æstate humefaciendũ censeť qm̃ tẽpus id siccũ est nec metus interpellit horroris eo ꝙ status tẽporis ad teporẽ ĩgenue uergit: hinc etiã cibus parcus potio liberalis p̃ æstatem admittitur ille magis hæc oĩno. Potioni nãqꝫ per æstatẽ ob tẽpoꝝ siccitatem indulgendũ ex toto est: parsimonia uero cibi cõmunis tempoꝝ omniũ. sed magis æstati cõuenit ne ob habitũ tẽporis feruentem corpus cibo ĩmodico pressum exestuet.

Cur ex medicamẽtis alia aluũ soluãt uesicã autẽ minime. alia uesicã soluãt. cũ aluũ nihilo moueant An ꝙ ea quæ natura humida sunt: atqꝫ aqua referta si medendi obtinẽt facultatẽ uesicã soluunt. Subsidẽt enĩ in ea humores qui putredine ĩmunes euaserũt. quippe uesica pro eius humoris cõceptaculo habeť qui minime in uentre cõcoquiť: qui nõ manet: sed priusq̃ agat quicq̃ aut patiatur excerniť. At quæ terrenã sortiunť naturã: si uires habeãt medicas aluũ hæc fundere queũt. In hãc enĩ terrena quæqꝫ materia se p̃uoluit itaqꝫ turbat si mouẽdi obtinet facultatem.

Cur alia uẽtrẽ mouent superiorẽ alia inferiorẽ ut uelatrũ superiorẽ: scamonea inferiorẽ. Alia uero citant utrũqꝫ ut elateriũ: & thapsie succus. An ꝙ ex medicamentis quæ uentrem mouẽt alia frigi-

Ya alia

da'alia calida sunt:itaque alia propter suum caloré protinus ut in superiori uentre fuerunt:loca pe tunt superiora ac inde liqfaciendo:maxime que aliena sint minusq; insedentia : sed etiam q̃ isũt na tura intima medicamento.s.uæhementiori epoto:aut compiosiori quam natura patiat̃ tã ea ip sa q̃ excrescentia adfuerint in uentriculum deducunt.hic uero feruore excrementa perturbant flatumq; excitant multum:qui obsistens uexansq; demũ uomitũ mouet.Alia q̃ natura frigida sũt seorsum uersus pondere suo labuntur etiam pusquã quicquam uel efficiant̃ uel agãt. ac ĩde ꝓfici scẽtia idem actitãt quod supiora.ubi enim p abdita foramina illic ascẽderũt atq; materiã agitarũt eodẽ tramite.secũ q̃ corripuerint excrementa colliq̃mentaq; deducunt at genus medicamenti q̃ q̃litatis utriusq; particeps mixtumq; ex calido frigidoq; est hoc ob eam utranq; facultatẽ rem po test utrãq; conficere hinc & medici mixtis sibi generibus sæpe medicinas componunt.

Cur medicamenta purgare ualeant:cum alia pleraq; amariora cæterisq; eiusmodi q̃litatibus isigni ora id facere nequeant.An quia non ob eiusmodi uires purgandi obtinent facultateẽ. sed quia cõ coqui nequiũt eteni quæ ob excessum caliditatis aut frigiditatis:q̃uis exiguo corpore icoctilia sũt. aptaq; uincere non uinci ab animantium calore resoluiq; eadam facile a uentre utrolibet possunt hæc medicamenta habẽtur.Vbi enim uentrẽ adierunt resolutaq; sũt stati ad uenas p easdẽ ferũt̃ semitas quibus permeat cibus:mox cum nihilo concoqui potuerunt.sed uictrice pstiterũt potẽtia relabuntur & quæ sibi obsistunt secũ detrahũt. que res purgatio uocitat̃.Aes uero argentũ:cætera q; gñis eiusdẽ & si coneoqui a calore animalium nõ possunt:sed resolui a uẽtribus neq̃ũt oleũ mel lac:cæteraque eiusmodi cibi purgandi quidẽ uim obtinet.sed duantitatis non qualitatis rõne ubi enim ob nimiam sui copiam concoqui minime potuerunt tũ purgãt si qñ id facere possũt duabus enim illis de causis aliqd concoqui neqat.aut quia gñis puicacis est:aut quia modum excesserit Quãobrem nihil ex pdictis medicamentũ est qppe cum non ob aliquã sui fastultatẽ purgare uale at acerbitas acor malusque odor medicamẽta cõmittantur:eo qđ genus medicamentorũ cibo con trarium est Q đ enim cõcoctũ a natura accessit:id corporibus adherescit:alimentũ que appellatur Quod autẽ conuiuci donarique minime possit:sed uenas igressũ p excessũ caliditatis. frigiditatis ue suæ perturbet.hoc naturam sane obtinet medicamenti.

Cur piper si large sumatur uesicã soluet:si parce aluũ.econtra scamonea si large sumatur aluũ sol uet. si parce & que uetus uesicam.An quia singula magis a singulis mouẽtur.piper enim magis urinam ciet:scamonea aluum.Itaque si piper sumptũ copiosius est ad uesicam defert̃:nec se ina luũ diffundit.Sed si exiguum ceperis:retentum id aluum soluet:atque ita medicamẽtũ eius existet Sca monea uero quæ data copiosius est retinetur ut resoluatur:resoluta iam medicamentũ efficit̃ ob quam superius causam ꝓposuimus.At si exigua una cum epoto humore p iuisibiles meatus ĩ hibi tur ac celerius ante quam pturbet in uesicam defertur qua pro sua facultate recrementa colliq̃mẽ taque residentia per summa abducit.Sed illa multa ut dictũ est q̃ diu ex uiriũ soliditate p̃mãse rit large expurgat sordesque terrenas potissimũ detrahit.

Cur inflãmationes easdem alii frigefaciendo sanent:alii calefaciẽdo cõcoquãt an q̃ illis per refrigera tionem hiis per externũ calorem caloris sui copiã colligere placet.

Cur mutari cathaplasmata debeant an ut plenius sentiatur.Solita eni ut ea que uẽtriculo mãdamus nõ amplius medicamenta sunt .sed pro alimentis recipiuntur.sic etiã hæc fungi suo munere neq̃ũ

Cur cibum iminuere laborem augere salubre est an quia causam ægrotandi excrementorũ habet nimietas:quæ tunc cete exultat:cum aũt cibus supest aũt labor deest.

Cur medicamenta & res amaræ aut fœdi odoris magna ex parte purgare possunt.an quoniam ama ra quæcumq; malæque olentia concoqui nequnt.Qua de cã medacamẽta quoq; amara sũt atque fœtida. Quot enim concoctionẽ nullã sibi admittũt. mouere quæ cũ amaritudine possũt hic me dicamenti sortiuntur naturã.Et si iusto plus data sint piment. Quæ aũt necant etiam si exigua dentur:hæc non medicamẽta sed toxica esse dicimus. Ne illa quidẽ medicamenta uocamus quæ non sui generis qualitate purgare queant.Sũt eni pleraque in genere cibi quæ si large sumãt̃ face re idem poterunt.ceu lac:oleum:mustũ.Sed hæc oĩa q̃ minus facile concoquũt̃.iccirco purgant nec omnes sed aliquos.Sunt eni aliis alia concoctu facilia:difficiliaue.Quãobrẽ nõ eadẽ medica mento omnibus sunt sed ꝓpia plærisque conperiuutur.Denique medicamentũ nõ solũ cõcoctiõe imune:sed etiam motus efficiens esse debet:sicut & exercitandi rõ extrinsecus:aut in trinsecus ac cedendens nõnisi per motum alienam excernit materiam.

Cur odorata genera tam sæminũ q̃ plantarum mouere urinã possnit. An quia calida cõcoctuq; fa cilia sunt.quo in genere ea collocamus quæ citant urinã.horum enim uis insita calefaciendi bre ui extenuatur.odor quoque nullam corpulentiã gerit Nã & ea q̃ odorẽ plenissime reddunt uelut alia caliditate sua mouent urinam:uel potius uim obtineut tabefaciendi.sæmina odorata uero calida esse certum est.

Cur impuris terrisque ulceribus:siccis acribus acerbisque medicamentis utendum est.puris uero

& ſaneſcentibus humida tantum imponuntur. An quod impuris detrahendum aliquid eſt: quod
non niſi humor eſt alienus qui adimi debet. Genus autem medicamenti quod mordax acre acer
bumque eſt id efficere poteſt & ſiccum magis quam humidum. At quæ pura ſunt cicatri-
cem tantum deſiderant.

Cur morbis qui contrahuntur a pituita: libido immodica proſit. An quod ſæmen genitale excre
menti cuiuſdam detractio eſt ideo naturam p̄ ſe fert pituitæ. Quod igitur multū pituitæ concu-
bitus detrahit iuuare iccirco poteſt.

Vtrum ergo inter initia mali cibum affere melius ſit an poſt. An inter initia: ne iam penitus debilita
to febris occurſet. Igitur uel extenuandum protinus eſt: uel ita alendum. Sorbitionibus primum
recreandum. Hæ namque mitiores: leniores: colliquabilioreſque ſunt. & alimentum hinc cape
infirmum corpus expeditius poteſt. Nihil enim cibum in uentriculo reſolui perferuer eque ante
oportet quod non niſi labore cubantis fieri poteſt.

Cur intuendum urinam an concocta ſit. nec ne profluuio intercepto mingendi potius quam per
petuo. An quod ſignum concoctionis urina exhibet ruffa quod quidem melius intercepto pro
fluuio deprehenditur. Genus enim quodque humoris ſuum colorem plenius oſtendit cum exigu
um eſt quam cum multum eſt. nam in multo figuræ in exiguo colores conſpectiores ſenſui
obuient. Quod etiam in rore: ſanguine: lachrymaque palpebris adherente pateſcet. Vrina igitur
ſi continue dimittatur copioſior redundabit ſin intercipiatur: iudex ſui coloris certior erit. Quod
ſi iam ex concoctione colorem traxit eiuſmodi talis profecto apparere etiā amplius poteſt. cum
lumen ſe refringat & tanquā ſpeculū fiat propter intermiſſionem profluii.

Quam ob cauſam corpus cui ſecundam conciliamus ualetudinem non denſum ſed rarum redduen
dum eſt An ut urbs locuſq; quicūq; ſalubris eſt. qui placide aſpirat. qua propter mare quoq; ſalu
bre eſt ita etiā corpus qđ ſpirātius eſt ſanitati opportunius cōſtat. Aut enī nullū recremētū exiſtet
aut quod extiterit q̄primum excernatur danda opa eſt corpuſq; eſt ſemp ita regendū: ut ſimul
atque excrementum admiſit habeat qua parte illud excernat. ſitque motui deditū non quieti
Quod enim manet putreſcet: modo aquæ īmotæ. Puttreſcēs uero morbū cōmittit. At qđ excer
nitur antequam uicietur decedit. hoc igitur ut corpore dēſo nūquā cōtigit. Fit enī ꝑpe ut īuiſibi
lia foramina claudantur. ſit raro ſolutoq; accedat neceſſe eſt. Quāobrē in ſole nudo corpore mi
nime ambulandum eſt. Spiſſatur etenim caro & cōcaleſcit: corpuſq; parte īteriore humidius reddi
tur. Quamtū enim humoris reſidet abolet. quātū in teſtinū eſt manet ītactū. Qua rōe quoq; car-
nes aſſe lixis humidiores ſūt. Ne pectore quidē nudo ambulandū eſt. Ita enī uis ſolis corporis op
time partis conditæ adimet. quæ nulla egeat dēptione. Sed inferna potius eam deſiderant. Inde
igitur ut remoto nō niſi cū labore ſudor educit. hic facile ob loci opportunitatē digeri poteſt.

Quā ob cauſam ꝑnitionibus ideſt ambuſtis frigore tā aqua frigida quam calida ꝓſit. An qm̄ genus
id uicii ex nimio humore cōſiſtit frigida igitur humorē adſtringit. atq; exaſpat calida in ſpiritum
uertit carnēq; elaxans: libertatem efflandi p̄bet ſpiritui.

Cur frigus pernitiones calor ambuſta & facit & tollit. An ꝗ ea dem uis colliquando facit exſican-
do tollit.

Cur potio febriētibus ſæpe pauſatim ſubminiſtranda eſt. An ꝗ potio multa præceps defertur exi
gua lente incedens irrorat. madefacit ſeſeq; inſinuat corpori. Sicut enim in humo. ſi aqua large
acceſſerit perfluet. ſi paulatim uero madefaciat tantū. ita etiā in febribus agit. Nam & aquas fluen
tes ſiquis paulatim deducit. alueus humorem totum ebibit. Sed ſi tantūdem aquæ uniuerſum di-
miſerit ſcaturigo uelox uſq; eo profluet quo deducere libitum eſt. tum æger quieſcere immo-
tuſq; quo ad maxime fieri poteſt: iacere debet. immotus inq̄ ꝗ ignē quoq; emarceſcere certū eſt
ubi a nullo mouetur ne aduerſus flati cubat quoniam flatus excitat ignē. ſollicituſq; per auram
ignis ex paruo magnus aſſurgit. obuelandus æger opperienduſq; ꝓpterea eſt quia ſi nullum igni
concedatur ſpiraculum extinguetur. Ne ueſte quidem exui debet donec in ſudare occœperit. Vt
enim ſubiectum hunc ignē uiſui ſic & deliteſcentē illū naturæ humor extinguit. Adde in genere
febrium intermitentiū balneum. & fomenta pedibus admouenda. & ueſtem pleniorem ſuperponē
dam & quietē agendā quibus p̄paretur ut corpus per quā calidū ſit ante acceſſionē. Vbi enim mul
tum ſupereſt ignis. lucerna nequit ardere. exiguū quippe ignē multus ille ad ſe trahit ita fit ut
multum ignis in corpore præparandum ſit febris enim exiguum continet ignem multuſq; proin-
de ad ſe ducet exiguum.

Quartanis febribus ratio uictus extenuāda non eſt. ſed ignē corpori interſerendū. Nec nō exerci-
tatione utendum; & qua die acceſſio inſtat lauandū ſomnūq; minime quærendū: huic uictus cale
faciens ꝓdeſt quia febris q̄rtana imbecilla eſt. Nam niſi ībecilla eſſet q̄rtana non fieret. Vides ne
quā ubi multus ignis ꝑflagrat. lucernā ſuam aſſeruare flammulā minime queat. Multus enim ille
exiguum ad ſe rapit. ergo multum ignis accendendū in corpore eſt ut quod exiguū febris cōtinet

reſtringatur. Sit igitur uictus cottidiani rō quæ partim ignem partim rorem indat in corpus: Morborū alii ab igne: alii a rore creant̃. curat morbus ignis ros roris. ignis enī hic exiccat rorem.

Cur pelles recenter detracte maximeq; arietū uerberum uulneribus & uibicibus admotæ & oua ſuper confracta prohibent ulcera ne conſiſtant. An ratione utraq; humor colligi: intumereq; prohibetur. Pars enī colliſa humorem trahit intumeſcitq; propter feruorem. Oua ſua lenticia glutināt atq; ita intumeſcere non ſinunt: ut etiam in ambuſtis glutine agitur conglutinare poſſunt pelles quoq; ob ſuam lenticiam hærentes nimirum ſimulq; ſuo calore concoquunt inflāmationēque ſedant. Neque enim detrahere eas ſolemus niſi diebus aliquot poſt etiam qui ex ſale acetoue perfricandum cenſent infāmationem tollere uolunt.

Cur cicatrices reliquo quidem in corpore nigræ oculis albæ inducuntur. An ꝙ cicatrix colorē priori contrarium trahit: ſcilicet quēadmodum omnia quæ ægrotarint. Vlcera autem parte oculi nigra contrahi ſolent. Verūtamen neq; in corpore ſtatim nigreſcunt: ſed principio albæ ſunt: neq; in oculo ſemper nigræ ſed demū uel ex toto uel magna ex parte redduntur.

Cur ferula oras ſiue ambitū plage rubidū mediū album facit. Vtrū ꝙ ſanguinē pellit ex medio: qd̃ maxime ferit. qa in ordē ſe colligit & rotūda eſt. An ea qdē de cauſa ſanguinē deinde redire oporteret. Rubedo autē nō niſi concurſus ſanguinis eſt iſq; in eum locum qui ictus eſt.

Quare cum membra a ferula uehementius feriuntur: medium carnis albū oræ rubræ redduntur. Ligno eutem contra medium amplius rubet. An ꝙ ferula ſuam ob leuitatem: ubi uehementer ꝑcuſſit. ſanguinem reſidentem per ſumma diſſipat. itaq; unde ſanguis defuerit. mox ea pars alba exiſtit: quo autē plenius fluxit: hic rubor ambit. Cūq; plaga intumuit. ſanguis cito ſuam ſedem repetere non poteſt: quoniam & exiguus eſt: & relationem per accliue agat neceſſe eſt. Non enim niſi copia magna referri poteſt contra naturam. At ictus quos dura corpora inferant: affligunt: colliduntq; ponderis ſui ratione ac robore. Afflictum itaq; medium cauum redditur: colliſum autē rarum exiſtit. Colliſio nāq; diſſectio & diſtractio leuis eſt quod cum cauum colliſūq; reddatur ſanguis ad id ſummus de oris undiq; fertur. Nam & aptus ferri dehorſum eſt & laxa expeditius ſubit ꝙ ea cedunt facilius. Vbi autem ſanguis eo ipſe ſe collegit efficitur merito ut medium ruaore tingabur. Oræ autem quas deſaruit albedine decolorentur.

Cur nigræ cicatrices hominum ſunt qui uicio lienis tenentur. An quod ſanguis eorū corruptus eſt: ꝓpter admixtionē morboſi dilutiq; ſanguinis qui aliene procedit. Cicatrix igit̃ cute ꝓtenui ſummaq; cōſiſtit. Sanguis uero ille quia ut dilutus & calidus ſit niger eſt cicatricem nigrā tranſpectus utiq; oſtendit. & quidē ſæpius hac eadē de cauſa cicatrix nigrior fit. Sanguis etenim cutis ībecillitate frigeſcit & calore euaporante acrior redditur. Senioribus etiam pari ratione cutis magis nigreſcit: & natiuæ cicatrices acriores q̃ iunioribus habentur. eſt enī quaſi uibicatum corpus eorū totum: non ob aliquā cutis tennitatem: ſed ꝙ calor defecerit.

Vtrū quecūq; rei eiuſdē cauſam obtinēt uim habēt eādē ad agēdū. An nō uerbi cauſa cū uibices diſcuti & ab ære: & a radicula: & a faba cōmāducata: & a pulmone: & ab argilla: & ab aliis huiuſcemodi poſſint ſingula ne ui eadē hoc efficiāt. an diuerſa. An æs ideo tollit qm̄ rubiginē præ ſe fert quæ pro medicamēto accipi pōt. Faba uero: & pulmo & argilla eo ꝙ ad ſe attrahunt ꝓpter ſui corporis raritatē. Cætera quæ ꝓdicta aliis ex cauſis idem faciunt: An ultimū quidā in his oībus idem eſt. Quod autē antecedit hoc diſcrimini fore nihil eſt quod prohibeat.

Cur cetære cicatrices nigræ oculi albæ conſiſtuut. An ꝙ cicatrices colorē contrahunt contrarium parti in qua efficiuntur. At in parte oculi nigra fieri ſolent: ergo albæ afficiantur neceſſe eſt.

Cur ictus ferulæ dolorem amplius mouet q̃ aliquod duriorū. ita enim depræhenditur ſi quis cum uerberat ratione conſiderat: cum tamen ictum durioris uehementiorē eſſe rō potior exigit. Acrius enī ferit quod durius eſt: an ꝙ caro non ſolum cum percutitur: ſed etiam cum repercutit dolet igitur a duris percuti tantum poteſt. Cedit enm propter eorum duriciem. At uero a ferula utrūq; ſane accidit: ut & percutiat̃: & repercutiat propter ponderis leuitatem cum ſcilicet non cedat: ſed renitatur ita ut ictus poſſit duplicari.

Cur thapſia & cyathus quæ contraria plane inter ſe ſunt pariter uibices poſſint diſcutere hic principio illa poſt. cyathus enim frigidus eſt. Quod etiā poeta īquit Homerus. Et gelido dentes defixit in ære. Thapſia uero calida & urens. an ꝙ ut animo deficiētibus aqua cyathus uibicatis occurrit. obuians enim refrigeratio calorē prohibet educi e ſanguine. qui per ictum ad ſūma confluere corporis atq; concreſcere ſolet. ubi calor deceſſerit. Fit enim ut perinde at ſi extra ſit congeletur: cum ſub cute eſt. propeq; abeſt: ut extra ſit. at uero cum calori exitus negatur nō concreſcit: ſed ſe rurſum diffundit & ſedem unde effluxit repetit. Quod idem tapſia quoque præſtare poteſt. quippe quæ caloris ſui facultate prohibeat ne ſanguinis geleſcat.

Cur æneis quibuſdam amotis ut cyathis. aliiſque generis eiuſdē uibices reprimi reſoluique poſſūt. An quoniam es natura frigida eſt. ergo calorem effluere uetat: e ſanguine quem ictus collegit.

eo nãq; per sũmã corporis exhausto uibex existit. itaq; celeriter ad mouendũ est ante quam gelet
& thapsia uero ex melle illita eadẽ de causa iuuat quia enĩ calida est sanguinẽ refrigescere ꝓhibet
Cur si eodem in loco sæpius ulcus extiterit: cicatrix atra ducetur. An quacunq; parte ulcus se osten derit. hæc admodũ debilitatur eoq; magis quo ulceratum sæpius sit. Debile autẽ omne frigescit: humorisq; plenum est. Quo fit ut nigrũ quoq; appereat. Et quidem ulcera magna & uetera ci catrice atra obducta uidemus. Sæpe autẽ ulcus cepisse non aliud est nisi ulcus diu habuisse.
Cur uibicibus cyatos admouere solemus An ꝙ locus quo icti fuerimus refrigeratur calorq; inde omnis decessit. Cyathus itaq; admotus facit æris frigiditate ne calor abeat.
Cur pili cicatricibus nequeunt exoriri. An ꝙ omnes meatus obcecantur & uariante quibus pili se promouere solent.
Cur ictus tumorem liuoreq; suscipiant. An ꝙ de loco percusso humores disiecti in loca ꝓxima ruũt in quibus offendentes retroquent. itaq; coniuncta cõglutinataq; humorum copia tumor per col lectionem exurgit. & si quæ uenulæ ruptæ sint cõfluuiũ id humoris sub cruẽtum fiat necesse est:

SECVNDA PARTICVLA QVAE AD SVDOREM PERTINENT THEODORO IN TERPRETE.

Vr neq; itẽto neq; cõtẽto spiritu. sed potius relaxato sudor ꝓueniat. An qm̃ retẽtus spiritus uenas implet itaq; humorem exire non patitur. ut in aqua fic uasis. quod in mare demissum dulcem intra se colligit humorẽ clepsydraq; ob id nominatũ est. Ne quit enim effluere cum quis pleno iam uase partem alteram obturauit. Sed ubi per spiritus liberatem sudorem promere licuit. multus certe erumpit quoniam eo ipso retentu copia humoris paulatim collecta est.
Cur menbra aquæ immersa calidæ non sudent etiam si ex se ipsa recalescant. An ꝙ aqua liquescere non sinit. Sudor autẽ res uiciose adiuncta corpori est. ut qui per calorem excerni debeat.
Cur sudor salsus est. An quia motu efficitur & calore secerẽte quantũ alienum per adherentiam in timationemq; inest alimento ad sanguinem carnesq;. id enim ocissime segregatur quoniam nec aptum nutritioni est, & foras demum euanescit. Salsus uero propter id est. ꝙ pars quidem dulcissi ma. leuissimaq; tota ad corpus nutriendum assumpta est. Pars autem alienissima crudissimaq; tan tum absoluitur. quæ partim deorsum collapsa & suasidẽt urina uocatur. partim in corporis sũma emergens sudor est. ambo tamen salsa ob eãdem causam prodeunt.
Cur magis parte superiore corporis q̃ inferiori sudemns Vtrum quoniã calor sursum tendit. superq; manet propterea humorem seeum trahere potest. An quoniã sudorem spiritus moueat qui sedẽ habet superiorem. An quia sudor non nisi humor est incoctus. quia licere humore pars humet su perior habitus etenim corporis supra potius innotescit.
Quã ob causam cum manus exercitamus sudor maxime oritur. Modo cætere corporis partes pos situm suum seruent. An quoniam robur huic præcipue loco inditum est. Hoc enim spiritum cõ tinemus qui parti robustissime ꝓximus est. Dũ uero laboramus uires augemus. his auctis magis spiritum continemus. Tum etiam cum hac perfricamur parte magis quam cum alia laboramus. Spiritu nanq; retento simul & perfricamus. & perfricamur dum ita exercemur.
Cur sudor capitis. aut nullum reddit malum odorem. aut minusquam reliqui corporis: An quia locus capitis opportunus spirationibus est. & quidem laxum se ipse demõstrat argumento exoriẽ di capili. Loca autem & quæ in locis tenentur grauiter olent. si spirandi careant libertate.
Quam ob causam qui se lucta exercent. si interposita aliquamtisper quiete luctentur. magis su dabunt quam si continue. An quoniam humor data sese colligit. quem deinde luctandi exercitatio educit. Continua uero illa modo solis corpora assicare potest.
Cur magis sudamus cum non longo interposito tempore sudor euocatur. An quia non humor tan tum causa est ut sudemus: sed foraminum quoq; abditorum apertio. & corporis raritas. atque so lutio. His igitur qui diu sudandi intremiserint usum: foraminum iter clauditur. At his qui crebro utuntur patefactum semper habetur.
Quare cum sol nuda magisquam induta calefaciat corpora. induta magis sudare soleant. Vtrum quia sol corporis deurendo foramina comprimat An quia uapores exiccet quæ minus possunt accidere indutis:
Cur facies maxime sudet: An quia quæ laxa: humida. solutaque maxima sunt hæc sudori se per uia exhibent caput autem fons esse humoris uidetur. & quidem pilorum lasciuia sedem hanc propter humoris copiam possidet. locusq; idem rarus gracilentusq; est. igitur secundum natu ram transitus agitur sudoris.
Cur igne neq; uniuerso. neque per diminutionem oblato: sed per incrementa continua magis su damus. Qui enim in caldaris ita se calefaciunt magis sudent quam si ꝓtinus tantumdem ignis ad

miserint An eo quod se modice habeat agat unde quodque ergo si tantum agit plus si fuerit non aget An potius ediuerso quoniā scilicet eo rem quodqꝫ efficiat.quod se modice habeat.hac igitur de causa nihilo plus sudamus ubi plns additum sit.Sed quoniā modi singuli singulis respōdēt.quodqꝫ iā egerit non amplius agit.hic fit ut modo aucto magis sudemus Neqꝫ enī ꝙ precedit ad singula & præparat ut res subdita apta sit.idem potest etiam opus efficere.sed aliud hoc fūgatur officio necesse est.Parum itaqꝫ potius quam multum caloris præcessit præparauitqꝫ corpus ad sudandum sed ad efficiendum alio certe amplioriqꝫ modo opus est hoc enim effici ab eo nō potest.quod prius agebat.sed aliud post desideratur quod modū obtineat cōuenientē.

Cur detergenti magis profluit sudor quam residere sinenti. Vtrū quoniā refrigerati extrinsecus contingat.An quod sudor extrerior ueluti oprrculum foraminibus adhæreat corporis.ita ne interior se promere possit.

Qua de causa ruta.& uonnulla pigmenta sudores fœtidos moueant.An quia quorum od or grauitaté præ se fert hæc humoribus sordidis admixta fœdum mouere odorem possunt:

Cur tergo magisquam priore parte sudamus.An quod in parte priore locus sane intus habet in quem humor deducitur quod in posteriore non est.sed foras ibi excernatur necesse est hoc idem etiam facit ut uentre minusquam pectore sudemus addo quod sudorem terga magis seruare possunt & posterior ps magisquā prior.quoniā prior magisquā posterior refrigerat̄ qđ etiā causæ est ut alæ citissime:atqꝫ maxime ualeant resudare.uidelicet qa minime refrigerantut.ad hæc posterior carnulētior pars est quā prior.& ꝓinde humidior Causā uero cur humidior sit medulā habet:quæ per spinā tendens multū humiditatis afferrepossit.

Cur ea parte qua iacemus sudare non possumus an quoniā pars qua tangimus cum plus quam modicum sit incalescens prohibet ne permeet sudor.Rasiccat enim atqꝫ assumit itē cōprimit eā partē sic euenit hæc uero sanguinē cōpressa diffūdit quo diffuso satis refrigerat̄ argumēto sane torpor est.Quippe q nō nisi frigoris iiuria fiat.atqꝫ effici uel afflictu uel ictu soleat.

Quare qui dormiūt magis sudāt.An circū obsistēdi rarione euenit.Calor enim parte interna collectus potest expellere humorem.

Cur facie maxime sudemus.cū in ea minimū carnis sit.an quod expeditius illa sudare possunr. quæ humida laxaqꝫ sunt: Caput autem tale est.Continet enim suam plurimā humiditatem ꝙ utiqꝫ uenarum ratione patesit quæ hic pertendunt. Distillationes quoqꝫ ex capite oriuntur & cerebrum humidum est. & foramina per multa in capite habentur.quæ tanmulra esse. ac foras usqꝫ pertendere capillorum inditio constat.igitur sudor non a partibus imis sed de capite oritur: Vnde etiam fit ut primum & maxime fronte sudemus.Prima enim frons subdita est.

Qua de causa q sudēt.si uel aqua uel flatu refrigescāt nauseā. Vtrū qm̄ humor qui ex fluxu continuo minime quiescere possit. hic refrigescens in parte priore uniuersus constiterit. An ꝙ spiritus qui foras uersus proueinēs in sudorē ob frigoris occursum conuertitur.Hic intus ante frigescens quam exeat transeat in humorem.atqꝫ in eā partē incumbens nauseā moueat.

Cur in capite pedibusqꝫ incalescentibus sudores maxime excitantur.An quoniā humorem ad se mēbra incalescentia trahunt humor autem partem qua absumatur nullam habet cū ea loca ossibus scateant.itaqꝫ ut excidat foras necesse est.

Quare qui laborant ubi a labore destiterint sudare incipiunt.Nam si labor causa est cum laborant sudare debent:utrum quod inter laborandum uenæ spiritu inflate comprimi foramina cogant: data uero quiete laxæ consideant itaqꝫ per ampliora iam facta foramina expeditius humor peruadat.An quoniam cum laboratur.spiritum ex coherente humore motus secernit.& calore quia a motu excitatur humor in spiritum per summa corporis extenuatur cū uero a labore cessatū est. simul & calor desinit & ex spiritu spissescente humor qui sudor appellatur consistit.

Vtrū per æstatē potius. An per hiemē sudor mouendus sit.An tunc opportune sudarur cum humidiora corpora suut neglectaqꝫ difficiliora redduntur: igitur perhiemen potius conuenit. An magna per id tempus mutatio sit. nec excrementa concoqui possint.cum cælum contra naturam frigeat igitur ꝑ æstatē potius mouēdum Quippe cū humores per æstatē potius oēs putrescere soleant quaꝓpter exhauriēdū tūc est ut etiā ueteres oēs autores hac eadē de causa cēsent.

Quate cū corpus assidue fluat.effluxusqꝫ ipse de excrementis ꝓueniat corpus lauari non possit nisi sudauerit.an quia minus excernitur quam:satis sit.Cum enim ex humore mutatur in aerem plus de minori existat necesse est.Humor enim quicunqꝫ copiosius cum se discernit redundat. diutiusqꝫ ob eam rem profecto excernitur. Lenta item glutinosaque excrementa ut cum humore propter mixtionem excerni possunt ita cum spiritu nequeunt. quæ quidem res maxime officere potest.Hic etiam uomitus magis qui sudores corpora leuant. qm̄ ea ipsa excremēta educunt ut q crassiores corpolentioresqꝫ sint. utqꝫ cū carni quidē ꝓculis locus sit:qui lentā illam glutinosamqꝫ materiam continet.itaqꝫ non sine magno negotio dimouendi datur facultas. Ventri autem e uici

no est. Aut enim in eo constit aut prope. quo sit ut difficile queant aliter educi.

Cur minus inter laborandū sudamus quam cū relaxati labore quiescimus. An quoniā cū facimus laboramus. cū fecimus laborauimus igitur plus tunc ratione excernitur. Alterū enim fieri est alterum esse. An quia cū laboramus carnis foramina retento spiritu obseruātur. Cum autem relaxauimus aperiuntur. quo fit etiā ut spiritu retento minus sudare possimus.

Quāobrem non in currendo agitandoq; corpus sed postea quam cessatū est plus sudoris euadat An riuus quéadmodum manu. uel aliquo fluens undiq; aqua obstrusa se colligit. relaxatq; demū copiosior profluit quā ante sic etiam inhiberi eadem aspiritu potest. ut in uase cui nomen clepsidra. Atq; etiā in uesica. Cohercetur enim detineturq; intus humor a spiritu. pari igitur ratiōe cū corpora motu uehementiori citantur, spiritus intus circunuenitur cohercetur q; itaq; uenæ etiam distenduntur ac intumescunt. cum humor se educere nequeat. Quod cum uniuersus coherceatur spiritu post relaxato uniuersus erūpat necesse est.

Curt si quis cū biberit cibū sumat minus sudet. An quoniā cibus ingestus humoré attrahit quasi spongia. Est enim non parū rei impetū retrorsisse. quod uel fluento℞ constat argumento. ita enim cibo quoq; ingesto meatus apprǽhendisse plurimum ualet.

Cur trepidantes pedibus sudamus nō facie. Rationabilius enim tunc pedibus quoq; sudetur cū corpore toto sudamus. locus hic enim frigidissimus est, quāobrem pedes minime solent sudare, & quidem medici in aduersis ualitudinibus pedes potissimū operiendos præcipiunt, quoniā frigus hi quam facilime sentiunt itaq; rigoris inicium reliquo etiam corpori expedite committunt. An ꝙ trepidatio non caloris de sūmus locis ad ima transitio est. ut accidit iu metu ex quo alui etiā metuentium sæpe funduntur, sed eius incrementum potius caloris accedit ut in ira. quippe cum ira feruor cordi suffusi sanguinis sit & trepidans ipse non metu refrigerationeq; sit ita affectus. sed membri ipsius affectione.

Cur iidem facie non sudant. sed erubescunt. an quoniā amplius in calescunt. itaq; faciē calor asiccat errans per sūma pedum tamen humoré propterea liquæfacit ꝙ ut minor est quā ut exiccet sic maior in sito præconditoq; calore naturali est ut sudoré ciere possit.

Cur dormientes quā uigilantes sudare magis solemus. An ꝙ sudoris origo in trinsecus est, interna auté calidiora habemus ergo calor intimus humoré diffundens in timum educit. An humoris aliquid semper a corpore effluit. Sed late. quia nihil solidū est cui humor occurrés se colligat. Argumentum cur ita sit ꝙ partes cauiores assidue sudant.

Cur in caldariis tū magis sudamus cū tempus frigidū est. an quoniā calor ꝑpter frigoris obsitentiā foris euadere non potest. Arcetur enim. Verū intus se peruoluens: ac insidens humoré soluit iu teriorem. Sudoréq; ex eo producit.

Cur sudor utilior est qui corpore nudo currenti prodierit etiam si minor sit quam qui sub ueste se ꝓmserit. An ꝙ laborasse quā non laborasse melius esse perpetuū est. & sudor uero qué labor præstiterit. eo melior est qui sine labore ꝓuenisset. & qui maiori cū labore melior quā qui cū minori. maiori auté cū labore is est qui nudo corpore currenti ꝓdierit. Nā nisi admodū cursū intenderit. sudare non poterit qui nudus est. Vestitus cōtra celeriter sudat. etiā si parū se concitarit propter uestis teporé. Et uero coloratiores redduntur. qui nudi cursū æstiuo tépore agitant q̄ qui cū ueste quia ut oés qui loca libera aspiratioraq; incolūt melius colorant: q̄ qui ípedita & silentia tenét. sic etiā seipse quisque coloratior est cū ueluti spiritui afflanti placide patet, quā cū perstrictus obductusq; a calore nimio angitur. Quod certe his accidit magis qui uestiti ꝑcurrunt. Hinc etiā fit ut qui nimis dormiunt minus colore hilarentur quam qui se modice somno recreant. Nā dormiens quoq; ipse astringitur & ꝓpemodū strangulatur.

Cur pedes in trepidatione sudát. & nō facies cū in muneribus uitæ oībus ut facie maxíe: sic pedibus minime sudamus. An quia trepidatio metus quidé suꝑ re íchoāda é. metus aūt refrigeratio partis superioris est Quāobré facie quoq; pallent qui trepidát: pedibus ité sollicitátur & palpitát. Sic enī trepidantes hoīes faciūt: seseq; quodā modo exercent: quæ ꝑpter ea ratione parte sudare solent q̄ laborant. manus etiam assollent perfricare: & se modo inflectunt modo extendunt etiam sæpe exiliunt: neque etiam unq̄ quiescūt. Sunt enim exciti ꝓpensiq; ad negociū quoniā calor eorū se collegerit in pectoris loco qui corpulentior est q̄obrem undiq; cū eoipso calore tum sanguine turgescéte æfficitur ut motu uario crebroq; agitentur. Sed pedibus maxime insudant: quoniā pedes perpetuo tenentur laborare: cū ceteræ corporis partes quietem aliquam conseq per situs mutatio nem motionisq; possint.

Cur in caldariis igne neq; uniuerso: neq; decrescente assiduo: sed per in creméta cōtinua oblato magis sudatur. Plus enim ita educetur sudoris quā si principio statim ignis tantūdem affluerit. An ꝙ principio multum ignis adhibitum. carnem cutemq; sūmā sicciore occupās urit. atq; in modum testæ in durat. quæ cum talis reddita sit sudorem arcet. obstruditq;. Pa℞ āt contra carnem relaxās

varifacit

rarefacit:sensimqꝫ intestinum humorem excitat:ut secerni educiqꝫ possit. Carne autem rara plus ignis adhibitũ,& corporis ima facile subiens humores iam inde præmollitos in uaporem conuertit partesqꝫ eorum prætenuens secernens educit cum spiritu.

Vtrum per æstatem potius an per hiemen sudor mouendus sit. An hieme calor intus se contrahẽs concoquit extenuatqꝫ in spiritum humores interiores ꝙ cum omnes:aut certe maxima pars consumantur.nullam sui excretionem admonent faciendam. At in æstate cum per raram solutamqꝫ carnem calor euadat.humores minus concoqui possunt intestini.qua de causa exhauriendũ omnino est.quoniam si permanserint temporis eius qualitate putrescent:morbosqꝫ contrahent. Putrescit enim quodqꝫ externo calore. Nam ut suo quodqꝫ calore concoquitur : sic externo putrescit: igitur per æstatem externus præualet calor:exquo fit ut quæuis in æstate putredinem sentiant. per hiemem uero quia calor suus ille ac domesticus dominatur.hinc tempus hoc minime creare putredinem potest.

Quam ob causam cum sudor calore uel interno uel externo fieri soleat.euenit ut horror nõnullis sudoribus possit excitari. An quoniá sudor qui ex calore prodit:interno.se scilicet de loco amplo in breuem corporis dico ambitum contrahente.primum caloris meatus:& circuitus patefacit deinde horror carne iam madefacta ex toto caloreqꝫ exeunte citatur. Calor autem qui extrinsecus mouet primum summa corporis aperit rarefacitqꝫ.tum calor naturæ internus profluens excitare horrorem potest.

Cur calidi sudores frigidis meliores habentur. An ꝙ omnis sudor excrementi cuiusdam secretio est parum autem excrementi amplius incalescere consentaneum est. plus autem non æque sed minus itaqꝫ sudor frigidus excrementi multi indicium esse potest quocirca morbos quoqꝫ his facit longiores.

Cur minus ad ignem multum sudamus cum tamen pro calore sudor omnis moueri soleat. An quoniam humor aut corpore uæhementer calente in spiritum dissoluitur humidum. Aut cum prouenerit ad eo cito calore nimio exiccatur ut sensus sudoris multi eripi possit.

Cur ad solem acrius calefacientem corpora quæ in nullo indumento teguntur nihil pene sudant. Quæ autem satis ueste intecta sunt copiosissime sudant. Eandem de hoc etiam quã de superiori causam reddendam censemus.

Quam ob causam cum motus acuti magis hebetes minus calefacere posse uideantur.ingressus tamen per accliua qui hebetiores sunt magis mouent sudorem prosistuntqꝫ spiritum quasi amplius calefaciunt q̃ decliui. An ꝙ graui cuiqꝫ ut ferri deorsum secũdum naturam est sic ferri sursum cõtra naturam est.itaqꝫ caloris natura quæ nostra prouehit corpora:ut nihil per decliue laborat sic ꝑ accliue præssa orere nititur acriusqꝫ ob eiusmodi motum incalescit & sudorem mouet : & spiritũ prosistit. Quinetiam corporis uarius inflexus nõnihil afferre cau æ potest ut directa spirandi reciprocatio auferatur.

Qua de causa cum sudor moueri soleat quo magis quis sese operuerit. Non hi sudant qui uesté plurimam admiserunt. Eadem etiam de hoc ratio quæ prius reddenda est.

Quam ob causam cum corpora sicciora magis per æstatem quam hiberno tempore sint.sudori magis in æstate pateamus. An ꝙ per æstatem propter corporum laxitatem non multus naturæ calor cõtinetur humoresqꝫ proinde resoluere in spiritum potest. Per hiamen autem parte exteriori densata corporũ calor frequens naturæ cohercitus.humorem minime in spiritum resolui patitur adhuc æstate humoris multũ haurimus. Hieme autem econtrario agitur.

Cur sudores qui corpori bene ualenti sponte prouenerint his deteriores habẽtur:quos labores citarint. An ꝙ labores excrescentem humorem exhaurientes carnem efficiunt sicciorem ut cauernæ foraminum sanitati sunt opportunæ:& per caloris transmissionem fieri nulla possit obseptio siue opilatio. Sudores autem spontiui appellati qui ex necessitate oriuntur. cum scilicet foraminibus naturæ ab imodico humore cofusis.calor non omnino occupatur ac uincitur:sed repugnare adhuc extrudereqꝫ humorem potest. Hi recte pro signis morbi habentur futuri. Nam etiam calor ipse a largiori humore quã qui modicus secũdũ naturã sit hebetatur & caro plene madescens:pessimum ad secũdam ualitudinem concipit habitum.

Cur tempore hiberno minus oriuntur sudores : nec nos per id tempus sudendum æque censemus quãuis corpora humidiora tum constent. An minus sudamus:quoniam humores per hiemẽ cõcreti coactiqꝫ sunt uehementer.quare minus dissolui tum queunt. Sudandum autem minime per hiemem censemus.quia corporis eiusmodi dispositio salubris est. Qui autem mouet sodorem labefacta:confunditqꝫ habitum corporis atqꝫ etiam laxiorem quam conueniat eundem habitum reddens simul & intimum calorem educit diminuitqꝫ ut non æque gelido cælo possit resistere:& humor externus expeditius se corporibus inserit cum laxiora iam foramina propter sudationem habeantur.

TERTIA PARTICVLA Q VAE AD VINI POTVM ET VINOLENTIAM PERTINET THEO.INTERPRETE.

Vam ob cauſam uinũ cũ calidũ ſit uinolẽti nõ calent:ſed frigẽt:& dolore laterũ cæteriſq; huiuſmodi uiciis excipiunť.An ꝙ multũ humoris cũ refrigeratũ eſt multum frigoris cõcipit:ita ut calorẽ ſuperet naruralẽ.Fit eteñ ſimile intrinſecus carni : ut ſi ueſtis nimio madefacta humore rigorẽ ꝓinde acrius frigoris admittat.

Qua de cauſa nõ qui uæhemẽter ſed qui leuiter ſe ebriauerũt delirãt.An ꝙ neq; tam parum biberũt:ut ſimiles ſobiis ſint.neq; adeo multũ ut ſoluãtur & langueant:quomodo efficiuntur qui multũ hauſerint.adde ꝙ ſobrii rõne iudicant penitus:temulenti ne tẽptant quidẽ aliqd iudicare leuiter ebriati iudicãt:qm̃ quidẽ uino nõ penitus detinenť.Sed praue id faciunt:qa ſobrii nõ ſunt:quo fit ut mox & cõtẽpnãt alios:& contẽpni ab aliis ſeipſi exiſtiment.

Cur magis crapulã ſentiunt qui diluciuſculũ bibunt q̃ qui merũ ex toto. Vtrũ ſuæ tenuitatis cauſa uinũ temperatũ expeditius loca plura anguſtioraq; ſubeat intẽperatũ autẽ minus facere id poſſit itaq; difficilius educi poteſt quod dilutũ eſt.An ꝙ merũ minus bibiť utpote quod multũ bibi nõ poſſit:magiſq; uomitu reiiciť. Ad hæc merũ ut cætera cõcoquit:qia calidus eſt:ita etiã ſeipm conſumit.Diluto autẽ illo ecõtrario agitur.

Cur ſemẽ genitale ebrioſoꝝ magna ex parte infœcũdũ.An ꝙ habitus corporis eoꝝ ꝑhumidus eſt. Semẽ autẽ nõ quod homidũ:ſed quod cõſtat craſſũq; eſt:hoc uim obtinet procreandi.

Cur ebrioſi tremũt:& eo malis quo liberalius merũ hauſerint.Abſurdũ eñ id eſſe uideri poteſt:qñquidẽ uinũ calefaciẽdi uim habeat & temor ex frigore præcipue ſoleat ꝓuenire. Itaq; qui rigent maxime tremũt.Sed tñ multi cũ mero tm̃ cibi gratia uterentur.tremores uæhemẽtes adeo exceperũt:ut hoĩes præmẽtes reiicerẽt & aqua perfuſi calida nihil ſentirent.An quod tremor tũ oriť cũ corpus admodũ friget:ſcilicet aut calore intus circũſiſtente ob externi frigoris uiolentia ut hiberno tp̃e fit.aut naturali calore extincto:quod fieri ſolet.uel qualitate cõtraria.uel ætate : ut ſeſenectute.uel externi coloris exceſſu quod his ſane accidit qui ui ſolis.aut ignis deurunť. igiť his ẽt idẽ obuenit q mero abutũtur.uinũ eñ califica ſua facultate ãplificata pluſq̃ uires corpis patiãtur calorẽ ꝓpriũ corpis ſe ꝑmiſcẽs extingui.Quo extĩcto refrigeratoq; corpe accidit ut tremores oriunť. Quinetiã ꝑter oẽs refrigerãdi modos quos ꝓpoſuimus.ille quoq; notať:ut deleta materia q̃ qſq; calor ſuſtentať & aliť:calor etiã ipſe deleať quod lucerna inter res ĩanimatas demõſtrat.qppe quæ dẽpto oleo lumen amittere cogatur.Senectus uero inanimatoꝝ genere illud idẽ efficit.Et morbos longus diutino cõſumptu corpus in tabẽ rediẽs. Alimento nãq; deleto uel extenuato caloris euenit:ut calor etiã ipſe deficiat.Calor eñ humore aliť : nõ tñ quolibet humore ſed læui & copioſo.q̃obrẽ tum his qa prædictis tenenť uiciis tũ ætate ꝓfectis.exoleſcẽte alteraſcẽteq; tali humoris genere.Fit eñ pro leni & pingui acre & ſiccũ euenit ut calor ipſe deficiat.patẽt hæc argumento auxilioꝝ quæ his impẽdimus qui ob marcorẽ e uita abeũt.fit eñ ut eoꝝ uirtus uiciať cũ aliquid nutriẽtis humoris inſtillatũ eſt:utpote cum eiuſmodi humoris defectu reſolutio illa eueniat.mero igiť hoĩbos deditis cauſæ id eſſe uideť. Vinũ eteñ calidum corporis caliditati naturali cõiunctũ efficacius porro quæ calor proprius ſibi ſubdita pro alimẽto obtinet:cõſumit. Vnde fit ut alios ex his aqua intercus præmat alios fluctio alios alia deiectio & pleraq; alia uicia eiuſdem alui exerceãt. nã & reliqui humores acerbi ineptiq; remanẽt:& qui liquidi extrinſecus aduenerũt: craſſari ob ĩbecillitatẽ caloris ꝓprii nequeũt.Calor aũt ipſe imbecillis ꝓpterea manet : qm̃ materia qua cõtineri adhuc põt imbecilla eſt.quomodo ignis quẽ arũdo reddiderit:Hic eñ ꝓpter materiæ imbecillitatẽ infirmior eſt quã qui a ligno præſtatur

Cur uinolenti cũ uinũ calidũ ſit.rigere tñ ſolẽt citiſſimeq; laterũ dolore cæteriſq; huiuſcemodi uiciis excipiunť.An ꝙ multũ humidũ cũ refrigeratũ eſt in multũ frigidũ ſe cõuertit ita ut calorem ſuperet naturalẽ.Quæ aũt ſunt humidiora.eadẽ oĩa naturæ calidiora occurrũt.Argumẽtũ ꝙ rebus externis caleſcimus nõ humeſcimus. Verũ ſi minus calida quã humida ſint.accedet ꝑfecto ut ſuã caliditatẽ potiuſq̃ humiditatẽ amittãt.humore igiť frigido remanente non ſine cauſa uinolẽti amplius rigẽt & uiciis rigoris propriis patiuntur.

Cur pueri cũ natura ſint calida uinoſi non ſint cũ ſcythas & uiros & robuſtos qui certe oẽs habitu ſũt calidiori cõſtat eẽ uinoſos.An ꝙ uiri nõ calidi ſolũ:ſed etiã ſicci ſunt. Virilis eteñ habitus talis eſt pueri calidi ſunt & humidi. Vinoſitas autẽ humoris cuiuſdã libido eſt.itaq; humiditas facit ut pueri minus ſitiant.Cupiditas quippe nõniſi indigẽtia ſiue deſideriũ quoddam eſt.

Cur temulenti aquas ſalſas uicioſaſq; magis ſentimus ſobrii minus. An ꝙ ſuũ quodq; a ſuo nihil afficiť:ſimileq; indomitũ a ſuo ſimili perſiſtit.Cõtraria uero a cõttariis potius ſentiunť. Vinolentus itaq; ꝙ dulces intra ſe cõtinet humores.Nã uini natura talẽ eſſe uidemus hinc uicioſi ſaporis ſentiens magis eſt.Sobrius autem ꝙ acres ſalſoſq; habet ſaporem eundem præcipere non poteſt. Admiſſo itaq; cibo excrementicii redundant illi & fluitant:ut & ipſi a ſuis ſimilibus affici neque-

ant & hominem sensus huiuscemodi reddant expertem.

Cur grauiter a uino detentis omnia circunfieri uideantur. iamque inter initia ebrietatis res semotas cernere nequeunt itaq; indicium hinc uinolentie nonnulli deducūt. An quia cōspectus frequenter a calore uini cōpellitur. atq; commouetur. Nihil uero interest cōspectus moueat an res cōspectui obuia. Fit enim ratione utralibet. ut id quomodo dixi uideatur. Et cū ꝓpinquius etiam in rebus conspectū uinolentorum falli eueniat multo magis idē in remotis accidat consentaneum est. Quāobrē illas uidere penitus nequeunt. propinquas autē aspicere quidē possunt. sed non quo sunt posita loco. Circunfieri autē tantū non etiam ꝓpe proculq; uicissim agitari uidenť qm̄ procul ob circularem mouendi rationem conspectus nequeat progredi. Haud enim facile est contraria simul agitari. Appetitio autem que profluit ad elongatiora uæhementio est. Circularis uero figura. quam nomen ipsum declarat continetur. Prope igitur a procul uicissim conspectus deferri: ea de causa non potest: & si ita feratur. rem tamen eandē cōtingere nō queat. Quippe qui uice alterutra tēporis eodēm in loco rē quā intuetur relinquat. Cunque reliquerit intueri nō possit circulo autē suæ figuræ causa uidetur. Est eteni conus cuius basis circulus est: in quo se agitans ipse conspectus rem quidem percipit eandem: quia nunquā sibi rem subiectā deserit: Fallitur tamen in loco: quia nō eodem intuitu rem contingit: nihil eni interest utrum res ad aspectum. an ad rem aspectus moueatur.

Cur uinolentis res una plures interdum esse uideatur An quia ut dictū est iam aspectus cum commoueatur euenit ut nullo tempore idem uisus in eodem quiescat. Quod autem eodem tempore uarie cernitur id serius occurrisse uideri potest. Quod enim cernitur non nisi conspectus tactione sentitur. Fieri autem nō potest ut idem pluribus simul attingatur qđ cū nullū sensum admittat id tempus quod interpositum tempora distinguat. quo rem conspectus attingit. & quo repetit efficitur hinc ut tempus unum esse uideatur quo attingitur. Quoq; repetitur. itaq; cō plures aspectus rem eandem attingant eodem tempore plura esse uidetur. quod unum conspectui subiacet quoniam fieri non potest. ut res eadem modo eodē attingatur.

Cur uinolenti concumbere nequeant. An qnoniā pars quedā magis caleat quā reliquū corpus oportet. quod in his fieri non potest. ob nimium totius corporis feruorem. Extinguitur enim calor motionis internæ obtentu caloris occupantis quoniam multum in his inest quod humidum crudumq; officiat. Ad hæc a cibo proficisci necesse est. Cibus autem omnis concoquitur quo satiati ad uenerem plane incitamur. unde hac de re plærinq; prandere large cenare parce præcipiunt. ut cruda insint quam concocta pauciora.

Cur si quis uinum dulce ac merum aut cyceonem interpotandum hauserit sobrius ꝑsistere possit. & cur minus ebriantur: qui calice amplo fœcundoq; hauriunt. An oīum eadem illa ratio est ꝙ superficialis calor ita supprimitur. Vinolentia eni tum oritur cū calor sedē capitis totā occupauit.

Quam ob causam cum uinum dulce aptū sit fluitare. siquis temulentus dulce super admisit haustū uinum concoquitur minusq; infestat an quia uinum dulce lene ac lentum est itaque foramina obsarcit. atq; intersepit. Austerum contra exasperans rigidum est. facilem item ascensum calori hoc præstat. Dulce autem obstrusu foraminum calorem arcet. ac inhibet. Vinolentiam uero parte concalefacta superna oriri dictum iam est. Addo etiam quod uinum dulce in odorum austerum autem odorū est odor autem omnis caput temptat & ingrauat.

Cur a uino diluto meratius tamen caput postridie magis dolemus quam ex mero. An merum quia crassius est foramina capitis angusta subire ipsum non potest. sed uim suam atque odorem & calorem tantnm transmittit. Dilutum autem illud quoniā per aquæ admixtionē tenuius factū est facile ipsum subit ac penetrat. cum tamen partem corpulentiæ facultatisq; meri non mediocrē adhuc retineat cōcoctu difficilis est. nā & humida uel humores omniū difficillima cōcoqui & corpora lōge peruicaciora. quā facultates eorū persistere nouimus.

Cur inexercitati magis quā exercitati ad uinolentiā usque potare. & uino facilius solui possint An quoniā qui excremēta humoresq; in se continent uriuā copiose profundūt: Quod facit ut plus bibi & leuari facilius possit quoniā nō multi uinosi humoris in uentre remaneat. At qui inexercitati humidi sunt excrementisq; redundāt. exercitati cōtra sicci siticulosiq;. ut uini humor sese totū insinuare corporibus possit. Statī igitur hic uini impetus urinā retractat. & post humor hic in corpore insidens grauitatē creare nimirū potest.

Cur uinū alios tardos alios superbos reddit atq; insanibūdos contrario enim affectu id agitur quādoquidē alteri magis: alteri minus mouētur. An ut Cheremon ait. Vinū sese pro moribus utentiū applicat. Contraria igitur reddit. nō quæ eadē: sed quæ sunt dissimilia ut ignis alia exiccat. alia humefacit. sed non eadē. & quidem glaciē liquefacit salem indurat. nā & uinū ut quod suapte natura humidum sit. homines tardiores incendit redditq; mobiliores. contra mobiliores dissoluit atq; retardat. Vnde plerosq; melācolicos penitus resolui: labiq; ī crapulis nouimus. Vt enim balne

um corpora perstricta duraq; relaxat.agilioraq; facit humida uero & mobilia dissoluit atq; infir- mat.sic uinum quasi interna hoīs diluens ita afficere potest.

Quid est cur brassica sædet crapulam.An quod succũ dulcẽ discutiẽteq; obtinet.Vnde medici eã aluo infundunt.frigida autẽ ipsa est.Argumẽtũ quod ad alui uæhemẽtes deiectiones medici ea utũtur.Excocta in plenũ & suo callo purgata refrigerataq;.Fit igitur detẽtis a crapula ut eius suc- cus humores in aluũ pertrahat qui uinosi crudique tenentur & ipsa supra in uentriculo remanens corpus refrigeret.quo fit ut tenues humores ad uesica labant quod cum humor utrinque educat corpusque refrigeretur. recte liberari a crapula possint.Vinũ enim humidũ atque calidum est Euenit ad hæc ut cũ humores deorsum se trahunt atque excernunt flatum etiam secũ deducant qui si per uinũ liceat in caput se efferens grauitatem creat & crapulam.Sin autẽ deorsum se uertit corpusq; ob causam prædictã refrigeratũ est.dolor crapulæ oĩs tollit. Est enĩ crapula feruor qui- dam & desinẽs inflammatio.que plus conflictat quã temulentia q; mentẽ illa q̃tit & alienat.cra- pula autẽ mente sibi constante dolorem admouet:ut etiam qui febre urgente ludunt potiusq̃ do- lent.iidem ubi leuati malo fuere atq; ad se redire . indolere occipiunt.Hoc enim idem in crapula quoq; & in temulentia euenire solitum est.

Cur uinũ dilutius tẽpatũ uomitũ magisq̃ merũ q̃ aqua ꝓuocat.an q; ea maxĩe uomitũ mouet quæ ĩ natare sol ta quæq; insuauia fastidiosaque sunt. Vinũ autẽ reprimẽdi ui obtinet.Aqua tenuis nec insuauis est.Quot igit tẽuis est cito pro sui tenuitate descendit. q; nõ in suauis stomachũ nõ ꝑtur bat.Vinũ autẽ nimis dilutũ nec ita tenue est.ut ꝑfluere possit celeriter & fastidiosum est q; parum obtinet uini.Sensum enĩ cõturbat.quia plures motus in eo excitat.Scilicet quẽ uinũ quẽque aqua efficere potest:ambo enĩ sentiri queũt qđ autẽ fuerit modice tẽperatũ id sensũ penitus aquæ tol- lit.Viniq; mollis delinientisq; sensum acõmodat.Exquo suauiter bibi põt.sed cũ uinũ ĩmodice di- lutũ ita insuaue est.tum innatare redundareq; solet.qđ autẽ tale est uomitum id facile ciet.

Cur uinolenti aquas falsas & uicinosas meliusq̃ sobrii sentire possumus An quoniam dura & tristia certius ab his sentiuntur:qui minime cupiunt.Latent hæc enim cupientes & sæpe fallunt . At ue- ro qui læte se habet is non cupienti similis est .Qui autẽ in tristitia est cupientis hic gerit affectũ sobrius autem ita se habet uinolentus contra satiatus repletusque est.

Cur penitus uinolentis res omnes circunferri uidentur.& cum amplius uinum attingit: nequeũt q̃ procul posita sunt enumerare quocirca nõnulli hic uinolentie indiciũ trahunt. An quia conspe- ctus frequenter a uini calore commonetur Quẽadmodũ igitur si sub oculo presseris rem obie- ctam geminari uidebis.sic etiam uinolentis accidere illud potest. Nil enim interest utrũ supresse- ris.an aspectũ cõmoueris:nec utrũ extrĩsecus:an intrinsecus.idem enĩ obuenire:uel accidere utra- q; rõne cõspectui põt itaq; res obiecta minime cõstare uidebit:atq; etiã magis quæ ꝓcul abest.nã eo obtinebitur minus quo se longius aspectus deducat ꝓpinquitas etiã illa mouẽdi amplius ad ex tremũ absoluere interuallũ põt.Item si æquabili cũ uehemẽtia sursum deorsumq; aspectus se agi- tet res minus assequatur remotas necesse est. deducta autem circũferri oĩa solent:uelut sagitte & quæ appẽsa dimittimus igitur uisus quoq; suam ob imbecillitatem quasi procul deferatur.idẽ hoc patitur.nihil autem interest uisum an rem uisui obiectam cõmoueas.

Quã ob causã quod uniuersũ raptimque bibitur uentrẽ id minus humectat cum tamen ab humorẽ copiosiore plus humectari conueniat.An quod hnmorẽ multũ ac uniuersum uenter superare non potest:sed locũ adire suũ indomitum patitur.Locus autem crudi humoris uisica est.Exiguum faci le uincit & concoquit.exquo morã hic diutius trahẽs uentrem porro humificare potest.

Quãobrẽ qui ante extenuatus merũ ĩde multũ hauserit morte occumbat.& plærique uero bibaces cum se nihil extenuauerit:multo tamen uniuersoque meri haustu sicci efficiuntur.Querendum enĩ hoc est quandoquidẽ uinum calidum suapte natura est & ut uita calore contineri apparet sic mors refrigeratione accidere.An ut excicuta sic ex mero intereũdũ est.Videlicet dũ proprius calor paulatim extinguitur.modo tamẽ diuerso. Cicuta enĩ calorẽ frigiditate sua extiguit humorẽque ĩ durat.Vinũ aũt sua caliditate calorẽ macerat naturalẽ.Et quõ ab igne nimio aut sole exiguus ignis extiguit sic ĩtimus corporis calor a uini calore:si nimius est superatur atq; extinguitur.

Cur uinolẽti sũt ad lacrimandũ propensiores An effectũ huiuscemodi omniũ eadẽ cã est quam repl sio que.ſagit per sũma afferre põt.Vinolentiã enĩ locis consistere capitis certum est.

Cur uinolẽtis somnus oriri nequeat.An q; ad somnum creandũ calidũ adesse humorem opus est Hic enim concoqui expedite potest:quod si deest exiguusq; humor aut concoctu difficilis inest sõ nus non orituri qua de causa post cibũ ac potũ somnolẽtissimi fieri ob calorẽ solemus.Melãcoli cos uero & uæhementer estuantes in sonia tenet. Alteros quia refrigeratus humor penitus est.al teros quia nullus aut minimus extat.ergo rationẽ utriusq; affectus inde eẽ petendã palam est.

Cur ebriosi tremunt.& eo magis quo largius merum hauserit cũ uinũ calefaciẽdi uim hẽat.tremor aũt ex frigore maxime proficiscatur.itaque qui rigent precipue tremant.At tamẽ plerosque cũ me

ro tantūmodo cibi gratia uterentur, tremores acres adeo inuaſerunt: ut hōies conprimentes de ſe omnes eiicerēt & aqua cū calida perfūderentur nullatenus ſentire poſſēt. Alii uero cū eo agerēt ipſo modo perfrictione & carnibus in cibo uterentur in ſtuporē attonitū īciderūt, quos tremur quidē mitius. ſ. ob ī mobilitatē torquebat. Dolor tamē acerrimus & in qetudo iam in de exercebat aſſidue. Tremor is itaq; cauſa frigiditas eſt. Nā & q̄ rigent ea repati ipa uidentur ut dictū eſt. &. q ad modū ſenuere quorū utrorūq; alteri ab effectu frigido, alteti a frigiditate urgentur. Vinū aūt cale faciēdi uim p̄cipue obtinet quocirca contrarius quidā ut proueniat effectus rō exigit an nihil prohibet rē eādē a contrariis effici dūmodo eodem ſed diuerſo. Exēpli gratia. Vritur & a gelu & a calore ubi gelu calorem coegit uniuerſum, itaque modo quodam acontrariis effectus proficiſcitur idē & modo quodā non niſi idē producitur. Tremor autē ob inopiam excitatur caloris non cuiuſque ſed proprii. Corrūpitur autem calor aut marcore: aut ex inſtinctu a contrariis hoc eſt frigido atq; humido marcore aūt uel indigentia nutrimenti ut lucerna cū fomite aut oleo caret, uel ab alieno calore ut ignis in ſole & lucerna apud ignē igitur qui ex frigore rigent caloris extinctu obtremūt exquo etiā fit ut aqua, offuſa calida horror exoriatur calor enim cū intus includitur atque circū obſiſtit pilos erigit & in febrium quoque acceſſione rigor illis eueniens ſimili de cauſa uenit. in ſenectute āt calor alimento deficiente emarceſcit humor enim alimētum caloris ē. ſenectus āt ſicca eſt ebrioſi uero & ſi qui ita affecti ſūt alii ſuo prorſus emarceſcēte calore obtremeſcūt ſed nō modo eodem quo ſenes. ſed tertio corrūpēdi modo ut propoſuimus ꝙ enī uino utuntut nimio calor aduentitius ſuperans aut extīguit, aut debilitat propriū calorē quo ualemus. Fit enim tū tremor cū mouens quicquā rē neq; ſuperare quā mouet, ut cū lignū qs longū craſſūq; obtinere firmareque non pollet tremit extremū quod ideo fit quoniā aut ſuſcepta res maior eſt. aut minor que mouet ergo tremor cū calor extinguitur acdidit. hic enī dū integer inuictuſque manet cāæ animantibus eſſe uidet̄ cur mouere ſe ualeant, indiciū autē ebrioſos ſeneſque ob frigiditatē affectos ſic eſſe quod tremo his fieri ſine ullo rigore ſolitus eſt.

Quā ob cauſā qui leuiter a uino tenentur magis pecant uel delirāt quā qui aut grauiter ſeſe ebriarīt aut ſobrii manent. An quod ſobrius recte iudicat, qui autē penitus uinolentus eſt, quod ſēſibus interceptis onus ſuſtinere nō poteſt nihil diiudicat atque ita nō peccat. At uero qui leuiter ſe ebriarit iudicat quidē quia nō multū hauſerit: ſed quoniā a uino detētus aliquatenus eſt. p̄tātē recte iudicādi amiſit peccet neceſſe eſt. Quēadmodū quod Satyrus Clazomenius p̄pēſus admodū erat ad mali dicendū eius aures cū accuſaretur penitus obſtruſerunt ut de re ageret nō in cōtumelias ſe p̄uolueret Poſtea tamen cū ceſſāte iā aduerſario reſeraſſēt. & pauca dicente adhuc ille audiuiſſet nequaquā continere ſe potuit. ſed eueſtigio maledicta effundere incepit quoniā ſētire iam poterat, recte autē iudicare non poterat.

Cur uini dulcis quod ſuauius eſt ebrioſū neminē eſſe arbitramur. An quod uinū dulce nullū ſaporē obtinet propriū uini ſed alienū penitus reddit igitur dulcis rei non uini auidus appellandus eſt qui uini dulcis tenetur deſiderio.

Cur ebrioſi ſolis calore gaudere maxime ſoleāt. An quoniā cōcoctionē deſiderāt atq; etiā quod refrigerati admodū ſunt exquo attoniti ſtupidiq; mox fieri ſolent a potu.

Cur uinolentis multa īterdū apparet quod unū eſt. An quia cōſpectus initia ītrīſecus a uino mouētur, ſicut uel caput totū ſollicitari neceſſe eſt. At cū initia mouētur cōſpectus idem ſeſe applicare nō quit. ſed quaſi partē rei obiecte uis utraq; cōſpiciēdi attingit. Merito igitur res una ſuſpitionē recipit geminationis quod idem uel oculo ſubter oppreſſo poteſt euenire. Cōſpectus enim mouet̄ initiū ut ei coire cū altero nō amplius liceat. Sed hic motus extrinſecus eſt. Vini autem ille intrinſecus orit̄, nec quicquam intereſt. idem enim ſequitur qualitercūq; aſpectū commoueris.

Cur uinolentorū lingua oberret. Vtrū quēadmodū corpus totū in uinolentia titubat ita etiā lingua labens oberrat. nec explanare poteſt An quoniā caro līgue mollis & īſtar ſpongie eſt anpliatur madeſcēs, atq; extolitur, itaq; ob molē retardior fit, exprimereq; ſincere nō ualeat. An quod ut ī aqua ob abſētiā aeris loqui nō poſſumus, ita neq; cū nimium in os humorem indidimus, igitur quod uinolētorum līgua in nimio hu more ſe uoluit, idcirco exprimere ſincere nō poteſt, an animus quoque uinolentorum cōpatiēs errat. At ſi animus ita affectus eſt linguam etiā pariter affici conſentaneum eſt: inde enim omne loquendi initium ducitur quo fit ut etiam ſine uinolentia ubi anim⁹ q̂nquam hauſit affectum lingua etiam ſentiat atq; compatiatur. ut in metuentibus patet.

Cur ebrii omnes & q mari operam dāt libenter ſolis tempori ſe dedūt. An ꝙ ebrii cōcoctionē deſiderāt ſimulq; euenit, ut partes corporis quidam refrigerētur, itaq; ſtupidos attonitoſq; poſt potū fieri nouimus. Maritimi aūt illi quoniā humore ſemp ſuā degunt ætatē calorē porro deſiderant

Cur uinolenti cōcūbere nequeāt. An ꝙ partē corporis quādā amplius quam reliquū corpus in caleſcere opus eſt ꝙ uinolētis contingere præ nimio calore non poteſt Calor igitur quia motu naturæ interno præſtatur, obteutu caloris ambientis extinguitur. An ꝙ partes corporis imas recale

ſcere opus eſt. Vinum autem in ſublime efferri aptum eſt. itaque calorē queadmodū illic excitat ita hinc oduocat atq; abducit. Poſt cibum quoq; libido ueneris minime incitatur. Vnde prandere large cœuare parce præcipiūt. Cibo enī cōcoctu ſurſum : crudo deorſum fert & humor & calor. Ortus autē ſeminis ex his eſt:& fatigatis:idcirco per ſomnū ꝓfluit genitura ꝙ labor corpus humidum & calidum reddit. Quod ſi excrementū ea in parte ſubſtiterit. euenit certe ut per ſonū erumpat. Hæc eadē cauſa eſt cur in aduerſis qbuſdā ualitudinibus id eueniat atq; ēt metuēti & morieti.

Cur iuuenes potiuſq̄ ſeniores imingāt ubi uino ſeſe ebriauere. An qm̄ iuuenes humidi ſunt & calidi multū idcirco excrementū humoris cōfluit in ueſicā. Exiguū enī a corpore eoꝝ abſumitꝰ quaobrem id effundi neceſſe eſt. Senioribus uero corpus pro ſua ſiccitate humorē nimiū attrahit atq; ibibit. An ꝙ iuniorū natura ad ſonū ꝓpenſior q̄ ſeniorū eſt. quocirca grauiter iuuenes cōſopitos urinæ ſæpe excitatio latet:ut hæc prius erūpat q̄ illi ſurrexerint. Seniores autē latere minime poteſt queadmodū nec externoꝝ motuū quiſq; minus ab his ꝑcipi q̄ ab adoleſcētibus pōt. Conſtat ꝙ mō diximus qn̄quidē iuuenes ipſi tū maxime imingūt cū arcte & grauiter dormiunt.

Cur oleū ad arcendam uinolentiam ualet ſorbitūq; facultatem præſtat potandi. An ꝙ urinam ciere poteſt. Vinoq; hauſto iter regit.

QVARTA PARTICVLA QVAE AD REM VENEREAM PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

Vam ob cauſam qui cōcubit:& qui moritur oculos attollunt. Qui autē dormit ſubmittit. An ꝙ de parte ſupiore calor exiēs eodē oculos uertit quo ſe deflexerit. ꝑ ſōnū autē deorſum ſe colligit:itaq; eodē cōuertit. Nō claudunt uero ꝓpterea oculi qa humiditas deficit.

Cur his qui rem uenereā imodice agūt oculi & clunes manifeſte ſubſedēt partes qrū alteræ ꝓpe:alteræ ꝓcul a genitalibus abſunt. Vtrū ꝙ in ipſo etiā coitu partes hæ ꝑſpicue collaborāt. cum rem ſtudioſius ipſe perſequant & ſe cogant nitāturq; in ſemine emittēdo. itaq; q̄tū alimenti facile liqueſcere poteſt id preſſum extrudit. An ꝙ ob calefactæ ꝑcipue cōtabeſcunt. Cōcubitus autē caloris agit facultate. Eaq; maxime ſentiunt calorē quæ in agēdo cōmouētur. Oculi autē parteſq; ſedi ꝓximæ pſpicue collaborāt. Haud enim fieri pōt ut ſemen ꝓfluat niſi partes cogant illæ:niſiq; oculi demittant. Quippe cum partibus his coeūtibus humor quaſi manu ex ueſica ꝑmat oculiſq; coactis cerebrū ſua dimittat. Oculos uero & locū his ꝓximū uim ad ꝓcreationē maximā obtinere docēt. illimēta quæ mulieres tā ſteriles quā fœcūde experiunt utpote cū uis ad ſemē trāſmittit hinc debeat. Sunt aūt & oculi & renes omniū pingues atq; obeſi ergo ꝙ partes hæ rem uenereā efficacius adiuuāt. Caloris particeps ſunt cuius tabifica ui extenuātur multūq; ſui ſucci ad ſemē excerni patiunt. Calor enī ſi corpus uel pingue nō eſt:uel ſi pingue quidem ſed nō tamē laborat:æque liquefacere nequit ut late in uenere patet. Renes tñ oīum maxīe ſentiunt quia in uicino poſiti ſunt. Et ipſe quoq; ſeminis tranſitus cū per ea loca perſpicue agat extenuare ꝓculdubio poteſt. Adimit enī non addit per ſuam iſtam ꝓpinquitatem.

Quaobrē & qui cōcūbunt & ſpadones qui re minime utunt uenerea ac acumine oculoꝝ offendūtur. An ꝙ alteris ob libidinē alteris ob exciſionē partes ſupiores plus iuſto exiccant ꝙ perſpicuū in his eſt quoꝝ opus requiſitius adminiſtrat. Aſpectus autē tale eſt. humoribus uero deorſum ductis ſuperiora ſiccari neceſſe eſt. Id igit nimirū cōcubitu fieri patet. Spadonū autē crura intumeſcunt:& alui faciles ſunt:utpote cū deorſum de humoris copia ſeuocet.

Cur homo cū cōcūbere poſſe incipit tūc pubeſcit. Cæterorū autē animātiū quæ pilis tegunt nullum tunc pubeſcere incipit. An ꝙ per ætates mutari animātes cōtrariū ſolēt. Vox enim grauis de acuta efficit:& nuda quæ ante fuerūt hirta reddunt. Vnde etiā animātes a primo natali die hirſutas enudari debere tūc nō dēſeſcere cōſtat:cū ſemē habere incipiunt. Sed ita euenit quia quæ ſemē effundunt ſicciora fiunt:& laxiora quibus de cauſis pilus orit quod inde ſane patet. Pilus enī neq; cicatricibus:neq; pueris:neq; mulieribus exit. Cū ſcilicet cicatrices ſpiſſo cōtextu nō raro inducātur. Pueri mulieresq; corpore humido ſunt non ſicco.

Cur nuditas pedū obeſſe in re uenerea poteſt. An qm̄ corpus quod cōcubiturū ſit calidū intus. Atq; humidū eſſe debet. quale per ſonum potius eſſe quā uigiliā ſolet. exquo etiā celeriter ac ſine corporis agitatione ſemē dormiētibus ꝓfluit uigilātibus uero nō ſine labore ꝓdit. Simul autē fit ut & reliquū corpus tale exiſtat. & pedes humidiores ſint atq; calidiores. indiciū ꝙ cū dormimus. pedes obtepeſcere ſolent ut qui una cū internis partibus ita afficiant. At nuditas pedū econtrario agit. Siccat enim atq; refrigerat:itaq; ſiue impoſſibilis ſiue difficilis ſit ut res agatur uenerea niſi pedibus calidis:eam tamen nuditatē in uſu concubendi icōmodā eſſe neceſſe eſt.

Cur omnium maxime animātium homo poſtq̄ concubuit:diſſoluitur & langueſcit. An ꝙ ſemen ꝑ

portione

portione sui corporis plurimum emittit.

Sed cur plurimum homo emittit an ꝙ minus cibum is cõficit: & oĩum maxime aĩantium humidus natura & calidus est. Quarum rerũ altera seminis copiam reddit altera naturæ uim efficit ad semẽ creandum sæmen etenim tale est quamdiu seruatur.

Quã ob causã cum rõ cõcũbẽdi calore cõtineatur timor aũt & mors refrigerandi uim habeãt plerisq; tamen cũ ab his ipsis tenentur affectibus semẽ excurrit. An ꝙ cũ loca quædam corporis refrigerantur alia q̃dam intepescũt. cũ & suũ calorem habeant & pulsum de locis refrigeratis illũ ipsa suscipiã. Quãobrẽ frigentibus quidẽ id euenit. Verũ nõ quia frigent sed quia calent. Constat hoc etiam ipõ aspectu partes enĩ superiores timẽtium sãguine priuantur. inferiores autẽ humescunt & aluus soluitur & uesica. Calor igitur cum se per timorẽ deorsum per mortẽ sursũ deuius agitat. madificare & seminis excitare profluuium potest.

Cur neq; cõcũbere: neq; euomere nec sternuere neq; flatum emittere oportet. nisi res turgente corpore urgeat. An quia cũ nõ turgemus similes terræ stirpibus sumus quibus euulsis. aut alienũ conuellitur quippiã aut aliquid abscissũ relĩquitur. Quod aũt cũ extrudi debet minutũ remanserit. dolorẽ diutius id oẽ mouebit. Et si quid alienum cõmotũ sit id cũ sua sede ꝑuetur dolorẽ creabit. Quæ certe his usu eueniẽt qui cũ nõ turgẽt. aliquid faciunt ex his que modo retulimus.

Cur ieiuni celerius cõcũbunt. An ꝙ foramina corporis ieiuno inaniora. Repleto autem plena habentur. itaq; ĩpediunt ne humor seminis genitalis ualeat permeare. quod latissime in uesica patet. Hac etenim plena nũquã celeriter cõcumbere possumus.

Cur adolescẽtuli cũ primo cõcumbere incipiũt quibus cum fuerint cõgressi eas re pacta odio habeant. An quod mutatio summa exterit sequẽtis tristitiæ memores eã fugiunt tanquam sontem ad quam sese applicuerunt.

Quare qui equitãt assidue libidinosiores euadunt. An caloris agitationisq; causa eodem afficiuntur modo quo per coitum. Quocirca ætatis quoq; accessione membra genitalia contrectata agitataq; plenius augentur quod igitur semper eo utuntur motu qui equitant hinc fluentiore corpore præparatoq; ad cõcumbendum euadunt.

Quare concũbendi facultatẽ dari per ætatẽ cũ cœptum est corpora male olẽt. prius autẽ ante pubẽ nõ ita olẽt. nec uiri nec mulieres. An quoniã quæ incocta sũt tũ sapores habent deteriores Aut enĩ accidiores: aut salsiores: ant amariores tũ odores reddũt fœtidiores. Cõtra quæ cõcocta maturaq; sũt sapores: aut dulces: aut minus amaros. & odores suauiores ꝑstãt aut certe minus insuaues. Pater hoc in oĩbus. tam terræ stirpibus quã animãtibus ipsis. Detractis autem quæ matura cõcoctaque sũt cætera cruda relinquuntur. ut & ĩ cinere portione dulci cõsũpta puluis amarus relinquitur. Et sudor quoque salsus eadem de causa est. Calor autẽ naturalis semen genitale cõcoquit quod quam quã exiguũ est: uim tamẽ obtinet maximã quippe quod ex multo admodum tam exiguũ cõstitutũ sit. quãobrẽ ubi id secessit resoluimur magna ex parte. uæhemẽtius atq; refrigeramur. itaq; humores incõcoctiores redduntur. patefactis meatibus ꝓpter seminis excursum quo fit ut sudor ob cruditatẽ & salsior & fœtidior tunc sit quam in pueril i ætate. Quod si cui forte talis natura sit. ut partem subsidẽtẽ sudoris fœtidã habeat. huic magis magisq; res ĩnotescet. ac ꝑsertim eisdẽ in locis quibus & cæteris maxime cõsistit. uelut in aliis.

Cur si ex nostro semine procreatum aĩal est prolẽ id nostrã appellare solemus. Sed si ex aliquo alio nr̃o uel excremẽto uel parte prodiit nostrũ id esse nunquã fatemur Multa enĩ semine purrescẽte ꝓueniũt. Quid igitur causæ sit ut si quales nos sumus tale fuerit nostrũ id sit. Sin diuersum id alienũ sit. Aut enĩ omnia nostra esse oportet: aut nulla. At primum q̃m quod ex semine nostro ꝓdiit id ex nostro est quod secus id ex alieno. s. que purgamẽtis excremẽtisq; enascuntur. Deniq; nihil ex oĩbus quæ animãti tribuimus gignere animãtẽ potest nisi semẽ genitale Quod autẽ nocet. quod ꝙ malũ est: id suũ nullius est nec quod alienũ est. id suũ esse potest. Haud enim idẽ illa significant suũ esse & alienum esse uel diuersũ uel malũ. Excremẽta aũt & putredines nõ nostra sed diuersa alienaq; sunt a nr̃a natura. nõ enim quæcũq; in corpore extiterũt corporis hæc esse putandũ. Nã & papulæ sæpe erũpũt que tollimus. atq; excidimus oĩno que ꝑter naturã cõstiterint hec alieua oĩa sunt mnlta autem ꝑter naturã uel rebus cõiũcta naturalibus prodeunt quod si ex rebus nostris solo semine natum animans sit rectequod ita peruenerit prolẽ id esse nostrã tãtum putabimus & semine uero ipõ si quid extitit aliud ut uermis ubi uel foris putruit. uel corruptũ in utero est. ut que mõstra appellamus prolẽ id esse nostrã haud quãquã dicendum est. cum enim corrupto creetur semine non insuper ex nostro creatur. sed alieno: quemadmodum quod excrementis cõstiterit: ut quod stercore. Omnia uero huiuscemodi ex corrupto creari semine hinc iudicatur quod ex non corrupto creari tale natura statuit: quale illud est de quo semen genitale prodierit. Exempli gratia si de quo equus si de homine homo: nec semẽ magnificamus ipsum nec aliquid quod intergenerãdum confici solitum est. Tunc enim humor & corpulentia quedam & caro consistunt: quorum

nihil nobile est quoniá nôdú naturã obtinét destinatam sed eatenus naturam attingunt quatenus ita se habeant:ut ex illis tale creari possit quele nos sumus modo seruentur. Corruptis autem nihil tale enasci potest.causa est hæc cur necalia ex re nostri corporis: nec ex sæmine ipso corrupto aut in profecto prolem nostram oriri arbitremur.

Cur minus in aqua hoíes cõcũbere queũt.an ꝙ res nulla in aqua liquescere pôt:quæ ab igne liquefieri apta ẽ.ceu plũbũ aut cera.Semen aũt hoís igne plane liquescere uidemus:haud enĩ prius fluere incipit q̃ per attritũ recaleat:pisces tñ sine attritu coire fatendum est.

Qua de causa res oíum suauissima cõcubitus est.Et utrũ necessitate impellantur ad cõcubendũ animantes.an rei cuiuspiá gratia genus hoc libidinis parũ est.an suauissime quidẽ cõcumbimns qm: aut toto ex corpore semẽ ꝓfluit ut aliqui uolũt:at quia q̃uis nõ toto ex corpore. Tñ per eã partẽ se ꝓmıt in quã meatus oẽs uenæq; oẽs applicent̃ & coeãt.cũ igit̃ uoluptas similis ĩ libidine atq; in prurigine sit:efficit̃ pariter ut corpus gestiat uniuersum.Prurigo enĩ secessio humoris spumosi inclusi contra naturã est. Et genıturã uero secessionẽ humoris eiusmodi esse ad rẽ naturalẽ cõstat. Suauis autẽ tũ ex necessitate:tum rei cuiuspiam gratia concubitus est.Ex necessitate inquã ꝙ uia omnis pertinens ad rem naturalem suauis est si modo a sensu percipi queat.Rei uero cuiuspiã gratia est:ut ortus sit animátiũ perpetuus.facit enĩ uoluptas ut animãtes ad coitũ ardẽtius excitetur.

Cur uenus ĩmodica morbis pituitæ nõnullis cõmoda est.An quoniam excrementi quidam exitus est ita ut multum uacantis matetiæ cum seminæ detrahi possit.Piuitam autem excrementũ esse nulli dubium est.

Cur res uenerea uentrem refrigerat & siccat.An refrigerat quoniá calor in concubẽdo excernitur. Et siccare quidem coitus uenereus potest:quippe cũ euaporari dum calor exit necesse sit.exit aũt cum refrigeratur.Adde etiã ꝙ feruor coeundi siccare nimirum potest.

Cur salaces hi sunt quibus pili palpebrarum defluunt.an ob ipsum quo etiam calui.sunt enim hæc ambo partes rei eiusdem.Quicunq; autem ex bilis congenitis ætate iam prouecto non crescunt. hi omnes decidunt libidinis usu ĩmoderato.capillus enim & supciliũ & ciliũ genere congeniti pili continentur.Exq; his supercilia tm̃ nõnullis ætate ꝓuectis obdensantur. Quod cur ita sit alibi rationem attulimus.Reliqua autẽ utraq; genera eadem illa de causa deficiunt ꝙ partes superiores sanguinis parum obtinentes libido refrigerat.Ita enim efficitur ut locus hic alimentũ concoquere non possit cum autem pili alimento caruerint defluant necesse est.

Quá ob causam qui mingendi desiderio tenentur concumbere nequeunt.an ꝙ meatus implentur. Quod autem plenum humoris est id nullũ ꝑterea humorem potest suscipere.

Cur gignendi facultas hic tollit̃ q a uaricibus tenent̃:siue hõ siue aliqd ex cæteroꝝ animantiũ numero est.an ꝙ uarix flatu translato fieri solet.Quocirca in uiciis atre bilis cõmoda est.Fit aũt cõcubitus quoq; cũ flatus ex cursu. Quáobrẽ si impetus ille agitur cũ uarix exercet semen non insup extitatur:sed refrigeratur.Fit igirur inde ut pẽnis tentigo emarcescat.

Quare qui concubunt resolui atq; languere magna ex parte solent.an ꝙ sæmen nmni ex parte corporis secretio est.itaq; ut ædificii cõstructio sic corporis cõpactio quæritur:dum semen decedit q̃ si sanguis multum ut aliqua pars alia decedat ita ꝙ exit per opportunũ est:& quod exiguũ ex multo alimento conficiatur quẽadmodum amilum ex farina.

Cur is qui concũbũt si desiderio mingendi tenentur pennis intendi uæhementius potest.An ꝙ foramina plena redduntur humoris semen per angusta se promens molem efficit ampliorẽ:atq; extollit:pennis etenĩ ad ipsos meatus est positus.

Quá ob causam tentigo & amplificatio pennis illa existere possit.an duplex causa est.Vna ꝙ põdus urgens post testes facit ut pẽuis erigat̃.testes enĩ uicẽ fulmenti uictorii capiũt.Altera ꝙ foramina spiritu admisso ĩplent̃:ita ut genitale mẽbrũ ĩtumescat atq; se erigat.An humor auctus translatus ꝗ facit:ut moles amplior redũdet.pẽnis tñ qui mensura insigni adoleuerit minus se patit̃ efferri. Fit enim ut ita pondus a fulmento uectis remotius maneat.

Qua de causa qui rem agunt uenereã.aut qui ea ætate sunt quæ sufficiat ueneri male olent.uirusq; hirci reddunt.pueri autem non ita olent.ac spiritus puerorum ut dictum iam est humorẽ sudorẽ ꝗ concoquere potest.Virorum autem nequit.

Cur per æstatem uiri minus mulieres magis concũbere ualeant:quod Hesiodus quoq; poeta inquit Tunc fœmineo uenus usu est magis effera sexu.Mirior illa uiris & sæpe accita relanguet. Vtrum ꝙ testes eo tempore magis dimittuntur:& flacent quã per hiemẽ:cum qui cõcubiturus est retrahat:ac suscipiat illos necesse sit.An quoniá naturæ calidæ præ nimio calore æstiui temporis æstuant collabunturq;.frigidæ uero refouentur & uigent.Est autem uir calidus & siccus:mulier frigida humidaq;.Ergo uirorum tunc uires infirmantur mulierum corroborantur & uigent per compensationem qualitatis contrariæ.

Cur nõnulli rem uenereã cũ uoluptate patiantur & alii uel ipsi agere cupiant.alii pati tãtũmodo ge

stiant

ſtiant.an ꝙ excrementis ſingulis locus determinatus a natura eſt:in quem inſtituto ſecerni natura li debeat ſolicitataq; natura ſpũs excurrens tumorem admouet excrementumq; una extrudere ſolet: Verbi cauſa urinam in ueſicam:cibum conſumptũ i aluũ lachrymam in oculos: mucorem in nares ſanguinem in uenas naturæ deduci placuit. His autem ꝓxime genituram quoq; in teſtes & pennam deferri conſtitutum eſt. Quibus itaq; meatus habitu ſuo naturali priuantur.uel quia ob cecati ſunt qui ad pennem tendant:quod ſpadonibus hiſq; ſimilibus euenit.uel etiam aliis de cauſis.his talis humor in ſedem confluit.quippe qui hac tranſmeare ſoleat. Quod eius loci conractio in coeũdo & partiũ ſedi appoſitarũ cõſumptio ĩdicãt.Qui ſi admodũ fæmĩe genitali abundant excremẽtũ illud large in eũ locũ ſe colligit itaq; cũ excitata cupiditas ẽ attritũ ps ea deſiderat in quã confluit excrementũ.Cupiditas autẽ excitari tũ a cibo:tũ ab imaginatione põt.Cũ enim alterutra de cauſa libido cõmota eſt: ſps eodẽ cõcurrit : & genus id excrementi cõfluit quo ſecedere natum eſt.& ſi tenue ſpirituoſũue eſt cum diflatũ id fuerit:requieſcũt quemadmodũ pueris:& adoleſcentibus iterdũ nullo ſecreto humore ceſſare tentigines poſſunt. Sed ſi craſſum corpulentũq; eſt.niſi extruſo quieſcere nequæunt:ꝙ ſi neutrum eorum accidit:cupiunt quouſq; ad alterutrũ accidat. Quorum uero natura mollis & fœminea eſt. ita hi conſtant ut genitura uel nulla uel minima eo ueniat:quo illoꝝ ſecernitur.qui prædicti natura integra ſunt. ſed ſe in partẽ ſedis diuertat. quod ꝓpterea euenit: quia præter naturæ normã cõſtiterunt.Cum enim mares crearentur ita degenerarunt.ut partẽ uirilẽ mancãt: atq; obleſum habere cogerent̃.Leſio aũt alia rẽ oĩno corrũpit.alia puertit & uiciat.At genus illud corrumpens: ut in his ſit fieri nõ poteſt.Ita enim mulieres non uiri crearent̃.Ergo puerti citariq; alioſum quã ſecernendum natura uoluit neceſſe eſt. Vñ fit ut rn ſaciabiles etiam ſint modo mulieꝝ. humor enim ſollicitãs ille exiguus eſt. Nec quicq̃ ſe ꝓmere conat̃ refrigeraturq; celeriter. Quibus itaq; ſedem humor ex toto adiuit.hi pati tñmodo auent. Quibus aũt utrãque partẽ ſeſe diſptiit hi & agere & parti cõcupiunt.idque amplius quo tandem plenius fluxerit.Seb ſunt quibus uel ex cõſuetudinẽ affectus hic accidat. fit euĩ ut tã geſtiant̃ quã cum agunt utque geniturã nihilomnis ita emittere ualeãt.Ergo agere cupiunt qbus hæc ipſa uſu euenerunt. & conſuetudo magis ueluti in natura iccirco illis euadit qbus nõ ante pubem ſed in ea uicium patiendi inualuit qm̃ is recordatio rei cum deſiderant orit̃. Vna autem cum recordatione geſtiens exultat uoluptas deſiderãt autem pinde ac nati ad patiendum.magna igitur parte uel ob cõſuetudinem res exiſtit. Sed ſi accedat ut idem & ſalax & mollis ſit longe expeditius hæc omnia euenire poſſe putandum eſt.

Cur hoĩes rem agere uenereã cupiẽtes cõfiteri ſe cupe maxĩe pudet. Bibẽdi aut edẽdi aut aliquid euiuſmodi faciẽdi deſiderio cũ teneant̃ cõfiteri nõ pudet.an ꝙ rerũ plurimaꝝ cupiditates neceſſarie ſũt.& nonnulle niſi expleantur iterimũt. Rei ãt ueneræ libido ſupflu t & abdantiæ index eſt.

Cur uiri ꝑ hiemẽ mulieres ꝑ æſtatẽ rei uenerẽ appetentiores ſunt. An ꝙ uiris calidior natura & ſiccior eſt:mulieribus ãt humida frigidaq; quãobrem illis humor & calor ſatis cupiditatem ueneris hiberno tempore accendere q̃unt:quibus rebus ſæmen oriri certum eſt.Mulieribus ãt & calor minor & humor concretus propter caloris inopiam tunc eſt.At per æſtatem contra mulieribus calor modicus. Viris largior quam ſatis ſit.nimius enim uires frangit atq; diſſoluit.Qua propter pueri quoq; per æſtatem tenuiores redduntnr.Incidit enĩ ut ignis coniungatur.

Cur quibus natura calida eſt.ſ.modo robuſti pleniq; ſint niſi concubãt.his ſæpe bilis proſiſtit & aluus amara ſecedit:& pituita ſalſa conficitur & color corporis ĩmutatur. An ꝙ ſemp cum ſæmine una excrementi a qd exit. Vñ etiam nõnulloꝝ ex cremẽtis abundãtiũ genitura lauamentum piſcium redolet.Igitur excrementum quoq; illud concũbenti decedit.Itaq; nihil eſt quod poſſit affligere. Abſtinenti ãt manet & amarum ſalſũue redditur.

Cur libidinoſi ſũt q melãcolici. An ꝙ flatu redũdãt.Sæmen ãt deceſſio flatus eſt.Ergo quibus idipſũ ãmplificatũ:hos ſæpe purgari appetere neceſſe eſt.Sic enĩ efficitur ut leuentur.

Cur aues & piloſi hoĩes libidine uæhementer aguntur. Vtꝝ ꝙ multũ humoris continent.an non ea ratio eſt.Fœmina enim quæ humida eſt pilis uacat ſed potius quod genus illud utrumq; naturæ multi humoris concoquens propter caloris copiã eſt.Indicio pilus eſt atq; penna. An ꝙ & multum ineſt humoris:& id a calore ſuperatur.Neque enĩ ſi multum non eſſet humoris: neq; ſi non a calore uinceretur pennæ auibus pili hominibus Poſſent unquã oriri. Sæmen autem uel loci ac tẽporis portione uel ratione creari plurimñ poteſt:ut in aere ut in uere. Nã eius natura calida & humida eſt.Fit etiam ratioue communi ut aues & claudi homines ſalaces nimirum ſint.alimentum enim utriſq; ſeorſum quidem exiguum profluit ꝓpter uicium cruris. In ſublime uero affatĩ effertur atque in ſemen conuertitur.

Cur hoĩ cũ concũbit oculi ꝓxiſſimũ ĩfirmantur. An ꝙ humore dificiente id accidit.Argumentnm uero frigidã eſſe geniturã ꝙ humida nunquã redditur : niſi caleſiat. nec ullã deſiderat liquefactionem qñ quidem per uniuerſũ corpus expaſſa eſt quemadmodum ſanguis.

QVINTA PARTICVLA QVAE AD LABOREM QVIETEM ATQVE HABITVM CORPORIS PERTINENT. THEO. INTER.

Vr ambulationes ꝓlixe quidẽ per plana laborioſiores ſunt q̃ per incõpta: breues autem leuiores. An ꝙ mẽbra tum a multo: tũ a uæbemente motu fatigantur. eſt autẽ uehemẽs qui paſſim per loca inæqualia agitur. multus uero ꝗ continens unuſqꝫ eſt. Locis. igiᵗ inæq̃libus tãetſi longa motio acta eſt: tamẽ requiẽ mutatio pſtat. faciqꝫ ut longa nõ ſit ne ipſorũ quidẽ equoꝝ ꝓpter mutationẽ. Planis autẽ hĩtus ſimilitudo & ꝑitas nihil interpellat nec mẽbris ullam pſtat quietem, ſed efficit ut mouẽdi ratio cõtinuetur. at uero ſi breuis ſit nimietas quidẽ motus nulla in planis fatigabit; accliuibus ãt quoniã ĩmutatio uehemẽs & cõtraria corpus mõ ſurſum mõ deorſum uexat: fatigetur neceſſe eſt. Talis uero motus ut dictũ eſt qui ꝑ ardua agitur cõtrarius qui per plana.

Quã ob cauſam qui animo deficiunt: & qui præ nimio exercitandi labore diſſoluunᵗ mole corporis cõtractiore exiſtũt uocẽqꝫ reddere acutiorem putanᵗ. An quia uoces minores mittuntur. ideo acutiores eſſe uidentur. Argumentũ ꝙ qui clamãtes a longe imitanᵗ acute ꝓferunt. Moles autem corporum minores iccirco redduntnr ꝙ ſanguis ſe a ſummis corporis partibus ſeuocat ad imas.

Cur uenter tantummodo extenuatur eorum qui ſe exercitationi dederunt. An quoniam uenter pingue amplectitur plurimum.

Cur pingue eorũ abſumiᵗ qui ſe laboribus dederũt. Caro autẽ nullatenus emaceratur. An quoniam pingue concalefactum liq̃ſcit quod carni nõ euenit. Motio autẽ concalefacit.

Cur uenter opimus admodũ eſſe ſolet: Vtrũ ꝙ cibo ꝓpinquus eſt. Dumqꝫ cætera mẽbra ex uentre hariunt. Venter ipẽ ſibi ſæpius ĩgerit. an qm̃ mĩme uenter laborat. Flexibꝰ enĩ hic nullis cõtorq̃ᵗ.

Cur melius fatigationes tũ ceſſant cũ qs ex aq̃ oleo ꝑmixta ſe ꝑfricuit. An quoniã oleũ magis ſubire cũ aq̃ poteſt quã ſi ꝑ ſeipm̃ eſt. Duciᵗ enĩ ſuapte natura ut ĩnatet & fluitet ubi autẽ ſubiit corpus ſubinde amplius emolliᵗ. an quia oleũ natura calidũ eſt. calidũ aũt q̃dqꝫ & ſiccat & indurat. at mẽbris fatigat ſiccitas & duricies iucõmode oĩo ſunt. mixtũ igiᵗ aq̃ eo plus iuuat quo minus ſiccat.

Cur laſſis corporibus euomẽdũ pcipitur: cũ tamẽ uomitus ſit laborioſius. an ꝙ laſſitudo colliſis oſſibus aut pſſatis aut fatigatis cõſequi ſoleat. quos quidẽ affectus patiunᵗ extrinſecus: idqꝫ bifariam. aut cuĩ copia carnis uires exuꝑauit oſſiũ. aut cum freq̃ns corpus ſe cætero corpori miſcuit. quod locũ ſibi obtinere apte nõ poſſit qualis genus excrementoꝝ eſt. Põdera enĩ q̃cũqꝫ extrinſecus corpori applicenᵗ laborioſiora ſunt quã ipſa corpis mẽbra etiã ſi pondere leuiora illis eſſe cõtingerit argumẽtũ ꝙ ꝗ plus æquo uel ederint uel biberint: hi mĩus q̃uis laborarint q̃ ieiuni grauiustñ fatigantur. qm̃ cibus locũ ſuũ nõ obtinet: utpote qui adhuc maneat crudus. Cũ autem fatigatio maceret atqꝫ colliq̃faciat colliq̃mentum autẽ nõ niſi excremẽtũ ſit hoc quod laſſitudinem mouet dũ temere uagatur occurſatqꝫ oſſibus & neruis & intimis carnis q̃ rara ſoluta patefactaqꝫ ſubſtant. uomitus igiᵗ cũ id extrudat quod fatigationem inducit merito hominem recreat liberatqꝫ a laſſitudine: corpus enĩ quale principio fuerit tale reſtituit. Elaxat autẽ uomitus nõ nimii motus rõe: ſed ſi ita fuerit ut nõ plene agatur: copia enĩ ciboꝝ quæ in uentriculo remanſerit & excrementa q̃ his incidant cibis: faciunt ut laſſitudo uomitum cõſequaᵗ quemadmodũ in corporibus nimium impletis dictũ iã eſt. Quod ſi nec illis cãm laſſeſcendi labor inferat ſed cũ ita ſeſe hñt laborarrit nec iis qui non totũ cibum eicerint uomitus cauſa foret laſſeſcendi nã ſi hoc eſſet haud erat ꝙ non oĩbꝰ euomẽtibꝰ laſſitudo ĩcideret nũc uero multi poſt: ubi euomerũt alacriotes certe reddũᵗ

Cur labrioſius brachio eſt inanẽ iactaſſe manũ q̃nã cũ altere. an ꝙ ĩani iactura brahiũ q̃ſi cõuellitur uæhemẽtius. Nulla enĩ in re nititur quẽadmodũ cũ mittit miſſili obdito fulcire ſe põt. Huic ꝓxime ſaltans quoqꝫ põdiſculis ſuſceptis ĩnititur. Et qui currit manus obq̃tiens ſe ſuſtentat. Quã obrẽ ille plus ꝓſilit alteres tenens quã nõ tenens. hic uelocius currit manꝰ obq̃tiens q̃ nõ obq̃tiẽs

Quã ob cãm curſus uelox tã in hoĩum genere quã in cæteroꝝ aĩantiũ facit ut capita a morbo tẽptentur quãquã curſus unuſq̃ſqꝫ detrahere ad ima genus oẽ excrementoꝝ putatur ut ambulatio quapropter crura eoꝝ implentur. qui nimiũ ambulant: quoniã de parte ſuꝑiore ad imã labitur & alimentũ oẽ & excrementum: an motus quidem ubi agere idem poteſt. Verum motus uelox cum uires intendit & ſpiritum retinet caput. cõcalefacit: eiuſqꝫ uenas nimiꝝ inflat & attrahentes redit facultatis exterue ut frigoris ut caloris. adde quæ in pectore cõtinentur. nam ea quoqꝫ attrahi reſorberiqꝫ inde credendum eſt. Quibus rebus admiſſis locum ægrotare illum neceſſe eſt.

Cur locis æq̃libus quã ĩæq̃libus magis fatigaᵗ: ocius autẽ iter æq̃le quã ĩæq̃le conficiᵗ. an minus laboris tunc eſt cum motus nõ ſemꝑ eodẽ hĩtu agiᵗ: q̃d ingreſſu æq̃li potius fit: ocius euim ingredimur ubi minus cõtra naturam mouemur. Ergo per locum æq̃lẽ parce atqꝫ freq̃nter & ponitur & attollitur per inqualem autem eontra. Anqui ratio attollendi cõtra naturã eſt. Vi nẽqꝫ oẽm attollendi uſũ exequimur: q̃d autẽ ꝑ ſingulos gradus paulũ reddiᵗ id multũ ꝑ mulos demũ exultat.

Cur in planis laborioſius accubamus quã in concauis. An eadem rõ eſt cur etiam in conuexis la-

boriosius quã planis. Cũ enĩ pondus corporis se eundẽ in locũ ĩ sedendo accubãdoue colligit facit ꝑ afflictationẽ ut laboretur: Incuruũ igitur q̃ rectũ. idq; quã cõcauũ magis tale se exhibet. nostrũ et enĩ corpus in orbẽ se colligit potius quam dirigat in processũ. Quæ autem eiusmodi sunt hæc per plura attingũtur a cõcauis quã a planis. his eisdem de causis etiã fit ut que cedũt minus quã dura & renitẽtia fatigẽt: & ĩ accubãdo & in sedẽdo.

Cur breues deãbulationes fatigationẽ mouere amplius soleãt. An quia euariãt incõpteq; sũt. faciũt enim ut sæpe subsistatur. de cõtrario ãt ĩ cõtrariũ freq̃nter mutari laboriosũ est. Neutri nãq; asuescere sinit quæ quidẽ assuescẽdi rõ uocat fatigatiõe: utriq; ãt simul ut assuescas fieri nõ potest.

Cur qui equo uehuntur quo lõgius equus decurrerit eo magis emittere lachrymas solent. Vtrũ quoniam aer qui se obiectat subinde eo frigidior est: quominus teporis corpus attigerit. quod his enĩ euenit qui cursũ nudo corpore agunt: frigus aũt mouere lachriymã potest an cõtra. Res enĩ calida lachrymã ciet uelut sol. Motus aũt nimirum calorem efficere potest. An propter ictum illatũ ab aere illud accidit. Quomodo enim uẽti aduersi oculos perturbãt sic aer occursãs eo magis ferire potest quo equus uelocius agitatur.

Cur cætera mẽbra cũ perfricantur pleniora euadãt uenter aũt soleat extenuari. an perfrictione, ꝑtinꝰ uæhementiore extenuatur cuius etiã ĩpleri soleat illa fricãdi rõne quam paulatim ãplificando ad mouemus sed nõ æque proficit atq; caro qua de re querit̃. Quippe cũ oĩno in exercitãdo laborã doq; uenter precipue extenuetur. rõ igitur ꝙ opima oĩa cõcalefacta liq̃scunt: & ea magis que tensa suapte uatura sunt: uenter aũt cuteus est. cutis uero sua natura tensionẽ habet sed enĩ quod uẽter celerime opimatur ideo & pingue aliquid semper obtinet. nisi morbo laboret. Cuius rei causam di xerĩ quod cibo ex uicino positus est. Cũ igitur oĩno pingue res propria naturæ nõ sit. sed aduen ticiũ: nec ita necessariũ ut caro adhereat: ideo & exercitãdi & ꝑfricãdi agitatio uentrẽ cõcalefaciens liquefacit & macerat alimentũq; quod ĩde redundet membris cæteris dispertit quamobrem sedi le uentre opimat reliquũ corpus extenuat. Motiones uero perfrictionesq; uentrem extenuant reli quum corpus in plent & augent.

Cur pacto longo itinere aut cursu siquis se sup summos cõstiterit digitos calces pedũ cõquatiuntur ꝑniq; deorsum labuntur an ꝑpter cõtinuatum uehementẽq; motũ cõcitati nerui nondum requie scunt. Fit enim sæpe ut animus euincere corpus totum possit. Mẽbra autem singula inhibere non possit ubi se quendã in modũ cõmouere. nõ enim cor non pennem excitũ residere animus cogere potest. Rõ autẽ rei quã quærimus est ꝙ multum spũs circa neruos deuritur: qđ nõ simul ac substiteris refrigescere potest. Is igit̃ sp̃s conq̃tiens ueluti subtrahendo suo motu deducit facitq; ut pars remotissima minime cõtineat̃. Itaq; calces tremescunt queãdmodũ imum labrum hominis iratis.

Qua de causa qui nõ cõcitate admodũ currunt numerose respirant. utrũ ꝙ numerus omnis mẽsurã certo recipit motu talis ãt motus est qui ꝑ equas agit̃ portiones queãdmodũ agunt qui currunt le uiter ergo simuil atq; agere cursum incœpint respirãt ita ut cũ spiracio ꝑ compes uices ꝑꝑ parem metiendi motũ reddatur numerũ siue modulationem possit cõtinuare. An ꝙ omnis spirandi ratio cõpari uicissitudine cõfici soleat. mõ q̃s nõ retineat: sed tenore trahẽdi a natura determinato utat̃ igitur cũ sedemus aut ambulamus ꝙ motus corpis mediocris est: numerus palã nõ fieri põt. cũ itẽ cursum cõcitate agimus ꝙ sensus cõseq motũ neq̃at numerũ ꝑcipe respirãdi haud q̃q̃ ualemus. at cum mediocriter nosipĩ cõcitemus motus ipsi mediocris mensurain modun respirandi sensibilẽ præstans explicare numerum potest.

Quare intercurrendum aer inflatum conuerti nobis uideatur. utrũ quoniã dũ ꝑ cursum agiramur aerem corporibus nostris continentem excitamus. qđ nõ nisi flatum. mouere profecto est quocir ca non solum uidetur: sed eriam uero inflatum aer conuertitur. An ꝙ in currendo aerem impetu nostro uiolemus quo facto sensu aeris per motum magis afficiamur. Ergo recte inflatum aer se conuertere uideatur. Hoc enim ratione impetus potest euenire.

Quamobrem currentes potius cadimus quam ambulantes. An ꝙ magisquam moueamur attollimus hoc enim inter cursum & ambulationem interest.

Cur ascendẽres genibꝰ descendẽtes femoribꝰ elaboramus. An q̃m dũ ascendimus corpus sursum ia ctamus distẽsionẽq; corpis gnenuũq; mouemus ex quo genibꝰ laborãdũ est: ꝑcliuis ãt locis eo femoribꝰ laborat̃ ꝙ his ĩpis enixi crura submouemꝰ ad hæc oẽ qđ ꝑter nãm fit laborẽ dolorẽq; mouet: est aũt secũdũ naturã genibus ut ante flectant̃ femoribus autẽ ut retro a locis accliuis genua retroflectunt̃ ꝑcliuis autẽ femora ante cogunt̃ corpus enim se pronũ ꝑpensumq; ita defertur.

Cur in itinere media femoris parte potissimũ fatigari solemus. An ꝙ longi cuiusq; atq; continui pars potissimum media laborat: cum. s. stabilitum fixumq; manet. quamobrem hæc præcipue rũ pitur. Femur autẽ tale est: ergo partem potissimũ mediã eius fatigare meriro solemus.

Quĩ ob causam qui humida constant natura facile a labore æstuq; strangulantur. An ꝙ humor cũ calefactus transit in aera itaque acrius urit. ergo cum ob nimietatẽ facultas submouendi nõ datur

refrigeratio nulla subsequitur, atque ita celeriter homo calolre insito & aduentitio exardescit. Quapropter sudor spūsq; secessio eos iuuant qui se exercent, qui deniq; laboribus se dederunt. Cum enim humor discernitur atq; extenuatur spiritum inde enasci necessarium est.

Quare corpora quæ modice constant tempataq; sunt in morbū sæpius incidunt: & facilius curantur. An utrūq; eadē de causa euenit: est enī æquabile quod modicū est. quod autē æquabile id cōpatibilius est. Quāobrem siqua eius pars laborauit protinus totum collaborant īmodicū autē cōtra ut pote quod se iunctius sit partiū suarū uicia minus haurit: minusq; consentiens est. Ergo sæpius in dicti morbū hac de causa incidit facilius autē curatur quoniā malū partium cōe oīum est. eo nanq; debilius redditur quo se in plura digesserit. itaq; curabilius est: īmodicū uero illud ut qđ rē cōem cū partib⁹ nō hēat minus qdē ægrotat sed difficilius curat̃ qm̄ malū uæhemētius urget.

Cur æqlibus q̄ īæqlib⁹ locis magis fatigari solemus. Ocius aūt iter æq̄le q̄ inæq̄le expedimus. An ꝙ minus laboris tū est cū nō assidue habitu eodē mouemur. quēadmodū ingressu æquabili potius agitur. ocius uero ingredimur. cū ubi minus pari tēpore attollimus. Ergo per locū æqualem usus attollendi exiguus est. atq; frequens per inæqualem autem ecōtrario. Quod uero per singulos gradus paulum redditur multū id per multos demū exultat.

Cur femora in descendendo tibiæ in ascendendo laborant. An labor in ascendendo est quia corpus attollitur. Fit enī ut totū corpus nobis oneri sit. Itaq; cui totū incūbit. & quo totū attollitur: id præcipue præmitur atq; laborat hoc autē tibia est. Postremā enim hæc longitudinē tenet nec modo pedis latitudinē aliq̄ sortitur. Vnde fit ut hoc minus se ualeat stabilire. itaq; ut humeris ita tibiis pondus sustinemus. Laborēq; ob eam rem quo humerus maxīe affici solet. tibia quoq; patiat̃ necesse est. At in descendendo quoniā corpus deorsum se defert propellitq; contra naturam. hinc labor & uexandi ratio ꝓuenit. Itaq; laborē huic præcipue admouet cui incūbitur quodq; uexat Atqui tibia manet thorax ponderi est. femur sustinet atq; uacillat eo ꝙ & porrectū in longitudinē est & superne uesatur qua scilicet thorax procūbit.

Cur iter lōgius tū esse uidetur cū ignari quātum sit ambulamus quā cū gnari si modo res cæteræ pares adsint. an ꝙ nosse quātum sit nōnisi nosse eius numerū est. rēq; nō determinatā plurisquam determinatā esse perfectūest ergo quēadmodū si nostri quātū sit finitū id esse necesse est sic etiam si ignoras quasi reciprocetur animus cauillatus oberrat infinitūq; id esse uidetur quod finitū est. Quāobrem si quātū quodlibet determinatū nō esse putetur: uelut infinitū id esse uidebitur. eo ꝙ apatū est: ut sit determinatū. At si determinatū nō sit īfinitum est. Ergo id quoq; īfinitum quodāmodo uideri necesse est. quod determinatum esse nequaquā uidetur.

Cur femora magisquā tibia fatigantur. Vtrū ꝙ prope absunt ab ea parte quæ excrementū cōtinet. itaq; ubi ea pars agitata nimiū recaluerit femora expeditius ac plenius attrahere possunt quam tibia. An ꝙ femora cōtinentiore cōstant natura laboratur enī præcipue ꝓpter cōtinui distractionē. quippe cū & si nullo excremēto substāte fessi sumus. tamē femoribus ac lūbis acrius laboramus. an quō inguina per ictum oriri nouimus. proprer uenarū & neruorū societatem. ita etiam lassitudo potius in femur īcumbit: quod qdem ab initio propius abest. an ꝙ femur eadem habitus ratione fungitur suo munere magisquā tibia quæ qdem res laboriosior est. an ꝙ femora carnis copiā sustinent. Itaq; res affatim in his inest: quam naturæ rationi tribuimus.

Quam ob causam tubercula & ulcera nōnullis ex labore ꝓueniunt. an corpore impuro motus cōcalefaciens excremēta alia etiam cum sudore uaporatim destringit: quæ crassa & humore prauo hoc est acuto. aut amaron aut salso cōtenta secerni penitus suam ob cōcretionem nō quæūt. Itaq; per carnem intumescunt atque exulcerātur. propter amari humoris uinolentiam:

Cur nō protinus ab exercitatione aut a medicamēto epoto cibus assumi debeat. an ꝙ adhuc corpus purgatur: necdū a labore quiscit. Excremēta excita redundant.

Quāobrem currere q̄ ambulare difficilius est. an ꝙ plus oneris fert qui currit: is. n. elatus ac pēdens onus sup se totū sustinet. at q āibular parte īsistiēte uicissim sustentat̃ q̄si pariete admot⁹ reqescar.

Cur nō protinus ad exercitatone famere īcipimus. Vtrū propter colliqfactionis residua. dum penitus cōcoquatur. An propter spiritū quē labor ex humore subdito mouet. An propter sit in quami laboris calor inducit. Hæc enim accidunt omnia.

Cur genitura īsōnis his profluere solet qui aut labore lassescūt: aut tabie cōsumuntur. An ꝙ omnino ita incontinētes sunt qui natura calida & humida cōstant. Semen enim tale natura est: quod autem tale est ex his qui tali hītu sūt potissimū profluit cū calor sōni accessit. quippe cū corpora tantisper exiguū momentum desiderent idque intrinsecus nō extrinsecus. Lassi autem & tabescētes ita affecti sunt. Redundant enim & elassati colliquamentis calidis propter fatigationē & motum. & tabefacti propter destillationē & calorem quem īflāmatio mouet.

Quā ob causā crus suū sinistrū diutius pfricare cuiq; difficilius est q̄ dextrū An parte dextera laborare ualem⁹. Reb⁹ aūt ꝑter naturā ꝓficiscentib⁹ annumerāda cruris sinistri frictio ē. Fit. n. dex

fra fran-

tra transuersā in partē obiectā. Quæ autē præter naturam fiunt: hæc factu sunt difficilia. Sinistra
uero manu partem pfricando dextrā nil tale pcipimus: quoniā hæc neutrā in partē apta potēsq; est.

Cur breues deambulationes laboriosiores sunt. An ꝙ crebro subsistimus: neq; æquabili incessu
mouemur cum flectimus: quod certe laboriosum est.

Cut in sole cum stamus amplius recalescimus q̄ cū mouemur. cū tamen motus omnis uim cale fa-
ctoriam habeat. An non oē mouendi genus calefacit sed est etiam quod refrigeret. Quod etiā in
ollis feruentibus patet quotiens eas afflamus aut uersamus. An quia cū stamus calor permanet. is
autē cū permanet ampilus calefacit quā cū mouetur. Corpus etenim nostrū uaporem de se quen
dam mittit assidue tepidū qui proximū aerem tepefacit quemadmodū titio. Cum igitur quiesc
mus aer nos circunfundens calidus ob prædictā causam redditur. At cū mouemur flatus excitatur
qui refrigerare nos potest flatus enim quisq; frigidus est.

Quā ob causam qui equo currunt: quo contentius cursum arripit equus: eo magis lachrymas mit
tunt. Et qui pedibus eo magis quo intenderint uæhementius. Vtrum quonia aer occursans frigi-
dus est frigus enim lachrymas mouet. quippe ꝙ contrahendo condensandoq; carnē humorem ex-
primat. An potius contra. Calor enim sudorē elicit lachrymā autē sudor quidā est. qua propter a
concalefactione utrumq; mouetur & sudor & lachryma. salsaq; pariter ambo sentiuntur. Calorem
autē efficere motus potest. An propter aeris ictum. Quomodo eui flatus aduersi occulos pertur
bant: ita etiam aer qui se obiectat quo quis contentius equum agitat aut ipse currit eo magis ictu
quodā molli obuerberat ferit quo fit ut se lachrymæ pmant: scilicet meatibus oculorum relaxa-
tis appulsu eiusmodi. Oīs eteni ictus uim aut secandi habet: aut collidendi & cōtundendi.

Quāobrem qui cursum concitate agunt conuulsis maxime corripiantur ubi quis intercurrendū eis
substiterit. An ꝙ ea potissimū diuellunt quæ in partē cōtrariā uæhementer trahimus atq; moue-
mus. Cum igitur homini currenti uæhemēterq; mēbra ultra propellenti quis obuiā factus obsti-
terit accidit ut in partem retorqueātur contrariā: quæ adhuc ante pertendunt atq; proripiunt. Ita-
q; diuulsio eo uæhemētior incidit quo cursus contētius agitur.

Cur ambulationes minus laboriosæ sunt quæ inæquales q̄ quæ recte aguntur. An ꝙ delatio erecta
secūdū naturā corporis uniuersi est. Ideo ambulationes quas loca æquabilia præstat laboriosiores
quā inæquabiles sunt ꝙ in easdē partes laborē enim admouēt. quod inæquales illæ non faciunt.
Dispertiunt enī magis in omnes corporis partes. calidis uero tēporibus actæ ambulatiōes plus ua
lent quā frigidis. quippe quæ partibus externis laboris plus afferāt: & quidē sudorē ob eā rem euo
cando extenuent. Frigidis cōtra carnem reddūt constātiorē: & stomachū excitāt ciborūq; faciunt
auidiorē. Partibus enī internis calorē augent: mēbrisq; ad frigoris appulsum torpentibus locū in-
timum calore amplificato efficatius purgāt. Carnē uero solidiorem efficiunt ut quæ per eam uni
uersam nequeant superare. Accliues etiā ambulationes laboriosiores sunt q̄ decliues. magisq; exte-
nuant. Faciunt enī accliues ut lūbi potissimū laborēt: decliues ut femora. Pondus enī totū femo-
ribus incumbens grauissime pmit: quod idē cum præter naturā sursum efferri. a calore cogat ma
iorem in modū calefacit. Itaq; efficitur ut arduū ambulandi genus sudores moueat spiritū suspen
dendo extenuet lumbis dolorem infligat. Crura enī magna cū difficultate se in sublime incipiunt
lumbos inflectunt: frangunt: euellunt: quibus de causis labor præcipuus sequatur necesse est. Lo-
cis autē duris ac renitentibus habitæ ambulationes musculos & neruos cruriū effatigāt. Quippe
quæ contātiones tam neruis q̄ musculis moueāt cū enixu agātur uiolēto. Mollibus uero & ceden
tibus locis facta ambulatione articuli potissimū sentiūt. Flexus enī articuloꝶ pcrebrescit cū solū
succūbat dilabat & cedat eadē questio est. Et cur locis arduis difficilis ambulemus. An qm̄ oīs in-
gressus attollētia & positiōe cōficit. Attollere igit præter naturā est ponere secundū naturā ppo-
nere mediū tenet. in ambulando autē locis arduis multū fortis illius auerse natura pculdubio est.

Quare qui cursum ex equo arripiunt minus decidunt. An quod magis cauent q̄ timent.

Cur sedile alios ipleat: alios extenuet. Vtrū habitus corpoꝶ distāt inter sese: ut alii calidi alii frigidi
sint. ergo si ita est calidi iplent. Cibū enī corpus ui sui caloris exuperat. Frigidi autē ꝙ aduenticiū
calorē desiderāt: quē ex mouendi rōne potissimū corpus acquirit cōcoquere nequeunt dum quie
scunt. An ꝙ alii excrementis redundat & ob eam rem motū desiderant alii non.

Cur partes corporis distendende sint: quod qui se exercitant facere cōsueuerunt. An ꝙ meatus spi-
ritu suo perpurgari oporteat.

Cur inflexo corpore cubare melius est quod etiā medici plæriq; præcipiūt. An ꝙ uenter cū recale-
scit cōcoquere celerius pōt. Sic autē fit ut recaleat. Ad hæc locū flatibus dare in quē incūbant. &
initant oportet. ita enī minime infestabūt. hinc enī & uarices & cæteri abscessus iuuāt ꝙ uentri-
culos continent in quibus flatum recipere quæunt. Ergo corpore extento cauerna nulla eiusmo-
di adigi potest. locū eteni omnē uiscera occupāt. inflexo aūt lingula laxātur & sinuant.

Cur uertigo surgēti potius accidat q̄ sedenti. An qm̄ quiescenti humor uniuersus unum in mem-

brum se colligit, & quo cruda etiam oua nequeunt circumuerit, sed protinus decidunt. Mouenti autem humor se æque expandit. Surgimus igitur a quiete, q̃ ita affecti sumus, sedemus uero a motu quo humor æquabili modo quaq; uersus se porrigit.

Quam ob causam cũ parte corporis dextra cubamus sonus magis accedit. Vtrũ ꝙ uigilantes contra quá dormiétes habemus ergo cũ uigilando parte accubemus sinistra, contrarium sequetur in dormiendi initio cum id contrariũ sit. An ꝙ somnus priuatio motionis est. Partes igitur quarum mouere interest quiescant oportet. Dextrarum autem partiũ mouere interest. Cũ autem ita accubamus uelut initium quod de resurgendi detentum obligatũq; habemus.

Cur torpeamus & cur manus potissimũ & pedes. An ꝙ turpor refrigeratio est. Fit enim propter sanguinis priuationem translationemq;. Manus autem & pedes omninum maxme partium carnis inopes nerui uberes sunt, sed præcipue pedes, itaq; ad refrigerationem celerem sua natura nimirum habiles redduntur.

Cur libenter in latus accubamus sinistrũ, in dexterrũ auté potius dormimus. Vtrũ quoniá conuersi ad lucem minus dormire, somnus eui in tenebris ocius obrepit possumus. An ꝙ dum in latus accubamus sinistrum uigilare magna ex parte consueuimus, & operum functio sic nobis expeditior est. itaq; ad contrarium opus contrarius habitus siue situs requiritur. inuitatur autem quisq; magis ad opus fungendum habitus sui ratione.

SEXTA PARTICVLA QVAE AD CONSENSVM NATVRE ANIMANTIVM PERTINENT.

Vr a morbis nonnullis ægrotant qui appropinquarint a sanitate nemo sanari potest. An quoniá morbus motio est. Sanitas autem quies ergo illa mouere potest hæc non potest. An ꝙ alterum non uoluntarie. alterum uolútarie accidit Res autem nõ uoluntarie a uoluntariis consultisq; plurimum differunt.

Cur oscitanti sæpe in oscitando respondemus & cũ mingentem quépiam uidimus ad mingendum mouemur. quod iumentis præcipue accidit. An ꝑpter memoriam. Mouemur enim ea ipsa parte quotiens meminerimus, hominibus tamen quia sensu præditi sunt faciliori. statim ubi uiderunt euenit ut moueantur. reminiscanturq; iumentis auté uidisse non satis est sed alio quoq; sensu opus est. Quáobrem addito etiam olfactu mouentur. quoniá sensus hic in brutis mobilior est. Vnde fit eodem in loco sequentia mingant omnia quo primũ eminxerint. Tum enim præcipue mouentur cum olfaciunt autem postea q̃ apporpinquarunt.

Quáobrem cum secari quépiá aut uri aut torqueri. aut aliqua re tetra affici uidemus animo uicem eius doleamus. An ꝙ omnium communis natura humana est, ignoscimus ergo cum tale quidpiá inspeximuspropter naturæ consortionem & familiaritatem. An quomodo nares, & aures delibationes quasdam rerum obductarum pro sua facultate concipiunt, sic etiam aspectus afficitur & a re delectabili & a tristi.

Cur a tabie & lippitudine & scabie capiũtur qui appropinquarint ab aqua autem intercute. aut febre aut stupore attonito. aut aliquo ex numero cæterorũ malorum capi nequeunt. An a lippitudine quoniá oculus pars nostri corporis immobilissima est. cæterarũ maxime omnium rei sibi obiectæ similis reddi potest quippe qui facile moueatur ab eo quod moueat. itaq; fit út cũ pturbatũ obspicit oculum. facile ipse etiá perturbetur. Talis auté contagio ideo fit. quoniá spiritũ uiciat grauéq; reddit. Celerrime auté oés morbis arripiuntur his qui spiritu corrupto proueniunt quale est omne pestilens genus. Qui auté appropinquarit talé profecto spiritũ trahit qualé æger ille reddiderit. Aegrotat igitur: quia morbiferũ est quod spiritu trahitur. ab uno auté morbum excipit quoniá unus ille sic spirat. Cæteri secus. eundé uero quia quo ægrotarit hoc non aliter spirat q̃ fuerit affectus. Sed scabies magis q̃ lepra cæteraque uicia generis eiusdé afficere potest quomiá per sũma corporis errat & humore manat glutinoso. Genus náque prurientiũ oé tale est. itaque idipm quia per sũma oritur glutinosũque est nimirũ idcirco attingere potest. Cætera nequeunt. uel quia non per summa proueniunt. uel quia persistere suam ob siccitatem non possunt quamuis per summá cutem oriantur.

Quid est ꝙ nõnulla ex his quæ audiu brisia nobis occurrunt ut inhorrescamus efficiant ut serra cum exacuitur. & pumex cũ secatur: & lapis cũ mola frangitur. Quæ auté notæ affectionum patent aspectui hæc genera affectionũ ipsa in nobis creant. dentes enim stupescunt cũ aliquos rem acidam edentes aspicimus Et plerique cũ homines laqueo suspendi uel aliter strangulari uiderent ipsi defecerunt. An ꝙ uox omnis genusque omne strependi spiritus est qui nostrũ subiens sensũ mouere nos solet. Cũque suum motũ uel magnitudine uel pulsu uæhementiore amplificauit. aliquid ex his quæ nostro in corpore latent immutant & sæpe interimit. Ergo spiritus qui q̃uis magni lenes tamen adierunt. hi sedem ipsam cõmouent sentiendi. & lætitia ob eam ré nos afficiunt. Asperi auté quoniá ictũ inferũt uæhemétioré sedé utique illá ꝯcutiũt. lõgeque ꝑ ictus sui facul

fate se

tate se porrigunt. Quod idē res quoq; frigidæ faciunt. Frigiditas enī uis quædā est, sed hāc horrorē inuehere posse dictum iam est. asperitas uero q; pulsu frequāte initiū pilo℞ cōcutiēs in perte pellit aduersam. efficit ut pili se erigant. Pulso nāq; initio cacumē pilo℞ se trausferat in partē aduersam necesse est. itaq; fit ut pili exurgāt. oēs enī deorsum ꝓcūhunt. Et spiritus quoq; qui per aures corpori se insinuat: de sūmis ad ima se defert. Ergo cū soni quos modo diximus asperi sint horror utiq; ob causam ꝑdictā moueri potest. Sed euenit ut cæteris partibus potius q̄ in capite moueat. quoniam ut pili partium cæterarum imbecilliores sunt. sic affectus hic imbecillus occurrit. Cur uero sensus audiendi quam uidendi obtusior sit. affectus quoq; hebetiores per sūma errant: q ab coipso ꝓficiscunt. Horror autē talis est quāobrē multis ac uariis causis existit. Sensus uidendi uero cum oīum exq̄sitissimus certe sit. euēta quoq; ipsa pro sua ꝑstātia solet ingerere. Quo circa efficit ut ipsi ueri affectus ꝓficisci ex eo possin q̄uis uero leuiores. At in sensu audiēdi ut ipsos minime: sic eo℞ expectationē nimirū horramus: Rei enī tristis & anxie expectatio existit.

SEPTIMA PARTICVLA QVAE AD RIGOREM ATQVE HORROREM PERTINENT. THEO. INTERPRETE.

Va de causa liuidi qui rigent efficiunt. An qm̄ sanguis appulsu frigoris gelascit. gelatus autē nigrescit ꝓpter caloris inopiā. Albedo nāq; igni tribuit. Quapropter his maxime qui ætatē ꝓcesserūt caro liuescit eo q; calorē minimū obtinent.

Cur extrema corporis maxime rigēt. An ꝓpter angustiā. Foramina enī quæ in his īsunt angusta parū obtinent sanguinis. & ob eā rem parū caloris sortiuntur. Sanguis enim calidus est.

Cur pedes magis tunc rigent: cū suspēsi tenent. Vtrū q; frigus amplius ad eos aspirat. An q; sanguis in breuiorē se cōtrahit partē. itaq; reliquū frigori opportunius reddit: cū calor desit.

Cur tpe frigido maxime uis illa famis intollerabilis incidat qui caninus appetitus uocatus est: & hiberno potiusq̄ æstiuo. An q; uiciū hoc ob inopiā alimēti sicci solet accidere. Tpe aūt frigido: hiberno cū calor in angusta se cōtrahit ocius interdū deficit alimētū quod cū defuerit: uiciū id esuriendi accidere cōsentaneum est. at si in ea cibi uiciosa cupiditate resolutio ībecillitasq; secuta est materia statim interna corporis a collecto calore colliquescit. quæ si ad locū cibo a natura destinatū influxerit. pro cibo seipsam corpori applicabit. sed si spirandi sedē adiuerit. obmutescere atq; lāguere necesse est. obmutescere inquā quoniā spirādi meatus intersepit: atq; obsidet. Languescere aūt est ꝓpter mediā cōsūptionēq; corpis. Celeriter tñ paucisq; remediis subuenit: eo q; eius mali ort⁹ extrinsecus est. Frigus enī calorē corporis nostri intus cōpellēs ac cōtrahēs insatiabilē edendi illā cupiditatē iniicit atq; intēdit. Quāobrē quō qui in metuēdo tremebāt pallebātq; periculo demū liberati subito ad priorē redeūt statū: sic etiā esuriētes illi ubi parū sūpserūt panis citissime recreātur: ut qui ui paulo a naturæ rōne sūmoti aberrent nō qui penitus corrupti desciscant. Quod enī naturæ tenorē in partē aduersam uiolat idē suæ naturæ eundē restituit. Ergo dimisisse tātūmodo satest. quemadmodum cum aduersi inter se pueri funem enixi retrahunt. Quippe qui fune dimisso resupini protinus decidant.

Cur hoīes pleni admodū rigēt cū tñ pingue oē calidū sit. An ꝓpter amplitudinē molis ut lōge a calore interiore distāt partes extremæ corporis sic ꝓpe ab extremo frigore absunt.

Cur exercitati frigus uæhemētius sentiunt q̄ inexercitati. Vtrū qm̄ pingue cōsumptū a laboribus est. quod utiq; teporē ꝑstare potest. Calidū enī opimū est. an q; spiratiora solutioraq; corpora eo℞ ideo sunt: qm̄ pingue excrementūq; oē detactū est. ita ut frigus arcere nequeār: an q; meatibus ꝑ per sudationē patefactis ueluti hostia cōplura aperiunt habitū aūt nō eūdē sanitati: & robori eē idoneū manifestū est. alteri nāq; pinguis alteri laxus uidetur plane cōuenire.

Cur ut aqua frigida: sic etiā calida infusa horrescimus. Res enī cōtrarias inter se idem efficere posse absurdum est. An frigida infusa calor interior extinctus horrorē mouet. calida autē frigus externum circū obsistens in unū seq; prosugū intercolligens eff cere idētidē potest: quāobrē utrūq; ab eodē agitur. Vernm alias ab interiore alias ab exteriore ut dictum iam est.

Cur pili in cute inhorrescunt. An ubi cutem cōtraxerant merito eriguntur. contrahūt autem & rigore & aliis plærisq; affectibns.

Cur ad extremā urinæ missionem inhorrescere solemus. an dum humor calidus ille inest. Vesica & meatus qui circa eam positi sunt pleni expertesq; frigoris substāt. Post uero ubi effluxerit aere frigido replētur. Quippe cū inane nihil esse naturæ ratio patiatur: sed aut aeris aut corporis plenū esse unūquodq; necesse sit. Quod igitur aer se induxerit frigidus recte ut inhorrescamus euenire solitum est.

Cur lingua rigentium quemadmodum uinolentorum errare soleat. Vtrum q; a frigore cōcrescit ac indurescit mouenti difficilis redditur: itaq; explanare non potest. An quia partes exteriores appul

su densantur frigoris humor intus collapsus linguã madificat exquo suo fungi officio lingua nequit ut de uinolentis etiã diximus. An ꝙ per tremorẽ a rigore inductũ motus temere agit. Articulate uocabula lingua edere nõ potest. itaqꝫ oberrat & hesitat.

Cur pili rigentiũ erigunt. An ꝙ ex refrigeratione calor in partem interiorem se colligit. Vbi autem carni caloris beneficium defuit: magis coagitur. Quod cũ fit pili erectiores effigi cogunt.

Cur hieme cũ currimus magis rigemus q̃ cũ stamus. An ꝙ aer nostra ambiens corpa cũ stamus ubi semel cõcalefactus est nullã ꝑterea molestiã infert. cum autẽ currimus alius atqꝫ alius subinde frigidus occurrit: itaqꝫ facit ut magis rigeamus. Ad hæc aer cum mouetur frigidior redditur: quod quidem in currendo maxime incidit.

Cur tpe matutino frigus acrius est cũ tñ sol ꝓpius absit. an ꝙ plus tpis absentie solis exultat: itaqꝫ terra magis rafrigerata est. an ꝙ die instante ros & pruina cadere solent quæ frigida sũt. an hæc et iõ cadũt: qm̃ calor qui sursum se extulit ui frigoris supat: idqꝫ nõ nisi solis absentia euenit. Quocirca cũ lõge distat nõ cadũt cũ ꝓpius tũ cadũt atqꝫ gelãtur ꝙ locus uæhemẽtius refrigeratus est ꝓpter solis diuturniorẽ absentiã. an die instãte potius flatus incitãtur nocturni: qui gelidi ad modũ spirãt. an nobis frigus acrius idcirco esse uideatur ꝙ cibi cõcocti iam sunt. inaniores autẽ cũ sumus. frigus utiqꝫ acrius sentimus argumentũ ꝙ a uomitu maxime frigere solemus.

Cur ubi sternuimus uel minximus plærũqꝫ inhorremus. an ꝙ ratione utraqꝫ uenis subtrahit ꝙ cũ redditæ sint ianiores: aer ingreditur frigidus qui rigorem ciere potest.

Quã de causa qui uæhementer frigẽt si statim copioso igne cõcalefiãt indolescũt. si paulatim uero tepefiãt sine magno dolore recreabunt. an ꝙ oĩno cũ ex cõtrariis cõtrariũ proficiscitur magna effici cõmutatio solet: ut in arbore siquis paulatim deflectit nihil est ꝙ stirps ipsa laboret. at si uæhemẽtius corripit: nec sensim adducit: frãgatur necesse est. Ergo si simile a suo simli affici nihil potest. Vt aũt calor hominis frigẽtis intus se consistit: & colligit sic humor & rigor parti exteriori relinquunt: cõtrariũqꝫ sui cõtrarii corrũpens est efficitur recte ut si sensim paulatimqꝫ tepefiãt calor prouocetur & exeat. itaqꝫ minus doleant: sin subito recalescant amplius adducatur & astringatur: itaqꝫ dolendum acrius sit.

Cur refrigerati magis ab eodẽ calore urimur atqꝫ dolemus. Vtrũ caro suæ causa densitatis calorem occurrentẽ sibi tenacius suscipit ex quo plumbũ calidius redditur q̃ lana an calor ui penetrat eo ꝙ foramina nimio frigore congelauerunt.

Quã ob causam nõ rigent qui irascunt. an ꝙ ira & excãdesentia timiditati cõtrarii affectus sunt. Et aũt ira ex igne ꝓficiscẽs. Cũ enĩ intus copiã ignis retinemus cõcalescimus: quod maxime in pueri li ætate ꝓspicere licet. Pueri nãqꝫ primũ spiritus copiã retrahũt deinde rubescũt. calor enĩ cũ intus affatim substat atqꝫ humificat: facit ut erubescãt. Nã si quis large aquã frigidã his infuderit irã sedabit. Sic enĩ calor extinguit. Pauidi autem & perterriti contra rigent enim & frigidi pallidiqꝫ redduntur. calor nãqꝫ eorum se sũmis de partibus se uocat ad imas.

Quãobrem quotiens inhorrescimus pili erigunt. an ꝙ in humore occlusi cõtinent. humor enim a pili altitudine uincitur. horror autẽ pulsu frigoris fieri solet. Frigus uero calidum humorẽ congelet. naturæ ratio uult. Ergo ubi cõmutatus cõgelatusqꝫ humor est in quo pili inherent pilos ipos mutari cõsentaneũ est. aut igitur in partẽ aduersam se trãsferrent in in eadẽ manebũt: si rursus uincere humorẽ potuerint. At uerisimile nõ est ut humorẽ gelatũ coactũqꝫ pilus uincere suo ponduisculo possit Ergo si pilus undiqꝫ gelido humore obsessus ne quo ualeat inclinari: restat sane ut erectus cõsistat. an qm̃ calor pulsus frigore ad locũ interiorẽ se colligit. Vbi autẽ calor se a carne dimouit: caro plenius cogit coactaqꝫ pilos eminẽtius erigi cogit quõ si cũ terræ festucam: aut aliud quodlibet infixeris construas. atqꝫ undiqꝫ terram colligas: efficies ut magis erigi possit quod infixum est q̃ si terra minus esse coactum scieris.

Quã ob causam qui rigent maxime dormire non ualeant. An quoniam qui riget spiritum magis retinet q̃ laxat. qui dormit magis reddit q̃ attrahit. Facit igit rigor ut cõtra agat q̃ cũ dormitur.

OCTAVA PARTICVLA QVAE AD RES NATVRALES COMPENDIO PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

Vr in animantium genere alia tussiunt alia non. Verbi gratia: homo tussit bos minime. Vtrũ ꝙ cæteris maxima ex parte excremẽtum aliorsum se uertit: homini autem eo conuerti natura uoluit. an ꝙ homo maximum humidissimũqꝫ cerebrũ continet. Tussis autem pituita distillante fieri solet.

Cur homini tãtũmodo ex omni animantium numero sanguis e naribus defluit. an quoniam plurimum cerebri idcqꝫ humidissimum homo continet. Vnde uenæ excrementis per ora eodem tendentia nimiũ replete profundere inde coguntur. Sãguis enim uicia-

fns

tus quisq; integro tenuior redditur. Talis aút est qui se cerebri excrementis miscuerit. Et quasi in sanien degenerat.

Cur alia ex animátibus sub cutem: alia intra caruem. alia utroq; modo pinguescere consueuerunt an quibus densa est caro his inter cuten & carnem humor ꝑtenuis cogitur ꝙ is semper sua natura eminet atq; residet qui tandem concoctus pingue effici solet. Quæ auté carne sunt rariore cutéq; gerunt obuiam hæc opima intra carnem redduntur. Quæ uero utroq; modo se habent. utroque etiam pinguescunt:

Cur uitiliginem pueri: mulieresq; minus habent quam uiri. Et in eoipso fœminino sexu quæ prouectæ ætate sunt magis habent quá minores. an ꝙ uitiligo exitus spiritus est corpora auté puerorú contextu denso non facili expiratu constát & mulierum minus expirant q̃ uirorú. Spiritus náq; in menstrua se auertit fœmine densitaté uero leuitas eiusdem satis declarat. Quæ auté corpora ætate processerint aut consenuerint respirantiora euadunt. hæc enim modo ædificii ueteris structuram suarum partium laxiorem iam habent.

Cur homo tantum habeat uitiliginem. Vtrum ꝙ tenuissimá is ex omnibus animblibus cuté habet simulq; flatibus redundat. indicium uero ꝙ uitiligo partibus tenuissima cute obtectis maxime primumq; existit. an & his ipsis de causis & præterea ꝙ homo unus ex omninm animantium numero canescit. Quippe cum in uitiligine pili canicie immutétur itaq; fieri non potest ut uitiliginem habeant quæ unnquam canescere soleant.

Cur capris & ouibus lac plurimum demulgetur quæ corpore non maximo sunt homini auté & boui minus: scilicet ad corporis ꝓportionem. Vtrum ꝙ his copia in corpus absumitur. cæteris in excrementum se confert. ouibus autem & capris q̃tum excreméti accesserit oé í lac transit. an ꝙ plura gignunt q̃ quæ magno sunt corpore itaq; plus atrahunt excrementi quoniam plura alendum sit. An his grauidis plus excrementi propter corporis imbecillitatem redundat. Lac autem excremento consistere certum est.

Cur animantium alia cum aquam mutarint colorem suú amittút similia quæ loci illius domesticis redduntur ut capræ alia uero nunquam amittunt ut homo ad summam cur alia non ut coruus. q semper inconmutabilis persistit an quorum natura uincere perdomareq; humorem non potest ut auium quæ uesicam quoque nullá ob eá rem obtinét hæc nusquá mutari possunt.

Sed cur non illa eadem sed quæ nata ex his sunt hæc mutentur. an quod recens nata suis parentibus sunt infirmiora:

Cur mares corpore maiori ex toto pene sunt q̃ fœmine. utrum ꝙ mares calidiores fœminis sunt q̃ res uim obtinet augendi an quod mares prediti natura integr asunt. fœmine manca oblesaque desciscunt an quod mares longo temporis spacio perficiuntur fœmine breui.

Cur in animantinm genere alia breui tempore pariunt alia diu gestant. an longius perfici solent qb⁹ longiora sunt uitæ spacia. Sunt autem partu tardiora quæ longo tempore uiuunt: Sed non uniuersaliter idest. Equus eni ut tardius maxime quá homo parit: sic uiuere minus potest. Cuius rei causam uuluæ siue uteri duricies habet. Quomodo enim ager sitiens. haud cito suas stirpes enutrit sic durior uulua equarum in formando nutricandoq; suo fœtu remoratur.

Cur proles ceterorum animantium magisquá hominis suis parentibus similem gerit naturá an ꝙ homo uago uarioq; plurimum animo in coitu est prout auté pater materq; in cóceptu affecti fuerút ita partus euariant. Cætera uero animantia omnia aut certe plurima rei tantum ipsi intendunt: totaq; sese ueneri dedút. Adde quod ob eá auiditatem minime repleri magna ex parte patiuntur.

Cur albi tam homines quá equi oculis magna exparte cesis sunt. an cum oculi quoq; color consequitur itaq; haud immerito cesius est.

Cur homines uaria statura proueniunt. Vel potius querendú in uniuersum cur in animantiú genere alia paruo alia magno consistant corpore causa duplex sane reddi potest. aut enim locus aut alimentum id facit Locus si angustus est alimentum si exiguum quod etiá partu iá edito nonulli efficere conantur. ut qui catellos in caueolis occlusos educát. Quibus itaq; causæ locus est hi pomiliones redduntur. Sunt enim latitudine quidé ꝓfunditateq; pro magnitudine suorum parentú breues tamen oino. Cnius rei causa est quod recte liuæ in aduncas se flectunt. igitur quomodo tabernarum picturæ: quáuis breues tamen distente in lattiudinem profunditatemq; cernuntur ita pomiliones quoq; formari ex loci angustia incidit. At uero qui ob alimenti inopiam perfici non potuerint. hos membris quoque puerilibus constare uidemus. Fitq; ut aliqui quáuis breues admodú sunt modice tamen coagmentatas omnes sui corporis partes habeaut. Mellitenses catelli. Ratio enim quod non ut locus. sic natura suum efficere opus soleat.

Cur in animantium genere alia maris ac fœmine coitu creantur. alia concretis quibusdá proueniút similiter atq; primus eornm ortus extiterit quéadmodum qui de natura docent. primum animantium ortum mutatione dimotioneq; mundi uniuersiq; otbis ingente differunt extitisse. Et ꝙ núc

gallinæ furiunt non cum peperint:ſed cum incũbunt ratione inædiæ.

Cur ſpadonibus cætera in ſexũ fœmineũ uiciata mutãtur. Vox enĩ tenuis:corpus imbecillum deniqꝫ ita hoĩes cõmutant̃:ut etiã cæteroꝝ animãtiũ quæcũqꝫ caſtrata. Nã & thauri & uerueces ſua cornua ecõtrario gerunt quod fœmine quoqꝫ eorũ contra quam mares armantur cornibus. Itaqꝫ alii maiora exciſi gerũt:alii minora. Magnitudo uero tantũmodo ſpadonibus dico ad ſexũ uirilẽ cõmutatur. maiores nãqꝫ redduntur quæ quidem res maris ſua ꝓfecto eſt. Quippe cum fœminæ minores maioribus eſſe ſoleãt. An ne id quidã ad marẽ ſed ad fœminã ꝑtinet. Haud enĩ omne magnitudinis genus:ſed longitudinis dũtaxat acquiritur. cũ mas ꝓfunditate etiã augeat̃ & latitudine. ſic enim ꝑfici ipſe aſſolet:ad hæc ut fœmina ad marẽ ſic fœminæ ipſius uirgo ſe habet ad mulierẽ. altera enim generoſa iam eſt:altera nondũ eſt. In eam igitur ipſam fœminæ magnitudinem mutãtur:creſcere nãqꝫ in longitudinem corpus aſſolet fœminarum. Vnde carmen illud Homeri. Virgo diana dedit pro longi corporis uſum:utpote cũ rem quã ſuam ob uirginitatẽ haberet largiri nimirũ poſſet. ergo non magnitudine in marem mutatur cũ non in magnitudinis genus perfecte cõmutet̃. Spadones enim lõgitudine tantũ in magnitudine proficiunt.

Cur ſpadones uel omnino uaricibus uacant:uel minus habẽt q̃ cæteri. An quoniã naturã ſuã dum caſtrarẽtur in genus ſeminis in fœcũdum cõmutarint. Talis autem eſt puer & mulier:quoꝝ neutrum habere uarices ſolitum eſt p̃terq̃ ſimiliter raro.

Cur homo omniũ maxime animãtium oriri claudus poteſt. Vtrum ꝙ cæterorum crura robuſtiora ſunt oſſe nãqꝫ & neruo tam quadrupedum q̃ auium cõſtat hominũ carne redundant. Itaqꝫ facilius hæc ob ſuam molliciẽ lædi poſſunt:cum ſe in utero mouent. An ꝙ ſolus ex omniũ animãtiũ genere uaria generationis tempora obtinet. Nam & ſeptimo & octauo & decimo mẽſe uenire in lucem poteſt. Cæteris tempus unum perficiẽdi ſine mora ſtatutũ eſt. hominum generi tẽporis multum pro uaria ratione ĩmorandi conſumi neceſſe eſt. Itaqꝫ cum fœtus mouẽtur extrema ꝙ tenerrima ſunt facile infringũtur:& eo magis quo plus temporis interceſſit.

Cur ſpadones cruribus putridis ulceroſiſqꝫ ſunt. Vtrũ ꝙ etiam mulieres crura habẽt eiuſmodi. Spadones autem effœminati oĩno ſunt. An hoc accidit cauſam autẽ mulieribus quoqꝫ reddere illam debeamus ꝙ calor deorſum ſe uertit quod etiam mẽſtrua declarant. Vnde fit etiam ut præ nimio humore neqꝫ ſpadones neque mulieres pilis ualeant redũdare.

Cur nullum animal niſi homo calculoſum fieri poteſt. An ꝙ iumẽta & quæ unguibus ſunt numeſis ueſice meatus obtinẽt ampliores. Quæ autẽ nõ ꝓtinus ſed poſt parere intra ſe animal conſueuerunt ut piſces nõnulli ex his nullũ ueſicam habere nouimus. Sed humor ſubſidens ille totus in aluum cõſtringitur:ſicut etiã in auibus fit. Itaqꝫ celeriter exit per ſedẽ. At homo ueſicã habet: & ceruicẽ eius canali anguſto pro magnitudĩe porrectã. ergo ꝙ membrũ id adeſt q̃tum terreni humoris ſeuocatur in ueſicam contrudit̃:ex quo uaſa quoqꝫ urinaria ideſt matula eoipſo tingũtur. Loci ãt calore efficitur ut amplius concreſcere atqꝫ craſſeſcere poſſit. Retinetur uero augeturqꝫ ꝓpter canalis anguſtiam. Cum enim terrena illa ſubſidentia prodire ex facili nequeãt reuerſa cohærent inter ſeſe calculũqꝫ ita conficiunt.

Cur non iumenta:non boues aut oĩno quæ cornua gerunt non aues ructare ſoleant. An ꝓpter uentris ſiccitatẽ. Celeriter enim cõſumitur ꝑcolaturqꝫ humor qui dum ĩmoratur inflaturqꝫ ructationem mouere poteſt. Iumẽtis tamẽ ob colli etiã prolixitate flatus deorſum ſe uertit. quãobrem his crepitus uẽtris maxime incitatur. Auiũ cornigerorũqꝫ genera neutrum faciunt. Quinetiam ruminãtibus ructate negatum eſt:quoniã plures continent uẽtres:& quem reticolũ appellamus. facultas etenim meãdi tam ſuper q̃ ſubter flatibus multifariã p̃ſtat̃. Itaqꝫ humor conſumitur anteq̃ inflatum uertatur qui flatus moueat uel ructũ uel crepitũ.

Cur inaĩantiũ genere quæcũqꝫ domeſtica eadẽ etiã fera repimus. Quæcũqꝫ autẽ fera nõ utiqꝫ eadẽ domeſtica natura creauit. Etenĩ hoĩes fieri nõnuſq̃ cernuut̃. Et canes apud indos & equi alibi. ſed non leones:nõ pãtheras:nõ uiperas. nõ alia complura domeſtica eſſe nouimus. An ꝙ res praua & facilis ortu eſt:& mutari quodqꝫ expedite in eã poteſt. Naturã enĩ quæ nõ prima: ſed quæ ultima eſt aſſequi ſtatim perdifficilis eſt. Quapropter omnia etiã domeſtica principio fera potiuſq̃ domeſtica eſſe ſolent:ut puer feratior profecto q̃ uir quippe qui oĩum edax & iræ deditus ſit:q̃q̃ infirmus ergo quõ in operibus artis:ſic etiã in naturæ licet ꝓſpicere. Nam in his quoqꝫ praue omnia facta ſunt & plura ſunt praua q̃ ꝓba ut lectus:ueſtis. quoduis aliud:quodqꝫ probum eſt. id omne prauum etiam coperiri poteſt:quod autẽ prauũ id non omne probũ quoqꝫ reperies:ut ſiquis uetuſtiſſimorum pictorum fictorũqꝫ opera cogitet. Nondum enim perite pingebatur:aut ex ære ducebatur ſed pingui minerua omnia effigiabantur. Natura etiam praue omnia facit & plura praua quam proba:probe uero pauciora præſtare nõ omnia poteſt. At qui domeſticum omne melius eſt. Ferum autem atque ſilueſtre prauum natura ſcilicet non quæ initia: ortuſque continet. Sed cui opinor factu facile ſit probum illud urbanum atqꝫ domeſticum. Contrariũ uero aut nũ-

quã aut

quã aut raro efficiatur. Attamen uel temporũ locorumq͛ conditione temperamentoque uniuersi quodam fieri potest: ut urbana & mitia reddantur omniũ animaliũ genera. hoc idem in omni etiã stirpiũ genere intelligere licet quæcũq͛ enim urbana sunt eadẽ etiam comperiri siluestria possunt At quæ siluestriaextitere eadem oĩa mãsuescere non possunt: nõ tamen desũt quæ suis locis q̃bus dam peculiariter ita se habeant: ut neglecta feraq͛ prouenire p̃stantiora possint & mitiora quam quæ alibi sũmo cũ studio colantur.

Cur hoĩum umbilici ampliores cæterorũ aũt animantiũ exigui ĩcertiq͛ fiunt. an cæteris quoniã tẽ poris multũ gestentur umbilicus arescit. inque directum porrigitur denique ulceribus intume scit. Quamobrem nõnulli umbilici deformes sunt. at uero homo imperfectus prodit. Itaque humi dus atque sanguinolentis sequitur eius umbilicus. Indiciũ cætera perfecta hominem inperfectum prodire quod illa statim inde ab ortu naturæ uiuere sua opera queunt pueri curam desiderant. Nec seruari nisi alieno beneficio possunt.

Cur animantium alia semel coeunt: alia sæpe & alia anni tpe certo: alia nullo statuo tempore sed p̃ ut inciderit homini semper concubitus oportunus est: feris non sæpe. Et quidem sues agrestes se mel concũbunt. Domestici sæpe. An propter pabulum calorem atq͛ laborem: quippe cũ uenus co mes sacietatis sit. nã eadem alibi sepius pariun ut oues in magnesia & africa pariũt bis. Causam ue ro tempus pariendi prolixius obtinet. Vbi enim se ĩpleuerunt non amplius concupiscunt quo nec cibum affectant quæ saciata sunt. Quæ autem grauida iã esse incœperint minus auida ueneris eua dunt quoniam menstrue purgationes nulla p̃terea ueniant.

Cur hoĩes qui raris dentibus sunt magna exparte breuioris sunt uitæ. An indicium hoc est densum os esse capitis ergo cerebrum inualidum est. Quia minus sit respirationibus oportunum itaq͛ cele riter putet: ut quod sua natura humidum sit. Nam & cæteta cum non mouentur: neq͛ exhalant fa cile corrumpuntur: quo etiam fit ut homo capite piloso maxime sit & mas quam fœmina diutius uiuit futurarum sui capitis bñficio. An in cæteris quoq͛ idem sit cogitãdum.

Cur qui manus cæsuram per totã obtinent palmã uiuere diutius possint. An q̃m minus uiuere pos sunt quæ carent aeticulis ĩcompactaq͛ sũt quale genus omne aquatile est. Quod si quæ articulata non sũt uitã breuiorẽ agere solent. cõstat cõtra sese habere quæ articulata existunt. Cuius profecto generis illa etiã sũt quæ cũ sua natura omni articulo careant. tamen articulata nõnũquã quo ad maxime licet cõsistũt. Manus aũt pars ĩterior penitus articulo uacat.

Cur aĩantiũ uni uel homini uel maxime oculi deprauantur. An q͛ homo uel solus uel maxĩe morbo comitiali capi. in puerili ætate solet cũ certe daprauari oĩbus accidit.

Cur aĩantium homo maxime fumo affici potest. An q͛ homo lachrymã maxime emittit. Fumatio autẽ non nisi cũ lachryma est.

Cur equus equo: homo homini: atq͛ oĩno cognata cognatis: sibiq͛ similibus gaudent atq͛ cupiunt Non eni quia pulchrũ uidetur. Cupiditas aũt formam sequitur elegantiorem. Nam si id esset rem pulchram suauiorem esse oporteret. nunc autẽ contra potius euenit. ut quia iocundum suaueq͛ est: ideo pulchrũ esse uideatur. nec omnibus res eadem uoluptati est: nec pulchrum idem lætitiæ aliis enim esse aut bibere aliis concũbere lætabilius est. Sed causa cur unum quodq͛ iustum suo cognato maxime suauissimeq͛ concũbat in alium cadit quęstionem. Pulcherrimum uero id etiam esse nondum afferi uere potest. sed nobis quod ad concumbẽdum suauius est pulchrum certe uide tur. Quoniam rei quam cupimus aspectu quoq͛ nimirum delectemur. Et quidẽ in cæterisetiam cupiendi generibus res pariter sese habet. Cum enim siti detinemur: humorem suauius cernimus. Quod itaq͛ ad usum aliquem pulchrum est & quod idem maxime cupete solemus: suauissimum id esse ipsum uidetur. Quod autem per se tale est non præterea sic esse uidebitur. Argumentum q͛ adolescentuli plæriq͛ formosi aptiq͛ nobis esse uidebuntur cum ad concumbendi usum respexe rimus. Nunquid igitur ita ut etiam plus gestiamus quam si deformes quosdam intueamur. Non hercle nisi eorum auidi sumus quomodo potio quoq͛ uidetur pulchrior. Nam si siti detinemur hu morem multo suauius aspiciemus.

Cur hominis prior pars pilosior quã posterior est. quadrupedũ contra posterior quam prior sætosi or. An q͛ omne animal bipes partem priorem habet pilosiorem. Nam aues quoque eodem modo quo homines se habent an partes infirmiores natura semper integere potius cõsueuit infirmum autem unũquodq͛ loco sui corporis aliquo est. Quadrupedũ uero omnium partes posteriores in firmiores loci causa sunt quam priores. affici nanq͛ a frigore æstuq͛ amplius possunt. hominum priores infirmiores sunt: incommodisq͛ illis eisdem oportuniores.

Cur animantium homo maxime soleat sternutare. An quod etiam grauedĩe maxime hõ temptatur Cuius rei causa est quod calor qui circa cor est sursumq͛ sua natura effertur: cæteris animantibus in armos se effert. Vnde per refractionem disiectus: partim ceruicem caputque petit partim in spi nam lumbosq͛ defertur. Hæc enim linea recta: iuxtaq͛ basim sita oĩa sunt. Quod cum æque cor

pus pœne totum recalescat:humores quoqꝫ in sese pariter digerit:planeqꝫ patitur.humores enim calorem sequntur.Ex qno fit ut neque a grauedine admodū infestari:neqꝫ sternutare quadrupedes soleant.Sternutamentum enī uel spititus uniuersi delatio est:humore scilicet plus aliquid exhalante uel crudi humoris conatus excursusqꝫ.Quocirca destilationes solet precedere quæ quidem animantibus cæteris minime incidunt.eo ꝙ caloris illa delatio ante retroqꝫ portionibus æquis se digerit.Homini uero ꝙ erecta basi se in sublime modo stirpiū attollit:euenit ut caloris elatio plurima & uæhemenrissima caput adeat. elatusqꝫ eo calor meatus concalefacitqꝫ capitis qui tales demum effecti nimirum capacioreshumorum quā meatus cordis inferiores redduntur.Quotiens itaque accidit:ut caput humescat refrigereturqꝫ.extrinsecusamplius quā satis sit efficitur ut calor qui & alimentū habet:& se in partem interiorē conttahit nimirū crescat crescens sese incaput meatusqꝫ capitis efferat quo humores prætenues crudiqꝫ sectantes implent meatus destillationesqꝫ faciunt & sternutamēta ratione simili mouent.Nā inter initia destillandi calor humorē sursum precedens inflansqꝫ meatus:sternutamenta expulsu spiritus ductuqꝫ humoris tenuis acrisqꝫ incitat.Vnde fit ut post.grauedinis sternutamentū pituitā aquæ similē abstergamus hæc cū omnia sese mouerint humores coacti crassique subsidunt:& foramina capitis nasique intersepiunt.Facta enī tumidiora distentioraque caput dolore infestant.Argumentū ꝙ nullus per eas spiritus foras mittitur ex quo sequitur ut neque sternuere neque olfacere possint qui grauedine detinentur.Sternutamenta autē quæ sine grauedine mouentur:has quidem easdem ob causas ueniunt:sed exiguis leuibusqꝫ initiis itaqꝫ ubi ui caloris collecti humores sunt:facile ab eodem calore pro sua exiguitate spirascentes in nares interrumpūt.Strepitū uero spiritus nō minus uiolentia sese efferēdi quā sua copia mouet. Cū enim calor directo tramite se ad cerebrum usque extulerit eiqꝫ ipsi impegerit ad nares reflectitur eo q̄m meatns illac foras de cerebro pertendāt.Quod cum illa foras reflectēdi delatio spiritus nares uersus cōtra naturā agatur uæhemens ut fiat nimirū euenit itaqꝫ strepitum mouet.Cæterorum autem animantiū aues maxime grauidinē sentiunt ꝙ formam corporis maxime similem hoīnibus gerunt uetum minus q̃ homines afficiantur.q̄m caput magna exparre deorsū tenent ut que uictū abs terra petere soleant.

Cur maris animalia maiora uegetioraqꝫ sunt q̃ terræ.An ꝙ uis solis consumendo quæ terrā ambiunt copiam detrahit nutrimenti qnamobrē quæ abdita uitam agunt uegetiora sunt his igiur omnibus incommodis cum genus maritimum sit inmune.merito tum adolescere potest corpore ampliori & uegetiori.

Cur cætera aīalia cibum sepius siccū q̃ humidū capiāt:hō humidū sæpius q̃ siccum.An quod homo natura calidissima est:plus refrigerationis desiderat.

Cur spadones calui effici nequeāt.An eo ꝙ multū cerebri obtinent:quod sane his cōtingit:qa rē uenereā nō agūt. semē enī labi p spinā e cerebro uidet̄.qua de causa boues quoqꝫ castrati cornua gerere maiora putamus nec nō & mulieres & pueri:cur calui nō sint eadē rō esse creditur.

Cur animātium alia ubi primū in lucem edita sunt:nutriri per seipsa possint. alia nequeāt.An ea possunt quæ in genere quod memoriæ capax est breuius uiuunt.Quocirca ocius quoqꝫ morte eadem omnia occumbunt.

Cur hō plus excrementi humidi egerit q̃ sicci:equi & asini plus sicci q̃ humidi.An ꝙ hæc aīantium genera sicco pabulo largiori utuntur:homo humidis magis q̃ aridis uesci solet. Ex cibo autē omne proficitur excrementū.& ex copiosiori copiosius.Igit̄ alia humido potius alia sicco largior utūtur pabulo.q̄m alia sicca natura sūt alia humida.Itaqꝫ humidū potius capiunt quæ sicca cōstant natura.Huius nāque sunt indigentia.cōtra siccū affectāt quæ humida sunt natura:utpote quæ qualitatis eius inopiam magis teneātur.

Cur aues & hoīes & genus quodqꝫ animantiū forte corpore sunt duriori.An ꝙ animositas cū calore est. metus enī refrigeratio est.Quorū igitur sanguis amplius feruet hæc & robustiora & animosiora sunt.Sāhuis autem alimento corporibus est. Et quæcūque uero ex stirpibus terræ aqua tepida irrigaueris:omni diriora euadant.

Cur monstra paruæ quadrupedes pariunt:homo autē grandesque animantes omnes minus ut equi & asini an ꝙ paruæ ut canes:sues:capræ:oues:longe sūt fœcūdiores q̃ grādes.Illarum enim aliæ oīno singulos pariūt:aliæ magna ex parte.Mōstra aūt tū cōfici solent cū plura semina inter sese cohærescunt: cōfundūturqꝫ:uel cū prodeūt ex mare:uel cū se in fœmina permiscent.Vnde aues etiā mōstra edere possunt.Oua nāqꝫ uitello pariūt geminato.Monstrum aūt ex geminatis illis cōsistit quoꝝ uitelli nulla interiecta membrana distinguuntur.

Cur hoīum caput pilosius q̃ reliquū corpus nec ex ꝓportione pilosum est. Cæteaoꝝ autē contra. an cætera uel in dētes exuperāt præ nimia alimenti copia:uel in cornua uel etiā in sætā.Quæ igitur in cornua capite minus sætoso hæc sunt.absumptū enī illā in rē est.Quæ autē in dentes plus quidē pili q̃ cornigera obtinēt.Capronarū enī nō nihil sortiunt̄.Sed minus q̃ aues his enim illud

etiam quando hominum genus in tegendi natura tribuit:sed quod illis pro copia nutriméti multis luxuriat locis:id in capite homini abundat. Nec enim nullũ habét:nec adeo multũ:ut pilorum undique excrescat congeries.

Cur unus omniũ animãtium homo canescit. An ꝙ pars animãtium maxima pilũ quot annis deciduũ gerit:ut equus ut bos. Nõnulla deciduũ non gerunt. Tẽpus aũt uiuũt breue ut oues:& quædam alia quoꝝ pilus utpote non senescẽs canescere nõ potest.at homo nec decidium gerit pilum Et longã degit ætatẽ.Itaq̃ tpe consenescit atq̃ inueteratur.

Cur uita breui ĩbecillisq̃ uiribus sunt qui partem umbilico subiectam maiorem q̃ supiorẽ habent ptinentẽ ad pectus. An ꝙ uẽter suã ob breuitatẽ frigidus est. Itaq̃ ut uim paruã obtinet cõcoquendi:sic excremẽtis redũdare aptissimus est. Morbis aũt nimirũ patẽt qui tali uẽtre cõstiterint.

Quã ob causam animãtiũ alia nõ solũ coitu sed etiã sponte naturæ ꝓcreant:alia coitu dũtaxat pueniunt ut hõ:ut equus. An ꝙ & si non aliã ob causam:tñ ꝙ aliis gignedi tẽpus breue statutũ est. Itaq̃ fieri nõ potest:ut tẽpus quod uim obtinet generãdi amplificet prorogeturq̃. Sed tẽpoꝝ uicissitudine cõmutationeq̃:ut ꝓcreẽtur contingit. Aliis multo generatio ampliari solent. Et enim uel anno uel decẽ mentium spacio confici assolent. Quapropter uel nullo pacto:uel ex coitu ꝓcreentur illa uecesse est.

Cur æthiopum dentes candidi & candidiores q̃ cæterorum. Vungues autem non dentibus in cãdore respondent. An ungues ideo nigricant:quia cutis etiã nigra est:& nigrior q̃ cæterorum: ungues autem ex cute proueniunt.

Sed cur dentes cãdeant:quæ nã ratio sit. An ꝙ albescere illa solent quibus uis solis humorẽ detrahit dũmodo nihil supinficiat:quõ etiã cerã albescere nouimus. At cutẽ supinficit calor dentes minime. Sed totus eoꝝ humor in uaporẽ a calore cõuertitur atq̃ exhalatur.

Cur animantiũ alia ꝑciso capite uel ꝓtinus moriunt uel paulopost:alia minime. An ita afficiantur quæ sanguine carẽt:exiguoq̃ cibo cõtenta sunt. Quippe quæ neq̃ continuo cibũ desiderent:neq̃ in humore calor eoꝝ diffundat quibus rebus priuatũ animal sanguine cõstãs uiuere nequit. Illa uero sine respiratione uiuere multo diutius possunt. Causam cur ita alias abũde reddimus.

NONA PARTICVLA QVAE AD VOCIS SONIQVE RATIONEM PERTINENT. THEODORO INTERPRETE.

CVr sensum auditus maxime ob ortu naturæ offendi potest:an ꝙ auditus & uox ab eodem initio ꝓficisci uideãtur.atqui locutio ex facili posse deprauari uidetur: quæ species uocis est.eadẽq̃ perfici difficillime potest. Indiciũ huius est ꝙ postea q̃ nati sumus diu obmutescimus:deinde balbutire tandẽ incipimus. Principio nãq̃ nullũ ꝓferre penitus uerbũ ualemus. Cũ itaq̃ facile peruerti locutio possit idẽq̃ initium audiẽdi loquẽdiq̃ sit. Vox enĩ quædam audiendi quoq̃ primordium est : sequit ut quasi per accidẽs nõ per se omniũ facillime sensuũ auditus interimi possit. Argumentũ autẽ facile oĩno loquẽdi principiũ destrui posse. Vel ex cæteris animãtibus erui licet. Nullum enim loqui ex cæteris potest:sed homini tm̃ facultas hæc data est.& hic tamẽ sero ut dictũ est loqui incipit.

Cur omnes surdi uocem reddere per nares assolent.an ꝙ prope absunt ut rauci sint. Muti autẽ per nares uocẽ extrudũt. Eo nãq̃ spiritus illoꝝ cõpellitur quia ore compresso sũt:quod compressum ideo est quoniam lingua his ad uocem reddendã usui nullatenus est.

Cur oẽs qui natura sũt calida magnã uocẽ emittere solẽt:an ꝙ multũ in his aerẽ frigidũq̃ iesse necesse est. Vis enĩ caloris facile ad se & spiritũ trahit:& aerẽ eoq̃ amplius id agit quo amplior est. Vox autem magna tum oritur cum aeris multum agitatur.utq̃ acuta cum celeriter sic grauis cũ tarde aer incitatur.

Cur omaes surdi per nares loquuntur. An ꝙ surdi uiolentius spirãt.quippe qui prope absunt ut muti sint.meatus itaque narium ductu spiritus laxior redditur:ex quo fit ut nisi per nares loqui non possint.

Cur melius audiui quæq̃ in nocte q̃ die possunt.an ꝙ requies oĩum noctu amplior est : qm̃ calor abest:unde trãquilliora quoq̃ magna ex parte oĩa sunt. Sol enĩ est qui oĩa mouet.

Cur uoces elonginquo acutiores esse uident.itaq̃ qui hominũ procul admodũ habentium clamorem imitantur.uocem acute emittimus:& similẽ his qui suã uocẽ in sonum astringũt tenuiorẽ:& strepitus quoq̃ resonandi acutior uenit quẽ ꝓcul abesse palam est. Non enim nisi per refractionẽ existere potest.cũ igitus in strepitur ratione acutũ quod uelox sit:tardũ aũt quod graue uoces elõginquo delatas tardiores uideri opporteret. Quæ enĩ feruntur eo tardius oĩa mouentur quo longius a suo discesserunt principio tandẽq̃ collabunt & decidunt.utrum igitur qui imitantur uoce exili simulãt & sono tenui agere temptant uocem quæ se e longinquo defert tenuis autem grauis non est. neq̃ exiguus exilisq̃ uocis proferendæ usus grauis est. Sed acutus sit necesse est. An

nō modo q imitant ea de causa ita simulāt:uerūetiā strepitus ipsi acutiores existunt. causa uero cur ita sit ꝙ aer qui defert strepitū excitat. Et quēadmodū primū illud obstrepit quod aerē moue rit:sic ruasus aer subinde mouēdo agat oportet ut partim moueat:partim moueat. Quo fit ut cō tinuari strepitus possit. Quippe cū ꝑpetue mouēti mouens succedat:donec oīs conatus mouendi emarcescat. Quæ quidē res in corporibus nō nisi cadere est:cū.s.aer nō amplius impellere uel telū uel aerē potest. Vox enī cōtinua reddit cū aer aerē ꝓpellit telū autē fertur cū corpus ab aere mouetur. Hic igit corpus idē defert assidue usq; ad eū finē dū corruat. At ibi alius atq; alius aer ꝑpetua uicissitudine ꝓfluit ꝑcedentēq; subsequēs minor est. Itaq; uelocius quidē mouet : sed per minus subinde aeris qua de causa uoces acutiores e longinquo tenuioresq; sentimus. Est enī acutum quod uelocius est:ut ambigēdo supius ꝓposuimus. Hæc eadem causa est cur & pueri & egrotātes acutæ:uiri autē & beneualētes grauiter uocem emittant. Cur uero ꝓpinquis auribus uox grauior acutiorue esse minime pateat. Et oīno cur similis ꝓiectis pōderibus nō sit causa ꝙ ꝓiectū illud cū unū assidue sit idētidem assidue fertur. strepitus autē aer propulsus ab aere est. Itaq; fit ut pondus unum in locū cadere tm̄ modo possit. uox autem quoquo uersus spargat sese:non secus ac si ꝓiectum pōdus dū fertur in partes friet innumeras atq; etiā se retrorsum disꝑtiat.

Cur domus nuper illita magis resonat. an ꝙ maior refrangēdi datur facultas propter leuitatē. Leuis autem ideo est: quoniā continens adhuc rimisq; īmunis penitus extat. nō tamen admodū humidā uolo intelligi. nulla enī refractio de limo effici pōt. Hæc profecto causa est cur etiam opus omne tectorium magis resonet. Quinetiā aeris īmobilitas fortasse aliquid facit:congestus enī uniuersusq; cum sit occurrentem illū retorquere uæhementius potest.

Quā ob causam siqs doliū & lagenas & cætera id gen⁹ figlina inania obruat opiatq; domicilia reso nare ampli⁹ possint. Necnō si pute⁹ uel cisterna uel aliq̄ fouea in domo sit:magis magisq; ita fiat necesse est. An ꝙ rō resonādi nō nisi refractio est sic enī potissimū resonādi illa reciprocatio nascitur. Ergo pute⁹ & q̄libet fouea angustiā obtinet:& aerē colligere pōt. Dolia cæteraq; fictilia dēsitatē quoq; suæ ambiētis formæ præ se ferunt. Itaq; utraq; de cā illud euenit. Cōcaua enī oīa magis sonāt:& ex quoq; ab eā rē sonitū ꝑcipue oīum reddit. Nec uero absurdū ꝙ obruta illd faciūt: Vox enī nō minus in ima se defert. Deniq; quoquo uersus atq; etiā in orbē ferri putādū est.

Cur si uasa quis inania obruerit faciet ut magis ædificiū resonet. An ꝙ uasa soliditate perpetuitateq; sua melius & cōcipiunt:& cōtinent aerē simulq; accidit ut ictus uehemētior effici possit.

Cur aqua frigida de eodē ꝓfluēs uase acutius q̄ calida obstrepit. An ꝙ delatio aquæ frigidæ uelocior est:grauior enī frigida est:acutiorē aūt strepitū reddit quæ uelocior est. Calor uero & raritate alleuat & elatione. Proximū illud est quod faces quoq; ardētes ictū faciūt imbecilliorem.

Cur homini q uigilauerit uox aspior reddit. An ꝙ eius corpus ob cruditatē humescit maximeq; loco supiori:unde caput quoq; grauescit. Et cū fauces humore redūdēt:uocē aspiorē existere necesse est. aspitas enī ob inæq̄litatē. grauitas ꝓpter obseptionē exultat:retardius enī fertur.

Cur cibo īgesto mox tenor frāgit uocis:an ꝙ mēbrū illud uoci tributū crebro cibi occursu ꝑclusū cōcalescit:cōcalescēs humorē attrahit q ob assūpti cibi humefactiouē & largior est & paratior.

Quare qui flent uocē mittunt acutiorē:qui ridēt grauiorē. An ꝙ alteri suā ob debilitatē parū spiritus mouēt. alteri uæhemēter intēdunt quod facit ut spiritus uelocius fieri possit. Cōtra qui ridet resoluitur & debilitat itaq; uocē grauis ædit. Quāquā ægri acutā emittūt uocē parū enī aeris mouent. at uero qui rident nō solum parū sed etiam leuius mouent. ad hæc qui rident spiritū calidiorem emittunt:qui flent frigidiorē. Dolor enī refrigeratio pectoris est. calor itaq; multū aeris mouet:ita ut tarde feratur. Frigor autem parum ciet. idem uel in tibiis fieri nouimus. Enimuero qui spiritu inflant calidiori multo tardius agunt.

Cur pueri cæteraq; recēs nata aīalia uocē reddūt acutiorē q̄ q ꝑfecta ætate sūt:tū tm̄ oē acumē uæhemētia sit:an ꝙ uox motio aeris ē & acutior:q̄ uelocior. Facilius aūt & ueloci⁹ pau q̄ multū aeris mouet. Mouet aūt quotiēs uel a frigore cogit uel a calore discernit. Sed cum īspiratio frigida admisso sit:īterior nimirū aer tātisꝑ cogit cū spiritū capimus cūq; expiratio caloris emissio sit aere sane a calore citato uox effici pōt. cū enī spiritū reddimus nō cū capim⁹ uocē formam⁹. cū autē nouella calidiora sint q̄ uetusta:suosq; meatus habeāt arctiores minus in se aeris possūnt conti nere cūq; calor qui moueat amplior in his īsit res aūt quæ moueat minor subster. Velocius utraq; de cā aer moueri pōt. At si uelocius uox certe acutior dabit ob ea ipsa quæ ante retulimus.

Cur uocē qui flent acutiorē emittuut:qui ridēt grariorē. An qui flent intēdendo contrahendoq; os uociferātur itaq; ꝓpere aer interior intēto mouet. Cūq; per os transeat angustū ferri uelocius potest. Vtraq; igit rōne fit ut uox acuta ædat. Cōtra qui ridēt remisso corpe hiscēteque ore ridēt cū igitur ob eā rem late tardeque ꝓfundant aerē merito uocē emittunt grauiorem.

Cur uocē reddūt acutā qui exptes seminis sunt:ut pueri:mulieres. decrepiti:spadones. grauem autē uiri qui firmissima sunt ætate. An ea causa est qua linea cæteraque tenuia dimensionem unam

dũtaxat ſortiunẽ.craſſa aũt plenaq; plures obtinẽt:itaq; uox ẽt tenuis unã dimenſionẽ habuerit. unũ aũt & efficere & mouere facilius eſt q̃plura. Ergo cũ p̃dicta illa ſpiritũ habeãt ĩbecillũ. Nõ ni ſi parũ aeris moueri ab illo ſpũ põt. Minimus aũt eſt qui dimẽſione unica cõſtat quẽ p̃dictis rõni bus tenuẽ eẽ uocẽq; talẽ ab eo ꝓficiſci neceſſum eſt. Vox aũt acuta quæ tenuis eſt.igiẽ qui ꝓlifi co illo ſæmine carẽt uocẽ hinc merito reddũt acutiorẽ. Viri robuſti q̃m ſpiritu ualeãt multũ ae ris incitare queũt:quod cũ multũ ſit lente mouetur:uocẽq; efficit grauiorẽ. Motu enĩ ueloci & te nuis uocẽ reddi acutã iam conſtitit quoꝝ neutrũ ut in uiro poſſit exiſtere accidit.

Cur uoces noſtræ grauiores ſint tp̃e hiberno. An ꝙ aer ĩterior tũc & exterior craſſior eſt. Craſſior autẽ cum ſit tardius mouetẽ itaq; uox grauior nõ ĩmerito fit. Adde ꝙ ſõnulẽtiores hiberno tp̃e ſu mus q̃ æſtiuo pluſq̃ tp̃is obdormire ſolemus. Sõnus autẽ facit ut mẽbris grauioribus ſimus. Quo igiẽ tẽpore plus dormimus q̃ uigilamus:quod hibernũ ꝓfecto eſt. Hoc uocẽ effici grauiorẽ q̃ qui ecõtrario agiẽ ratio eſt.cum enim tempus uigilandi quod inteeuenit breue ſit.habitus corporis q̃ inter dormiendũ cõmittitur permanere uſq; ad ſõni repetitionem nimirũ poteſt.

Cur ex potu uomitu atq; frigore uocẽ emittimus grauiorẽ. An faucibus interſeptis quã rem pituitã ſubſiſtẽdo cõmittit quippe quæ aliquid fluctionis in eas detrahat aliis uomitus aut potus aliis p̃ſentis tẽporis qualitas p̱ obſtrictionẽ fauces reddit anguſtiores itaq; delatio ſpiritus tardius agitur. Quæ autem tarda delatio eſt grauẽ hæc efficit uocem.

Cur uox grauior e propinquo magiſq̃ e longinquo ſentiri põt. An ꝙ grauior plus quidem aeris mouet.ſed nequaq̃ in longitudinẽ:ergo a longe minus ſentitur:quoniã per minus ſpaciũ ſe deducit. E ꝓpinquo aũt magis. Quoniã plus aeris ſenſoriũ ferit audiẽdi. Acuta ꝓcul ideo audiri põt: q̃m tenuior eſt. Tenue aũt omne augeri in longitudinẽ poteſt. Dixerim ẽt ꝙ motio quæ uocẽ reddat acutiorem uelocior eſt: quod fieri põt ſi ut denſus:ſit anguſtus ſpũs ſit qui aerẽ mouet. Nã & exiguus aer mobilior eſt: quippe qui ab anguſto moueri quæat.& denſus plures efficit ictus qui ſtrepitũ reddãt. Licet hoc in muſicis p̱ſpicere inſtrumẽtis. Fides nãq; tenuiores cæteris eiſdem ſubſtãtibus acutius conſonant.

Cur uox acutior illis eẽ uideẽ qui lõgius abſũt:tũ tñ acuminis rõ ſita in eo ſit ut uelocius feraẽ: & quod lõgius ferẽ:moueri tardius ſoleat. An ꝙ uocis acumẽ nõ ſolũ in uelocite mouẽdi:ſed obſtrependi etiã nimia renuitate cõſiſtat. Qui autẽ lõgius abſunt uocẽ tenuiorẽ excipiunt ob aeris qui moueẽ exiguitatẽ. Motus enĩ ita marceſcit:utq; numerus emarceſcẽs in unitatẽ relabiẽ: ſi corpus in unicã dimẽſionẽ extenuaẽ quæ tam in corpore q̃ in uoce tenuitas eſt.

Cur uocem acutã & exercitati reddunt:& debiles.an debiles qnia parũ aeris mouent parũ autem q̃ multũ uelocius fertur. Exercitati uero aerẽ excitant uæhemẽtius. Aer excitus uæhementer uelocius fertur:acutũ autem in uoce:ideſt quod uelox in delatione.

Cur uox corrũpi his ſoleat q̱ cibo ĩgeſto clamitarũt:itaq; oẽs q̱ uocẽ exercẽt ut hiſtriões:ſaltatores: & cæteros generis eiuſdẽ mane ieiunioq; ore exercitationẽ adire licet ĩſpicere.an uocẽ corrũpi nõ aliud eſt q̃ mẽbrũ qua ſpũs trãſmeat corrũpi. Quocirca rauci quoq; uoce corrupta ſunt: nõ quod ſpiritus uiciatus eſt qui uocẽ affirmat. ſed ꝙ exaſperata artaria eſt quæ uæhemẽte cõcalefactione exaſperari maxime ſolita eſt. Quãobrẽ neq; qui febriũt:neq; qui uæhementer febrierũt ſtatim cũ febris ceſſauerit cantare queunt.ſunt enĩ aſperis nimio ex calore faucibus. Cibis aũt ſpiritũ & largum reddi & feruidi cõſentaneũ eſt. Qui talis autẽ eſt exulceret arteriam tranſmeando atq; exaſperet. Ratio eſt ꝙ cum inciderit merito uox deſtrui poteſt.

Cur uox cũ aer quidam formatus ſit. Et qui cũ fertur formã ſæpe illã amittat echo:ideſt reſonãtia fiat. Cũ enĩ aer uæhemẽtius in aliquod ſolidũ offenderit uox nõ diſſoluiẽ. Sed eandẽ expreſſe reciprocantẽ audimus. An ꝙ refractio eſt nõ p̱fractio.ſic enim cum totũ p̱manet.tũ partes ab eo duæ uniformes proficiſcuntur. Quippe cũ per ſimilem:angulum refractio exiſtere ſoleat:itaq; uox reſonandi ſimilis primæ efficitur.

Cur cæteroꝝ animaliũ nouella recẽſq; edita uoce mittũt acutiorẽ q̃ quæ perfecta ætate ſunt uitulis autẽ grauius mugiũt q̃ boues p̱fecti. An ꝙ infans quoq; in genere ſimilis fœminæ eiuſdẽ generis eſt. Boũ autẽ fœminæ grauius mugiunẽ q̃ mares cũ cætera ecõtrario agãt. At uituli ſimiliores fœminis q̃ maribus.ſunt ergo uoeẽ hi grauiorẽ emittere debent.

Quã ob cãm paleis in orcheſtra ſparſis chori uox minor ſentiaẽ.an ꝓpter aſperitatẽ. Vox enĩ pauimẽto minus leui occurrẽs ut minus una ita minor exiſtit. Quippe quæ minns cõtinua ſit quõ ẽt lux amplior reſplẽdet in leuibus eo ꝙ nihil impedimenti interuenit quo interpelletur.

Cur ſal igni ingeſtus mouere crepitum ſoleat.an quia ſal parum humoris intra ſe continet qđ mox a calore ignis conuerſum in ſpiritum uiolentoq; exiliens impetu ſalem rumpit.omne autem quod rumpitur mouere crepitum ſolet.

Cur pueri nonnulli anteq̃ ætas ueniat qua uocabula ſuo tempore explanare poſſint fari incipiant Et ubi aliquid expreſſe dixerint rurſus obmuteſcant atq; ut prius degunt quouſq; ſolitum tem-

pus loquendi accedat. Quæ quidé a plærisq̃ portenta esse putant̃. iam aliquos etiã statim cum in lucé uenerũt locutos esse ꝓditũ est: an magna quidé ex parte secũdũ naturã hoies prodeũt: itaq̃ illud paucis accidit. Sed natura rõne simul hæc cõtingere ac perfici solent. Quãobré simul & audiunt & uocé emittũt: simul & intelligũt facultate audiédi & loquunt̃ & explicant. Euenit tamé interdũ ne hæc simul cõtingant: sed ut alii prius intelligant q̃ mébrũ id absoluatur quo loqui possumus. Alii cõtra qui scilicet quæ loquãtur intelligere nequeãt. Quæ enĩ audierint simulate eadem reddũt. Sed cũ tépus affuerit utroq̃ iam munere naturæ fungi incipiant. Quibus auté prius sensa auditus in animo ualeant quã mébrum id absoluat̃ quo primo uocem mouemus orõneq̃ condimus iis nõnunq̃ ubi iam multa intellexerint. facultas quoq̃ mébri illius & absolutio ꝓpere cõtingit maxime quidé a sõno. Cuius rei causa est q̃ sõnus data requie, tũ corpora tota tũ mébra singula facit alacriora. Sed fieri potest: ut uel ob aliã huiuscemodi mutationé idé eueniat. Cõplura auté sunt quæ ut efficere ualeamus, breuissimi téporis adiuméto opus est. Et tñ eadé postmodũ æque agere nequaq̃ possimus. Quotiés itaq̃ mébrũ illud ita se habet ut liberũ absolutũq̃ sit efficitur: ut quod per auditũ intelligétiã mouit inde cũ pédet fluitatq̃ in sensu retinet uerbũq̃ reddat: hinc nobis & carmina & uocabula sæpenumero nõ ex uolũtate occurrũt. Et quæ prius uoluntate petita diximus eadé postea nõ uolũtarie dicimus. hinc etiã sæpe quæ nouimus ore explicare nõ quimus ita fieri potest ut pueri aliquid dicãt: rursusq̃ mébrũ cui fandi data potestas est, redeat ad suã naturã ac obmutescat dum tépus corroborãdi absoluendiq̃ ultimũ ueniat.

Cur aliqua obstrepũt mouẽturq̃ subito ut arcæ quæ nullo mouẽte quod sensus nouerit concitantur & crepãt cũ tamé potẽtius esse debeat quod mouet q̃ quod mouet̃. quæ eadé quæstio etiã de corruptione ac senectute est. Quippe cũ a re insensibili oĩa corrũpant̃ quæ a tpe pereũt an simul guttis hoc est & lapidibus quos plãte emergẽtes attollũt atq̃ reiiciũt. nõ enĩ quod ultimũ actiõis est id uel attollit uel mouet: sed hæc uniuersa cõtinuatio efficit. qua quidé re insensibili accidit ut motus ille sensibilis nascat̃. sic etiã res cõtenta spaciis insensibilibus téporis mouet̃. atq̃ in partes digeritur insensibiles. uniuersi tñ & cõtinui rõne exultat & motus & obitus. cõtinuũ aũt illud nõ in instãti tpis: sed in tpe quod ab instãti determinat̃. situm profecto est.

Qua de causa oscitãtes minus audire possimus. An quod multũ spiritus effluentis inter oscitandũ aures etiã intrinsecus subit ut motio uel sensu percipi possit quã trudit ad aures maximeq̃ post sonum, strepitus auté uel aer uel aeris affectio est. igit̃ cũ interior renititur exteriori illi occurrenti efficit̃ ut motus interioris strepitus motũ exterioris retorqueat: atq̃ offuscet.

Cur pueri magis q̃ uiri lingua hesitant. An ut etiã manibus pedibusq̃ pueri minus ualemus & isfantes ambulãdi omnino facultate caremus sic etiã linguæ parũ compotes pueri sumus: & infantes uerbum nullum referre possumus: sed more brutorum animantium uociferamur: uidelicet causa imbecillitatis quæ non solũ hesitaté linguæ: fed etié balbutié blesitatéq̃ faciat. quippe cũ blesitas sit litterã quãdã exprimere nõ posse: eãq̃ nõ quãlibet sed certã balbuties uel litteram ꝑtermittere. uel sillabam hesitas alterã alteri sillabã iungere propere non posse. Quæ quidem omnia imbecillitate eueniunt. Lingua enim subministrare intelligentiæ non potest. itidem etiam uinolenti senesq̃ afficiuntur ꝓpter debilitatem: uiris autem hæc minus usu eueniunt.

Cur uox hoium tã metuẽtiũ q̃ trepidãtiũ obtremescere soleat. An q̃ emigrãte calore cor cõquatit̃. Nã utrisq̃ & trepidãtibus & metuẽtibus accidit ut ita afficiat̃. Cũ cor auté cõquatit̃: ictus nequaquã effici unus põt: sed plures ꝓficiscant̃ ut e fidibus laxius intentis necesse est.

Cur uocem hoies trepidãtes grauem: metuẽtes acutam reddãt. An q̃ metuẽtibus locus cordis refrigeratur: cum calor deorsum se defert: ita q̃ parũ aeris excitare possunt uires enim positæ in calore sunt. Trepidantibus auté calor loca petit superiora: ut etiã pudore affectis effert idé sese ad faciem. Cuius indiciũ est quod plenius erubescunt: resoluit igit̃ multũq̃ aeris quo loquimur efficit. Hic aũt tarde propellitur. Tardũ uero nõ nisi graue in uoce est.

Cur nox ad audiendũ aptior est q̃ dies. Vtrũ ut Anaxagoras ait q̃ aer interdiu stridet a sole cõcalefactus & obstrepit noctu requiescit: utpote cũ oĩs calor abfuerit. Tunc auté quæq̃ audiri melius possunt. cũ nullus strepitus est. An q̃ per inanius facultas audiédi amplior q̃ plenius datur. Est autem aer interdiu densus ut qui lucé radiisq̃ refertus sit. noctu autem rarior q̃ ex eo ignis & radii decesserunt: quæ corpora esse dixeris. An q̃ corpora multifariã interdiu uim intelligendi dispartiuntur. inq̃ res uarias deducunt itaq̃ clara audiendi eripitur sentio. Et eo q̃ omnia die magisq̃ noctu agimus ipsa quoq̃ intelligentia negociis corporis impedita est. Sensus auté ubi seiunctus ab intelligentia est loborem uelut insensibile habet. Vnde dictum mens uidet: mens audit. At uero noctu cum noster intuitus omni sit munere liberatus magisq̃ intelligentia requiescat. Meatus aurium uel amplius patés uel nihilo minusq̃ die: ut capax sonoꝝ pariter est: sic melius eosdé sonos referre ad intelligentiam potest. Quoniam nec ipsa intelligendi uis quippiã agat. Nec ad aspectu temptetur ut fieri inierdiu solet.

Cur homines qui humore prolifico uacant ut pueri mulieres decrepiti & spadones uocem reddũt accutam. Viri autem qui firma ætate sunt grauiorem. An propter membri ĩ becillitatẽ quod mouere aera solet. Mouet enim exiguum aerẽ quod imbecillũ est: exiguus uelocius fertur ꝙ uelociter fertur acutum est. an quod primus meatus qua uox pmeare solet omnibus semine uacius pusillus est. itaq; exiguũ ꝓficisci ab eo potest. quod aera moueat exiguũ uero cum sit uelociter per amplas superiores fauces fertur. At uiris ætate ingentibus hic amplior hebetur ut etiã qui ad testiculos ptinet. itaq; aer pluris est q inde ꝓpellitur Tardior ergo cum transeat. meriro grauior reddi potest

Cur homines lingua hæsitãtes loqui nequeant uoce submissa. An quod offensaculo quodam uox sistitur retineturq;. Sed cũ non pares requirantur uires: aut similis motus cum quicquã ĩpedit motum cumq; non ĩpedit emittendum omnino est. Vox autẽ motus est uocẽq; alteriorẽ solẽt emittere qui pro uiribus conãtur. Ergo cũ expellẽdũ quod obstat emittẽdum sit altius eos loqui necesse est. qui linguæ huiusmodi uicio tenentur.

Cur iidem illi trepidãtes magisquam uinolenti hereant lingua. An quoniam affectus hic similis generi stuporis quam apoplexiam uocamus parti ĩteriori cuipiam tribuendus est quam partem mouere nequeant impedientem propter suam refrigerationem. Vinum igitur quod sua natura calidũ est refrigerationẽ tollit. trepidatio facit. Est enĩ trepidatio metus quidã metus autẽ refrigeratio ẽ

Cur strepitus extrinsecus magis intus auditur quam intrisecus foris. An ꝙ intrinsecus cum uasta- immẽsa quæ adeat spacia discerpitur dissipaturq; ut pars eius uel minime uel minus sentiri possit Extrinsecus uero cum uox sese in locum arctiorem stabilioremq; aerem conferat uniuersa ĩgredit itaq; cũ maior sit non immerito melius potest audiri.

Quã ob causam qui lingua hæsitant melãcolico habitu cõstat. An ꝙ ꝓpere sequi imaginationem: non nisi esse melancolicum est. hæsitãtes autẽ illi tales proculdubio sunt. impetus nãque dicendi præruit anteceditque facultatem eorum: utpote cũ animus uisa sequatur. Balbis etiam idem aaidit. Hos etenĩ omnes membra uoci accõmodata tardiora habere certũ est. indiciũ uero ꝙ tales uinolenti reddũtur cum suas maxime imaginationes nõ rationem sequunt.

Cur porrũ prosit ad uocem sonorã. nam & perdici cõmodũ eadem in re nouimus. An ꝙ alliũ quoq; clixũ delinit. & quidẽ porrũ lentitiã quãdã obtinet: quæ fauces detergere possit.

Cur cætera aĩalia uocẽ tũ acutiorẽ emittũt: cũ ualidiora sũt. hõ aũt cũ inualidior est. An ꝙ hõ ĩualidus exiguũ aera mouet: aer exiguus uelociter pmeat uelociras strepitũ reddit acutiorẽ.

Cur melius audimus cũ spiritũ retinemus q̃ cũ reddimus itaq; minus spirare in uenetiõe ꝑcipitur. Vtrũ ꝙ per uenarũ elationẽ uis sentiẽdi locũ petit supiorẽ cũ enĩ dormimus deorsum se defert & crebrius tũc reddimus q̃ ducimus spiritũ minime quæ audire ualemus. An etiã sanguis cũ reddimus spiritũ ascẽdit: itaq; pars superior implet: cũ tamẽ per inane audiamus. An ꝙ efflatio strepitus quidem est. hic autem exspirando eueniens uim obtundit audiendi.

Cur sal exiguus ocius crepat & exilit. Væhemẽtius autẽ & crepat & exilit qui plenior est. An ꝙ exiguus rumpi cælerius potest: haud enĩ multũ idest ꝙ subeat ignis oportet cũ sal ipse totus exiguus sit. plenior autẽ ille lentius domat ꝙ plus negocii est magnũ dirrupisse q̃ paruum. crepat paruus parũ qui paruus inuæhitur ictus maior magis quia magno agitur ictu: crepitus autem ictus est: ꝙ etiam robustius est magis exilit quoniã minus cedit.

Cur si salem eadẽ magnitudine qua modico igni ingestus crepet nimio inieceris igni uel nihil uel minus crepabit. An ꝙ prius ab igne corripitur quã rumpi possit. comburitur enim humor ꝙ cõsumptus est crepat ꝙ discissus disruptusq; est.

Cur oscitantes minus audire ualemus an quod spiritum intercludimus qui se ad autes trudat ĩdiciũ quod strepitus in auribus nascitur cum oscitamus circunuẽtus autẽ interclusus quod illis spiritus facit ut minus audiamus ad hæc uox oscitantibus quedam oritur quæ uim audiendi ĩterpellare potest & cõprimi uero aures necesse est quotiens corpus se distrahit atq; intendit.

Cur uox cum apta sua natura sit ĩ sublime efferri ut q̃ aer quidem sit nõ ĩ ferius sursum sed supius deorsum melius audiri potest. An quod uox aer quidem iunctus humori est qui pondere humoris grauescens deorsum labitur. non sursum effertur humoris namq; secnndum naturam interest ut deorsum feratur. itaq; ab imis sentiri plenius põt. an hoc uoci dũtaxat animaliũ reddi debeat hæc enim non sine humore profluit. illud uero accidere nimirum uel in cæteris omnibus strependi generibus. nouimus. ergo ut uisus si superius deorsum prociderit sursum uersus reflectetur sed si inferius sursum pertenderit deorsum se flectet. sic uox quæ sua natura cogitur sursum ferri ubi aeri sibi aduerso occurerrit cum ꝑ uim nequeat eum propellere qui & amplior & grauior est reflexa in partem aduersam deorsum se defert. itaq; aer qui ore motus procurrerit ratorquætur & ad ima collapsus sentiri inferius magis potest. Tale etiam est quod in resonando fieri solet uocis enĩ reflexus in partem contrariam agitur.

Cur uinolentis potiusq̃ sobriis frangi uox soleat: an repletio facit ut uox celeriter frangi possit. Cu

ius rei argumentũ ꝙ neq chorreæ neq ludi oẽs statim à prãdio sed ieiunii uocẽ exercere cõsueue re.cũ igit̃ uinolenti ĩpleti sint merito uoces eoꝶ potius frangi solent.

Cur uocẽ acutiorẽ longius audire possumus.an ꝙ uocis acumẽ uelocitas est moueri aũt ocius solẽt quæ uæhementius feruntur hæc longius ferri possunt.

Cur spiritu retẽto melius audire ualemus.an ꝙ respiratio nõnihil strepitus mouet merito ergo tũc melius sentimus cũ strepitus minus est.minus autẽ strepitus tũ est cũ spiritum retinemus.

Quáobrẽ lux quæ tenuior:& nelocior:& dedicatior est corpora penetrare dẽsa nõ põt:strepitus autem põt.an ꝙ lux directo itinere fert̃.itaq siquid recte illi ꝓfluẽtiæ lucis obuiũ sepiat.lucẽ diclu di necesse est.at strepitus:quia spũs est ferri nõ recte etiã põt.itaq efficit̃ ut strepitũ sentire undiq liceat non eum tantũ qui se recte nostris auribus obtulerit.

Quare qui rident uocẽ grauiorem emittunt:qui flent acutiorem. an ꝙ curpore intento uox acuta depromitur.infirmũ autem quod acutum.Quæ utraq in fletibus inesse potius nouimus. Sũt enĩ & intentiori corpore & infirmiori.

Quáobrẽ cũ uox aer quidẽ formatus sit & sæpius dissoluat̃ cũ fert̃.Echo idest resonantia fiat.icto eiusmodi aere insolidũ quippiã uox ipsa nõ dissoluatur:sed expresse eadẽ ꝑcipi possit.an ꝙ aer refrangitur nõ ꝑfrangitur:ideoq totũ a toto proficiscitur.Tum etiã affectus hic non nisi de re simi li existit.Quippe cum aer reflecti de aere soleat in cauo non de cauo.

Quáobrẽ cum simul uocẽ multi emittunt:unusq tantũ q̃tum singuli reddit.multoꝶ uox illa:neq parẽ uocis nnius offert sese.Neq longius pro ratione deducit.An ꝙ singuli proximũ arcẽ propellunt nõ eũdẽ:nisi paulo tenus.quod simile euenit:ut si multi quidẽ ꝓiiciant lapidẽ:sed singuli aut magna eoꝶ pars mittat diuersum.Neq enĩ ibi lõgius aut pro rõne longe lapis ullus deueniet. Ne que hic longius cũctaꝶ q̃ unius uox ꝓterit audiri. Vox etenĩ tanta nõ unius est:sed multoꝶ.Recte igit̃ propinquo uox multa esse uidetur quãdoquidẽ lapides quoq illi multi ita uideri atq idẽ assequi possunt. At e longinquo plusq̃ singulæ sint sentiri nõ potest.

Cur trepidantes uocem reddimus grauiorẽ metuẽtes autẽ acutiorẽ quãq̃ etiã pudor genere metuen di cõtinet̃. An multũ inter se affectus hi distãt.Quos enĩ puduit erubescunt trepidatio aũt pudor quidã est.Qui uero metuũt pallent cõstat igit̃ calorẽ in metu partẽ supiorẽ deserere ut parũ aeris præ sua exilitate mouere spũs possit.uelociter aũt ferri põt quod exiguũ est:uocis uero uelociras nõ nisi acumen est.his cõtra quos puduit.calor partẽ supiorẽ idest pectus petere solet.Cuius rei ĩdiciũ erubescens faciẽ affert:ampliorẽ autẽ aerẽ amplior potentia mouet.Tardius uero omne uer tur quod amplius est tarditasq in usu uocis nõ nisi grauitas est.

Quæ causa est ut lingua hæsitantes aliqui fiant.An mẽbri quo loquimur refrigeratio causam habet & tanquã stupẽs & attonitũ membrũ id est.itaq a uino cõtinenteq oratione cõcelefacti:uer ba facilius possunt copulare.

Cur homo solus ex omnium animãtium numero lingua hæsitans orit̃.An ꝙ solus compos sermonis est:cætera uocem tantum obtinent.Qui autem lingua hæsitant.uocem quidem producũt.sed uerba copulare sermoneq condere nequeunt.

Cur sobrii tpe hiberno uocẽ acutius mittimus uinolẽti aũt æstiuo grauius. An uox acutior quæ ue locior est.uelocior autẽ quæ corpore intento se promit.Sobriorum uero hiemeq corpora magis constat q̃ uinolentoꝶ æstateque calores enim teporesq: copora resoluunt atq classant.

Cur homo solus omniũ animãtiũ lingua hesitãs ꝓuenire põt. Vtrũ ꝙ etiam mutus solus existit. lin guæ aũt hesitatio mutitas quædã est.nec mẽbrũ quo loquimur absolutũ habetur.An ꝙ homo so lus compos est sermonis:cætera autẽ uocem dũtaxat sortiuntur.linguæ autẽ hæsitatio ut nomen declarat unum nõ est ne promptam continentemq parit orationem.

Cur homini uox serius perfici solet q̃ cæteris quibus data est uocis proferendæ facultas.An ꝙ uocis humanæ genera & discrimina q̃plurima sunt.cætera enĩ animantia litteras uel nullas uel pau cas exprimere possunt.Quod autem sũmenarium plurimisque distinguẽdum differentiis est id tẽ pore longissimo perfici necesse est.

Cur cætere speciei eiusdem animantes uocem fundunt eandem:homines autem uariam & multiplicem agunt.An hominum etiam uox una est multa autem genera loquendi.

Sed cur cõmunis hæc una hominum uaria est:cæteroruũ autem simplex. An homines multas ꝓferre litteras possunt cætera uel nullam uel duas aut tres exprimunt in sonas quæ uocalibus iuncte locutionem cõficiunt:oratio autem non uoce sed uocis affectionibus significãdo absoluitur. At uocis affectionis littere sunt.Quinetiam pueri non secus ac bestiæ suas exprimunt appetitiones: utpote qui nõdum proferre litteras possunt.

Cur aspectus corpora penetrare solida non potest:uox autem potest.an ꝙ aspiciẽdi delatio simplex est quæ per directum atq profluere soleat adlineã cuius rei indicium solis radius est.& ꝙ nisi e re gione cernere non possimus:uox autẽ motu multiplici ferri potest. Quippe cum undiq liceat au

dire

dire. Quotiens igitur aspectui directus ille impeditur progressus: eo scilicet q̄ res obiecta incondita siue indisposita turba cōstipatur transpicere nequit. at uox q̄m quoquo uersus profertur oīa ꝑreptat penetrat trāslapsātq; audiri undiq; pōt in humoribus tamē facultas trāspiciādi oculis data est uoci aūt nulla: uel minima quāquā humor tenuior q̄ terra est. quoniā humoris meatus parui densi continuatiq; sunt. ut minime aspectus impediatur. quo minus tramite directo ingredi possit Hæc eadem causa est. cur etiam per uitrum quod densissimum est transpicere liceat per ferulā que rara solutaq; est non liceat. in altero enī meatus respondent inter sese inferula altera uariant. Nec quicquam iuuat amplos esse meatus. nisi recte ad lineam positi sint. Vox aūt minime in aqua sētiri potest. Quoniam minus aqua inanit quam ut aerem capere uocemq; transmittere possit. Vox enim aer quidam est. Haud enim omne rarius permeari se patitur. nisi etiam meatus ei respondeāt q̄ permeare conetur. & congruāt. ut uis etiam colligēdi & contrahendi sese desit. Nisi meatus capaces corporum sint quāquam q̄ rarum est molle est. & tale ut in seipsum coire possit. Verum nō nulla præ nimia suorum meatuū angustia colligi impediuntur ut uitrum Quippe ut flecti contrahiq; non queat. quamuis rarius ferula quam est ratione prædicta Vt etiam aqua & quicquid aliud generis eiusdem. Vnde illud quoq; palam fit non quod rarius raro molliq; uel eodem. uel proximo est id magis in seipsum colligi posse & adduci. causa enim omnibus. eadem reddenda est.

Cur uox quāuis minor reddatur adimendo speciem tamen seruat eandem. An q̄ cum his ipsis miscetur quæ dempseris. Res autem mixta non partim est: partim non est sed usqueq̄q; talis est. æque igitur quibusdā undiq; detractis æque cōtrahitur. ut necesse sit simul & minorem esse & similem.

Quid est quod linguā faciat hæsitare. Vtrū calor efficiat ut procatiores sint. itaque offendēdo haberet quasi insalebris. quomodo affici iratos homines nouimus. incēdūtur enī incitantur hanelitāt spiritu redūdant. igitur præ nimio caloris feruore. Hanellāt aūt q̄m freqūes spiritus est. nec anticipat quatenus se tēpore respirandi promere possit. An potius cōtra ut loci quo uocem mittimus refrigeratio cām det tanquā mēbrorū id attonitum obstupescat. itaque afficiatur ut uel concalefacti a uino aut perpetua oratione uerba expeditius possint copulare.

Cur tēpore hiberno uoces grauiores redduntur. An q̄ aer crassior est. Talis aūt cum sit motus tardior prouenit. itaque uox redditur grauior. An q̄ aer per pectus lentius permeat fauces autem intersepi & constringi a frigore pituitaque distillante coguntur.

Cur pueri mulieres: spadones: senesq; uocem reddant acutam. An q̄ motus uelocior qui acutior est Et cum genus idem sit motu facilius est quod minusq̄ quod plus est. Quāobrem qui firma ætate sunt. plus aeris trahere possunt plus igitur illud tradius permeans uocem efficit grauiorem pueris & spadonibus contra res euenit Quoniam minus aeris capiunt. Senes autem ideo tremūt quoniam uocem continere non possunt. quomodo imbecillibus ac pueris usu euenit cum lignū præ longū parte extrema ceperint. Alterum enim extremū quatitur quia nequeunt superare quod tenent & uincere quod idem & trepidantibus hominibus & metuētibus: & rigētibus causam uocis tremule afferre credēdum est. Cū enim qui uocem ita emittit eius calor pulsus ab affectibus illis intro se colligat maxima ex parte reliquū quod exiguū extat uocem continere non potest. Quapropter quatitur atq; intremit unde artium liberalium professores qui se solitos trepidate nouerunt principio agunt uoce submissa dum resideant & stabiliantur uocem enim exiguam uincere continereque facilius possunt.

DECIMA PARTICVLA QVAE AD RES TAM BENE QVAM MALE OLIDAS PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

Vr suffimenta omnia minus e propinquo sentire possimus. Vtrum q̄ odoris delibatio aere temperata ualidior redditur. ut mirra medicinalis suauior est. an contra agitur. Vt ignis ui sua cremandi tollit odorem qui per sufficū effluat. & quidem apud carbones ipsos nihil redolent longius uero purius tenuissimūq; ferat quod oleat.

Cur odores tam suffimentoꝝ q̄ florum minus suaues e proximo sentiant. Vtrum una cū odore terræ quoq; particulæ ꝓdeunt. quæ præ suo pondere ante currunt q̄ ad sensū odor deueniat itaq; longius ille sincerū se offert an neq; cū principiū ꝓximū ē neq; cum admodum se motum odor abunde effluere potest. Nam si proximum nondum large emanat si remotissimum distrepitur.

Arbores reddi odoratas aiunt in quas cælestis arcus decubuit. Vtrum uerum hoc sit. an falsum. Et si uerum quam ob causam ita eueniat. ergo nec omnes arbores nec semper aliquas oderem ita acquirere palam est. Etenim sæpe arcus cælestis constitit. & tamen arbores nihil odoris spirarunt. quod quidem sensum mouere posset. Cumq; odor contrahitur accidit enim id aliquando itaq; narratur non in quaq; materiæ contrahi potest: causa uero per accidens ad arcum referenda est: præ

fertim si arcus ipse nulla natura sit.sed obtuitus refrāgendi tantum affectio.Prouenit autem odo ris ille affectus.ut dictum iam est non qualitercumq; se materies habeant.Neq; enim in uiridi ne que in arida.sed in usta post aquam quæ arcui superuenerit certam reddi suauitatem odoris pasto res referunt maximeq; ubi aspalathus aut etiam ramnus est.& genus ex his aliquod quorum flos suauiter olet.Ratio autem odoris eadem est quam etiam de terra aīaduertimus:hæc enim cū fer uet atque inuritur quod ediderit principio bñ olet.Enim uero quæ parce humido quendam in modum recaluerint odorata redduntur.humor enim cōcoqui calore nimirum potest. Qua de cau sa totius quoque orbis terrarum quæ ad solem orientem spectant odoratiora exurgunt q̃ que ad aquilonem.Et eorum ipsorum quæ ad ortum plus uergunt:qua que ad meridié. eo quod loca Sy riæ & arabiæ terrosiora.Africæ uero arenosa siticulosaq;.nec enim humorem nimium ī esse opor tet:concoqui namq; nimius non potest nec nullum sic enim nullus uapor inde extringi potest:qđ uel in ea materiæ solet accidere quæ & nuper conbusta sit & tale habeat genus ut secum odoris fe rat suauitatem quæ quidem res floribus declarari potest.odor enim in.eos transmittitur.Sed fieri putant in his quibus e cælestis arcus institerit quoniam nunquam id sine aqua effici potest.Cum enim materies īmaduerit caloreq; ī terriori concoxerit respirare iam īcipit uaporemq; īter se con ceptum emittit.Nec uero aquam nimiam accessisse oportet eluit enim atq; extinguit calorem ab igne iniectū quæ nimia uenerit.Quæ auté aquæ post arcū solét īcedere nō multæ:sed séper pene mediocres adueniūt:& si plures cōstiterit arcus aq̃ nō large sed sæpe & parce accedit.Quāobré nō īmerito cū hoc ita fiat q ré īsigné ꝑter arcū nullā aspiceret causam odoris illi attribuere.

Cur flores & suffiméta suauius elonginquo olent:e propinquo autem herbā alia potius redolent ali fumū.An quia calor quidam natura odoris est odorataq; omnia calida sunt calidum autem quod que leue est.itaq; cum longius permeant:odorem deferunt suum secretiorem uendicatum que ab cæteris tum foliorum tum fumi: qui uapor aqueus est odoribus qui comitentur eum ipsum.An cum in propinquo sunt admixta illa cum his una redolent:quibus inherent.atque ita odorem deprauant.

Cur omnia plenius olent cum mouentur.An quod excita plus aeris in plent q̃ quiescétia.itaq; oci us ad sensum nostrum odor transmittitur.

Cur tépore hiberno minus olfacere possumus minimeq; per gelu & glacié.An ꝙ aer a frigore im mobilior redditur.itaq; motus nō æque proficisci a corpore odorato pōt scilicet propter difficilé delibationis motum & aeris quo inuehitur.

Cur acrius aromata olent cinere suffita quā igne & plenius ac diutius suum seruant odoré cum ci nere suffitur.An ꝙ in cinere minus concoqui odor potest itaq; plenior est.Ignis auté quod celeri ter uires eorum domat & concoquit odorem commutat.Concoctio enī rei concoquendæ con mutatio est siue alteratio.

Cur rosæ suauius olent quorum umb licus asper q̃ quibus leuis. An ꝙ suauius olent quæ modum consecuta sunt suæ naturæ.Rosa auté spinosa natura est.ergo suauissime ideo olent:quod magis se cundū naturam constiterunt.

Cur odores proximo nimis suaues tam suffimétorū q̃ florum spirāt. An ꝙ portio terrena una cum odore se defert quæ ut in proximo mixta uim hebetat. sic in longinquo ꝑna defertur ac decidit. Hinc etiam flores contusi suum amittunt odorem.

Vtrum odoris natura fumus sit:an aer:an uapor . Hæc enim inter se differunt . Qua alterū ab igne alterū & sine igne effici potest. Et utrū a sensu aliquid in res odoratas an ab illis in sensum. Quod aera proximū moueat.At si ab illis aliquid delibarent. Minora certe ob eam rem reddi oporteret nunc autem quæ odoratissima sunt:hæc potissimū eadem uidemus edurare.

Cur aromata cinere suffita acrius olent quā igne.An ꝙ in cinere minus concoqui odor potest.itaq; plenior est.multū ergo partis quoq; terrenæ respirat fumusq; reddat.At ignis terrenū ꝑpere illud rapit.Itaq; odor purior ac sincerior sine ullo fumo ad sensū deuenit. Vnde etiā fit ut flores triti he betius oleant parté enī terrenā ut contritus mouere potest.sic létus calor absumere nō potest.

Cur omnia odorata tam sæmia q̃ plantæ urinā ciere possint.An ꝙ calida & tenuia sunt tale autem quodq; urinā citat.celeriter enim calor inditus ille extenuat : Nec odor ipse aliq̃ corpulentia con cretus est.Nam & quæ nō bene olent uelut allia ui sui caloris urinam mouent. Vel potis uim re soluendi liquæfaciendiq; obtinent. Calida uero sæmia quæ bebe olét ideo sunt quod odor omni no calore efficitur:fœtita sane inconcocta sunt.Nec solū calida uerūetiam plene esse concocta de bent quæ prouocatura urinam siut : ut una descendendo humores possint extenuare.

Cur uinum dilutum olere ocius desinit quam merū.An ꝙ dilutum imbecillius mero est. Quod au tem imbecillius est a quocūq; mutatur q̃ quod ualidius. Tum etiam uinm dilutum facilius affi ci potest quam merum.Quod autem affici facilius potest:id & recipia a quouis & recipere quod uis facilius porest.ita fit ut merum odorum dilutum in odorum fit.

Cur fœtidior urina redditur quod diutius in corpore mãserit: stercus autẽ minus. An ꝙ stercus ꝙ diutius retentũ sit eo magis sicatur. Quod autẽ siccius est minus id putredini patet: Vrina cõtra effici crassior solet recensque potioni ingeste similior est.

Cur esculenta male olida minime his olere uidentur qui illa ederunt an ꝙ olfatũ per uim ad palatũ habemus. Idcirco sensus hic propere ĩpletur. Itaqꝫ nec in teriorem odorem quæ amplius percipere potest. Princrpio enim omnes sentire queunt ubi autem tetigerunt non insuper possunt quasi iã res consociata natiuaqꝫ reddãt. & exterior similis ille oblatus delitescit obtentu interioris.

Cur flores cotusi deterius olent. An ꝙ pars terrena quæ flori ĩheret odori ꝑmiscens sese ui inhebetat odorandi.

Cur animantium nullum suauiter olet. Excepta panthera: etiam ipsis bestiis ita olet. ferunt enim suauem illis olentiam ab hac respirari. Stirpium autem multe & intregræ bene olent. & corruptæ ac aridæ magis: magisqꝫ suauẽ reddũt odorẽ: utrũqꝫ mali odoris causa cruditas quædã excrementi est Quamobrem sudores etiam aliqui atqꝫ aliquando ita olent: sed e morbo maxime uiciantur quibꝰ tales esse non solent. & flatus etiam ructusqꝫ crudorum fœdius olent. quã eandem causam de cæteris quoque proprtione animaduertisse oportet proportione inquam quod animaliũ carne uacantium generi æstimandum aliquid est quod carnis uice habeatur. Nam excrementum crudum uel ĩ hoc esse nouimus. Hoc igirur & uiuis causæ fœdi alitus est & mortuis cum putrescit. Quãobrem pingue os pilus fœdum nunq̃ reddunt odorem scilicet illam ob causam quod pingue concoctum est Ossa & pili humore uacant At genus plantarum nullum intra se cõtrahit excrementum. an etiam plantis aliquid inest. Sed quia sicca & calida sunt natura: humor eorum non feculentus est: sed cõcoqui expeditius potest. Constat hoc etiam plagis terræ quæ ut feruentiores sic odoratiores sũt, ut. Syria: ut arabia. & muneribus earũdem regionum. quæ sicca & calida nouimus. hoc idẽ probare potest. nullã aũt sentire putredinẽ possunt quæ huiusmodi sunt. At animalium genus tale nõ est itaqꝫ excrementa eius cruda fœtidaqꝫ sunt. flatusqꝫ itidẽ olent ꝑemptis quoqꝫ aĩantibus humor putret plantis minime. Quippe cũ humore plantarũ geuns haud quaq̃ redundet.

Quã ob causã res male olide grauius olent cũ calent q̃ cũ frigent. An ꝙ natura odoris uapor qdã & delibatio est: quæ calore existũt. motus etenim quidam sunt. Calor cutem mouendi uim obtinet frigor contra efficit ut res consistat & cõtrahant deorsum etiam refrigerata omnia ferunt. Calor autem odoresqꝫ oĩs sursum ferunt. Tum quia siti inaere sunt tũ quia sensoriũ eorum supra non infra habetur. Quippe cũ odor ad cerebrũ penetrans mouere soleat sensionem.

Cur si quis allia ederit urinã redolentẽ alliũ reddet: cũ tamẽ allia plæraqꝫ odoris uæhemẽtioris ingesta nihil in suã qualitatẽ urinã possint cõuertere. Vtrũ ut quibusdã scholæ heraclitæ placet: quod sicut in uniuerso ita etiã in corpore nostro expiratur: deinde uapor denuo cõcrescit. Vtqꝫ ibi humor: sic urina hic est exalatio aũt alimenti nbi reuertit unde ꝑdierat odorẽ eundẽ nõ ĩmerito recipit quippe quæ illud reddat in quod sese cõmutarit. an si ita esset cætera quoqꝫ idem facere deberent quæ uæhemẽtẽ ſpirãt odorẽ. Nũc autem nullũ hoc posse efficere nouimus ad hæc uapor qui postea cõcrescit nõ ad statũ pristinũ redit. Verbi causa si uapor uini exalarit nõ postmodũ in uinũ cõcrescit: sed in aquã. Itaqꝫ falsum id etiã illi referũt. ergo alliũ solum ex omniũ numero quæ odorẽ simul & næhementẽ: & urinæ mouẽtẽ reddunt inflare uentrem inferiorẽ potest. Cætera. n. uer sursum mouere spiritũ solẽt: ut radicula nel urinã citare nõ queũt. Alliũ uero tria nimirũ hæc facit: ut & urina augeať: & spiritus excitetur isqꝫ deorsum nõ sursum quæ quidem situs uesicæ teculorũqꝫ ideo sentit ꝙ & uicino est: & spiritui opportunior habent ut tentigo abũde declarat. Cõstat igitur ut excremẽtnm allii ominũ maxime huiuscemodi ad uesicã possit una cum spiritu deuenire ꝙ permiscẽs sese odorẽ plene urinæ cõmittat.

Quã od causam ora hominum qui nihil ederint sed ieiunarint grauius olent: quod ieiunã graue olẽtiam appellatur. eorum autẽ qui aliquid ederint non olent: cum tamẽ eoꝝ magis olere debeãt. An ꝙ uentre ĩani minusqꝫ agitato aer factus calidior spiritũ excremataqꝫ pituitosa sua ĩmobilitate putrefacere potest. calidiorem autẽ affici argumẽtum est ꝙ uel siti parere ieiuniũ solet. at ubi ederimus odor ciboꝝ graue illam olentiã offuscat ut maior minorẽ. calor enim ciborũ calorem ꝓcedẽtem illum exuperat ita ut nihil affici possit.

Cur alæ omnium maxime parcium nostri corporis male olent. Vtrũ ꝙ omnium minime respirare possunt malus autem odor locis huiusmodi cõtrahi maxime solet quoniã putredo quiete interioris qualitatis cõsistit. an ideo ꝙ immobiles inexercitateqꝫ habentur.

Cur homines qui uirus redolent. hirci fœdius oleant cũ se odorifice unguentarint an hoc in mulris accidere solet. uelut cum acido dulce cõmixtum est: dulcius totum exultat: tũ etiam oẽs postq̃ sudarunt: grauius olent. unguentũ autem cõcalefaciendi uim hẽt itaqꝫ sudorem põt prouocare.

Cur hominum incoruorum gibborũqꝫ halitus grauior ac fedior est. an ꝙ locus pulmoni accõmodatus cõclusus flexisqꝫ a sua ꝓceritate est amplius ĩterclusus putrescat.

Cur magna pars ſudori pmixta male olet aliq̃ uero ſuauior reddiť aut nihil deterior. an quæ motu tractatuq̧ cõmutari ſolent hæc deteriora reddũt.quæ aũt eadem pſiſtere poſſunt:hæc ſuauius redolent.at ſũt quæ reſiſtere q̃unt quõ etiam florũ quibus odores cõficimus. alii cõtuſi uel cõcalefacti uel excitati exoleſcũt.ut uiolæ albæ.alii ſibi ſimiles ut roſe.& unguẽtorũ igiť quæ ex florib⁹ huiuſ modi ſunt cõmutari utique poſſunt quæ nõ ſuut neq̃unt:unde roſaceũ cõmutari minime nouim⁹ & quidem quo ſudores fœdius olent eo.grauius unguentũ quoq̧ reddere uidetur q̃m rei ſibi contrarie ſe permiſcet.ut mel cum ſale non magis ſed minus dulce ſentimus.

Cur oĩa plenius olẽt cũ mouentur.an ꝙ aera ĩ plent itaq̧ odor cicius ad ſeipm̃ reducitur.

VNDECIMA PARTICVLA QVAE AD REGIONVM HABITVS PERTINENT.

Vr efferis & moribus & aſpectu ſũt qui in nimio uel æſtu uel frigore colũt.An eadem cauſa eſt.opima enĩ tẽperies nõ corporis ſolũ:uerũetiã ĩtelligẽtiæ hoĩs ꝓdeſt exceſſus
c autẽ oẽs dimouẽt & ut corporis ita etiam mentis temperamentum peruertant.

Cur frumẽtũ in põto frigori expoſitũ diu reſeruari ĩtegrũ põt.an ppee qa humor alienus una cũ calore euaneſcit ut ĩ uuis fieri nouim⁹.alia.n.frigore alia calore exalant.

Cur potius in frigidiſſimis terris ardores febrũ fiant.An ꝙ frigus calorẽ intus circun obſiſtit cuius rei contrariũ æſtiuo tẽpore agitur.partes nãq̧ ĩterne frigidiores redduntur : ardor autẽ febris eſt:ergo partibus refrigeratis exterioribus caloris copia ĩteriores redundant.

Cur bleſis pedibus æthiopes ſunt & ægyptii.An quẽadmodũ lingua ita etiã corpora animantiũ deprauari a calore ſolent quod etiã pili declarant quos illi creſpiores q̃ cæteri gerunt: criſpitudo nãq̧ ueluti pilorum bleſitas eſt.

Cur temporibus auſtrinis initns potius generant. An ꝙ largior humor tardius craſſeſcit: auſtrinis autem humor temperamẽti facit ut ſæmẽ reddatur humidius.

Cur locis paluſtribus ulecra capitis curari celeriter poſſunt crurium autem tarde. An ꝙ humor eſt grauis:quia terrenus eſt.omne autem graue tendit deorſum:ergo ulcera ſuperiora cõcoctioni ſũt opportuniora:quoniam humor delapſus ad ima eſt:ĩferiora autem ipſa multo excremento putrefactuq̧ facili redundãnt.

Cur qui loca ædita apertaq̧ colunt tardius ſeneſcunt:qui autem caua & paluſtria ocius:an ſenectus quædam putredo eſt:putret autem quod quieſcit:nullo modo aut minus ita efficitur quod mouetur ut aqua profluens & cõcluſa.igitur ut locis æditis aer undiq̧ afflante ſpiritu agitatur:ita cauis manet ĩmotus.Ad hæc locis apertis purus diuerſus aſſidue propter agitationem aer habẽt. paluſtribus impurus idẽq̧ ſemper emarceſcit.

Cur timidi ſunt qui loca feruida incolunt:fortes qui gelida.An ꝙ natura contra quã loca & tempora ſe habet:quoniam ſi ſe ſimilem ageret cito periret.ſunt autẽ fortes qui calida ſunt natura. timidi qui ex angues refrigeratiq̧ ſunt.fit igiť ut qui loca inhabitant calida refrigerentur: qui frigida concalcant.utriq̧ tamen corpore magno adoleſcunt:eo ꝙ qui frigida colunt inſito calore abũdãt quia calida calore loci refouẽtur.quippe cum in calidis atq; a calore loci refouẽtur.quippe cum in calidis atq̧ a calore incrementum ſequatur:friguſq̧ uim aſtringendi conſtipandiq̧ habeat. cũ igitur alteri principium inter ſe uæhemẽs augendi obtineant:alteri nullo externo frigore impediantur:merito utriq̧ augeri poſſunt plenius homines noſtræ regionis augeri ideo minus poſſunt ꝙ & principium illud in ſe imbecillius continent frigore conſtipantur.

Cur diutius uiuunt qui locis calidis ſuam degunt ætatem.An quia natura ſunt ſicciore firmius autem diuturniuſq̧ quod ſiccius eſt:mors autẽ quædam putredo eſt.an ꝙ mors caloris interioris refrigeratio eſt.refrigerari autem omnia ſolent ambiẽtis aeris qualitate. qui ut locis calidis calet ſic frigidis friget:itaq̧ interiorẽ calorem ocius magiſq̧ corrumpit.

Quã ob cauſam qui calida loca habitant uiuere diutius poſſint.An ꝙ humorem calorẽq̧ amplius ſeruant quarum rerum interitus mors eſt.

Cur locis paluſtribus effiei ſõnulentiores ſolemus an qđ magis in hiſipſis refrigeramur refrigeratio autem cum quædam requies ſit ſonnum nobis conciliat qui inter quieſcendum ſolet accidere.

Cur qui innauibus degunt quãuls in aqua coloratiores tamen ſunt q̃ qui in paludibus. An loca cõmode aſpirata coloris prebere hilaritatẽ poſſunt. pallidos autem humor effici cũ putreſcit quod euenire ĩmobilitatis cauſa ſolet quamobrẽ ſuppallidi ſunt qui loca paluſtria colunt.

Cur locis hibernis æſtus fieri uæhementiores q̃ tepidis ſoleant.utrũ ꝓpter nimium aeris humorem enim uero caloris opera eiuſdẽ aqua reddi poteſt calidor q̃ aer quoq; humidior acrius quam tepidus ille recaleſcere poteſt.an non calidor aer locis huiuſcemodi eſt:ſed eſſe ob uæhementiam qualitatis contrariæ uidetur.

Quã de cauſa qui meridie uerſus hitãt nigris oculis potius naſcuntur.an ꝙ oculi cæſii caloris in

terioris exupantia redduntur sic eiusdem absentia nigri efficiuntur.ut empedocli etiã placet.etgo quemadmodum qui aquiloné uersus positi sũt oculis cesis ideo nascuntur ꝙ calor interior effluia frigore exteriori uetatur ita qui ac meridié uergunt continent quidam suũ humorem propter ae ris circũfusi teporem ob uium sed calorem continere.non queunt.ꝙ nihil extrinsecus est ꝙ obsepi at atq; arceat.itaq; humor qui relinquitur nigrescit.lucis enim absentia omnia offuscari opacari q; solét.an reliqui corporis colorem oculorum color imitatur itaq; qui aquiloné uersus inhabitant ut ipsi albo corpore sũt sic oculos quoq; cæsios habent.hic eteni color prope albũ est.& q ad meridiem sunt ut ipsi nigri ita etiam oculos nigros sortiuntur.

Cur locis calidis hoïes sapiẽtiores sunt q̃ frigidis.utrũ eadem de causa qua etiã senes q̃ iuuenes sapientiores.Et eni qui sedes frigidas habent frigore loci absistente longe calidiores q̃ sua sint natura reddunť:itaq; uinolentis admodũ similes esse uidenť:nec ingenio ualét quo prospiciant rerũq; rationes inquirant.Sed fortes fidentes sperantesq; sunt.contra qui loca calida habitant: sobrii propterea sunt quia possunt satis refrigerari.Fit autẽ quaq; in re ut qui metuũt magis q̃ qui cõfidũt uelint inquirere.Itaq; magis ualeant inuenire.An ꝙ antiquius genus hoc hominũ est:cæteri enim eluuie ꝑierunt:ita ut tanq̃ iuuenes sunt ad senes qui loca habitãt fridida ad eos q calida colunt.

Cur timidi qui loca habitãt calida:fortes qui frigida. An ꝙ natura contra quã loca & tpa se habét. Quoniã si se similé ageret ꝑiret breui:fortes autẽ sunt qui natura calida cõstãt.Timidi qui frigidi sunt.Accidit ergo ut qui calida colũt refrigerari nimirũ possint.Cũ enim solutũ rarũq; corpus eoꝝ sit calor foras profluere potest. Qui autem in frigidis sedent sua cõcalescunt natura:ꝙ a frigore exteriori caro dẽsetur:cuius dẽsitate calor colligi intus potest.

DVODECIMA PARTICVLA QVAE AD LITTERARVM STVDIA PERTINENT. THEODORO INTERPRETE.

Vr alios si legere cœperint sõnus occupat etiã nolétes:alios uigilare uolentes liber susceptus reddere ꝑuigiles põt.an in qbus motus spiritales sunt.s.ob frigiditaté uel naturæ uel materiæ melãcolice qua excrementũ spiritale crudũ causa frigiditatis consistit his cũ intelligẽtia moueť insistẽsq; alicui intelligere nequit repelliť motꝰ alter qui refrigerãdi uim habet.itaq; potius dormire incipiũt.at ubi aliqua in rem suam ĩtelligẽtia firmarũt.Quod lectio facere solet nimirũ a motu spiritali illo mo uenť.Cũ nihil sit ꝙ eũ repellat.Itaq; dormire nõ possunt quoꝝ autẽ secũdũ naturã habitus ẽ eorũ uirtus ĩtelligẽdi cũ aliqua in re cõsistit.Nec uarie se dispergit.Cætera quoq; sita eo in loco hærent:quoꝝ requies sõnus est.Vbi aũt mens cõstiterit & quasi fatigata succubuerit caput aggrauat:utpoie quæ sita in eo sit sõnũq; ĩducit.ac cũ secũdũ naturã animus noster agitať nullo tũ sõno ꝑmiť.Tũ eni maxime uiuit.uigilãtia autẽ quã sõnus causa potius est cur uiuere ualeamus.

Cur cõtentiosa disputatio ingenia exercere possit.an ꝙ in eo disputandi genere accidit ut crebro qs aut uincat:aut uincatur.protinus ergo contentiosus hinc homo redditur .quando uel uincendo ꝑ læticiam magis magisq; aducitur ut in cõtendendo ꝑseueret.uel uictus enititur ut quod amisit recuperet.Quod idem uel in cæteris certandi generibus euenit. Quãobrem sæpe inter pugnãdum quamq̃ quis inferior est tamen cessare minime patitur.

Cur homines in orando exemplis & fabulis potius geudent q̃ commentis. an gaudent quia & discunt & celeriter discunt:at qui per exempla & fabulas facilius discitur. Sunt enim quæ explorata habeantur & particularia sint. Ratio autem commentandi domostratio ex uniuersalibus est. quæ minus quam partes nouimus.ad hæc iis credere magis solemus.quæ plurium testimonio cõfirmantur. exempla autem & fabelle testimoniorum speciem gerunt. fides autem præfacilis est quam testimonium fecerit.additur ꝙ uerisimile qsq; libentius discit exemplum autẽ & fabelle ré non nisi similem docent.

Cur oratorem imperatoré & mercatoré callidum appellare solemus.tibioné histrioné hoc appellare nomine nõ solemus.an ꝙ illorũ facultas siue cupiditate est: nititur eni tm̃modo ad oblectationem hoꝝ autem conatus omnis ad plus acquirendũ sibi cõtendit.bonus enim orator & imperator & mercator est:qui plus sibi acquirere potest calliditas autẽ in acqrendo maxime sita est.

Cur hominem philosophũ differe ab oratore putemus.An ꝙ alter qdnam iusticia sit cogitat: alter q̃ iniustus sit aliquis spectat:& alter qualisnã tyrãnicus tenor sit.Alter tyrãnũ quẽpiã eẽ aiaduertit.

Cur in iis studiis quæ aliqui sibi delegerit q̃q̃ interdũ prauis libentius tamẽ q̃ in honestioribus uersantur uerbi gratia: ꝑstigatoré aut nimiũ aut tibitionem se potius esse q̃ astronomũ aut oratoré uelit:qui hæc sibi delegerit.an uolũt quidem nõnulli res honestissimas tractare. sed quoniã miuns sibi confidunt posse efficere ideo non ita agunt.an ꝙ rem in qua sese qsq; posse ꝑstare arbitratur eam deligit sibi quam autẽ deligit eidem operã dat illi obseqns partẽ diei maximã ut seipse uincat seq; sit ꝑstantior.Quinetiã q̃ principio aliq sibi delegerit qbusq; insueuerint in his ne iudicare qui

dem possunt quid nã melius sit Aius enim eorrum corruptus iã est ,ppter paruas delectiones:

Cur aliis si legere cœperint somnus occupat & nolentes alios uigilare uolentes liber susceptus reddere puigiles potest:an in qbus motus sunt spiritales ob frigiditatem uel naturæ uel humoris multiplici quo humore excrementum spiritale causa frigiditatis consistit.his cũ intelligentia mouet insistensq; alicui intelligere nequit expellitur motus alter itaq; potius dormire incipiunt cum non multũ sua intelligentia mutentur.motus enim spiritalis ille supatur & uincitur.at ubi aliq̃ in rẽ suam intelligentiã firmarint quod lectio facere solet nimirũ a motu illo spiritali mouent cum nihil sit q illũ repellat.itaq; dormie nõ possunt quoꝝ autem habitus secundum naturã est eoꝝ uirtus intelligendi cum aliqua in re una consistit nec uarie se dispergit cætera quoq; sita eodem in loco hærẽt quorũ reges sõnꝰest ubi enĩ ps una quæ potissima sit ĩstiterit cæteræ quoq; partes insistere solent pinde ac incopiis q̃ uersæ in fugã fuerint agitur.natura enim sursum effertur quod leue est deorsum autem defertur quod graue est cũ igitur anima secundum naturã mouet nõ dormit. ita enim se habet at ubi constiterit & quasi fatigata succubuerit mens immutatur & uapores crassiores sursum sese efferentes ad caput faciunt somnũ lectio uero ,phibere sõnũ uideri sane potest. quod non ,ppterea est quia tantisper intelligimus .anima enĩ tunc magis definitur:sed quia mutatur & ideo in somnia euenit nam ĩtellectiones quæ illæ uigiles sunt quibus anima quærat & dubitet nõ illæ quibus assidue cõtempletur cũ illæ faciant indefinitionem hæ non faciant.

Cur indisputationibus cõtentio sic nugatio nunq̃ incidat.An q apparens sillogismus hoc est ratiocinatio est.Rõcinatio autem in paucis cõtinetur.quinetiam si prolixius agatur interposito tempore paralogismus idest peruersa rõcinatio interea depræhendet & reuocare quod dederit aduersarius poterit.Quamobrẽ libentius eas historias audimus quæ rem unã exponũt q̃ quæ plures.An q rebus magis attendimus notioribus easq; libentius audimus.Notius autem est quod definitũ . unũ itaq; finitum est.plura autem infinito participant.

Cur nos rerum narratio oblectat quæ nec nimium ueteres sunt nec admodum nouæ.An q rebus diffidere ,pcul absentibus solemus.quibus uero diffidimus nunq̃ iis oblectamnr:atq; noua admodum sunt adhuc quasi sentimus itiaq; de his cum audimus minime oblectari possumus.

TREDECIMA PARTICVLA Q. VAE RES MATHEMATICAS PERTINENT.THEODORO INTERPRE.

CVr linea de angulo ducta in angulum sola ex omnibus quæ figuras rectis constantes lineis biptito secanti diameter uocitata est. An q diameter aut nomen designat duas in partes figurã æque dimetiendo digerit. nihilo destruens quod subiacet mẽsurandũ.ergo quæ per cõmissuras hoc est angulos diuidit appellanda diameter est: quoniam hæc figuram nõ destruat:sed diuiat quõ faciunt qui uasa militaria ptiunt. at quæ per lineas secat figuram compositam destruit . angulis etenim constat quæ rectis linies continentur.

Cur diameter appellata est. Vtrũ quoniam sola biptio figurã diuidat. An q sola figuram secat per partes siue mẽbra quibus inflexa coartatur cum cæteræ per latera diuidant.

Cur homines omnes tam barbari q̃ græci adecem usq; enumerare consueuerunt non ad aliquẽ aliũ numerum:ut duo tria quattuor quinq; tum repetendo unum quinq; duoquinq; sicut undecim duodecim nec uero ultra denarium numerum cessantes inde replicare incipiunt est enim numerus quisq; quod præcedit ac unum aut duo & deinceps quãtitas aliqua enumerãt enĩ statuo termino denarii numeri haud enim forte casuq; id facere semper omnibusq; in rebus putari debent cũ non fortuita sed naturalis res sit quæ semper atq; ubiq; effici soleat.utrum q perfectus numerus denarius sit cõtinet enim omnia uumerandi genera ut par impar quadratum.q̃drã tale longũ planum primũ cõpositum.an q denarius fons atq; pirncipiũ est.quippe qui ex uno duobus tribus & quatuor constet.an quia corpora quæ ferunt numero nonenario cõtinent.an quoniã. x. ,pportionibus quatuor cubales numeri consumantur: e quibus numeris uniuersum constare pithagorets placet. An q omnes homines digitis decem lege naturali creantur : itaq; sui numerri calculos q̃si adipiscentes hac eadem multitudine cætera quoq; enumerat una gens quædam thracum ad quatuor numerandi seriem terminãt eo q amplius meminisse modo puerorum non potest neq; usum habet rerum multarum.

Quamobrem cũ sol eodem cũ uigore ferantur nõ pari tpe idem incrementũ decrementũq; umbrarum exultet.An q anguli quos radii sub æquis circumferentiæ spaciis ad res conspectas efficiũt æquales inter se oẽs consistnnt quod si illi æquales sunt eductos quoq; inde æquales esse necesse est.scilicet quos radii faciant in triangulo qui radio primo & re conspecta umbra continent . at si anguli æquales inter se sint radium ab re conspecta & ,plapsum longius maiorem esse ,ppinquiori necesse est.quod ,p certo recipimus igit totã circũferentiã in partes quasuis æquas inter se igeramus sitq; res conspectui obuia.g. cum itaq; sol in.g.ingrues de.a. umbram in. g.i. aliquam

reddit

reddit radius in.I.prolabatur necesse est. Vbi uero ad.B. deuenit radius inde proficiscens intra.G. I.radium decidet ac rursus cum idem ad. C. se contulerit: pari modo suum radium mittet.aliter efficiet profecto ut linea recta rectã partibus duabus contingat. Cũ ergo. A.B.circũferentia æqualis B.C.circumferentiæ sit anguli quoq; illis subiecti apud.D.æquales inter se constant: quippe q ad centrum se colligant. qui autem in triangulo habentur æquales illis. D.angulis proueniunt utpote qui se per uerticẽ illis iungant.ergo cum totus angulus in aqua se cetus:angulus. D.E.maior qui.E.F.angulo.D.G.est.pari modo uel cæteri anguli se habebunt quos radii a circũferentia profecti reddiderint. Simulq; etiam constat umbrã meridie minimã esse necessario minimasq; ũ effici accessiones.quippe cum sol meridie maxime e ppendiculo sese nobis exhibeat. æstus quoq; meridie accenditur tum ob eam quã modo diximus causam cũ etiam q omnis spiritus cessat.tunc enĩ spiritus excitari solet cum sol aerem terræ familiarem discernit.q si sol cum medium cœlum ꝓpetat minus id faciat merito noctes mediæ atq; meridies a spiritu silent.

Cur sol per q̃drilatera ꝓfluens nõ rectis lineis figurã describit sed circulũ format ut in cratibus patet. An q aspectũ ꝓcidentia turbine agit̃.turbinis aũt basis in orbẽ se colligit:quãobrẽ quocunq; radii solis incurrerint nimirũ circulares apparẽt. An q solis quoq; figurã rectis lineis cõtineri necesse est:siquidẽ radii recti ꝓueniũt:cũ enim recte in rectã incidũt figurã rectis cõtentã lineis formant q certe in radiis accidit:ad rectã enim cratiũ sese trudunt. Aut ad quodlibet per quod liceat transducere ipsi recti ꝓculdubio sunt. Itaq; ꝓcidere ad rectã debuerũt:uerũ quia radii qui de aspectibus ad extima linearũ rectarũ discindunt̃ imbecilli admodũ sunt idcirco anguli concerni non possunt sed q̃tũ recti in turbine sit hoc tñ rectã agere potest reliquũ nõ potest sed cõcultati aspectus indiscretiq; latitant. nec mirũ cum multa uidere nullo pacto possimus:q̃uis nostro attingun tur aspectu ut ea quæ tenebræ opacãt proximũ est cũ quadratũ speciẽ multi anguli rep̃sentat atq; etiã circuli si amplius remoueat̃. Cũ enĩ aspectus ꝓcidentia turbinis specie figuretur quotẽs figura ulterius se posita est aspectos qui se in angulos spergũt:qm̃ & ĩbecilli & pauci sunt rem assequi nequeũt.qui autẽ mediã ĩ partem concurrunt:hi nimirũ persistere possunt:utpote uniuersi & ualidi. Ergo cũ figura prope posita est anguli quoq; aspici possunt aucto interuallo non possunt. Quãobrem circularis etiã linea remota recta esse uidet̃:& luna rectis cõtineri die octauo uidetur si aspectus non latitudinẽ:sed lineã circundãtem ineant.ut enĩ cũ circũferentia prope posita est q̃to pars altera orbis quã alteri propius sit aspectus discernere põt:ita cum procul abest recte sentire non potest:sed ex æquo partiũ situ cernere sibi uidet̃. Itaq; rectã etiã iudicat.

Cur lunã quæ in sphæræ faciẽ cõglobat̃ rectã cũ semiplena est cernimus. An qm̃ eodẽ in plano aspectus noster uersat̃ & circuli ambitus quẽ lunæ sol ingruẽs facit. Quod cũ agitur sol recta linea uidetur. Cũ enĩ q suũ aspectũ sphæræ admouerit:orbẽ uidere necesse sit. Luna autẽ sphæræ faciẽ gerat:eãq; sol aspiciat orbis ꝑfecto id esse debet:quod a sole efficit̃. Hic ergo cũ e regione se nobis p̃bet totus uidet̃:itaq; pleniluniũ iã apparet. Cũ autẽ mutat:& p̃terit ꝓpter solis discessum.portio eius aspici põt. Itaq; fit ut luna altera parte recta uideat̃:cũ altera orbẽ colligat: qm̃ hemisperium aspectui ex aduerso positũ est quod semicirculũ rep̃sentarit. Semp enĩ aspectui obuia luna est:quoties tñ sol radios admouerit suos aspici nequit. Repletur post diẽ octauũ de medio quia paulatim euadẽs orbẽ nobis exhibet propensiorẽ. Cumq; ita circulus aspactui se opponit sectionẽ turbinis imitatur:curuat̃ in cornua iam sole dimoto. Vbi enĩ circũferentia solis ad puncta deuenerit ultima per quã orbis æqua portione secari uidet̃ circũferẽtia ipsius orbis apparet. Nõ enĩ insuper ex aduerso oculis est:sed iam p̃terire incepit. Quod cũ ita agat̃ ac circulus siue orbis per eadẽ ducat̃ puncta curuari in cornua necesse est.pars enĩ aliqua orbis prioris aduersi ꝓtinus aspectui se obducit:ut de parte lucida abscindi aliquid possit. Tum etiã extrema in eodẽ persistunt ut curuari ĩ cornua necesse sit. Sed tñ plus minusue pro solis dimotione:cũ enĩ sol dimouet sese circulus quoq; in eadem reuertit̃ puncta. Quippe cũ fieri possit ut infinito numero inclinetur siquidẽ summi circuli per eadẽ puncta describi facile infiniti possunt.

Cur sol & luna plana esse uidẽtur:cum tamẽ eglobai in spheram certũ sit: An ut plura quoq; quodnam plus minusue distet. in certũ sit æque posita esse uident̃.sic etiã unũ quod partes obtinet:nisi color uarius adsit partes ex æquo oẽs collocatas habere uideri:necessum est:quod autẽ ex æquo aspectu obuiã fit idẽ æquabile cõpositum & planũ necesse est.

Cur sol oriens atq; occidens umbras efficit longas:efferrens se minores obtinens cæli mediũ minimas. An q oriens principio umbra terræ æque distantẽ reddit:ac infinitã pene ꝓtrahit:deinde lõgam atq; ita minorem subinde. Quia linea quæ recta de puncto superiori elicitur interius per diminutiones assiduas cadit. Gnomodo.a.B.Sol ubi.C.& ubi.D.Radius igitur ex.C.proficiscens.C. F.exterius procidet q̃ radius.D.E.At umbra.B.E.sole superiori existit. Vmbra autem.B.F.inferiori. Ergo quo sol superior fuerit eo minor umbra exultabit: minimaq; tunc erit cũ sol super capita nostra uersabitur.

Cur umbræ lunæ maiores quem solis sint.cum eodem proueniant perpendiculo: An ꝙ sol superior quam luna est.itaque radium qui de superiori prodierit.interius cadere necesse est.Gnomoda.D. Luna.B.sol.C.Lunæ radius.B.F. Ergo umbra lunæ.D.F.sequetur.Solis radius.C.E.Ergo umbrã. D.E.fore necesse est.

Cur deficiente sole si quis per cribrum.aut frõdes ueluti platani.uel alcuius ex cæteris latifoliis.aut digitis manuum inuicem perplexis inspiciat splendores specie lunæ nondum completæ incernat. An ꝙ quemadmodum cũ per angulatum foramẽ.lux nõ angulata. Sed orbiculata turbonataque prodit.Cuius ratio ꝙ gemino directeque cõmucronato turbine agitur.id est eo qui de sole ad foramem deuenit.& qui de foramine ad terriam sic etiam in solis defectu figura qua radiis ueniunt ut diximus innotescit. Ergo cum pars orbi superiori derahitur.quod ex aduerso super terram eluxerit. Speciem illam lunatam gerat necesse est. Quippe cum prout orbis defecit.ita radii profluere debeant.Digitis tamen & cribris pro foraminum exiguitate res certius explicatur.q̃ cum per foramina ampliora transimititur.Luna autem idem percipinon potest neq; deficiente:neq; incresente: neq; decresente. Quia eius extrema non plene splendent. Sed medio potissimum lucet.Lunatam autem illam minutamq; faciem medio adstringi exiguo manifestum est.

Cur sol unuq̃ cælo in medio geminat̃. Nec supra se faciem illã ostendit secundam sed ex lateribus tantum.An ꝙ tum geminari sol potest.cum solem uersus aspectus refrangitur. Aeris autem concrescentis illa soliditas cui aspectus incurrens refrangitur Neq; prope solent neq; procul effici potest Nam si prope sit resoluetur a sole Si procul aspectus refrangi non poterit.Cum enin longe de paruo speculo remeet imbecillus reddetur.quamobrẽ area quoq; fieri nõ potest e regione. Quod si supra:& in propinquo inchoatur.a solis feruore dissoluitur. Sin procul aspectus minor inuadet. Sed si in latere.tum nimirum seruari ĩteger poterit dummodo speculum ita distet.ut nec solis feruore absumi possit & aspectus uniuersus recurrat. Nam si in terram sparsus feratur de uenire ad solem non potest sub sole etiam fieri non potest quia si prope terram extiterit consumetur feruore.si autem supra cælo in medio aspectus distrahetur & euanescet.Deniq; ne e latere quidem effici illud potest cum sol cæli umbilictm perreptat. Quoniam si aspectus admodum feratur.in terram exiguus ad speculum ueniet.itaq; refractus omnino imbecillus recedet.

Cur solis umbræ extremum tremere uideatur. Haud enim quia sol fertur idcirco id ob tremescit. Nam fieri non potest ut sol in partes moueatur cõtrarias.Tremorem autem fieri ita manifestum est.Ad hæc mutatio umbræ incerta est quomodo etiam solis ipisius progressio latet.An ideo moueri uidetur ꝙ corpuscula contenta in aere agitantur quæ uulgo ramenta nominantur.conspicua in solis radiis qui transmeant per fenestras.Hæc enim moueri solent etiam sine ullo spiritu. Ergo cum uicissim modo de umbra in lucẽ: modo de luce in umbrã moueant̃ assidue. Terminus quoq; lucis ac umbræ cõmunis continuo moueri uidetur Partim enĩ ueluti umbrã partĩ lucẽ sua ipsa mutatione efficiũt:itaq; moueri mubra uidet̃:Cũ nõ hæc sed illa hũc ĩ modũ soleãt agitari.

Cur basis bullarũ cãdida aquæ insidit.& si soli exposita est.nullã efficit umbrã. Sed reliquũ q̃dẽ oẽ bullæ corpus umbrã facit.basis aũt sola nõ facit sed circũ a sole undiq; cingit̃.Et quod lõge mirabilius est. Nec si lignũ per aquã in sole apposueris umbra lingni continua exultabit.sed iuxta basim bullæ a solis luce secabit̃.Quod si umbra est q̃d a sole non aspicitur.sequetnr porro ut molles bullæ circum tota aspici possit, quod nunquam fieri posse in opticis id est aspectum rationibus demonstratur.Quippe cum ne minimum quidem a maximo totum circnm aspici possit.

Cur bullæ specie semisperi exurgere solent: An ꝙ tanquam de centro in aera sursum æqualiter circum undiq; adnituntur.Quo quidem modo hemisperium exurgat necesse ẽ. Porton autẽ spheræ inferior aquæ planicie abscinditur in qua scilicet centrum situm est.

Cur in magnitudinibus quæ profunditate sunt inæquali accidit.ut si partẽ moueas leuiorem circũ feratur quod iacitur.ut in talis fieri opplũbatis uidemus. si quis partẽ leuiorem ad se uertens ꝓiciat.An ꝙ fieri non potest ut grauius æque ac leuius feratur.cum eisdem uiribus iactum est. Sed cum totum quidem moueri necesse sit fieri uero non possit. ut æquæ omni ex parte moueatur. sequitur prorsus ut si parili celeritate ferantur. eãdem lineã peragant.sin autem alterum altero feratur celerius circulo ferri necesse sit: cum hoc solo in genere figuræ efficiatur.ut puncta eadem sub alterna lineas inæquales possint eodem tempore permeare.

Cur ea quæ in terram cadunt.atq; resiliunt auglulos ad planiciẽ reddant similes utraq; ex parte puncti quo planum tetigerint. An ꝙ omnia sua natura ad rectã lineam feruntur. Quæ igitur in locũ æqualem deciderant ubi ex perpendiculo diametroq; sese plano in pegerint. pares angulos ideo faciunt suo resultu ꝙ inæqua diameter diuidit quæ autem in latera conuertunt.quoniam non ꝑpendiculo sed pũcto superiori locum feriant.accidit ut repulsa a loco icto contrariam in partem se conferant rotunda quidem ꝙ delapsa protinus in aduersum sui appulsus sese euoluũt siue quiescat eorum mediũ: seu locũ soleat permutare. Rectis uero cõpacta lineis ꝙ perpendiculũ eorũ in

partem

parté prioré adductū retorquet. ut his accidit qbus aut pars inferior raditur aut colei uiolátur. hi náq; omnes aduersam i parté retrorsūq; corruūt. quoniá eorū perpédiculū æquat. pédet atq; priorem in parté expellit. cōtrariū ení in his retro deorsūq; esse accidit. Cú auté deorsum ferátur graui ora esse fatendū est. Quod igit his casus idé resultátibus latus euenit. Ergo in angulū rectū neutra eorū resultant. eo q ppendiculū pondere bipartito diuidit corpora quæ ferunt. Fieri auté non potest ut plura ppendicula idem ad planū existant. Quibus illa secent. quod scilicet ita accideret. si ppendiculū dū resiliūt oriret. Vbi rem delatá planū offendit diuidédūq; rursus secúdo ppendiculo foret. Quocirca primo illo perpendiculo quo ferebatur secari necesse est. Sed cū aduersam quidé in parté feratur rectū uero in angulū non ferat. Reliquū est ut acutus reddatur angulus. parte altera pūcti quod plano incurerit. Aduersoꝝ ení inter sese angulorū terminus rectus angulus est.

Cur chylinder propulsus fertur in directum suisq; terminátibus orbibus lineas rectas descibit. Turbo uero suo mannente mucrone circūfertur. Atq; ita suo terminante orbe orbem descrbit. an q circū uterq; fertur. Verum chylinder rectas lineas plano ducit. turbo orbes describit eo q orbes turbinis inæquales inter se sunt. ferriq; uelocius potest. qui amplior circa idem centrum conuertitur. Qui cum simul omnes positi in turbine orbes inæquali ferantur spacio, euenit. ut extimi qui uoluuntur. pulrimum loci & lineæ tempore eodem decurrunt. Vnde fit etiam ut circum oés agátur Quippe cum omnes eadem recta linea describantur quæ cnm cōuertitur non omnia sita in ea puncta: æqualem producere lineam. eodem tépore possunt cū æqualem nō nisi ex directo agere soleant. Chylindri uero quod omnes orbes pares inter se sunt centrūq; idem ambiunt, euenit ut & simul suis omnibus punctis planū contingendo parili celeritare uoluant cum nulla inæqualitate chylinder euariat. & rusus in planum simul omnes deueniat. ubi suam quisq; conuersionem absoluerit. Vnde lineas quoq; ductas per directum in plana pares inter se esse uecesse est. Sua náq; tactione orbes æqui pariterq; uolubiles illas duxere. Aqui rectas confici patuit quas linea eadem deferés sese indirectum peregerit. Causa hæc est cur chylinder recto deferri tramite possit. Nil ení refert utrū qua linea prima chylinder planū tetigit hanc firmo chyiindro protrahas an uolubili circūagas. Semper enim ut æqua linea similisque illis in chylindro cōtentis planum attinget siue ꝑtrahátur chylinder siue prouoluatur.

Cur sectio cartarum siue papiri siquis æque a basi plana rectaque dimetiendo absiciderit recta euoluetur. Sin autem inclinarit contorta existet. An euenit ut cum orbes secturæ alterius eodem in plano positi sint declinans illa cessura non æque opposita sit sed partim plus distet: partim minus. itaq; cum euolueris orbes quidem qui plano eodem continentur. suūq; initium in plano habent eodem lineam explicabunt quam suo ipsi conficiunt ordme. Quippe cum eaipsa extenta linea non nisi profecta exorbibus sit qui plano eodem continétur itaq; uel tectam eam quoq; esse necesse est quæ eodem in plano se porrigat. At obliquæ illius secturæ linea: quoniam prime non æquæ apposita est sed partim plus distás partim minus utpote cū ipsa quoq; sectura ita se habeat hinc eodem esse in plano nequit itaque nec recta hæc esse potest etenim fieri non potest ut recte lineæ pars alia in alio plano collocetur.

Cur omnis magnitudo diuisa minor esse suo toto uideatur. An q omnia numerum diuisa recipiunt quamquá magnitudinis ratione minora quá unū illud existū. Magnum enim eo quod cōtinuum quantūq; quoddam est magnū dicimus numerus uero partium omnis omni suæ magnitudinis numero maior est. Quamobré ut partibus diuisis maius appareat totum cōsentaneum est. Cum ení partes torumq; idem sint. totum naturá potius magnitudinis præ se fert ut cnnstans & cōtinuum Partes uero naturam numeri magnis sortiuntur.

Quæ in uasæ eueniunt quod. Clepsidram uocamus omnino quidé referri ad causam debent: quam Anaxagoras explicat. Aer enim qui in ea excipitur causæ est ne aqua ingredi possit. fistula scilicet obturata. Non tamen simplici absolutaq; ratione aer causam habere putandus est. Nam si quis eá fistula apprehensa transuersam immurgat. humoré admitti nihil est quod prohibeat. quam orbem non satis auctor ille exposuit. qué admodum aer causá daret ergo causam aera quidem tenere fatendum est. Sed hic siue per se ipse fertur. nec quicquam cogitur ferri per directum solitus est ut etiam cætera clementa. itaque clepsidra transuerse immersa aere qui e directo situs est pulsus ab humore libere effluit ꝑ ea foramina que demersis in aqua foraminibus opposita sunt eoque cedéte humor subiens implet. At sit erecta in aqua descendat. aer impotens sese efferendi per ardum quo niam consepte sunt partes superiores circa prima foramina arcetur: quippe qui supprimi in se cōtrahique non possit. argumentum uero aquam arceri posse. ab aere immoto quod in ipsa Clepsydra deprehensum est. Nam si aluum eius aqua repletam ad fistulam obturatam inuerteris humor per fistulam in os minime defluere poterit. Quippe cum ore patefecto non protinus sed paulopost de fistula profluat: ut qui non in ipso ore fistulæ contineatur, sed postmodum in hoc per fistulam ueniat. postquam patefactum iam est. Pena autem erectaque clepsidra fistula patefa-

cta protinus per colum id est foramina inferiora effluit, quia illud attingit, externā uero fistulam non cōtingit. Clepsidram igitur humor ingredi ob prædictā causam nequit. Egredit aūt fistula patefacta, eo ꝙ aer cōtentus ī fistula sursum deorsūq; agitatus humoris cōtenti in clepsydra motum excitat pleniorē, cūq; deorsum pellatur eodēq; ipse etiā sua natura propēsior sit merito effluit, uim inferens aeri qui clepsydrā extrinsecus circūfundit, excitus quidē. & cōpar potētia aeri superius īpellēti, Sed reuixu īfirmior q̄m ꝑ angustā fistulā īfluēs ille ocius ac uæhemētius labit. urgetq; humorē. Causa uero cur obturata fistula humorē effluere nō possit ꝙ humor dū clepsidrā subit aera oēm per uim ab ea expellit. Cuius rei indiciū spūs ructusq; murmurās dāt quos ingrediente humore nimirū intus excitari sentimus Cū igitur humor subiēs uæhemēter aera cogit. sese ad clepsidræ fistulā trudit ac modo lignei cunei aut erei disiectu oppressus astrictusq; hæret sine ullo alio uinculo quosq; alia ui expellatur quomō præruptos clauos expellimus. quod sane aperta fistula incidit. ratione quā supius exposuimus. Aut igitur ita effici potest, ut humor effluere nequæat. Aut ꝙ aer exiens inflatur emergitq; impetu uiolēto, ut strepitus indicat. humor idcirco a spiritu sursum attrahitur. quēadmodū multis in rebus accidere certū est. Attractus autē humor sibiq; cōtinuus omni ex parte cōstans manet oppressus ab aere donec pulsus ab eodē recedat. Cūq; initiū ita retineatur humoris reliquus & omnis humor unitus, atq; cōtinuus ex suo pendeat initio necesse est. Nec uero temere ita agitur, quādoquidē eiusdē interest rei & dimouere quicq̄ suo de loco. & idem in eo cōtinere ad quē mouerit idq; diutius facere si uel potentia quod tenet, quodq; tenetur simili inter se contendunt, uel quod tenet potentius est, ut in re de qua agitur accidit. Spiritus enim potentior q̄ aqua est.

Cur partes tam stirpium quā animātium quæ nullis instrumētariis officiis deputata sunt in orbem sese omnes colligant. stirpium quidē caudex & rami formari in orbem solent. & animantiū crura: femora: pectus: lacerti ad hauc eandem speciem enituntur. Triangulum uero, aut multi angulum nullū. neq; ex toto neq; parte aliqua est. An ut Architas auctor est quoque in motu natnrali: æqproportio inest moueri nāque proportione omnia censet. Hanc autē solam in sese æqualiter solui atq; reuertit, ut orbes rotūdaq; afformare possit cum constiterit.

Cur exterema formari in orbem soleant. An ꝙ natura res optimas & pulcerrimas creat quo ad fieri potest. Figura autem ea pulcerrima est, quæ eadem undiq; est sibiq; ipsa similia constat.

Cur si circulus proiiciatur, primū lineam rectā ducet deinde cocleam siue clauiculam aget dum decidat. An prīcipio rectā ideo agit ꝙ æqualiter ab aere hincinde dirigitur cum igitur pari momēto utroq; de lacere pergat lineā quoque effici talem necesse est quæ locū æqualiter hinc atque inde possit diuiderere. Talis autem recta est. At ubi in partem alterutrā uergere ob inæqualitatem circumfusi aeris cœpit nō amplius æqualem illa parte interiore exterioreque ducit sed circularem necessitate scilicet aeris diuersi & incompositi.

Cur in magnitudinibus quæ ꝓfundo sunt inæquali accidit ut si partē moueris leuiorē circūferat quod iacitur. quemadmodū in talis fieri opplumbatis uidemus. quotieus quis partem leuiorem ad se uertēs proiiciat. An ꝙ fieri nō potest, ut quod grauius est æque cū leuiori feratur cum proiectum eisdem a uiribus est. Quod cōmoueri necesse sit. & tamen fieri nō possit ut æque omni ex parte: directoque tramite moueatur circumferri necesse est, dum se introuertit. quēadmodum si quid menio eius immobile suo pōdere penitus esset alterū ꝓfecto extremū ultra in partē moueretur priorem alterum intra ad eum tenderet qui dimisit. Sed quoiam cum totū moueri possit pondus suo medio gerit, illud idem sequatur necesse est.

Quāobrem corpora quæ ferunt ubi alicui occurrerunt resilire partē incōtriā solent q̄ suapte natura ferri cogantur. Nec nisi ad similes angulos rusultate soleant. An ꝙ nō solū eo ferrūtur impetu quo ꝓ sua parte ipsa ferri aptissima sūt. Verūetiam illo quia mittente proficiscitur. suus igit cessat cuique impetus. cū suū ad locū peruenerint omnia nāque requiescere solent ubi eam in sedē sese cōtulerūt quā suapte natura desiderāt. Sed extremo illo quē habent. impetu necessitas oritur amplius mouēdi quod cū in partē priorē effici nequeat. quia re prohibet obiecta. uel in latus: uel in erectū agi necesse est. Omnia autē in angulos resiliūt similes. Quoniā eodē ferri cogant. quo motus ducat quē is dedit qui miserit. Eo autē ut angulo uel acuto. uel recto ferant omnino incidit. Cū ergo quod retorserit uetet. Quo minus directe motus agat. pariter & rem quæ fertur & eius impetū nimirū prohibere potest. Vt igit in speculis extremū lineæ. recte quo se aspectus coniecerit idem refrangit. ita in his quæ ferunt fieri ex aduerso solent. Quippe cū angulo tanto retorqueantur. quanto uertex constiterit ita enim intelligendum est, ut transferri simul. & angulus. & delatio debeat. Quo facto in angulos resultare similes esse necesse palam est.

Cur homiues qui corporis cōstant immodico maiores tunc esse uidentur. cū appositi modicis inspiciuntur. An ꝙ res modica unum est. & moderatio unum quam maxima. Vnum autem quod est id indicium esse postulat. indiuiduum autem minus est. Res uero immodica: multa pro sui discri

minis ratione ostendit. Quãobrem ut cum per sese magnitudines inspciuntur. quales nam sint: latere facilius possun .ita cum collatæ in propinquo spectantur. Latere non possunt. Ergo unum esse apparet quod indiuiduum est. spectatusq; eius unus modici ratione exultat. imodicum porro ut quod plura sit suspectionem plurium suggerit. Et maius propterea esse uidetur q unum cum sit plura esse uideatur. Naturam enim & magnitudinis habet propter continẽtiam & numeri propter partium inæqualitatem itaq; cũ utrunq; obtineat incremẽtũ merito maius tum esse apparet cum spectatur ad id quod simplex est atq; unum.

Cur animantia omnia & ea quorũ stripes terra continentur. crescere potius in longitudinem soleant. An q ter longitudo augetur. Bis latitudo. Semel profunditas. Longitudo enim principio fit, primoq; principio existit. itaq; primo sola. Secũdo cum latitudine. tercio cũ profunditate augetur. Latitudo autem bis. uidelicet. per se & una cũ altitudine crescit.

Quonãmodo prius & posterius capi debeant. Vtrum quemadmodũ qui tempore. Troiano uixerũt, nobis priores sunt. & his ipsis priores qui superiores. Atq; ad hunc modũ in ĩfinitum. ut qui supiores sunt. iidem priores habeantur. an si quod initium & medium. & finis sint uniuuersi. Et cum quis senescens ad finem peruenerit. rursus ad initium reuertatur prioraq; sint quæ propius ab initio absunt. Quid uetet nos ab initio minus distare. at si minus distamus esse quoq; priores possimus. Vt si cæli syderisq; cuiusq; delatio quædam agitur circularis. Qui non etiam rereum caducarum ortus sit talis atq; interitus. ut eadem rursus oriantur ac pereantur. Veluti etiam uulgo dicitur. Circulum res esse humanas. igitur homines numero quidem eosdem semper esse censere furor est. Specie uero seruari eodem probari melius opotest itaq; uel priores non esse possimus. talemq; aliquis statuet seriem: ut eodem sit repetendũ. unde ortus extiterit cogitandũq; ordinem continuum ac semper eodem constantẽ tenore. Homines enim idcirco perire. Alemæon inquit q suum initiũ fini coniungere non possunt Scite perhercle. si quis non arctius recenseat. Sed formula quadam eius uerba accipiat. An si circulus sit. Circulus autem una & principio & fine careat. priores neq; nos illis. neq; illi nobis esse ꝓpinquitate inicii possunt.

Cur tam in laborando quam in fruendo solatio tibiam adhibere solemus. An ut laborantes minus angamur. fruuentes magis oblectemur.

Cur idem uoce eadem longius sentiri cum aliis cantans: aut uociferans quam solus potest. An quia uiribus uniuersis agere quippiam uel premere uel imppellere. non tãtuplũ est quãtus singularum numerus est. sed quemadmodum linea bipedalis non duplum. sed quadruplum quidam describit. Sic composita omnia plus ualent. quam eadem diuisa. Ergo cum uniuerso agitur ore uocis potentia constans unaq; redditur. simulq; aera propellit. ut prodire multiplex ualeat. Quippe cum uox quæ a multis proficiscitur. multiplex sit quam quæ a singulis.

Cur maxime in cantando parhipatem. uox rumpi non minus soleat. quã in nete supremisq; quamq̃ cum interuallo ampliori. An q eius cantus & perdifficilis est & cantandi primordium obtinet. Difficilis autem propter intentionem pressuramq; uocis est. quibus in rebus nimirũ urget. Corrũpi autem quæq; maxime solent. quotiens labore acrius opprimuntur.

Sed cur hac difficile parhipate facile cantatur cũ nõnisi diesi discreptant. An q parhipate remissior est atq; etiam leuius a constitutione ascenditur. hæc eadem causa est quamobrem ad unam cantari uideantur. quæ ad hanc paranetemq; cantantur. Agendum est enim cum intentione conditio neq; aptissima moribus. pro uoluntate & instituto. At consonantia ut existat quæ nã causa sit.

Cur suauius cantilenã quã nouimus audire solemus. q̃ eam quã ignoramus Vtrum quia cum quod cantatˀ agnoscimus. tunc melius patet. qui ueluti calcem quod spectat assequitur id autem contemplatu suaue est. An q discere letabilis est. cuius ratio est. uel in capienda doctrina. uel in utẽda agnocendaq; uersatur. addo etiam q res solita suauior q̃ insolita auribus accidit.

Cur ĩmutatio & uarietas in cantando tragicũ sit an ratione inæqualitatis hoc euenit afficit nãq; tristicia quod inæquale est: accomodaturq; magnitudini calamitatis aut mœroris. cõtra quod æquale atq; cõtinens est. minus id flebile auribus accidit.

Cur ueteres cũ septem fidibus cõcentus disponerent hipatem non netẽ reliquebant an falso id dicitur. earum enim utranq; seruarunt. sed tritem adimere sollebant. an non sed quia grauior sonum potest acutioris. idcirco netem reliquerunt. ergo hipate magis antiphonum q̃ nete reddebat: nam ut acutum uim desiderat pleniorẽ sic graue exprimi facilius potest.

Cur grauis sonum ualeat acute, an quia maius quod graue est. Quippe tum ut graue obtuso. Sic acutum acuto angulo simile habeatur.

Cur solitarias cantilenas suauius audire solemus si ad tibiam aut ad lyram unam contantur cum tamen ad fides canticũq; idem modo utroq; peragatur. Nam si idẽ ita amplius sit plus ad plures tibias atq; etiam suauius esse oportet. an quoniam euidẽtius in assequendo quod spectatur est cum ad unam uel lyram uel tibiam cantatur ad plures uero suauitas seruari non potest. cum cantilena

offuſcetur totaqꝫ pœne deleatur.

Cur ſi uox hominis ſuauior eſt non ẽius qui ſine ſermone cantat ſuauior prouenit uerbi gratia teretantis ſed tibia lytaue ſuauius ſonat.an ne illa quidem quæ uocabulis articulata emittitur.æq̃ ſuauis eſt.niſi per ſimulationem formetur:Cæterum opere ipſo efficitur.ut gratior ſit.uox enim hominis ſuauior conſtat.oris autem inſtrumenta pulſandi uim obtinent pleniorem quamobrem ſuauius cantatur qui teretatur.

Cur uox aut ſonus deſinens acutior ſit. An quia minor ut quæ factus imbecllior ſit.

Quamobrem quæ grauior e fidibus eſt.huic ſemper actus modulandi committitur. nam ſi proxima quoqꝫ a media pulſanda ſit media tantum.nihilominus reddi medium poteſt. At ſi media ſubiungenda eſt per ꝓxima a media idem reddi non poteſt. An quia magnum quod graue eſt itaqꝫ ualidum eſſe neceſſe eſt.& ineſt profecto in magno quod paruum & quidem due nete inhipate efficiuntur ſi tercipiãtur.

Cur in conſonãtia Diapaſon graue quidem acuti antiphonum accipi poteſt grauis uero acutum nõ poteſt. An maxime ꝙ in utroqꝫ modulus utriuſqꝫ contentus eſt. ſed ſi minus certe in graui acutũ eſt maius enim hoc eſt.

Cur antiphonum diapaſon conſonantiæ ita latitat ut uniſonum eſſe uideatur uelut ĩ punico aut atropo.quæ nãqꝫ poſita in acutis ſunt non nniſona.ſed ex ꝓportione ſibi diapaſon concinentia reſpondent. An modus proportionis facit ut ſonus quaſi idem eſſe appareat proporcio enim in ſonis æqualitas eſt:æquale autem omne ad unitatem referendum eſt. Hoc idem in fiſtulis etiam euenit ut falli aures preſint.

Cur genus cantilenæ quod lex appellatũ eſt.nõ per antiſtrophos olim agebatur: eum tamen cæteris chorearum canticis antiſtrophi uſus non deeſſet. An ꝙ olim leges a magiſtris certãdiqꝫ peritis agebantur.qui cum iam egregiæ ſimulare ualenterqꝫ pertendere poſſunt. cantum & prolixum & uarium conficiebant.itaqꝫ ut uerba ita etiam moduli numerique uarie ſubinde ſimulatione inſequebantur imitari.nãque modulamine potius quam uocabulis neceſſe eſt.Quamobram Dithyrambi etiam poſteaq̃ ſimulari cœperunt. Antiſtrophis amplius nõ utũtur. quãq̃ plurimum ante uterentur. Cuius rei cauſa eſt.qđ olim homines liberi atque ingenui ad choream adire ſolebant itaque multos eſſe qui fungi cantu certarorio poſſent erat difficilis. Quapropter illi in morem fuerat.ut modulos enarmonios cantarent. Vnus enim crebro cantilenam mutare uariamque contexere facilius poteſt q̃ multi.& qui certat facilius q̃ qui mores conſeruat. Quocirca ſimplicius illi modulari debuerant.Antiſtrophus autem ſimplex eſt quippe qui numerus ſit. unitateque mẽſuretur.hæc eadem cauſa eſt cur in ſcœna nullus in chorea plurimus antiſtrophi uſus ſit. Hiſtrio nãque ſimul & certator & ſimulator eſt:Chorus autem minus imitatur.

Qua de cauſa diſſonãtium copulatio quod antiphonum nominamus ſuauior q̃ cõſonum eſt. An ꝙ expreſſius ita.cõſonãtia percipi poteſt q̃ cum uoce conſona addita cantatur. alteram enim uocem idem ſonare neceſſe eſt.itaque duas ad unam reſonare.quæ tertiam offuſcare facile poſſint.

Cur ſola diapaſon cõſonãtia cãtetur hac enim. Magadare:nec ulla alia conſueuerunt:An quod hæc ſola ex fidibus inter ſeſe ob ſonis conſtat:atqui in obſonis etiam:ſi alteram canis identidem efficis Voces enim ambarum una quodam modo illa continet:Ergo in hoc conſonãdi genere cum uel una canitur conſonãtia tota perfici poteſt & cum ambæ aut cum altera canitur altera tibia ſonatur una quaſi de duabus exultat:Atqꝫ ita afficitur ut ſola hæc cantilenam patiatur.eo ſcilicet quod abſona uocem obtinent nerui eiuſdem.

Sed cur ſolis obſonis datũ hoc eſt.an quod ſolæ pari interuello diſtãt a media.itaqꝫ medietas ſimilitudinẽ quãdã ſonoꝝ efficit:ut ſenſus auriũ ambas & laudem & extremas diiudicare uideatur.

Cur in Diapente & Diateſſeron conſonãtiis nũquam antiphonis cãtatur.an quod non eadem conſonandi ratio in his eſt quæ in diapaſõ concinẽtia quippe cũ in illa grauis eundem ad proportionẽ modũ obtineat:quẽ acuta acuminis.itaqꝫ fit ut & eadem quaſi & diuerſa uox oriatur at uero in diapente atqꝫ diateſſeron concinentiis non ita eſt.Quamobrem ſonus uocis opoſite perpendi non poteſt quoniam idem non eſt.

Cur ſi quis cæteris omnibus neruis concinatis medio uero in concinno pulſet inſtrumentum non ſolum cum ad medii ſonum deuenerit ſed etiã cæteris modulandi partibus anget aures.modumque ĩcõpoſitum.diſſipatumqꝫ eliciet. Sed ſi lichanũ aut quẽ ſonum aliũ mouerit.tũ diſcrimine dũtaxat apparebit cum eum pulſauerit quem mouerit.an ratione hoc euenit optima quandoquidem omnia egregia modulandi genera. medio neruo ſæpe utuntur omneſque probi fidicines crebro ad medium ueniunt.& ſi diſceſſerint. mox redeunt eodem.Nec ullum alium tociens repetunt Ergo quemadmodum ademptis ex oratione quibuſdam cõiunctionibus ut teti. oratio minus græca relinquitur.aliis uero quibuſdam detractis. nihlo inſuauior accidit eo quod aliis ſæpe indicẽdo uti neceſſe eſt aliis minime.ſic etiam medius ueluti coniunctio eſt ſonorum. maximeque elegan-

tiorum

tiorum quoniam eius sonus assumi sæpissime soleat.
Qua de causa qui grauius cantant, si absonant deprædhendi facilius possunt q̄ qui cantant. acutius: Nec uero secus in numeris accidit. Euidentiores enim qui peccant in grauiori. Vurum quod plus tempopis graue obtinet, plus auté plenius a sensu aurium percipi potest. an ꝙ in tempore amplio ri agitur, hinc etiam plus sensus adhibetur. uelox auté & acutũ facile suá ob uelocitatem latescit.
Quam ob causum multi cum cantant melius numeros seruant quam pauci. an ꝙ multi melius unũ suumq; ducem aspiciunt tardiusq; incipiunt. itaq; facilius assequi idem possunt. quippe cum in accelerando euenit ut plus erroris committatur.
Cur nete duplo acutior est hipate. an primum ꝙ cum neruus parte sui. dimidia pulsatur. & totus diapason continentia exultat quod uel in fistulis æque perspicere licet. uox enim quæ per mediũ foramé emergit diapason resonat cũ ea quæ ꝑ totá fistulam ꝓmitur. Quinetiam in cæteris duplo interuallo capi diapason consonantiá nouimus. nam & qui tibias ꝑforát ita disponere solent. & q fistulas apte cócinnant extrema tamem cera margináf foraminis principalis. Nec uero ad dimidiũ implent: & intriquetris spalteriis nerui quoq; alter longitudine dupla: alter subdupla est æque intenti diapason consonantiá reddunt. Genus auté concinendi quod diapente nominaẗ sexquialtera constat. Quod uero diatesseron uocamus interuallo sesquiestertio continetur.
Cur siquis netem pulsatá appræhenderit: hipate sola resonare uidebitur. An ꝙ tinnitus qui ex hac proficisi solet. sono illius maxime cóciliatur & congruit. utpote qui consonus sit ergo quia suo consimili concrescit: solus apparet. Cæteri uero incerti suam ob exiguitatem incultantur.
Cur neruum medium in concentibus appellamus cum inter octo nullũ medium sit. An ꝙ olim cõcentus septem neruis constabant. Septem autem medium optinent.
Cur in acutum magna ex parte uox aberare consueuit. Vtrum ꝙ facilius acutum q̄ garue cantatur. An ꝙ acutum graui deterius est: peccare autem nõ aliud est q̄ rem agere deteriorem.
Cur inter omnia quæ sensum patiuntur solũ id mores obtinet: quod obuiam auribus esse potest. Nam & siqd sine sermone modulamur mores tñ præ se ipsa modulatio fert quos non color non odor nõ sapor gerere potest. An ꝙ motũ solũ hoc obtinet. Nõ dico qué strepitus reddit. Talis eni uel cæteris adest. Quippe cũ etiá color nostrũ mouere aspectũ possit: sed cũ intelligi uolo qué genus id strepitus subseqnté sentimus. Hic eni similitudiné gerit. Tũ in numeris: tũ in sonoq; ordine acutorum: & grauium non in mixtione quod esse in cæteris sensibilibus non potest. Atq motum eiusmodi sibi actio uédicat. Quæ morum index proculdubio est.
Cur leges pleræq; cantilenæ appelentur. An ꝙ homines priusq̄ litteras sciret leges cantabant: ne eas obliuioni mandarent: quod etiam nostra ætate Agathyrsis in morem est. Ergo primas quoq; posteriorum cantilenarum eodem appellauerunt nomine: quo oés supiores uocabantur.
Cur numeri musici: & modi qui uoces sunt moribus similes sese exhibent. sapores uero aut colores aut odores nullam eiusmodi similitudinem gerunt. An ꝙ numeri musici & moduli motibus contineantur. Quõ etiam actiones. At omnis efficientia moralis res est. moresq; condere potest. Sapores uero aut colores hoc idem æque conficere non queunt.
Cur neq; subdorium neq; subphrigium genus in tragœdiis choricum habeatur. An quoniam Anti stropho carent: utpote quæ scænici sint: imitationiq; accõmodati.
Cur phrynicus cæteriq; eius ætatis musici modulandi potius sciam exercebant. An ꝙ tum in tra gœdiis carminis usus modulaminum longe amplior erat.
Cur diapason cõsonantiam dicimus nõ oratione numeri diaocto ut diatesserõ ut diapente. an ꝙ pri scis non pluribus uti uerbis q̄ septem fuit in morem: deinde terpander tertia exépta neté adiuxit ac eius téporibꝰ diapasõ hæc appellata est cõsonátia nõ diaocto. Quippe q̄ septé nõ octo cõstaret.
Quamobré aptius de acuto in graue canitur q̄ de graui in acutũ. Vtrũ ꝙ ita fit ut a suo inchoetur principio. Neruus eni qui medius & dux est: acutissimus primi tethracordi habeẗ. illo auté modo non a principio sed a fine exordiretur. An ꝙ graue gñosius sonantiusq; ab acuto oriri potest.
Cur bis diapente aut bis diatesseron consonantia componi non potest. Bis autem diapason potest. An ꝙ nõ bis diapente neq; bis diatesseron instrui potest sed diatesseron ac diapente ꝓportiones apte in unam diapason cõtinentiá copulantur.
Cur diapason cõsonantia ominum pulcherrima est. An ꝙ integris terminis huius portiones contineantur. cæterarum autem non integeris. cum enim nete dupla ad hypatem sit. quocumq; in genere nete duo tenuerit. hypate unum habebit: & ubi hypate duo: nete qnatuor resonabit: ac ita deineps. At uero eadem nete medie sesquialtera est. proportio nanq; sesqualtera qua consonantia diapente concluditur non integris numeris posita est. Maior enim minorem intra se continet totum. & partem eius dimidiam quamobrem non integri cum integris comparantur: sed partes supersunt. Consonantia quoq; Diatesseron proportione sesquitertia continetur. Quæ tetminis constat. quorum maior minorem intra se totum continet. Et insuper tertiam eius partem. An

quod ex ambabus cõſiſtit perfectiſſima eſt. Et qm̃ modulandi menſuram hæc tenet. merito oĩum elegantiſſima conſtat

Cur ſi neruus medius ex ſuo intentionis modo dimotus ſit: cæteri quoq; omnes ſonos incompoſitos reddent. ſed ſi integre illo manente aliquis cæteris ſit dimotus: ſolus hic aberrabit: qui modo ſuo caruerit. An ꝙ ratio concinnendi ueruis omnibus apta intentione continetur. quæ non niſi ꝑ habitudinem quandam ad medium accmmodanda omnibus eſt. ordoq; ratione illius diſponi ſingulis debet ergo ſublata continendi concinnendiq; cauſa concentus æque cuſtodiri præterea non poteſt. cum tamen neruo medio ſibi conſtante unus ex cæteris aliquis diſcrepat merito illius pars duntaxat deeſt. cæteri nãq; omnes modum ſuæ concinentiæ ſeruant integrum

Quare cum uocis acumen effici momẽto poſſit exiguo: grauitas autem nõ niſi magno proueniat ut enim graue ob multitudinem graue eſt ita acutum ob uelocitatem acutum exiſtit cur inq̃ ſi ita eſt maius negocium canticum ceciniſſe acutũ q̃ graue ſit: Et quidẽ pauci reperiuntur qui ſuperna cantare ualeant: leges quoq; acutæ & arduæ difficile iccirco cantantur: quia intente uæhementius ſunt: quauq̃ minus negocii ſit mouiſſe quod exiguum q̃ quod multum eſt. Itaq; uel in aere hoc idem accidere oporteret. An uocẽ e natura mittere acutam: non idem eſt quod acutum cantare. Sed mittunt quidem acutam uocem omnia quæ natura ſunt imbecilla eo. ſ. qđ aeris parum non multum ciere poſſunt: parum autem aeris uelociter fertur. Vnde ectici. i. qui conſumpto corporis habitu emarcuerint acutam proferunt uocem. At uero acutum niſi uiribus ualeãt cantare non poſſunt. Cuius certe indicium ꝙ uelociter ferri ſolet quod uæhementer fertur. Ita bonarũ uirium index acutũ eſt: & ſuperna cantare admodũ difficilis ſit: grauia autẽ locũ tenent inferorẽ:

Cur nnmeris. modulis canticis: deniq; omnibus concinnẽdi generibus oblectari omnes ſolere. An ꝙ motibus naturalibus oblectari datũ a natura omnibus eſt. Indicium quod pueri adeo nuper editi his ipſis moueri oblectariq; poſſunt. Modis tamẽ adiecticiis canticorũ ut delectemur efficere aſſueſcendi ratio poteſt. Sed enim numeri propterea mulcent: quia raſum ordinatumq; computandi numerum habent mouentq; nos pro ſua æquabili ſerie ordinate. Motus enim familiarior naturæ eſt ordinatus q̃ inordinatus. Itaq; ſecundũ naturã hic magis eſſe probantur. Argumẽtum ꝙ cum ordinate & laboramus & bibimus & comedimus naturã uireſq; noſtras & ſeruamus & augemus. Contra inordinate cũ agimus deprauamus naturã atq; de ſuo ſtatu dimouemus morbos enim naturalis ordinis corporũ eſſe motiones nullũ dubiũ eſt. conſonãtia uero demulcere ideo poteſt ꝙ mixtio ſiue temperatio contrarioꝝ eſt iunctorũ apte inter ſeſe portionẽq; inuicem cuſtodientiũ. portio igitur ordo eſt. quem modo natura ſuauem eſſe propoſuimus. Et temparatũ q noq; omne ſuauius q̃ ĩtempperatũ. eſt præſertim ſi cũ ſenſibile ſit pariter uim habeat utriuſq; extermi quemadmodũ conſonãtia ex portionibus tẽperatur. Etproportio ipſa amborum exteremorum potentiam æque in conſonantia tenet.

Cur ſuauius antiphonum æquiſono eſt. An ꝙ obſonum quoq; conſonum diapaſon eſt. quippe cũ exaduleſcentibus uiriſq; conſiſtat qui ita diſtant inter ſe tonis ut nete & hipate. At oĩs conſonantia ſono ſimplici ſuauior eſt. Cur autẽ ita dictum iam eſt atq; oĩum ſuauiſſime diapaſon perſonat. æquiſonũ autem illud ſimplici contineri ſono conſpectum eſt.

Cur ſola in diapaſon cõſonãtiã magadari ſolitum eſt. An quia ut pedes carminum portionem aut paris ad par: aut dupli ad ſubduplũ: aut aliquã aliam inter ſe obtinent. Ita ſoni quibus conſonantia cõtinetur motus portionẽ inter ſe aliquã ſeruãt & rationem clauſulæ: cæterarñ igitur cõſonantiarũ alterius termini imperfecte ſũt cũ finiat ad partem q̃obtem fieri nõ poteſt: ut pari ſint facultate. Cũq; diſpares ſint diſcrimen auribus accidit. quõ in choreis cũ ad finẽ deuentum eſt. differẽtia ex ampliore uoce aliquorum exultat. Adde quod hipate accidit ut exitum ſoni circuitalis habeat cũ neta. ultimus enim a netæ ictus aeris factus hipate eſt. quod cũ finiant in idẽ q̃uis nõ idẽ fecerint euenit ut opus abſolui unum cõeq; poſſit. nõ ſecus ac illis accidit: qui ſub poſtremã cantilenã pulſent. Nã & ſi cætera operis nõ adhibita tibia peregerunt. tñ ꝙ in idẽ deſierint eoipſo fine magis delectant q̃diſcrimine angunt: quo ante finem diſcreparint. cũ igitur in diapaſon cõſonantia ex diuerſis quod cõe exultet ſuauiſſimum ſit. Magadare autem ex contrariis uocibus conſiſtat. hinc magadare conſonantia diapaſon conſueuerunt.

Cur ſuauius cantum audimus quẽ ſcimus q̃ quẽ ignoramus. Vtꝝ qm̃ cũ cantilenã agnoſcimus melius patet qui ueluti calcem quod ſpectat aſſequitur. Hoc aũt contẽplationẽ facit ſuauiorem. An incidit ut auditor una cũ eo afficiatur: quã notã illam exprimit cãtilenam. Quippe qui aliquid ſuccinat. ſociumq; ſeſe prebeat cantanti. Solet autem qſq; hilari ſecuroq; animo cãtare: niſi aliqua coactus neceſſitate id faciat.

Cur non bis diapẽte: aut bis diateſſaron reddi cõſonãtia poteſt: ut bis diapaſon coaptari ſolet. An ꝙ diapẽte conſonantia poſita in proportione ſeſq̃ltera eſt. Diateſſaron uero in ſeſqtertia quod ſi tres ſeſqualteri aut ſeſqtertii numeri ordine diſponãtur extremi nullã inuicem portionem habebunt.

Neq; enim super particulares neq; multiplices esse poterunt:at diapason continentia qm̃ duplari ꝑ portione cõsistit.Hæc geminata q̃druplam inuicem proportionẽ extremi tenebũt. Itaq; cum cõso nãtia sonorũ inuicem portionẽ obtinentiũ sit portionéq; inuicẽ soni habeant qbus diapasoninter uallũ cõtinetur penitus uero careant.qui diatessaron:aut diapẽte hĩtudine copulantur.idcirco so ni bis diapason esse consoni possunt cæteri non possunt.ob eam quam reddimus cuasam.

Cur siquis netẽ cũ pulsauerit apprehendat sola hipate subsonare uideat̃.an q̃ nete cum desinit elan guéscitq; in hiparẽ transit.Indiciũ ꝙ hipatem protinus netem canere aptissime licet: etenim qua si neaten præ se ipsa ferat:similitudo ex ea petitur.cũ autẽ echo quoq; ipsa cantus quidam esse pro betur.Est enim uocis neate iã desinentis tactio: tinnitusq; ipse sono respondeat hipate. merito ob suã affinitatẽ nete mouere hipatẽ posse uidet̃.Neatem ubi se moueat apprehensa certo nouimus. at hipatem cũ uideamus inappræhensam. Et tamen eius sonũ ꝑcipiamus ipsam sonare credimus. quod in multis accidere solet.in qbus scilicet neq; sensu neq; cogitatione ꝑpendere ueritatẽ possũ mus.Ad hæc si nete ictu intente accidat:ut iugum moueat̃.nihil sane miꝫ fuerit eius autẽ motu neruos oẽs cõmoueri:sonũq; reddere aliquẽ ꝓbabile est.Sonus igit̃ neate alienus ab cæteris est.& cum desinit & cũ incipit cũ hipate uero cũ desinit idem existit.Quod si eius ꝓprie motioni adiun ctus ipse totus esse illius uideatur.Absurdũ haud quicq̃ haberi debet.Amplior autem q̃ sonus reli quorum neruorũ promiscuus hic exultat. Quoniã illi qdem a neate quasi impulsi submisse uellẽ te & leuiter ac molliter sonãt.Nete autẽ ipsa fidiũ omniũ uæhementissima sua tota potentia sonũ reddidit.Itaq; secundaria eiusdem actio merito superior esse q̃ cæterarum potest: præsertim cum leuissimo motu ipse moueantur.

Cur suauius cãtilenã audimus cũ ad tibyã q̃ cũ ad lyrã cantat̃.An oẽ suaue q̃dmixtũ cũ suauior est: suauius redditur.Atqui tibia q̃ lyra suauior est ergo catilena quoq; mixta: cũ tibya q̃ lyra suauior sit.Modo quis sensum amboꝝ ꝑcipiat. Vinum enim aceto mulso suauius est quoniã quæ natuta ꝑmiscet longe amplius tẽperant̃ q̃ quæ a nobis miscẽtur. Vinum quippe ex acido ac dulci sapore mixtũ est.Probari hoc idẽ põt uel malis punicis:quæ uinolenta appellamus. Ergo cantilena & ti bya misceri sibimet admodũ suã ob similitudinẽ possunt. Spiritu nãq; utraq; cõficitur.Sonus aũt lyræ quoniã nõ spiritu sit:aut minus sensibili q̃ tibyarum minus uoci ĩmiscere potest.Quod cum ad sensum discrimen pariant nõ ĩmerito minus dimulcent.quomodo dictũ de saporibus est. Adde ꝙ tibya sonitu cognatio neq; sua errores multos cantilenæ occultat. Sonus lyre cũ tenuis uocisq; cõmisceri minus idoneus sit:ipse ꝑ sese patens suũq; genus sincenũ custodiens:oẽs cantilenæ erro res posita quasi regula patefacit. Cum uero multa ꝑperam in cantando agantur quod promiscuũ exeratis recteq; actis prouenit deterius esse necesse est.

Cur neruũ mediũ in concentibus uocamus cũ inter octo nullũ mediũ sit. An ꝙ olim concẽtus ner uis septẽ constabat.quoꝝ mediũ est.Eoꝝ itẽ quæ inter extrema cõtinẽtur. solũ mdediũ principiũ quoddã est.Quod eni in medio situm est eoꝝ quæ in aliquo ĩteruallo ad utrũq; uergunt extermũ hoc principiũ & mediũ est.Cũ autẽ extrema cõcentus neate & hipate sint:hisq; ĩteriaceant:reliqui soni quoꝝ medius noiatus solus principium alterius tethracordi est : iure medii nomẽ habuerat. Principiũ eni idẽ esse duntaxat patuit quod mediũ est eorũ quæ inter aliqua claudunt̃ extrema:

Cur melius multi cũ cantat seruare numeros possint quã pauci.An ꝙ multi magis unũ ducemq; re spiciunt:tradiusq; incipiunt.Itaq; facilius assequi idem possunt.plus enim erroris solet cõmitti in celeritate.Accidit autẽ ut suo duci multi q̃ pauci sint attentiores.Segregans uero sese nemo eorũ. exuperata multitudine clarere potuerit quanquam inter paucos facilius proculdubio poterit Quamoberm inter sese ipsi per se potius quam cum principe certant.

Cur uox in partem acutam magna ex parte degenerat. An ꝙ acutum facilius quam graue cantatur. Acutum igitur crebrius cantant.Dumque id faciunt errorem crebrius committunt.

Cur ueteres cũ neruis septẽ concentus disponerent. hipatẽ non netem reliquerunt. an non hipatẽ: sed eam quæ peramese nnstra tẽpestate uocat̃.toniq; interuallũ reliquerunt. Vltima uero densi in acutum promedia usi sunt quamobrem mediã quoq; eã appellarunt. an ꝙ supioris tethracordi fi nis principium erat inferioris & medium tono proportionẽ extremorum tenebat.

Cur tragœdiarum choris neq; subdorio:neq; suffrigio cantandi genere uti mos est. an ꝙ modulum præstare concentus hi nequeunt.Quo certe choris magnopere opus est. Mores uero suffrigium obtinet usui rerum deputatos.Quamobrem in geryone ecxursus: & arma eoipso concẽtu agunt̃. Subdorium uero magnificũ constans graueq; est.Quocirca oium maxime concentuum cytharæ accõmodandum. Sed hæc ambo ut choris minime congruũt.sic scœnis esse familiariora ꝓbant̃. Etenim scœna heroum facta dictaq; simulat. Veterũ autẽ solos duces fuisse heroas constat.po puli homines sunt:quibus chori consistunt.Quapropter choro cõpetunt mores : moduliqne trã quilli & flebiles.Hæc enim humana potius sunt.Quæ minus cæteri cõcentus ꝑstare queũt.mini meque ipse suphrigius hic eni aios limphatis similes reddit cogitque debacahari. At uero mixoli

dius nimirũ illa pſtare poteſt. Itaq; eoipſo affici poſſumus: ſunt autẽ patibiliores q̃ inualidiores q̃ qui ualidiores ſunt. Quãobrẽ id genus choro tribuimus ſubdorio uero atq; ſubphrigio agimus q̄ choro nõ conuenit. Eſt enim chorus cliens quidam curatorq; ocioſus. Quippe q̃ beniuolentiam dumtaxat his exhabeat quibus adeſt.

Cur ſono grauiori mollior modulatio cõtineat. An q̄ modulus ſua quidẽ natura mollis eſt quietus: ſed admixti numeri ratione aſperior redditur & mouentior. cũ igitur grauis ſonus mollis quietuſq; ſit acutus contra mouens & irritans prorſus eoꝝ quoq; qui eundẽ modulũ habent mollior eſſe debet qui grauior eodem modulo continetur. Modulũ nãq; mollẽ eſſe eorum dictum, iam eſt.

Cur parium ſimilumq; dolioruũ, ſi alterum inane alterum dimidiatum ſit echo diapaſon conſonantia reſultabit. An q̄ echo dupla dimidiati ad inanis exiſtit. Quid enim in iſtis potiuſq̃ in fiſtulis res euariet motum nanq; eundem acutiorem putamus: quem ueIociorem. Amplioribus uero aer tardius occurrit: ut duplis duplo & cæteris ad ꝓportionem. Vtris quoq; duplus diapaſon ad ſubduplum conſonat.

DECIMAQVARTA PARTICVLA QVAE AD STIRPIVM GENVS: ET AD PANEM: FARINAM MASSAM: PVLTEM: CAETERAQVE ID GENVS PERTINENT.

Vr aquam ſalſam apium recipit: porrum recuſat. an q̄ alterius radix imbecilla: alterius ualida eſt. Impatibilius aut quod ualidius:

Cur in prouerbio eſt Mentam belli tempore. Neq; edito neq; ſerito. an quia menta refrigerare corpora poteſt: ut corruptione conſtat ſeminis genitalis. id autem ipſum aduerſum omnino eſt ad fortitudinem. atq; animoſitatẽ quãuis genere ſit idem.

Cur aliqua fructu uacent cũ florem habent ut cucumer. cucurbita: malus punica: an his fructus non deeſt ſed ipſa pro fructibus habentur: quibus flos inſidet. Fructus enim id eſt quod florem gerit. Cucumeri autem florem inhærere perſpicuum eſt.

Cur eorum quæ terra gignit: alia cocta alia cruda ſunt cibo idonea. an quibus ſuccus eſculentus nõ protinus eſt. hi decoctis dulcior redditur a calore. Quibus autem ſapor uel protinus gratus cõſiſtit: hæc etiam cruda eſitantur.

Cur alia elixa: alia aſſa melius edi poſſint. An q̄ humidiora nõ eatenus humectari ſicciora nõ amplius exiccari opportet. elixa autem huimidiora molliorãq; omnia redduntur. quæ uero minus humida ſunt hæc igne confecta ſicciora ꝓrſus euadunt.

Cur alia eſculenta: alia ineſculenta exeperiamur. An cauſæ ſuccus eſt. Quod enim & ignis expers ſuccum cõtinet inmitem & igue cõfectum nihilo mitius redditnr. hoc cibo ineptum penitus eſt: quod autem ſucco eſculento quidẽ: ſed uæhementiuſculo coſtat hoc pro condimento recipimus. quod enĩ exiguo corpore uĩ magnam obtinet id naturã condire poteſt ampliorũ eſculentorum:

Quã ob cauſam ſtirpiũ aliæ ad ſemen uſq; uiuere tantũmodo poſſint. Deinde cũ ſemen tulerunt ex areſcant: ut genus herbæ & quæ olera noĩamus aliæ nõ. Sed ſæpius fructificare ſolitæ ſint. Ipſarũ etiam uiuẽtiũ ad ſemẽ uſq; ferendũ: cũ magna pars annua ſit genns apii quod ab equo hipposelinum appellatum eſt quaſi equapiũ dixeris anno poſtero fructum affert: cunque attulit exareſcit cur ita an oĩa eatenus uigent ætate. quatenus ſemine quoq; ualeant. nã & homines ad annũ trigeſimũ uſq; proficiunt aut copia aut craſſitudine. Vbi autem ſemen ferre non amplius poſſnnt modo ſtirpium obareſcunt atq; ſeneſcunt quamq̃ alia ocius: alia ſeriut occdunt. Idq; portione. Sed quam ob cauſam aliis longum uitæ ſpacium aliis breue datum eſt. porro alterius intereſt diſputationis declarare: ſed cum omnibus finis ac terminus ſit ꝑfectio ſeminis quipus uita breui tempore continetur: hæc ſemel aut certe non ſæpe. Quæ autem eſſe longeua natura uoluit: hæc ſæpe fructificare neceſſe ẽ. Quãobrem que ĩbecillima ſunt ferre non plus ualeant q̃ ſemel. tũ exareſcant neceſſe eſt: ac eorum ipſorum alia anno ꝑmo ſimul & ſemẽ reddere: & uitã explere naturæ rõ ſancit. alia poſtero ut eq̃ppium. Quæ uero ꝑualida ſurgunt. hæc annis pluſculis poſt fructificare incipiunt diuq; uitã agere poſſũt fructificareq; ſæpius ut arbores.

Cur ſiquis apiũ radicetenus circunfodiat partiq; imæ pãnicum undiq; ĩ gerat deinde terram accumulet itaq; irriget radices mira magnitudine adoleſcẽt. an q̄ natura pãnici fũgoſa & calida pabulũ attrahit: conceptũque nõ ſurſum trãſmitti patitur. Sed inter radicẽ cõtentũ calore ſibi indito cõcoquit ut radicis ampliſſimũ ſequi incrementũ neceſſe ſit.

Cur ſiquis cucumeres aut cucurbitas ꝓtinus paruulas condiderit in terram maiores multo efficiet An quod ſpiritus & ſol exiccando incrementum ĩpediunt molenque tũ minorẽ tũ criſpiorẽ reddunt quemadmodum & arbores quæ loca uento ſolique expoſita tenẽt quæque ĩ cauis manent & riguis altera enim magne fungoſeque fiunt alteræ paruæ & ſpiſſæ: Aſt uero inter terram occulta. Quoniam contra afficiantur. contra euadant neceſſe eſt. Quinetiam quæ uaſis includimus

ult cucumi

ut cucumeres in ferulis cauis aut tegulis: & mala punica: aut quæuis mala in ollis ampla reddunturr & fungosa, contra quæ detecta sunt parua solidaq; augescũt nullo ambiente operculo qđ alimoniã faciat largiorem. Id enim obiectum facit ne pabulũ aut euanescat ant arescat.

Cur plantarum acrium semina acriora sunt q̃ radices & folia. an q; semine omnia oriuntur inq; cæteras oẽs ptes ex eo ueluti fonte quodã ut qdã aiũt & sapores & odores deriuari necesse est. nã etiã odores oĩum una cũ seminibus esse suaues ĩcipiunt. Quod si acritudo cæteris ex semine profici sci solita est semen ipsũ maxime esse tale ratio exigit.

Cur tenues radiculæ acriores sunt. An quod ampliores ille spacio temporis longiori plenius con coctæ mitescunt.

Cur capparis locis prouenire cultis haud facilis potest multi nanq; temptarunt & radice transfare & semine sparso cum apud nõnullos cmmodior capparis sit quam rosa, sed tamen efficere nihil po tuerunt quid ergo causæ sit ut cultis nesciat hospitari inculta & quia persequatur & maxime sepul chris adhæreat. Igitur de hoc cæterisq; generis eiusdem accepisse illud oportet quod non omnia eadem ex materia consistere solent: aut augeri. sed sunt quæ ex aliorum corruptione principio consistant. & post augeantur: ut pedunculi & pili corrupto alimento aut qua labe alia corporis ꝓdeunt. Ergo ut in corpore nõnulla excremento proueniunt almenti. quod certe cruditas est: & ubi naturæ uires superare non queunt. Abscedunt quidem in uesicã & aluũ quæ in promptu maxime sunt. Aliqua uero animal producunt. Itaq; in senectute & morbis hæc augentur sic in terra alia cõ cocto alimento & consistunt & augentur alia excrementis aduersaq; concretione oriuntur. Cultu ræ autem officii est ut concoquat reddatq; efficax alimẽtum quo genus mite urbanumq; fructũ consistit. Quæ igitur mitigatione ĩformationeq; huiuscemodi creantur hæc urbani uocabulo si gnificamus: eo quod solertia hominis educata quasi eruditaq; meliora euadant. Quæ autem cura adhibita mitescere nequeũt: aut etiam aduerso habitu loci sui generis prodeunt hæc siluestria sũt & rustica cultisq; uiuere nolunt. cultus enim dum ea melioribus instituere moribus cõtendit: deprauat atq; peruertit quippe cum a sua natura desciscere nequeant quæ orta sunt ex corruptione quo in genere capparis quoq; profecto est.

Cur si quis radicularũ folia tẽpore hiberno cũ maxime uigent absciderit: & terrã pedibus cõplanarit cõculcaritq; ut ĩbrẽ nullũ admittere possit radiculæ ipse per æstatem amplitudine minime cre scent. An ꝓpterea quia ne corrũpãtur causa cõculcandi soliditas est quæ humore qui putrefacere prohibet. alimentũ uero quod aliter ad germẽ sursum trãsmitteretur radix sibi ipsa totũ dispẽsat: itaq; nel amplior fiat necesse est uel suo de latere radices alias mittat geminãs modo ceparum. has enim multiplices effici nouimus siquis annuas non euellat: sed tpi hiberno relinquat. At cum uim istam procreandi ut lateri ceparum natura dedit: sic radicularum negarit necesse profecto est ipsa sillas crassescere nimiam od copiam alimenti.

Cur si quis cucurbitas aut cucumeres apud putheũ satos in ipsum dimiserit putheum tempestiuos: beneque operuerit: uirides per annum totũ seruabit. An q; uapor aquæ refrigerans efficit ne assiccent. seruatque uirides & uegetiores: & obturatio illa & spiritus satis alere possunt: quæ iam ĩ plenum creuerunt: permanẽdi uero facultas propterea datur q; relictis radicibus suppetit alimentum nã siquis cũ fructificarũt detractis sarmẽtis præcisaque planta terrã aggerarit conculcaritque circum radices: cucumeres faciet præcoques: utpote: cum radix ualeat cõseruari. Haud enĩ cucumer annuã sortitur naturã: sed uiuere ulrerius potest. Ferent autem isti fructum maturius q̃ qui semine ꝓdierunt qm̃ radix bona pars. S. operis præcondita iam naturæ habet quod illis seminatis priur confici necesse est. Terræ autem aggegatio & cõstipatio teporẽ inducit quo radix & seruari & germẽ mittere celerius queat. Vnde etiam fit ut siquis per hiemẽ cucumeris semen in quallis satum aqua irriget tepida & modo soli exponat: modo collocet apud ignem ꝑcoques admodũ cucu meres faciat si tẽpore congruo ad ipsum cum quallis in terram demittet.

Cur non meridie sed mane noctuue irrigare cõsueuerunt. Vtrum ne solis feruor humorẽ absumat. An q; si aqua calida sit necabit quæ irrigantur.

Cur omne odoratũ genus tam seminũ: quã stirpiũ mouere urinã potest. An q̃a calidũ est. cõcoctuq; facite. Cuius sane generis sunt quæ urinã ciere ualent. Calor nãq; interior cito extenuat. Nec aliq̃ corpulentia odor cõtinetur. Nam & ea quæ minime odorata sunt. alia caloris sui ratione uim mo uendi urinam habent. Vel potius collicandi: seminũ autẽ genus omne odoratũ calidum esse proculdubio nouimus. Odoris enim natura calore aliquo omnino creatur. At uero quæ male olent: haud quaq̃ apta concoctioni sunt. Esse autem non calida solum: sed etiam concoctu facilia debẽt: quæ sint prouocatura urinam: ut. s. una descendendo humores extenuent.

Cur ocius olus excaulescat: quod semine uetustiori ut trimo aut bimo ꝓdierit q̃ quod nouo. An q; sicut in animantiũ genere semen id celerius affert quod uiget: ita etiam seminum quæ uetusta ad modum sunt. uim suam omnem exhalarunt: quæ recentissima imbeciliora ꝓpterea sunt: q; excre-

mentũ adhuc procreationi minime conueniens continent. Quæ media tempore hæc humore in ntili omni exacto ualidissima esse ꝓbantur celerius igitur semen ꝓfundũt.Id autem ipsum nõ nisi excaulescere est quippe cũ semen ex caulæ proueniat.

Quã ob causã ruta insita in ficũ pulcherrima plurimaq; ꝓueniat. iserit̃ uero inter corticem limoq; obducto fouetur.An ꝙ rutæ radix fomentũ teporeq; desiderat:itaq; cinere quoq; circundata iuuatur ficus aũt calida est.quod eius succus oĩum accerimus docet.& fumus quem multũ emittit.habet igitur calorem atq; humoré talé qualem etiam cinis.Quãobrem si ille iuuare possit:ficus porro copiam ac uigoré eo magis pstabit quo humor cineris quidem non perpetue affluit fici uero irrequieto cõfluuio manat ut pote cũ arboris succus cõsumi ex toto nõ possit.

Cur stirpiũ nõnullæ caulé semper edant ĩané.An illis quarum natura ĩbecillior est:has rarũ ĩaneq; emittere caulem necesse est.

Cur in terra attica fructus cæteri dulcissimi fiunt .Thimũ uero acerrimũ est cũ id etiam ipsum fructus quidem existat.an ꝙ ager ille tenuis siccusq; est. Quamobrem non multum humoris continent quæ in eo nascuntur. Ergo quæ dulcia sua cõstãt natura hæc ob humoris contenti mediocritate:ubi sol partem cõsumsit maximã faccile reliquo cõcoquuntur.Eteni multum concoq negociũ ma gnũ est mediocre expeditius cõfici põt.Vnde fit ut fructus qui lege suæ naturæ dulces creantur:dulciores euadant.Qui sicci e natura minimeq; dulces proueniunt.hisnã ob inopiã tantum humoris retinent q̃tũ suo cõueniat generi qđ dulce nequaq̃ est.Sol auté q̃tũ dulcissimũ sit:& leuissimũ eximit. Itaq; acerrimi relinqũtur.humnore supuacuo carent:qué fructus cæteri obtinent.

Cur pulegiũ & liriũ cepæ suspensa floreẽt solsticii tpe.An iest crudũ in his alimẽtũ qđ ut hieme cõcoqui ex frigore neqt: sic solsticio ex calore cõcoquens auget. Verũ quia ĩ fluxii carẽt assiduo breui marcescunt.Eteni quæ nullũ alendi initiũ nullũ influxũ assiduum habent intereũt exciccanturq; Quade causa accidit apud.Scythas ut frumentũ diu in terra maneat:propter copiam niuis.& ubi emerserit celeriter crescat.

Cur cepæ unũ tã acriter modere oculos põt. Vnde nomé quoq; a græcis cromoyon ipositum putãt perinde q̃si pupillã cõprimi cogeret.Origanus uero nihil huiuscemodi facit. Nec aliud quippiam ex cæteris quãquã acre.Neq; enĩ Nasturtiũ quod mordacius est oblatũ oculis efficit æque ut lachrymæ profluãt. At cepæ & cũ oculis admouet̃ & cũ comedit̃ lachrymas monet. An ꝙ acrium genus discrimine euariat numeroso quo sua cuiq; uir cõsistit:rataque habet̃ nasturtium ergo qa calidus est resiccare:quod collicauerit amplius potest.Nã extrudere lachrymã cũ editur potest.admotũ tamen ad oculos.nihil propterea mouet.Quia nullũ mittit uaporé. Est enĩ id & siccius & calidius.Origauus cætera id genus calida sunt leuiter & sicca.Quod lachrymas auté moueat mordax id esse debet.& humidũ & lentũ. Quas ob res oleũ quoque lachrymam excutit:q̃uis leniter mordeat.Subiens enĩ irreptãsque suam ob lentitiam atque tenuitaté dolorem mouet : ac proinde homorem tabificat.at cepæ uim eiusmodi sane habet ut quod & humore & uapore sit calido : tenui & lento.Itaque oculis ad motum:eo ꝙ uapor eiusmodi est:humorque tenuis cõmear lachrymas mouet:cũque edit̃ itidem transmissa respiratione facere potest. allium calidũ quidem est & aere & humoris aliquid cõtinẽs:sed lentũ nõ est itaque lachrymã mouere nõ potest.

Quam ob causam myrta collisa in manu dulciora sentimus quã integra:An queãdmodum racemorum acini uindemiati dulciores sunt quã nõ uindemiati.Etenim musto quod natura suaue est excepti acini quasi condiuntur.Quippe qui uel extrinsecus mustum resudent.At qui in racemo cohærent utique icõditiores constant. Ergo myrta quoque natura dulcia intusque suã dulcedinem acinornm in modũ uue continentia:ubi in manu compressa cõflictataque sunt diffusa intestina dulcediue:parte quoque exteriore inopplentur.Itaque dulciora nõ ĩmerito sentiuntur.

Cur myrta enucleatiora sũt quæ minora & palmulæ nucleo pœne uacãt quæ minutæ odoleuerunt & nuarũ acini q passim cõstiterũt exigui uinacea uel nulla cõtinẽt:uel pauciora minoraq;. An qa minus pfecta sũt quæ minora:iccirco semẽ cõtinẽt idiscretũ:cui piude ut fini nucleus deputatus est:quãobrẽ & minora sũt utpote surculi qdé agnati exteriores partusq; ĩperfecti:& minus dulcia q̃ quæ iustũ cõtinẽt nucleũ.Sũt.n.minus cõcocta.Cõcoctio aũt nõ nisi pfectio est.

Quam ob causam fructuũ alii parté radici proximã habẽt amarioré ut cucumeres alii postremã superioré ut glãdes.An ꝙ aliis pars ista radici ꝓxima crudo uescit̃ alimẽto quoniã esce cõfluuiũ per radicem frequẽtat aliis quia sicci e natuta sunt postrema pars succo dulci cõcoctoq; inde assũpto iam plenius siccatur amarescitq; modo solis.Reddit̃ enĩ unũquodq; amarũ cũ amplius exiccatur ut oliuæ ut glãdes inueteratæ efficiuntur amaræ.

Cur aliqua germiuare nõ terra cõtenta:sed abscissa aut euulsa uel recõdita possint uel caules lilioꝝ ut allia ut cepæ.An ꝙ oẽs alimeutũ intra se continẽt:nec certo diffinitoq; loco oẽs oriunt̃. Crescere autem unũquodq; põt nõ eo ꝙ in se continet alimentũ:sed ꝙ decoctum iam & digestũ illud pabulum est:continent igitur uel ante hac alimentum:sed augeri tum dumtaxat incipiunt : cum

tẽpus ad id adest:cuius opa res illa effici pōt uelut etiã oua crocodylorũ tẽpus tute opiri sibi commodũ nouimus icremẽtũ tñ cõtinuari nõ licet:qm̃ aliud nõ suppetat alimentum.

Cur allia & cæpe quo sicciora seranť:eo meliora possint auadere.cætera autem deteriora. An ꝙ oĩa istiusmodi maxime plena humoris conficiũtur.Itaq; terræ cõmissa sicciora temperamento cõmodo germinare incipient. Adde ꝙ minus putrent cũ sicciora seruntur.

Cur allia & cepæ sole ex plãtis recõditæ germinare possint.an ꝙ humore alimẽtoq; sunt refertæ.copia igiť alimẽti est ꝙ germẽ efficere queat.Idq; cõstat argumẽtoq; est squillarũ : tũ etiam bulborũ qui idẽ facere possunt.crescere autem quodq; solet cum tempus uenerit.

Quã ob causam quæ aqua frigida irrigamus dulciora q̃ quæ tepida euadant. An ꝙ sic interclusum calidum salsius est:ut calidius quod salsim.dulce autem ita cõtrarium ut frigidum est & alimento oleribus humorẽ unde saporũ genera oriuntur.

Cur allia cum excaulescunt plenius q̃ recens edita olent.an ꝙ recentia humoris multũ adhuc extranei continent:quo fit ut uim suam integram habere nequeaut.cum autem decocta iam sunt secreto humore illo iutili.Tũ suũ odorẽ sincere adipiscũtur:qui.s.acer est. Quinetiã cæteri nuper editi fructus dilutiores sunt:& cepas recẽtiores ob eam causam minus acres sentimus.

Cur fructus myrtorum non conditarum magis q̃ folia defluant. conditarum autem reseruatarũq; alga:ut fit:folia defluant:fructus adhæreant.an ita euenrt nõ conditis : quoniam natura santitum est:ut fructus peracta decoctione flaccescant ac decidat.Quæ qnidem decoctio repositis agi non potest:sed eatenus tm̃ efficitur ut alge uapor prohibeat ne humor fructus imutetur.Folia contra cum siccent decidunt.Alga autem ut salsa exiccandi uim habent.Ergo non idem foliis accidit arbori adhærentibus & conditis modo quo dictum est.

Quam ob causam cucumeres.cognomento pepones optimi palustribus planis : idest humidis fieri soleant:ut apud orthomenum:& in ægypto.Aquarum & enim uberem terram esse ægyptum putamus.cum ergo cucumeres qui humidi sunt:& ob id orthenses ac rigui minime laudati locis palustribus quæ madida sunt egregie fiant. Vtrum ꝙ ob terræ duriciam altius coguntur descẽdere. Solum nãq; limosum ac plamũ maxime indurescit.Qui autem altius innitũtur meliores euadũt. An ꝙ terram siccam esse oportet:quoniã cucumeres natura humidi sunt.Ita enim sequetur ut per retractum in medium ueniant.Palustris uero si plena altaq; sit:alimentum nec exiguum præbet ꝑpter soli altitudinem:locũq; ipsum neq; nimiũ.quoniã solũ resiccari necesse est.

Quã ob causam ruta & nõnulla pigmenta odora sudorum faciant fœditatem.An quorum in odore grauitas est atq; acritudo ac cum excrementiciis mixta humoribus deprauare odores possunt.

Qua de causa rutam fascinationis remediũ asse aiunt.An propterea quia tum effascinari se credunt cum aut foraciter edunt:aut incõmoditatum aliquarum tenentur suspitione:aut cibum habẽt suspectum quem capiunt.iteq; cum de mensa eadem quid priuate sibi assumunt:participem intuentem quẽpiam faciunt:assanturq; cũ impartiant ne me fascines:ergo cibum cum perturbatione:sumunt:nec quid bibẽt aut edẽt sine turbatione:& flatu qui una hauriatur & ingeratur.Quãobrem flatu ipso uel cum extrudendus effertur cibus quoq; una elatus eiicitur:uel cum interclusus ꝑ humorem tenetur tormina mouenť & cruciatus:Igitur ruta ꝑesitata ui sua & potestate calefactoria uas quod recipit cibos elaxat & reliquum corpus itidẽ afficit : ex quo fit ut flatus ille interclusus transmitti atq; secedere possit.

Quæ nam causa sit:ut origanus musto iniecta uinum dulce efficiant duos in amphoram iniecisse eminas satis est:an ꝙ tollit quãtum in musto est : aquabundum & ferulentum sua siccitate in seipsa recipiens quibus scilicet saporem confici austerum censemus.argumento ꝙ uina siquid aquæ habeent sibi illabatum minus mollia redduntur:atq; & si diutius stare in fece sinantur itidem fiet & cũ uinum dulce molimur uuas mnltum temporis soli exponimus:ut sol quãtum sit dilutũ auferat:& reliquũ decoquat hoc aũt idẽ facere uel origanus potest.Quippe quæ si sicca & calida.

Cur nigræ myrti fronde sunt frequentiore quam albæ:an ꝙ nigræ generis sunt siluestrioris cuius indicium ꝙ locis rusticis istæ proueniunt minimeque ex cultu mutantur : humida autem omnia fronde crebriore conduntur.Quod enim minus suos fructus decoquere possunt.Iccirco ad frondem alimentum se uertit.

Cur ptisana & farina triticea oleo instillato reddi possint candidiora cum ruffum oleum sit. an ꝙ spumare solet dum cum humore miscentur. Quod non nisi albescere est. Mixtio uero uersatu agitatuque fit : & cum corpulentis humor committi melius potest : quod sane in polentis accidit.

Cur cibus triticeus maxime corporibus nostris competentior atq; uescẽtior est: quã ordeaceus. An ꝙ hic mediocrem habent lentitiam quam cibus habeat oportet:quippe qui adhærere conglutinariq; corpori debeat.Quæ res non nisi lentore effici potest.Ordeum uero orridius est. Itaq; massa eius longe pertrita ualidius alit quam parum attractata.

Cur farinæ triticæ primum ordeaceæ ultimum candidius est. An alterum ut durius circũfrangitur idq; agitur cum plurimũ temporis mollitur: alterum ut molius: atq; tenuis quãprimũ exprimit. Candidius autem in utrisq; quod interius est.

Cur panes frigidi albiores cernuntur q̃ calidi. An eadẽ quodã modo causa est: cur inueteratũ quoq; oleum candidius sit quã recẽs. causa nãq; nigroris humor est: hic autem in hisce utrisq; ut recentibus uberius continetur: sic tempore prouectis partius in superficie residet propter euaporationẽ. Euaporatur prorsus oleũ uel tempore uel sole. Panis autem calore inde egrediente per refrigerationem humor itaq; frigidis iam euanuit calidis adhuc inest.

Cur panes nõ saliti plus põderẽt q̃ saliti: modo cætera omnia pari habeantur mensura. Contrarium nãq; uerisimilius dixeris cũ sal adiiciatur: & grauior sit q̃ aqua. An quia sal exiccare potest exquo incorrupta seruantur. quæ confecta sale reponimus. Absumitur enim a sale resiccaturq; humor q ex calore putrescit & in pane igitur humor a sale consumitur extraq; eflatur: quocirca panes pridie facti leuiores q̃ calidi sunt: utpote frigidiores: contra his qui sale uacant humor largior insidẽs efficit grauiores.

Cur panes frigidi humefacti: si iuicẽ tãgãt nõ cohæreãt calidi cohæreãt. An q frigidi lentorẽ suũ cũ uapore una emiserũt: quo exacto cõglutinari nõ amplius queunt: humor enim quo maduere rigidus est. Calidi contra lentoris aliquid continẽt: ex quo fit ut cum madefactis uapor emigrat: calor ob suã tenuitatem respiretur & euanescat. Glutinosum autem illud cum calore egrediens seq: cũ humore permiscens: facit ut inter se panes cohæreant.

Cur farinæ triticeæ primũ ordeaceæ ultimum candidius prodeat. An q ordeum ut rigidius protinus obfrangi diffundiq; aptum est: quod maxime fit cum diu cõtunditur. Triticium mollius est. atq; ob eam rem parte exteriore leniter diducta interiorq;: quæ candidior est: expressa primum cõtunditur. Est autẽ in utrisq; candidius quod interius est.

Cur massa ordeacea quo plenius tractetur: teraturq; eo magis aluum subducere leuigare quæ potest: triticea contra quo plenius eo magis. An quod triticea maiorem in modum contrita minuitur. Lentum etenim quoq; affici ita solet: tum ignis humorem panis undiq; eximit. Itaq; rigidiusculum humore sublato relinquit. Deniq; quãto plenius cõtractatur & teritur tanto frigidior reddditur. Partes enim singulas deminui adeo agitatas extenuariq; necesse est. Rigidius autẽ omne cõcoqui facilius potest: Ordeacea cõtra quo amplius pressatur & teritur eo lentior & tenacior humore inhibito euadit. Tenax autem omoe ad lentum diuidi sane haud facilis potest. Quã quidẽ diuidendi difficultate fit ut ægre concoquitur Quod enim concoctionem recepturum est digeri in minima adebet.

Cur massa ordei contritata minor tritici amplior reddi potest. An quod ordei farina massata cõtritataq; compescitur atque consideat scilicet glutinamento humoris. Quia rara & crassiuscula est. Triticea quoniam spissa admodum est: colleuatur: atque extollitur. Spissa etenim omnia subacta pertritaq; incalescunt & incalescendo infiantur: ac extolluntur quomõ etiã caro pfricata extollit.

Sed cur massa triticea in igne amplior quã ordeacea reddatur. An q humorem triticea continet ide secretũ. Qui cũ calefactus egredi nequeat: scilicet exptritionis cõpressũ: mox spiritus de eo cõcalefacto humore nascitur: largior autẽ humor largiorẽ pariat spiritũ necesse est.

Quam ob causam cũ mel tenacius: q̃ aqua sit: farina mulso subacta frigidior reddatur ubi decocta est quam aqua subacta. An q aqua feruore ignis cogitur atque cõsistit mel cõtrahit quidẽ: sed nõ sine assiccatione. Itaque rem facit frigidiorem. Causa nanque rigoris in siccitate est.

Cur biscoctus panis refrigeratus minus duriciã præ se ferat. An q triticũ dulcẽ quẽdã ac lẽtũ succũ in se cõtinet qui ueluti aĩa eius est. Indiciũ q cũ siccet oĩno exinanit. cũ aũt uaporis aliquid sentit mox erũpit. & coalescit. Ergo cũ humor hic in farina quoq; tritici insit: maximeq; in ea quæ purissima est efficit: uel in massa ex ea ipsa farina cõfecta idẽ seruet. Argumẽtũ q decocta in pulpẽ red dit lẽtior. V bi igit panis primo igni cõmissus ẽ portio ridigi & leuis cũ humore euaporat & q̃tũ ĩ farina furfureum maxime est totum deurit. Mox pane educto cum denuo massa retritatur: pressaturq; pars farinæ tenuissima: & humoris lentissima: quæ solæ supersunt miscentur amplius sibi tum quia tales amplius euaserunt: tũ quo ꝓpter ignitionẽ. Fit enĩ mixtura eoꝝ ticturæ cõsimilis ita ut massa post trita similis farinæ illi elixæ afficiatur. Quippe pertrita iã prima relictaq; parte farinæ tenuissima: & humoris lentissima glutinosa: & resiccabilis redditur: ubi ignẽ persensit: nam & disiungi facilis quod lentum est nequit. Et humorem nullum per seipsum emittit quod spissũ est: Hac igitur eadem re panis quoque biscoctus ob causas prædictas afficitur. Itaq; minus durescit cum semper inter se humiditatem contineat.

Cur nõnullis de genere cibi: Tum humidi tum sicci multum temporis sine fastidio uti possimus: ut cibo quem triticea ex farina ordeaceaue conficimus. Et uinis austeris & aqua: aliis uero quãuis suauioribus: non tamen sine fastidio totiens uti possimus. An q eorũ quæ in cibo assumimus:

alia

alia ualidius alunt:suntque ad inundandum aptiora.Itaque uel ubi cibo priore consumpto uacui sumus.inest præterea facultas multa in carpore:quæ ut ad priorem corporis confectionem decocta:sic ad finem & succedentes coquendi uicem cruda animaduertitur. Cuius sane generis pars plurimũ suauium est quæ enim pinguia & dulcia & opima sunt hæc nobis gustu suauissima sunt. Eandé omnia ualide nutriunt: & decõcoqui possunt solétq; ĩnudare quocũq; inter seipsa diserimine distét. Vnde efficit̃ siquis sese ĩplerit facultas eo℞ diutius ĩmoretur. Nec breui sensus deficiat. Nõ enĩ solũ pleno uétriculo satietas orit̃:sed digesta quoq; alimonia cæteras in partes idétidé usu euenit. An nõ id solũ ipsum causæ est:uerũetiá ꝙ nõnulla ꝑ quá modicæ naturæ usui sunt nobisq; familiarissime cõueniunt. Hæc enĩ oĩa quia secũdũ naturá sunt iccirco melius a corpore dulcia recipiũtur ut quæ ꝑter naturæ ratioñé facile respuunt̃. Alia uero aliis téperationibus cõgruunt : ut mel apibus secũdũ naturá sic suppetit. ut ea uesci tm̃modo possint q̃q̃ uiribus sunt ĩbecillis. Itaq; relinquédum quidé est q̃tũ absumat̃. Sed id ex ꝓportione ad uires hoĩs. Quæ igit̃ e suauibus ita sese habent. Hæc qm̃ naturæ minus propria cõueniunt:suauia quidé sentiũtur:sed parũ tp̃is mox faciát & fastidiũ pariũt. Quæ auté secũdũ naturá pro cibo deputata homini sunt hæc semꝑ appetimus. Itaq; fit rõne naturæ ut usu quoq; eo℞ assiduo minusq̃ suauiũ fastidire possimus.

Cur eadé ex assuescétibus suauia & admodũ crebro utétibus insuauia sentiant̃ cũ tamen assuescere sit sæpe & crebro quicq̃ facere. An q̃a cõsuetudo habitũ rei cuiuspiá cupienté in nobis efficit non satietaté frequés auté uisio desideriũ explet quod & ipsum quasi causa quædá est. habitus ergo cũ exercitátur augétur atq; proficiũt. Cõceptacula uero in farta nihilo ampliora reddunt̃. Quáobré cõsuetudo cũ exercitatio sit auget habitũ illũ capienté. Quod auté usu crebro in cibo assumit̃ infartit quidé expletq; desiderium:quo expleto nõ amplius escam recipimus:sed augere illud idé nõ potest ob eam scilicet rem quá modo de infartione rettulimus. Ad hæc non ideo suauis consuetudo est. quia semper delectet. Nam res etiá solitæ moleste sunt si usu quis agit crebriori:sed eo certe suauius agit̃ qm̃ op̃is principiũ libéter adimus & diutius ré facere eandé assueti q̃ nõ assueti ualemus. Qua igitur re molestum hoc est quáquá suaue sit hac eadé:cærera quoq; suauia efficere possunt. Vtraq; enim cum crebro uel fiunt uel pro cibo sumũtur tediores certe afficiunt. Cuius sane causa est quod nos uires siue uirtutes uel recipiétes uel agétes non infinitas: sed finitas habemus quæ ubi quidé sibi modice competat obtinuerint:id enĩ est quod cõtinue amplificari sentiatur alteræ satis explentur alteræ agere nequeunt.

Cur panes ut parum triti sic nimium triti rũpantur. An ꝙ parum triti quoniá partibus minus cõnexis inter sese continétur:iccirco rumpi facile queunt. Tricatio enĩ partes copulat & coniungit. Ergo suo ipsi discrimine ad disruptioné paratiores regũtur. Adde quod multũ humoris & in ꝓmiscuum continent qui minus trituram præssuráq; recepere. at quos nimiũ tritos igni mandauimus hi sicci admodum sunt:quoniam humoris parum ĩmodica agitatio tritandi reliquerit : idq; decoctis totum exactum est. Igitur rumpi utrosq; necessum est:quoniam humoris multum educitur: multum enĩ ut absolute in his continetur quos parum tritaueris. Sic reliqui comparatione in his est. quos ĩmodice agitaris.

Cur massa triticea candidior pertrita efficiat̃ ordeacea nigrior. Vtrũ quod per summa ordeaceæ nimium assicatur. Calor auté humori permixtus candoré gignit:an quia cum calefacta est humoré ad seipsa trahit:ut quæ partibus maiusculis constet.

Quam ob causam farina aqua subacta melius coeat:q̃ oleo subacto quod tenacius est: q̃q̃ glutinantius quod lentius est. Oleum auté lentius q̃ aqua. An ꝙ aqua tenuior est ut usq;quaq; subire emollireq; ualeat. Coheret ité & cõprimit̃ inter se melius farina aqua subacta q̃q̃ etiam sine contritu comprimi queat.

Cur massa tota leuior sit q̃ seorsum humor & farina. Vtrum quia cum miscentur sp̃us intercludit̃. An quia pars aquæ a calore farinæ indito euaporatur:itaq; minus id redditur quod ex utroq; mixtum constiterit:aer autem aquæ tametsi miscetur nihilo tamé leuiorem faciat. Nam ipse quoq; aer cum aere pondus augeat.

Quam ob causam lac uinũq; dulce quotiens cum farina ordei bibitur dulcius sentitur. Vtrum ꝙ ad non dulce dulciora istæc esse uidentur. farina enim dulcis non est:aliter quia humor dulcis mixtus cum farina diutius immoratur. An propterea quia farina quæ dulcedinem in se habet aliq̃diu ĩmoratur:itaque diutius sentio habetur.

Cur eadem potio minus meram appareat si farina ordei inspersa bibatu. Vtrum quod diuersa sibi miscentur & téperant̃:an qm̃ farina humori obducta in sese retrahés abolet qualitatem.

Cur alica plus aquæ recipiat q̃ triticũ unde cõfecta est. An propterea ꝙ alica farina quodam modo est similia farina autem plus aquæ imbibit:moles ebim amplior eius q̃ tritici est. Pressius namque & constipatus triticum est. At ꝙ autem amplius est:plus id capere potest. An nõ solum ea ipsa de causa ita fit:sed etiá calore qué intra se continet & farina & alica efficitur ut bibacius hauriant:

quod enim calidũ est humorem id & efficatius ad se trahit:& expeditius in uaporem consumit

Cur farina tritici massata pertritaq; longe amplior reddatur q̃ ordei scilicet exproportione. An quod altera multum humoris sibi admitit:altera parum. Sed qua de causa plus admittat. Congruens enĩ potius dixeris:ut ordeacea bibacior sit. Quippe cum ordeum tostũ triticum non tostum sit. An p pterea ita fit. Quia trituram plenioré triticea patitur. Cuius causa est:quod partibus minutiorib⁹ cõstat. Fit igitur quasi ut quantuplo partibus cõtineri põt minoribus tãtuplo humorem sibi largi orem admittat. Quippe quæ ipsum humorem pro glutine sibi capiat Em pedocles quoq; suis in persicis diuerticulo quodam ait. Multæq; humoris proinde absumere queat.

Cur etiã igni mandata massa tritici amplius augeat q̃ ordei. An q humorem in se cõtinet indiscretũ qui recalescẽs extrudi nequeat:hic ergo cũ in spiritũ transeat:ne sese pmere patitur:atq; ex massa ordei possit uidelicet propter tritici spissitudinem:spissius.n.est quod ptibus cõstat minutioribus Iccirco extollit molemq; agit ampliorẽ. Ad hæc plus ista humoris cõtinet. Quo recalescente spiri tus prouenire solitus est. Ex quaq; re autẽ pluris plus proficiscatur:necessum est.

Cur pistorum cæterorumq; officio fungentium frumentario:qui ordeum attractant imbecilli effici antur:& destillationibus infestent̃. Qui aũt triticũ corpore sint bene habito. An q facilius triticũ concoqui q̃ ordeũ potest. Atq; ea re delibamenta inde manantia esse faciliora necesse est.

Cur panis tostus durior tepefactus humidior reddi aliquantisper possit. An quoniam cum torrefit humor extruditur:itaq; panis relinquitur durior. Leniter autem cum recalescit humor consistens ab igne diffunditur. Humidiorq; proinde existit.

Cur farina tritici resiccata minus constipetur q̃ ordei. An quod intercapendine uacãt : quæ ex par tibus constant minutissimis; & plura quæ grauiora sunt:compressa suopte pondere tantumdem occupant quantum pauciora. Sed farina ordei crassiulcula est:itaq; siccata compesci atq; in minus contrahi potest :ut quod minus est suo compressu plus illud constipet in seipsum capessatque: triticea porro particulis minutissimis iam constat. Itaque non ideo resiccatur ut partes reddantur minores : sed ut leuiores efficiantur minusq; constipentur suo compressu & nutu . Natura enim grauior farina triticea q̃ ordeacea est.

DECIMAQ VINTA PARTICVLA Q VAE AD FRVCTVS ARBORVM PERTINENT.

Vam ob causam poma non ita prius esitata in repletionis mole respõdeant. An qm̃ cæteris esculentis genus pomorũ longe grauius est:quod argumento ficuũ constat quæ uouissime æstate ultimæ tñ euomunt̃. Poma igitur ante ingesta suo pondere in imũ delapsa:spacii amplitudinẽ relinquunt superius ut cibũ sequentem admitti facile liceat. At si ecõtra sumãtur usu eueniet ut quoniã deorsum ferri expedite non queant:innatent & partem totam fere occupent inanem.

Quãobrem cũ dulcia nobis similiora q̃ acria sint:ocius a dulcibus impleamur. Cõgruũ enim ut cõ tra eueniat:quãdoquidem a similibus minus satiari consentaneũ est. An quoniã nõ æq; præmatu re cõceptaculũ:ex quo hausimus & corpus quod uescitur impletur:sed ueuter quidẽ repletus ali quãdo est:ut eorum qui sitiunt. Sitis autẽ nihilominus superest. Nõ enĩ ea de causa sitis cessat: qa uẽter plenus homoris ẽ:sed qa mẽbra corpis oĩa humorẽ cõmodũ sibi attraxerint:q ubi illa satis suũ desideriũ expleuerũt tũc sitire cessamus:ita etiã fames:nec aliter tolli potest.

Cur ocius a dulcibus q̃ acribus sentiemur. An qa ocius dulce q̃ acre appetere desistimus:sed an pin de ut uenter impletur:nos quoq; dulcibus saciari possimus cõfessum nõ est. Cũ igitur desideriũ ce lerius his ipsis expleri possit docẽdũ est. Alimẽti desideriũ siue cupiditas ut simpliciter loquar in digẽtia est:cũ cibũ uel nullũ uel pauculũ habemus. Quod cũ acria nõ ualide nutricare queãt : sed parũ alimoniæ multũ habeãt excremẽti:merito amplius hæc appetimus : parũq; eo℞ cupiditatẽ exprolemus:qm̃ alimẽto itẽ legemus:quo ipa careãt. At dulcia tota ipsa cibus idoneus sunt : atq; ex paruis q̃busdã eiusmodi escã corpus capit uberiorẽ. Quod cũ se abũde refersit:nihil edere pte rea potest. Plus enĩ tollerare nõ potest:atque ita efficitur ut ocius a dulcibus satiemur.

Cur fructus arbo℞ & canes & cætera id genus utribus uehemẽter iflatis cõtẽta ualeant icorrupta edurare nec minus quæ diligẽtissime picata obturataque circũundique fuerit. An qm̃ corrũpi oĩa solẽt cũ mouent̃. Quæ aũt plena sũt ĩmota psistũt:haud enĩ fieri põt:ut motus sine inani spacio agat̃. Atqui istæc quæ ita iclusa sũt pleno undiq; cõstãt:ergo icorrupta seruari rõne.

Cur uinũ post pomũ putre epotũ amarũ sentiatur. An amarorem putredo habet. Itaq; quod de po mo per summa insidet linguæ humori qui bibitur permixtum:diffusamque amaram efficit poti onem. ipsum autem pomũ per se esitatum minus deprædendi propterea potest:quia saporis id ge nus multa atingat inq; exigua discenatur.

Cur edenda bellaria sit:ususq; secundarum mensarũ adiici debeat. An ut satis bibamus . Non enim

sitis gracia solum quæ per mẽsam primã nos teneat bibẽdũ:sed ẽt post hausisse aliqd iuuat.

Cur nuces tostæ refrigerate deteriores redduntur:& panis quoque & glandes: & multa id genus alia rursusq; calefacta eadem meliora euadant. An propterea quod refrigeratis succus cõcrescit & cõstat tepefactis rursus dilabitur. Suauitas autẽ nõ nisi per succũ percipi potest.

Cur post fructuũ esitationẽ.ut ficuũ cæterorũq; generis eiusdẽ uel uinũ merũ uel aquã supbibere debeamus.quæ qdẽ aduersa iter se sũt.an qa genus pomorũ & calidũ & humidũ cã suæ generatiois est.habet enĩ tũ ignis copiã tũ humoris.itaq; succus pomi ueluti feruorẽ int⁹ pignẽ excitat quo mõ mustũ foris efferuet.uĩ tñ hebetiore humor aũt minus cruditatẽ cõmittit. Aqua igit suo frigo re feruorẽ illũ frãgit.atq; extiguit & uinũ suo calore idẽ plærũq; efficere põt:quippe qđ perinde at q; ignis igni multus pauco uires subtrahat.amplius tamẽ humoris copiã suo calore emollit:& cõ coquit:suoq; põdereinnatantem illum feruorem uincit ac reprimit.

Quam ob causam caricæ bifidæ tantũ dulcissime sint nec multifidæ:aut omnino in fidæ dulcedinẽ præstẽt. An q; ex multifidis respirauit:euaporauitq; cum humore pars dulcedinis plurima ĩ his aũt quæ insissæ coniuent humoris diluti copia est:quod nihil fere inde exactum fuerit. At quæ fisse q dem sed tamen fissura multiplici sunt immunes utroq; isto incõmodo caruerunt.

Cur si ficus in furno siccantur:duriores efficiuntur q̃ si exẽptæ foris refrigerent. An quoniã in fur no humor totus ex nimio calore euaporat:foris aer circũfũdẽs humorẽ cõtrahi emanareq; phibet ita.n.ut leuiter euaporetur potius accidit. Sũt aũt quæ siccẽt dura:quæ humẽt mollia.

Cur ab acerbis uinũ aut aqua epota dulcior sentiat:exẽpli gr̃a si quis glãdes:aut myrta aut tale quid ori mãduerit. An merito ita fiat:queẽadmodũ uel in cæteris agit:oĩa nãq; plenius eadẽ apud sua con traria innotescũt:Contrarioꝝ autẽ sapores oppositi ferme inter se sũt. An ut res in his est:quæ co lore inficimus:ita etiã lingua acerbis cõficitur illis:meatusq; suos patefieri patitur:ut dulce subire amplius possit. Res enĩ quasq; inficiẽdas humoribus quibusdã acerbis ante ĩmetgimus:ut inde af fectæ ĩfici colore plenius atq; in eluibilius possint.

Cur dulcia minus dulcia sentiẽtur calida q̃ refrigerata. Vtrũ propterea quod simul sẽsus duo existũt idest calidi & dulcis itaq; calidi sensus reliquũ depellit atq; obfuscat. An q; etiam succus dulcis cali dus est:itaq; ignis igni adiicitur:ergo calor est:qui impediat. An q; ignis uires omnium minuit quia uim obtinet commutandi:calida igitur propiora mutationi sunt:refrigerata resident sibique iterum constant.

Cur paleæ fructus duros atq; inconcoctos emoliunt immaturitatemq; adducunt.mites autem & cõ coctos non putrefaciunt. An q; palea calida & attrahens est. Suo igitur colore concoquit:& per uim illam attrahendi saniem omnem seuocat:atq; imputridos seruat.

Qua de causa ficus cum moles dulcesq; sint dentes offendant. An quia gingiuis sua lentitate adhæ rẽt seque præmolles inter dẽtes insinuãt: & putredinẽ per suũ calorem cito conficiunt forsitan & ob granoꝝ suoꝝ duriciam dentes celeriter effatigãt cũ manducantur conficiunturque.

DECIMA.VI.PARTICVLA QVAE AD MARE SALSAMQVE OMNEM AQVAM ATQVE AQVAE CALIDAE RATIONEM PERTINENT.

Vr fluctus pelagi alti superfrangi non soleant:sed parui tantum & breuis. An quia parum humoris cum fertur discerni a spiritu facilius potest:quã multum. Cur naui gia onustiora in portu q̃ in alto esse uidentur celerins etiam de alto in terram ueni unt quã de terra in altum prouehunt. An quod plus aquæ q̃ minus reniti ualidius potest:pauca.n.oppressa onere redit:ut demergi necesse sit:multa econtra repellit ac substinet. Vis enim ea est aquæ ut sursum uersus compellat inferius ergo ut in por tu maris parum sic multum in alto est:Itaque plus oneris conuehi in portu uidebitur:ẽt mouebit ægrius qa magis ĩmergitur & aq̃ minus reniti põt. At uero ĩ alto res cõtra usu eueniat:

Curfluctus interdum prius eueniant q̃ uenii. An quoniam primo spiritus ortu maris pars prima im pulsa partem sibi continuam ipsa compellit:itidemque deinceps uice pari:seriæque agitatur per petua. Quamobrem cum mare ipsum continuum sit:efficitur ut quasi unus ictus cõtinuos ex his omnibus exultet:idque fieri uno in tempore possit. Itaque euenit:ut prima & ultima pars simul moueant:quod aeri nunquam accidit:quia cordore uno continuo hic ẽe non potest:eo quod mul tiplici undique repulsu retorquetur atque conquatitur ut primus ualidissimus que mouendi impe tuis refringatur impediaturque:Quod mari accidere propterea nequit qua grauius aere motuqne difficilius est.

Quam ob causam cum aliquid in mare undabũdum & æstuans iactum est ut ancora unda residet & quiescit:An quod mari ponderi cedit quod defertur quo cum aer delabatur:qui cum per dire ctum in imum defertur atque atrahittur secũ eodẽ id ttahit quod mare delatere concitat: æstus

autem maris nō desuper tendit ad ima:sed per summa uersatur:quo sedato tranquilitas oritur. Ad hæc cum mare in ea spacia coit:quæ ponderi descendenti cesserint:uertiginem mouet quæ non nisi circulo agitatur. At cum linea recta circulum ꝑ punctum attingat:fluctusq; ad lineam rectam obliquæ ferantur:fieri pōt ut fluctus ipsi ꝑ punctum oras uertiginis attingant:nec prædictam ob cām tantū sed etiam ꝙ ipsa uertigo accedens suo impetu circūundiq; illos depellit:quod cum itaq; fluctibus pars ea uertiginosa careat:merito unda iacta anchora residet tranquillaturq;. Adde ꝙ aer qui cum pōdere illo delapso descendit:mox sese referens undamq; sursum compellēs bullas excitat quippe cum bulla humore consistat:qui de imis ad supera pulsus ab aere efferatur:omnis autem bulla lenis serenaq; est. Indicium uero ꝙ unda q̄ pondus in imū corruit: submisa in cauū paulopost resurgit:& mari circundanti æquiperat.

Cur interdū nauigia dum cursū agunt in mari quieto repente absorbentur:totaq; ita periunt ut ne naufragiū quidē fluitans nusq̄ appareat. An cum locus cauernosus terræ subditæ mari disrumpit simul in mare nauigia introrūpunt: introrsūq; spiritus īpetu trahuntur. Cumq; īpulsu pari circū undiq; agitentur:deorsum ferātur necesse ē. Hoc idē apud Mesanam quoq; in freto fluctu recipro co euenit. Fiunt enim eo ipso uertigines:quæ in imū obsorbēt:tū ob eā quā diximus cām tū ēt ꝑ mare illud ē: terraq; ad lōginquū usq; subhiat cauernosa. Vertigines igitur eo usque per uim ducti tāt itaq; efficitur:ut inibi fragmēta nulla ualeāt fluitare. Fluxus autē ille fieri solet cū flatu desistē te priore:mari itē fluente flatus aduersus primo occurrit maximeq; cū auster. Cū.n.unde inuicem cursitāt:inflictu prætereunt mutuo:quo scilicet modo ī fluminibus fieri nouimus:atq; ita mare ī girū uertitur:quæ uertigo aut uertex uocata est. Fertur autem unda manfractū inicio motus uali do desuper irruente. Igitur cum undas urgere inlatus non liceat:impulsu namq; repellūtur mutuo compelli prorsus in imum necessum est. Quamobrem id quoq; deferri eodem una cogitur quod uertigo præhenderit eademq; causa est:cur etiam nauigia resimentur:repandaq; deferatur cum de uorantur a uertigine:Iam enim aliqua erecta.ex toto descendisse memoriæ proditum est.

Cur mare ponti candidius quā ægæi est. Vtrū propter uisus refractionē factam demari in aerem. Est enim aer pōti crassus:& albidus itaq; fit:ut etiam maris pars sūma talis esse uideatur:ægæi uero quoniā a longinquis usque purus & liquidus est:cerulius cernitur quo circa mare quoq; aeri reni tēs: colorem eundem representat. An quod lacus omnes q̄ mare candidiores sunt:pōtus autē in la cus spēm propemodum transit:eo ꝙ multi in eū fluuii effluunt:nec uero mari solū candidior lacus ē:uerūetiam fluuiis. Vnde pictores flumina pallida:mare ceruleū lacū candidū pingere non inepte cōsueuerunt. An quia per aquam bibi idoneam uisus penetrare facile potest aerem uersus reflecti tur de mari autem nec sursum reflecti potest:quoniam leuis aqua non est & deorsum progrediens fatigatur itaque fit ut mare nigrum esse uideatur. At qui mari quod lacum simulat pars dulcis per summa innatat. Salsa uero in imo est. Quamobrem ꝙ id penetrare aspectus nquit:sed ad ucem re flectitur albedinē per summa ostendit.

Cur mare minus qua aqua bibi idonea frigidū ē:oēsq; salsi humores nō ut dulces frigidi sūt. Vtrū ꝙ mare spissius & corpulentius ē:tale autem quodq; minus refrigerati pōt:sicut & amplius incale scere aptū ē:qppe ꝙ caldorē seruare suā ob densitatē melius possit. An quia mare pinguius est quo circa flāmā æque extinguere atq; cæceræ quæ nō potest. Calidius autem quod pignis est. An qm̄ multū terræ in se cōtinet ꝑpterea siccius est:quod autē siccius idem calidius est.

Qua de causa qui mari se lauerint:ocius resiccent cū mare grauius sit q̄ aqua dulcis. An quia crassi us & terrosius est:ergo cū parū humoris habeat:merito siccari potest celerius.

Cur ꝑflante aqlone:mare ꝑspectius:atq; trāslucidius sit q̄ austero. An qa mare cū se renū est colorē trahare sibi assolet. Inest enī aliquid pinguis in succo salso. Indiciū ꝙ die tepediore oleosum quiddā secerni uidemus. Ergo trāquillo tepedioriq; mari succus iste sua leuitate per sūma pandit : quod aquilone fieri minus pōt causa frigoris. Est autē aqua translucidior q̄ oleum. Id enī colore obduci tur. Aqua uero expers coloris uisu obuia apertiorē sui præstat suspectionem.

Cur fluctus uentum præ se omnes ferant. An quia flatus futuri indices sunt:flatus enim īpulsus ae ris est. An quia uice ꝑpellendi successiua cōsistunt:ꝑpellit autē flatus nōdum continus sed exoriēs Prim⁹ igit̄ q̄si emarcuit:mox aūt hūc ꝑpellit factaq; altera dēsitate elāguescit:Quare cū hoc pro pulsu iā adest:propellēs quoq; illud uēturū esse palā fit. Facit enī idipsum cū incipit.

Cur fluctus anteq̄ flatus erūpit. An qa nō simul flatus desistit.& mare undabundum sedat̄ sed mare postea cessat:iō fieri pōt.ut qui mouerit spūs ante occidat q̄ sensu obuius sit,itaq;.nā fluctus spiri tu prior est:sed ille latet hic patet. An flatus nō undiq; simul spiret:sed primū unde exortus sit. Si mul aūt spirat:& mare sibi proximū agitat:quod exitū subinde proximū mouet:atq; ita fieri pōt: ut fluctus flatū possit anteire. Motus enī ille uelocior a mari nō a flatu principiū ducit.

Cur in mari melius q̄ fluuiis natare possumus. An ꝙ qui natat sedulo aquæ admittēdo natatus ad niti autem firmius ad id possumus:quod corpulētius est. At aqua maritima fluuiali corpulentior.

est crassior enim & ad renitendum ualidior.
Cur mare deuri potest aqua non põt. An & aqua deuritur sed mare minus ignem extinguit: quoniã pinguius ẽ. Cnius rei indicium oleum facit: quod ex sale depromit potest. An etiam meatus maris minus congruant igni: aut qui crassiores sint. & eo magis quod salis ratio non deest. Vt igitur qđ siccum est: minus extinguere q̃ quod humidum potest: ita etiam quod amplius siccum est: idem ex ratione urentius esse debet: & alterum magis altero. Quo enim siccius eo caladius est: mari autem isthæc ambo inesse plenius palam est.
Quam ob causam demersi in mare plus temporis ualeant tolerare quam in fluio. An quia fluuialis humor tenuior: Subiens igitur copiosius strangulat.
Cur mare perspectius & dilucidi⁹ ẽ: quã aqua potu idonea: cũ crassius sit dulcis enĩ salsa tenuior. An tennitas causa non ẽ: cur mare dilucidius sit: sed directi meatus id faciunt: quos tum plurimos: tũ amplissimos continet: ergo illa potu idonea spissa ex tenuitate suarũ partium est salsa amplioribus intersticiis inanit. An quia mare purius & sincerius est: terra enĩ nulla in eo permanat harena suo pondere delapsa in imum subsidet. At humor dulcis mixtus cũ terra est. quæ interueniens facit ut cito perturbetur.
Quã ob causam mane aura frigida demari non spirat: de fluminibus spirat. An quoniam mare locis patulis spaciosisq; dilatat: flumina angustissimis concluduntur. Aura igitur maris per multa uasta que spacia dispalata redditur: imbecillis fluminum autem uniuersa extiguitur: itaq; amplius ualet & frigiduscula merito occurrere potest An causa non in eo est: sed ut fluminum sua natura frigida sunt: sic mare nec frigidum: neque calidum ẽ aura autem omnisque respiratio: humore uel calscente: uel frigescente executi solet enim utrũ ex his fuerit: humor aerescente aer qui inde ortus spirat aura est: qui si a frigidis proficiscitur frigidius merito spirat si a ualde calidis cito refrigeratur. Fluuios igitur frigidos comperire omnes possumus: mare autẽ neque frigidũ neq; calidum ualde ẽ ita que nec frigidum esse id potest: quod ex eo respirat cum scilicet mare frigidũ ipsũ non sit: nec cito refrigeratur quia calidum ualde non est.
Cur fluctus alterioris pelagi tardius desistant: quã breuioris. An quia res omnis serius ex motione multa quam pauca requiescit æstus autem magni pelagi amplior quã parui est. ergo nihil temere agitur si tardius quietatur.
Cur aqua salsa frigida bibi non potest: calida refrigerataue post quã calefacta ẽ: melius potest. an ꝑpterea ꝙ de contrario in contrariũ res quæque mutari solita est aqua aũt salsa dulci opposita ẽ. & cum calescit portio salsi decoquit᷑: cũ refrigerat᷑ in imũ defertur & subsidet.
Cur aquæ positæ propter mare dulces magna ex parte non sale compiant᷑. An quia percollatæ potu aptiores redduntur: percollari autẽ id melius potest: ꝙ mari propius situm est.
Cur aqua salsa ꝓfluere nequeat an quia stabile quod graue ẽ. Salsa aũt aqua grauis ẽ: qua ꝓpter calide tantũmodo ex salsis ꝓfluere possũt: hẽnt. n. sibi leuitatẽ: quæ põdus salsuginis superat. Calidũ nã que leuius est. Adde ꝙ aquæ ꝓfluentes per terrã nimiũ percollari queunt: itaque quantũ crassius & grauius est id assidue magis magisque defertur & subsidet: quantum leuius atque sincerius id se uocatur & profluit. Vt enim salsum graue ita dulce leue est: atque ita efficitur: ut sint dulces quæ profluũt: hæc eadem causa est: & cur aqua salsa cum mouetur mutaturque dulcior fiat: leuior fiat enim permotum atque sincerior redditur.
Cur si qs ĩ affrica ꝓpter mare ĩ foderit: aquã prĩcipio dulcẽ post breui salsam eadẽ cõperiet cũ cæteris ĩ locis minus id ipsũ ĩueniat. An prima loci illius aqua concocta sub terra ẽ: quæ cũ diutius mãserit salsior a mare transmissio efficitur: ut quæ nuper constiterit: cæteris aũt locis aqua uel nulla est uel pluria nulla prohibente siccitata est.
Cur sal eliquari ocius aqua salsa q̃ dulci possit. An ꝙ eliquari nõ aliud est: nisi ab humore coloreue subeũte resolui: & dirimi ita ut liquidũ sit eliquare autẽ nequeunt: quæ uel subire oĩno nõ possũt: uel quæ ita subeũt ut tangere nequeant. Vix illa uero eliquãt quæ facile trãsmeant: cõtra celerrime dirimũt: quæ per uim se intrudunt. Subire autẽ nequeũt: quæ amplis admodũ partibus cõstãt: quippeq; meatus rei subeunde excedant: contra quæ minutioribus constant: transeãt sine tactione. At qui ut dulcis aqua tenuior: ita salsa crassior est: ergo altera sua tenuitate facile penetrans uix liquefacit. Altera subit quidẽ: sed minus ꝓpter suarum partium magnitudinem. Itaq; cogere & ꝓinde dirimere celerius potest.
Cur aqua minus candeat si moueatur: quod uel maris æstu inspici potest. Vnde Homerus flatu oriẽte inquit: & flatu nigrescit põtus eodem. An duabus de causis. nam si ex propinquo cõtuimur causa est ꝙ uisio magis trãsmeat: aqua manente quã mouẽte eripit᷑: nãq; trames oĩs directus cũ mouetur. Candidũ autẽ id esse uidet᷑: quod perspectũ atq; ꝑlucidũ est. Per quod enim uisus transire nequeat: id atrũ esse affirmant. Quãobrẽ aerẽ quoq; nigrũ e longinquo candidũ ex ꝓpinquo uidemus & maris ut quod prope abest candidum ita quod procul ceruleum & nigrum: sed si e longin-

quo spectatur:causa est modus quidam quo aspectus mouetur cum se ad elongatiora deducit Quinetiam cum aqua quiescit aspectus uniuersus in lucem reflectitur:quod fieri nequit cum illa mouetur.

Cur fluctus præalti pelagi nequeant superfrangi quemadmodum parui. An quoniam aqua parua distrahi ab aere magis potest:q̃ multa:propterea percussa facilius frangitur. Atqui in alto multa in breui pauca est:quæ in fluctus compellitur.

Cur loca austerum uersus spectantia aquas continent salsiores. An propterea quod mare in terram sub austro interrumpit. dulces cum salsis miscentur.

Cur aqua salsa uino dulci magisq̃ austero supnatat. Vtrũ q̨ dulce plus terræ cõtinet sicuti uua passa An qa grauius & lẽtius dulce ẽ:itaq̨ min⁹ misceť ímixtumq̨ residet atq̨ innatat.

Sed cur omnino possit innatare cũ terrena:sit nãq̨ delatio usus deorsũ ẽ. Vtrũ propter caloré modo salis excreméto nãq̨ p sũma erũpenti res similis ẽ: An alia cã sit. Nã si nõ propter ea ita fiet uel dulci innatare minus incredibile erit:calidissimũ enim est.

Cur fluctus ante interdũ ueniãt q̃ uẽti. An ea de causa qua etiam postea desistũt primus etenim flatus prius quasi lãguescit:q̃ fluctus ille impulsus: deuenit aũt in terrã:nõ ea unda:quæ prima impulsa ẽ:sed id uice pari subinde impelliť quod proximum deinceps excepit.

Cur littora fluctuosiora solida sæpe efficianť adeo ut plane pauiméta uideanť: & ut solida sũt:quæ frequẽtia fluctuũ cõcaluerũt ita pars remotior soluta sit admodũ & cedens. An ppea quod fluctus harenã nõ minutissimã sed maiusculã procul eiicit:ut & manus nõ quod minimum ẽ:id maxime longe iacere potest. Tum etiã cũ permulta & uaria promiscue cõquatiantur:uersenturq̨ pars minimorũ interlapsa spissat. atq̨ cõsolidat:mox fluctus residentis:motio nihil ppterea protrudit:sed opprimit pauimẽtatq̨: ergo quod exigua pcul exilire nõ queunt incidit ut ex paruulis moles coaugmentetur quæ quoniã motu frequẽti agitatum est cõtinua redditur:harena scilicet íterlapsam te prætenuit:dũ cõpages cõtentione ppetua cõsistat. Tũ fluctu ultimo pauimentatur:& humor leniter sensimq̨ irrorãs cõglutinet. At ps seposita oræ arida disgregatur & funditur lapillis etiã constat maiusculis minusq̨ cõplanata est.

Cur superius mare salsius & calidius sit quã inferius: & puteis quoque potu idoneis pars superna salsior sit quam ima:quanq̃ esse ecõtra debuit:grauius enĩ quod salsũ ẽ. An quia sol & aer partẽ humorũ leuissimã assidue detrahũt dulcissimã autẽ quod leuissimũ ẽ potissimũq̨ de propioribus locis hauriunt:& maris igitur & aquarum dulciũ sũma uis solis exercet. Itaq̨ salsius id esse necesse ẽ quod his residuũ extat unde humor dulcis exactus ẽ:quã unde uel nihil minus abiit:propterea calidior quoq̨ pars eadẽ superior ẽ. Salsũ enim q̃ dulce calidius ẽ. Qua propter quibusdã ex his qui a disciplina heracliti sunt:placet ut dulci ex aqua siccata concretaque lapides terraque creentur mare autem sit unde sol exalationes eliciat.

Cur maris pars terræ proxima dulcior est. An quia frequentius mouetur: Salsus autem humor:cum mouetur dulcior redditur. An quoniam aqua in profundo salsior est: minus autem lata quæ proxime terram est. Quamobrem quæ statim a terra præcipiti altitudine descendit:salsa est nec dulcedinis tantumdem reddere potest. Cuius rei causa est:q̨ salsa suo pondere in imũ potius deferať.

Cur mare solum oĩum aquarũ deuri potest:non enim pluuia nõ fluuialis non aliqua potu idonea. Vtrum quia multum cõtinet terræ. quod salis arguméto ipsius cõstat. An quoniam pinguiusculũ est:quod oleum demonstat quod in sale resudetur

Cur lacus harenam uel nullam faciat:uel minusq̃ mare & fluuius. An quia saxa in mari consistũt: & terra deusta maxime est harena autem saxum in parua minimaq̨ perfractum est:quod ictu fluctũ frangitur. At in lacum saxa non æquæ consistunt pura sinceraq̨ neq̨ frangi itidem possũnt eo q̨ fluctus non pari modo excitantur. Sed in fluuiis confici harenam. potiuus dixerim: quoniam terram hi detrahunt:saxaq̨ suo fractu perfrangunt.

Quam obcasam cum lacus uel deminutus uel exiccatus est: fumétum in campo acrius gelu deuriť. Vtrũ q̨ humor lacus aerem suo uapore tepefacit: ut minus atq̨ imbecillius congelescat:quam locis palustribus & cauis. An de terra ut uulgo dicitur frigus incipiat & subeat: sensim lacu igitur absumpto frigus per terræ spacia. ampliora plenios inuadens gelu instringit deuritque amplius. Locis autem cauis atq̨ palustribus frigora de imis aspirant quod etiam uulgo creditur & q̃q̃ terra. caleat tempoe hiberno:tamen quia humida est: calor per summa insidens refrigerať: & perit: humor enim nec adeo procul est ut refrigerari caloris interioris beneficio nequeat:nec adeo paucus ut nihil ualeat madet enim terra ubertim. Fit igitur eo ipso congelescente: ut quasi super glaciem & ambuletur: & hibitetur.

Cur mare simul & salsum amarum est. An plures esse in mari sapores nil prohibeat:quippe cum genus salsum amaro coniungi esseq̨ simul latissime pateat.

Cur lapides & teste in mari totunda reddantur. An quia extarna compari ademptu circumfracta

in rotunda

in rotundam se colligunt speciem:hæc enim sola simili extremo clauditur:mare auté quo quo uersus agitando pariter circũundique frágit:atque obiundit.

Quam ob rem nonnusquá si quis circa mare infodiat:aqua dulcis principio emanet:post uero salsa efficiatur.An propterea mare ipsum dulcem illum humorem sub terra transmittit percollatque merito principio dulcis est:leuior.n.dulcis q̃ salsus est.Itaq; prior occurrit:& mare dulcis aliquid humoris in se habet:quod terræ permixtũ facilius innatare potest.Slsum uero quoniam & grauius est & aptius est ad secandum in imum defertur.Siue igitur ita est:siue per uenas ex cõtinéte in mare dulcis profluat humor:non in merito p maris summa extare possit:qua se cũ eo cõmittat ergo meatibus post ea patefactis humor salsus copiæ suæ ratione uincendo.falsugine totam afficit aquam Accipit.n.ut supis obseptis meatibus:cõfluuiũ salsi hnmoris inter aliud faciat:contraq; patefactis totum istuc pferatur:quõ in corporis uenis fieri nouimus.

Cur mare cũ grauius quá aqua potu idonea sit clarius atq; perspectius est:Vtrũ quia pinguius est ná si oleum affusum efficere potest:ut melius per aquá incernere sit:merito cũ ipsum mare in se pinguis aliquid héat:perspectius & dilucidius sit:ipsum enim oleum aqua leuius est:quáuis nõ perspectius.An mare nõ pspectius est:sed esse tale uidetur:quippe cũ aqua dulcis:aut fontis:aut fluminis sit fons suam aquam non sine terra emittit:ut purissima esse nequeat flumen tũ terrá tũ fecé secũ detrahat.Causa igitur hæc sit:cur dulcis minns perlucida appareat.

Qua de causa qui mari natant:uentre salubriter euacuátur:haud enim quia laborant:ná qui curriculo eunt uæhementius elaborant:sedtamé nõ ita euacuantur.An nõ oĩs labor id faciat:sed solus q nullá dat causam tabescendi intestinorũ:maris aũt mora uel oĩo edatioré:& uentris inanitate aductioré hominé reddi uidemus:est eteni uapor maris calidus & siccus.

Cur lacus pæsa qui potu idoneus est lauat:simul & purgat uestiméta humor.n.dulcis lauare põt:amarus purgase atq; abstergere:quæ quidé haberi simul non possunt.An nullus humor uestiméta suo amarore possit purgare:sed lentore tantũmodo quáobré trunculi:& quæcũq; mucosa uim abstersoriá obtinent.Igitur & amara quæ ferme lentescũt purgare queunt cætera nequeunt.In hoc auté lacu accidit ut nitro uirtutis amarũ totũ deustũ sit pingue & lentum remaneat.Hoc igitur abstergit & purgat.Lauat autem suo dulci humore.

Cur maris undabundi quod desistit albicat:quod puoluitur nigricat.An quia quod minus cernim⁹ nigrius id esse uidetur:minus aũt cernimus quod mouetur q̃ q quiescit.An quoniá cádet q tráspicitur nigrescit quod aspectu paruiũ non est:minus auté id transpicitur quod mouetur.

Cur aqua pfusi calida minus calorem percipimus cum perũcti oleo sumus.An ppter corporis lenitaté facile aqua dilabitur minusq; immoratur quá ut calor subire ualeat.

Cur puteorum aquæ tepidæ a meredie æstate reddantur.An quia tunc frigiditate aeris iam superata calor plene inualuerit:ante auté frigor calore soluitur & cessat.Nõ eni simul alter cessat alter inualescit sed spacio temporis.

Cur aqua interdum facta calidior quam flamma ligua deurere nequeat:fláma queat.An quia fláma prætenuis est:spiritusq; ex ea proficiscens partibus tenuissimus constat.aqua profecto crassiuscula est:itaq; subire non potest.At uero fláma carbonũq; ignitamentum suam ob tenuitaté facile subeunt:& quæ resoluunt.

Cur aq̃ ferués liq facere neqt:uéter q̃at.Vtrũ uétris calor sua tenuitate subire põt aqua sua crassitudine nequit.An q cætera quoq; liquefieri humor phibet.Nulla.n.res est quæ iter humoré dilabi & tabescere possit.At in uétre humore in uesicá secluso facultas resoluendi acquiritur.

Cur fundus uasoꝝ nõ urit:quæ aquá feruétissimá continét:sed plæriq; fundo sustinétes deportant:aqua uero ipsa exépta urere põt.An eo q calor in fundũ uasis cõtractus extingui ab aqua potest. Quo fit etiam:ut eliquari res nequeat:eliquabilis siquid humoris admittatur.

Cur aqua nõ perinde hiberno tpe:ut æstiuo efferueat:nõ solum pari cõcalefacta igni:sed etiam pleniori & tátũdé calens:atq; etiá uæhemétius.An pterea q aquæ efferuétia bullarũ elatio est.Aq̃ igitur ipsa nõ minus hieme q̃ æstate calefieri potest.sed bullas efferri:frigus ambientis aeris prohibet.Itaq; minores paucioresq; consistunt.At ætate contra oĩno est.Ille auté efferuendi æstus nõ nisi freduentia magnitudineq; spumæ exultat.

Cur calida aqua rugare potest:ignis qui tá calidus est nõ potest.An quia ignis spiritũ agit ut tũ efacere ualeat.circũ eni cutis obtendit ruga auté cutis cõtractiúcula est.

Cur fundi uasoꝝ qbus calefacimus aquá tadiu calidiores sunt:dũ aqua ipsa frigidiuscula est.an qm̃ aqua adhuc frigida calor cõcludat:circũ obsistatq; intus:cũ ei exitus oĩs denegetur.At uero aqua cõcalefacta:q nihil pterea calor arcetur.sed libere respiret:deminuaturque fundus frigidior redditur:non secus ac balneæ.has eni hieme q̃ æstate calidiores experimur:quoniá calor hiberno potiusq̃ æstiuo tépore aeris circũfundentis frigore intercluditur.

Cur aqua feruens nunq̃ expaflat:fressum oĩe atque lenticula solida expaflanť:q̃q̃ his leuior aqua é

leuius autem procul ꝓiici facilius poteſt. Quinetiam argentum cũ decoquitur idẽ hoc facit Itaq; qui in officinis argentariis defecandi funguntur officio argenti reliquias colligunt lucro. An quia expaflationẽ calor agit euaporãdo cogendoq; ea quæ ſuo naturali inpetu obſtant aqua Igitur quoniam leuius & prætenuis eſt: nihil per uim reiicit: itaq; nimius calor colligi non poteſt: ſed antequã contrahatur: reprimitur omne: atque excutitur: quod ſubinde acceſſit: at uero quæ corpulentiora ſunt ut polenta ut argentũ: hæc ut per corporis grauitatem arcent repelluntque ita ui per renixum erumpunt: ut calor qua uicerit exiliat uæhemens. Facit enim corpulentiæ ſpiſſitas ne tranſeat: ſed arceatur dum ictu caloris ſuperfluentis extruſus ſit: atq; eiaculatus. Fit ergo ictus non impulſus ut pote cũ calor inferius ſurſum uerſus efferatur celeriter.

Qua de cauſa quæ paꝝ temporis calido in humore maduere tumẽt: quæ multum hæc collabũtur & rugant. An quoniam calor ut ex cõcretis humorẽ elicit: ita ex humore ſpiritum creat denſaque omnia laxat. Principio igitur concreta tepefaciens facit humidiora cũ ſpiritum ex humidis ducens diffundit & tumefacit. Cumq; amcalefecit partem ſũmã elaxat. ut uapor inde reſpiret: humorq; ef ficatus facit ut moles concidat qua collapſa cutis omnium ſumma rugatur: quo autem contracti one inequali flacceſcunt: eo rugoſa multiplici aſperitate efficiunt.

Cur aquis calidis potius quã frigidis lapides concreſcant atq; coaugmentent. Vtrum quo lapis defectum humoris conſiſti caloreq; potius quam frigore humore deficit & lapideſcit calore: ut etiam Empedocles lapides inquit & ſaxa feruentium aquarũ opera cõficit. An ſolum calor elapidat ſed frigor etiam humorem nimio gelu abſumendo: indurat facitq; lapidem. Quod ſi nimium frigus ita agit. Simpliciter quoque ita agi poſſe certum eſt.

Cur ſi inter aquam pedem qui teneat calidam pede quieſcẽte aquã minus calidã ſentiat mouẽte calidiorẽ. An idẽ quod uel in toto corpore accidat. Si quis enim curiculo it aerem qui ſubinde obuiã fuerit ſentit frigidiorem: eoq; magis qua curſum agit prolyxiorem.

Cur amplius in ſole res calidæquã in umbra refrigerent. Vtrum quia minor calor a maiori abſumitur. An quod in umbra frigor circũfundens calorem interiorẽ reprimit: nec effluere ſinit: quod idẽ moribũdus aqua: offuſa frigida aduehit: qppe calorem concludat & arceat ne foras ſe promat. Deniq; per hyemem omnibus accidit calidioribus ſuam eſſe partem interiorem. At in ſole ui nulla arcente calor effluit: atq; ocius euaneſcit.

Cur aqua minus ſalubris balneo ſit: quam ſol tepefecerit. Vtrũ quia corpori adhuc inſidens refrigeratur: horroremq; mouet: An eſt etiam iſtud. Verũtamẽ & ſi quis ea ſæpe utatur ualitudini fiat ob noxius. Res enim calida omnino uim coquẽdi ſiccandiq; obtinet: frigida compeſcere atq; cõtrahere poteſt. Itaq; utraq; aliquid boni affert: quapropter aqua & frigida & calida ex igne balneum præſtat commodũ. At quæ ſub. ſole tepuerit. ob ſui caloris imbecillitatem præbere illorum neutrum habet: ſed humificat tantum perinde ac luna.

Cur aqua ſole calefacta parum ſalubris ſit. An quia rigorem aduehit. ubi refrigeratum eſt.

Cur aquæ magneſiæ: & artanæ feruidæ ſatis ſint potu idoneæ An quoniam aquæ copia dulcis. ad ꝓfluentem calidã ſeſe applicat: eo tum modo: ut ſalſugo tollatur: & calor eduret.

Cur aquæ magneſiæ feruidæ feruere quidẽ. aliquando deſierunt. ſalſæ tamẽ nihilo eſſe diſierũt. An ꝙ aquæ copia frigidæ aliunde fuſa in fontes feruidos calorẽ omnẽ extinxit: Itaq; terra tametſi ſalſa perſiſtere potuit: calida tamẽ eẽ propter aquæ adiunctæ copiã potuit. Proximũ igitur id accidit aquæ quã per cinerẽ tranſmiſſam collamus. hæc enim tranſmiſſa ꝑ calidum cinerem nec ipſa ſuũ frigorẽ amittit: & cinerẽ frigidũ reddit. Salſa tamẽ amaraq; per cinerẽ ẽ. Sed cũ aqua quæ frigida acceſſerat: alienigena eſſet: color uernaculus terræ frigorẽ illũ pauciorẽ euincere uiceuerſa potuit atq; ita ſuum calorem aquæ recepesunt.

Cur aquæ feruidæ ſalſæ magna ex parte ꝓueniãt. An ꝙ plæreq; oẽs ꝑ terrã alluminoſam ꝑcollant: quod odore coꝝ cõſtat. exuſtoꝝ autẽ oĩum cinis ſalſus eſt: ſulphurq; redolet: quapropter feruida oĩa modo fluminis urũt: & quidẽ plura fulminis tactu extiterunt.

Cur calidæ balneæ ſacre habeant. An ꝑpea ꝙ ſulphure atq; fulmine rebus ĩgenuæ ſacris ꝓueniant.

DECIMASEPTIMA PARTICVLA QVAE AD AEREM VENTOSQVE PERTINET.

Vr membra corporis noſtri in utribus obtenta inflatis doleant. Vtrũ ꝓpter preſſuram aeris. Vt enim extrinſecus utrẽ præmenti aer nõ cedit: ſed repellit: ſic etiã quæ intus tenentur: aer cõprimit atq; afflictat. An quia per uim aer retinetur: ſtipaturq; foras uerſus ſuapte natnra undiq; impetens nimirum ad id corpus enititur quod medium continet.

Cur paludibus iuxta fluuios poſitis fieri ſoleant qui bomugi appellantur: quos thauros numinis religioſos fabulæ narrant: eſt id ſane fremitus mugitui tauri adeo ſimilis ut boues. cum audiunt nõ

secus afficiantur q̃ si theurum senserint mugientẽ. An cũ aut fluuii in paludes se fundũt: aut paludes restagnãt: & uel a mari offense retorquẽtur: uel flatum uniuersum emittunt: tũ fremitus ille excitatur. Causa uero ꝙ terræ cauernæ infodiũtur: in quas aqua interrũpens quoniã fluctus in eiusmodi redundatione mouetur: aerem per angustias ceu siquis in amphorã inanem strepitũ ꝑ osculũ mouerit mugimento similis sonus exultabit: mugitus etenim bobus per idipsum figuræ genus ꝓfertur. Multas autẽ mirasq; uoces informare figuræ cauernarum uariæ possunt. nam & amphore fundum si quis detracto operculo uicissim modo intus attrahẽs: modo extra depellens ꝓterat: sonum perintercapedinem tam ingenuũ reddet: ut belluæ pertimescant & fugiant: quod pomariorũ custodes emoliti consueuere.

Cur aer cũ aquã tãgit nõ humescit. Nihil enim de cæteris est: quod si tetigerit humidũ non reddat. An ita eorum extima coeũt: ut simul sine ullo interstitio sint: nec plano diuerso distinguantur. Igitur cætera quoniã grauiora sunt subsidunt: itaq; humorem sibi admittunt. Aer ut leuior nihilo inferius uergit: q̃ extremum limitet. Tangit ergo quia nihil interiacet: remanet expers humoris quia semper super aquam extat.

Cur nocte media & meridie maxime cælum soleat tranquillari. An quia uenti tranquilitas aeris statio & requies est: qui tum constare maxime assolet cum aut uincit; aut uincitur: & enim quãdiu pugnat mouetur atq; inquietatur. Vincit autem maxime nocte dimidiata: uincitur meridie: ut enĩ medio noctis sol remotissimus sic meridie proximus est. ad hæc flatus uel ortu solis uel obitu incipit: cessat qui ortu cæperit: cum uictus est: qui uespera cum parta uictoria desinit. Itaq; fit ut alii meridie: alii noctis medio cessent.

Cur prima luce & iam inane frigus sit amplius q̃ nocte. cum sol a nobis propius absit. An quoniam cum dies instat ros cadit atq; pruina: quæ frigida sunt: ergo in spersis locis omnibus frigido humore merito acrius refrigeratur.

Cur in ponto intentius & æstus & frigora fiat. An aer regionis illius sua crassitudine nec hyems tepescere: nec ætate refrigerari potest. An propter uarium solis cursum. Recedit enim per hyemem: accedit per æstatem:

Cur noctu potius q̃ interdiu serenũ sit. An ꝙ & flatus & perturbationis causa solis uis ẽst. Istæc enĩ motu accito quodã oriunť. Calor igitur causæ est: ob eãq; rem cum his adest quiescunt oĩa: & sole abeũte magis q̃ ueniente. & quod dici solet. Nauibus hiberno uentos dat terra secundos: hoc sibi uult: ꝙ ubi motus maximus est: ibi minime quicq̃ uel seruari uel consistere potest: æquabili nãq; statu uiribusq; efficacioribus esse id debet: quod consistendum cõseruandũq; sit. Mare autem hybernis temporibus terra æstiuis sæuire illum in modum solitum est.

Quam ob causam humor pleno contẽtus in dolio diffusus in utres: non solum cum utribus recipi ab eodẽ dolio possit: sed etiam locũ relinquere quo etiam plus humoris capiatur. An quoniã aer in humore inest qui dum in dolio est excerni ꝓpter dolii magnitudinẽ non potest. fit enim ut exprimi de maiori uel humor uel spiritus difficilius possit: quẽadmodum etiam de spongiis amplioribus minus expremitur. At cum in parua digeritur: extrudi iam de utribus expeditus potest. Itaq; dolium & utres: & humorem etiam alium capit magisque in uino id accidit: quia plus in uino aeris inest q̃ in aqua: huic sane proximum cineris & aquæ: tantũdem simul uas idem capere posse q̃tum plurimum utriusq; seorsum infusi capiat. Cineris enim complura caua & inania esse uidetur: quibus aqua sese insinuat: ut quæ tenuior sit & constipat uero spissatque arctissime quoniã particulatim constipatio agitur. Densantur enim adducantur que omnia plenius cum paulatim constipantur quam cum uniuersa quod cum ita fiat: cinis collabiturque: & subsidet simulque humorem in se per cauorum suorum opportunitatem admittit. At si cinis qui in aquam immittitur calidus est: aquam dirimit uertitque in aerem. Idem illud agetur etiam si primum aqua infundatur: post cinis iniiciatur: unde aquã etiam ipsam caua quædam & hiantia in se continere putaueris: An non aqua cinerem sibi admittat: sed cinis aquam. Quod enim tenuius est: subire id posse cõgruum est. Constat itẽ exprimento. Cũ enĩ cinis inspergitur. eodem reliqua aqua confluit quo loco inspsum est. Cuius cõtrariũ certe fieri debuit: si aqua cineris esset capiẽs. An si prius aqua uas ex toto impleuerit: nihil ꝓterea capiet sed adito quolibet effundeť. Sinautẽ ubi semel aliquid aquæ ĩfusum est cini descenderit iam tunc quod dixi eueniet: quippe cum cinis sit ipse qui capere ualeat. hæc eadem ratio est: cur foueæ terrã inexemptam recipere totam nequeant. Locus enĩ ab aere occupari uideť: itaq; fieri nõ posse ut tãtũdem recipiatur.

Cur aer q̃ luce crassior est: solida ualeat ꝑmeare. lux ipsa nõ ualeat. An qa lux ꝑ directũ tm̃mõ ferť. ob eã rẽ oculus q̃ trãspicere ꝑ rata nõ possit: ut ꝑ punicẽ qa meat⁹ euariãt ꝑ nitrũ facile possit: qa meatus positi e directo sũt. At aer ĩpedimẽto nullo arceť: qm̃ qua trãsit tẽdere e directo nõ soleat.

Cur aer ꝑ aquq; tactionẽ frigidus reddi possit humidus nõ possit. ẽt si qs in aquã uæhemẽter inflarit ut fluctus inde moueatur: & mũdetur. Frigidum autem reddi constat: eo ꝙ qui ex aquis aspirat

refrigerat. An frigidus esse calidusue, naturæ suæ habilitate põt, ut rei tactu imutet quã tetigit: humidus eẽ idcirco nõ põt qa leuior est, neq; ima humoris unq̃ sua ipse petit natura, sed sũmã sem per planũq; attingit, & si deorsum cogat, humor quoq; feretur inferius ita ut nunquã in profundũ sese ire patiatur.

Cur aer bullis cõtẽtus, aut de imis aquæ ascẽdẽs, haud unquã madidus emergat. An qa humor nõ in sidet, sed dilabit, qui tamẽ cõtinet bullas, uel minor est, q̃ humefacere ualeat.

Cur aer madere nõ possit aqua autẽ queat q̃ppe quæ ẽt trãslata in aerẽ madeat. An eadẽ causa sit, q̃ & lapis madere neqat: haud enĩ madẽdi oĩbus uis data ẽ: sed his tm̃ q̃ leta sũt & aut humida.

Cur utres ĩflati ualeãt fluitare. An ppea q aer sursum effert. Vtres. n. & inanes dehorsum ferunt, sic ĩflati supra iõ resĩdẽt: q ab aere sustinent. Sed si aer eleuet: atq; ꝓhibeat: quo minus dehorsum fe rant, cur ĩflati grauiores efficiant, & qui fieri põt ut cũ grauior sit emineat: cũ leuior deferatur.

Cur aer nõ sursum ferat. Nã si ex motu caloris spũs excitari debeat ignisq; sublimia petere natus sit spũs eodẽ currere debuit. Siquidẽ mouẽs illud sursum uersus ĩpellit, quodq; mouetur eodem ferri aptissimũ est. Hunc enim tramite ferri obliquo latissime patet.

Cur aurora frigidior q̃ uespa est. An qm̃ altera noctis medio ꝓpior est: altera meridiei, est autem ut diei mediũ calidissimũ qa soli ꝓximũ est: sic noctis mediũ frigidissimũ qa remotissimũ.

Cur tẽporis feruidi noctes molestiores q̃ dies sunt. An quia flatus oẽs tunc cõsilescunt: anniuersarii nãq; illi & præuii minus nocte q̃ interdiu spirant.

Cur ĩcorrupta durare possint: quæ utribus continẽtur: inflatis aut uasis bene opertis, an qa putrent omnia cũ mouent ĩmotaq; oĩa sunt quæ plena: istæc autẽ plena.

Quã ob cãm aere sudo aptoq; frigus fit acri⁹ q̃ nubilo cũ stellæ sint calidæ & cælũ: an qa nihil tũc est: qđ uaporẽ arcere cõtinereq; ualeat: sed diffundat necesse est: at cælo nubilo arcet: & aquilone magis q̃ austro eadẽ illa de causa auster enĩ nubes colligit aquilo dispelit: & quidẽ aquilone magis q̃ austro euaporari uidemus, & hieme potius q̃ æstate: aut ꝓpter dissimilitudinẽ: aut quia uapor nõ nisi refrigerato humore calido depromi potest.

Cur minus q̃ plus aeris calidus sit: cũ angusta enĩ oĩa sint calidiora, an qa magis mouet qui plur is est, motus aũt frigorẽ acciere põt: cuius indiciũ q calida cũ mouent: refrigerantur.

Cur aq̃ & terra putreãt: aer & ignis nõ putreãt: an qm̃ oẽ qđ putret calidissimũ fiat necesse ẽ igne au tem calidus nihil est, an qa refrigerari prius oportet, qđ putredinẽ cõcepturũ est, ignis aũt calidis simus semp est, aer uero igne refertus est: nihil autẽ putret cũ calidũ est: sed refrigeret ante opor tet q̃ putreat. At aq̃ & terra uicissim mõ calida mõ frigida effici possũt.

Cur cælũ nubilũ tepidi⁹ sit, q̃ apertũ & placidũ. Vtrũ ut ueteres auctores dixerunt, qa stelæ frigide sint. An id absurdũ admodũ est, sed qa cælo sereno uabor extrigi melius põt indiciũ q uẽto silẽte ros & pruina cõsistũt. Cũ igit serenũ est: calor difflat quo humor eruitur atq; effert itaq; aer frigi dor fit. Qua de causa humor a calore demissus irrorat, ast cũ nubilũ est arcet & cõstat, quo circa nec ros nec pruina contrahi potestt cum nubilum est, ergo calor ad terrã remanens: ut facit tepor amplior esse possit.

Cur altis ædib⁹ aer soleat uẽtileri reciprocariq; p̃sertim cũ tps q̃etũ est, an q aer p̃laxo quodã con textu & hiatu lẽto est, ergo cũ hic extrinsecus ĩtroire ĩceperit cedit & cõtrahit: aer quẽ domus cõ tinet: quo collapso adductoq; inanior reddit: qui foris est: & spacia multo laxiora capescit quæ in spacia aer domesticus relabit ferturq; expedite eodẽ qm̃ & ipse pendeat: & natura inanis reniti ne queat: quod cũ per multa eius mẽbra eueniat ꝓximus hũc aer sectat, adductus ꝓpulsione primo ris. Tũ eo large foras iã ꝓfluente: locus internus inanis reddit: & uacuus: externus contra: repletur spissescitq; ac deinde in hunc modũ reciproco fluxu actitatur.

Cur uẽtus cecias: solus ex oĩum uẽtoꝝ numero nubes ducere ad se possit. Vtrũ q uẽtus aduersus re flat eodẽ tpe. An qm̃ de locis eminẽtioribus spirat. Sũc enĩ partes quæ ad solẽ orientẽ uergũt emi nẽtiores: q̃ quæ ad occasum: indiciũ maris occidui magnitudo facit & latitudo. Quod cũ desup in aduersum spiret, lineã sua delatione ista terrã uersus cõnexã agit: regionẽq; inuadẽs ut dixi occi duam: nubesq; p lineæ suæ figurã cõtrahẽs ad se suo inde reflexu eas uocat atq; ĩpellit: quod solus hic ꝓpterea facit: qa cætera loca uel editiora sunt uel submissiora quæ uersus ut aut de imo aut e directo flatus ferat deuexus terrã uersus necessium sit: ita ut ad postremũ reflexus effici nullus q̃at eo q flatus nõ ad terrã subditã aeris amplitudini fine ꝓtrahẽdi faciat: nec ubi aer cogi ĩ nubes pos sit. Subsolanus ac cæteri minus caui: quoniam humidi non sunt: nubes nõ cogunt: itaq; uel nulla tenus uel minus idipsum facere possunt.

Cur aq̃lones anniuersarii fiãt austri nõ fiãt. An austri quoq; fieri pñt: sed cõtinui: qa initiũ austri lõ ge a nobis est. Alquilonis in uicino est quippe cũ sub aquilone habitemus: itẽ aquiloles anniuer sarii trãquillo aere spirant: quippe qui per æstatem moueri soleant, austri ueræ oriuntur: cũ aer mi nus quiescit, addo etiã q auster hnmidus est, humido aũt supior locus alienus, Quãobrem humo-

res qui

res qui eo in loco cõsistnnt:cito rosoluunť:& euanescũt & cũ humores erratici uagabundiq; sint accidit ut aer quoq; eodẽ ducať quo humores ipsi uarie dilabanť.Quod cũ non loco eodẽ agiteť efficitur porro ut flatus diuersi orianť.flatus enĩ nõ nisi motus aeris est.

Cur auster post pruimã spirare soleat:an quia pruina nisi facta decoctione haud unq̃ consistere põt. Mutatio aũt post cõcoctionẽ purgationẽq; fieri in cõtrariũ solet;aquiloni aũt contrarius auster est.hæc eadẽ causa est cur post niuẽ auster spiret:oĩno enim & nix & grando: & imber & oĩs id genus purgatio cõcoctionis indicium est.Vnde fit etiam:ut post imbres cæterasq; eiusdem generis tempestates flatus desistant:& consternentur.

Cur procellæ hoc est:uenti qui excussi nubibus sæuiunt:imbre superueniente ocius cessant:an qm̃ aqua expressa uentres nubiũ consident unde flatus origo est.

Cut nõ idem uẽti ĩbrẽ ubiq; afferãt:an quia nõ idem mõtibus ubiq; occurrunt sed asiis partes aliæ sunt obiectæ.Nubes enĩ ibi magis cõsistũt:ubi uentus nix quasi loca ardua superãs depellere præterea nequit.Cũ autẽ consistant ꝓmãtur rũpuntur imbrẽq; dimittunt.

Quã ob cãm cælũ purũ & placidũ serenũ ĩdicat tp̃s turbulẽtũ hiemẽ ꝓnũciat.An ꝓpterea ꝙ hiemis aer cõsistẽte:spissescẽteq; fieri solet:ergo cũ sol euincit discernit illustratq; aerẽ:cũ euincitur nubibus:offuscat atq; incrassat.Quod si cõstitio ualida:hiemis cõtinuo luce prima erũpit. Sed si ĩbecillior sit:nec tñ ex toto succũbens occasum uersus depelliť qđ cõsistit:ac inibi manet eo ꝙ aer terræ ꝓximus hieme instãte crassimus est & mox reliquus quoq; cõsistit qm̃ initũ firmamentũq; obtinet stabilitatis quod suscipe atq; colligere possit q̃tum subinde accesserit.Vt enĩ in acie conuersa in fugã uno resistẽte:cæteri quoq; oẽs insistunt:sic in aeris ratione fieri solitũ est. Quãobrẽ cito repente interdũ fit.ut cælũ nubilũ reddať.cũ igitur occasus est ꝑturbatus cõstitionẽ minime uictã esse a sole diu pugnãte firmissime indicať itaq; plus itẽ posse cõsistere cõsentaneũ est: & quidem minus timendũ cũ hieme ꝓgressa q̃ cũ post serenũ id accidit. quippe cum illa ratione ueluti reliquias quasdã restare.hac initum consistẽdi oriri nideatur.

Quid est qđ flatus moueat tropœos.i.quos uersorios aut reciprocos appellamus an eadẽ ratio est q̃ euripi mari reciprocãte agitãtur.nã & mare & aer eatenus ferť:quatenus ꝓfluere licet.Deinde cũ obice quadã amplius ꝓgrassandi licentia his tolliť:qui terra ꝑgunt. ob eam.s.rem ꝙ suæ motiõis delationisq; primordia parũ habeant ualida.tunc reciprocãtur & redeunt.

Cur idẽ illi tropœi mari spirare soleãt.Vtrũ qa mare uicinũ est. an qa tropœus apogeæ.i. flatui abterraneo cõtrarius est.Versarius enĩ tanq̃ reuersio abterranei est.quippe cum alteraneus flatus ex terra in mare proflués sit:cuius reciprocatio uersarius est.itaq; de mari terrã uersus spirare necessum est.an uenire inde putãdum qm̃ aer collectus in mari est:qui illo fluxerat.Sed ratio cur nec in trrrã cõsistat:& reflectatur cũ profluit ꝙ mare in cauo est.Aer autẽ modo aquæ ad id fluit : quod cauissimum est.

Cur dici solet.Tertia lux nunq̃ nocturno aquilone laborat.an ꝙ flatus septẽtrionis imbecilli sunt: cum nocte spirare incipiũt.argumentũ enim nõ multũ aeris esse motũ ꝙ eo tẽpore spirare exorsus est quo caloris exiguũ est:exiguũ nãq; caloris exiguũ aeris mouet.atqui flatus minimioẽs intra triduũ finiuntur.ergo nec is diuturnior esse debet.

Cur aquilo crebrius q̃ auster spirat:an quoniã aquilo parti orbis terrarũ habitatæ uicinus est.Idcirco latere nõ potest.Simul enim ex sui temporis breuitate & spirat & adest:at auster quia elonginquo admodum nisi uæhemẽs sit uenire non potest.

Cur auster minus hibernis noctibus q̃ diebus spirat.an ẽ qdẽ sol.noctis ẽt tp̃e austrili regioni ꝓpinquus.& noctes ibi tepediores q̃ dies aqlonẽ uersus:itaq; aeris multũ moueť:& nihilominus q̃ interdiu. Sed calor dierũ uæhemẽtior omnẽ assumẽdo humorẽ efficit ut minus spiretur.

Cur auster canicula oriẽte moueať.Idq; lege naturæ certissima fieri soleat.An ꝓpea ꝙ regio ĩferior orbis sole.s.remoto minus calidinẽ.Itaq; uapor ĩde large emigrat & multi ꝓfecto austri spirarent: nisi anniuersarii prohiberẽt. An oĩbꝰ astris tũ oriẽtibꝰ:tũ occidẽtibꝰ aer soleat cõmutari. Sed cane ꝓcipue.qđ qdẽ flatibꝰ latissime cõstat q eius ortu & post ortũ sequunť qđ cũ æstus tũc uigeãt: sp̃s calidissimos ꝑ idẽ tp̃s oriri cõgruũ ẽ.Auster aũt calidus ẽ:& cũ ex cõtrariis in cõtrariũ maxĩe cũmutari solitũ sit.ortũq; canis ꝓuii uũcupati antecedãt.q aqlones sũt merito post eũ auster spirat.qñ qdẽ assignari necesse ẽ.idq; austris fieri oriẽtibus. huic aũt uerbo cũ assignari dicimꝰ subiecta notio ẽ:aerẽ ĩsigniter cõmutari & qdẽ mutari flatuũ oĩa gña ĩ uẽtos aduersos aut dexteros solẽt. Quod cũ aqlo nõ trãseat in latus dextrũ reliquũ ẽ:ut in aduersum hoc ẽ:ut in austrũ transeat. Quinetiã dies post brumã qntusdecimus austrũ ꝓ se fert:eo ꝙ bruma initiũ quoddã est:mouetur q; a sole.is potissimũ aer q brumæ uicinus est.Solẽ aũt tũc ad austrũ uergere certũ est. Vt igiť cũ ortũ ꝑeptat.flatus excitat subsolanus.ita cũ meridiẽ adit austros euocat:nec tamẽ statim a bruma id facit:qm̃ breuissimas tũc agit distãtias.Sed qntodecimo quia tẽpus id modice se habeat:ad primã discessus sensionẽ.Totum enim id tempus pars cõspicua est.

Qua de causa orationis exortu dies maximeqꝫ uarient:flatusqꝫ in opportuni moueanť. An quoniã in mutatione uaria maxime oĩa sunt:quæ non uno certoque tẽpore motuue describunť. at qui oritur orion ineunte autũno occidit hyeme.ergo quia nõ uno tẽpore constat:sed alio incipit:alio cessat flatus etiam incõstãtes esse necesse est:utpote cũ ancipiti cõditione proueniãt:quos sibi tẽpus utrũqꝫ sortitũ est & quidem difficilẽ esse orionẽ & cum oritur:& cũ occidit ex tẽporis uarietate recte affirmant.Turbulentũ enim atqꝫ inæquabilẽ esse necessum est.

Cur aquilo nocte exorsus dieterie cessat. Vtrũ quia ex paruo imbecilliqꝫ initio prodit.tertius autẽ dies decretorius est.an quoniã uniuersus modo ecnephiarũ.i.ꝓcellarũ nubibus excussorũ flatuũ funditur:idcirca compendio cessat.

Cur pueri aqlones spirãt.an qm̃ pars orbis terre habitata septẽtrionibus subdita est eminentior & extra solsticiũ posita & niuis plenã:quæ nix non mõtibus nullis nunq̃ deest.Cũ igitur cõcreti humores tabescũt flatus magna ex parte oriunť.is aũt aqlo est qui a septẽtrionibus mittitur.

Cur austri hyeme atqꝫ ineũte ueræ atqꝫ autũno cessante spirate soleãt:undabũdiqꝫ sint & cõtortuo si:atqꝫ africæ nõ minus frigidi q̃ regioni nr̃ati aqlones.an ꝓpterea ꝙ sole propinquo spiritũ moueri necesse est.Sol autẽ ꝑ hyemẽ austrũ uersus ꝑferť:& ineũte ueræ desinẽteqꝫ autũno iam calefacere incipit.æstate contra septẽtriones petit:& loca relinquit meridiana. Calidus autẽ propterea est: quia cum aere africæ miscetur:qui calidus est.hinc etiam in mare corrumpens ingẽtes excitat fluctus:facitqꝫ australem æstatem.

Cur auster foetidi halitus causa sit.An qm̃ humida & calida corpora reddit:quæ maxime putredini opportuna sunt.

Cur auster profectus mari ex cõmodus his sit:quorꝫ stirpes terra continẽtur:Nam & thriasio cãpo terræ atticæ:auster de mari occurrit.an quoniã refrigeratus accedit:rubigo autẽ per humorẽ calidum alienũqꝫ consistere solet.

Cur uẽtus magna ex parte ante lunæ defectus exciteť inicio noctis cũ defectus medio ĩcipit noctis medio uero cũ mane:an qm̃ calor lunæ ꝓpterea hebetať qa cursus iã proxime est qđ defectus exultet.Remissio itaqꝫ calore quo retẽtus aer quiescit:rursum moueri ac spũs reddi incipit.

Cur auster nõ incipiẽs sed desinẽs imbrẽ afferat.Vtrũ ꝙ aerẽ cogit elõginquo quo coacto aqua exprimiť.cogiť autẽ postea q̃ cæptũ est.an qm̃ incipiẽte calidus adhuc aer est.quippe qui profectus a calido sit.in processu tẽporis autem refrigeratus in aquã melius consistere potest.

Quã ob causam cũ minor auster est:nubes nullas obducit maior nubilus & diuturnior est.Vtrũ ut quidã aiunt.initii causa ita accidat. Nã si ex minori proficiscať:liquidus udusqꝫ est.Si ex ampliori nubilus & crassus.an quia minor cũ incipit est.itaqꝫ nõ multũ aeris compellere põt. Sed ad postremum amplificari cõsueuit.Vñ illud prouerbiũ.Cũ cessat boreas cũqꝫ auster surgere cæpit.

Cur tempore hiberno flatus parte ueniunt exortiua æstiuo occidua.an ubi sol amplius nõ euincit aer libere profluit.cum igitur nobis occidit:nubes relinquit:quibus fauonii prodeunt:cũqꝫ incolis ĩferioris hemisphærii oritur:spiritum illis parte exortiua producit.contra cũ parti inferiori occidit fauonis illis subsolanos nobis consectante aere facit. Vnde fit ut quem aliũ uentũ occupauerit.augeat eo scilicet ꝙ non nihil adiunxerit.

Cur afflante fauonio canes uestigia minus ualeant cõperire.an quia plurimũ hic uentus confundit quoniam uentorũ omniũ continẽtissimus est:maximeqꝫ terram attingit.

Quam ob causam stellæ prosiliunt:uẽti indicium datur:an propterea ꝙ a flatu feruntur priusqꝫ ibi q̃ apud nos flatus excurrit.Quo fit etiã ut unde stellæ feruntur.hic flatus accedat.

Cur nubes maximas fauonius agit:an quia de alto spirat:regioneqꝫ maritima nubes per ampla spacia colligit ampliores.

Cur uẽti ad postremũ uæhemẽtissime spirãt:an qa ubi uniuersi efflarũt caloris parũ relinquitur.

Cur si circa eqnoctiũ africus spirarit aqua fiat necesse sit:an quo loco orbis sol fuerit inde soleat excitari:itaqꝫ pro solis discursu uicissitudo spũm agat. Quod cũ eqnoctiũ hyemis atqꝫ æstatis cõfiniũ sit:dũ sol nobis cõspectũ eqnoctiũ agit aut iustũ trãsgressus limitẽ regioni se dedit hybernæ accidit:ut uẽti partis illius uernaculi spirẽt:quorꝫ primus africus ẽ natura humidus:& cũ sol partem orbis terrarũ hibernã ꝑlustrat.flatusqꝫ regionis eiusdẽ moueat:euenit ut hyẽs suis fungatur muneribus.Cuius gñis iber est.Ad hæc cũ eqnoctiũ tanq̃ paribus examinatis uiribus hyemẽ atque æstatis cõstet.Si alterutris qcq̃ additũ sit.obitus momẽtũ exultabit conspicuũ:ut in eqlibrio põdus.Lãci adiunctũ alteri efficit.Quod cũ africus hiberni ordinis sit naturaque humidus: equinoctio additus:hyemẽ imbreque merito aufert.imber enĩ homines est flatibus familiarissima.

Cur auster atque eurus cũ flatibus sibi obiectis calidiores sint. alter aquilone:alter fauonio aquæ fertiliores sint:quãquã frigor est qui humorẽ ex aere depromat.haud enĩ ꝙ aquilo nubes hic pellit:idcirco aqua nõ ꝓuenit.Nam & fauonius & eurus nubes ambigit.quippe q ex latere pari mõ ꝑueniat:qnetiã cæteri oẽs unde spirãt inde depellũt. Vtrum quia frigor amplius introrsum circũ-

obsistit.cum calor amplius urget. An etiam regio facit unde spirãt ut sereni illustresq̨ ueniant. Eurus nãq̨ ex ortu fauonius ex occasu aduentat. Quinetiã ratio sit: q̨ aer p̃calefactus celerrime ac plenissime refrigeratur.quõ etiam aqua.igit̃ euri aer de ortu calidus:austri de meridie fertur:cũq̨ frigidissimũ locũ adiere cõpẽdio cõcrescunt:atq̨ in aquã cõsistunt:magisq̨ eurus aquã agit:quoniam aerẽ de solis parte nec minus calidum ducit. Auster aquã mittit cum cessat:quoniã aer qui primus ex mari accedit erigidus est.ultimus autẽ tepidus ex terra occurrit.an non id solum causa sit, sed etiãq̨ ad postremũ auster crescit. Vnde illud prouerbium. Cũq̨ auster surgere cœpit:atqui frigidiores qui uæhemẽtius spirant:igitur merito in nubes aerẽ postea cogit.an ea ipsa ratio sit cur postquã principio fertilior aquæ occurrat.

Cur uenti siccant cum frigidi sint.an quoniã qui frigidissimi sunt uaporẽ eliciunt:

Sed cur amplius siccẽt q̃ sol.an quia uaporẽ nõ solum euocãt:uerũetiã adducunt. Sol autẽ relinquit: itaq̨ ut magis humificat sic minus assicat.

Cur unus uẽtorum cæcias nubes ad se uocat:quod etiã prouerbiũ illud declarat. Vt cæcias nubes: sic ille opes trahẽs.cæteri nãq̨ unde spirãt:inde tm̃modo expellũt. Vtrũ uẽtus aduersus eodẽ in tẽpore spirãs id faciat.an si hoc eẽt haud unq̃ iatere potuisset.etenĩ sp̃us hic suapte natura circulari linea fert̃. Ergo cæteri per terram uagãtur.hic cælũ uersus suæ lineæ cauũ erigens non ad terram resupinans suam originem repetit:itaque nubes facile ad se ducit.

Cur fauonius serenus ac iocũdissimus uẽtoꝝ oĩum est: & qualẽ Homerus flare p cãpos elisios carmine illo dixit. Sed zephiri assidue spirãt:auræq̨ salubres. an primũ q̨ aeris tẽperiẽ plene obtinet neq̨ enĩ calidus est:ut q de meridie ortuq̨ spirãt neq̨ frigidus ut q de septẽtrionibꝰ ueniũt:sed medium frigidoꝝ & calidoꝝ flatuũ tenet. Quod cũ utriusq̨ in uicino sit particeps utrarũq̨ uiriũ euadit.itaq̨ tẽperatissimus est:& uere maxime spirat:ad hæc flatus oẽs trãsire uel in sibi aduersos: uel in dextros cõsueuerũt:itaq̨ cũ post aqlonẽ fauonius spiret:dexter enĩ hic est.efficit̃ adeo tanq̃ mitis ad imitẽ:& simul ubi destitit hyems.serenũ magna ex parte subsequi solitũ est.atqui flatus hibernus aqlo est. Subsolanus q̃uis inter calidos & frigidos situs minus qnalitatis eoꝝ particeps est, hic enĩ cũ spirat flatns uergẽtes ad austrũ motitat quidẽ.istuc enĩ trãsferre assolet: sed misceri tamen cũ his minime patit̃.ar uero fauonius & mouet̃ ab austro:& ipse cũ spirat moueat aquilonẽ huc enim usq̨ progrediẽs:uicissitudo spirituũ finem sui circuitus facit. Quod cũ unus facit alterius finẽ alterius initiũ secũ habeat merito fuauius & est & esse uidetur.

Cur fauonius horis postmeridianis spirare nõ mane soleat.an sol magna ex parte uel oriens uel occidens auctor spirituũ est: Quotiẽs enĩ aer est humidũ tepefaciẽdo ꝓcoquit atq̨ discernit in spiritum sane illũ extenuat. Quod si tãtisper acciderit:ut aer spirãtiusculus sit:magis magisq̨ a sole uertetur in spiritũ. Quotiẽs igit̃ sol in exortu est.ꝓcul a fauonio abest.hic enĩ ab occasu se ꝓmit: & cũ iam occidere ꝓximus est.aer oĩno extenuatus discretusq̨ fluit.at dũ cõfecto meridie pergat ad postmeridianũ.tãtisper ad aerẽ tepefaciendũ discernendũque modice ad modũ habet. Subsolanus quoq̨ ob eã rem mane spirare incipit.aerẽ enim qui supra terrã sublimis impẽdens nocte humefactus solo sui põderis ratione appropinquarit.sol mane discernẽs ꝓximũ sibi excitat primum. Qui autẽ ex sole oriente spirat subsolanus hic appellatus est.

Cur sole se attollẽte sp̃us & sternunt̃ & augent̃.an qa sp̃us uel aeris uel redũdãtis humoris cõmotio est quæ ut cũ parua est.cõpẽdio a sole cõsumit̃ itaq̨ nullus sp̃us inde existit:ita cũ magna est solis exortu amplior redditur. Sol enĩ auctor & parẽs motuũ est.

Cur fauonius horis postmeridianis spirare soleat.an q̨ sp̃us oẽs sole humorẽ diffundente:ꝓueniũt: humor enim qui ante ac cõcrescebat tabescit:cũ uis caloris in ꝓpinquo est:itaque spiritũ mouet: atqui fauonius de occasu spirat. Recte igit̃ post meridianis exorit̃.tunc enĩ sol eius ad locũ accedit

Cur aquilo & auster sæpissime spirẽt.an quia contrariũ a suo cõtrario e directo.s.oppugnatũ minime edurare potest:sed ex latere potius:aduersam uim tolerat.auster uero & aquilo. excursus solis lateribus spirant:cæteri aduersi potius occurrrũt.

Vtrũ sp̃us fonte quodã emergat:quẽaemodũ aqua supra quẽ fontẽ efferri nequeat:an nõ & utrum uno ex pũcto.an ex loco ꝓfluat ampliori. Sũt certe nõnulla in aere quæ uel in aqua accidere pari rõne uidemus. Quippe cũ aqua per ꝓna ocius fluat:q̃ cũ in planis atq̨ æqualibus stagnat.hoc enĩ & sp̃us faciũt.nã locis editis atq̨ excelsis aer assidue mouet̃.cauis ecõtra sæpe quiescit & cõsilescit. ad hæc sup excelsissimos mõtes sp̃us nulli excitant̃:ut sup athon ac reliquis generis eiusdẽ.indiciũ q̨ quæ reliquerint:qui modo superiori sacrificarũt:posteriori incorrupta cõperire affirmãt. Constat igitur sp̃us quoq̨ prolationẽ ueluti ex fonte quodã attitari super quem nihil p̃terea efferre se potest. Vnde fit ut locis excelsis quod modo diximus accidat:quod idem datum etiã aquæ putauerim. Nec enim aquã uæhemẽtẽ nec spiritũ rapidũ locis excelsis fieri nouimus.

Cur austro spirante ceruleũ mare fiat:aquilone obscurius utriusq̨:an ꝓpterea q̨ aquilo minus mare ꝑturbat.omne autẽ quod trãquillus est:atrum esse uidetur.

Quam ob cauſam auſtri cũ leuiter ſpirãt:uequeat nubilare:cum intente nimirũ queant:an quoniã tum leuiter freqnẽtiam nubiũ agere nequeant:itaque breue ſit:quod obduci nubibus poſſit:at nero ubi excreuerunt multas depellunt:itaque amplius obnubilare uidentur.

Cur aquilo ut magnus ĩcipiat ita paruus deſiſtat.auſter contra ut paruus incipit ita magnus ceſſare ſoleat,an quia nobis aquilo in uicino eſt:auſter longe abeſt.alter igiť ubi primũ exortus eſt nox occupat.alter ſuo diſpſo principio utpote diu ꝓtracto exiguus ad nos primũ deuenit.at finẽ alterius minime itaqꝫ merito alter ĩbecillus cũ ceſſat eſt. omniũ nãqꝫ finis imbecillus eſt alter ualidus: Finem enim iſtius nihil ꝑterea ſentimus.

Cur uerſarii q̃ mare ſinuať reflarẽ ſoleãt:qua porrecta pãſaqꝫ maria ſũt:reflare nõ poſſint.an qm̃ flatus in ſinũ interrũpẽs nihil diſtrahiť:ĩmo magna parte uniuerſus ꝓferť.at in diſpalatis porrectiſqꝫ obterranei &ꝓtinus magis diſtrahunť:& inter ꝓfluẽdũ hac eadẽ repatiunť:qm̃ nihil obſiſtit quominus multas in partes ꝓruant.Verſarius enĩ nõ niſi reflexus abterraneis eſt.

Cur dici ſolet.cũ ceſſat boreas cũqꝫ auſter ſurgere cœpit:an qm̃ boreas ꝙ nos ei ſubditi ſumus: parſ que habitata terræ uergit ad ſeptẽtriones.intẽtus protinus accidit.quippe qui ſtatim cum ortus ẽ auſter ꝙ ex loginquo ad nos deuenit:nõ primũ ſed poſt intẽtior eſt.

Cur ſpirãtibus auſtris homines grauiores inualidioreſqꝫ ſeſe reddunt.an ꝓpterea ꝙ humor corporis flatus eius calore tabeſcẽs multus ex pauco redũdat:atqꝫ humor grauis leui ex ſpiritu cõſiſtit quas ob res uires hoĩs debilitari neceſſe eſt.

Cur ſpirãtibus aqlonibus cibi auidiores ſumus q̃ auſtris:an ꝓpterea ꝙ aqlones frigidiores ſunt.

Cur auſter oris terræ ægypti nõ afflat:nec ĩterius iter diei ac noctis ſup mẽphim uero uel inter diei ac noctis ingenuus ſpirat:nec uero occaſum uerſus iter duũ dierũ:totidẽqꝫ noctiũ adit exortũ aũt uerſus africi incitanť:an qm̃ terra ægyptus caua partes ſuas interiores eſt : ſupiores ſemotioreſqꝫ eminẽtior.hinc enĩ auſter ut caua intacta ſupgredi ſic excipi ab eminẽtioribus põt.

Cur auſter paruus oriť magnus deſiſtit.aqlo cõtra.unde ꝓuerbiũ illud ſecũdæ nauigationi delegatum eſt.cũ ceſſat boreas cũqꝫ auſter ſurgere cœpit : an ꝙ ad ſeptentriones potius q̃ ad meridiem poſiti ſumus.aquilo aũt ex ſeptẽtrionibus ſpirat.auſter ex meridie:merito alter ſtatim cũ ortus ẽ uæhemẽs proxima ſibi loca inuadit.poſt deinde ſuã uæhemẽtiã in loca tranſfert remotiora:alter ecõtra hoĩes meridie incolas inter inicia urget poſt ubi ꝑteriit ingenuus ad nos uenit.

Cur dici ſoleat.Fit glacialis hyems boream ſi dux erit auſter:an ꝙ auſter talis eſt : ut nubes large & aquam colligat.Cũ igitnr tali temporis cõditioni ſuperuenit:gelu indurat:hyemẽ quæ efficit.Vnde celebre illud eſt.Offendẽte lutũ borea mox terra gelaſcit. Lutũ enĩ & oĩno aquã ab auſtro uel maxime uel ſæpiſſime fieri palam eſt.

Cur poſt auſtrũ cito aquilo ſpirat:poſt aquilonẽ nõ cito auſter:an qm̃ alteri ex ꝓpinquo alteri ex lõginquo ueniendum eſt quippe cũ ſedes noſtra aquilonẽ uerſus poſita ſit.

Cur flatus frigidi ueniũt cũ caloris cõmotiõe oriãť.an motionẽ a calore profectã calidã eſſe neceſſũ nõ ſit:niſi mõ quodã ꝓdierit.Nã ſi uniuerſa interrũpit calida eſt:ſi per anguſtũ paulatimqꝫ extriguitur:nec ipſa calida ꝓuenit:& aer qui ĩde cõmotus eſt talẽ efficit motũ qualis ipſe ꝑfuerit : quõ & iã eodẽ de corpe modo calidũ mõ frigidũ poſſe ſpirari inquiũt: Sed id uerũ nequaquã eſt. ſemp enĩ quod exit calidũ eſt:cuius indicium ꝙ tale propius admouẽti percipiť:ſed intereſt quo prodierit modo:Nã ſi multo poſthiãte ore emiſimus calidũ idcirco uideť:qm̃ ſentire id poſſumus. ſed ſi angutũ extrudamus:calidius ꝓfecto extrictũ aerẽ ſibi proximũ ĩpellit:atqꝫ ille ſibi cõtinuũ.Sed ꝙ aer frigidus eſt:motio eius quoqꝫ frigida ꝓfluit.Nunqd igiť in flatuũ quoqꝫ rõne hoc ĩdẽ eueniat. ſitqꝫ ꝑ anguſtũ prima eoꝝ motio:tũ aere priore ꝑlato ſubinde alius affluat. Quapropter hyeme frigidi:æſtate calidi oriunť.eo.ſ.ꝙ talis eoꝝ tẽpoꝝ aer ꝑeſt:nec enĩ a ſeipſum aerẽ moueri: neqꝫ a calore cõuictũ:eo motu ꝓferri cõſtat:nõ ſolũ ꝙ calore ampliori cõtento ſpũs calefaciunt. Veꝝ ꝙ ſurſum etiã efferunť.ignis enim natura huiuſcemodi eſt frigidũ cõtra deorſum ferri aptiſſimũ ẽ: Spũs autẽ merito in larus ſe uertũt.Cũ enĩ alterũ ſurſum alterũ deorſum uerſus nitatur:& neutꝝ alterũ ſuperet:nec fieri poſſit ut maneat:obliquæ perferri neceſſe eſt.

Cur auſtri frigidi in africa ſint ut apud nos aqlones.Primũ qa ut nobis aqlonũ origo:ſic africæ auſtroꝝ ꝓpior eſt.Nã ſi ut dictũ eſt.flatus ꝑ anguſtũ extrudi ſoleat.ꝓpioribus certe frigidiores occurrẽt:ꝓpter uæhemẽtiã ſui motus quã diffundi hebetariqꝫ neceſſe eſt:cũ ſe longius ꝓtrahit qua de cauſa aqlones frigidi apud nos ſunt.colimus enĩ ꝓpius ĩmo iuxta ipſos ſeptẽtriones.

Cur auſtri ſicci:& aquæ omnino expertes febres contrahant. An quoniam humorem calidum alienum in corporibus careãt. quippe qui natura humidi & calidi ſint:quæ quidem qualitates febricæ ſunt.Febris enim earum conſiſtit exuperantia.Quotiens igitur per ſolis ardorem omni uiduati humore ſpirant habitu plane huiuſcemodi ſunt.at cum una ueniunt cum aqua refrigerari nimirum aquæ ipſius beneficio poſſunt.

Cur flatus anniuerſarii eodẽ tꝑe atqꝫ modo afflare ſemper ſoleant:& cur deſinente die deſinunt no-

ctuque nõ spirãt.an id quidẽ ipsum qm̄ nix liquefieri cessat a sole cũ uesperascit.totãque noctem manet indomita.oĩno aũt spirãdi tẽpus tũc ẽ.cũ sol uincere atque resoluere glaciẽ ad aquilonem positam cœpit cũ igitur ĩcipit ꝑuii apellati spirãt.cũ iã amplius resolutũ est anniuersarii.

Cur fauonius uentorũ oĩum lenissimus & frigidissimus est duobusq; tẽporibus maxime spirat uere ac autũno.cũque uesperascit potissimũque terrã attingit: an lenis quia ex mari cãpisque planissi mis spirat frigidus tametsi minus quã aquilo ẽ.qm̄ aqua inflata nõ niue spirat cæteris tamẽ frigi dior ẽ.quia uel post hyemẽ sole adeo nuper reuigẽte uel autũno cũ sol amplius nõ uiget spirare ĩci pit. Vicinus hic maxime terræ afflat.q; e directo nullaq; aduersante ui ex mari ad terrã trãsit haud enĩ ut p terrã materia obsistẽte arcetur.sed libere quoquo uersus uagatur qm̄ humorẽ preptat & æq̃bili quoq; discursu hac eadẽ de cã ꝓfluit.Nõ enĩ ex mõtibus neque niue per uim tabescẽte sed tanquã per fauces expedite ꝓfunditur.pars qppe ad aqlonẽ.aut ad austrũ uergẽs mõtuosa est oc casũ uersus nullus mõs.nulla terra est.sed mare athlãticũ spaciat itaque efficitur ut terræ ꝓximus atque sibi æqualis pmanet.Spirat cũ uespera ꝓpe est loci ipsius ratione. Tũc.n.sol ꝓximẽ ad locũ accedit unũ fauonius oritur.Noctu qescit qm̄ tũc solis motio deest.

Cur euro spirãte oĩa maiora uideatur an qm̄ eo flatu aer obscurior caliginosissimusque reddatur

Cur tpe hiberno flatus de ortu spirare mane æstiuo de occasu post meredĩe cõsueuit.an propterea quod flatus q nobis æstiuo ueniunt hiberno bis spirãt q oppositum terræ emisperium tenent.No bis autẽ hiberno mane atq; de ortu spũs ueniunt : q; ꝑhumidus noctis aer discernitur.moueturq; mane a sole.atq; is primis q proxime solẽ est quod etiã ante suũ exortũ sol agere põt.exquo auræ spirare non minus ante solis exortũ solent ergo cũ sol humores ad se attrahat.moueatq; ante suũ ortũ aera q per hyemẽ humidus apud nos ẽ cõstat uel ad se posse atatrahere cum inferius emispe riũ ınspicit.idq; post meridiẽ ibi efficere.quod tẽpus nobis ante lucanum est. Quamobrem acci dit ut aer qui ante ortum hic a sole attrahitur.fauonius inferis sit.aspiretq; horis post meridianis itaq; flatus hiemis nostre exortius nobis postmeridianis illis ẽ.idem nobis exortius accedit æstas enim apud illos est cum apud nos hyems nostrumq; postmeridianũ illis ante lucanum ẽ.quo illis auras exortiuas.a nobis fauonios aspirare ꝑdicta euenit rõe.Nihil de ortu p æstatẽ spirare solet eo quod sol ad aera sedis nostre siccriorẽ exoritur lauq; enim tẽporis absuit fauonii post meridiẽ nul li p hyemẽ aspirãt quod exortiui eodẽ tempore nulli inferiori emispherio flare ob eã quã mõ dixi mus cãm pñt.Sol enim humores inde ad se attrahẽs nobis fauonios præstat.

Cur fauonius illustris serenus atq; gratissimus uentorũ oĩum est.an quia mediũ calidorũ & frigido rum flatuũ tenet.uicinusq; illis oriens particeps qualitatũ generis utriusq; euadit tẽperatusq; pro inde accedit.Subsolanus quãnis inter eosdem positus sit.minus tamen communem se exhibet hic enim mouet quidẽ cũ spirat flatus qui austrũ uersus spectant: eo namq; ttansire solitus est sed mi sceri his nescit.At uero fauonius & mouetur ab austris:& spirans ipse agitat aquilones.Istuc enim ultimus spirandi circuitus ducitur unde cũ idem in se alterorum finem alterorũ initiũ contineat iure gratissimus & est & esse uidetur.

Cur ueti alii locis alii ĩbrẽ efferãt.uerbi causa helespontias terræ atticæ insulisq; uicinis aqlo hele sponto atq; cirenæ:auster lesbo.An ubi frequẽtia nubiũ inibi ĩbrẽ obuenire necesse est:ubi autem frequẽtia cogit.ubi assidere nubes arceriq; est.itaq; mõtibus magis q̃ planis pluit : ergo apud he lespõtũ aquilo multas desup nubes cõpellit:qđ idẽ ad atticã:ĩsulasq; uicinas helespontias quasi iã cõditã nactus materiã efficit quippe cũ copia larga cõgesta ab aquilone sit.lesbo eurus atq; auster nubes affatim ex alto adducũt:atq; in hũc modũ uel de cæteris cogitare par est.

Cur dici solet.Nauibus hiberno uentos dat terra secundos.Tunc mare fert sænos calidi sub mensi bus anni. Terra dabit sæuos : ponti feret unda secundos.An quoniam mare per hiemem calidius est.Itaq; siquid in eo constitit:inicio constitisse ualidiori certum est. Nam si inualidum esset:faci le maris tepore absumeretur. At per æstatem mare frigidum est : spiritusq; matitimi omnes fri gent.Terra econtra tũc calida est : quare siquid ex terra tunc fertur primordio id constitit ampli ori.Nam si exiguum imbecilluq; esset facile solueretur & euanesceret.

Cur apud archadiã qui locus excelsus est:flatus nihilo frigidiores q̃ cæteris locis sentianẽ.& cũ fla tur silet cælũq; nubilũ est:frigidior ꝑinde atq; in planis palustribus oriatur.An q; archadia nõ dis similis palustribus est.Aquarũ enĩ cõfluẽtiũ nullos in mare exitus habet. Quapropter fauces hia tusq; ꝑcipites ea in terra numero ampliori sunt.Cum igitur uẽtus spirat uaporẽ ortũ ex terra fri gidum auertit & reicit.flatus autẽ ipsi frigidi propterea esse nequeunt:quia ex mari deueniũt.Spi ritu tamen silescente uapor de aqua stagnãte libere ascendit atq; refrigerat.

Cur si uentus mane incœperit:edurare amplius possit.An quoniã sole oriente impetus fit uæhemẽ tissimus iccirco protrahi longius potest.Indiciũ q; cõstitutio facta præualida est.

Cur equilo interdiu spirat ingenuus noctu desistit.An q; imbre gignitur congelatio cum solis calo re respirandũ est.ergo sternitur noctu quia sol abest qui gignendi causa est.

Cur flatus futuri indiciũ datur cum per aerem multæ feruntur arachneæ. Vtrum ꝙ arachnea suo fungitur opere cum cælum serenum est. feruntᷓ autẽ fila quoniã refrigeratus aer in terrã corruit Refrigeratio uero hiemis primordiũ est: itaq; indiciũ fit illa arachnearũ platio. An ꝙ post imbres atq; hiemes arachneæ uniuersum feruntᷓ. opus enim suum arachneus tunc exequitur cum cælum serenum est & occulit se impatiens frigoris cum hiems urget: tractusq; a flatu nimiũ eruit filum. post imbrẽ autem flatus magna parte oriri solitum est.

Cur locis frigidis aquilo per hiemẽ uæhemẽs spirat: & ut ꝓxime nubilus: sic transuorsum liquidus fertur atq; illustris. An ratione qua frigidus eadem etiam uæhemens sit. Quod tamẽ e propinquo frigidior est: occupat priusq; nubes gelu indurat q̃ repellat: quæ induratæ pondere suo obsistũt & manent. Transuorsum autem uæhementia sua potius q̃ frigore agit.

DECIMAOCRAVA PARTICVLA QVAE AD METVM FORTITVDINEM MORES DENIQVE AFFECTVSQVE VARIOS ATQVE CIVILE IVS PERTINENT.

Vr tremũt qui metuũt: an propter refrigerationẽ. deficit enĩ calor atq; cõtrahitur: ex qua aluus quoq; plærisq; ob timorẽ effuudi solitus est.

Cur metuẽtes nõnulli sitiunt. Vt qui sunt tormẽta adituri. cũ enĩ per timorẽ refrigerẽtur: sitire minime debeãt an nõ eodẽ loco refrigerẽtur & caleant sed refrigerentur per sũma corporis: unde calor discedit: caleant per intima caloris. s. introrsum cõtracti efficientia. Cuius rei indiciũ alui quoq; solutio facit. Sitis autem parte quadã interiore siccata solet accidere: nec aliter agi uidetᷓ q̃ in his quos epiala exercet: qui simul & frigẽt & sitiunt. Nec enĩ illis pars eadem corporis inalgescit & concalescit.

Cur hoĩes cũ excandescũt: calore. s. introrsum collecto feruidi fidibũdiq; reddunᷓ: cũ metuũt cõtra efficiunᷓ. an nõ eundẽ in locũ celor se colligat. sed homini irascenti cor calore circũfusum efferuent: ex quo fidibundus rubicũdus spirabũdus efficitur: cũ calor sursum uersus se efferat. Metuẽti sanguis & calor in imum perfugiũt. Vnde fit etiã ut aluus fundaᷓ. Nam & cordis compulsio nõ similis agitur: sed metuẽti utpote ex caloris inopia frequẽs ac feriẽs est. Irascẽti ecõtra: utpote cum calor collectus sit copiosior. Quãobrẽ efferuescere aio excitari: ꝑturbari: cæteraq; id genus uerba non inepte sed accõmodate dicũtur. Nunquid igiᷓ sitis ea de causa obueniat: nã & siccũ expuere & linguã hærere & reliqua huius spiritus elatio facit & sanguis. Sitim quoq; excalescente corpore nasci certũ est: sed quẽadmodũ pars eadem corporis qua sitis lacescit resiccari utriq; metuẽti & irascenti possit. metũ enĩ sitim posse afferre cõstat militũ argumento qui supati fugã rapuerint: nũquã enim tam grauiter sitibundos sese fuisse fatentur: & uero qui in dicẽdo cõturbãtur sitire uæhementer cõsneuerũt itaq; osceluũt: & nõ nihil subsorbẽt ut parmenõ histrio facit: an hoste cõturbatos nõ sitis sed siccitas pulso sanguine teneat. Vñ etiã accidit: ut pallescãt. indiciũ uero ꝙ nõ multũ ebibũt: sed iterdũ desorbuisse tm̃ satis est. Atqui se in fugã uerterũt: laborãt itaq; sitiunt: & q̃bus tormenta instant cadẽ ipsa efficiẽdi ratio est: nec mirũ quicq̃ id est. fit enĩ in re bellica ut nõnulli etiam uiri fortes ac strenui ubi structa acie hostes sunt petituri obtremiscãt: nõ ꝑterriti: sed fidentes qui et. ã sua corpora uerberare lata ferula: aut suis manibus assolent ut undiq; uorsum pari colore inferueant. quidam enĩ inæqualis ac tumultuarius motus in eorũ corporibus ꝑ acumen & nimiũ impetũ caloris oriri ferme animaduertitur.

Cur hoĩes fortes magna ex parte uinosi sũt. An qa fortes calidi sunt. Calor autẽ in pectore cõditus est. Ibidẽ enĩ metũ quoq; refrigeratione quadã effici nouimus: ut cor fortibus caloris copia fultũ ꝑsistat timidis refrigeratũ insiliat. ergo qui sanguinolentũ habẽt pulmonẽ calidũ hũc modo uino lentorũ gerũt. ita ut rei aduersæ suspitiõe refrigerari nõ queãt. At q ita se habẽt: bibendi auidi esse cõsueuerunt. nã & bibendi cupiditas mẽbri eius calore oritur ut alias dictum est. & cupiditas ipsa non nisi rei uim sedandi habẽtis desideratio est. Vinũ autẽ etsi natura calidũ est sitim tamẽ amplius q̃ aqua extinguere põt. maximeq; id genus hominũ: quã ob causam dictũ alias est: ex quo & q spirãdi difficultate laborãt: aut insania uexanᷓ: uinũ ad modũ cupiũt: q̃q̃ alteris ex instrictione alteris ex perturbatione pulmo efferueat. Cũ igiᷓ magna ex parte hoĩes eosdẽ sitibundos ac fortes esse obueniat: uini autẽ auidi qui sitibundi talesq; gestiunt. naturas uicissim inter se consectari necesse est. Vnde fit etiã ut uinolenti q̃ sobrii fortiores sint.

Cur fortitudinẽ maxime honore ꝓsequunᷓ respu. quæ tamẽ uirtutũ ꝑcipua nõ est. An quia semper uel ipse bellũ aliis inferunt: uel ab aliis sibi illatũ patiuntur. hæc autem uirtus perutilis utrãq; in partẽ est. honorãt uero non quæ optima sunt: sed quæ optima sibi existiment.

Cur uoce & manibus & labro inferiori tremãt qui metuũt. an quoniã hic affectus caloris defectio ex locis supioribus est: ex quo ut palleãt accidit. Quod igitur calor pectus deserit: uox obtremit. Id enĩ refrigeraᷓ quod uocẽ mouet: & manus quoq; pari ratione cessanᷓ: utpote quæ ex pectore

 pendeant

pēdeāt.Inferiꝰ tñ nō ſupiꝰ labrū q̄tiť:qa ſupiꝰ eo pēdet:quo ſuapte natura uergit. Inferiꝰ ſurſum caloris bñficio ſtabiliť:atq; qeſcit quo ſublato ialgeſcit & tremit:& uero in excādeſcendo imū labrū eadē de cā laſſať:& pēdet qđ late in pueris patet.calor eteni in cordis ſedē cōferre ſe cōſueuit.

Cur hoīes metuētes tremūt:maximeq; uocē & manus & imū labrū an uocē qa calor hinc deficit: quo in loco uox poſita eſt:labrū uero & manus qm̄ partes iſtæ nobiliores ſūt:minimeq; ſanguinolentæ bilē quoq; idē deiiciūt:& teſticulos cōtrahūt.deiiciūt qa calor deſcēdēs diffundit & liquefacit.Cōtrahūt qa metus inuectus extrinſecus eſt:ut fugā in aduerſum agi oporteat.

Cur hoīes metuētes:& algēt & ſitiūt:quæ qdē affectiōes aduerſæ īter ſe ſūt:an algēt refrigerati ſitiunt calefacti.Calor enī in metuēdo ſupiora deſerit loca:qđ facie aluoq; cōſtat. facies enī pallet.aluus īterdū fundiť. ergo ꝙ calor locis ſupioribꝰ deficit:algor oriť:ꝙ humor deficit:ſitis exultat.

Quā ob cauſam cū & metus & dolor quædā ſit ægritudo:q dolēt clamāt:q metuūt ſilēt:an q dolent ſuū retinēt ſpūm:itaq; is uniuerſis erūpēs cū clamore emittiť. Metuētibus corpus refrigerať. caloq; ima petit:qui ſpūm mouet.Quo igiť hic ſe cōtulerit:ibidē ſpūm potiſſimū excitabit; q̄ propter neuter eorum q metunt obcrepare ſolitus eſt. Vox aūt ſp̄s ſurſum uerſus elatus eſt:partibus quibuſdam ueluti inſtrumētis cōficiendus abſoluēduſq;. Cā uero cur hoīes dolentes ſuū retineāt ſpm eſt:ꝙ oēs īditis a natura nobis p̄ſidiis aliquo detrimēto affecti:ſine ulla cogitatione uti ſolemus:ut ēt cæteræ oēs aīantes aliæ nāq; cornibus aliæ unguibus repugnāt:ſeſeq; defendunt.atqui ad dolores uel oēs certe uel plurimos calor adiuuat.quē ꝓfecto is auget qui ſuū cohibet ſpm.Calefacit enim doloris incitabula:contracto in trorſus calore p ſpm atque excoquit.

Cur metuētibus alui fundatur:libidoque urinæ laceſſat. an quia calor inſitus nobis q̄ſi aīans eſt hic ergo rē q̄cūq; timuerit:defugit.qđ cū extrinſecus tū cōturbādi tū cæterorū metuēdi generū rō inuehať atq; in ima de ſupis defluat.& e ſūmis ad ī tima ſeſe penetret.efficiť ut alui ueſicæq; fundāť facileſque reddanť.Nā & anethū & abſinthiū & q̄cunque urinā moueāt eadem calida eſſe manifeſtum eſt.Quinetiā medicamēto aluo accōmodata calorifica eſſe nouimus.& partim eorum ſoluēdi uim tm̄ obtinēt.partī uel aliter tabefacere queunt:ut alliū urinæ tabificū ē.hoc igitur idem qđ ea ipſa calor quoque efficere pōt qui de ſūmis in hæc loca ſeſe cogit & cōtrahit:

Cur hoīes metuentes ſuos teſticulos cōtrahunt.Cōtrariū enī ut remittanť & flacceāt cōgruū dixeris cū calor metuentiū in eū locum ſe colligat.an metuentes omnes fere ſimiles frigētibus ſint.Cum igitur calor ſumma corporis deſeruit:retrahendū ſane eſt.quāobrem uentris quoque murmur citatur cū timor uehemēs detinet.cutem quoque algentiū ſūmam uidemus contrahi:ut pote cum calor inde deſtituerit oīs.ex quo ſubſequi hortor cōſueuit.Scrotum ergo ſurſum conuellitur:atq; eo contracto una teſticuli cōtrahūtur. Quod melius in coitu uenereo patet.Metus enim excernit multiſque cōturbatis aut ꝑterritis genituræ mouetur profluuium.

Cur aliqui ægrotēt:ubi uitā luxurioſam uiuere aſſueti agere luxurioſe ceſſarunt.ut.Dyoniſius tirannus:ꝙ in urbis ſuæ obſeſſione aliq̄tū tpis a potu ſolito deſtitit:tabe ꝓtinus interea laborauit.An cōſuetudo res magna cuique ſit.lā enī in naturæ hītū ferme abſoluitur:ergo ut piſces inter aerem aut hō in aqua degens male habeāt neceſſe eſt.ita qui morem mutarint ſolitū:ægre atque moleſte ex cōſuetis diſcedunt.& eodem rediiſſe ſibi ſaluberrimū hn̄t perinde qua ſi ad ſuæ naturæ ſtatum redierint:Tabeſcūt item alimēto carentes:quo ante hac copioſo ſuauiſſimoque uti ſolebāt.Quod enim cibo ſolito ueſcūtur pinde afficiuntur acſi nullū penitus capiant.Quinetiā materia excreſcēs atque in utilis mixta cū alimoniæ copia hebeteſcit:exoleſcitque.Immixta autē ipſam in natat ferť que in oculos aut ī pulmonē. Qua propter cibo deīde ī geſto ſolito tēperatur dilutaque & ī noxia redditur.Redūdat ꝑterea uacans illa materia hoī īmoderate: luxurioſeque uiuēti:ubi luxuriari aliquātiſp deſiit:eo quod multā in ſe materiā cōtinet indigeſtā uitæ.ſ. ſupioris cōgeriē:q tabeſcēte calore gemino ac intimo efficiť ut fluēta uberius ueluti copia que facta moueantur.

Cur duoꝝ tm̄modo ſenſuū rōne hoīes incōtinentes uocamus ideſt tactus & guſtus.An ꝓpter uoluptates quæ pariter nobis ac cæteris aīantibus oībus per hoſce ſēſus admīſtrāť.Quod igiť cōes eas cū beſtiis habemus ſpernimus & ſolas oīum aut maxime uicio probroque damus.Itaque hoīem eis addictū uitupamus:etiam incontinentem atque intemperantem appellamus:quoniam a teterrimo uoluptatum genere ducatur.

Cur hoīes iucōtinentes: rōne tm̄ cupiditatis dicimus:cū etiam in iraſcendo incōtinentia ſit.An quia incōtinens eſt qui contra rationem aliquid agit:& incontinentia eſt aſſuetudo rationi contraria Sunt antē cupiditates fere oēs rōnem. Iræ nero cum rōne non tñ ita cum ratione:ut ratio iubeat: ſed in uectam contumeliam cauſamue ſignificet.

Cur continentia & temperantia in iuuenibus atq; ditibus recēſemus.Iuſticiam uero in pauperibus An quia ſiquis re abſtinet: cuius maxime indiget laudabilior eſt quā ſc ecōtra.Paup igitur facultatibus indiget:iuuenis & diues fruitione.

Cur minus ſit in qua famē tollerare poſſimus.Vtrū quia ſitis res magis anxia eſt. Cuius īdiciū quod

suauius sitientes bibimus quã esurientes comedimus tristius autẽ qđ suauiori aduersũ est. An quia calor quo uiuimus humidũ magis q̃ siccũ desiderat. An quia sitis reꝝ duaꝝ libido est potionis in quam & cibi fames unius cibi tantummodo est.

Cur minus siti quã famẽ patiamur. An quia siti amplius cõtristamur q̃ fame. Cuius indicium uoluptas sane facit: quã inter bibendũ capimus uæhemẽtiorẽ. Tũ etiã qui sitit res duas desiderat cibũ atque refrigerationẽ. Isthæc enim ãbo potio exhibet. Atqui esurit alterius tantũ appetẽs est:

Cur incontinentes eos appellare solemus: qui uoluptate cõtractãdi aut gustandi exuperarũt. Nã qui inmodice re utuntur uenerea: & qui luxu delectantur: ciborũ incontinentes uocamus. Ciborũ tñ non eadẽ ratio est: sed parti linguã parti gulã sua mouet suauitate. Vnde Philoxenus gruis collum a diis imortalibus sibi dari obtabat. At uero qui in uidendo audiendoue modũ excedunt: non eodem uocabulo significamus. An qm̃ uoluptates sensibus hisce accomodatas: cões cũ cæteris aiantibus habemus ergo ut cões spnimus notamus solasq; oium aut maxie probro damus. Itaq; hoiem his deditũ rephendimus: & incõtinentẽ atq; intẽperãteque appellamus: quod uictus a teterrimo uoluptatũ genere ducitur. Sed cum sentiendi genera quinq; sint cætera aialia duobus tm̃ que modo dixi uoluptatẽ sibi acquirunt cæteris uel nihil oino delectantur. uel per accidẽs ita afficitur. Quod enĩ uidet aut olfacit tãtisper gaudet quo ad gustus tactusq; officio fruiscatur. Cum genus idipsum cõcupiscendi expleuit: illorum quoq; suauitas desiit ut ẽt nobis salsamenti odor cũ idigemus suauis est. Vbi satiari repletiq; sumus ãplius suauis nõ ẽ. Rosæ aũt odor semp suauis ẽ.

Cur minus risũ retinere possimus cũ amicos nr̃os familiaresq; uidem⁹. An uolubilius qđ elatius: atque suspẽsus sit. Atq beniuolẽtia ferme huiusmõi ẽ: ergo merito tũc ad surridẽdũ mouemur.

Quã ob cãm cũ maior iniuria sit offeusa q̃ maius sit bonũ maior iniuria pacuniæ æstiet̃ q̃ honoris & hoies inusti potius ĩ re pecuniaria eẽ uideantur. an quie multitudi pecuniæ honori añponũtur oibusq; cões maxie hñtur. honor ãt paucis raroq; usu cõtigit.

Cur depositũ denegare iniquius sit qui mutuũ. An ꝙ amico iniuriã facete turpe est. Depositũ igitur qui negat amico iniuriã facit. nullus enĩ quicq̃ deponit nisi credẽs cõfidensq;. At is cui debet̃ amicus nõ nõ est nõ enĩ mutuat: sed dat qui amicus est: an quia maior iniuria cõmittitur. Præter dãnũ enĩ fides negligitur: cuius gratia q̃uis nil aliud cogat: abstinẽdũ ab iniuria est. Ad hæc nõ par pari reddere uicio datur. hic igit̃ rem suã credidit tanq̃ amico ille denegat tanq̃ inimico. At qui mutuauit nõ dedit ut amico. Itẽ qui deposuit custodiendi reddendiq; gratia dedit qui mutuauit. fructus etiã sui gratia dedit: minus autem ægere ferimus iacturam si questum emolumentũq; nobis petimus ut piscatores factã iacturã rhetium æquo amnio ferunt. periculũ enim exploratũ sibi habebãt. Addo etiã ꝙ qui suũ deponũt hominũ uitãtes perfidiã: fortunaq; laborantes aduersa plerũq; id faciũt. Qui uero mutuãt pecuniis abũdãt fortunateq; degunt. Iniquius autem ẽ iniuriã homini ĩfortunato q̃ fortunato intulisse.

Quãobrẽ in foris nõnullis familiæ potius q̃ testamẽti rõne sniam fieri solitũ sit. An ppea ꝙ de familia emẽtiri nõ licet: sed uera fateri necesse ẽ. Testamẽta aũt multa iã falsa eẽ redargui potuerit.

Cur pauptas apud hoies honos potius eẽ q̃ apud prauos soleat. An qa oib⁹ odio habet̃ atq; expellit̃ ad pbos pfugit. rata maxie apud eos salutẽ pmanẽdiq; locũ se posse asseq ecõtra si ad prauos. uenerit nunq̃ eos fortuna ista fore cõtẽtos sed uel furta latrocinia adituros: qb⁹ reb⁹ futurũ ut ipsa ampli⁹ apud illos manere nequeat. An qa hoies pbos optie se uisuros existimat: nec sibi petulant̃ cõtumeliose quippiã facturos. Itaq; ut nos pecuniarũ deposita tute hoib⁹ bonis credimus: sic ẽt hæc sibi dispẽsat & statuit. An libẽter se ad uiros optimos cõfert: qa fœmina est: iopsq; pinde & utriũ & cõsilii: ut eiusmodi hoibus cõmẽdatã se eẽ magnope uelit atq; desideret. An quia mala est: nunquã se malis iungere uelit. Nã si ita maluerit oino malũ irremediabile ipsa reddetur.

Cur nõ quẽadmodũ amplificãtur iniuriæ in pecuniis ita cæteris etiã in rebus ualeant augeri uerbi causa: qui leui aliquid dixerit nõ pprerea rem quoq; reticendã aperiet. neq; q unũ pdiderit: uel totam rẽpublicã pdere pptera uelit: sicut qui obolum abstulerit etiã talentũ auferet. An quia sunt quæ partius quidẽ per impotentiã sed uoluntate amplius iniquæ cõmittantur.

Cur depositũ etiã paruũ denegare turpius est q̃ debitũ magnũ. An qui depositũ negat hominẽ fraudat: a quo bonus ipse existimatus est. An qm̃ qui hoc facit: illud etiã facere uelit.

Cur homo qui adeo eruditione p̃ditus est: animantiũ omuiũ iniustissimus sit. An quia ingenio cogitationeq; plurimũ ualet. Voluptates igitur & fœlicitatem rimatur maxime atq; perpẽsat: quæ nisi iniuria nemo assequi potest.

Cur diuitiæ magna ex parte ab hominibus prauis potius q̃ bonis habeantur. An quia fortuna cæca est: discernere sibi atq; eligere quod melius non potest.

Cur iustius habitum est hominibus uita functis opem ferre q̃ uiuis. At quia uiui sibiipsi p̃sidio esse possunt illi defuncti nihil p̃terea possunt.

Quã ob causam qui moram cũ homine sano traxerit: nihilo reddi integriori corpore possit: neq; q

cũ robustiori aut pulchriorri uersatur quicquam in eiusmodi hitus proficat.iusto aũt & tẽperati & bono qui se deiũxerit:melior in his ipsis bonis aĩ euadet.An qm̃ bona coporis animo imitari nõ possimus bona aĩ possumus.est autem qsque bonus uirtute aĩ:sanns uirture corporis.Assuescit igitur exemplo melioris recte modo lætari modo contristari. Quod is assuescere nequit qui cum sano est:haud enim quisquã sanus in eo est ut lætetur quiaus rebus lætandũ tristetur quibus tristandum sit.Nihil enim ex his sanitatem creare potest.

Cur mulierem ĩterfecisse iniquius sit quã uirũ quaquã naturæ rõne mas fœmiã pstantior ẽ.An quia mulier ĩbecillior est:minusq̧ pinde facere iniuriã potest. Itẽ eniti aduersus id quod longe infirmus est:nihil uirile ĩmo stolidum atq̧ iniquissimum est.

Quam ob causã reo dexter apud iudicem locus dat̃.An ut rõ cõpensandi habeatur.Cum igit̃ res faciat accusatorem superiorẽ reo status cõceditur melior:ut se aduersario possit æquare.Tũ etiã reus magne ex parte cauere cõsueuit:q̧ melius facere ita possit.si locũ dextrum obtineat.

Cur si suffragia pari numero accusatori & reo fuerint reũ uincere sanxitum est.An quia agitatur cã tunc primum ea audit reus:atq̧ rñdere testesq̧ adhibere debet. aut aliquid facere aliud unde sibi presidium eruere possit:facile autẽ nemini est diuinaræ:q̃ sibi premoliẽda preparãdaq̧ sint:ut testes aut aliquam fidem aliã:qua se innocentem ostendere ualeat:at uero accusator & añquam in iudicium uocet rem disponere atq̧ stature põt:put sibi libitũ est. & cũ iã accersiuit. fictis uere quibusdã similibus agere.Quibus rebus cum legum auctor minui partes rei uideret fauendum cẽsuit ei quotiens sñiæ iudicum pares inter se fiant. Quinetiam hoc in his maxme intelligere licet quos metus teruerit. Multa enim ibi pretermittunt : que uel dictu uel factu sibi necessaria statuerunt.Atqui reus periculo semper fere utitur grauiori:ut amplius metuat. ergo si ea ptermittere cogitur. qbus possit suam augere defensionẽ dubiũ nullũ est quin nisi ptermitere:uincere aduersariũ posset quã do illis prætermissis potuit tamen sui iuris præsidio æquiparare.Ad hæc nostrum unusquisque nocentem potius uelit liberare:quam innocentẽ condẽnare:ut si de assertione libertatis aut homicidii agitur reum liberare potius uelimus nocentem q̃ condennare innocẽtẽ. Cũ enim quis ambigit errorem suscipere debet leuiorem: nã etsi iniquũ etiam est liberum:asseruisse qui seruus est:lõge tñ iniquius seruũ sanxisse qui liber:est.Item quemadmodum si. Q .inuehit crimẽ.C.litigat nõ ptinus rem criminanti restituendam censemus sed possidenti tenendã usq̧quo iudicatum sit.ita etiam de pluribus par esse putamus: cũ.s.iudicũ asserentiũ iniuriã & negãtiũ parẽ numerũ esse cõstat.Vt.n. principio cũ alter criminatur alter inficias it:legũ auctorẽ nõ criminãti fauere sed reũ iubere dñm rei eẽ tãtisper debere dũ accusator supet oportere existimamus.Itidẽ cũ pari suffragiorũ iudicatur examine:reũ suorũ cõpotẽ eẽ censemus cũ sñiis paribus nihil exuperãtiæ legũ auctor accusatori reliquerit.Magnis itẽ dilectis magna supplicia statuta sunt.Itaq̧ si iudices iniusta sñia hoĩem capite dãnarint:post suũ errorẽ emẽdare nullã tpis facultatẽ nãciscent̃.Sed si minus integre liberarint: si hoc ita caute tuteq̧ fecerint:ut nihil pterea delinquere ille uellet:quid quæso errauerint. Iudices q̧ hoĩem usq̧ eo emẽdatũ liberarint.Sed si post hac etiã delictũ idẽ cõmiserit:morte tum utriusq̧ delicti causa mulctãdũ lex pcipit.Itã hoĩs est pfecto iniquioris ea cõmittere quæ crimini assignari iniquæ minus cõsentaneũ est.Iniuria enĩ uel per irã:p metũ:p libidinẽ:p multas alias huiusmodi causas aduehi põt:nõ tm̃modo ex cõsulto.Crimẽ autẽ ex cõsulto magna ex parte iniuste obiicitur:q̃obrẽ cũ sñiæ accusatorẽ iniuste agere:pariter & reũ deliquisse affirmẽt:ĩprobusq̧ habitus sit qui iniuste accusat uictoriã lex iure optimo reo ĩpertit.Itẽ nos etiã ipsi nostris cũ familiaribus ita agimus:ut cũ eos deliqsse aliquid suspicamur:tñ nihil certi habemus sed pariter culpa uacare existimamus:nõ ptinus ad plectendũ ueniamus:atq̧ si nihilo rem amplius pcessere possimus : culpa eos oĩno absoluimus.Itẽ grauiorẽ his facit iniuriã qui ex cõsulto q̃ qui nõ ex cõsulto iniuriat̃. At qui planus atq̧ calũniãs semp ex cõsulto lacessit:qui autẽ iniuste aliud fecit:aut p necessitatẽ: aut per ĩprudẽtiã:aut put aliter sors tulerit delinquit cũq̧ pares sentẽtiæ sint accusatoriã ex consulto iniuriã facere dimidio iudicatur sentẽtiarũ:reũ autẽ facere quidẽ iniuriã reliquo sentẽtiarũ dimidio asserit̃:sed facere tñ ex cõsulto nõ cõstat.ergo cũ grauiorẽ accusator q̃ reus facere iniuriã iudicetur.merito legũ auctor eũ uincere censuit : qui iniuriã fecit leuiorẽ.Addo etiã q̧ semp iniustior est qui se latere nõ putat:& tamẽ facit iniuriã quã qui se latere posse existimat . Atqui iniuste crimen cuiq̃ obicit:cũ quidem ipsum quẽ suis uexat calũniis:haud unq̃ latere se posse arbitrat̃. Cæteri qui iniuriã faciũt:latere sese plæriq̧ oẽs cũ existimãt:in quem iniuriã aĩaduerterũt ergo iudicari iniustiores accusatores debent q̃ rei.

Quã ob causam qui ex balneis furatus est:aut ex palestra aut ex foro aut ex aliquo eiusmodi loco morte mulctatur:qui autem ex domo priuata furti pciũ duplũ exoluit.an qa in domibus rẽ custodire melius possumus.nã & paries firmus & clauis est:& familiaribus res demesticæ curæ omnibus sunt ut tuto seruentur. At in balneis cæterisq̧ publicis locis facilis cuiq̧ facinoris perpeteratio est.nil enĩ ad custodiã satis qui sua pouerit hẽt pter oculos.Itaq̧ facultas datur furãdi.etiam si aspe

ctum paulisp diuterit. Quãobrem legum auctor ratus sua ipsos custodire satis nõ posse legẽ ad hibuit minitantẽ acerrime uitam futuram nemini qui furtũ publicis locis cõmiserit. Itẽ ĩ domo penes dominũ ipsum est quẽ uelit recipere & cui minus credat cauere. At ei qui in balneis quicquã posuit prohibere neminem licet, nec ingredi nec ĩgressum uestẽ suam ibi deponere unde surreptu rus sit, sed ꝑut libitum est, eodẽ in loco surrepturi & amissuri amicula ꝑmiscue iacẽt. Quapropter legũ auctor hoĩs rebus qui sua ſptõte furem suam in domũ excepit: sibiq; errauerit nõ magnis ad modum supplicis censuit consulẽdum. His uero qui cõem belnearũ additũ cõuersationẽq; habeãt necesse est: suppliciũ furti grauissimum ꝑsidio statuit: Itẽ qui locis quorũ aditus oĩbus patet furtũ comittũt: oĩbus patent, eo aĩo esse ut & uitæ seruati ne sui quidẽ cõmodi gratia ꝓbi esse unquã ui deri uelint: utpote qui frustra se ꝓbos apud eos ementiantur:: qui rem norũt. Iã ergo palam suam nequitiã prauitãtẽq; exercre in cipient. At qui uni tm̃ palam fuerint dissuadeř uel pecunia uel re aliqua conantur ne facinus patefaciat. Quocirca nõ tota uita hi praui perseuerent. Itaq; legũ condi tor danna his leuiora ꝑscripsit: Itẽ ea potissimũ delicta dedecus reipu. afferunt q̃ in conuentibus collegiisq; publicis cõmittunř: ut ecõtra honorẽ cõparant sũmũ ea maxime quæ integre publice agunt. Ita eni fit ut ciues & sibi & cæteris cõspicui sint uirtutẽ pre se ferre & colere. Atqui eiusmo di furtis nõ solũ priuatim qui suũ amisit detrimãto afficiř: uerũetiã tota respu. cõuiciis lacessitur: & maledictis. Igiř dãnis merito grauioribus is puniř qui locis publicis q̃ qui priuatis in ædib⁹ fur tum egit. Itẽ qui ex domo priuata rem suã amiserit: sine ulla contumeliosa affectione domi manẽs suum perferat casum. At qui in balneis aut alio id genus loco amisere ægre inde nudi discedunt & plærisq; oẽs irrideňt: quod lõge molestius q̃ rei iactura est. Qua de causa legum lator dãna his sta tuit grauiora. Quinetiã alia cõplura simili rõne leges ꝓcipiũt ut q̃ hoĩ magistratu ꝑdito maledixe rit grauiter mulctari q̃ priuato nullo affici detrimẽto & recte q̃dẽ. sic eni nõ tm̃ in magistratũ de liquisse qui maledixit iudicař: sed in rẽpu. etiã cõtumeliose egisse. Pari sane rõne & qui in portu fu ratus est: nõ solum priuatim offendisse: uerũetiam reipublicæ dedecus aduexisse putatur: hæc eadẽ uel in cæteri reddenda ratio est: ubi aliquis sit publicus conuentus & compitũ.

Cur si iudicũ sñiæ pares aduersariis fiãt: reũ uĩcere solitũ est. An q̃ reus nullo ab aduersario detrimẽ to affectus sit: sed suffragiis paribus uictor euaserit.

Cur super furto dãnũ capitale statutum est. super contumelia quæ grauior iniuria est æstimanť qd pati suo corpore: aut quãtũ soluere debeat: qui deliquerit. An ꝓpterea q̃ agere cotumeliose huma na quedã affectio est oẽsq; homines plus minusue eius participes sumus. At furari nulla necissitate humana cogimur. Adde quod q̃ furtum commiserit idem ager quoq; maluerit contumeliose.

DECIMANONA PARTICVLA Q.VAE AD ANIMI RATIONALES VIRTVTES PERTINENT.

Vr hoĩes qui ingenio caluerunt: uel in studiis philosophiæ, uel in repu. administran da: uel in carmine pangẽdo uel in artibus exercẽdis melãcolicos oẽs fuisse uidemus: & alios ita ut etiã uitiis atre bilis ĩfestarenť: ceu inter horeos de hercule ferť: hic. n. eaipsa fuisse natura putať: & morbũ comitialẽ sacrũ ab illo & herculeũ prisci nomi nauere. Puerorꝝ quoq; motio mẽtis idẽ hoc explicat & eruptio ulcerũ qui mortem interdũ antecedit. Id eni plærisq; atra bile cõsistit: & lysandro lacædemonio proxime ante obitũ genus id ulcerũ emersit Adde aiacẽ & bellerofontẽ: quorꝝ alter penitus ad insaniã ꝓru pit. Alter loca ꝓseqbař deserta. Vnde illud Homeri. Ast hic quãdo etiã diis grauior oĩbus errat. In cãpos solus latos: ınq; auia rura. Ipse suũ cor edens hominũ uestigia uitãs. Quinetiã plerosq; alios ex heroũ ordine mordo eodẽ laborasse cõpertũ est. Annis uero posterioribus. Empedoclẽ Socratẽ Platonẽ: alios cõplures uiros insignes hoc fuisse habitu nouimus: atq; etiã partẽ ordinis poetarum ampliorẽ. Nã & multos id genus hominũ morbi ob eiusmodi habitũ corporis exercent. & aliqui suapte natura in eosipsos affectus ꝑspicue uergũt. oẽs tm̃ fere ut dictũ iam est. natura huiuscemo di extitere. ergo causam primũ exẽplo haud sane ĩcõmodo uini capiamus. Vinũ eni ĩmodicũ tales maxime hoĩes reddere uideř: quales melãcolicos esse affirmamus: moresq; uarios id cõdit cũ bibi tur: ut iracũdos humanos misericordes audeces: quorꝝ nihil mel aut aqua au lac: aut eiusmodi ali quid efficere põt: intelligi plane q̃ uarios reddat hoĩes licet. Si quis potãte ipsum enimaduertat ut gradatim euariat. Vbi eni uinũ hoĩem frigentẽ taciturnũq; a sobrietate accepit paulo liberaliori pocula refouet excitatq; ad uerba. Tũ largiori potu uerborꝝ uberẽ: eloquẽtẽ fidentẽq; reddit post hac ꝓcessu potãdi ampliori audacẽ propensũq; facit ad agendum. Deinde plenius amplificato: in contumeliã & petulentiã uertit: mox ad insaniã ꝓpemodũ accendit. Postremo nimio ex potu re soluit: stultũque agit in modũ eorꝝ q̃ a pueris morbo laborãt comitiali aut etiã eorꝝ q̃ uiciis atræ bilis maiorẽ ın modũ cõtinẽtur. Igiř ut homo idẽ inter bibẽdũ moribus ĩmutař uariis: uiniq; mẽ sura quadã idẽ crebro a se discrepat ita sũt qui singulis morꝝ generib⁹ adeo ĩualuerint ut aliorsũ

nequeant

nequeat cōmutari:qlis enim uinolentus hic est:talis quisq̄ alius factus a natura est.s.alius loquax
ut aliorsum nequeat cōmutari:qlis eni uinolentus hic est.talis quisq̄ alius factus a natura est.s.ali
us loqx ali⁹ mēte cōmot⁹ ali⁹ lachrymabūdus.nā tales uinū quoq; iformat.Ex quo illud Homeri Me uictū bacho lachrymas effūdere dicūt.Quippe misericordes iterdū reddunt:& alias efferri ali as taciturni.Sūt eni qui rursus taceāt:& maxime qui ex melācolicis mēte ferme sūmota cogitabundi eē soliti sunt.Quinetiā adamādū ꝓpēsiores uinū facere idoneū est.Indiciū ꝙ sæpe qui potat:uel osculari eos adducit:qbus nemo sobrius dare osculū uelit:uel qa deformes sunt:uel qa æta te ꝓuecti.uinū tamen nō longo hæc auget tēpore sed breui.Natura sane dum uita eduret:assiduis incrementis amplificat.Alii nāque audaces & temerarii:alii taciturni:alii misericordes:alii timi di per naturā & instituunt & augētur:qua sobres eandē esse causam constat qua uel uinū uel natura mores cuique inseminare possit:& augere.Cōfici nāque in dies ui caloris oīa soleat habitui igit naturæq; atræ bilis flat⁹ ciere datū ē.Quocirca uicia corpis quæ flatū p̄ se ferūt.illūq; dolores atræ bili meīci tribuūt & uinū uero flatus mouere nimirū pōt:q̄obrē similē ambo istæc sortiuntur naturā atra bile & uinum constat uinum eam habere uim e spuma q̄ excitat. oleum enim quis calidū nihil spumat.uinum large ampliusq; nigrum q̄ albū:qa calidus & corpulentius est.unde fit ut cupiditaē ueneris accendere uinū possit. quare nō inepte uenerē iūctā bacho autumāt & melācolici quoq; magna ex parte libidine affluentius concitātur. cōcubitus eni flatus copia agit: Cuius indiciū ꝙ pēnis ex paruo citissime molē augescit insignē. Nisi eni flatus nō ita extumescere pōt atq; qnetiā priusq̄ tps ꝓmēdi seminis sit uoluptas quædā gestiēs pueris adhuc oritur cum iam pubi ꝓpinqui testiculos ꝑlibidinē pruriūt.qđ.s.ob idipm fit qa flatus pmeatus trāsit q̄ postea humor pfert.Et semis quoq; in cōcubendo ꝓfusionē eiectionēq; a spu.ipellente fieri pspicuum est. igit uel i esculētoꝝ potulētoꝝ ordie merito eo libidinē mouēt q̄ locū genitaliū flatu implēt. Ex quo fit ēt ut uinū atri coloris talē hoiem reddat:qualis melācolicus flatu lent⁹ ē:qđ late in nōnullis patescit.sūt.n.magna ex pte duri uenisq; tumidi qbus atra bilis redundat. Cuius sane causa est nō sanguinis sed flatus copia.Sed cur nō oībus melācolicis aut fuscis colore iuecta duritas est:sed his tm̄ qbus uiciū amplius iualuerit alia rō est.Nūc de eo quod pricipio explicare maluim⁹agēdū est humoris id gen⁹ quā atrū bilē uocam⁹ ꝓtin⁹sese cōstātiæ naturæq; uniuersi corpis itermiscet cōfunditq;.Tēperamētū enī oē calidi & frigidi est:quippe cū ex his duobus natura & seruet & cōstet:quāobrē atra etiā bilis & calidissima & frigidissima reddi pōt.Pati nāq; istæc ambo eadē aptissima suapte natura est:ut etiā aqua tā & si frigida est:tū si satis cōcalefecta est:uelut quæ feruet calidior q̄ flāma ipse sentitur & lapis quoq; & ferrum ignita carbone calidiora euadunt:quæ quidē natura frigida nullū dubiū est.Sed de his dictū planius est ubi de ignis natuta & opera docuimus atra auteam bilis non per summa sed natura penitus frigida oīno ita se hēt.ut dictum iam est si modum excedit hominē facit artonitū.aut obturpentē aut anxiū:aut formidolosum. Sed si admo dum incalescit securitatē animi cantilenasq; parit & mētis alienationē & ulcerum eruptionem . & alia pleraq; generis eiusdem.parti igitur hominum maxime uictu quottidiano redundans mores nihilo īmutat.sed morbum melācolicū tantūmodo creat.at quibus habitu natura tali cōstiterit mox his multa & uara moꝝ genera exoriuntur ꝓut.s.alius aliā habitus intemperiem sortitus est exēpli gratia.in quibus multa & & frigida bilis est atra hi stolidi sunt & ignaui. in quibus ꝑ multa & calida hi perciti & ingeniosi amasii ꝓpensi ad oēm excandesentiā & cupiditatē.nōnulli etiā loq ciores . Multi etiā ꝙ ille calor sedi mētis in uicino e morbis uesaniæ implicātur aut instinctu lim phatico inferuescunt exquo sibillæ efficiunt & bacchæ & oēs q diuino spiraculo instigari credun tur.cū.s.id nō morbo sed naturali intēperie accidit.Maracus Ciuis syracusanus poeta etiam præstā tior erat dum mēte alienaretur at quibus minus ille calor remissus ad mediocritatē sit hi prorsus melancolici quidem sed longe prudentiores & quāq̄ aliqua in parte minus excedant multis. Tamē in rebus cæteris sunt oībus pstantiores alii in studiis litterarū.alii in artibus.alii in repu. magnum etiā ad subeunda pericula discrimē hic habitus affert quippe cū multi metu uarie moueant ob eā s.rē ꝙ ita se ipsi differūt ꝓut icidit ut uices eius habitus gererēt. hītus eni melācolicus ut morbos uarios creat.ita etiā ipse iæquabilis est quippe qui alias frigidus in modū aquæ alias calidus sit quā obrē cū formidolosum quicq̄ denunciatū est si habitus iusto frigidior sit timidū reddet iam enim metui aditū patefacit & metus ipse refrigerat ut ex his cōstat. q metu pculsi ob tremiscunt . Sed si amplius caleat metus inuectus ad mediocritatem reducet.tempabit.Intrepidumq; perinde homi nem seruabit.Quinetiam cum sponte molestiis animus tabescit.quod frequenter usu euenit ratio per quam similis est.Fit enim sæpenumero at angamur & animo sccumbamus. sed cur ita nullam reddere causam habeamus alias cōtra ut securitatem animi. gestiamus.Sed q̄obrē minime cōstat. affectus igitur tā isti q̄ illi superius explicati paulisper qdem cōsistere in oībus solent.oēs eni aliqd illius materiæ facultatisq; sibi itermixtū ꝓculdubio cōtinēt.sed qbus alte ampliterq; cōstiterit. hi iam moꝝ q̄litate quadā notescūt.& nominant ut.n.specie iterse distāt:nō qa faciē habēt.sed qa fa

ciem talē idest alii pulchrā alii turpē & qui nihil superuacui gerunt hi stata sunt forma sic etiam q leuiter habitu illo cōstant hi mediū tenēt.q plene hi iā dissimiles multitudini euadunt.Nam si oīnino metus bilis atræ habitus sit melancolicus admodum necessum est.si aūt quēdā in modū tēpetur.egregii singularesq; instituntˀ.hi tamē si parū suæ ualitudini cōsulūt. facile in uicia bilis atræ labuntur.alii parte alia sui corporis alii nāq; in morbū comicialē incidunt. alii attoniti fiunt alii uæhementissime anxii aut formidolosi reddūtur alii maiorem immodū sibi cōfidunt & sperant quod etiam.Archelao regi macedoniæ usu euenisse accepimus.Causam uero tam uariæ potestatis ipse habitus dat.s. ꝓut frigidus calidusue cōstiterit.Nā si ultra modū frifigidus sit.molestiæ anxietatesq; sponte sine ulla ratione nascentˀ. exquo mortē laqueo sibi consciscūt. maxme quidē iuniores interdum tamen & seniores.Multi etiam uinolēti sese interimunt.Nōnulli uero ex melancolicis ubi abunde potarūt dolent.& animo uæhementer succūbūt.calor etenim naturalis a calore uini extinguitur.calor autē qui eam cōtinet sedem qua speramus & sapimus facit ut securo animo simus.Qua de causa oēs ad uinolentiam usq; prōpto animo bibimus.Oēs animi spe bona uini copia afficit quēadmodū iuuentus adolescentulos.Senectus .n. parū sperare potest:iuuētus spe plena est.non desūt quos angor interpotandū eadē illa de causa cōpræhendat q̄ etiā post potū nōnullos occupat.qbꝰ igitˀ calore natiuo emarcescēte oritˀ ægritudo:hi sibi laqueū potiꝰ petūt q̄ re iuuenes potiusq̄ senes laq̄o se interimūt.alteris enī calor p̄ ætatē marcescit. quod naturæ agitˀ ordine. alteris p̄ uim ipsius aspectus qd̄ cōtra naturā est. Quibus aūt calor extinctus subito est.hi repēte se interficiūt.ut oēs mirentˀ.eo q̄ nullū indiciū p̄cesserit.Cū igitˀ atra bilis p̄friget ut dictū est uarias animi molestias anxietatesq; gignit.calidior autē cū est securitatē & lætitiā p̄stat. Quocirca pueri lætiores.Senes tristiores esse cōsueuerunt. alteri enim calidi alteri frigidi sunt quippe cū non nisi refrigeratio quædā sit ipsa senectus.accidit uero ut calor subito causis quoq; externis extinguatˀ quemadmodū quæ præter suā naturā candent.ceu carbones aqua super infusa extinguntur unde fit etiam ut sedata ebrietate nōnulli seipsos enecēt. Calor enim ex uino adiectas est quo extincto usu euenit illa perniciosa affectio. Et post coitum quoq; uenereum animo pleriq; omnes succumbunt reduntur q; tristiores.Qui tamen copiam excrementi suo cum semine effuderint hi lætiores hilarioresq; euadunt.quippe q sic excremēto & flatu atq; calore nimio leuentur cæteros tristiores demissioresq; sæpe uenus reliquit.eo q̄ parti necessarie aliquo subtracto refrigerantur. quod humoris eius paucitate qui effluxerit pater. Summa igitur rationū coligamus.homines melancolici uarii inæqualesq; ꝓpterea sunt.quia uis atræ bilis uaria & iæqualis est.Quippe quæ uæhementer tum frigida.tū calida reddi eadē possit.&quoniā uim eadem morū obtinet īstituendorum mores enim calidum cōdit & frigidū omnium maxime quæ nostro in corpore habentur.idcirco nos morū qualitate afficit.q̄dam informatq; ut uinū quod ꝓut plus minusue corpori intermixtum īfusumq; est uarios reddit flatuosum autē utrūq; est. & uinū & atra bilis. cūq; ratio sit ut portio quoq; aliq̄ tēperata illius inæquabilis ordinis habeatur statusq; mō quodā acqratur integræ habitusq; respondere calidior frigidiorue possint ob exuperātiā qualitatis hinc efficitur porro ut melancolici oēs non per morbū sed per naturā sint ingenio singulari.

Cur per aliquas sciētias habitum nos habere censeamus p̄ aliquas non.an habitum nōnisi per eas tātum adipisci putamur quibus uim inueniendi acquirimus inuentio enim ex habitu est.

Cur omnium animātiū homo prudetissimus est.utrū quia capite minimo est. s.ad sui corporis proportionem.an quia uariæ minimo est ob id enim ipsum capitis quoq; minutio accidit.& inter homines ipsos qui minori sunt capite prudentiores nascūtur q̄ qui sunt grandiori.

Cur seniores amplius mēte ualemus.iuniores ocius discimus.Qua natura parens & auctor oīum instrumēta nobis duo inseruit quoꝝ opa instrumētis extraneis uti ualeremus.manum in quā corpori dedit animæ mētem. Est enim mēs quoq; rebus a natura nobis īpartitis annumeranda uicem sane gerens instrumēti.Cæteræ oēs sciētiæ artesq; nostra opera sunt mētē ipsam opus esse naturæ fatendū est.Vt igitur manu nō iam inde ab ortu naturæ uti possumus. Sed cū ea natura absoluit perfecitq;. ꝓcedente nāque ætate manus suū opus maxime efficere pōt.ita etiā mēs quæ res naturalis est nō ꝓtinus sed in senectute maxime nobis cōtingit atq; tunc potissimū cōsumatur atque absoluitˀ.nisi detrimēto aliquo lacera læsaq; sit.quēadmodum cætera quoq; opa naturæ Posterior mēs uero q̄ manuū facultas accedit.qm̄ īstrumēta etiā mētis posteriora sūt q̄ manuū īstrumēta.ē cui mētis īstrumētū sciētia.mēti nāq; utilis scientia est ut tibicini tibia manuū instra res plæræq; naturales sūt natura aut ipa eiusq; res oēs priores sūt q̄ sciētia. Quoꝝ āt īstrumēta priora sunt facultates quoq; eorūdē priꝰ cōtigere cōgruū ē.his.n.crebro utētes conficere habitū solemꝰ & ista sic reciprocātˀ q̄ uicē hæc iter se gerūt.quoꝝ īsturmēta sūt.eandē ī strumēta quoq; ipsa iter se habeāt Vicissimq; q̄ īstrumēta iter se eādē illa quoꝝ sūt īstra.Mēs igitˀ ea de cā nobis seniorībꝰ potius cōtigit discimꝰ aūt ocius iuniores qa rē ferme nullā tenemꝰ.cū enim res plerasq; scimus.non æque præterea capere alias possumus quomō etiā meminisse melius ea ualemus quæ mane pri-

mum pcipimus.deinde pcedente die memoria hebetamur.quoniã multa iã preptatimus.

Cur homini potius q̃ cuiq̃ ex cæteris animãtibus credendũ est. Vtrũ ut Plato Neocli respondit q̃a homo solus oĩum animãtium nouit enumerare.an quia solus deos ueneratur & colit. an quia oĩum maxime uim obtinet imitandi.hinc enim discere.tam mnlta & uaria potest.

Cur nihil in eo delectamur quod triãgulũ duobus rectis pares angulos inter nos uel here spectamus: uel habiturũ speramus neq; in aliquo generis eiusdem nisi forte in speculatione ipsa delectãdum sit hæc tamen æquo modo iocũda sane sit etiam si tribus tectis aut etiam pluribus pares angulos habeat sed nimirũ tunc delectari est cũ aut ludis olymphiæ nos uicisse meminimus aut apud salamina nauali pugna hostes superasse.aut tale quid futurũ speramus non cum his ipsis contraria expectamus an in rebus istius modi delectemur q̃ uel fuerũt uel sunt cõsilio nostro aut omnino humano & opera.quæ autẽ natura lege incõmutabili ita esse uoluerat.hæc suæ tantũmodo rationis cõtemplatu nos alliciunt & ob oblectãt sed cũ rerum gestarũ per quã aduersa ratio sit efficit. porro ut quæ inde pfecta sint in parte lætabilia in parte tristia ueniant.Omnia autẽ lætitiæ tristitiæue ratione aut uitamus aut persequimur.

Cur medicus ad sanitatẽ usq; tantũmodo suã operã pstat. Primũ enim corpus extenuat dehinc siccat:tum sanitatem inducit.posthac nihil ulterius agit.Vtrum q̃ fieri nõ potest ut ex sanitate aliud quicq̃ efficiatur.an si qd fieri possit.ad aliã spectet scientiã afferriq; ptерea ex sanitate aliquid licebit. ergo si oĩa fieri uel ex cõtrariis uel mediis soleãt. cõstat ut illud ægrotet qđ uel siccius uel humidius uel tale aliquod est igitur ex minus frigido in minus ; frigidũ.Et postremo in iustã uicem caloris:uel siccitatis.Vel humoris medicus adducit transferens sese ex cõtraris aut mediis.dum ad eum deueniat habitum.qui sanitati accõmodatus est.ex quo quidem nihil esse natura fert nisi qđ medium ergo aliquid pterea facere potest.ut enim eatenus uenit.sic retororsum abire potest. Sed ars nõ istuc pfitetur semper enĩ qđ melius est id artis ratio & spectat & facit itaq; nec ulla alia nec ipsa reddendi ratio de sanitate quicquã aliud faciet.cũ uel nihil effici necesse sit uel rei destinãdæ cõtrarium quãdoquidẽ eadẽ est sciẽtia cõtrariorũ.ita uel in ædificandi ratione nihil est quod contrarium faciat.Nec uero ulla ars.alia est quæ ex hoc qcquã faciat Nisi ueluti ex parte quemadmodum suendiũ ratio ex proscisso calceũ reddit. fieri nãq; bifariã aliquid ex aliquo ita potest ut uel cum illud componitur uel cum destruit hoc consistat.

Cur hominẽ philosophũ differre ab oratore putamus. an quia philosohus in rerum speciminibus agitandis exquirẽdisq; suũ studiũ posuit. orator his rebus uersatur quæ cõsortes illorũ speciminũ sunt.uerbi causa alter qdem iniusticia sit nouit alter quis iniustus est. & alter quid tenor tirãnidis sit cognitum habet alter qualis ipse tirannus.

Cur genus id homini quod. Dionisiacos theonitas.i.artifices bacchanales aut histriones appellamus.improbis esse moribus magna ex parte cõsueuerunt. an qa minime sese studio sapientiæ dedunt:eo scilicet q̃ in artibus nscessariis magnã ætatis suæ partẽ cõsumũt. uitãq; plurimũ traducunt incõtinentẽ partim etiã cũ inopia.quod quidẽ utrũq; uicia & gignit & augetur.

Cur ueteres pmia certaminibus corporũ posuerũt sapiẽtiæ nullus quicq̃ statuerit.an qa iudices qđ ad ingeniũ attinet.uel pstantiores. uel nihilo deteriores nimirũ esse his debẽt. qui inter sese certant.quod si homines sapiẽtia excellentiores certare deberent pponereturq; pmiũ. arbritris sane sibi carerẽt.at uero in certaminibus gymnicis qsq; suo tantũ aspectu iudicare integre potest item auctor ille præmiorum tale suis hominibus certamem proponere noluit unde inimicitiæ seditiones q; maxime exorirẽtur.homines enĩ cũ in re sui corporis aliq̃ iprobatur. non moleste omnino fuerũt.neq; his infesti reddunt.qui ita indicarint.at si stolidores iudicati sunt iudicibus ad modũ ipsis succẽsent ægreque uæhemẽtissime ferũt quæ.qdẽ res seditiosa & stolida est.ad hæc pmiũ prestãtius esse suo certamine decet.itaque certaminũ gymnicorũ pmiũ optatius & prestantius quam ipsa cõcertatio est prudentia uero quod nã pmiũ pstantius esse possit.

Cur homo maxime.aliud intelligat.aliud faciat.an quia cõtrariorũ eadem scientia est.an qa mẽtis officiũ plura cõtingit appetitus in unũ tantũmodo pfluit. at qui homo mẽte magna ex parte uiuit & ratione:Bestie appetitu ira cupicitateque ducnntur.

Cur nonnulli pecunias acquirere:non impendere cõsuerũt.utrũ quod suis moribus uiuũt.an oblectamine quod in spe positũ est alliciũtur.

Quã ob cãusam qui grauter & suauissime dormiunt nihil sõniant an quia & sensus & intelligentia hominis tũc suo fũgi officio põt.cũ animus trãquillatur & requiescit. qua quidem requie uel ipsa sciendi ratio cõstare uidetur.quippe quæ animũ sistat atq; ex temeraria agitatione in trãquillitatẽ adducat cũ enim animus mouetur uagaturq; fieri nõ potest.ut aliquid uel sentiatur uel intelligat exquo fit etiã ut amẽtes sint pueri & ebrii & insani. facit etenim calor qui nimius in his est ut motu plurimo uæhementissimoqueiinquietentur.quo motu desistente prudentiores esse incipiunt:cum enim uis illa intelligendi sedata est .facilius sistitur.rerũque rationibus adsciscit. & qui

dem qui inter dormiendū sonniāt.nō alia de causa uidere sibi illa uidētur q̄ intelligētia cōstante re quiescenteq;.quod q̄dem sonno cōtingit leuiori.iactatur enim animus noster maxie in sōnis.calore.s.qui undiq; in partē se colligit interiorē atq; ita efficit ut plurima uæhemētissimaq; illa obstāte iactatione nullū interuenire sōniū possit. Nec putandū.ut animus tunc cōquiscat. & per se maxime sit.cū nullū sōnium trahitur. ut multitudinis opino est.Sed contra omnino incidit:ut qui in motu plurimo est.Nec paulisper quiescit.hic intelligere:nequit.Plurimus autē motus cū suauissime quis obdormiscit:merito ꝓpterea est q̄ tunc maxime larga caloris copia in partē contrahitur intriorem.animū uero cōcitatū non solū interuigilandum. sed ne per quietem quidem intelligere posse.argumentū illud etiam est q̄ insonnis quos cibo ingesto primos agimus nulla facultas uidendi sōni datur cū maxime accidit ut animus ꝓpter cibum ingestum cōcitetur.sonnum uero ipsum occurrit cū cogitantibus nobis & ante oculos rem ponētibus sonnus accedit:quapropter ea maxime sonniamus quæ agimus aut acturi sumus aut uolumus . de his enim maxime coginationesq; obueniunt. & qui instructi uirtutibus sunt meliora sonnia uident q̄ etiam uigilantes meliora animaduertunt.Qui deterius uel animo uel corpore sūt affecti deteriora cōcipiunt.quippe cum etiā affectio corporis faciat ad sonnii uisionem hominis enī morbo laborantis ꝓposita quoq; animi uiciosa sunt.atq; etiam ꝓpter corporis pturbationem animus quiescere nequit.Melancolici idcirco in sōnis crebro excitari cōsueuerunt q̄ calore largiore urgente animus moueri æquo amplius cogitur quod cum motus uæhemenētior sit merito dormire minime possunt.

VIGESIMA PARTICVLA Q VAE AD OCVLOS:AVRES NARES:OS:TACTVM VNIVERSAM FACIEM CORPVS TOTVM ATQ VE COLOREM PERTINENT.

Vr oculo perfricato sternutare cessamus.an ob eam rē humoris respiratio moueat lacrimā enim oculus perfricatus emittit sternutamentū humoris copia excitatur.an quia plus caloris minus corrumpit absumitq;.Oculos autem perfricatus plus caloris sibi acquirit q̄ nares contineant . Quamobrem etiam siquis nasum perfricuerit ipsum sternutanmentum desistet.

Cur uno oculo exquisitius cernitur q̄ duobus an quia plures motus duobus q̄ uno excitantur quemadmodum oculis peruersis multiplicem agitari motum certum est.ergo duorum unus motus non est unius unus & simplex:est itaq; efficitur ut exquisitius uno q̄ duobus cernat.

Cur homines irati oculis maxime erubescunt . pudefacti auribus an quoniam oculi refrigerantur eorum quos puduit.Pudor enim in oculis.est.nec respicere ualent quos pudor tenet: & timor quoque refrigeratio loci eiusdem est : calor autem in partem transit aduersam quæ posterior est. aures uero satis ex aduerso positte sunt itaq; pudore maxime erubescunt. iratis porro præsidium in eam partem tanq̄ uiolatam transmittitur quæ & sensu & motu facilior est.nam & in metuēdo calor eam ipsam maxime deserit.

Cur altero oculo apprehenso.alter cōstantius cernat.an quia oculoꝝ initia ex eodē dependent.cum igitur alter moueť cōe quoq; illud moueť initium.quo mouente alter etiā oculus moueať necesse est:quaobrē altero apprehenso uis illa cōis tota alteꝝ mouebit itaq; plenius cōtēdere poterit.

Quā ob causam qui cæci ab ortu naturæ sunt calui nunq̄ . efficiantur.an quia humor cū redundat in cappite oculos uæhementer infestat qua de causa q̄bus fluctiones oculos urgent uenas temporum ferro cādente medici tangunt quo humoris foramina obcæcenť atq; spissescāt & caput quoq; dissect acute obscalpere cōsueuere cū igitur humor excrescēs uacāsq; in capite oculis detrimēto sit fieri potest ut minus humoris in caluaria ob id ipsum cōsistat q̄a magna pte lapsus in oculos est & cū excremētis humorum materiaq; inuttili capillus ꝓueniat quæ quidem in capite cæcorum ab ortu naturæ large redundant.merito nunq̄ isti calui efficiuntur.

Cur homines qui oculis ꝓminātioribus sunt magis fumo infestantur.an quia fumus citissime oculis protendentibus inncursat.

Quā ob causam utrūq; aspectū simul diuertere dextro sinistroq; uersus . & ad nares demittere atq; etiā alterū dextrorsus sinistrorsusq; deducere possimus.Vtrūq; uero seorsum.alterū sinistrorsus alterū dextrorsus simul distrahere nunq̄ possumus . Quinetiam deorsum sursumq; hud q̄ quaquā duplex aspectus sit.ex eadem tamen origine .æquo nexus aptusque dependet.Vbi autem ita est. quotiēs alterū extremū mouetur.reliquū cōsequatur.eodē necesse sit. alterius enim extremi principium extremū reliquum est. Quod si res una simul ac eodem in tpe nunq̄ in partes aduersas moueri queat.nec aspectus ita moueri poterit.quippe cū ita cmittatur. ut extrema in partes moueatur aduersas. Siquidē alter sursum alter deorsum mouebiť.initiūq; sequi utrūq; necesse:sit qd' impossibile est.Oculorum uero limitas euenit.quia globi cōtinenť principio quo & sursum & deorsum.& altera uersus lubrico sese uertere possint. Cū igitur ita positi sunt ut situ inuicem simili respondeant.atq; medium teneat.mouēdi sese sursum deorsum latusq; uersus.eodēq; in puncto si

bi pupillā habeāt. Tunc situ integerrimo constāt. pcipueq; mobiles circūaguntur. & qui eodem in puncto pupillas. continēt limi quidem nō sunt. discrepare quā qui inter se post & aliis parte alba retracta. nigræ nō nihil occulitur mō eoꝝ qui sternutaturi sunt. aliis in angulū exteriorem nigra conuellitur. ut furiosis aliis in interiorem nares uersus incumbit ut tragicis laruis hominibusq; acerbis seuerisq;. Sunt enī contuitu graui cogitabundoq;. Quotiens uero situ dissimili globi positi sunt sed puncto eodem radii ꝑfluunt. aut situs similis est. sed punctū nō idem limis oculis hominem esse necesse est. itaq; hic suscipit: & oculos cōtrahit. Globū enī eundē in habitū collocare cōatur. atq; alterū firmū continet alterū agitat. haud enim fieri potest. quin limū sit. qui nō eodem de pūcto radior depromat. quippe qui dimotū cotuēdi principiū habeat. perinde ac ille cui res una geminari oculo suppresso uidet. ergo si oculus sursum dimotus est terminus īspiciēdi deorsum ē sed si oculus lapsus derosum est. terminus sursum habetur. Oculo tamē nno situ suo dimoto moueri quidem res una sursum deorsumue ob idipsum uidet. quia pupilla ita se mouet. sed geminari haud unq̄ uideri potest. nisi duplex conspectus sit peruertaturque ratio uidendi ita fit ut strabonib⁹ res eadem geminari uideat. Causam situs habet. eo. s. q; oculos nō suo medio nexus locatusque est.

Quamobrē qui cognomē lusciosi habuerunt litteras minutas scribere. cōsueuerūt. Mirū enim ut q̄ obtusis sunt oculis rēfaciant. quā eorū facere interest. qui acumine ualeant oculorū. Vtrum quia ꝑxime posita magna esse uidentur. illi autem oculis ꝑxime admotis scribere solent. an quia cōtractis palpebris scribant. fit enī per imbecilitatē ut si laxatis didulctisque oculis scribant. aspectus distractus passusque hebetescat si adductis. & cōiuentibus uniuersum depromptus acutius uideat. Quod tamen angulum informat exiguum efficit necessario ut exigue litteræ scribanrur.

Cur uno uidere oculo impatibilius sit. an quia minus animo qui ita cernit afficitur quo fit ut minus affectionis cōtrahatur.

Cur nōnulli post lippitudinem acutius uideant. An quia purificati oculi sunt. fit enim sæpe ut exterior densitas pupillæ aciē arceat quæ lacrima emissa laxatur. atque resoluitur. Quamoberm prosunt interdū q̄ mordēt & lacrimā euocant ut cepæ: obsunt quæ tantū modo afficcent ut origanū.

Cur distracta cōspectuum societate res una geminari uideatur. An propterea q; oculi utriusque radius non ad punctū idem deuenit ergo q; bis noster animus inspexit idem geminū se inspexisse existimat. Proximū euenit cū digitos mutatis uicibus implicamus: itaque aliquid tangimus. Duo namque sentimus. eo q; unum bis tangimus.

Cur sensus dexteri nihilo sinistris pstantiores sint: cū in cæteris omnibus dextra sinistris cōmodiora habemus. Vtꝝ ex cōsuetudine ita fiat. Statim enī cū nati sumus utrūq; sēsum excernere incipimus. Pars autē dextra exercitatione insuescere inquæ frugē euadere meliorem uidetur effici nāq; utrinq; dextri per cōsuetudinē possunt. An qa sētire affici est. Pars aūt dextra pstantior propterea est. quod eff. catior: & affici peruicatior q̄ sinistra est.

Cur in cæteris dextra suis sinistris pstantiora sūt sensus nullus dexter sunt sinistro īterrest. An q̄ parte sentidi utraq; pariter uti a primo natali die cōsuescimus. Adde tamen q; ratio sētiendi affectio quædā est dextrarū aūt partiū differētia in effiiciēdo nō patiēdo sita est.

Cur excitatio corporis incōmoda oculorū acumini est: An quia excitatio sanguinē efficiat sicciorē sicut etiā reliquū corpus. Siccitas aūt totā cutē indurat ergo uel eā qua pupilla ītegiturquaprpter homines natu in grādes obtusius uident oculi nāq; senū tunica dura simulq; rigosa teguntur itaque uis illa cōspiciēdi cooperitur. & delicescit.

Cur homines lusci cognominati qui obtuse uident. Literas scribere minutissimas possint cū rē minutam perspicere illi ualeant qui acumine oculorū pstāt. An quia cōspectu sūt imbecilli. palpebres cōtrahāt ī anhustū. Cū enī radius ꝑfluit uniuersus acuti⁹ explorare pōt. cōtra laxo diductoq; oculo diffūdit ob eāq; rē hebetescit ergo ībecillitas facit ut palpebras cōtrahāt ī angustū qđ cū ex angusto inspiciāt exiguā magnitudinē uideāt quātaq; uidēt tanta perscribant necesse est.

Sed cur iidē illi cōtractis palpebrts uideāt. An propter sui cōspectus imbecillitatē. Vt enī manū reb⁹ sæpositis admouent. Sic palpebras iuxta positis peride quasi manum adiiciunt. quod sane faciūt ut radius per locum sese depromēs angustiorē cōgestior ꝑfluat. Ne ꝑtinus ex paculo ꝑfiscīscēs distrahatur. Videt autē is acutius qui frequētior collectiorq; proderit.

Cur nō res una geminari uidetur. Cū ī latus oculū uertimus An quia cōspiciēdt pmordium eadam itē in linea situm est: Tūc enim res geminari uidetur cum illud mutatum sursū deorsumue est in latus uero nil refert nisi una etiam sursum moueat.

Cur in ratione uidēdi tantū fieri possit ut res una geminari uideatur. si quodammodo. inuicem oculi nocētur. in cæteris sentiēdi generibus fierit identidem nequeat. An etiā rōe tangendi cū digitos mutatis uicibus ī plicauimus. fit ut res una duæ sentiatur: in cæteris hoc idem fieri nequit. Quia cætera membra quibus. sensio administratur neq; foras uersus deducta. neq; bina tā inter se apta colligataq; suo funguntur officio. Fit ita in ratione uidendi eadē de cā qua in tangendo perplexis

ut dictnm est digitis: Tactus enim uisum emulatur & sequitur.

Cur oculus sinister nibilo imbecillior est: sed æquo modo atq; dexter uidere potest cum reliqui corporis partes omnes sinistre inualidiores q̃ dextre sint. An quia pars dextra in eo discrepat a sinistra ꝙ efficacior est non in eo ꝙ affici aptior. Videndi autem uires nō ut efficerent. Sed ut afficerentur comparatum a natuta est.

Quā ab causam cū cæteras intuimur res cōspectus noster fatiscit atq; deterior redditur. Cū ad uirides & herbescentes inspicimus, ut olera cæteraq; his similia recreatur: meliorq; euadit. an cōspectū in alba nigraue intendere minime possumus. propterea ꝙ utrūq; id genus coloris uidendi uiribus offici. colores autē illi q̃bus oculi: acquiescunt. mediū albi nigriq; obtinent. itaq; aspectus cum mediocri leniq; obuio afficiat̃. nihil debilitatur. imo uero corroboratur atq; reficitur. & forsam quē admodum cum corpora nostra uæhementer laborant deterius habent cum mediocriter optime afficiūtur: ita etiā oculi cū ad res solidas cōtendūt laborant. lassanturq; cū ad humidas mollesq; ꝙ nil sibi obstat passim oberant, & licentia perliquescunt cū ad uirides ꝙ istæ ut solide mediocriter sunt. ita satis humoris continēt. neq; ullo detrimēto afficiuntur, & ad imorandū in histe amplius inuitantur. eo ꝙ caloris huiuscemodi habitus modice se cōspectui offert.

Cur cætera melius utroq; oculo cernimus rectā uersuum uirgulam uno litteris admouenres inspicimus exq̃sitius. an quia radii oculi utriusq; non sine perturbatione in idem concidunt. ut auctores cōspiciendi rationum affirmant. itaq; cū uno inspicimus ad rectū conspectum tanquā regulam melius quod rectum est depræhendere iudicareq; habemus.

Cur fumus oculos potius infestat. an quia infirmissimi. sunt infirmissima nāq; omnia quæ corpori iterserta occulūtur. indiciū ꝙ acetum & quodq; acre carnē non exteriorem sed interiorem demordet. an quia laxiores refertiq; meatibus sunt. Conspectus enim per quosdam meatus ꝑtruduntur & excidunt itaq; quod his mordicissimū est. cæteris corporis partibus obuium subire densiora non potest. sed perreptat. & decidit æquo modo & cepæ & quecūq; oculos mordent. Oleum omnium maxime humorum id faciat. quia tenuissimū est ob eamq; rem meatibus se expedite insinuat acetum reiliquis partibus corporis pro medicamento est.

Cur oculus solus omniū mēbrorū non rigeat cum infirmissimus sit. an quia opimus est: nec carnis quicquā in se continet. Quod autem tale est securū manere a frigore potest. Haud euim audiendi sunt illi qui ꝑpterea rigere oculos negāt. Qui uis illa cōspiciendi ignis est. Nō enim talis in oculo iguis est ut calefacere ualeat.

Cur lacrimæ quas mœrendo emittimus calidæ sunt quas oculis laborando frigidæ. an quia frigidū quod incoctum crudūq; est. calidū quod concoctū. Langorem autē omnem ex cruditate profisci nullū dubiū est. Quod cū lacrima cruda eoꝝ sit q ualitudīe oculoꝝ laborāt nō imerito frigida est hinc medici sudorem frigidū argumentū grauis esse morbi existimāt. calidū cōtra decretoriū esse: & salutarē. cū enī uacās materia multa est: satis a calore interiori cōcoq minime potest itaq; frigidam esse necesse est. cum pauca est plene a calore uicta cōcoquitur. Morbos autem copia uacantis materiæ confici certum est.

Quare cū partes corporis nostri dextræ mobiliores sint oculis sinister expeditius quam dexter contrahitur. an ꝑpterea ꝙ omnia sinistra dextris humidiora sunt. Humidiora autem contrahi plenius possunt an dexter amplius efficere possit. Sinister uel ex se ut humidior obsequētior sit.

Quā ob causam cū & senex & luscus per imbecillitatē parum oculis naleat. alter proxime admouet si quid inspicere uult. alter procul abducit. an quia dissimilis eoꝝ imbecillitas est. Senex enī qa uidere nō potest. ubi minus radii coeunt. rem uidendā eo abducit ubi uisurus maxme est ꝑcul enim coire radii solent. Lusciosus ille uidere q̃dē rem istic pōt. Sed quæ nā rei cōspectæ caua sint. quæue excedāt discernere uequit. itaq; in his fallit̃ caua quippe & excedentia splēdore discerni maxime possunt. Quē quoniā ꝑcul percipere quēadmodū rei obuiæ ingruat nequeant proxime adducūt.

Cur homo solus: aut certe maxime animātium oīum oculis deprauet̃ per limitatē. an quia uel solus uel maxime comitiali morbo in tenera ætate laborat cū deprauari omnibus accidit.

Cur uni animantiū homini transuerti deprauariq; per limitatē oculi possint. Vtrū ꝙ oculos minimo interstitio discretos e directoq; positos homo habet perspici. idcirco menda in eo maxime possit. an quia cæteroꝝ animātiū oculi unicolores maxime sunt. Nec deprauatio sequeret̃. si uno quolibet colore preditus oculus esset. an quia solus ex oīum animātiū genere morbo comitiali rapitur: Quod genus morbi transuertere oculos sicut cætera etiam mēbra potest. Nōnullus tamē ut sero ab eo morbo uexari incepere sic lumina a sero deprauantur.

Quā ob causam manu præ lucerna aut sole obiecta melius inspicere possumus. an quia lcernæ splēdiue lux nostris occurens luminibus reddit suam ob nimietatem infirmiora. quippe quæ rē etiā sibi cognatā interimere ꝑ sua possit exuperātia. at uero manu ita arcēte. Nec luminū acies offici potest. & res uisui obuia nihilominus in luce posita est. Vnde fit ut & acies plenius agat & res ispe

ctanda nihilominus uideatur.

Cur manus dextra.& pes dexter a ſuis ſiniſtris differunt oculus & auditus nullo diſcrimine diſtant. an quia ĩmixta ſinceraqꝫ eleméta ſuſqꝫ deqꝫ ſunt.Diſcrimẽ uero ſitũ in his eſt. quæ elemẽtoꝝ coitu cõſtant.Sunt autẽ ſenſus iſti e ſinceris illis immixtiſqꝫ. Viſus ſcilicet ex igne.auditus ex aere.

Cur aures quæ omniũ maxime partium noſtræ faciei exangues ſunt.robore magis afficiuntur.ubi nos pudor appræhenderit.Vtrum ꝙ peregrinus humor partem adire inanem aptus natus eſt itaqꝫ cum calore per pudorem orto reſoluitur ſtatim ſe in aures colligit. an quia temporibus appoſitæ ſunt.Quo uerſus maxime humor confluit.Cum enĩ hominẽ pudet:calor ſe in faciem recipit.itaqꝫ ruborem adducit.aures uero minimo in ea profundo extant. Natura calidiſſimæ ſunt & coloratæ Niſi longe frigore rigoris obturpuerunt. ideo hæc ꝑticula omnium faciei particularis coloris eſt optimi. Quamobrem paſſus diſperſuſqꝫ calor ꝙ per ſumma res tenet rubicũdas reddere poteſt.

Cur urinãtibus aures dum inter mare ſunt :runpi ſoleãt.Vtrũ quia retẽtus ſpũs impetu cogit uæhemẽtiori.An ſi cãm hoc haberet:idem uel ĩ aere fieri poſſet.An ꝙ nõ cedit diſrũpi ocius poteſt.& a duriori q̃ molliori facilius.Quod itaqꝫ inflatum eſt minus cedit aures uero ut dictum iam eſt ſpu retento inflantur.Itaqꝫ ab aqua quæ aere durior eſt obtundũtur:offenſæ atqꝫ rũpuntur.

Cur urinãtes ſpongias alligare auribus cõſueuere.an ne mare per uim occurrens aures rumpat haud enim ita ſtipatæ impleri ut inanes exemptis ſpongis poſſunt.

Cur ſordes aurium amaræ An quia putri ſudore cõtrahuntur qui ſalſus amarus eſt.

Cur ſpongiarii ſuas diſſecant aures & nares. An ut ſpũm cõmodius reddãt hæc enĩ eſſe ſpirandi itinera uidentur.Laborare quippe difficultate ſpirandi eos affirmant. dum foras emittere animã nõ poſſunt.leuariqꝫ cũ propellentes extruduut. Mirũ tamẽ ſi reſpirandi aſſequi facultatem refrigerationis gratia neqant:Sed eſſe id neceſſarium magis uideatur.An merito plus in retinendo laboris ſit cum corpus extumeat diſtendaturqꝫ.Spũs uero foras ſponte efferri poſſe uidet̃.An ĩtus etiam tendere ita poſſit cogitandũ tamẽ æque uidetur Pleriqꝫ uero lebete demiſſo repirandi uiam urinatoribus moliuntur.Haud enim aquæ lebes ĩpletur.Sed aera ſeruat ad demerſum hominẽ uſqꝫ.Quippe qui erectus per uim dimittatur ut undiqꝫ æquali nutu deſcendat. Nã ſi q̃tumlibet inclinauit humore protinus interrũpente impleatur neceſſe eſt.

Cur nõnulli cũ ſuas inſcalpũt aures tuſſiunt.An quia ſenſus audiendi foramẽ cum pulmone cannaliqꝫ aſpitudine cognomĩato ſortitur . Indicium ꝙ bis ipſis repletis obſceptiſque homo ſurdeſcit Humoris itaque aliquid e frictioni iſta aurium liqueſcit:atque in cannalem quem modo diximus per foramen illabitur quod tuſſim mouere poteſt.

Cur ſiniſtra auris ocius magna ex parte ꝑforata cõſolidari q̃ dextera põt: quo circa mulieres alterã marẽ uocãt:alterã feminã.An quia partes ſiniſtræ humidiores calidioreſque ſint. Quæ autẽ hĩtu huiuſcemodi ſunt cõſolidari poſſint facilius Vñ in plãtis etiã tenellis:atque uiridibus coitus concorporãdique unio facilius agitur:& uero ulcera iuniorum promptius cõpaginantur q̃ ſeniorum. Argumentũ partes ſiniſtras eſſe humidiores ꝙ molliores ſunt.atque effœminatiores.

Quã ob cauſam pudefactis aures ſũme rubeſcant iratis oculi An quia podor in oculis refrigeratio quædã cũ timore ẽ. Itaqꝫ calor iure oculos deſerit Quod cum inde ſecedendũ ſit.locũ ſui capaciſſimũ petat neceſſe eſt qualis certo ſũme ſunt aures.Cæteræ nãque partes longe oſſibus oẽs cõpacte ſunt.Iratis cõtra calor in oculos totãque faciem reuocatur:ſed:compectior in oculis eſt unde licet albi eorum colori ratione.

Cur auriũ ſonitus accito ſtrepito ceſſet.An quia minorẽ ſtrepitus amplior pellit & eruit.

Cur ſi aqua lapſa in aera ſit oleũ , quo humor effluat inſtillamus nullo nãque humore alio effluere poteſt.Vtrũ ut quoniã oleũ per ſũma aquæ innatat:eique aqua præ lẽtitate adheret :effluãte oleo aqua etiã ipſa:effluat.An ut ꝑ lubricã autẽ labens aqua excurrat.oleum enim utpote lene facit ut propere labeſcere poſſit.

Cur minus aures urinãtibus rũpantur:ſi oleũ ſibi inſtillatũ hñtes in mare inrerrũpant.An ratio cur rumpi aures poſſint ante expoſita eſt.Oleũ uero in autes inſtillatũ facit ut mare ſupueniens relabi facilius poſſit.Quõ in parte corporis exteriori puncta fieri nouimus. Labeus autem ictum parti iteriori auris nullum inuehit : itaque diſrũpere non poteſt.

Quã ob cãm aures cũ exãgues adeo ſint:pudore erubeſcere poſſint . An res quæqꝫ ferri in eum ſoleat locũ qui ſui uacuus eſt.Cũ ergo ſanguis efferri ſurſum calidus uideat̃ aures maxime partemqꝫ in aniſſimã adit.Itaqꝫ rubore inibi afficit.Quod idem intelligendũ de generis etiã eſt.Adde ꝙ ternuiſſima cutis quæ diſtẽta eſt.ita fit ut rubor ꝑcidi in auribus ꝑcipue poſſit.

Cur nemo oſcitãs aurẽ inſcalpere ſuã audeat.an qa mẽbrana etiã ꝑ quã audimus inflatur:cum oſcitamus.Indiciũ ꝙ audiẽdi facultas tollitur cũ oſcitamus. Spũs enim ut in os ita etiã in aures interrũpens mẽbrarnã expellit:ac ꝓhibet quominus ſonus ingrediat̃ Quod cũ ita ſit ſi ſedẽ audiendi cum oſcitamus auriſcalpio tetegerrimus plurimũ mẽbranã ledemus . Ictus enim ad obiicientem reni-

tẽtemq; spũm non ad cedentẽ infertur:& mẽbranã abiunctã solidis esse certum est. Quare dolor ita moueri uulnusq; excipi facile potest.

Cur singultus sternutamento sedari queat. an quia non partis eiusdẽ utraq; ista affectio est sed rctuus uentriculi. Singultus uero refrigeratio cruditasq; spiritus atq; humoris pulmoni cõiunctissimi est Sedes aũt cerebri rem cum pulmone cõem sortita est Quod quidem ratione constat aurium: inter dum enim surditas accidit simul & morbus ipse aurium in pulmonis uicium transit:& nonnullis tussis statĩ mouetur suas scalpentibus aures. Loco autem sternutãdi rem naribus esse cum pulmone cõmunẽ respiratio docet. Quæ comunis utique est. Sternimus itaq; loco eoipso calefacto. Calorem aũt eius locus sentit inferrior. Cuius singultus est Calor uero uim obtinet & concoquendi. quãobrem aceto etiã retentioneq; spiritus finiri singultus leuior potest. Spũs enĩ retentus satis cõ calefacit. Vnde fit etiã inter sternutandum: ut spirandi retentio idẽ obducta efficiat:& conuenienter quoq; expientia superiori de loco educitur. Quippe cũ fieri nequeat ut quis sternutet nisi expiret. impetus itaq; spũm interclusum rumpit. dispellitq; qui singultũ ciere potest.

Cur siquis sternutaturus oculũ pfricauerit minus sternutet. An ,ppter q; q; sternutamentũ a quodã excitatur calore. Frictio aũt calorem ciere potest. Qui calor qm̃ locus quo sternutamus oculis in ,ppinquo est. alterum sternuendi calorẽ tollit. quemadmodum minor ignis ab ampliori emarcescit atq; absumitur.

Cur bis sternuere magna exparte solemus: non semel aut sæpius. An quia binis naribus sumus. Per utrũq; itaq; narẽ uenula partita discurrit qua spũs solet permanare.

Quã ob causam qui solẽ aspexerint sternutare magis cõsuerunt. An qa sol calefaciens mouet: perinde atq; qui nares penna sollicitant. Idem enĩ utriq; agunt quippe qui per motũ calefacientes ocius spũm ex humore eliciãt. Cuius excursio spũs sternutatio est.

Cur singultus sternutamẽto finitur & retentione spũs & aceto. An sternutamẽto: quia spũs cohibetur inferior atq; circumobsistit. Quẽadmodũ medicina parti supiori adhibita alius sentit ac imutatur. Spũs retentione leuiores tollunt singultus eo q; exiguus spirandi impetus si paulisper retinuimus ut in tussi desistit. Sic etiã singultu reprimit: cogit strangulat. Aceto idcirco sedatur: quia humor circumstans ac ,phibens eructandi licentiã in spiritũ per uim: arceri calefactoriã extenuat. Fit enĩ ructus cũ uentriculi humor recalescens inflat atq; cõcoquit. Singultus uero quotiẽs spũs uacans ab humore in loco spũi deputato retinetur. Hinc enĩ dũ enititur nec erumpere põt: distentionẽ inducit. quæ distentio apellata singultus est. Inde fit ut singultus ubi ialguimus oriatur. Frigus enĩ humorẽ spũi obductũ coangit spũs circũuentus exilit. Cuius cõmotio nõnisi singultus ẽ.

Cur aquam nõnullis frigidã infaciẽ fundimus: cum e naribus sanguis effluit. An ita calor intus se colligit: atq; circũobsistit qui sanguinẽ summũ reddit liquidiorem.

Cur sternutamentũ pro numine habetur non tussis neq; grauedo. An qa de capite mẽbroꝝ præcipue omnium diuino. Vnde cogitatio est suũ ducit principiũ. An quia cæteri illi affectus ratione morbi eueniant hic secus extitit.

Cur oculo pfricato sternutamẽta desistũt. An qa humor sic respirat lachrymã quippe oculus post frictionẽ emittit sternutamẽtũ autẽ humoris copia excitat. An quia minor calor corripi ab ampliori cõsumiq; potest. Oculus autẽ pfricatus plus caloris sibi acquirit q̃ sit quẽ nasus complectit. Hinc etiam fit ut nasum siquis perfricet ipsum sternutamentum desistat.

Cur eruptio cæterorũ ut flatus ut ructus sacra haud quaq̃ habetur sternutamenti sacra habita est Vtrum qm̃ cum tres partes principes nostri corporis caput thorax & aluus Flatusq; alui expiratio sit ructus uentriculi sternutamentum capitis quæ pars sacra pcipue est. spũm hinc exeũtem ut sacrum ueneramur & adoramus. An quia spũs oĩs eruptio partes q̃s modo dixi melius se habere significat. Cũ enim minus sternere queunt: spũs erumpens ieuat ac mitigat. Ergo sternutamentum quoq; bene caput ualere posseq; concoquere indicio est. Cũ etiã capitis calor humorem spũmue conuincit tunc moueri sternutamentum solitum est. Quãobrẽ moribundos ĩterdũ sternutatorio excitamus tanq̃ si hoc affici nequeãt spes nulla salutis sit. Peride igitur quasi bonæ ĩ diciũ ualitudinis partis optimæ atq; sacerrime sternutamentũ adorant beneq; & augurantur.

Cur homo omniũ maxime aĩantiũ sternutare solitus est. An quia foramina sui corporis obtinet latiora per quæ spũs interrũpere põt: his enim spu ĩ pletis sternimus. Latiora aũt esse indicium quod omnium minime aĩantium hõ olfatu ualet foramina. quippe tenuiora sentiũt exquisitius. Quod latiores meatus plus humoris ac sæpius subeat necesse est. Quo in flatu sternutamentũ moueri solet. Talesq; homo maxime aĩantiũ habet: merito sæpissime sternuat pserti q naribus breuissimis ẽ Sic anim humor concalefactus celerius effluere cõuersus inspm põt. Cæteris uero præ longitudine narium ante refrigeratur quam effluat.

Cur sternutamenta quæ de medio noctis ad meridiem usq; moueantur damnemus' Quæ de meridie ad noctis medium approbemus. An quia cũ rẽ aliq̃ lex ordimur tunc sternutamentum potius

obseruandum sit. Itaq; cum rem agere proximis atq; inter initia sternuisse acciderit amouemur remque incœptam prosequi temperandum censemus Dies igitur & aurora & de medio usque noctis quasi inicium quoddam est, Itaq; omnino sum tantisp sternutamentum esse putamus temperamurq; sternutare ne pgentem quépiam ad agendum reuocamus: post meridiem uero atq; mediũ usq; noctis finis ueluti qdá é. Tépusq; illi cõtrariũ itaq; cõtrariũ itaq; cõtra tũc & existimat & agit.

Cur senes laboriosius sternutant. Vtrum q; his foramina per que spũs pmanare solet adducta atque cõnata sunt. an quia senes facile eleuare nequeunt: per uim demittunt atq; cõcassant.

Cur si spm quis retineat singultus desistat. an quia refrigeratio est quæ singultum in ducat qobré & q timét & qui algét singultiũt. Spũs uero retentus partem corporis calefacit interiorem.

Cur homines surdi e naribus magna parte loqui cõsueuerunt an quia pulmo eorũ uiciatus est. Surditas enim detrimentũ pulmonis est. Vox itaq; ferri expedite non põt. Sed quéadmodũ qui spirádi laborant: difficultate spiritum uniuersum suá ob ĩbecilitatem reddũt: sic uocem illi emittunt. Nituntur itaq; naribus etiam dum loquuntur qua uox protrudens sese sono p attritũ rancido illo profertur. Fit enim ut uerba per nares afformentur. cum pars nasi superior qua per palatum foramina patent caua est. Resonát ení tintinabuli instar ob claustri ĩferioris angustiam.

Cur sternutamétũ solũ nõ dormiétibus sed ꝓpe dixerim sp uigilátib⁹ fiát. An qa fieri sternutamétũ nõ põt nisi a calore q parté eá cõmoueat: q̃ effici solet. Ex quo facié soli obiicimus cũ sternuere placet. Dormiétibus aũt calor ĩtus circũ obsistit. Quáobré imæ dormiétiũ partes calidiores reddũtur spũsq; abũdat. Quæ qdé res causá etiá habet. Cur genitura ĩ sõnis præ libidine ꝓfluat. Merito igiť dormiétes nõ sternutamus. Cũ ení calor secedat capitis q eius ptis humoré natus mouere apt⁹ est quo ĩ aera extenuato sternutamentũ exultat affectioné cõsequété illá obuenire nõ posse cõsétaneũ é Crepitus tñ ĩferius ructusq; supius dormiétes magisq̃ uigilátes extrudimus. Quod ení uéter ĩflari in sõnis amplius solet accidit ut eius inflati humores loca sibi proxima adeant. eo namque nel a spu per quietem ex acito compelluntur. Retinere potius enim quá emittere potest qui sopitus est itaq; intus calorem contrahit. Atqui spiritum retinet deorsum ĩpellat necesse est. Quippe cũ ui ĩmũde ferri spũm pter suá naturá sit. Vnde fit etiamut perdifficile sit spũm retinere. Quinetiá cũ dormiamus hæc eadé rõ est. cũ ení uigilia motus sit: qui mébra sentiédi efficio accõmodata magis cũ uigilamus. exercet: cõstat sõnũ posse accedere cũ eadé illa mébra quiescũt. Cũ uero uis ignea sit quæ mébra corporis nři mouere possit & hæc ĩtus si cõtrahat circũsistatq; ĩ sõnis caput reliq̃ns qđ sésus cõtinet oés. tũc maxime sésũ sedes qescere possint. Quæ quidé res cám afferat dormiendi.

Quá ob causam ubi sternutauimus: aut minximus mébra nostra ĩhorrescere solent. An quia utraq; re illa uenæ aeris in anes redduntur. quem calidũ ante cõtinebát. Inanes aer extrinsecus alius subit illo frigidior qui ante in uenis fuerat quá sternutaremus: aut mingeremus quod cũ talis subeat aer merito facit ut membra inhorrescant.

Cur singultus sternutamento desistere potest. An ꝓpterea qđ singultus nõ quemadmodum ructus a uentre qui cibi conceptaculum est, sed a pulmone ꝓficiscuntur quod maxime refrigeratione aut rigore aut dolore aut medicatione superiore accidere solet q; enim membrum id calidũ sua natura est. Quotiens refrigeratum sit totũ admittere spũm non potest. Sed bullas quodámodo excitat. Quamobrem retento etiam spritu singultus finitur. Sic enim pars ista recalescere incipit: & aceto quoq; hausto desistit: quoniá uis aceti calefactoria est. Cũ itaq; calidũ quodq; concalefactum reddatur sedesq; cerebri foraminibus puia pulumoni rñdeat: efficiť ut retentio spũs quæ sternutationi antecessit repræssusq; desup illatus affectioné istá pulmonis mébri calidi abigere ualeant.

Cur hominis capillo crispo & tortili magna ex parte resimiores sint. An si crispitudo sita in crassitudine est & crassitudo nõ sine duritia cõstat: & durus sanguis calidior est. & calor materiá excrescere inutilem minus patitur & os ex uacáte materia consistit: & cartilago nõnisi os est merito diminutio nasi consequať. Indicium ætas adhibet puerilis. sunt enim pueri oés naso resimato.

Cur hoíes qui raris dentibus sunt uitam longe agere nequeant. An quia longe animantia uiuunt quæ dentiũ ordine pdita sũt nomerosiore: ut mares q̃ fœmię lõgius. Viri náq; diutius q̃ mulieres atq; in pecudum genere cæterorũq; animalium perspici identidem licet. Qui itaq; raris dentibus sunt: habere Quasi pauciores indicantur.

Cur dentes qui longe solidiores q̃ caro sunt frigus amplius sentiant q̃ caro. An quia meatibus nitũtur: infixi tenuibus quorũ exiguus calor celeriter a frigore uincitur mouetq; dolorem.

Cur dentes firigidum amplius q̃ calidum sentiant, caro econtra. Vtrum propterea q; caro mediocri temperaroq; habitu est: dentes uero perfrigidi sunt. itaq; rem frigidam sentire plenius possunt. An qm̃ meatibus cõtinétur tenuibus quibus calor inditus exiguus est itaq; re aduersa potius patiuntur. caro qa calida é ut nihil afficia frigido põt. ita calidũ cõpédio sétit Ignis ení q̃si igni adiicitur.

Cur lingua rerum index plurimũ esse potest. Ná & febris ardétioris & grandinum si quæ insunt: & pecoris uersicoloris uaria est. An quia humoris capiens est: & super pulmone posita. Vnde febrium

principium ducitur. Versicolorũ aũt ratio referri ad humorũ uarietatẽ debet. Inficit tamen id pmũ per quod humor primũ manat collaturq;. Cuius gnis lingua est. Grandines uero lingua propterea contrahit quod inanis spongiosaque est. Quippe cum grando ueluti uarus incõcoctus crudusque parte interiore corporis nasci soleat.

Cur lingua amara salsa & acida fieri põt dulcis nõ potest. An quod naturæ corruptiones isthæc sunt Constantiam uero ipsam naturamq; sentire nequaquam fieri potest.

Cur totidem coloribus lingua euariat quot cutis. Vtrum q ea quoq; in mẽbrorũ numero exteriorũ recipit q̃quã ĩ ore abdita ẽ. Verũ qa ptenui cute itegit uel minima ĩ ea uarietas dephẽdi põt. An q aquæ ratio ẽ quæ facit ut colores mutẽtur ligua aũt affici ex potione maxime potest.

Cur halitũ ex ore tũ calidũ tũ frigidũ reddere possumus. Quippe q frigidã efflemus: calidã uero exhalemus: Indicium quod manus ori admota exhalanti calefieri põt. An utroq; modo aer cõmotus calidus est. Sed quoniã q efflat nõ uniuersum aerea mouet sed ore angustiori extringit: paucum expirat. quod multum externi aeris excitat. Itaq; calor ori pfectus passus in eo suam exiguitatẽ delitescit. At qui exhalat uniuersum ob eamq; rem calidiorem expirat. Est enim efflatio spiritus strictim protrusus. exhalatio uero spiritus uniuersum profusus.

Cur si uæhemẽter uniuersũq; expirauim⁹ iterũ expirare neqam⁹ q idẽ ĩ inspirãdo ẽt accidit. bis enĩ ex ordine id facere neqm⁹. An qm̃ alterũ dilatio alterũ cõtractio loci ẽ. Iccirco q̃dã tẽus nõ usq;q̃q; ptarhi pñt. Cõstat igit ãbo uicissim fieri esse necessũ bis uero ex ordine posse neutrum.

Quã ob cãm cũ alius locus sit qua cibus potusq; transeũt alius qua sPiramus ubi grandiorem bucellã deuorauimus strangulemur. An nihil absurdũ idest. nõ enim mõ si alicuius interuentu locus spirandi stipatus sit uerũ & si abductus sit extrinsecus. æque imo magis abstrangulamur. Isthæc uero pxima inter sese posita sũt quo cibũ excipimus & quo spiramus quare ubi iusto amplius fructũ ĩcidit locũ spirandi proximũ addũt instringitq;: ut uia spũi omnis degenetur.

Cur hoĩes qui uirgulã suæ palmæ ductã per totã latituqinem hñt uitæ longissime esse possunt. An quia breuis ætatis in becillaq; sũt. Quæ artuũ bñficio carẽt ĩbecillitatis ĩdiciũ ætas prima atq; tenerrma affert. Vitæ aũt breuis testimoniũ dat genus oẽ aq̃tile quæ cũ ita sint coartata cõpactaq; oĩa cõtra sese hr̃e liqdo ẽ. Quo in genere illa etiã sũt quæ cũ ex natura artibus maxime careãt articulari tñ contigerit. Palmæ aũt partẽ ĩteriorẽ penitus carere articulo certum est.

Quã ob causam dũ longe spiramus uenter trahẽtibus adducitur: reddentibus diducitur atque repletur. Veri enim simile dixeris esse ut contra eueniat. an quia cum respiramus uenter adductis costis in imũ comprimitur. iccirco distendi in ampliorem molem folium instar appareat.

Quã ob cãm spirare necesse habeamus. an queadmodũ humor dissolui in spiritũ potest: sic spũs trãsire potest in ignẽ. Calor itaq; naturalis ubi bonã spũs partẽ in ignẽ cõuertit dolorẽ admouet atq; etiã meatus diducit & amliat. Quẽobrem ignẽ cũ spu expellere cogimur: quibus ex trusis meatus contrahunt atq; refrigerant. Itaq; dolor iterũ temptat. Rursũ igit aere trahimus atq; ubi post hac spirandi meatus patefecimus uoceq; reddimus igins iterũ orit. atq; iterum præ dolore spiritum reddimus. Idq; uicissim ordine ppetuo agimus: sicuti etiã palpebras agitare solemus ut corpus oculorũ refrigeretur afficeturq;. Et uero cũ ambulamus ingressui nostro attendimus. s. ex ordine gubernandi atq; regendi quem uis nostra intelligendi pcõmode astruit hanc ergo in modũ spirandi quoq; usum exequimur. Ingenio qppe trahendi aeris reddimus: atq; illico rursum attrahimus.

Cur inhorrescere magis solemus: cũ alius modo quodã nos tangit q̃ cũ nos ipsi taugimus. an qa tangendi sedes rem pelenius externã q̃ suam sentit. Quod enĩ natiuũ atq; insitũ est id sensum effugit. Quinetiã qđ claculo atq; subito fit: terribilius certe occurrit. Metus aũt refigeratio quædã est. at uero tactus extraneus quæ suo utrũq; id habet. Deniq; affici unũquodq; ab alio uel tantumdẽ uel magis aptum natura est. Quod etiam in titillando constat accidere.

Cur in aliis & pedum uestigus titillamur. an propter cutis tenuitatem, an quia tactus earum partiũ insolens est. ut etiam auris.

Cur non eiusdem in rebus inhorrescere oẽs soleamus. an queadmodũ nec in eiusdẽ oẽs delectamur Nec in eisdẽ angimur oẽs ita nec in eisdẽ oẽs horrescimus. Quædã enim refrigeratio æqua omnibus ratione inuehitur. Sed alii tamẽ cũ uestis rumpitur inhorrescũt: talii cum serra uel acuitur uel trahitur: alii cũ pumex secatur: alii cũ lapillus mola pfrangitur.

Quã ob cãm cũ æstas calida hiẽs frigidissima sit. corpa tactu frigidiora p æstatẽ sint q̃ per hiemẽ. Vtrũ qm̃ a sudore refrigerari corpa possint: q ut fieri per æstatẽ solet sic ab hieme alienus est. An quia in cõtrariũ tẽpori: tũ frigor: tũ calor circũobsistit. intusq; p æstatẽ calor refugit. Itaq; sudorẽ põt expromere per hiemẽ uero uim frigoris arcet & corpus perinde quasi terra euaporat.

Quænam causa pilos inhorrescere faciat. An merito cute cõtracta exurgant: quæ contrahi tũ a frigore: tum a plærisq; aliis affect*onibus potest.

Cur nemo seipsum ualeat titillare. An ne ab alio quidẽ titillet si rem psensit. Vel potius si ipm ui-

deat titillantem ergo minime titillari quis poſſit:ſi quæ tactio afferť nõ lateat. Riſus uero lapſus quidã & ſarudatio eſt qua cũ in ſede ꝓcordiorum qs uerberať ridet. Haud locus qlibet eſt quo ridemus.clandeſtinũ aũt oẽ fraudulẽtũ ẽ.Qua de cã ſit ut illa eadẽ res & moueat riſũ & nõ moueať.

Cur labris maxime intitillamur. An quia mẽborũ quod titillari poſſit non longe a ſede potiſſimũ ſentiendi abeſſe debet.labra autẽ eo maxime in loco poſita ſunt. Sed oĩum maxime locoꝝ capitis propterea titillantur ꝙ carne ex toto cõſtat quare nobiliſſima eſſe poſſint.

Cur ſiquis locũ noſtrarũ alarũ moueat in riſum cõtinuo labamur.ſi quã aliã moueat partẽ nullã poſſit ridendi cãm afferre:& quæ nã ratio eſt cur naribus penna tẽptatis ſternutamentũ moueať. An quia loca quædã uenularũ hẽmus: qbus uel refrigeratis uel cõtra effectis uenulæ ipſæ aut humectantur:aut in ſpũm ex humore diſſoluuntur. Quẽadmodũ ſi uenas ceruicis dormienti quis præmat.lætìcia itaqꝫ geſtiens concalefactio quædam eſt.Spm autem cũ redũdarit foras mittimus uniuerſum.Sternutamenti quoqꝫ ratio illa eadem eſt.Cum enĩ penna mouemus atqꝫ tepefacimus nares humor in ſpiritum ſoluitur quem mox redũdantem expellimus.

Cur ſæpenumero uſu euenit ut ingeſto cibo inhorreſcamus. An ꝙ cibus frigidiuſculus admiſſus eſt uincit principio magis naturalem calorem q̃ uincitur.

Quã ob cãm quod digitis uice mutata implicatis circumagitur duo eſſe uideatur. An quia duplici ſentiendi parte attingimus.Nunquã enĩ fieri poteſt ut lateribus digitorũ exterioribus utriſqꝫ idem cõplectamur & agitemus dum manu ordinem ſuũ obtinet naturalem.

Cur faciem effigiare conſueuerunt. Vtrum ꝙ quales nã ſimus ea ipſa corporis parte intelligi poſſit. an ꝙ ea præcipue qui ſimus agnoſci poteſt.

Cur faciẽ maxme ſudare ſolemus.Quæ carnis oĩno expers atqꝫ gracilis eſt. An ꝙ ea ꝓpenſiora ſunt ad ſudorẽ quæ humida laxaqꝫ ſunt.Caput aũt tale eſt.Quippe ꝙ humorem ſuũ plurimũ hẽat quẽ uenæ tendentes inde declarant.& deſtillationes quæ e capite uenire ſolent. erebrum item humidũ eſt & foramina capitis permulta capilli profecto foraminum multitudinem foras uſqꝫ productã latiſſime indicant.Sudor igitur non ex parte inferiore:ſed ex capite oritur. Quãobrem: frõs prima & maxime ſudat.Prima enĩ ſubiecta uertici eſt. Humor autem deorſũ nõ ſurſum fluit.

Cur alica plus aquæ recipiat q̃ triticũ unde cõfecta eſt. An ꝓpterea ꝙ alica farina quodãmodo eſt ſimila:farina aũt plus aquæ ibibit.moles enĩ amplior eius q̃ tritici eſt.Præſſius namqꝫ & cõſtipatius triticum eſt.An quod autem amplius eſt:plus id cape poteſt.An nõ ſolũ eaipſa de cauſa ita fit:ſed etiã calore quẽ intra ſe cõtinet & ſarina & alica efficitur ut bibatius hauriãt.quod enĩ calidum eſt humorem id efficatius ad ſe trahit & expeditius in uaporem conſumit.

Cur farina tritici maſſata ꝓtritaqꝫ longe amplior reddatur q̃ ordei.ſ.ex ꝓportione. An ꝙ altera multum humoris ſibi admittit:altera parũ Sed qua de cauſa plus admittat. Congruẽs enĩ potius dixeris:ut ordeacea bibatior ſit.Quippe cũ ordeum toſtũ: triticum non toſtũ ſit.An ꝓpterea ita fit:qa triturã pleniorem triticea partitur.Cuius cauſa eſt:quod partibus minutioribus conſtat.Fit igitur quaſi ut q̃tuplo partibus contineri poteſt minoribus tantuplo humorẽ ſibi largiorem admittat. quippe quæ ipſum humorẽ pro glutine ſibi capiat ut Empedocles quoqꝫ ſuis in pſicis diuerticulo quodã ait:Munus ubi larga cereris coniũxerat unda. Multũqꝫ humoris proinde abſumere queat.

Cur etiã igni mãdata maſſa tritici amplius augeatur q̃ ordei.An ꝙ humorẽ in ſe cõtinet indiſcretũ. qui recaleſcens extrudi neq̃at.hic ergo cũ in ſpũm tranſeat:nec ſeſe pormere peritur.atqꝫ ex maſſa ordei poſſit uidelicet propter tritici ſpiſſitudinem: ſpiſſius enĩ eſt quod partibus conſtat minutioribus.Idcirco extollit molẽqꝫ agit ampliorẽ.Ad hæc plus iſta humoris continet.Quo recaleſcente ſpũs prouenire ſolitus eſt.Ex quaqꝫ re autem pluris plus proficiſcatur neceſſum eſt.

Cur piſtorum cæterorũqꝫ officio fungentiũ frumentario:qui ordeũ attractãt imbecilli efficianť: & deſtillationibus infeſtentur.Qui autem triticũ corpore ſint bene hito. An ꝙ facilius triticũ concoqui q̃ ordeũ poteſt.atqꝫ ea re delibamenta inde manãtia eſſe faciliora neceſſe eſt.

Cur panis toſtus durior:tepefactus humidior reddi aliq̃tiſper poſſit. An quoniã cũ torreſit humor extruditur.itaqꝫ panis reliniquitur durior.Leniter autem cũ recaleſcit humor cõſiſtens ab igne diffunditur. Humidiorqꝫ proinde exiſtit.

Cur farina tritici reſicata minus cõſtipetur q̃ ordei.an ꝙ intercapedĩe uacant.quæ ex partibus conſtant minutiſſimis:& plura q̃ grauiora ſunt:cõpreſſa ſuapte põdere tantũdẽ occupant q̃ pautiora. Sed farina ordei craſſiulcula eſt.itaqꝫ ſiccata cõpeſci itaqꝫ in minus cõtrahi põt: ut quod minus eſt ſuo cõpreſſu plus illud cõſtipet in ſeipſũ capeſſatqꝫ:triticea porro particulis minutiſſimis iam conſtat. Itaqꝫ nõ ideo reſiccatur ut partes reddantur minores:ſed ut leuiores efficianť minuſqꝫ conſtipẽtur ſuo cõpreſſu & nutu.Natura enĩ grauior farina triticea q̃ ordeacea eſt.

Cur allia & cepæ quo ſicciora ſeruantur eo meliora poſſint euadere.Cætera autem deteriora.an ꝙ omnia iſtiuſmodi maxime plena humoris conficiuntur.Itaqꝫ terræ cõmiſſa ſicciora tẽperamento cõmodo germinare incipient adde ꝙ minus putrent:cũ ſicciora ſeruntur.

Cur allia & cepæ sole ex plantis recōdite germinare possint. an q̄ humore alimentoq; sunt refertæ Copia igitur aliméti est q̄ germé efficere queat. Idq; constat argumento tū squillarū: tum etiā bulboꝝ qui idem facere possūt. Crescere autem quodq; solet cum tempus uenerit.

Quā ob causam quæ aqua frigida irrigamus dulciora q̄ quæ tepida euadant. An q̄ sic interclusum calidū salsius est: ut calidius quod salsim. dulce auté ita contrariū ut frigidum est: & alimento oleribus humorem unde saporum genera oriuntur.

Cur allia cū excaulescuut: plenius q̄ recens edita olét: an q̄ recētia humoris multū adhuc extranei cōtinēt: quo fit ut uim suā integrā hr̄e neqant. Cū aūt decocta iā sunt: secreto humore illo in utili: Tum suū odorem sincere adipiscuntur: qui. s. acer est. Quinetiam cæteri nuper editi furctus diluitiores sunt: & cepas recētiores ob eam causam minus acres sentimns.

Cur furctusmyrtoꝝ nō cōditarū. magisq; folia defluāt cōditarū aūt reseruatarūq; alga ut fit folia defluāt fructus adhæreāt. an ita euenit nō cōditis qm̄ natura sancitū est. ut fructus pacta decoctione flacescant ac decidat. Quæ quidē decoctio repositis agi nō potest sed eatenus tm̄ efficitit ut alge uapor ꝓhibeat: ne humor fructus īmutet. Flia cōtra cū siccent decidūt. alga aūt ut salsa exiccādi uim hēt. Ergo nō idem foliis accidit arbori adhærentibus & cōditis modo quo dictnm est.

Quā ob cām cucumeres: cognomēto pepones optimi palustrib⁹ planis idest humidis fieri soleant: ut apud orthomenū & in ægypto. aquarū etenī uberē terrā esse ægyptū putamus. cū ergo cucumeres qui humidi sunt: & ob id orthenses ac rigui minime laudati locis palustribus q̄ madida sunt egregie fiāt. Vtrū q̄ ob terræ q̄ duritiā alti⁹ coguntᷣ descēdere. Solū nāq; limosū ac planū maxīe īdurescit. Qui aūt alti⁹īnituntᷣ meliores euadūt. an q̄ terrā siccā eē oportet. qm̄ cucumeres natura humidi sunt. Ita enī seqtur: ut p retractū in mediū ueniāt. palustris uero si plena altaq; sit. alimentum nec exiguū p̄bet ꝓpter soli altitudinē locūq; ipsū neq; nimiū quoniā solū resiccari necesse est

Quā ob cām ruta & nōnulla pigmenta odora sudoꝝ faciant fœditatem. an quoꝝ in odore gruitas est atq; acritudo hæc cū excrementiciis mixta humoribus deprauare odores possūt.

Qua de causa rutā fascinationis remediū eē aiūt. an ꝑpea qa tū effascinari se credūt: cū aut foraciter edūt: aut incōmoditatū aliquarū tenentur suspitionē. aut cibum hn̄t suspectū quē capiunt. itaque cum demensa eadē qui priuate sibi assumūt. participē intuentē quēpiam faciunt.

Cur ignis hoīem nigrū non reddit fictilis reddit. sol cōtra hoīem nigrore afficere pōt: factile nō pōt an nō eadē uterq; rōne agit: sed sol adurēdo nigrificat. Ignis fictilis replet: obducitq; fulgie: q̄ fauilla p̄tenui Dū carbones frāguntᷣ simul & flagrāt: cōtrahitᷣ homiem nigꝝ sol reddit mīme qm̄ solis calor lenis mollisq; est. & p̄ sua tenuitate cutē ipsam leuiter p sūma adurit. Quoniā itaq; carnē nō attingat. dolorē nullū pōt īfligere qm̄ urat nigrorē īuehit ignis ꝑfecto uel nihl tāgit uel intro irrūpit. nā ambusta quoq; ignis atra reddūntᷣ. Veꝝ hic nō ea tenus tm̄mndo urit quatenus calor ater se pandet & auget.

Cur hoīes cū senescūt nigriores reddantᷣ: an qa res oēs excepto situ nigriores cū putrescūt euadant: senectus aūt nō nisi quædā putredo est: ad hæc cū sanguis siccescēs nigrior reddi soleat merito senes sunt nigriores. Sanguis etenī est qui nostra corpora colore attingere ualeat naturali. Quam ob causam oleū sol cādefacit: carnē nigrificat: An qa olei terrenā eximit partē quæ uigrioris causa est ut ēt uinū sortis rōne terrenæ nigrū est. Carnē uero nigrā ꝑpterea reddit: qm̄ urit. Terrenum nāq; oē cū uritᷣ effici solitū est. Laus deo.

Calphurnius Marco Aurelio uiro clarissimo salutem:

PEtierā a te Marce p lr̄as Plutharchi ꝓblemata: rn̄disti quēadmodū ad oīa soles elegātissime: te illa & uidisse: & lectitasse: sed q̄ mēdosissima: pluribusq; in locis māca depssisses: dignū minime duxisset ut in bibliothecā tuā reponerentᷣ: ī quā nihil nisi qđ excultū sit atq; ornatissimū admittitᷣ: q̄ cū ab īpressorib⁹ nō aliter q̄ tu p̄dixeras accepissē Ioānis petri Lucēsis uiri utriusq; līguæ eruditissimi: p quē fideliter e græco ī latinū trāslata sūt: laborē irritū eē nolui. Quā obrē græco exēplari q̄primū in uēto q̄ta maxīe diligētia studioq; potuerim sic a me emēdata arbitror: ut illud acre iudiciū tuū: qđ tū lr̄arū studiis: tū reip. Venetæ grauissimis in rebus approbatissimū ē subire tuto possint: & a uoluminib⁹ tuis q̄ emēdatissimis excipi. Nā cū nr̄a ætate lr̄æ quæ superiorib⁹ annis penit⁹ erāt obrutæ: nūc uero. ut sic dicā: ab īferis paulū reuocatæ sūt q̄plurimos: & eos eruditos qdē assertores habeant: nemīnē tn̄ tibi p̄tuleri. qs. n. si ueꝝ admittitᷣ: te eruditior: qs sūma ītegritate cōstātior: qs oī uirtute singulariq; modestia præstātior qđ & plurib⁹ argumētis certū est: hoc uno tn̄ fit manifestius qđ uiros doctos ea charitate & beniuolētia ꝑseqris: ut in eos omnes amorē fraternū ostendere labores a qb⁹ si mutuo diligeris: amaris: coleris: ut si q̄ in re ope aliena īdigeāt: ad te tanq̄ ad saluberrimū portū cōfugiāt: teq; lr̄arū unicū p̄sidiū & decus appellēt. Suscipies igitᷣ dū impressum erit hoc opusculū quod certe eruditiōis plenū & ad pcipiēdos plures antiquoꝝ rit⁹ putile legētibus cēsebitᷣ: & eo maxime q̄ tua adhortatiōe a me recognitū in lucem p̄dire nō dubitabit. Vale musarum decus.

Plutarchi

PLVTARCHI CHERONEI DIVI TRAIANI PRAECEPTORIS GRAECORVM CLARISSIMI HISTORICI AC PHILOSOPHI PROBLEMATA EMENAATISSIMA.

VID EST quod noua nupta cum in matrimonium datur: ignem & aquam iubetur attingere. An ꝙ in elementis ac principiis eorum: alter maris: altera fœminæ locum tenet: & is principium motionis iniicit. illa uero subiecti ac materiæ uim habet. An ꝙ ignis purgat. Aqua uero circũfert ac lustrat. Vxorem uero puram & castã permanere oportet. An illud potius quod queadmodum ignis humoris expers. nec alit quicq̃ & ieiunus est atq; aridus. Aqua uero sine calore sterilis est & ignaua. Sic mas & fæmina nisi coeãt disiuncti languescant: & nihil efficiãt necesse est. Quoꝝ cõiunctio in matrimoniũ coeũtibus cõiunctum perficit qui deserendus non est & omnis fortunæ casus cõmuniter subeundus: etiam si nullius boni nisi ignis & aquæ participes inter se futuri sint.

Quid est qđ nec plures nec pauciores: sed qnq; tm̃modo faces in nuptiis accẽdũt quas Cereos appellãt. An illud ẽ qđ Varro ꝓdidit impatores tribus usi solitos eẽ ædilibus plures adhiberi: moris est aũt ut ab ædilibus q uxores ducũt faces accẽdãt. An ꝙ cũ plurimis in rebus numeris utãt: cum in cæteris melior ac ꝑfectior sit: & ad nuptias ĩpar numerus cõueniẽtior atq; aptior habebat. par enĩ numerus & ĩteruallũ suscipit: & eius paritas aduersat ac pugnat. Impar uero oĩno scindi nõ põt. sed si diuidat semp aliquid cõe relinqt. Ex oĩbus uero ĩparibs numeris qnarius potissimũ nuptialis ẽ. Tria enĩ primũ ĩparis locũ tenẽt. Duo uero paris ex quibus tanq̃ ex mare & fæmina qnarius commiscetur numerus. An illud magis ꝙ cũ lux generationis signũ sit: mulier uero nõ pluris q̃ quinq; uno partu natura potest edere. Iccirco ibidẽ utuntur facibus. An ꝙ deos quinq; præcari eos putãt: qui matrimonio cõiungunt Iouem adultũ: Iunonẽ adultam Venerem suadellam & in primis Dianam: quã etiam in partu & doloribus mulieres inuocant.

Cur Romæ cum Diane multe sint ædes: eam solum quæ in angiportu est: qui patricius dicitur uiros ingredi nephas est. An ob eam fabulam quæ dicitur quendam cum eo in templo mulieri: quæ Dianam salutatum uenisset uim attulisset: a canibus discerptum fuisset. Inde orta superstitione homines ingressu abstinuisse.

Cum in cæteris Dianæ tẽplis Ceruorum cornua plane affingũt in auentino boum tantunmodo suspendere cõsueuerũt. Quid ita? an id ueteris casus memoria: & recordatione fieri putãdum est. Ferũt enim in Sabinis Antronis coratio bouem insigni specie ac magnitudine natam fuisse: a diuino deinde quodam monitum. Si quis eam bouem in Auentino Diane ĩmolasset: factũ esse eius qui rem diuinam fecisset. Ciuitatem totius italiæ imperio potiri: hoĩem re credita ut bouem ĩmolaret statim Romã uenisse. Seruũ interĩ Seruio regi clã rem oẽm indicasse: illũ e uestigio Cornelio sacerdoti inperasse: ut Antroni antequam is rem diuinam faceret in tyberi se ablueret: rite præciperet Sic. n. eos qui litare uellent facere consuesse. Antronem cupide profectum lauisse. Seruium interim occupasse: ac Dianæ bouem ĩmolasse: & cornua templo affixisse. Hoc iuba monumentis mandauit & Varro. Nisi quod Antronis nomen Varro non prodidit: nec a Cornelio sacerdote sed ab edituo deceptum fuisse dicit.

Cur eos qui in agro extremo diem suum obiisse falso nunciati sunt. Si postea reuerterint ianua ĩdomum non admituntur: sed per regulas ascendẽtes intro seipsos demittũt. Varro. n. omnino causam fabulosam tradit. Dicit. n. bello Siculo nauali pugna cõmissa: cum eo prælio multos occidisse falso nunciatum esset: omnes postea reuersos breui interiisse. Vni autem ianuam ingredi conanti temere clausam obstitisse: nec cũ aperire conaretur potuisse: hominẽ ibi pro foribus cõsopitum in sonniis speciem uidisse qua super tectum perimbrices descensus in domum ac delapsus ostenderetur Quo facto fœlicẽ fuisse: & ad senectutẽ peruenisse. Inde posteris morem fuisse proditum. Sed uide ne hæc quoq; quodãmodo græcis ac nostris similia esse uideantur: nõ. n. castros putabant: nec illis omnino admiscebãtur: sed procul a tẽplis arcebẽt: quibus funus tanquã mortuis & exequiæ factæ fuissent: ferunt autem quendam qui hac superstitione huic religioni obnoxiũ teneret. Aristinũ nomine Delphos misisse qui deũ suo noĩe precarent: ut eũ quibus ob hũc ritũ difficultatibus teneretur absolueret: Pythiã illis respondisse: quæcunq; purpurea facere cõsuesset. Vbi omnia rite obiisset cũ diis immortalibus sacrificaret: Aristinum oraculo accepto: ac ꝓbe cognito sese quasi modo in lucẽ editũ mulieribus lauandũ obligandũ lactãdumq; præbuisse. Sic deinde cæteros oẽs hysteropomos appellatos facere instituisse. Sunt qui dicant morem hunc ante aristinum fuisse & antiquum morem esse. Mirari ergo non oportet: si romani quoq; eos qui semel sepulti mortuoꝝ numerũ tenuissent limen ingredi prohiberent. Quippe qui uel egeedientes rem diuinam faciunt: & sacrificio facto ingrediuntur: sed desuper per in pluuiam descendere iubebãt piacula plane omnia sub diuo obire consueuerunt.

Cur iſtititũ eſt : ut mulieres cognatos ore oſculentur. An ut multi putant: ꝙ his uini uſus iterdict⁹ eſſet: & iccirco ne bibẽtes laterent: ſed domeſticorum congreſſu redarguerentur oſculandi conſue tudo inducta eſt. An probabilior huius rei cauſa eſt quam ſcripſit Ariſtoteles. Illud.n.iam uulgatũ & quod iampridem hæroicis temporibus factum fuiſſe dicitur. In italia mulieres troianæ ut uidet̃ facere auſæ ſunt: Nam cum ad italiæ littus appuliſſent : & uiri ad unum omnes relictis nauibus in terrã deſcendiſſent naues incẽderũt quod diuturni ac longi erroris eas pertæſum eſſet & maris tæderet: metu deinde uirorum pauidæ propinquos ac domeſticos complexæ oſculando ac blande appellando ut cuiꝗ occurriſſent: facinoris conſcientia ſalutabant: hoc pacto mitigatis animis & in ter ſe reconciliatis: manſit poſtea cõſuetudo ut hac inter ſe comitate uterentur. An magis hoc tri butum eſt mulieribus quo ſimul & honore & poteſtate augerentur: ſi multos cognatos ac propin quos habere uiderentur. An quod cognatorum conubiis lege prohibitis: hoc comitatis genus ad oſculum uſque proceſſit: & hoc ſolum cognationis ſignũ: & cõmunicatio relicta eſt. Superioribus enĩ temporibus quæ ſe aliqua neceſſitudine attigiſſent: uxores non ducebant: quemadmodum ne nunc quidem ſorores ſed non ita pridem factum eſt: ut neptas uxoers ducere permiterent: Vir qui dam ſane pauper cæterum bonus: & in primis popularibus acceptus cum neptem cui dos ampla eſ ſet relicta in matrimonium accepiſſet. Locuplex ex eo & copioſus factus ẽ eius rei accuſatus iudi dicio multitudinis abſolutus ẽ: plebiſcitum deinde factum: ut in ducendis uxoribus ad neptes uſꝗ aſcendere liceret: ſuperior enim neceſſitudo prohiberentur.

Quid eſt quod uir ab uxore uxor a uiro dono aliquid accipe prohibetur. An quod ut Solon ſcripſit morientium donationes ratæ ſunt niſi quis inquit neceſſitate coactus: aut ab uxore perſuaſus. ne ceſſitatem.n. quaſi uim afferentem accepit. Voluptatem uero quaſi decipientẽ: ſic uxorũ donatio nes hac uirorũ ſuſpicione nõ caruerũt. An ꝙ uiliſſimũ beniuolentiæ ſignũ donatio ſit. Dant enim & alieni: & qui nõ amant: iccirco hoc dandi lænociniũ ex matrimonio ſuſtulerunt: ut nõ mercena rium ſed gratuitũ & ſpontaneum ſit hoc totũ amare & reclamari. An ꝙ ab aliis accipiẽdo coruptæ alienos admittunt grauiſſimũ uiſum eſt gratis ſuos diligere. An illud potius quod uiri & uxoris rẽ cõmunẽ eſſe oportet: nã qui quod datum eſt accipit. Is quod datum nõ eſt id alienũ eſſe cenſere di dicit: quo fit ut exiguũ inuicem dando totum perdunt.

Quid eſt quod a genero ac ſocero iiſdem aliquid dono capere non licet. An iccirco a genero ne for te per parentem munus ad uxorem redire uideatur a Socero autem quod qui nihil deſiſet eum ni hil accipere par eſſe uiſum eſt.

Cur ſiue ex agro ſiue pegræ domũ redeãt qui uxores domi habẽt aduẽtus ſui nũcios ꝑmittũt: an qđ hoc eius eſſe cẽſent: qui ſe abſente uxorẽ nihil ĩprobe facere ſibi ꝑſuadeat: de repẽte uero & inopi nato ſubuenire inſidiatoris: idcirco uxoꝝ expectationi ac deſiderio: bonis eas nũciis afficiẽdo: ꝗ ci tiſſime ſatis fieri ſtudẽt. an illud potius quod ſcire nimiũ auet. ſi ſaluas domi ac ſui deſiderio affe ctas ſint offenſuri. an ꝙ pluribus domi negociis in adminiſtrãda re familiari abſentibus uiris uxo res occupentur: & cũ domeſticis pleruũꝗ diſcordent ut his omnibus remotis iocũde ac tranquil le ab uxoribus excipiantur: de ſuo eas aduentu prius fieri certior es uolunt.

Cur deos ſalutãtes caput operiũt. Viris aũt dignitate ꝓditis & honore dignis. ſi quo caſu occurrerĩt caput aperiunt. Hoc enim illã quoꝗ dubitationẽ uidetur augere Nã ſi quæ de Aenea feruntur ue ra ſunt. ut ꝓtereunte. Diemede caput operiẽs rẽ diuinã fecerit rõnem habet nec repugnat ut quẽ admodũ in occurſu hoſtiũ caput uelemur: ſic amicis ac bonis uiris obuiã facti capita detegamus. nã quod ad deos ꝓtinet id ꝓpriũ nõ eſt. Sed caſu accidit & ab illo ſeruatũ poſtea mãſit. Quod ſi ali ud dicẽdũ eſt. Vide ne aliud ſolũ quærẽdũ ſit: quãobrẽ deos uenerãtes capita uelent̃. Alterũ uero cõſentaneũ eſt potẽtioribus enĩ occurrẽres idcirco capiũt aperiũt: nõ ut eis aliqđ addãt: ſed ut inui diã potius detrahãt: ne pares diis ĩmortalibus honores poſcere neue eodẽ cultu delectari uideãtur. Deos uero iccirco ſic adorabãt: ut aut operiẽdo capite ſeipſos humiliores redderẽt: aut metu: ne qđ ignominioſum ac triſte ĩterꝓtandũ alicunde auribus accideret. Idcirco ueſtẽ ad aures uſꝗ attolle bant. hoc aũt eos uæhemẽter uitaſſe. ex eo facile perſpici põt: quod oraculũ adeuntes aera pulſari: & ꝗ maximũ ſtrepitũ fieri uolũt: aut illud eſt quod caſtor dicit: mores romanos Pythagoricis cõ parãs geniũ qui uuicuiꝗ noſtrũ ineſt: deos qui extra ſunt rogare: & caput uelando ſupplicare ani mi ſcilicet uelamentum ac reuelationem per corpus quodã enigmagte oſtẽdẽtem.

Quid eſt quod Saturno capite operto ĩmolat. An ꝙ uelandi capitis ritum. Aeneas tradidit. Saturni uero ſacrificiũ peruetuſtum eſt. An illud potius quoniã diis celeſtibus ĩmolãtes uelãtut. Saturnum uero ſubterraneum & terreſtrẽ deum eſſe arbitrantur. An ꝙ ueritas occulti obſcurariue nõ poteſt Veritas autem parentem ac deum Romani Saturnũ habent. Sed quid eſt? quod cum ueritatis pa trem ducũt. An quod ut pleriꝗ philoſophi cenſent ſaturnũ tempus eſſe exiſtimant. Veritas autem tempore inuenitur. An illud potius ꝙ fabuloſa illa ſaturni tempora qui iuſtiſſimus omniũ fuiſſe dicitur. Veritatem maxime coluiſſe uerisimile eſt.

Quid eſt

Quid est q honori aperto capite ré diuiná faciút. An qa splendidú qddá & illustre & apertú ac late patens gloria.quá ob causam honestis ac bonis uiris caput aperiunt eadem adduci uidentur ut eius dem cultus cognomen deum eodem more uenerentur.

Quid est q filii qdé tecto capite parétes efferút. Filiæ uero nudo ac sparsis crinibus:an q pres tanq deos a maribus coli couenit quos tamé eosdé filias luctu psequi magis deceat:utriq; eni quod suu est lex tribuens ex ambobus qd oporteret & deceret efficit.an ea lugenti accómodata sunt q sunt inusitata: cósueuerunt aút magis operto capite mulieres ut uiri cótra apto in publicú pdire.apud Græcos eni si quod aduersi acciderit. ut mulieres tonderi.sic uiri comas alere cosueuerunt qd uiri tondere mulieres uero pmissiores habere crines moris est. An filios ob eam quá diximus causam uelari mos est.Nam ut Varro dicit:Fili sic sepulchris parentú obseruatur.quasi deoꝝ templis pari cultu utrosq; uenerantes.quoꝝ in bustis cú primú in os aliquod in ciderint:eú qui mortuus sit in deorum numerum relatú esse dicunt:mulieribus aút ne aperto qdem capite omnino est licebant. Est enim pditú memoriæ.So.Carbiliú primú Romanoꝝ oíum sterilitatis causa uxoré repudiasse Hunc secutus Sulpitius Gallus idcirco uxori núcium remisit. qd eam in caput uestem deducere animaduertisset.idem fecit.P.Sempronius.quod eius uxor ludos funebres spectasset.

Cur terminú cui terminalia faciút deú putátes:nihil ei animatú sacrificát.an qd termios Romulus agro statuit:quo pgredi:ac uicinos mulctare licitú esset : atq; oém agrum pprium existimare quo ut Leucó dicit hasta pueniunt. Numa uero Pópilius Vir ciuilis ac iustus:& in primis sapiens agri terminos cú finitimis cóstituit:& ipsis finibus terminú oís causa noíans qsi præsidé & amicitiæ ac pacis custodé ab omni cæde:ac sanguine & incontaminatú cóseruari oportere existimauit.

Quid est quod ancillis ædem Matutæ ingredi fas nó est. Vná uero tantú mulieres introducút:quá alapis cædunt.an qa hanc uná ita pulsari signum est seruas additu phiberi. Reliquas auté ppter fabulas repellút.Ino eni uirú ré cú serua habere suspicata filiú deperiisse dicit. Seruá uero Græci ex ætolia oriúdá fuisse dicút:noíe antipherá.Ex quo apud nos in Cheronea pro æde Matutæ ædi dituus lorú tenés pnúciat.Nó Seruá ingredi.Nó Seruú.Nó ætolú.Nó ætolé.

Cur apud hanc ipsam Deá suis quidem filiis bona nó optát.Cú nepotibus id tribuant: an quod Ino miti quodá & humano ingenio esse:& sororis filio mámá pbuisse.in filiis uero infœlix extitisse uidetur.an aliter potius:quod moralis & pulchra in primis cósuetudo:& multum inter necessarios beniuolentiæ comparás existimata est.

Quid causæ est qd pleriq; copiosi & locupletes substátiæ suæ decimá Herculei offerebát.an qd ille quoq; in palatino boú quas Geronæ abstulit:decimá ímolauit.an q romanos ab ætruscis decimari solitos liberauit.an hæc historiá:nec oíno uerá nec uerisimilé habét.Herculi uero tanq edaci & solédido plixe atq; opipare parabát & sacrificiú faciebant.An illud potius quasi odiosas ciuibus & molestias nimias diuitias cóminuétes & ut bonæ corporis habitudini ad súmú puectæ aliquid detrahétes eo pacto maxime coli Herculé existimabát qué idcirco luxuriá coercere & cópri mere delectaret : quod ipse paucis contentus tenuiter cótinenterq; uixisset.

Quid est q romani ianuariú principiú anni faciút antiqs eni tpibus martius primus oíum numerabat:quod cú multis signis pspici pót:tú eo maxime q qntú a martio & sextú.& reliquos deinceps usq; ad extremú a martio numerát.Decébré eni nouissimú appellát a martio.s. recéscétes : ex quo nunulli opinati sunt ueteres romanos nó duodecim sed decé mensibus annú cóplesse ; & ob eá ré quibusdá mésibus pluris q triginta dies adidisse.Sút qui monumétis mandarint decébré a martio decimú cóputari húc & deinceps subsequi Ianuariú.Februariú eé in quo & purgationibus utútur & mortuis parétát anno finiéte.Húc postea ordiné cómutatú eé cóstat:& ianuariú primú omniú numerari cœptú:quod primo huius mésis die qué kalédas ianuarias appellant:primi cósules exactis regibus creati sunt.Verisimilius illud qd qdá dicút:Martiú a Romulo primú oíum fuisse numeratú:q hó acer ac bellicosus atq; adeo belládi amore insanus.Marte satú se existimás parentis sui cognomé cæteris mésibus pponendum eé césuit.Numa pópilius deinde uir pacatus & pacis atq; ocii studiosus cú ciuiú aíos a bello ad agriculturá traducere cótédisset ianuario iter méses principatiú dedit.& ianú quasi ciuilé & agriculturæ magis q rei bellicæ studiosum ad súmos honores cultúq; puexit.Sed uide ne numa pópilius magis cósentaneú naturæ qtú ad nos attinet principiú anni sumpserit oíno enim eoꝝ quæ in circulo circúferunt nihil est quod natura: aut extremú sit aut primú sed lege factum:ut aliud alii statuát anni principiú:optime uero qui post hibernú tropicú annú inchoát cú sol finé ulterius progrediédi faciat rursus ad nos se recipit.fit eni naturale quodámodo huiusmodi principiú:quo & lucis tépus nobis auget.tenebrarú uero & noctis diminuitur.Priocipes deniq; & totius substátiæ flnxæ auctor proprius accedit.

Quid est q Floræ quá boná deá nominát omni floꝝ genere téplú exornátes mulieres domú myrtos nó importent.Præsertim cum ambitiosus cunctis germinum : ac florum uarietatibus uti soleát.an illud é quod a fabulatoribus dr Florá flauii diuinatoris uxoré fuisse.quæ cú uino cláculú

uberius uteretur dephẽsa myrteis uirgis ac flagris a uiro cæsam fuisse dr̃:inde factũ eẽ ut myrtus in eius ædẽ nõ inferatur. Vinũ tm̃ cũ mulieres ei bibãt:lac appellãt. An quod a multis tũ uero reb⁹ Veneris castæ ac pure sncrũ illud obeũt:nõ solũ enĩ uiros excludũt:sed cũ solẽne sacrificiũ faciũt qcquid masculũ est domo exigũt.myrtũ igitur quasi. Veneri dicatã religiosam habẽt. Nã quã nũc murciam uenerẽ nomĩnãt antiquitus ut uidetur Myrtiam appellare cõsueuerunt.

Quid est ꝙ latini Picũ uenerãtur:& eo uæhementer abstinẽt. An ꝙ picũ uxoris ueneficio mutatũ ferũt.auẽ deinde factũ oracula ædere:& interrogãtibus respõdere solitũ.an hoc cũ incredibile: tñ mõstri plenũ existimãdũ & altera fabula multo est uerisimilior. Romulo ac remo cum regis iussu expositi essent nõ modo lupã mãmas infantibus ꝓbuisse. Sed picũ quoq; ad infantes uentitasse atq; eos aluisse. Nã nunc quoq; locis nemorosis ac siluestribus in quibus crebro Picus appareat. Lupum uersari animaduersum est.an illud magis ut aliã alii deo auẽ:sic picũ Marti sacrũ putauerũt. Est enĩ natura fidẽs & elatus atq; audax rostrũ quidẽ adeo firmũ habet:ut robora subuertat: cum trũcũ sæpe pulsando ad medulã usq; ꝑuenerit.

Cur ianũ bifrontẽ esse autũmãt.sic enĩ eũ & fingunt & pingunt:an ꝙ græcus perræbus fuit: sic enĩ monumentis proditũ est is post eã cũ in italiam traiecisset:& apud barbaros cõsedisset. Linguã simul cum uictu cõmutauit.an illud potius ꝙ italos agrestes ac barbaros ad humanitatẽ uitæ cultũq; traductos:& agros colere:& rẽpublicã administrare instituit.

Quid causæ est:quod in æde Libitinæ quæ ad sepulturã ptinẽt uẽdere cõsueuerunt Libitinã nihil aliud nisi Venerẽ esse existimãtes:an hoc unũ ex Numæ Põpilii cõmentis fuisse putãdum est. Vt discãt hoĩes talia nõ aspernari:nec tanq̃ rem polutã aut sceleratam fugere. An ea re hoĩes fragilitatis & imbecillitatis humane admoneri putant:quod una & eadem Dea principium ac finem uitæ in potestate habeat quicpe quæ ingredientibus uitam uel de decentibus præsideat. Delphis enĩ epitymbiæ ueneris exigua sane statua posita ostenditur:ad quam.manes ad parentationes. & libationes & elicere & euocare consueuerunt.

Cur tria mẽsis principia: & dies quasi quosdam legibus ꝓstitutos habent: qui dierũ idem interuallũ in medio capiunt. An illud uerũ est quod iuba in historia scribit. Magistratus kalendis populũ uocare:& in quartũ diẽ nonas indicere solitos esse. Idus enim diem religiosum putabãt. An illud magis quod lunæ uarietatibus tempora describentes tris oĩno singulis memsibus lunæ mutationes fieri animaduertebant primã cũ soli congressa penitus ocultatur Deinde cũ soli radios ac lumen elapsa ab occasu incipit apparere. Postremo cum solaribus radiis collustrata plenilunium efficit Nominãt aũt lunæ occultationẽ cum.s.nõ apparet kalendas quicqd occulte fit clam fieri & celeri latine dicitur Primã uero nonas appellant iustissimo quidem nomine nouum uocant. Idus aũt aut propter speciem & undiq; collucentis lunæ pulchritudinem aut cognomen illud Ioui attribuẽtes. Sed certissimũ dierum numerum exequi non oportet:nõ ex eo quod parum abest calunniari. quandoquidem uel hoc tẽpore quo ad summũ astrologiæ peruentũ est. Inæqualitas tamen temporum mathematicorũ pitiam uincit:& eorum numeros supputationes sæpissime fallit ac fugit.

Quid est ꝙ postridie kalẽdas nonas. Idus nec quoq; exire. nec pegre proficisci cõsueuerunt.an ꝙ ut plurimi censent:& Liuius auctor.est post idus quintiles quas nunc iulias uocant. Tribuni militum eductis copis da aliam fluuium a Gallis superatis urbẽ funditus deleuerunt quem diem:cũ postea religiosum habuissent:& procedente tempore ut fit mos inoleuisset eadem supstitio tantũ ualuit ut diues postridie klendas:ac nonas similiter religiosi haberentur. An hoc multis modis absurdum est Alio enĩ die apud Aliã male pugnatũ est.quẽ Aliẽsem a fluuio nominãtes infaustũ habẽt Romani. Cũq; multi religiosi sint dies aut quaq̃ singulis memsibus homonii mos obseruãt. Verum unum queq; diem in quo tunc calamitas accidit ei qui postridie nonas & kalendas sequitur adsistere.ut omnẽ pari superstitione inuoluatur nullam uero similitudnem habere. Vide igitur ne quemadmodum primũ mẽsem diis cœlestibus consecrauerunt. Secundum uero inferis in quo & purgationibus quibusdam utuntur.& mortuis parẽtant:sic & dies alio quidem quasi auctores ac principes ut dictum est.tris. scilicet festos & sacros posuerint eos autemqui deinceps sequuntur. Diis manibus atttibutos religiosos & infaustos habendos existimauerim. Græci enim kalendis deos uenerãtes eum qui sequitur:Semideis ac demonibus attribuerunt. Secundus quoque crater Semideis.& heroidibus libati solet omnino numerus quidã tẽpus est. Principiũ ẽ enim unitas quã secutus binarius unitati aduersatur & parum primus est numerus.par uero indigens quidem in perfectum & indifinitum quem admodum rursus impar terminatus est & terminat ac pfectus est quo fit ut nonas quinto pot kalendas die subiiciant:Idus aũt nonis nono post die demum numerent:Terminant enim principia ĩpares numeri qui uero principia excipiunt.pares deinceps numeri.nec uim habent ullam nec ordinem quo fit ut his nihil agere instituãt.nusq̃ exeant aut pegræ.pficiscantur:quo loco illud Themistoclis impetere alienum nõ fuerit.diem qui postridie diei festu fuissent cum die festo litigasse:illũ.n.multũ negocii ac laboris habuisse:se autem efficisse ut quie-

te & ociose rebus partis pfruerétur hoies tũ dies festus.ne tu quidé uerũ dicis nisi eni ipse fecisse tu nõ fuisses.hoc Themistocles aduersus eos qui post eũ ab Atheniẽsibus iperatores facti fuerant dixisse fertur futurũ fuisse ut eoꝝ nemo cognosceret nisi ciuitaté ipse cõseruasset: qm̃ igitur oĩs studiosa peregrinatio atq; actio apparatus & administrationis indiget. Veteres aũt Ro.dieb⁹ festis nihil oĩno negocii agebát ut prorsus curabát:sed rebus diuinis penitus dediti erãt:idq; sic agebát. ut nũc quoq; sacerdotes rem diuiná facturi ꝑponere & edicere cõsueuerũt iure optimo statim.n: peractis festis exibant uacui omni cura ac negocio.nihil agebát quippe qui essent íparati:atq; illũ diem ea quæ uisui essent excogitãdo in apparatu cõsumebãt. An sicut etiã nũc factis uotis deo uenerari in tẽplis sedere ac pmanere cõsueuerũt sic nõ cõtinuo dies operosos diebus sacris & feriaſ subiiciẽdos putauerũt:& aliquid interualli intercedere uolebant.ꝑsertim cũ præter opinionem ac uoluptatem molesta ac grauia persæpe in uita accidere soleant.

Quid ẽ ꝙ in luctu mulieres albis uestib⁹ íduunt.an ut magos aiũt aduersũ orcũ ac tenebras instructos claritati ac luci seipsos cõparátes hoc facere putãdũ est:an quẽadmodũ mortui copus albis uestibus induanti & propinquos idé facere uolunt.Corpus autem idcirco sic ornát : quando animũ non possunt quem puꝝ ac splendidum deducere uolũt.quasi iam emeritum & magno ac uario certamine liberatum:An tenuitas his in rebus ac simplicitas maxime decet: infecte autem uestes tũ superfluitatem præ se ferunt tũ alegantiam ac sumptũ:Non enim minus aduersus nigrum quam pupureum colorem illa dici possunt:Dolosæ uestes dolosi uero etiam colores:duod autem sua spõte nõ arte nigrũ est.natura tinctum est:& opaco admixtũ uincitur.Solum igitur albũ sincerũ ac puꝝ ac minime inquinatũ est.Quare mortuis aptissimus defũctus enim Simplex quiddá factũ ẽ purũ & omni cõmixtione uacuũ:nihil plane aliud nisi quodá quasi tinctorio ueneno sic copore liberatus.Argis uero í luctu uestes albas íduunt:ut Socrates dicit aqua ablutas.Quid est ꝙ omnes muros sanctos putát portas nõ ité.An illud est quod a Varrone scriptũ est:Murũ quidé sanctũ haberi oportere ut pro tuendis mœnibus studiose ꝑpugnét ac morté appetát. Sic enim uidet & romulus fratré íterfecisse quod locũ sanctũ & qué trásgredi nefas eét trásire nõ dubitasset: & ꝑphanum reddidisset.Portæ uero cõsecrari idcirco nõ possunt ꝙ cum alia multa ad usum necessaria ex portare atq; íportare:tũ uero mortuos p ea sefferre cõsueuerũt:& quo qui ab initio urbes cõdũt: quátũcũq; loci ædificaturi sunt aratro attingũt cui marẽ boué ac fœminá subiũt:in mutoꝝ uero descriptione cũ portarũ spacia metiunt. Vomeré detrahũt ac sic aratrũ trásferũt quasi quicquid exaratũ sit sacrũ & inuiolatum futurũ esse uideatur.

Quid est ꝙ pueros & herculeũ iurát id sub recto facere ꝑhibẽt:& sub diuũ ꝑgredi iubent quod ut sub diuo faciá ideo exire iubẽt.an ea cá est quá multi afferũt.herculem non umbra atq; ocio sed labore ac ꝑiculis delectũ nõ domi sed foris ac sub diuo uitam egisse. an illud magis quod is deus non indigena.sed externus & aduena est habitus.nam nec Dionysiũ iurant sub tecto externum & ipsum deum.si quidem est.dionysius. An hæc quidem dicunt & ioco apud pueros adhibẽtur ut aliud ocultius agatur.nec pueri sed temere í suescát deierare.Sic enim Fauorimus aiebat:Hoc eni q̃si de industria morá efficit.& deliberandi dat spaciũ:Fauorinũ uero recte putasse nec cõe sed ꝑpriũ huius dei hoc quod fit existimasse ex his qnæ de hercule ferunt facile coniici potest.ferunt enim hunc in primis religiosum fuisse & ad iusiurandũ uerecundissimum quippe qui semel in omni uita iurauerit.idq; soli phylæo Augei filio quo circa Pythiá hoc iusiurádi genus Lacedemonis ꝑpo suisse.Satrus ac melius illis fore si absq; iureiurando affirmassent.

Quid est ꝙ nouam nuptam ipsum limé trãscẽdere nõ permittunt.An ꝙ qui primas mulieres rapuerunt sic eas domibus intulerũt:nõ ipse ingressæ sunt. An eo inuitæ ingredi uideri uolunt ubi pudicitiam sunt amissuræ.An ꝙ potius signũ est ipsam sua sponte domũ exitura nec suos relicturá fuisse nisi cogeretur quẽadmodũ ui coacta ingressa esset. Nam apud nos quoq; in boecia currus axem pro foribus comburunt significantes sponsam intus manere oporteret:tanq̃ eo sublato qđ eam asportaturum fuerat.

Quid causæ est ꝙ sponsam introducentes iubent dicere ubi tu Caius ego Caia.an ita cum uiro q̃si depascitur ut oĩa coĩa sint & pariter imperent:nec aliud his uerbis ostenditur:nisi ubi tu dominus ac domus compos sic ego domus domina atq; hæra.His auté uerbis & aliis utunrur cõmunibus quẽadmodum.Legulei.C.Seiũ Luciũ Ticiũ usurpare solent.& philosophi Dioné:Theoné.An magis ꝑpter Caiá honestá sane mulieré ac boná uni ex Tarquinii liberis collocatam:cuius in sanctæ templo statua ex ære posita est.inerant iampridem & Sandalia & colus pudicitiæ & industriæ suæ certa monumenta.

Quid est ꝙ in nuptiis Talasii nõmé crebro iactatur. An ꝑpter Lanificiũ quod q̃silũ uocát Romani.& sponsam introducẽtes pellem substernũt:ipsa uero colũ secum insert & fusum. Viri ante ianuá lana coronat:accingit.An illud uerum est quod historici tradiderunt.Adolescenrem quẽdá in rebus belicis strenuũ:& in primis præclarum:& alioquin uirũ obtimũ Talasium nomine Romæ

fuisse. sed postea qui. Romani. Sabinorum filias que ad ludos uenereāt de cōposito rapuissent. Virgo egregia specie. Talasio ferebatur a popularibus quibusdā & Talasii clientibus clamitantibus quo tutius eā auferēt. nec quisq̄ accedere. qui eā abstraeret uiolaretq; puellā Talasio ferri. Reliqua igitur multitudo Talasii honoris causa bonis oībus ac uotis puellam ꝓsecuta ad Talasium deduxerunt: ex illo qm̄ nuptiæ fœlices fuissent sollēne permāsit ut quēadmodum: Græci hymenæum ita. Latini Talasium omnis causa in nuptiis nominarēt.

Quid est quod Mai mense circa pleniluniū de ponte subiicio simulacra in Tyberim iacentes argeos que deiciuntur appallant: An quod antiquis tēporibus barbari ea loca incolētes græcos quos cæperāt eo pacto interficerent. Herculē uero postea admirati ab hospitiū & extrenorū cæde abstinuerunt. docti ab eodem ut ueterē morē ac superstitionē imitantes effigies ī flumē abiicerēt. nā ueteres Græcos oēs argiuos æqualiter appellabāt. nisi ꝓpter uicinitatē argiuos arcadū hostes. Euander existimans qui patriam fugiens ibi consedit odium & amicitiam retinuit.

Cur ueteri more nemo foris cœnitabet præter tiberos qui ætate puerili essent. An Ligurgus ut modeste nō intemperanter & beluarū more: hoc pacto quoq; pueros instituit ad philitia deducens sed uerecūde ac prudenter uoluptates attingerent. cū maiores natu spectatore ac magistros haberent Nec hoc quoq; minoris faciendū quod in libertorū conspectu uerecundiores multo parentes se exhibent & modestiores. Nam quemadmodū præclare a Platone scriptum est. Vbi senes impudentes sint. Adolescentes quoq; turpissimos esse necesse est.

Quid est quod cū cæteri Romani Februario mortuis īferias mittere & parentare cōsueuissēt. Decimus & Brutus: ut Cicero scribit: id Decembri faciebāt: hic enim fuit qui primus Lusitaniā īuasit quippe Lythan Flumen primus traicit. An quēadmodū uesperi & mense exacto multi parētare cōsueuernnt. Sic in fine anni mense nouissimo mortuos honore & inferis prosequebantur. Est autē omniū mensium December extremus. An ꝙ diis inferis honor redderetur quod eum fieri tempestiue uidetur: cū fructus oēs maturitatem sunt consecuti. An ꝙ cū sementē instituentes terrā subīgunt inferorum meminisse maxime oportet. An aliud potius quod is mensis. Saturno a Romanis consecrattus est quē īferorū deorum numero habeant. An ꝙ Saturnalibus quem diem. Romani maxime colūt: quo uoluptari ac genio plurimum uacant. Harum rerum nonnullas mortuis primitias in partiendas putauerunt. An solum hoc mense. Brutum parentare solitum omnino falsū est Nam Larentiæ mense. Decembri ad eius sepulcrum libantes inferias faciunt.

Quid est ꝙ Larentiā uulgatissimū scortū tantope uenerant. Alia est enī hacea Larētia quā Romuli nutricē esse ferūt. huius enī diē festū mēse aprili agūt romani hāc aūt flauiā cognomēto appellatā dicūt. Nobilitata est hāc ob causam edituus quidā herculis ocio ut uidet abūdās: ludo ac texeris diem cōterrere solebat: sed cū forte ita accidisset: ut q̄bus cū ludere cōsueuerat eoꝝ adesset nemo: ociosus ac tristis deū ut secū luderet ꝓuocauit ea lege: ut si uicisset aliquid boni a deo nācisceret. Sinautē uictus fuisset ipse deo cœnā præberet insup speciosā adolescētulam qua cum consuetudine Herecules haberet deo cōpararet propositis tesseris cum & suam & dei uicē iecisset superatus est . ex prouocatione igitur opiparam deo mensam parauit: & Larentiā publicū: tum tpis scortum adhibuit. & in templo discūbere iussam clausis foribus reliquit. Ferunt aūt noctu cū muliere cōgressū nō humanitus ubi illuxisset mulierē in foꝝ progredi iussisse & cuicūq; primo occurrisset hinc aīum adhibere: & amicū sibi adiungere Larentiā statim surrexisse hoī locupleti occurrisse natu iā grandi ac cælibi: cui Taurutius nomē est: qui mulieri matrimonio cōiunctus & uiuus rei familiaris ꝑtātem ei fecit: & moriens testamento heredem reliquit.

Quid est ꝙ portā unā fenestrā appllant apud quā fortunæ thalamus qui dicitur positus est. An qa Seruius Rex secūdissima fortuna usus cū filia rem habuisse creditus est: cū per fenestrā ad eā penetraret. An hoc fabulosum: illiud autem uerū Tarquinio prisco Romæ regnantem cū a pastoribus occisus essent Tanaquil eius uxor mulier sane prudēs & fortis p fenestā populum allocuta: multitudini ꝑsuasse dicitur. ut Seruiū regē declararent: ex eo factū est ut locus ille ita appellaretur.

Cur ex oībus quæ diis īmortalibus offerunt sola spolia negligunt: nec uetustate cōsumpta resarciunt aut reficiūt. An iccirco hoc faciūt ut cū primis illis gloriā antiquatā esse ac delatā putent nouum aliquod ac recēs uirtutis monumentū cōsequi ac parare studeant. An istud uerius quod cum inimicitiæ aduersus hostes signa tpe obscurent: ipsos ea renouare īuidiosum & acerbū eē cēsent. Nō enī qui primi apud græcos æneū: aut Lapideū tropheū statuerūt: magnopere probati sunt.

Quid causæ est ꝙ Metellus pōtifex maximus fact⁹: alioqn prudēs ac ciuilis post sextilē mēsem qui nunc Augustus dicit uetuit auspicari. An ꝙ quēadmodū de īcipiēte aut crescēte sic mēsis initio ac īcremēto hæc agimus. Reliquos aūt tanq̄ ociosos & oī actione uacuos seruamus: sic post octauū: reliquū anni tēpus quasi uesperā quādā etiā inclinātis & senescētis anni crepusculū putauerūt. An ꝙ adultis & ꝑfectis auibus auspicādū. Sūt aūt huiusmodi anteq̄ æstas aduenerit: autūno enī aues aut imbecilles sūt & morbidæ: aut pulli & impfectæ. aliæ uero ꝓpter anni tēpus alio deuolant.

Cur his qui sacro nō tenentur:licet in castris uersentur: tamen nec hostes prelio lacescere nec ferire fas erat quod Cato senior in quadam epistola ostendit ad filium scribens.Monet enim si missus factus sit & militie tempus compleuerit ad urbem ut redeat aut si remanere in exercitu uelit ab Imperatore impetret ut sibi aduersus hostem pugnare & cum interficere liceat. An ideo est institutū quod nisi necessitate coactū hoīem occidere non liceat quod qui nec legitīe nec iussus faciat homicida habendus sit.Idcirco Chrysantem laudauit Cyrus quod hostem interfecturus cū iam gladiū sustulisset & īterim receptui cani audisset hosté omisit.& quasi prohibitus ictus abstinuit. An qui cum hoste congressus pugnam conseruit:si formidine captus trepidauerit mulctandus est.non enī hostem feriendo ac sauciando tātū profuit:q̄tum fugiendo aut se recipiendo nocuit.Quicūq; igit̄ missus factus militiæ sacramæntо amplius non tenetur:qui uero ut ea sibi agere liceat quæ militātium sunt petit.Iterum se & legit & īperatori obnoxium facit.

Cur Iouis sacerdoti sub diuo ungi fas non est.An quia nec liberos coram parentibus nudari:nec soceros cum generis lauari nec honestum nec fas esse existimabant.Pater autem est Iuppiter:& sub diuo in conspectu esse quodammodo Iouis putandū est.An sicut in templo & sacro corpus aperire nefas est:sic æré apertum.& qui cœlo subiectus est deorum ac dæmonū plenum uerebātur. Quo fit cū necessitati seruiēdum est:multa sub tecto occulte deorum conspectū ueriti homines faciant Sed alia soli tm̄ sacerdoti:alia omnibus per sacerdotem lex iussit.Quapropter apud nos quoq; coronam gestare comam prolixiorem ferre armatum ingredi: phocensium argros non inuadere:priuata sunt eius qui magistratum gerit:munere & officio: uuam autem ante æquinoctium autumnale non degustare? sicut nec ante uernum æquinoctium uitem incidere per magistratum coīter omnibus edicitur.Nam utriusquā rei tempus illud est: eodem pacto apud Romanos quoque sacerdotis proprium est:ut nec equo utatur:nec plus quuam tribus noctibus ab urbe absit:nec pileum deponere:ex quo flamem dictus est:quamquā & alia permulta sunt quæ per sacerdoté oībus ī dicuntur:ut est illud sub diuo non ungi:nam nisi prius lauissét:Romani ungi moris non erat nec aliud quicquam Græcis seruitutem ac moliciem attulisse putant Romani q̄ gynnasia:& palestram quibus relanguescant adolescetium animi: & penitus effœminentur:hinc puerorū amores gigni hinc sono & deambulationibus iuuenū corpora corrumpi hinc saltationibus & motu cōposito.& certo ac delicato cibi genere delibitari quibus de causis ab armis se delapsos esse non intellexerūt: contentiq; prostrenuis ac fortibus militibus se bonos palæstritas & Athletas.bonos dici & haberi ad summā inertiam moliciemq; defluxerunt hæc igitur siquis effugere studet: in puluerem prodire:& sub diuo manere oportet. An qui domi & in umbara balneis & unctionibus molliter se curant:hæc omnia subire necesse est.

Quid est q̄ ueteris nūmi altera pars Ianum bifrontem impressum habuit:altera prorā nauis aut pupim.An ut multi putant honoris causa Saturni:qui naui in italiam traiecisset.An hoc uulgare est ac de multis dici potest:nā & Ianus & Euadenter & æneas nauibus in italiam prouecti sunt:sed illud potius quispiam coniiciat:alia esse in ciuitatibus quæ pulchra : aliaquæ necessaria: maximum uero atq; omnium pulcherrimū iudicari bonitatem legum:longe uero ex oībus necessario esse copiam & ubertatem:quoniā uero Ianus feros homines ad māsuetudidiné traducés optimis legibus informauit. necessariam uero rerū affluētiam fluuius nauigabilis suppeditat & partim ex agro ac uicinis locis:partim & longinquis:ac mari deuehés: nihil quod ad usum ptineat desiderari patitur ideo minus ita signatus est:& ut legis latoris duplicem fronté propter uitæ cōmutationem: ut dictum est:& imaginé fluuii propter nauiū præ se ferat. Altero quoq; usi sunt nūmo ouem bouéq; insignitum habente:quod quidé nūmi genus erat insigne:& in primis documento: ueteres gregibus & armentis abundasse quippe quorum omnis substātia in illis esset collocata:quo fit ut multi apud ueteres syellii bubulci porcii appellati sint.ut fenestella auctor est.

Quā causam esse dicemus quāobrem Saturni ædé pecuniæ publicæ sacrariū esse uoluerunt.Nam ærarium : est & tabulas publicas in eo seruant:& ex eo tabularium dicunt. An q̄ fama obtinuit, Saturni tp̄e nec auaritiā nec improbitatem usq; in hoībus fuisse:sed iusticiam & fidem.An q̄ fructuum inuentor: & argriculationis auctoris deus fuisse memoratur : falx enim id significat : nec illud quod scripsit an imachus Hesiodū secutus credendū est: obliqua uero falce p̄ris Celii pudenda Saturnus secās cōtra steterat fructuū uero copia ac uenditio pecuniā gignit:quocirca fœlicitatis custodem & causam hunc habent deum.Testimonio sunt nundinæ:quæ cū nihil aliud sint nisi cōuentus ex agro in urbé:nono quoq; die cōuenientiū saturno cōsecratæ sunt emendi enī ac uendendi copia fructuum pricipium attulit:an hæc iā uetustate absoluerūt:primus autem omniū Valerius publicola exactis regibus ædem Saturni erarium declarauit:loci oportunitate deductus.qué & apertum & ab īsidiis tutum:& in primis munitum animaduertit.

Quid est q̄ legati undecūq; romam uenerint ædem Saturni primo adeūt:deinde a præfectis ærarii: nbi omnia ediderunt rescribūtur.An q̄ Saturnus ipse externus extenis hominibus delectatur.An

hoc historia refellit. Antiquitus enī ut uidetᷣ: quæstores legatis munera mittebāt: quæ lautia dice-
bātur: & ægrotos curabāt: qui si morbo interiissent sumptu publico sepeliendos curabant: nūc au-
tem ꝓpter multitudinem legatoꝝ sumptus sublatus est. manet autē ut p̄fectos erarii adeāt q̄bus
nomina snut edant ac scribi faciant.

Cur flamini diali iurare nō licet. An quod tormēti genus quoddā est hoī libero iusiurādū Flaminis
autē corpus & animū intactū inuiolatūq̨ eē oportet. An ꝙ parua in re ei fidē nō habere absurdū
est. Cui diuina ac sūma credita sunt. An ꝙ oē iusiurādū in ꝑiurii terminat īpræcationem: execra-
tio uero omnis tristis & abominanda: unde ne aliis quidem imprǽcari flamines solent: laudata est
igitur Athenis sacerdos illa quæ populi iussu adduci non potuit ut alcibiadē execraretur: dixit enī
præcādi se causa non imp̄candi Sacerdotio p̄ditā fuisse: an cōmune oīum periurii periculum est:
si homo īpius ac periurus: uota pro ciuitate suscipiat.

Quid est ꝙ uenerabilius qui est dies festus multū uini ex tēplo ueneris ꝓfundūt. An illud est quod
multi dicūt mezentiū hetruscoꝝ ducē ad Aeneā misisse: qui cū eo fœdus facerent: ut quot annis
certum uini numerū ab eo acciperet: quod postea cū Aeneas poscenti negasset pollicitū thyrenis
ferūt: si p̄lio uicisset uinū daturū: re cognita æneādus īmortalibus uinū cōsecrasse post uictoriam
deinde collectū templo ueneris effudisse: an hoc quoq̨ signum est: diem festū sobrie agi oportere:
ꝙ dii longe magis uini effusione q̄ ingurgitatione gaudeant.

Quid est ꝙ ædē hortæ maiores ꝑpetuo aptā eē uoluerūt. An quēadmodū Antistius labeo ait: cū sit
hortari incitare: deā quodāmodo ad res pulchras adhortari atq̨ incitare: quæq̨ horta diceretᷣ: qua-
si aliq̄d semꝑ operantē ac nunq̄ cessantē: nunq̄ clausam eē oportere putauerūt. An potius ut nunc
eā nomināt Liorā ꝓducta priore syllaba circūspectā quādā & ꝓuidā deā: quā cū res hoīum curare
& cōseruare existimarūt secordē aut negligētē minie putarūt. An quēadmodū & alia: & sic & hoc
nomē græcū est: & deā significat quæ rebus humanis p̄sit & p̄sideat. Vn̄ tanq̄ in sōniis acꝑ uigiliis
perpetuo patebat eius templū. Et tn̄ si labeo Liorā αποτου παροpμαν hoc est ab incitādo recte
dici putat: uide ne orator suasor quidā atq̨ adhortator in cōsiliis atq̨ in cōcione. sic appellatus fu-
isse dicendus. Nō ut nōnulli a præcationibus ac uotis.

Cur ædem uulcani Romulus extra urbē posuit. Vtrū ꝑ uulcani suspicionē: ut in famulis est. Aduer-
martem de uenere martis filius babitus deū eadem domo: & eadē urbe uti ꝓhibuit. An hoc stulti-
us ædificauit autē ab initio curiā & concessium secretū sibi cum Tacio simul regnāte: quo cum se
nioribus ac patribus cōuenientes: sine ulla molestia & interpellatione de sūmis rebus per ociū cō-
sultarent. An illud potius cū ad incendia superiori tēpore urbs exposita esset. Vulcanum quidem
colendum. Sed tamen urbe excludendum existimauit.

Quid est ꝙ consualibus equos & asinos coronis exornāt & ociari sinūt. An ꝙ neptuno equestri diē
festum agūt. Asinis autē ꝓpter equū pari fruitur licentia. An illud potius ꝙ instituta nauigetione
cum multa nauibus ueherentᷣ ociū quoddā ac remissio iumentis data est.

Cur cādidetos moris erat in ueste hoc facere sine toga. Sic enim scribit Cato. An forte ne ciues lar-
giēdo corrūpāt argentū sinu ferētes. An illud magis quod īperio dignos nō genere: nō diuitiis: nō
gloria: sed uulneribus ac cicatricibus iudicabāt: quæ quidē ut ab his quos ambiēdo præhēsabant
cōspicerentᷣ sine toga ad petendū descendebāt. An quēadmodū in accipiēdo rogādo se oībus sub-
mittendo: sic corpus nudādo ac seipsos abiiciēdo populū captabāt.

Quid est ꝙ flamē dialis mortua uxore sacerdotio se abdicat. Sic apud Teium scriptū est. An ꝙ qui
uxorē ducēs post ammisit: eo qui nunq̄ dixit: musto est infœlicior: eius enī qui uxorē duxit domus
integra est. eius autē qui uxorē in matrimoniū acceptā ammisit: nō solū impfecta domus est: sed ī-
munita prorsus ac māca. An eodā tꝑe uxor una cū uiro cōsecratur: quēadmodum multa sunt in sa
cris quæ absente uxore agi nequeūt priore autē amissa: alterā statim superducere tū difficile est: tū
uero iniquum atq̨ impium.

Quare nec uxorē repudiare antea licebat: nec nūc q̄dē ut uidetᷣ: licet q̄q̄ nr̄is tꝑibus ꝑmisit Domitia
nus. Sacerdotes aūt diuortio affuerūt: multa sane horrēda atrocia tristia ꝑagentes. Sed hoc minus
mirum uidebitᷣ: siq̄s hoc quoq̨ ex historia adiūxerit altero ex cēsoribus mortuo alterū a magistra
tu se abdicare oportebat. Mortuo enī Liuio druso collega eius. Scaurus æmilius magistratu se ab-
dicare minime uolebat: donec Tribunoꝝ iussu in carcerē ductus est.

Cur laribus quos ꝓprie p̄sides uocāt canis assistit. Ipsi autē canū pellibus uestiuntᷣ: an ꝙ p̄sides sunt
qui p̄sunt: hos autē domus custodes eē oportet & alienis formidolosos: sicut canes uidemus. Mites
uero ac lenes māsuetosq̨ domesticis. an illud uerius est quod a q̄busdā romanis dicitᷣ: & chrisippus
opinatur. Dæmonia quædā mala circūire quibus diis quasi carnificibus & scelerum ultoribus ad-
uersus iniustos & impios utuntᷣ: sic leres furiales quidā sunt & pœnarū & exactores uitæ & opera
tionum speculatores. Iccirco enī fit ut caninis pellibꝰ induantᷣ: quibus & canis ideo assidet: ꝙ ad ī-
uestiganda scelera & ulciscendo improbos sagaces sint.

Cur sene

Cur geneciæ manecinæ rem diuinam faciunt:& optant neminé domi naſcentiũ bonũ euenire? An ꝙ dea eſt genecia:quæ corruptibiliũ rerũ generatiões ac fœtus ꝓcuret. Fluxũ enĩ quédá nomen ipſum ſignificat & generationé ut igit̃ ꝓſerpinæ græci:ſic Romani geneciæ pro iis qui domi naſcuntur canem ĩmolant. Socrates autem dicit canem apud argiuos cloniæ propter partus facilitatem ĩmolari:poculum uero quod in præcatione adhibetur:non pro iis inſtitutum hominibus qui domi naſcuntur:ut eorum bonus euadat nemo:aſperos enim & formidoloſos canes eſſe oportet: an illud potius ꝙ inutiles & elati mortui dicunt̃ uocis obſcure intelligẽtes petere ſe ut nemo domeſticus moriatur:neq; hoc admirari oportet. Ariſtoteles enĩ in fœdere quod cũ Lacedæmoniis archades percuſſiſſe ferunt̃ ſcriptum fuiſſe dicit neminé bonũ facere auxilii cauſa:qui lacedæmoniis ſtuderent tegeatarum:quod eſt neminé occidere?

Cur capitoliis ſpectacula edentes noſtris quoq; temporibus pronũciant. Sardos uenales & quidam irriſione gaudens ꝓducitur puerili cinctus monili:quã uocát bullam. An ꝙ uenientes hetruſcorũ populi diu cum Romulo bellum geſſerunt:& hanc ultimã urbẽ expugnauit Romulus & multos captiuos una cum rege ꝓnunciauit. Leuitatem eius ac ſtultitiã cauillatus. Et quoniam Lydi quidẽ ab initio fuerunt hetruſci. Lydorũ uero ſardis caput fuit:iccirco tuſcos hoc modo pronũciauerũt. & in hanc diem ridiculi cauſa hunc moré pro ioco habent.

Quid eſt ꝙ locũ ubi carnes uendũt macellum uocant. An απὸ τὸν μαγείρον. corrupto nomen ut alia multa ſic & hoc uſus optinuit apud latinos enim. k. cum. g. magna quadã cognitione cõiungitur. Nouiſſime enĩ. G. Romani adhibuerũt auctore & inuẽtore Carbilio: & qui ꝓpter hæſitantiã linguæ. R. ꝓferre non poſſunt ad. L. delapſi balbutiendo ꝓferũt. An & hoc quoq; per hiſtoriã ſoluendũ. Fertur enim Romæ ferox quidã homo ac ferus cũ latrociniũ exerceret multis occiſis tandem deprehenſus & captus ſupplicio affectum fuiſſe: huic nomen fuit Macello cuius ex pecunia poſtea ædificatũ eſt Macellum & ab eo nomen inditum.

Quid eſt ꝙ idibus ianuariis permiſſum eſt ut tibicines muliebri habitu urbẽ luſtrent. An ꝓpter cauſam quæ dicit̃. Magnis enĩ ut uidet̃ fruebãtur honoribus:qbus illis Numa põpilius pp ſanctitatẽ ac deoꝝ cultũ cõtulerat:his poſtea p tribunos cõſulari poteſtate ſpoliati urbe exceſſerũt: quos cũ uæheméter requirerẽt nã religione tangebant̃:animi ꝙ ſine tibiis rẽ diuinã facerẽt:q̃primũ reuocandos cenſuerũt:ſed cum accerſiti nõ apparuiſſent:at tibure puo ſe initio cõtulerát manere uelle ſe dicerent. Libertus quidẽ clã magiſtratus adiit:ſeq; eos reductũrũ pollicitus eſt:cõuiuio igitur laute & opipare apparato quaſi rẽ diuinã feciſſet tibicines inuitauit. Aderãt in cõuiuio mulieres: nox in ſõnis ducitur:ſaltationibus ac iocis oĩa pſtrepũt. Tũ de repente cũ libertus patronũ adeſſe diceret:& uæheméter perturbatus uideret̃ hoĩbus perſuaſit:ut ſtatim currus cõſcenderẽt pellibus circũtectos:ac tibur puehererẽtur:e ueſtigio hoc autẽ dolo fiebat:nã cum ignaris illis: & per noctẽ ac uinũ nihil cernẽtibus currus circũduxiſſet. oẽs anteq̃ illuxiſſet:romã p̃ter opinioné reportauit. Erant autem eorũ pleriq; ornatu muliebri ꝓpter cõmeſſationem:ac uigilias ornati: ſed poſtea q̃ perſuaſi a magiſtratibus & plane reconciliati ſunt. Inſtitutum eſt eo die ut eodem habitu ornati per urbem inciderent.

Quid eſt ꝙ carmentis ædem matres ab initio ædificaſſe exiſtimãtur. Et nunc deam maxime uenerantur. Ferunt enim mulieres ſenatuſcõſulto uehiculis uti ꝓhibitas intercõſpiraſſe:ne qua earum conciperet:uene pareret:atq; ita uiros ulciſceretur:donec coacti ſẽtẽtia mutauerunt:atq; uti permiſcerũt:natis deinde pueris cũ & multitudine liberorũ & bonitate fœlices fuiſſe uiderentur: carmentis ædẽ ædificauerũt:quã puto euãdri matrẽ fuiſſe dicũt:& in italiã ueniſſe cũ themis uocaretur:aut quẽadmodũ aliqui nicoſtrata:q̃m uerſibus oracula ederet carmentã mutato noĩe uocauerunt. Nã. ταεπη. Romani carmina appellant. Sunt qui μοιραν:hoc eſt ſortẽ & fatũ carmentã putent:& ob eã rem matres rem diuinã facere. eſt autẽ nominis uera ratio. ὑστερημένον Διάτασ θεοφορησεισ. i. mente priuata ꝓpter afflationes nõ carmẽti nomẽ carmina indiderũt:ſed ab ea potius acceperũt:diuino nãq; ſpiritu afflata uerſu. ac metro orabula edebat.

Quid eſt quod Ruminæ rẽ diuinã faciẽtes: hoſtiis lac ſpargere:& libare conſueuerũt:uinũ antẽ nõ adhibẽt. An ꝙ latini Rumã mãmã nominãt & ficũ ruminalẽ:nõ factã ferũt quod ibi lupa Romulo mãmã ꝓbuit quẽadmodũ eas igit̃:quæ pueros alunt:a mãma diximus θηλουασ ſic rumina nutrix quædam:& pueroꝝ altrix merũ infantibus ꝑcipue noxiũ prorſus nõ recipit.

Cur ſenatores alios patres conſcriptos alios tantum patres appellabant. An eos quos ab initio Romulus delegerat patres ac patricios nominabant:quaſi bonis parentibus natos:reliquos deinde ex plebe electos & aſcriptos in ſenatum conſciptos uocitarunt.

Quid eſt quod Herculi ac muſis cõmunem aram ſtatuerunt. An ꝙ Hercules Euãdarum litteras docuit:ſicut Iuba monumẽtis tradidit. Quod honeſtum & honorificũ duceretur amicos ac propinquos docere. Nouiſſime nãq; inſtitutũ eſt:ut mercede diſcipulos docerent. Quippe omnium primus. Sp. Carbilius ludum aperuit eius libertus, qui & ipſe Carbilius appellatus primus omnium.

Romanorum uxorem repudiauit.

Cur cum duæ sint Herculis boues: mulieres non atingunt: nec quic quá degustant quod super ara magna ímolatum sit. An quia carmentis sacrificii tempus non obiit. Quod quidam pinariorum generi accidisse dicitur ex quo quia uescentibus cæteris dapibus prohibiti sunt pinarii sunt appellati. An propter illa potius quæ de ueste ac Deianira fabulosæ dicuntur.

Cur deum illum cuius in tutela urbem esse dicunt siue masculus is est: seu fœmina: & quærere & nominare nefas eét. Hoc.n. ita esse religione confirmant Valerium Soranũ male periisse dicentes ꝙ numinis nomen efferre ausus est. An quod latinorum quidam monumentis trediderũt euocationes quasdam ac deorũ ueneficia eé putauerũt quibus quoniá ipsi hostiũ deos euocare & ad se traducere consueuissent: ne idé ipsi paterentur. magnopere uerebantur quéadmodũ igitur Tirii uincula statuis iniiciunt. Alii uero sponsores patere dicuntur si qué ad lauacrum aut purgationem aliquá deducunt: sic Romani quod archanũ & incognitum esset firmissimá ac tutissimam dei custodiá esse crediderũt. An sicut Homerus fixit. Terra uero cõmunis est hominum ut hoíes deos oís colát ac uenerentur terrá cõiter habentes sic ueteres Romani deum salutis auctoré celauerũt: quod non eũ solũ: sed oís deos a suis ciuitatibus honorari uoluerunt.

Quid est qđ fecialiũ sacerdotũ qbus fœderibus faciédis præsunt pater patratus maximus habeť: est autem his pater & hi filii sunt: habent.n. nunc quoq; præcipuá quádam fidem & auctoritatem: Imperatores.n. quæ propter eximiá pulchritudiné ac specié pudica & diligenter custodia corpora indigent: his credunt & apud eos deponũt. An quod utrũque illis adest & pueros ueteri & pertes timere. An ipsum se nomen exponit. Vult.n. patratũ quasi finitũ ac determinatũ quiddam significare: illud cæteris perfectius sit: cui cõtingit simul ut & pater esset & patré haberet: An ut ait Homerus qui patri præsit cũ & antea & retro cernere oportet cuiusmodi profecto is esset cui & filius est de quo deliberat & pater quem consulit.

Quid est quod Regi sacrificio. Is.n. est Rex sacrorum ac religionũ: nec magistratum gerere: nec concioné habere licet: An quod antiquis temporibus Reges plurima & maxima sacra facere consuerunt: & sacerdotibus ré diuinam facientibus aderant: post ubi graues & insolentes esse cœperunt Græci quidé plæriq; licentiam Regibus ademerũt: ius & ptátem sacrificandi tantũ modo reliquerunt: Romani aũt regibus penitus exactis aliú rebus diuinis præfecerũt. cui nec magistratũ habere nec cũ populo ágere ꝑmiserũt: ut í téplis solũ cõsultare uideantur: & regnũ ꝓpter deos sustinere Est igiť in comitio quodam sacrificii genns quod ubi rex ꝑgit ex foro se proripit.

Quid é quod mensam uacuá tolli nõ sinebant: sed oío cũ aliquid etiá superesset. An illud in terpretátes aliquid semper í futurũ de eo quod nunc adest reliqui oportere: & per hodiernũ dié crastini meminisse. An quod urbanũ atq; elegás putarét cõprimere atq; inhibere appetitũ: & iá cũ uoluptate perfrui liceret: minus.n. quod abest cupiunt qui præsentibus ac paratis abstinere cõsueuerũt. An & aduersus seruos humana cõsuetudo. Nõ.n. tátopere gaudét serui si accipiunt: q̃ si participes fiát: ꝗ mensam sibi cũ dominis quodámodo cõcicatũ esse putát. An quod nihil sacrũ: inane: ac uacuum negligere oportet: mésa uero sacra est.

Quid é quod maritus ꝑmo sponsæ nõ í luce sed í tenebris iungitur: An qa cũ pudet ꝙ anteq̃ coeat alienã putat. An & ad ꝓpriá uerecũde accedere meditás: & assuefatiens. An quéadmodũ Solõ scripsit spõsam malo cydonio degustato thalamũ ingredi solitá ut primus cõplexus nihil triste aut iniocundũ haberet. Sic Romanus legis lator: si quid absurdũ ac deforme corpi aderat occultauit. An calumnia quædam & accusatio illicitæ ueneris erat quod fiebat cum legitimis ac iustis connubiis pudor quidam & uerecundia adibetur.

Quid est quod circus flaminius dictus est. An quod Flaminius quidá priscus cũ ciuitati agrum reliquisset: equestribus ludis eius fructu & uectigalibus utebantur. Nam cum pecunia suppeteret uiá quoque flamineam munireunt.

Cur lictores dicti sunt. An quod petulantes colligabant. Hi.n. lora in sinu gestantes Romulum sequebatur λίχυαω auté ligare pleriq; latinorum dicũt: qui aũt pure loquuntur ligare. An.c. interpositum est: cum ante sine.c. litores dicerentur: quasi publici quidá ministri nam nr̃is ét téporibus plublicũ é multis græcoꝝ legibus scriptum ée neminem ut ita dicá latere puto.

Quid est quod luperci canem immolant. Luperci auté sunt qui lupercalibus per laciuiam discurrentes pellibus obuios cædunt. An quod genus quoddá lustrandæ ciuitatis est & quo mense illa fiũt Februarius dicitur: & diem quoque pellibus occurentes uerberant februarum & februarium uocant: quo uerbo purgatio significatur cane autem omnino: ut ita dicam græci utebantur: & multi etiam nunc in purgationibus canem iugulant: proserpinæ quoque catulos: cum cæteris purgamétis efferunt & eos qui expiandi sunt catulis. hoc piaculi genus circuncatulationem appellaáes. An quod lycos lupus latine dicitur: λυκαια uero lupercalia & lupo canis est hostis & iccirco lupercalibus cæditur. An ꝙ lupercis canes oblatrantes molesti sunt. An quia pani

sacrificium

sacrificium facit: pani autem ꝑpter greges amicus est canis.

Quid est quod septimõtio uehiculis iunctis uti cauebant & nũc ẽt qui uetera nõ cõtẽnunt cauẽt Septimontiũ uero diẽ festũ aguntromani quod septimus collis urbi atributus est: septicollis ro. facta est. An ut quidã latini accipiũt: quod urbs nõdũ suis partibus penituscõiũcta erat. An hoc qui dẽ ad Dionysiũ est. Magna uero re effecta cõstituta ciuitate: qđ urbẽ iam augeri & quasi ulterius ꝑgredi desisse existimarent cũ seipsios: tũ uero iumenta quibus fuerant usi quiete affecerunt: & cõmunis festi ocio frui uoluerũt. An quod cũ oẽs dies festos ciuium præsentia ornari ac celeribrari semper uoluerunt tũ illũ præcipue qui pro ciuitatis habitationẽ ageretur. Quaꝑpter ne urbẽ cui⁹ dies festus ageretur relinquerent eo die uehiculis uti permissum non est.

Cur ĩ futuro aut eiusmodi aliquo flagitio deprehensos furciferos appellant. An hoc quoque maiorũ nostrorum diligentiæ certissimũ signum est: nam qui seruũ alicuius sceleris aut improbitatis conuicisset: duplex lignum quod currui subiiciunt attollere iubebat: & ut comspiceretur uiciniam obire: ut fidem in posterum ei nõ haberent: & ab eo cauerent hoc lignum. G. σταύρον latini furcam nominant a qua fructifer denominatus est.

Quid est quod boui qui cornupetat fœnũ in cornu apponũt: ut ocurrentes caueãt. An qa ꝑpter repletionem ac sacietatẽ indolescunt & boues & equi & asini & homines: ut ait Sophocles. Tu uero ferues quasi pullus cibi copia. Venter &. n. tuus & male ĩsolescit. Ex quo romani. M. Crassũ fœnũ in cornu habere dictitauerũt: & qui cæteros ĩ repu. lacerabãt: hũc tanq̃ munitũ ac ꝑuidũ & iniuriarum ꝑsequentissimũ fugiebãt: quãq̃ post ea rursus dictũ est Cæsarẽ Crasso fœnũ detraxisse: Primus enim illi in republica restitit. Cæsar & eum contempsit.

Quid est quod in captãdis auguriis sacerdotes prius auspices nunc augures appellant luminaria semper aperta hẽre uoluerũt: nec opuculo ĩposito claudi. An sicut pythagorici parua magnaꝝ rerum signa faciebant: qui super modio sedere ꝑhibebãt & ignẽ gladio seu machera fodere. Sic ueteres obscuris quibusdam rationibus utebantur: & maxime in sacerdotiis quale hoc est de lucerna: quã coi pori animã continenti similẽ esse dicunt: lux. n. est is qui intus inest animus. Oportet aũt quod intelligens est ac prudens in eo id semper apertũ esse accreuere nec unquã clausum esse. Flatibus enim uentris aues non consistunt & propter instabilitatem & errorem nihil certi significant. Docent igitur hoc pacto ut non spirãtibus uentis: sed cum omnia tranquilla sunt. Tunc augures auspicia captent cum lychinis apertis uti inqueunt.

Cur augures si ulcus haberent in augurandi causa sedere pronibebantur. An & hoc signum est nõ oportere qui morsum aliquẽ: aut ulcus: & ꝑturbationẽ in animo hẽrent res diuinas tractare sed tũ deorum mentẽ hoĩbus probere: cũ & liquido & integro animo essent. An illud rationem habet si neq; uictimã sanandi ulceris causa quisq̃ adhiberet nec auibus ulceratis ad auspicandũ uteretur: ea multo magis in seipsis seruanda existimasse: ut ad ea quæ a diis significatentur: puri & integri accederent. Vlcus enim diminutio quædam & pollutio corporis uidetur.

Quid est ꝙ paruæ fortunæ ædem: quã breuẽ uocant Romani: ædifiauit Seruius Tullius qui tertius Romæ regnauit. An ꝙ ipse paruus initio & abiectus quippe qui ex captiua matre natus esset fortunæ bñficio Romæ regnauit. An hæc ipsa cõmutatio magnitudinẽ poti⁹ fortunæ ostẽdit: q̃ paruitatẽ. Videt̃ aũt Seruius maxĩe oĩum fortunæ uĩ extulisse & diuinã indicasse: qppe q oĩbus actionibus ac negociis eius nomẽ abscripserit. Nõ solũ enĩ fortis fortunæ & primogenitæ: & masculæ templa ædificauit. Sed est unũ ꝑprie fortunæ tẽplum Aliud cõuertentis: aliud bñ sꝑẽratis uirginis aliud quoq; cognomenta qs persequi posset cũ fortunæ uiscatæ templũ sit quasi ab ea nos procul capiamur & negociis ac rebus inhæreamus. Sed uide ne Seruius casuũ momenta perspiciens & ad ea plurimũ posse cognoscens: qppe cũ multi sæpe qđ paruum quiddã: uel accidit: uel non accidit maximas res uel assecuti sunt: uel assequi nõ potuerũt. idcirco paruæ fortunæ tẽplum statuit docens homines diligenter attendere: nec ea quæ accidunt: q̃uis parua sint cõtennere.

Cur Lychinũ nõ extinguebant. sed ꝑ se lãguescere deficere ꝑmittebãt. An q̃si extinguibilis & ĩmortalis illius ignis cognatũ & affinẽ colẽtes. An & hoc quoq; signi est: nõ oportere qđ animatũ sit: nisi noceat corrũpere neue interficere quasi animal ignis sit nec ĩmerito: nã & alimẽto indiget: & ꝑ se monet̃. & cũ extiguit̃ si: uelut occidat̃ uocẽ emittit. An hoc more docemur nõ oportere nec ignẽ: nec aquã: nec eoꝝ quicq̃ quæ ad usum pertinent: & si abuude superant corrũpere aut consumere. sed ĩdigentibus utẽda relinquere: cum ipsi iam illis opus non habeamus.

Quid est ꝙ qui nobilitate præstare uident̃ lunulas in calceis ferũt. An ut dicit Castor sinum est eius quæ in luna esse dicitur habitationis: & quod post mortem animi rursus lunam sub pedibus habebunt. An ꝙ qui antiquissimis præcipuũ fuit qui fuerunt archades ad Euandro proselines appellati. An sicut alia multa: sic & hoc elatos homines ac superbos admorentes rerum humanarũ instabilitatis: cuius rei luna exemplo sit quæ ab obscuro pirmum prodit: tum progrediens luce ac splendore os suum complet: & cum clarissima facta sit rursus deflorescit: & ad nihilum redit. An

hoc potius modeſtiæ & obedientiæ diſciplina quædam erat:ut dicto audientes eſſe & imperium
æquo animo ferre condiſcerent & quemadomdũ luna meliori obſequi & ſolem : ut inquit Parme
nides ſemper intueri ſolet.ſic homines ſecundum locum tenere contenti duci primas partes relin
quere ut honore ac poteſtate per illum fruerentur.

Quid eſt ꝗ annũ iouis eſſe putant.menſes iunonis. an ꝗ deorum qui mente intelligũtur iuppiter &
iuno imperium gerũt eoꝝ uero qui oculis cernuntur Sol & luna. Sol enim annũ cõficit. luna ue
ro menſes.Oportet autem non has illorũ ſimpliciter imagines putare; ſed ipſum in materia iouem
ſolem;& ipſam in materia iunonẽ lunã.quo circa iunonẽ eam nominãt romani.quo nouiũ aut no
uius ſignificatur a luna.ſcilicet quã eandẽ & Lucinam uocant.quaſi ipſam lucidã ut lucem præben
tem.& in partu ac doloribus adeſſe opinantur tanq̃ lunã. Vt eſt apud poetã pernigrũ poli & aſtro
rum.Per lunã celerem partũ præſtantẽ.Nam plenilunio facile partu leuari mulieres uidentur.

Quid eſt ꝗ auſpiciorum quod ſiniſtrũ dicitur proſperum ac fœcundũ putatur. An hoc falſum eſt
& multos decipit:an hoc ſermonis eſt: ac linguæ σκαιον enim ſiniſtrũ uocant latini a fine autem
ſinere & ſine:tum dicunt cum ut aliquid miſſum fiat ut dimittat̃ hortant.Auguriũ igitur quo ali
quid agi permittitur.ſiniſtrũ nõ recte accipiunt multi ac nominãt:an quẽadmodũ a Dionyſio ſcri
ptum eſt Aſcanium æneæ filium auſpicato aduerſus mezentium aciem inſtruxiſſe & in eo prælio
ſuperiorem fuiſſe.ex illo obſeruatũ ut quotiens læuũ intonuiſſet.auſpicium ſuſpiceretur.an ꝗ alii
putãt hoc Aeneæ accidit. nam Thebani Lacedæmoniis apud Leuetram ſiniſtro cornu ſuperatis ui
ctoria potiti.in omnibus præliis poſtea obſeruarunt.ut ſiniſtro cornu principatum aſſignarent:an
illud potius aſſerendum eſt. quod iuba in hyſtoria dicit orientem ꝓſpicientibus ſiniſtra parte bo
ream eſſe quã mundi partem muluti dextram ac ſuperiorẽ faciunt.ſed uide ne cum ſiniſtræ partes
natura infirmiores ſint auguriis ac ſignis quaſi coroborentur. atq; his inire ſupletis uiribus ade
quentur an terrena ac mortalia diuinis ac cæleſtibus cõtraria & oppoſita iudicãtes exiſtimauerũt
quæ nobis ſiniſtra eſſent deos a dextra dimittere.

Quid eſt ꝗ eius qui triũphaſſet. deiude combuſtus eſſet licebat eos capere. & in urbem deferre ac
deponere.hoc in primo Lyparæus ſcriptum reliquit:an hoc mortui honoris cauſa factũ eſt. Nã &
aliis ducibus & qui bene rem geſſiſſent.idẽ tribuerũt ut nõ ipſi ſolũ ſed poſteri quoq; in foro ſepe
lirentur ſicut Valerio & fabricio.Ferunt aũt horũ poſteris mortuis & in forũ delatis ardentem fa
cem ſubiici & ſtatim attolli.ut ſine inuidia honore utant̃.& tantũmodo ſibi licere confirment.

Quid eſt ꝗ triunphantes in publico Ro.conuiuium exibentes conſules inuitatos ne in conuiuium
accederent rogabant. an locum honeſtiſſimum triũphanti : aſſignari. & poſt cœnam ab omnibus
deduci oportebat.quæ præſentibus conſulibus alii tribui nõ poſſent.

Quid eſt ꝗ tribunus purpuram nõ portat: cum cæteri magiſtratus purpurati incedant.An ꝗ tribu
nus omnino magiſtratus non eſt : nam nec lictores habet nec in ſella curruli ſedentes ius dicunt:
nec in initio omnino ſicut cæteri magiſtratus magiſtratũ ineunt.nec creato dictatore poteſtatem
deponũt : ſed cũ omnis poteſtas & imperiũ ad doctorem redeat ſoli omnium magiſtratũ retinent:
quaſi imperium nullũ:gerẽtes:& aliũ quemdã in repub.locũ obtinẽtes. quẽadmodum autem præ
ſcriptionẽ:quidã rectores ſtatũ eſſe nolũt quippe nõ iudicium cõſtituta:ſed diſſoluat & euertat:ſic
tribunũ magiſtratui & imperio potius opponi: q̃ ipſum tribunatũ eſſe nam potentiæ magiſtratus
obſiſtere:& nimiam licentiam cõprimere tribunitiæ poteſtatis ac licentiæ fuerat; An hæc & his ſi
milia ab eo dicantur.qui rebus inueniendis ſtudeat.Tribunatus autem cũ & populo originẽ ducat
populare in primis uideatur : reliqui ciuibus parem ſe gerere & in omni cultu ac uictu infimis ci
uium cõparari.Magnitudo enim ac moles cõſulẽ decet & imperatorẽ. Tribunũ uero quẽadmodũ
C.Curio dicere ſolebat abiectum eſſe:nec aſpectu grauem nec aditu difficilem:ſed facilem:ac mul
titudini cõmodũ & tractabilem.Vnde nec domus tribunitiæ ianuam claudi mos erat. Sed noctu
& interdiu ſemper tanq̃ portus quidam ac ꝓfugium quibus opitulandum eſſet. Verũ qno humi
liore corporis habitu deprimitur:eo magis ui ac poteſtate augetur.Communẽ enim tribuni uſum
ac nemini clauſum:ſicut aram poſtulant honore autem ſacroſanctum.

Quid eſt ꝗ prætorũ uirgæ ſecuribus alligatæ præ feruntur. An ſignũ eſt nõ oportere magiſtratus
iracũdia prõptam:ac diſſolutã eẽ.An uirgatum diſſolutio mora.& tarditate iram frangi & impetũ
moderatur.Sed malicia quoniã partim medicabilis.eſt partim curari nõ poteſt uirgæ quod mutari
poteſt corrigunt.Secures autem ꝗ emendari nõ poteſt abſcindunt.

Quid eſt ꝗ cũ Ro. barbaros quoſdã diis immortalibus hominẽ ĩmolaſſe accepiſſent : magiſtratus
eorum accreſſendos : ac puniendos putauerunt quos poſtea cũ id conſuetudine quadã ac lege fe
ciſſe accepiſſent eos dimiſerunt. alias id facere ꝓhibuerunt cum ipſi nõ mulris annis ante duos ui
ros.& duas mulieres in foro boario uiuos obruerunt non enim uidetur conuenire ipſos hæc fa
cere & barbaros qui talia cõmiſiſſent reprehendere an diis immortalibus hominẽ immolare im
pium ducebatur dæmonibus aũt neceſſariũ.An qui more & lege id agerent peccare arbitrabant̃.

Sed uero

Sed uero libris ſibyllinis iuſſos eodem teneri celere non putabant. Ferũt aũt elbiã q̃dã uirginem
cũ equo ueretur fulmine ictã fulſſe. inde nudum equũ ac iacẽtem inuẽtum eſſe nudam & ipſam
ueſte quaſi de induſtria a pudendis ſubtracta calceis a nullo camiſia paſſi diſiectis: & ore lingua
proiecta: ut te ad diuinatores delata cũ ſacris uirginibus maximum dedutus impendere & eius rei
ignominiã ad equites redundaturã prædixiſſent: barbari cuiuſdam equitis ſeruus indicium fecit
tris ueſtalis: æmiliã martiam ſub idem tp̃s corruptas diutiſtime cum uiris rem habuiſſe quorum
unus eſſet Vetuſius barbarus eius qui indicium feciſſet dñs. Veſtales igitur redargutæ: ſupplicio
ſunt affectæ: ſed cum res atrocior uiſa eſſet decreuerunt ut ſacerdotes ſibyllinos libros inſpicerent
in quibus inuentum fuiſſe dicant. hec magno reipub malo futura. & iubere ut abſurdis quibuſdã
deis & externis auertende rei cauſa Græcos duos ac totidem gallos immolarent & in loco
eodem defoderent.

Cur diei principiũ de media nocte numerãt. an quod. R. P. ab initio militari more & inſtitutio cõſti
tuta eſt. in re militari autẽ multa noctu utiliter occupãtur. An diei ortũ agẽdi principiũ eẽ uolue-
runt. Noctẽ uero cõſilii & apparationis. Oportet autẽ p̃paratos rẽ aggredi nõ agẽtes præparari fa-
bricans quod Myſon ad Chilonẽ unũ de ſeptẽ ſcripſiſſe dicitur hyeme. An quẽadmodum miridi-
es finis eſt multis reipu. gerẽdæ: ſic noctẽ intẽpeſtã actionũ omniũ initiũ oportere ſtatuerunt: cu-
ius rei maximũ argumentũ magiſtratũ romanũ poſt merididem fœdus facere non ſolere. An oc-
caſu quidem & principiũ & finẽ diei capere licet. Nã ſi multitudinis indicio principiũ diei cum ſol
emergere cœperit incipit uero finẽ cum penitus occiderit terminauerimus æqualitatẽ diei ac no-
ctis quod equinoctium dicimus non habebimus æquã enĩ diei noctẽ re maxime uidemus ea die
cui cõparatur ſolis ſpacio ac magnitudine breuior reperiretur. nã quod mathematici afferunt: &
huic rei medicinã afferentes diei ac noctis ueriſſimã rationẽ cõſtituunt. centrũ ſolis cum finientẽ
attingat omnem euidentiam: & claritatem funditus tollit. Neceſſe eſt enĩ accidere cum multũ lu-
cis etiam ſub terra ſit: & nos radiis ſuis iam ſol undiq; colluſtrat: ut diem nõdũ eſſe fatemur. Qua-
re cũ ob dictas cauſas ortus diei & occaſus principium difficillime capi poſſit. relinquit̃ aut ut me
dium diẽ: aut mediã noctẽ principiũ diei ſtatuamus potius autem ſecundum. Fertur enim a nobis
a meridie ad occaſum. a media uero nocte ad orientem ad nos redit.

Quid eſt q̃ ueteri morẽ uxores nec molere nec coquere permittebant. An ueteres aduerſus Sabinos
fœderis memoriam colentes. Nam poſt filias Sabinis raptas facta pace & ſocietate inita in fœdere
nominatĩ exceptum eſt uxorem uiro romano nec molere. nec coquinariã facere.

Cur mẽſe maio uxores nõ ducũt. An quod ĩter aprilẽ & iuniũ medius ĩteriectus ẽ. quorũ cũ alter ue
ueneri iunone alter dicatus ſit deabus ſcilicet quæ nuptiis p̃ſunt. aut parũ ante capiũt aut parũ ex
pectant. An quod hoc mẽſe maximo piaculo utunt̃. Effigies mõ depõte abiicientes: cũ prius homi
nes conſueuiſſent. Vnde flaminicã iunonis ſacerdotem triſtem eſſe eo tempore. Quippe quæ eo
menſe ullo cultu utuntur moris eſt. An quod pleriq; latinorũ hoc menſe mortuis parentãt: & obe
am cauſam Mercuriũ quoq; eodem menſe uenerantur: qui maiæ cognominis eſt: An ut quidam
dicunt Maius a maioribus natu appellatus eſt. Iunius a iunioribus: nuptiis uero ac cõmodatior eſt
iunior: ut inquit Eripides. Nã ſenectus uenerem ualere: ipſaque uenus ſenibus infenſa eſt. Abſtinẽt
igitur nuptiis iunium rxpectantes qui maiũ deinceps excipit.

Cur eorum qui uxores ducunt comã haſte cuſpidæ diſcernũt ac diſcriminant An ſignum eſt prima
connubia uiolenta fuiſſe. An ſtatim diſcũt uxores uiris fortibus & bellicoſis cõiunctæ: ſeuerũt &
minime effœminatũ & tenu cultũ ac uirilem ornatũ probare quẽadmodũ licurgus in foribus &
tectis priuatũ facientes terebra tantũ ac ſecuri utendum aliis inſtrumentis abſtinendum ratus om
nem intemperantiam & ſuperfluos ſumptus funditus ſuſtulit. An diuortium ea re ſignificatur q̃d
ſolo ferro nuptiæ dirimendæ ſint. An illud magis quod pleraq; ad cõnubiũ pertinentia iunoni atri
buebant: nã & haſtam iunoni conſecratã eſſe exiſtimant: & eius ſtatuæ ut plurimum haſtæ innixe
cernuntur. Quippe quam curitĩ appellant ueteres: Nã curis antiquo nomine haſta dicebatur. Hinc
& curim matrem nominatum eſſe dicunt.

Cur quod in ſpectacula impenditur lucar uocant. An quod alia multa quoq; circa urbẽ ſunt loca diis
atributa: quæ appellãt lucos quorum ꝓuentus in ludos cõferũt.

Quid eſt quod quirinalia ſtultorum ferias nominant: An quod hũc diem: ut Iuba dicit his aſſignaue
runt qui cuius eſſent tribus ignorarent. An his qui ut non alii tributĩ fornacalibus rem diuinam
fecerũt. quod aut impediti fuiſſent: aut aliquo per egro profecti aut deniq; diem ignoraſſent hoc
tempore recuperandi illius feſti poteſtas data eſſet.

Cur rem diuiam Herculi facientes aliũ deorum appellant neminem: nec canis: ut a Varrone' ſcriptũ
eſt in urbe apparet. An idcirco aliũ deum appellant neminem quod hunc ſemideũ putant: ut alii
tradunt: cũ etiam inter homines ageret: Euander ei arã ſtatuit. & rẽ diuinã fecit: nihil aũt oĩno fuit
cui Hercules infeſtior eſſet q̃ canis qui ei ſæpe moleſtus fuiſſet & in primis cerbarus: deniq; Lici

nio puero per cané occiso ab hipocoſtibus coactus prælia decertare multis ea pugna ex amicis in terfectis iphiclũ fratrem quoque amiſit.

Quid eſt ꝙ circa capitoliũ patricio habitare licet nemini. An ꝙ Marcus mãlius ibi habitãs regnum affectaſſe deprehẽſus: ex quo lege interdictũ eſt ne quis poſtea ex ea familia mãlius diceretur: an antiquus fuit huic metus publicolã eni ut nobiliorẽ calũniari hoiem in primis popularẽ nõ deſiſtebant: ita multitudo tandiu timuit donec eadem quã in ſũma uelia ædificabat: quod nimis foro imineret funditus euertit.

Cur qui ciuẽ in prælio ſeruaſſet corona querna donabatur. An ꝙ ubiq; in expeditionibus facile ſit quercũ inuenire. An ꝙ ioui & iunoni: quos urbi præſidere putant corona conſecrata eſt. an uetus ab arcadibus mos acceptus eſt quibus eſt quædã cum ac arbore cognatio. Vt enim primi hoies ex terra Arcades ſic quercus prima ex omnibus plantis nata.

Quid eſt quod in auguriis ulture potiſſimũ utunt. an quia Romulo in cõdẽda urbe duodecim ultures apparuerũt. An quod ultur rariſſime cõſpicitur. Nõ eni facile quiſpiã ulturis nidũ offendat: ſed porro de repente & iopinato aduolãt quo fit ut eorũ aſpectus aliqd ſignificet ſemp. an & hoc ab hercule didicerũt: ſi uerũ eſt quod dicit Herodotus in oibus rebus gerendis Herculẽ primo ulturis aſpectu in re incipienda delectatũ fuiſſe: quẽ ex oibus quæ carnibus ueſcerent uolatilibus iuſtiſſimum eſſe iudicaret. primũ eni nihil quod uiuat attingit: nec animatũ quicq̃ interfici: queadmodũ accipitres: aquilã omnes deniq; noctiuagas aues uidemus. Veſcitur autem cadaueribus in qbus ſui generis abſtinet ulturẽ enim qui aui ueſcatur adhuc uidit nemo accipientes enim aquilæ ſui generis aues conſectantur ac feriunt: q̃q̃ ut ait heſcirus. auis auem comedens quo pacto pura eſſet præterea quæ minus detrimenti: ut ita dicam hominibus afferat auis prorſus nulla reperitur: quippe quæ nec fructus deleat: nec plantam ledat: nec manſueto cuiq̃ noceat animali: quod ſi ut ægyptii fabulantur. ultures omnes fœminæ ſunt: & queadmodum zephiro arbores: Sic ultures euro grauide fiant certa nimium & firma & ulturibus ſigna fieri uериſimillimum eſt. in aliis autem uolandi impetus & allarum in coeundo agitationes ac uerbera rapinæ fugæ inſectiones multum incõſtantiæ ac perturbatæ afferunt.

Cur æſculapii ædes extra urbem poſita eſt. An ꝙ foris ſalubrius quam in urbe habitare crediderunt. nam græci quoq; in excelſis ac puris locis æſculapii templa plana collocant. An quod deum ex Epidauro accerſitum in urbem commigraſſe opinantur. in græcia enim non in urbe ſed procul ab epidauro æſculapii templum eſt. An quod dum draco ex nauii in inſulam deſcendiſſet: & ex oculis euanuiſſet ipſum eo in loco ædis ponendæ auctorem ac præmonſtrationem fuiſſe putauerunt.

Cur moris eſt ut qui caſtimoniã colunt leguminibus abſtineant. An queadmodum Pythahorici fabas ob eas quæ uulgo dicuntur cauſas abominabãtur quaſi Lethes & herebi cognomines. An ꝙ ad cõcœnatiões & manes ꝓuocãdos leguminibus maxime utunt. An illud magis q̃d ad ſanctitatẽ ac caſtimoniã pura ac tenuia corpora habere oportet: Sunt autẽ legumina maxime uentoſa: & ea gignunt: quæ cũ ſupflua ſint multæ purgationis indigẽt. An ꝙ cũ uentoſiſſima ſint legumina ad res uenereas maxime incitent.

Quid eſt ꝙ ueſtales inceſti cõuictas alia pœna nõ afficiunt: ſed uiuas tantũmodo defodiunt. An ꝙ mortuos urunt quod illis tribuere inuiſtũ iudicarẽt: quæ nõ diligẽter ac ſancte ignẽ ſacrũ cuſtoſtiſſent: an ꝙ corpus maximis ac ſanctiſſimis religionibus cõſecratũ interficere: & mulieri ſacre manus offerre neſas putauerũt. Rationẽ igit inierunt: qua ſubterraneo ſpecu defoſſo obrutæ ſua ſpõte morerentur. ibi eni & lucerna cenſa inerat: & nõ nihil panis exiguũ & aquæ ac lactis inde ſpecũ deſup terra operibãt: ſed ne hoc quidẽ modo ſcelus deteſtãtes religionẽ fugierũt. nã & nũc quoq; ſacerdotes eum locum adeuntes parentant.

Cur idibus decẽbris in curſu equoꝝ uictor dexter ſacer marti imolat: & caudã ſtatim deciſam ad reginorũ qui dicit locus deportat: & arã cruorẽ ſpargit. De capite uero inter ſe decertãt: alii de ſacra uia deſcendentes alii de ſubura aduerſus eos impetũ facientes. An ꝙ Troiã equo captã putant: idcirco equũ ſupplicio afficiũt: ꝙ troianoꝝ clara pignora fuerit mixta pueris latinoꝝ an ꝙ iracundum ferox & bellicoſum animal eſt equus. Diis autẽ grata & accõmodata in primis imolant. Victor aũt idcirco imolatur ꝙ uictoriæ mars auctor eſt: & qui ordinẽ in arcto tenẽt cæteros uincũt qui locũ deſerũt: & cæleritas quaſi uiaticũ fugæ pœna afficitur: deniq; ſignis quibuſdã occulte admouentur fugiẽtes ſalutem inuenire nõ poſſe.

Quid eſt ꝙ cenſores magiſtratum ineuntes nihil agunt q̃ ut ſacrorum anſerum alimenta locent: & imaginis ſplendorem an a uilioribus incipientes quæ nec multo ſumptu: nec magna opa egent an uetus quædam huic animanti gratia referturia bello uſq; gallico repetita: quod dormientibus canibus primi omnium anſeres Gallorum in capitoliũ aſcenſu perſenſerunt: & clangore uigiles excitarunt an cũ ſit maximarum rerum: & quæ ſũma cura indigent cuſtodes cenſores: ut ædium ſa

Crattum

cratũ ac publicarũ morũ deniq; & uitiis & uitæ uniuscuiusq; diligentissimi & custodiẽtissimi oĩum animãtiũ rationẽ habẽdam sibi esse putauerũt:simul enĩ anseribus curãdis ciues admonẽt nec deorum cultum negligãt.anseris uero absterſi & splẽdor necessarius est.cito enĩ rubrica defluit ac deflorescit. ea enim ueteres statuas obducere & illinire consueuerunt.

Quid est q̃ cæteris sacerdotibus simul ac in iudiciũ ducti ac dãnati sunt substituũt augurẽ uero donec uita supperat:licet maximorũ criminũ cõuinctũ sacerdotio nõ mutãt:augures autẽ uocãt qui auspiciis p̃sunt:an q̃ quidã dicũt sacrorũ archana neminẽ cognoscere uolũt:qui ipse augur non sit an iureiurãdo ad actũ res augurũ nemini enũciaturũ priuatũ postea factũ sacramẽto liberari nolunt:an nõ honoris:nec magistratus sed sciẽtiæ atq; artis cuiusdam potius nomẽ est augur. Simile igitur est ac si quis musicũ nõ esse iudicet:& medicũ medicũ esse prohibeat:& diuino diuinationẽ adimat.His enim oĩbus appellatio detrahi potest:uis ac facultas nõ potest.aliũ uero idcirco nõ instituũt:quod sacerdotũ numerũ ab initio constitutũ merito tuentur.

Cur idibus sextilis diem festum agunt Serui omnes ac Seruæ. Vxores autẽ capita purgare ac lauare consueuerunt:an propter seruium regem quẽ eo die serua natũ & in lucem editũ ferunt. Vacationem ab opere habent serui : capitis autem lauatio ab ancillis cœpta propter diem festum ad liberas quoq; processit.

Cur pueros monilibus quæ uocant bullas exornant:an honoris raptarum causa:ut alia multa sit & hoc constitutum esse uoluerũt his quos ex eis suscepissent:an Tarquinii uirtutẽ honorãdã putauerũt.ferũt enĩ Tarqniũ cũ puer adhuc eẽt in p̃lio aduersus latinos & Etruscos ĩ hostes ĩpetũ fecisse:cũq; ex equo defluxisse excepto hostiũ impetu Romanos cõfirmasse hostibus in fugam cõuersis:cum plus q̃ sexaginta milia hostiũ eo prælio cecidissent hoc a patre & rege decoris insigne accepisse.an apud maiores nostros speciosum seruũ donare turpe nõ existimabatur.quẽadmodũ nunc quoq; comœdiæ testimonio sunt.pueris autẽ liberis uæhemẽtius abstinebãt:ac si forte accideret: ut in pueros nudos inciderent:ne ambigerent:hoc insigne liberi ferre consueuerũt. An uel ad molestiã cõseruandã:hoc etiã p̃tinet & intẽperãtiæ:ac flagitii frenũ est cũ uirũ agere eos pudeat:anteq̃ pueritiæ insignia deponant. Nã quod Varro scribit uerisimile non est:cũ æoles bulã bollã p̃ferant.hoc consilii insigne pueros indui solere.sed uide ne hoc quoq; p̃p lunã ferãt.nam lunæ figura cum pleniluniũ est nõ globosa est sed lentis formã ostendit:& quẽadmodũ opinatur Empedocles.Illud etiam quod subiectum est non modo quod apparet.

Quid est q̃ maribus nono anno fœminis octauo nomina imponere consueuerunt. An si prius fœminis nomina imponunt : causam sustinet natura & augetur fœmina & crescit & adulta perficit antequã masculus.Dies autem eos potissimum capiunt:qui septenarium subsequuntur. Septimus enim dies cum in cæteris : tum ad umbilicum ĩfantibus nuper æditis periculosus esse consueuit. Nã septimo die plerisq; resoluitur:donec autem dissolutus plantæ longe similior est infans q̃ animali. An sicut Pythagorici numerum parem fœminam uocant:marẽ imparẽ: fœcundus est & cõpositum parem uincit:& si in unitates diuidatur par numerus quasi fœmina locum in medio uacuum præbet.imparis uero numeris pars aliqua plena semper relinquitur:quo fit ut alterum fœminam:marem alterum esse putent. An q̃ in numeris nouenarius primus est. Tetragonus ab impari & perfecto ternario.octonarius autem primus cubus a binario numero:quem parem esse cõstant:oportet autem quadrangulum esse & imparem & perfectum. Vxorem autem sicut cubũ stabilem:& domi seruantem & immobilẽ illud & adiuugendum octonarium numerum cubũ esse q a binario componatur:nouerarium uero quadrangulum esse qui de ternario conficiatur. Vtũtur autem duobus nominibus fœminæ:mares uero tribus.

Quid est q̃ eos quorũ patres ignorãtur spurios uocant. Nõ enim quod græci opinantur & in causis oratores dicunt:quod ex colluuione quadam & seminis cõmunione progenerati sunt sed uidelicet est spurius inter patria nomina ut sex.D.C.p̃nomina uero latini integra non scribuutur:sed aut una littera:ut.T.L.M.aut duabus:ut.G.H.aut tribus:ut Sex.& Ser.Est igitur spurius inter ea p̃nomina quæ duabus litteris notãntur.S.&.P.quibus etiam orbos parentibus scribunt cum sine pater esse dicunt.per.S.siue per.P.patrem significantes.Hoc igitur errorem fecit : quod sine patre & spurius eisdem litteris annotatur.Sed alia quoq; ratio afferenda est quæ multo est absurdior. Dicũt enim Sabinos uxoris pudenda Sporiõ appellare:ita ut legitime natus non sit.Sed ex concubina aut scorto contumeliæ causa spurium appellari solitum.

Cur Dionysium patrẽ liberũ:an q̃ bibentibus libertatis causa sit.fiunt enĩ pleriq; ebrietate petulãtiores. An q̃ libationẽ præbuit. An sicut Alexander dicit quod pro boetiæ libertate pugnauit. Dionysium liberum dictũ fuisse putandum est.

Quid est q̃ publicis festis ueteri more uirgines nõ iocãtur. Viduæ nubunt. An ut Varro dicit q̃ uirgines cum in matrimoniũ danť q̃doleant:mulieres uero lætantur.die aũt festo omnẽ tristitiam ac necessitatẽ abesse oportere:an q̃ uirginibus decorũ:uiduis uero multis præsentibus fœdũ nubere

fœlices enim ac fauſtæ primæ nuptiæ ſecundæ uero triſtes ac deteſtádæ. Pudet enim uiuis adhuc
eis qbus antea nupſerant:alios acipere:mortuos auté lugent. quo fit ut magis qete quá ſtrepitu &
deducentiũ mulititudine delectentur. Dies uero feſti multitudinem adeo diſtrahuntur ut his re
bus per ocium intereſſe non poſſit. An ꝙ Sabinorum filias uirgines? Inter ludricum die feſto rapi-
entes bellum excitauerunt. idcirco filias diebus ſeſtis nuptum dare omni cauſa noluerunt.

Quid eſt ꝙ Romani fortunam primigeniá colunt. An ꝙ Seruio ex ſerua nato Romæ ſũma cum lau
de & claritudine imperare cõtingit. ſic. n. Romanorũ pleriqꝫ ſuſpicantur. An illud magis ꝙ fortuna
urbi & imperiũ & originé præſtitit. An altior quædá ratio & magis a natura ex media philoſophia
repeti poteſt Fortuna ſcilicet reꝝ omniũ principium eē. naturam uero caſu conſiſtere cum quibuſ
dam temere repoſitis ordo acceſſerit.

Quid eſt ꝙ arifices Scenæ diditos hiſtriones uocant. An ob eam cauſam quá Ruffus ſcriptam reli
quit. Dicit enim priſcis illis téporibus. C. Sulpitio & Licinio ſtolone cõſulibus cum peſtilentia ur
bem inuaſiſſet:omnes qui in ſcená procederent intcriiſſe ob eam ré multos & bonos artifices ex
Etrutia Romá ueniſſe:in his qui arte & gloria cæteris ante iret & in theatro ac ſcena diutiſſime
floruiſſet:hiſtrũ fuiſſe nominatum:a quo oés deinde ſcænicos hiſtriones nominatos eē.

Quid eſt ꝙ ꝓpinquis & cognotatis non nubũt. An ꝙ nuptiis neceſſitudines augeri uolunt:& ultro
citroqꝫ filias dando. & accipiendo multos ſibi ꝓpinquos adiũgere. An quod cognatorum diſſidia
inter ſe uerentur quibus naturæ iura nna cũ propinquitate tolantur. an ꝙ mulieres propter ĩbelli-
tatem multorum ope & auxilio egentes ꝓpinquis idcirco adiungere noluerunt:ut ſi qua aſuis uiris
iniuria afficerentur cognati opem ferrent.

Cur Ioui Sacerdoti quem Flaminem Dialem uocant farinam fermentũue attĩgere nõ licet An ꝙ fa-
rina cibus imperfectus & indigeſtus ſit:non enĩ aut id quod erat triticum manſit:nec quem fieri
oportet factus eſt panis. Sed uim ſeminis ſimul amiſit: & cibi uſum nõ præſtitit quam ratione poe
ta Myliphaton farinam dixit per tranſlationem quaſi molendo occiſam & cõfectá. Fermẽtũ uero
quoque:& per corruptionem factũ eſt & admixtũ:omne illud quicquid eſt:quod pinſitur corrum
pit. Remittitur enim quodámodo ac diſſoluitur:& oĩno fermentati ipſa nihil aliud eſt niſi putrefa
ctio quedam quæ qdé ſi abũdanti us adhibeatur fariná accidá reddit & prorſus corrũpit.

Quid eſt quod ſacerdos carné crudá tangere ꝓphibetur:an a uiſceratione huiuſmodi cõſuetudine re
pellitur. An eaddem cauſa catu quoqꝫ qua & farina ꝓphibetur:neque enim iam eſt aĩal neqꝫ abſoniũ
factũ eſt. Nam cum & tráſforma elexatio & aſſatio alteratio quædá ſit & tranſformatio nimirum
formam delet. Quod auté recens & crudum eſt aſpectum neqnaꝗ̃ purum & impolutum habet ſed
ulceroſum & uæhementer odioſum ac moleſtum.

Quid eſt ꝙ cane & capella ſacerdote eſt adeo abſtinere uoluerunt. ut nõ modo attingere:ſed ne ap
pellare liceret. An ꝙ crapram quaſi luxirioſam atqꝫ olidam abhorrerent: An ꝙ tanquá morbidam
timerent. Videtur enim præter cætera aĩalia comitiali morbo tentari ; & qui guſtarint aut attin
gerint huius morbi aliquid inurere huius rei cauſam aſſignát porros anguſtos quibus clauſis eius
ſpiritus ſæpiſſime inclauditur quod arguit uocis tenuitas quinqꝫ enim hoc morbi genere tentantᷣ
ſimilem capellæ uocem edunt. Canis uero eſt minus quidem luxurioſus ac fœtidus quamquam
ſunt qui dicunt ne canem quidem in Atheniẽtium arcé admittit fas eſſe. nec Delũ ĩſulá attingere
quod in prepatulo & paſſim coeat:qua in re aliorum aĩaliũ diſſimilis ſit. Ná boues equi ſues non ĩ
ꝓpatulo ineunt:ſed ueram cauſam panitus ignorát. Canis enĩ téplis oĩbus idcirco arcetᷣ ꝙ pugnax
eſt animal:& in primis ferox ut tutum ſuplicibus perfugium præbeát. Veriſimile igitur eſt iouis
Sacerdotem taꝗ̃ animatam & ſacrá quádá effigié ac ſimulacrũ: ad qđ omnibus tanquam ad aram
confugere liceat egenis ac ſuplicibus repoſitum eſſe. Vnde nec deterreri nec arceri omnino poſſint
quo circa in ipſo ianuæ ueſtibulo ac limine eidem poſſita erat lectica. Qui uero pedibus ſacerdo
tis ſe prouoluiſſet eo die ab omnibus plagis ac pœna tutus erat qui ſi prius uinctus fuiſſet:ac ad
eum acceſſiſſet e ueſtigio ſoluebatur. Vincula uero non per ianuam: ſed per tectum ſublata fores
abiiciebant: Erat igitur inutile ſi cum Sacerdos adeo ſe mitem & humanum exhiberet Canis pro
templo ſedés ſupplices oblatrando ꝓpelleret:& ſi ueteres hoc animal omnino purum eſſe putaue
runt cæleſtium enim deorum nulli prorſus cõſecratus eſt canis ſed ꝓſerpine cœna demiſſus in tri
uia piaculi locum obtinet. Lacedæmonæ uero deorum oĩum crudeliſſimo marti catulos cedunt
apud Bœtios aũt publice piaculũ eſt. Cane in duas partes diſſecto per mediũ exite. Latini uero lu
percalibus méſe februario cané ĩmolát. Quare alienũ nõ eſt. qui ſupremũ & puriſſimũ deorũ oĩ-
um ueneráдũ ſibi deſũpſerunt eos quo familiaré ac domeſticũ habeant canem prohibere.

Cur hederá flamendialis ſi attigiſſet piaculum cõmiſiſſet nec ĩter ea facere poterat bi umbraculum
aut arbuſtum deſuper promineret. An hoc ſimile ei eſt quod dicitur de curru noneſſe. choénici
non inſidere ſcopam non tranſcendere:non quo hæc pytagorici nitent aut mutuant. Sed quod per
hæc ab al is detereant. Nam quod ſub uitem ingredi prohibent ad uinum referebant quod ſacer

doti ebriũ fieri nefas esset. Temulentis enim uinum super caput est & deprimuntur omnes ebrii & humiles fiunt cum hanc ipsam uoluptatem uincere oporteat: nõ ab ea uinci hederam uero tanquam sterilem & hominibus in utilem: & pp fragilitatem aminiculo alterius semper egentẽ umbra solum ac uiriditate oculos capientem non temere in ædibus ali atque innasci permiscerunt Quippe quæ plantas complexa maxime noceret. nec solo extirpari facile possit. quo fit ut cælestiũ templis penitus amoueatur. nec in æde palladis Athenis ac thebis quisquam facile hederam uideat Nocturnis uero sacris & bacchanalibus adest. An & hoc quoq; misticum quodam signum erat. ut ad Thiasis ac reliquis debacchationibus abstinerent. nam quæ bachicis furoribus mulieres correptæ fuerint. ad hederam statim feruntur & abreptam manibus diuellunt. dentibus lacerant. ut nõ omnino incredibilia dicere uideantur. qui asserunt hederam quod spiritum habeat. quo mentes in furorem concitet. & loco moueat. ebrietatem absque uino inducere. & hylares eos reddere. qui in furorem procliues fuerint.

Cur his sacerdotibus nec magistratum caperet petere permittebantur. & tamen lictore utuntur & sella curruli honoris causam. & quominus egre ferret: si a magistratibus arcerentur. An q; in nonullis græciæ ciuitatibus uidemus sacerdotii dignitas regiæ maiestari par habebatur. nõ uulgares aut ignobiles homines sacerdotes declarabantur. An illud magis quod cũ certum esset & statutum tempus sacrificii. Regum uero opera & actiones incertæ ac minimæ præfinitæ: fieri nõ poterat: ut cũ in die sæpenumero tẽpus incideret. idẽ utriq; adesset. sed utrisque urgẽtibus sæpe oppotebat: ut altero relicto nũc deos coleret: nunc ciuibus noceret q cũ in hominũ magistratibus non minus necessitatis q̃ licẽtiæ inesse aníaduerterent: & cũ qui multitudini ĩperaret: ut de medico ait. Hippocrates tristicia cernere tristicia attingere: & in alienis malis proprium dolorem percipere nefas esse putauerunt. diis rem diuinam facere primitias: & ciuium cruciatus quotidie uersantem interdum etiam propinquorum & cognatorum quod Bruto accidit.

Qui sunt quos Epidauri & conipedes & artynos appellant centum. n. & octoginta rẽpub. administrabant exquibus senatores deligebant quos artynos appellabãt: plebs aũt magna ex pte ĩ agro agebat. Vocabantur aũt conipedes a pedibus ut cuius facile agniti puluere obliti cũ in urbẽ redirent.

Quam nam Onobati i apud Cumæos fuisse dicemus si qua in adulterio mulier deprehensa fuisset hanc in forum deductam & saxo impositam spectandam omnibus proponebant. inde super asino collocatam. & circa urbem puectam in eundem locum restitui oportebat. Ex illo infamia notatã onobatim appellandam censuerunt & ab eo tẽpore lapidem tanquã impurũ ac destabilẽ uitabant erat apud illos quoq; magistratus pylactum appellabant. quẽ qui obtineret: reliquũ quidẽ tempus carcerẽ seruabat. Nocturno autẽ conuentu in Senatum ueniens reges manu appræhensos e curia educebat: quos tandiu detinebat donec de eorum imperio senatus oculte sententiam tulisset suffragiis an iuste facerent uel non.

Qui sunt quos Cnidii ãnimones appellant & qui aphester apud eosdem dicitur. Sexaginta delectis uiris ex optimatibus quasi procuratoribus utebantur: ad quos de maximis rebus referebant dicebantur autem ãnimones. ut coniectura percipi potest: quia ad disquisitionem non adducebantur nisi forte quia multum memoria ualerent: & multa meminissent. qui autem sententias rogabat aphester dicebatur.

Quid apud solos hypeccaustria paladi sacrificantem sic uocant. quod multa sacra & misteria ad aduertendum mala faciat.

Qui sunt apud arcades & laconas chresti Lacedæmonii facta Tegeatibus pace fœdere icto cõmunem apud Alpheum colunnam statuerunt in qua cum alia multa tũ illud in primis scriptum erat messenios ex agro eiicerent. nec chrestos facere liceret. Aristoteles igitur hoc exponens his uerbis hoc significari dicit. Non occidere. auxilii gr̃a si q Tegratæ Lacedæmonis studerent.

Quis apud opontios crithologus pleriq; græcorum ciuibus primitias offerentibus in uetustissimis sacrificiis ordeo uti solebant. Mágistratum igitur qui huiusmodi sacrificiis ꝑerat & primitias colligebat crithologũ nominabant: duo autem erãt apud eos sacerdotes quorum alter deorum alter demonum sacrificia curabat.

Quæ sunt poliades nubes imbriferas maxime quæq; arcum ferrẽtur Poliadas nominabant quẽadmodum Theophrastus in quarto metaurorum ad uerbum scripsit nam & poliades ipse nubes & quæ constant imobiles autem & coloribus obalbe ostendunt differentiam quãdam materiæ quæ neq; in aquã neq; in uentnm redacta sit.

Quis est est apud boetios platychæta: qui aut domum uicinã aut agrum habuissent: æolicæ sic uocabant quasi ꝓpe habẽtes. Apponã autẽ uerbum unũ ex thesmophylacea lege cũ plura sint.

Quis est apud delphos Osioter: & quare mẽsiũ quẽdã bysiũ uocãt: Osiotera quidẽ eum uocant qui hostiã immolat: cum sacer declaratus est. quinq; autẽ sacri sunt per omnẽ uitã. hi autẽ multa una cum prophetis agunt. Hi simul in iisdem sacris operanť. Quippe qui a Deucalione originem du-

cere se arbitratur. bisius aut ut multi putat physius est. Multa eni tunc tpis nascutur & germinat. Veru no ita est. no eni loco. φ. το: Sed utūtur Delphi sicut Macedones. ιλιππον: & ἀλκκον & ἐρνι ηυ: dicētes. sed loco. π. nā τοπατειν ατειν: & τοπκον ικρόν plane dicūt. Est igitur Physius. bysius: in quo deū interrogant. nā subintelligere patriū est hoc enī mense oraculū edebat. septimum quoq; huius diē Apollinis habent natalē & πολυφθονον appellant: non quod ea die φθοισ id est liba seu placentas coquerēt: sed quod multi ad oraculū accederēt: multis oracula ederētur: nuperrime enī oracula singulis mēsibus rogātibus cōcessa sunt: ac remissa. An semel oīno Pythia. hoc ipso die in anno respōdebat. sic enī callisthenes & Anaxandredes scriptū reliquerunt.

Quid est phyximelū. plāta quædā est humilis ac parua: cuius surculos pecora appetētia cōminunnt: ac uiolant: & quominus crescant impediūt. hæc ubi eo magnitudinis excreuit: ut ei noceri nō possit. phyximelum dicitur testis est Aeschylus.

Qui sunt aposphlēdoneti. Corcyrā insulā eretriēses tenebāt: quo cherecrates cū classe corintho pfectus plio cōmisso eretriēses superauit: illi statim naues cōdescendētes domū renauigauerunt: quod cū ciues psensissent descendere conātes fundis ppulsarūt: deniq; cū hæc uerbis psuadere: nec multos & inexorabiles cogere potuissent Thracia tenuarūt agro ibi occupato quē Methonē orpheo pgenitū quōdā habitasse memoriæ pditū est. Vrbē quidem Methonā nominauerūt: ipsi uero ab accolis aposphlēdonetæ uocitati sunt.

Quænā est apud delphos charilla tres agunt. Delphi Ennacteridas & deinceps. Quarū unā Stepterium uocāt. Alterā heroidē. Tertiā Charilā. Stepteriū quidē eius pugnæ imitatio uidet esse. Quam deus aduersus Pythonē pugnasse dicitur.

Hunc enī post pugna usq; a tpe insectatus fuisse dicit. Sūt enī qui deū metu fugisse dicāt: qui mihi expiādi uident: Alii Pythonē sauciū ac fugientē in ea quā nūc sacrā uiam dicimus priusq̄ appollo eū cōsecutus esset occubuisse ita sepultu a filio cui nomē capra fuerat ab Appolline inuētū harū omniū rerū aut similiū stepteriū imitatio quædā est. herois autē arcanā quādā cōtinet rōnē thyadibus nō icognitā: & tñ ex his quæ agunt semeles anagogē esse facils quiuis coniicere ualeat. De charula uero huiusmodi quædam fabulātur. Fames ex siccitate delphos inuasit: quare cū liberis & uxoribus ad regias fores accedere & supplicare cogebant. Qui farinā & chedropas nobilioribus. nō enī oībus suppetebat in sūma inopia distribuebat: sed cū puella parētibus orba supplex uenisset: & farinā rogasset: calceo malā cecidit & in os abiecit puella inops ac paup: sed generoso animo pdicta cū inde sese pripuisset ac zonā dissoluisset: se suspēdit. iualescēte in dies fame: & supuenientibus morbis. Pythia regi oraculū petēti respōdit. Charilā uirginē quæ sibi mortē cōsciuisset placari oporteret: uix tandē repta huius nois rōne sacrificiū quoddā piaculo mixtū peregerūt qd nunc quoq; est nonū post annū: qbus annis peragūt præsidet enī rex farināq; & chedropas oībus ipartit & ciuibus & externis portat charile puerilis statua: sed ubi oēs farinā acceperūt: rex effigiē calceo cædit: thyiadū uero Antistes in abruptū quēdā locū simulachrū defert ibiq; fune ad collū alligato defodiūt: ubi Charillā quæ zona suspēderat ante humauerunt.

Quænā est apud Enniadas caro emēdicata cōplures sunt enninarum cōmigrationes: Primū quidem capūdocium coluerūt. inde a Lapithis expulsi: ad æthicas primo: deinde ad regionē agri molossi: q̄ Arausam uacās se cōtulerunt: ex quo parauæ dicti sunt. Deinde Cirrā occupauerunt: & ex eo loco rege Cenoclo depulso Appolinis iussu in agrū circa inachū descenderunt quē iacgiēses & Achæi tum habebāt: oraculo aūt edito si in agro eos recepissent: fore ut ueteres incolæ pellerentur noui autē si a uolentibus accæpissent agrum retinerēt Temo uir inter ennianas sapiēs sumpta pera mēdici habitu ad inachiēses uenit ubi cum p risum & cōtumeliā rex petēti cespitē dedisset: in perā cōiecit & quasi eo contētus statim e conspectu abiit: nec amplius quicq̄ periit. Maiores natu admirati & oraculum recordati cū regē adiisset hoīem nō cōtenendū: nec pdendū esse dixerunt. Quod cum sensisset: Temo fugā arripuit: & Appolinē præcatus cum hæcatonbā uouisset effugit. Ex illo conserunt pugnā Reges cunq; inachiēsium Regē hyperochum ennianum Rex phemius una cum cane in se impetum facere animaduertisset. Dixit illum iniuste facere: qui secundū pugnatorē & alterū hostē sustitueret. Abigēte aūt canē hyperocho seq; ac hostē euertēte lapide ictus a phemio est interfectus agro recepto. inachiensibus una cū achiuis eiectis lapidē illū tanq̄ quidē sacrū colunt: & uictimæ adipe inuolutū uenerat: & ei tanq̄ deo imolāt. Appolini uero diuinā rem faciētes & hecatōbā ex uoto reddētes bouis imolare partē rite exceptā Temonis posteris tribuūt: & emēdicatam carnem appellant.

Qui sunt apud ithacesios coliades. quis est phagilus Vlyssi porcis interfectis eoꝝ necessarii bellum suscitauerūt. Accersitus autē ab utrisq; & arbiter adhibitus Neoptolemus sententiā tulit ut cephalenia zacynto & ithaca cædis noīe Vlysses decederet. Procorū uero sociis ac familiares pro iniuriis quas in domū intulerāt Vlyssi quot annis mulctæ noīe aliquid pepēderēt. Vlysses igit in italiā concessit. Mulctam uero ut liberis suis ithacenses redderent iureiurādo ac religione astringendos

putauit

putauit:Erat autem farina Vinum cera oleum sal.uictiimæ grandiores phagilo& phagilium auté agnum esse dicit Aristoteles. Sed Eumæú manumissum Telemachus ciuitate donauit a quo coli-darum familia.sicut aphiloetio bucoliarum.

Quis est apud Locros Ligneus canis physcii amplixionis filius fuit locrus ex eo & cabya locrus na-scitur quo tum patre orta discordia multis ciuium acceptis, de sedibus apolinem consuluit, ora culo edito ut ibi urbé conderet ubi canis cú ligneus momordisset.in alterú manis littus transgres sus spiná calcauit: ea plaga uexatus q̃ plures ibi dies cõmoratus est q̃bus p̃cepto loco urbes cõdidit physcos hyanthiam & alias oés quas locri ozolæ coluerunt. Ozolas auté locros.alii a Nesso.alii a Pythone serpente uocatos dicunt.q̃d ad Locrensiú littus eiecti in eorum agro putruerunt. nõnulli autem hoíes pellibus caprinis & hircinis indutos & plerúq; inter greges & ouilia aduersantes oli-dos fieri & ob eá rem q̃d locri postores sint ozolas appellatos putant. Alii contra q̃d ager floribus abundet ob odoris bonitaté nomen inclytum arbitrantur.hanc opinioné tueť Architas amplissæ us scripsit enim in hunc modú.Botrionú sertis redimitá:unguenta redolenté macyná amabilem.

Quid est q̧ a Megarensibus aphauroma dicitur Nisus a quo Nisea appellata é cum regnú abtineret abronem onchestri filiam ex boetia uxorem duxit:quæ cú Megarei soror esset singulari pruden-tia ac molestia prædita erat:motuá deinde Megaréses sponte luxerunt:& Nisus immortalé uxoris memoriá efficere uolens iussit ossa ferre quam illa ueste ferre consueuerat & uestem aphauroma propter illam appellauit. Videtur auté mulieris gloriæ & deus fauisse. nam cum Megarenses mu-lieres uestem mutare instituerent oraculo sæpe prohibuit.

Quis est q̧ doryxenus Megarésis ager antiquitus per uicos colebatur.ciuitate in qnq; partes distri-buta.Alii enim haraci dicebantur : alii piraci : Megarenses alii : alii Cynosurci Trispodicæi:deniq; partem agrum tuebantur:sed Corinthii cú inter eos bellú excitassent:semp enim megaram subige re studuerunt: tú leniter & cognatú:ut ita dicam bellú inter se gerebát.agricolas enim nemo pror sus uiolabat:& siquis captus esset certo se præcio redimebat, quo accepto statim dimittebant ná ante nihil exigebant:sed qui hominem cœpisset domú deductum & comiter acceptum domú re-mittebat q ergo post se redimeret: præciú retulisset laudabať: & eius q recepisset amicitiá p̃petuo colebat:& ex captiuo dorixenus hoc est bello amicus atq; hospes fact⁹ appellabať.Qui uero nihil retulisset:& hosté fefelisset nõ solú ap̃d hostes sed ap̃d ciues quoq; ut pfid⁹& iniust⁹& ĩfamis erat.

Quænam est palintocia megarenses theagore tyrano eiecto parum diu in admĩstranda repu. mode stos se temperatos p̃stiterunt.Inde multum ut ait Plato & intéperátem libertaté popularibus ipsis propinantibus penitus corrupti:cú cæteris in rebus in locupletes & copiosos insolenter se gerere ceperunt.tú uero eorú domos ĩuadentes hoíes paupes splendide & effuse conuiuari:accœnare uo lebant:idq; si negaretur oí uiolentia & petulantia utebantur deniq; facto plebiscito usuras a credi toribus quas antea soluissent reposcebát:idq; palintociá appellauerunt.

Quæná est Anthedon:de qua pytias dicit:bibe uini fecé q̃ñ non Anthedoné habitas ná quæ ĩ Boe tia est uino nõ abúdat Clabriá erinim antiqtus nominabant a muliere q̃ erinis dicebatur:quá ex Neptuno & melantia alphei filia natá fuisse fabulátuť. Inde cú anthes & hyperes ibidé consedissét Anthedoniá & hypereá insulam uocauerunt:oraculum uero hoc modo se habebat:ut dicit Aristo teles bibe uinú Tyriá:quoniá nõ anthedoné habitas nec sacrá hyperam quoniam & fecem uini bibisset.hæc Aristoteles Ainasigeton auté dicit hiperitis ftatré Anthon infantem adhuc periisse Hyperá auté cú diu fratrem quesisset erranté ad Acastú seu Adrastum pheraas uenisse ubi casu An thos uinum seruiens propinabat ubi cœnati sunt:puerum fratri poculum porrigentem agnouisse ac dixisse fertur:bibe uinum feculentú q̃ñ nõ anthedonem habitas.

Quis est qui apud prienem iuxta quercum dicitur.scotos Samii & prienenses bellum inter se geren tes mediocribus mutuose dánis afficiebant magno prœlio cõmisso mille Samios prienenses occi-derunt:septimo post anno cú milesiis ad quercú quæ diciť congressi optimos ciuiú ac primos nno prœlio amiserunt.Quo tempore Bias ille sapiens samú a prienensibus cú legatione missus magná gloriam est adeptus. Ex illo prienensium mulieres post eam calamitatem tristé sane ac miserabilé imp̃catione ac iureiurando maximis de rebus usi sunt cú testarentur ac dicerent. Apud quercú te-nebre quod filios & p̃res ac uiros eo in loco ab hostibus concisos amisissent.

Qui sunt apud Cretenses qui catacautæ dicuntur tyrrenos ferunt:cum atheniensiú filias & uxores ex barbrone rapuissent.Quo tempore.s.Lemnú & in bron in colebant postea eiectos ĩ agrum La-conicú peruenisse & tandiu cú in digenis mulieribus consuetudiné habuisse:quo ad liberos susce pissent calúniis deinde ac suspitionibus laconicam rursus relinquere coactus in cretá cú liberis & uxoribus traiecisse:ibi bellum cum his qui túc temporis Cretá tenebát gerétes multos qui ĩ pœlio mortem oppetiissent insepultos reliquisse: primo quidé q̧ p̃pter bellum & piculú socios per oci humare non poterrant:deinde fugiétes cadauera iá corrupta & marcida atingere cœpisse:poli igiť quem ducem secuti fuerát honores quosdam & immunitates excogitasse:& partim deorum sacer

dotibus attribuisse partim qui mortuos sepelissent & diis terrestribus hoc est manibus consecrasse.nequando auferentur & ppetuo permanerent postea eum fratre sortitum: & alios sacerdotes appellatos fuisse alios cautacautas & separatim suis legibus uti: esse autem illis una cum cæteris quæ humaniter concessa sunt earū iniuriarū licētiā:qbus cæteri Cretēses uti cōsueuerūt:cū furtim res suas īter se agunt:feruntq;.illos uero nulla iniuria afficere nihil furari:nihil deniq; auferre.

Quod est apud chaldienses puerorum sepulchrum Cothus & Argilus Xuti pueri in eubœam hābitatum concesserunt:quo tempore æoles insulam maiore ei parte obtinebant.editum uero antea: Cotho oraculum fuerat bene successurū:& hostes supaturum:si agrum coemisset:cum paucis igit descendens incidit in pueros qui forte iuxta mare colludebant.quibus cum & ipse comiter ludere aggressus multos ludos pueris ignotos ostendit:quod ubi auide accipere uelle intellexit:aut aliter traditurum se dixit: nisi aliquid terræ prius ab ipsis accepisset illieuestigio sublatam dederunt: & acceptis ludis abierunt æoles re cognitacum hostium classem aduentare intelligerent ita & dolore perturbati pueros interfecerunt.Sepulti uero sunt in uia quæ ad Euripum ex urbe ducit:quem locum postea sepulchrum puerorum uocauernnt.

Quis est Mixarchageua apud argiuos Quiue sunt Elasii: Mixarchageuam castorem uocant & apud se humatum arbitrantur.Polucem uero tanquam unum cælestium uenerantur: eo autem qui comitialem morbum auertere putantur elasios nominant.eosq; ex alexia.Amphiari filia progenitos fuisse autumant.

Quid est quod apud argiuos Enenisma diciturQui familiarium aut cognatorum quempiam amiserunt:mox est ut statim post luctum Apollini sacrificent sacer trigesimo post die mercurio. nam ut a terra mortuorum cadauera sic animos a mercurio suscipi putant apollinis autem sacerdoti ordeum dantes carnem pro eodem accipiunt ignemq; quasi polutum extinguentes & rursus ab aliis accedentes carnem coquunt: & Enenismaappellant.

Quis est alastor aliterius Palaneus:non enim illis credendū est Aliterios uocari qui in fama molentem obseruante farina diripiunt.Verum is Alastor uocitatur:qui ea egit quæ neque facile obliterari possunt:& diuturna omnium memoria celebrātur.Alterius autem is est quem siquis uitare ac fugere potest propter improbitatem benefactum secum existimare debet:hec inquit Socrates in æreis pellibus conscripserunt.

Quam habent sententiam:eos qui in cassopeam bouem abigant a uirginibus comitātibus ad ipsos usque fines continentur audire nunquam redietis in patriam terram ænianes a Lapitis sedibus expulsi aethaciam primo:deinde Molossidē & cassiopææ īcoluerunt:ubi nihil boni ex agro nacti:malis contra usi uicinis in agrum cirræum transierūt: Onoclum regē secuti.Ibiq; magna siccitate & magnis squalloribus excepti:oraculo ut fertnr cū lapidibus onoclū obruissent rursus uagi post lōgum errorem ī eū argrum peruenerūt:quē bonum & fertilissimū nunc habent:quo fit ut merito exoptent:in antiquā patriā nō redite:sed illic beatissime ac diutissime permanere.

Cur apud thodios præconi Ocridionis templum ingredi non licet.An quod Ochimus filiam cydippem ocridioni collocauit.Cercaphus autem frater ochimi puellam amans præconi presuasit moris enim fuerat ut sponsæ per præconem accerserentur:cum cydippem accepisset eam ad se duceret quo facto Cercaphus puellam habens aufugit.Qui postea cū frater ad senectutem peruenisset reuertitur:mansit autem rhodis consuetudo ne præco Ocridionis templum ingrederetur ob iniuriæ ac flagitii illius memoriam.

Quid est quod tibicini apud Tenedū in ædem tenes intrare non licet:nec in templo achillis mentionem facereAn q̄ nouerca tenem ī simulāte qđ ei stuprū inferre uoluisset. Molpus Tibicē falsū ad ursus eū testimoniū dixit. Quāobrē teni accidit cū sorore tenedū fugeret achilli aūt ferūt matrē thetim magnope īterdixisse tenē ne interficeret: q̄ is ab apolline uehementer coleret.Vni etiā ex seruis imperasse:ut diligenter attēderet:& achilem moneret ne forte p in prudentiā tenē occideret Sed cū tenedū achilles popularet & sororē: Tenis forma captus in sectaret.Tenes obuiā factus & sororē defendere conatus ab Achile interffectus est.achilles tenē a se interfactū aīaduertens seruū quidem quod ab eo monitus nō fuisset occidit.Tenē uero ubi nunc tēplū est sepeliuit ex eo nec tibice illud ingreditur nec achilles in eo nominatur.

Ouis est.apud Epidannios poletes epidamnii illyricorum uicini ciues suos qui cū illyricis consuetudinem haberent improbos fieri aīaduerterunt.& res nouas ueriti ad res cōtrahendas ac permutandas unum quot annis potissimum delegerunt quē maxime probarent is ad barbaros accedent.forum ciuibus suis & contrahendi rationem ꝑscribebat.& ex eo poletes est appellatus.

Quod est in thracia Arai littus Andrii & chalcidenses habitandi causa in thraciam profecti sanem urbem proditione cōmuniter occuparunt:sed cum barbaros Acanthum reliquisse accepissent duos speculatores ad urbem miserunt: qui cum eo uenissent & acanthios relicta urbe fugam animaduertissent arripuisse: chalcidensis quidem speculator præcucurrit quasi urbem chalcidensi-

bus pr-

bus poccupaturus Andrius uero relictus hastam coniecit : quæ cum portæ inhesisset: Andriorum pueris urbem se hasta præcepisse exclamauit. Inde orta dissensione sine bello inter se conuenerunt ut Erythræis Samiis & pariis omnibus de rebus arbitris uterentur: cúq; Erythræi & Samii suffragiis suis rem Andriis adiudicassent : Parii contra prochalcidensibus sententiam dedissent quibusdam se circa eum locum in præcationibus deuouerunt. Si aut ipsi pariis uxorem dedissent : aut ab illis accepissent & ob eam rem Arai littus appellauerunt: cum Dracontis antea diceretur.

Quid est q cerealibus Eretriensium mulieres non ad ignem sed ad solem carné cócoquunt & calligeniá nó uocant. An quod ita cecidit ne captiuæ quas ex Troia Agammenon abduxit hoc in loco cerealia facerent cúq; inopinato nauigandi tempus extitissent in perfecto sacrificio discesserunt.

Qui sunt Ainautæ apud milesios damascenore rhoante tyrannis exactis sodalitates duæ urbem obtinuuerunt: harum altera plutis altera cheromacha dicebatnr: sed cum potentes dominarentur: & sodalitates suæ res asciuissent. conscensis nauibus prncul altera pgressi maximis de rebus consultabant: & ob eam rem Ainautæ appellati sunt.

Qutd est q chaldenses locum circa pyrsophiú ακμαιων λεσχην: idest uigentiú & uiribus ualentiú stationem uocant. Nauplium ferunt ab achiuis insectatum supplicem ad chalcidenses confugisse: ibiq; partim cirmina purgasse: partim recirminando achiuis obiecisse. Chalcidenses igitur nauplium nullo modo dedituri uidebantur : sed ueriti ne dolo interficeretur : præsidium ei dederunt adolescentes ætate ac uiribus uigentes : & eos ibi collocauerunt : ubi & una uersarentur : & nanplium asseruarent.

Quis est benefactori bouem immolans. Nauis circa ithacesiam in ancoris stabat sed ab eo persuasus nomine pyrriæ & senem seruauit nihil in digens & misericordia commotus : & hortatu senis de fictilibus quæ ibi iacebant ; pauca quædam sumpsit: postea cum prædones abscessissent securus iam senex pyrriam fictilibus admouit: in quibus maguam uim auripice admixtum ostédit: ita ut repéte diues factus pyrrias cum cæteris in rebus senem optime tractasset: tamé illud adiunxit: ut ei boué immolaret: ex eo res in prouerbium uenit: benefactori bouem extra pyrriam immolasse neminem.

Quid ita morem hunc habent boetiarum puellæ saltantes ut dicát eamus athenas. Cretas ferunt: cum uouissent hominú primitias delphos misisse : eos autem qui missi essent ubi nullam facultatem aut copiam uidissent inde profectos. Primú Iapygiam incoluisse deinde mixtis atheniensibus hunc in Thratia qué nunc habent locum occupasse. Non enim uerisimile Minonem atheniensiú iuuenes tributi nomine quot annis ad se missos accidisse: sed in ministerio potius & seruitio habere maluisse. Ex his igitur nati quidam & Cretenses habiti delphos missi sunt: ex quo Boetiacorum filiæ generis sui memoriam colentes diebus festis canebant eamus athenas.

Quid est quod Eleorum mulieres Dionysium celebrantes præcantur: ut bouino pede ad se ueniat hymnus enim hoc modo se habet. Veni heros Dionysie maritimum ad templum castum cum gratiis bouino pede sacrificans. Indebis inferunt. Digne thaure. an quia Bongenam appellant: & taurú uonnulli hunc deum. an magnum pedem ouinum intellignnt: quemadmodum poeta βοωπιν magnos habentem oculos & βουγαιον magna iactátem. an magis quia bouis pes iunoxius est: cornigerum auté deum sic rogant ut lenis lætusque ueniat. an quod aratri ac sementis principem hunc ipsum deum & inuentorem fuisse putant.

Quid est quod Thanagræi ante urbem achilleum habent locum sic appellatum. Inimicitias ení magis cum ea urbe exercuisse dicitur achilles quam amicitiam. Quippe qui & pœmandiri matrem stratonicem rapuerat: & Ephippi filium acestora occidisset: Poemandrus igitur Pater Ephippi cum ager Tanagricus etiá per uicos habitaretur: apud Stephonté : id loci nomen est quod cú achiuis in expiditionem ire uoluissent: ab illis circumcessus nocte locum illum deseruit & Timandriam communiuit. Pollychritus autem architectus cum adesset & opus flocifaceret: atque irrideret fossam rranscendit: iratus poemandrus ingentem in illum saxum coniecit: ut forte ibidé ocultatus Nyctelíæ templis ianpridem incumbebat : hunc reuulsum per imprudentiam Poemandrus coniecit: & polichritum quidem assequi non potuit. Leucippum uero filium íterfecit. oportebat igitur ephesium ex agro boetio lege discere: & suplicem ad alios migrare. It autem facile non erat quod in agrú Tanagricum Achiui irruptionem fecerant. misit igitur Ephippú filiú qui Achilleú rogatet a quo persuasus & illum inducit & Tlepolemú herculeis filium: & peneleum hippalemi omnes sibi sanguine coniunctos: a quibus Poemandrus Chalcidem emissus: & ab Elephenore cædis cirmine expiatus hoíes honore affecit & lucos oíbus cósecrauit: quoꝝ q achillei dicatus est nomé seruauit.

Qui súť apud boetios psoloes qui ueæolæ Minyi cuiusdam filias Leucippam Arsionem & Alchotone furore positas carnibus humanis uesci cócupisse: & de filiis inter se sortitas esse : Leucippam q ei sorte cecidisset. Hipassum filium laniandum exhibuisse: ex illos uiros quod Lugubri ueste uterentur præ dolore ac luctu.

Soboles æolæas autem œnoloas appellatas fuisse ferunt:hodie quoque eiusdem gentis omnes mu-
lieres eodem nomine appellant:& quo annis festis diebus quæ agrionia dicãt:a Dionysii sacerdo-
te stricto gladio fugantur:& siquam consecutus est interficere licet.Nostra quidem memoria zoi
lus sacerdos mulierem occidit: quod tamen infœlix ac triste ipsis accidit:nam zoilus ex leui sane
ulcere cum in morbum incidisset diuturna tabe consumptus est. Orchomeni uero publicis dam-
nis ac damnationibus affecti sacerdotium ab ea familia ad eum transtulerunt: quem ex omni-
bus optimum delegisset.

Cus eos qui sponte bocæum ingrediuntur lapidibus obruunt arcades:qui sit per ignorantiam intra
uerint ad eleutheras eos mittunt. An ꝙ quasi absoluti libertatem adepti uiderentur: hæc ratio fi
dem habuit:& tale est ad eleutheras:ac si in locum curæ uacuum:& illud uenies in libentis solum.
An fabulæ potius credendum est.Soli enim Lycaonis liberi Eleuter & lebecadus sceleris in iouem
paterni expertes fuerunt:& in Boetiam aufugeurunt:Lebadenses autem iisdem legibus: & eodem
iure atq; archades utuntur. Eos igitur ad Eleutheras mittunt qui Iouis adyta ignorantes intra-
uerint.An illud probabilius quod architimus dicit. Archadicis festi sunt dies: quosdam per insci-
tiam ingressos ab archadibus philiasiis traditos fuisse.Aphiliasiis deinde Megarensibus a quibus
porro cum Thebas deueherentur hymbre ac tonitribus & aliis tempestatibus oppressos ac deten-
tos fuisse:hinc locum nonnulli Eleutheras appellatum fuisse dicunt: Quod autem dicitur ab eo
qui lycæum ingressus fuerit umbram non cadere: licet falsum tamen magnopere creditum est.
An ꝙ aer ingredientibus in nubem conuersus obducitur.An quod templum ingressus omnnibus
modis excruciatus morte mulctetur: mortuoꝝ uero animas Pythagorici:neq; umbrã facere neq;
coniuere.An illud potius quod sol quidem umbram facit: solem autem aufert nomen Embantis
& hoc obscure intelligentes dicaunt ceruus enim Embas dicitur. Quapropter Cantharionem ar-
cadem quod is ad eleos cum arcadibus bellũ gerentes ꝑfugisset:& cũ præda ab atum traiecisset cõ
posito postea bella cum spartam profugisset Lacædemonii archadibus reddiderunt edito oracu-
lo ut ceruum redderent.

Quem nam in Tanagta Eunostum heroem fuisse dicemus: quidue causæ esse quãobrem mulieres
eius lucrum non ingrediuntur Eunostus Eliei cephisti & sciadis filius fuit: cui nomen inditum
ab Eunoste nympha est:a qua educatũ ferunt.Speciosus igitur ac iustus nõ minus ex modestia &
seueritate laudis tulit:hunc ab Ochna & coloni filia.propinqua sua amatum fuisse ferunt. Sed cũ
eius libidinem conuitio rettulisset.remq; ad fratres deferre statuisset mulier occupauit. & fratres
echemum Leonem bucolum ad eunosti necem concitauerat:quod eum sibi per uim stuprum in-
tulisse insimulauerat.Illi cum sorori fidem adhibuissent adolescenté in lidiis de medio sustulerũt.
quo facto Elieus illos in carcerem coniecit. Ochna pœnitentia ducta. & uehementer perturbata
simul & odore: quem ex amore capiebat liberari cupiens. simul fratrum misericordia commota
rem omnem ut gesta fuerat Elieo indicauit quam e uestigio Elieus ad colonum detulit.eius iudi-
cio ac sententia fratres quidem libertati sunt. Ochna uero seipsam præcipitem dedit myrtis anthe
donia canticorum pœtria scriptum reliquit. Eunosti uero templum & lucus mulieribus adeo in
accessus fuit.ut cum sæpenumero terremotus aut siccitates aut hymbres aliæ deniq; tempestates
ingruissent.Tanagræi accurate ac diligenter exquirerent nunquid mulier clanculũ aut per impru-
dentiam templo appropinquasset.q̃q̃ nõnullos dicere constat.inter quos est Elidamus uir insignis
occurrisse.sibi eunostum lauandi causa mare petentem quod mulier templum inuasisset. Refert
enim Diocles in libro de Semideis tanagreorum decretum.de quibus elidamus renunciauerat.

Vnde in agro boetio circa Eleonem scamandrus fluuius est appellatus.Deimachus Eleonis filius
Herculis socius expeditionis ad Troiã particeps fuit. Sed cũ bellum traheretur glauciam scaman-
dri filiam compræssit & grauidam reddidit:quo a Troianis in pugna interfecto Claucia ne stupri
comperta ab Hercule pœna afficeretur sponte ad eum confugit & amorem suum indicauit. Seq;
cum Deimacho consuetudinem habuisse cõfessa est. Hercules re cognita & amoris misericordia
commotus:& quod uiri fortis ac sibi in primis: familiaris stripem relinqui magnopere cupiebat
glauciam in nauem recipit:quam postea cum peperisset:in Boetiam reductam:& ipsam & stirpem
Eleoni reddidit. Appellatus est autem puer Scamandrus: qui postea regnum adeptus Inachum flu
uium de suo nomine Scamandrum appellauit sicut uicinum fluuium glauciam de matris nomine
uocitauit nec uero uxoris oblitus ipsius nomine acidusam fonti nomen indidit:ex quas tris filias
susceperat.quas hoc quoque tempore in honore habent & uirgines appellant. Vnde factum est il-
lud tritum sermone prouerbium hæc domina: Dino Tarentinus ductor exrcitus uir fortissimus
& in primis rei militaris pertissimus cum sententiam eius improbaret & præco aduersariorũ sen-
tentiam proposuisse sublata dextera hæc melios iuquit: huius rei auctor est Theophrastus. Sed
Apolodrus in historia sua illud adiunxit cum præco plures hæ numero sunt dixisset:itaq; inquit:
sed hæ meliores ita paucorum.

 Vnde

Vnde dicta est urbs Ithacesium quã alalcomenas appellant. Quod anticlia adhuc uirgo Sisyphi compressu qui ei stuprum obtulerat Vlyssem concepit complures dixere: histrus uero alexandreus in monumentis suis illud adiunxit: Anticliam Laerti in matrimonium datam: cum ad Laertem duceretur: apud Alaocomennm in boetia Vlxssem pepisse. & ob eam rem ille quasi mediæ urbis nomen referens eam quæ in agro Ithacesi est urbem eodem nomine appellatam fuisse memorat.

Qui sunt Eginæ monophagi. Multi ad bellum Troianum Eginenses profecti pugnando ceciderũt: complures tempestate demersi sunt. Paucos igitur a bello reuersos propinqui suscipientes: cum relictos ciues in luctu ac dolore uersari aĩaduerterent: nec aperte lætandum existimauerunnt: nec pro suorum redditu diis immortalibus sacrificandum: Verum clanidonii quisq; sui comiter excipientes ipsi in conuiuiis ministrabant: nec alienum quemquam admittebant. Hoc igitur imitantes Neptuno rem diuinam faciunt: & Thiasios exercent sexdecim dies silentio inter se cõuiuia ĩter se celebrantes: nec seruum quempiam inter se licet. Inde ueneri facientes solenne festum dirimunt: & ex eo monophagi appelantur.

Quid est quod in Caria Labradei Iouis simulacrum bipennem non sceptrum: aut fulmen sustinet quia Hercules interfecta hippolyte: cum præter alia bipennem quoq; illi eripuisset: omphale dono dedit: quam lydorum postea Reges per manus accipientes sicut alia sacra ferre consueuerunt: donec candaules indignum censens: uni ex sociis ferendam tradidit: sed postquã gyges ab eo desistens bellum candauli intulit: Arseis Myleis auxilia Gygi adduxit: & candaulem sociumque eius occidit ex una cum reliquis spoliis securim in cauam detulit. Ibique extructo Iouis simulacro bipennem in manu dedit: & Labradeum Iouem appellauit: nam Lydi bipenné labrẽ appelare consueuerunt.

Quid est quod purgatorem ὀρόον uocant tralliani eoque in libationibus ac piaculis potissimũ utũtur: An quia leleges & Minyæ antiquius trallianis expulsis urbem atq; agros occupauerũt: postea reuersi Tralliani superatis Lelegibus: quicunque neque in prælio ceciderunt. nec fugerunt: sed aut imbecillitate aut inopia ibidem remanserunt: his omnibus contentis legem posuerunt: ut quicunque Minyam aut lelegem occidisset: ita purus & expiatus esset: si eius quem interfecisset cognatis leguminum modium emensis esset.

Cur apud Elæos in prouerbio est grauiora sambico pati: ferunt Elæum quendam Sambucum nomine multis sociis & coadiutoribus usum complures apud Olympiam æreas statuas & simulacra concidisse ac uendidisse. Deniq; Dianæ ꝑsulis tẽplũ diripuisse. Est enĩ Elide tẽplum Dianæ: quod Aristarchium nominant illum uero statim post sacrilegium comprehensum toto animo excruciatum fuisse dum tormentis de consciis ac sociis ab eo quereretur atque ita mortuum fuisse: & eius cruciatibus prouerbium additum esse.

Quid est quod Lacedemonæ iuxta Lecippidarum templum posita est Vlyssis ædes. Ergiæus unus ex his quia Diomede originem ducunt a Temeno quodam persuasus palladium argis surripuit: cuius rei conscium habuit Leagrum erat enim Temeni sane familiaris Leagrus postea Temeno irat⁹ Lacædemonem concessit: palladium secum deferens: quod cũ reges studiose accepisset iuxta Lecippidarum templum collocauerunt: ac missis qui de conseruando & custodiendo palladio Apollinis sententiam sciscitarentur: oraculo edito ut unum ex his qui palladium surripuissent custodem facerent Vlyssis edem ibidem posuerunt: heroem ipsum alio quin propter Penelopes nuptias ad se pertinere & ciuitatem affinitate atingere existimantes.

Quid est causæ ꝙ Chalcedoniæ mulieres morem hunc habent: ut si in alienos uiros & magistratus potissimũ incidant: alteram maxilam aperiant. Chalcedonii aduersus Bithinios bellum gerebant. Hi cum zepoetum Regem haberent ominibus suis copiis aditis, etiam thracum auxiliis facta incursione agros populabantur. Sed cum zepoetus circa phlium id enim loci nomen est palantes ac perturbatos inuasisset superati octo milia militum desiderauerunt nec tamen penitus deleti sunt Composito autem bello cum ea clade ciuitas ad uirorum solitudinem propemodũ redacta esset: complures mulieres necessitate compulse libenter & externis nupserunt nonnullæ uiduitatem talibus nuptiis anteponentes solæ agebant. ac siquid opus esset ad magistratus ac iudices confugientes alteram oris partem aperiebant: harum pudorem quæ nupserant imitatæ. & meliores fuisse rate eundem morem retinuerunt.

Quid est causæ ꝙ oues ad agenoris lucum abigentes argiui ut ibidem ineantur efficiunt. An ꝙ egregiæ præter cæteros agenor oues curarit. & plures greges habuerit.

Cur se Argiuorum pueri quodam festo per iocum ballachradas uocitãt. An quod primos ab Inacho ex agris in campos ac plana deductos achradibus altos fuisse commemorant. Ferunt enim Achradas primum gæcis in Peloponnesso fuisse cognitas: cum ea regio Apia etiam diceretur. Vnde Api Achrades mutato nomine appellati sunt.

Quid causæ est quamobrem elæi equas finibus eductas iniri faciũt. An quod regum omnium equorum studiosissimus œnomaus: cum animal illud præcipue adamasset multa & horrenda eis im-

præcatus esset:qui equam apud elidem inissent:& idcirco ueriti execrationem illam abominantur
ac uitant.

Cur apud gnosios moris fuit mutuantibus argentum rapere. An ne hi qui arripuissent:de ui teneren
tur & magis plecterentur.

Quæ causa est quamobrem Sami dexicreontis uenerem uocent. An quod eorum uxores luxu ac pe
tulantiam perditas Dexicreon homo mendicus quibusdam piacularibus sacris expiauit. An quia
Nauclerius cum esset dexicreon negociandi causam cyprum nauigauit cui onus in nauim imposi
turo uenerem iussisse ferunt aquam tm̄ in nauim imponeret ac statim solueret cū dicto audientē
fuisse:& aqua in nauium comportata profectum summa tranquillitate & malicia deprehensum si
tientibus reliquis & mercatoribus & nautis aqua singulis uenundata multum argentum collegis-
se:ex eo statua deæ posita deam suo de nomine appellasse quod si uerum est:non unum ditasse:sed
per unum multos seruasse uenus existimanda est.

Quid est ꝙ Samii mercurio charidote rem diuinam facientes:uolenti & furari & latrocinari ꝑmit-
tunt quia oraculo relicta insula Mycalen cōmigrassent:præda ac rapinis decem annis uitam duxe
runt deinde in insulam reuersi Samii hostes superauerunt.

Vnde ei loco nomen inditum esse dicimus quem Samii panæma. An ꝙ Dionysium fugientes ama-
zones ex agro Ephesio Samum perfugerunt. Dionysius confestim ædificatis nauibus transmisso
mari prælio commisso eo in loco multos occidit : quē defluentis sanguinis flumine spectantes ad-
mirati panæma postea nominauerūt:eorum autem qui occiderunt:circa phlœū ossa ostenduntur.
Sunt qui dicant phlœū earum clamoribus abruptum fuisse cum magno quodam interpugnandū
& contento clamore usæ fuissent:

Quid est causæ ꝙ andron Sami pedites uocitatur mortuo demotele cum plebs rempublicam oc-
cupasset megarēses aduersus perinthios Samiorꝫ colonos exercitū duxerunt. Compedes ut dicitur
quasi aduersus seruos secum portantes. Quod cum plebi renunciatum esset celeriter auxilia sub-
misit decem declarati sunt:qui triginta nauium classi præessent:harum unam portu egredientem
fulmine ictam ac depræhensam fuisse dicunt duces tamen cum reliquis profecti megarenses præ-
lio uicerunt:& sexcentos captiuos ceperunt. Qua uictoria elati popularem statum euertere cogita
bant:cui rei plebs occasionem prebuit. Misit enim litteras quibus imperabat ut Megarenses com-
pedibus uinctos adducerent. illi Megarensibus litteras cum ostendissent facile persuaserunt:ut cō-
muni consilio secum ciuitatem liberarent. Rationem ineuntibus uisum puerorum cireos detrac-
cos Megarensium cruribus circūponere:& ne defluerent loris quibusdam ad zonas alligare. Erat
enim timendum cum laxi essent ac facile defluerent soluti uiderentur. His in hunc modum orna-
tis cum singulis ensem dedissent ad Samum appulsi medio foro Megarēses in curiam deduxerūt:
ubi dato signo Megarenses impetu facto plebeios omnes qui rerum potiebantur interfecerunt.
Hoc pacto recuperata libertate Megarenses quicunqꝫ uoluerint ciuitate donarunt : & bonæ ma-
gnitudinis domo ædificata compedes quasi templo suspensas obtulerunt:ab eo pedetes domus ap
pellata est.

Cur apud Coos sacerdos Herculis muliebri ueste indutus:& Mitra caput ornatus apud Antimachiā
rem diuinā facit. Hercules cū ex agro troiano sex nauibus ꝓfectus esset tempestate dep̄hēsus naui
bus amissis ab insulam Coū delatus ad laceterē eiectus est:oībus rebus p̄ter arma & socios penitus
amissis ibi nactus omnium greges pastorem unam sibi ut daret petiit. Is Andragoras uocabat̃ qui
cum robore ac uiribus corporis præstaret. Herculem ad luctandum prouocauit ea lege ut si uince
ret arietem auferret. Hercules cupide cum Andagora congressus cum hominem ita agitaret: ut fa
cile superaturus uideretur Meropes Andagore auxilium tulerunt:& græcos ut herculi opem fer-
rent concitauerunt:prælio cōmisso hercules pugnando defessus ad mulierem Thracem confugis-
se dicitur:& muliebri ueste opertus apud eam delituisse. Sed postq̄ Meropibus superatis expiatus
Alciopi filiam in matrimoniū duxit. Floream uestem induit. Quáobrem sacerdos ubi prælium fa
ctum est rem diuinam facit. & sponsi muliebri ueste induti sponsas suscipiunt.

Vnde apud megaram genus est hamaxocystarum. Qua tēpestate intēperans ille ac dissolutus popu-
laris status megaris fuit:qui & sacrilegium effecit proficiscebantur peloponessiorum nomine del-
phos solēnes spectatores:qui cum per agrū megarensem iter facerent. apud ægerā ad paludem cū
liberis & uxoribus subuerso curru in terram prouoluti sunt ibi megarensium quidam petulantis-
simi atqꝫ ebrii per insolentiā & crudelitatem currus in palludem cōtruxerunt:multos ex his q ue-
nerant obruerūt. Quod in illa status perturbatione & confnsione rerum omniū megarēses negle
xerunt:amphixiones autem quod ea res ad religionem pertinere uidebatur grauiter commoti tan
quā sceleratos & impios exilio nōnullos plerosqꝫ morte afficiendos censuerunt:qui postea a gene
re hamaxocylistæ nominati sunt.

τελοσ.

Calphurnius Brixiensis ad Dominicum Siliprandum Mantuanum.

Quos radi optabas lĩa Siliprande libellos
Imprime nil posset iungere docta manus:
Qui leget hos æquus grates tibi lector habebit
Atq; idem optabit candida fata mihi.
Nam modo mendosus latiis errabat in oris
Plutarchus rasa nunc bene pelle nitet.
Aureliiq; mei claras festinat ad ædes
Qui colit ex toto pectore pieridas.

Expliciunt problemata Alexandri aphrodisei: e græco in latinum traducta per Georgiũ uallam. Et Aristotelis problemata Theodoro interpræte. Et Plutarchi problemata: simul seriatim q̃emendétissima. Impressum Venetiis per Albertinum Vercellensem. Anno Domini. M. CCCCCI. Die. xxvi. Maii.

Laus deo.

Registrum

a
Problemata
Georgius
Alexandri
Albertus

b
Alexandri
uocales
tur si modo
los ad munia

c
cerebro autem
¶ Cur i balnei
ubi de ptisana
obtemperantia

d
Aristotelis
ferbuerit
da alia calida

e
ant & hominẽ
ro tantũmodo
portione sui

f
tate se porrigũt
tus quisq;
q̃ alimenti

g
Cur homines
dire. Quotiens
Cur fœtidior

h
minis ratione
tiorum qudniã
Neq; enim

i
sitis gratia
est crassior
in rotundam

k
ctuq; non
pendeant
cũ robustiora

l
ctanda
obseruandum
deat titillãtem

m
Cur is qui
Cur geneciæ
sacrificium

n
putauit. Erat
bus p̃occupa.

FINIS.

Calphurnius Brixiensis ad Domini cum Siliprandum Mantuanum.

Quos radi optabas ia Siliprande libellos
Imprime nil posset iungere docta manus.
Qui leget hos aequus grates tibi lector habebit
Atq; idem optabit candida fata mihi.
Nam modo mendosus latiis errabat in oris
Plutarchus: tali nunc bene pelle nitet,
Aureliiq; mei claras festinat ad aedes
Qui colit ex toto pectore pieridas.

Expliciunt problemata Alexandri aphrodisiei: e graeco in latinum traducta per Georgiũ ualla. Et Aristotelis problemata. Theodoro interprete. Et Plutarchi problemata: simul seria tim quemendatissima. Impressum Venetiis per Albertinum Vercellensem. Anno Domini. M. CCCCCI. Die. xxvi. Maii.

Laus deo.

a	f	l
Problemata	tate se porrigũt	etanda
Georgius	tus quilq;	obseruandum
Alexandri	q̃ alimenti	deat similitũ
Albertus		
b	**g**	**m**
Alexandri	Cur homines	Cur is qui
uocales	dire. Quotiens	Cur genecie
tur si modo	Cur foetidior	sacrificium
los ad munia		
c	**h**	**n**
cerebro autem	minis ratione	putauit. Erat
¶ Cur i balnei	uiorum quãdiã	bus pocupa.
ubi de ptisana	Neq; enim	
obtemperantia		FINIS.
d	**i**	
Aristotelis	sitis gratia	
ferbuerit	est crassior	
da alia calida	in rotundam	
e	**k**	
ant & hominẽ	eiusq; non	
ro tantũmodo	pendeant	
portione sui	cũ robustiora	

